

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / *Edited by*
Timur Kuran

Cilt 6 / Volume 6

Vakıflar (1617-61)

Waqfs (1617-61)

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 6 / Volume 6

Vakıflar (1617-61)

Waqfs (1617-61)

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI IŞIĞINDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 6

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 6

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES
MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES
NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASKI: TEMMUZ 2011 / FIRST PRINT: JULY 2011

ISBN 978-605-360-349-8

BASKI / PRINT
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
(0212) 482 99 10

DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1 TOPKAPI İSTANBUL
Sertifika No: 0107-34-007147

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL

Tel. (0212) 252 39 91

Fax. (0212) 252 39 95

www.iskulttur.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 6
Vakıflar (1617-61)

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 6
Waqfs (1617-61)

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları	IX
<i>Transliteration and Coding Rules</i>	XI
Vakıflar / <i>Waqfs</i> (1617-61)	1
Özetler ve Metinler / <i>Summaries and Texts</i>	3

Bu cildin ve vakıf konulu diğer üç cildin dizini, 8. cildin sonundadır.
*The index for this volume and the other volumes on waqfs is at the
end of Volume 8.*

Uygarlıkların kavuştuğı İstanbul'a armağan...

In celebration of Istanbul, where civilizations come together...

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları

Mahkeme defterlerindeki Osmanlıca metinlerin transkripsiyonu hazırlanırken okuma akışkanlığının bozulmaması için yalın bir yöntem benimsenmiştir. Arapça ve Farsça kelimeler orijinallerine uygun biçimde okunmaya çalışılmıştır. Uzatma olan sesli harflerde (ziyâde, âlî, hâzır örneklerinde olduğu gibi) ^ işareti; ayın harfinin geçtiği kelimelerde (bey‘, şer‘, i‘timad örneklerinde olduğu gibi) ayın harfinden sonra ‘ işareti; ve hemzenin kullanıldığı kelimelerde (su‘âl, me‘mûr, kâ‘im örneklerinde olduğu gibi) hemzeden sonra ’ işareti kullanılmıştır.

Öz Türkçe kelimelerin okunuşunda kâtibin yazımına bağlı alınarak dönemin telaffuzu yansıtılmaya çalışılmıştır. Gayrimüslim, yabancı, kilise, sinagog, cemaat adlarıyla yabancı kökenli yer adları da orijinal metinde yazıldığı gibi okunmuştur.

Mahkeme defterlerinin içlerindeki hükümler kodlanırken varak sayısı esas alınmıştır. Her bir varağın ilk sayfası a, ikinci sayfası b olarak sınıflandırılmış olup her sayfadaki hükümler de Arap rakamlarıyla birden başlayarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla 23b/2, 23’üncü varağın arka tarafında bulunan ikinci hükme verilen koddur.

Kullanılan özel işaretler şunlardır:

[dolu] Metin içerisinde kâtip tarafından yazılması unutilan

veya eksik yazılan harf, ek ya da kelimeler bu işaret içerisinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Üç örnek: [Ef]renciyü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

[...] Okunamayan kelimeler.

[?] Okunuşu şüpheli kelimeler.

[boş] Metin içerisinde kâtip tarafından daha sonra tamamlanması düşüncesiyle boş bırakılan ama doldurulmayan alanlar.

[silik] Kurt tahribatı, nem, yırtık, çürük ve buna benzer faktörlerden dolayı okunması mümkün olmayan kelimeler.

Transliteration and Coding Rules

In transliterating the Ottoman records in the court registers into modern Turkish, we opted for simplicity in order to avoid burdening readers. With Arabic and Farsi words, we have sought to maintain the intended pronunciation. Long vowels (as in ziyâde, âlî, hâzırı) are identified through the ^ sign; words with an ayn (for example, bey', şer', i'timad) have the diacritic ' after the ayn; and words with the hamza (for example, su'âl, me'mûr, kâ'im) have the diacritic ' following the hamza.

With Turkish words, we have followed the scribes form in order to convey the pronunciation of the time. The names of non-Muslims, foreigners, churches, synagogues, congregations, and foreign places have been transcribed to match the original text.

In coding the cases within the court registers, we have followed the sheet number. The front of a sheet is classified as a, and the back as b, and Arabic numerals have been used to distinguish among the cases on each page. Thus, 23b/2 refers to the second entry on the back side of the 23rd sheet.

The following special symbols are used:

[full] Characters or words that the scribe forgot or overlooked have been completed within brackets. Three examples: [Ef]renci-yü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

XII SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL

- [...]** Undecipherable words.
- [?]** Doubtful transliteration.
- [boş]** Fields within the text that the scribe planned to fill later but left blank (“boş” means blank in Turkish).
- [silik]** Unreadable due to damage caused by worms, humidity, tears, rotting, or some other factor.

VAKIFLAR
(1617-1661)

WAQFS
(1617-1661)

Özetler ve Metinler *Summaries and Texts*

488 - 1618 (1027) İstanbul 3: 1b/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Mustafa Efendi'nin cariyelerinden Payidar'ın vekili Mehmet, Mustafa Efendi'nin kızı Ayşe Hatun'un kocası ve vekili Mahmut Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet, ölen Mustafa Efendi'nin sahibi olduğu 36 adet odasını, bir bahçesini ve bir evini çeşitli koşullarla vakfettiğini söyler. Vakfiyeye göre Mustafa Efendi'nin bahçesini önce kızı Ayşe Hatun ve onun soyundan gelenler kullanacak, soyları tükendikten sonra da bahçe kiraya verilecek ve geliri yoksullara, dullara ve yetimlere aktarılacaktır. Söz konusu odalar ve ev ise kiraya verilecek, gelirden günlük 1,5 akçe ile Kuran okutulacak, 30 akçe de kızı Ayşe Hatun'a ve soyundan gelenlere aktarılacak, soyları tükendikten sonra bu para yoksullara verilecektir. Ayrıca, yine Mustafa Efendi'nin ev ve oda kirasından günlük 3 akçe karısı Ayşe Hatun'a verilecek, ölümünden sonra bu para cariyeye ve kölelerine verilecek, onların da soyları tükendikten sonra yine yoksullara aktarılacaktır. Mehmet, Mustafa Efendi'nin kızı olan Ayşe Hatun'un, cariyeye Payidar'a düşen hisseyi vermediğini ileri sürerek savını desteklemek için vakfiyeyi de mahkemeye sunar. Bunun üzerine mahkeme, Ayşe Hatun'un vekili Mahmut Efendi'ye görüşünü sorar. Mahmut Efendi, Mustafa

Efendi'nin ölümünden önce söz konusu koşulları değiştirmek için mahkemeye başvurduğunu ileri sürer. Buna göre, ev ve odaların kira gelirlerinden günlük 30 akçe Mustafa Efendi'nin kızı Ayşe Hatun'a ve soyları tükeninceye dek çocuklarına, onlardan sonra da soyları tükeninceye kadar Ayşe Hatun'un ve çocuklarının cariye ve kölelerine aktarılacaktır. Mahmut Efendi, savını desteklemek için vakfiyedeki değişikliği gösteren hücceti mahkemeye sunar. Cariye Payidar'ın vekili Mehmet, gerek Mahmut Efendi'nin ifadesini gerekse hücceti reddeder. Mahkeme Mahmut Efendi'den kanıt ister. Onun mahkemeye çağırdığı şahitler de kendi savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Ayşe Hatun'un vekili Mahmut Efendi davayı kazanır.

Mehmet, legal agent of Payidar, one of the concubines of the late Mustafa Efendi, sues Mahmut Efendi, legal agent and husband of Ayşe Hatun, daughter of the decedent. Mehmet states that the decedent had endowed 36 rooms, a garden, and a house on certain conditions. According to the waqf deed, the late Mustafa Efendi was to be used by his daughter Ayşe Hatun and her line, and to be rented after the end of her line. The rental income would be used for the poor, widows, and orphans. The house and the rooms would be rented, with the revenue used as follows: 1.5 akçe per day for Quran reading, 30 akçe per day to his daughter Ayşe Hatun and her line, and to the poor after the end of her line. Another 3 akçe per day out of the income would be given to his wife Ayşe Hatun, Mehmet says, and to his slaves and concubines, and to the poor after the end of their lines. Mehmet complains that Ayşe Hatun has been withholding from the concubine Payidar her share. He presents to court the waqf deed to support his claim. Questioned by the court, Ayşe Hatun's legal agent Mahmut Efendi claims that before his death, Mustafa Efendi applied to court to modify the waqf conditions. Out of the rental income, 30 akçe per day was to be paid to Ayşe Hatun and her children until the end of their line, and after that Ayşe Hatun's and her children's slaves and concubines would receive the income until the end of their line. To support his claim, Mahmut Efendi presents to court a huj-

jet documenting the change of the deed. Concubine Payidar's legal agent Mehmet rejects both the argument and the hujjet. Asked to prove the authenticity of the hujjet, Mahmut Efendi does so through witness accounts. In the end, Mahmut Efendi, legal agent of the defendant Ayşe Hatun, wins the case.

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki dârü's-saltanatî'l-aliyye-i mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' merhûm Firuz Ağa Mahallesi'nde bundan akdem vefât iden Mustafa Efendi ibn Hüsâm'ın utekâsından olan Payidar bint-i Abdullah tarafından da'vâ-yı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îyye ile ârif olan Hüseyin bin Pir Ali ve Ali bin Mehmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed bin Hüsâm meclis-i şer'at-i şerîfede müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'nin sulbiye kızı Ayşe Hâtun'un zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup nehc-i şer'î ve tarîk-i mu'teber-i mer'î üzre sâbitü'l-vekâle olan fahrü'l-kuzât Mahmud Efendi ibn Sinan mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i da'vâ idüp müteveffâ-yı mezbûrun mülki olup mahmiyye-i merkûmede Sarı Demürçi Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İlyato nâm yahudi mülküne ve bir tarafı Kâtib Mahmud mülküne ve bir tarafı yahud kenîsesine ve bir tarafı Hüseyin Çelebi ibn Haydar mülküne müntehî olan otuz altı bâb odaların ve Kazâ-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Kasım Paşa'da [boş] Mahallesi'nde vâki' bir tarafı merhûm Şeyh Uşşaki Türbesi'ne ve bir tarafı Hemdemzâde Bağçesi ve bir tarafı Mustafa Çelebi ibn Hüsâm mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olup büyü't-ı müte'addideyi müştemil olan mülk bağçesini ve zikr olunan Firuz Ağa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Ömer Çelebi ibn Abdullah mülküne ve bir tarafı mezbûr ağa odalarıyla ve bir tarafı Keyvan Ağa ibn Abdullah mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olup dâhiliyye ve hâriciyyesi büyü't-ı müte'addideyi müştemil olan mülk menziline hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde sitte ve 'işrîn Zilka'de'si evâyilinde umûr-ı evkâfı istimâ' ve hükme me'mûr olup sâbikan Anadolu Kadiaskeri iken vefât iden Zeynelabidin Efendi ibn Ferruh huzûrunda vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf idüp vakfiye-i mezbûrede vâki' zikri sebk iden bağçenin tasarrufunu ve mahmiyye-i merkûmede Firuz Ağa Mahalle-

si'nde olan menzilin süknâsını kızı mezbûre Ayişe'ye ba'dehâ mezbûre Ayişe'nin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ile'l-inkırâz şart idüp ba'de'l-inkırâz menzil-i mezbûr ecr-i misliyle icâr olunup hâsıl olan icâresiyle mahmiyye-i mezbûrede olan fukarâya ve erâmil ve eytâma her re's-i senede papuc ve kaftan alivirile ve zikr olunan odalar dahi ecr-i misliyle icâr olunup hâsıl olan icâresinden yevmî birer buçuk akçe ile altmış nefer kimesne vakt-i subhda vâkıf-ı mezbûr rûhiyçün Kurân-ı Azîm ve Furkân-ı Kerîm'den birer cüz'-i şerîf tilâvet eyliyeler ve yevmî otuz akçesini kızım mezbûre Ayişe mutasarrıfa olup vefâtından sonra evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı batnen ba'de batnin ve fer'an gibbe asl mutasarrıf olup ba'de'l-inkırâz meblağ-ı merkûm otuz akçe evkâf-ı mezbûre icâresine mülhak olup vech-i merkûm üzre fukarâya sarf oluna ve zevce-i metrûkesi olan Ayişe bint-i Mehmed'e dahi zikr olunan odalar icâresinden yevmî üçer akçe vazîfe ta'yîn idüp vefâtından sonra meblağ-ı merkûm kezâlik evkâf-ı mezbûre icâresine mülhak ola ve zikr olunan vakıf odaların zevâidin utekâm ve evlâd-ı utekâm ve evlâd-ı evlâd-ı utekâm alâ tarîki't-tesviye mutasarrıf olalar ve ba'de'l-inkırâz vech-i merkûm üzre fukarâya sarf oluna deyüp tevliyet-i hasbiyyesini evvelâ nefsi ba'dehû utekâsının ve evlâd-ı utekâsının aslahına şart idüp ba'dehûm tevliyet-i mezbûreyi hâkim kime dilerse tefvîz ide deyüp ve şurût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri yedinde olmasını şart itmişdir el-hâletü hâzihî zevâid-i vakf-ı mezbûrdan ber-mûceb-i şart-ı vâkıf müvekkilem merkûme Payidar'a âyid olan hissesini vâkıf-ı mezbûrun kızı mezbûre Ayişe virmekte ta'allül ider suâl olunup alivirilmek taleb iderim deyüp hâkim-i mûmâileyh imzâsıyla mûmzât ve hatemi ile mahtûme târîh-i mezbûr ile muverraha takrîrine muvâfık vakfiye ibrâz itmeğın vekîl-i mezbûr Mahmud Efendi istintâk olundukda cevâbında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde târîh-i merkûmda emlâk-i mezbûreyi vakf idüp vech-i merkûm üzre şart eylemişdir lâkin şurût-ı mezbûrenin tebdîl ve tağyîri elinde [silik] itmekle bin yirmi bir Muharremi'l-harâmı gurrasinde hâkim-i mezbûr huzûrunda şurût-ı mezkûreden rücû' idüp zikr olunan bâğçenin tasarrufunu ve menzil-i mezbûrun süknâsını kızı mezbûre Ayişe'ye ba'dehâ mezbûrenin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve ba'de'l-inkırâz kendü [silik] evlâd-

ı evlâd-ı evlâd-ı utekâsına şart idüp ba'dehüm yine şart-ı mezkûr üze icâr oluna ve her re's-i senede vech-i merkûm üze fukarâdan olan pîrlere ve erâmil ve eytâma sarf oluna ve zikr olunan odalar icâresinden yevmî bir akçe ile vakt-ı subhda rûhiyçün yirmi nefer kimesne birer cüz'-i şerîfe tilâvet ide deyüp kırk nefer eczâ-hânâ-nın vazîfelerin ref' eyleyüp ve zevcesi mezbûre Ayişe'ye ta'yîn eylediği yevmî üç akçe vazîfe zevc-i âhara varmadığı takdîrce virilüp ve el-ân fukarâya sarf oluna ve kızı merkûme Ayişe yine vech-i merkûm üze yevmî otuzar akçe vazîfeye ve zikr olunan vakıf odaların zevâidin cümlesine mutasarrıfa olup vefâtından sonra mezbûrenin evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin alâ tarîki'n-nevbe mutasarrıflar olup ba'de'l-inkırâz vazîfe-i merkûme ve zevâyidine kendü utekâsı ve evlâd-ı utekâsı ve evlâd-ı evlâd-ı utekâsı kezâlik ale's-seviyye mutasarrıf ola deyü kızı mezbûreyi evlâdının utekâsı üzerine takdîm itmiştir ve evlâd-ı utekâ münkariz olduktan sonra rûhiyçün kırâ'et olunan eczâ-i şerîfe dahi ziyâde olup evlâd-ı utekâya meşrûta olan vazîfe ve zevâiddin yevmî birer buçuk akçe virile deyü tevliyet-i hasbiyesini kendüden sonra kızı mezbûre Ayişe'ye ba'dehâ mezbûrenin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz kendünün utekâsına ve evlâd-ı utekâsına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı utekâsına ba'de'l-inkırâz re'y-i hâkime mütevakkıf olup ve mahmiyye-i mezbûrede her kim şeyhülislam-ı müftiyü'l-enâm olursa hasbî nâzır ola deyü şart eylemiştir vâkıf-ı mezbûrun kızı merkûme Ayişe'nin evlâdı münkariz olmayınca zevâyid-i vakfa utekâ ve evlâd-ı utekâ müstahikk vekillerdir deyü hâkim-i mûmâ-ileyhin hat ve hatemini hâviye bin yirmi bir Muharremi'l-harâmı gurresi târihi ile muverraha vâkıf-ı mezbûrun vech-i meşrûh üze şurût-ı mezkûreyi tebdîl ve tağyîr itdiğini müştemil hüccet-i şer'iyye ibrâz itdükte gıbbe'l-inkâr vekîl-i mezbûr Mahmud Efendi'den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda zeyl-i hüccetde mestûrûl-esâmî olan şühûddan Ahmed Efendi ibn Zeynelabidin el-kâdî ve Mehmed Efendi ibn Hızır el-müderres ve Abdülbaki Efendi ibn Ahmed el-mülâzım meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırûn olduklarında fi'l-vâki' vâkıf-ı merkûm-ı mezbûr hâl-i sıhhatinde şurût-ı mezbûreyi tebdîl idüp târih-i merkûm bin yirmi bir Muharremi'l-harâmı gurresinde hâkim-i mûmâ-ileyh hu-

zûrunda zikr olunan bâğçenin tasarrufunu ve menzil-i mezbûrun süknâsını kızı mersûme Ayişe'ye evlâdı münkariz olduktan sonra kendünün utekâsı ve evlâd-ı utekâsı ve evlâd-ı evlâd-ı utekâsı batnen ba'de batnin mutasarrıflar olup ba'dehüm vech-i merkûm üzere icâr olunup fukarâya sarf oluna deyüp ve zikr [olunan] odaların icâresinden yevmî otuz akçe vazîfeye kızı merkûme Ayişe mutasarrıfa olup ve zikr olunan vakıf odaların cümle zevâidini mezbûre mutasarrıfa olup vefâtından sonra mezbûrenin evlâdı ve evlâd-ı evlâdı vech-i merkûm üzere mutasarrıflar olup ba'de'l-inkırâz kendünün utekâsı kezâlik ile'l-inkırâz mutasarrıflar olup ve zevcesi merkûme Ayişe'ye ta'yîn eylediği yevmî üç akçe vazîfe zevci âhara varmadığı takdîrce virilüp ve illâ fukarâya sarf oluna deyüp ve kırk nefer eczâ-hânın vazîfelerin ref' eylemiştir ve evlâd-ı utekâ mutasarrıf olduktan sonra rûhiyçün kırâ'et olunan eczâ-i şerîfe dahi ziyâde olup utekâya meşrûta olan vazîfe ve zevâyidden yevmî bir buçuk akçe vazîfe virile deyüp tevliyet-i hasbiyesini kendüden sonra kızı mezbûre Ayişe'ye ba'dehâ mezbûrenin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz kendünün utekâsına ve evlâd-ı utekâsına şart idüp ve mahmiyye-i mezbûrede her kim şeyhülislâm olursa hasbî nâzır ola deyü şart eylemiştir biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü mazmûn-ı hüccete muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde ba'de't-ta'dîlî's-şer'î ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebi ile hükm olunup mâvaka'a gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-hayr min şuhûr sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-Akrân Mehmed Çavuş ibn Ahmed Çelebi, Kasım Efendi el-imâm, Mehmed Bey ibn Ömer el-yesârî, el-Hâc Osman bin Musa, el-Hâc Mahmud bin Abdullah, Mehmed bin Torak, Hasan bin Ahmed ve gayruhum.

489 - 1618 (1027) İstanbul 3: 2b/3 Dava / *Adjudication*

Kerime, vakfına mütevellî tayin ettiği Mehmet karşısında mahkemeye çıkarak sahibi olduğu evini çeşitli koşullarla vakfettiğini

söyler; bu koşulların kaydedilmesinden sonra da bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Mehmet ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Sonuçta mahkeme mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Kerime sues Mehmet, the mutawalli that she has appointed to her waqf. First she states that she endowed a house on certain conditions. Then, after the conditions have been recorded, she claims that the waqf is invalid, based on the views of an Islamic jurist. Based on the views of another Islamic jurist, the mutawalli Mehmet counters that an established waqf cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed remains valid.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

490 - 1618 (1027) İstanbul 3: 3a/1 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Ağa ve Ahmet Bey, Gevherhan Sultan'ın vekili Fazlullah Çavuş ile birlikte mahkemeye gelirler. Mehmet Ağa ve Ahmet Bey, Bali Çavuş Vakfı'ndan yıllık 360 akçeye kiraladıkları arsa üzerine dikmiş oldukları ağaçları ve aynı arsa üzerindeki bağlarını 7000 akçeye Gevherhan Sultan'a sattıklarını söylerler. Vekil Fazlullah Çavuş, Mehmet Ağa ve Ahmet Bey'i doğrular. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Mehmet Ağa and Ahmet Bey appear in court with Fazlullah Çavuş, legal agent of Gevherhan Sultan. The two men sell to Gevherhan Sultan trees that they had planted, along with a vineyard, both on a plot that they had rented from the Bali Çavuş Waqf at 360 akçe per annum, for 7000 akçe. The legal agent Fazlullah Çavuş corroborates Mehmet Ağa and Ahmet Bey's account. The court registers the transaction.

Fahrü’l-akrân Mehmed Ağa ve Ahmed Bey ibn Ali Bey ibn Mehmed meclis-i şer’de sultânü’l-muhadderât bürhânü’l-muvakkarât tâcü’l-mestûrât celîletü’l-muhassanât safiyyetü’s-sıfât aliyyetü’z-zâti’l-ulyâ ve’s-sa’âdât Gevherhan Sultan dâmet ismetuhâ taraf-ı karî-nü’ş-şereflelerinden tasdik-i âti’z-zikre vekîl olup müşârün-ileyhâ hazretlerini ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân olan Ahmed Bey ibn Ali ve Murad Bey ibn Abdullah şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan fahrü’l-eşbâh Fazlullah Çavuş ibn [boş] mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Üsküdar’da vâki’ bir tarafı vezîr-i rûşen-zamîr Mehmed Paşa Hazretleri mülküne ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âmma müntehî arsasının merhûm Bali Çavuş Vakfı’na yılda üç yüz altmış akçe mukâta’ası üzerine mefrûş ale’s-seviyye mülkümüz olan eşcâr ve kürûmı mûmâ-ileyhâ Gevherhan Sultan Hazretleri’ne doksan yedi bin nakd fiddî râyic fi’l-vakt akçeye bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüp kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledik müşârün-ileyhâ hazretleri dahi ibtiyâ’ ve kabûl ve kabz eyledi didiklerinde mukirrûn-ı mezbûrûnun vech-i merkûm üzre cârî olan ikrârını ve kîl-i bi’t-tasdik olan mersûm Fazlullah Çavuş bi’l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi’ ‘aşer min Saferi’l-hayr li-sene seb’a ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-a’yân Mehmed Çelebi, Ali bin Mustafa, Receb Bey ibn İskender, Derviş bin Ali, Hasan Çavuş, Mustafa bin Mehmed.

491 - 1618 (1027) İstanbul 3: 3a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Seyfullah Vakfı’nın mütevellisi Musa Efendi, vakfın eski mütevellisi Hacı Hürrem ile birlikte mahkemeye gelir. Musa Efendi, Hacı Hürrem’in vakfa 23.447 akçe borcu olduğunu daha önce saptadıklarını söyler. Hacı Hürrem, bu borcuna karşılık birtakım eşyasını ve Üsküdar’da bulunan iki evini vakfa rehin vermiştir. Musa Efendi, Hacı Hürrem’e görüşünün sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini ister. Hacı Hürrem’e görüşü sorulduğunda, Musa Efendi’nin ifadesini tekrarlar. Mahkeme de Hacı Hürrem’in ifadesini sicile kaydeder.

Musa Efendi, mutawalli of the Defterdar Seyfullah Waqf, goes to court with Hacı Hürrem, former mutawalli of the same waqf. Hacı Hürrem owes 23,447 akçe to the waqf. In exchange for her debt, she has pawned to the waqf some goods and two houses in Üsküdar. Musa Efendi wants Hacı Hürrem questioned and his testimony registered. Questioned by the court, Hacı Hürrem corroborates Musa Efendi's account. The court registers Hacı Hürrem's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Defterdar Seyfullah Vakfı'na be-rât-ı pâdişâhla hâlen müteveli olan Musa Efendi ibn Halil meclis-i şer'-i kavîm-i lâzîmü't-tekrîmde sâbîkan vakf-ı mezbûr müteveli olan el-Hâc Hürrem bin Abdullah mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem merkûm el-Hâc Hürrem'in muhâsebesi görüldükde vakf-ı mezbûr mâlından zimmetinde yirmi üç bin dört yüz kırk yedi akçe zuhûr itmekle meblağ-ı merkûmun on yedi bin akçesi mukâbelesinde merkûm el-Hâc Hürrem beynimizde ma'lûm ba'zı mülk emti'a-i mütünevvi'asını bana rehin vaz' idüp ve altı bin dört yüz kırk yedi akçesi mukâbelesinde mahmiyye-i Üsküdar'da Kadıasker Camii Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Ağa ibn Abdullah mülküne ve bir tarafı Ömer bin Mehmed mülküne ve bir tarafı yine merkûm el-Hâc Hürrem mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olan mülk menzîlini ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Gazanfer bin Abdullah mülküne ve bir tarafı Mehmed bin Abdullah mülküne ve bir tarafı Mehmed Ağa ibn Abdullah mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olan mülk menzillerini rehin vaz' idüp ba'de't-tahliye teslîm eylemiştir suâl olunup takrîri tahrîr olunmak murâd iderim didikde gibbe's-suâl merkûm el-Hâc Hürrem cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı mezbûr mâlından vech-i merkûm üzre zimmetimde yirmi üç bin dört yüz kırk yedi akçe olup on yedi bin akçe mukâbelesinde beynimizde ma'lûm emti'a-i mütenevvi'a ve altı bin dört yüz kırk akçe mukâbelesinde zikri sebk iden mülk menzillerimi vech-i merkûm üzre rehin vaz' eylemiştir didikde vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Murad bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Mehmed bin Eyüb, Hasan bin Emir, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Mehmed, ve gayruhum.

492 - 1618 (1027) İstanbul 3: 3b/3 Tescil işlemi / Registration

İkisi de bakkal olan Nikola ve Todori adlı kardeşler, Ferhat Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Nikola ve Todori, adı geçen vakfa 6600 akçesi faiz (çuka bezi bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 68.800 akçe borçları olduğunu söylerler. İki bakkal, söz konusu borç için birbirlerine kefil olduklarını belirtirler. Mahkemede bulunan üç Hristiyan da gerekirse Nikola ve Todori'yi mahkemeye getirmeye ve getiremezlerse söz konusu borcu ödemeye kefil olduklarını belirtirler. Nikola ve Todori de her ay ana paradan 517'şer akçe ödeyeceklerini sözlerine eklerler. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

The brothers Nikola and Todori, both grocers, are in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Ferhat Çavuş Waqf. The brothers owe the waqf 68,800 akçe, of which 6000 akçe is for interest (expressed as the price of broadcloth). Nikola and Todori agree to serve as each other's surety for the debt. Three other Christians in court serve as Nikola and Todori's sureties to bring them to court if ever necessary and to pay their debt if they fail to do so. Nikola and Todori promise to pay 517 akçe per month out toward the principal. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da bakkâl tâifesiinden Nikola ve Todori vелеdey-i İstemad nâm zimmîler meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede merhûm Ferhad Çavuş Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-e'immeti'l-kirâm Mehmed Efendi ibn Nasrud-din el-imâm muvâcchesinde ikrâr-ı tav'î kılup vakf-ı mezbûr mâlin-dan mütevellî-i merhûm yediyle zimmetimizde ale's-seviyye deyn olmak üzere karz-ı şer'iyyesinden altmış iki bin akçe ve târîh-i kitâb senesi Saferü'l-hayrının guresinden sene tamâmına değin mü'eccel

çuka bahâsından altı bin altı yüz akçe cem'an altmış sekiz bin sekiz yüz akçe edâsı lâzım deynimiz olup meblağ-ı mezbûrdan her birimizin zimmetine edâsı lâzım olan meblağı ikrâr ve kabûli hâviye kefâlet ile biribirimize kefil olduk didiklerinde mukırrân-ı mezbûrân zimmûleri vech-i meşrûh üzre sâdır olan ikrârlarında mütevellî-i mesfûr eş-Şeyh Mehmed Efendi vicâhen tasdîk itdikden sonra İstirbanos veled-i Şerilo ve Şelo veled-i Dimitri ve Yorgi veled-i Andon nâm zimmîler takrîr-i kelâm eyleyüp mezbûrân Nikola ve Todorî nâm medyûnların nefislerine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzârlarına kefil olduk ve eğer [...] meclis-i şer'a ihzârlarından âciz olursak meblağ-ı merkûm altmış sekiz bin sekiz yüz akçeye emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olduk didüklerinden sonra mezkûrân medyûnlar i'âde-i kelâm idüp zimmetimizde çuka bahâsından olan meblağ-ı merkûm altı bin iki yüz akçeden sene tamâmına değin her ayda beş yüz on yedişer akçeyi mütevellî-i mûmâ ileyhe edâ ve teslim idelüm deyü ta'ahhüd itdiklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrire fî evâyili Safer li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi el-imâm, Murtaza bin Ramazan, İbrahim bin Bektaş, İbrahim bin Piri, Mehmed bin Ali, Mehmed bin Mirşah.

493 - 1618 (1027) İstanbul 3: 3b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Abdûlgani, Osman Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Abdûlgani, evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 27.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 1700 dirheme kiralar. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Abdûlgani is in court with Mehmet, mutawalli of the Osman Ağa Waqf. He takes out a 27,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 1700 dirhem for a period of one year. The court registers these transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

494 - 1618 (1027) İstanbul 3: 4a/3 Dava / Adjudication

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Siroz'da bulunan Kadı Mustafa, Larende Kasabası'na bağlı Sekizçeşme Mahallesi'nde bulunan bir evini vakfeder. Adı geçen mahallenin mescidinde, imamlık yapanlar oturacaktır. İlerleyen yıllarda vakfiye koşulları bozulursa, ev yoksulların kullanımına sunulacaktır. Bu koşulların kaydedilmemesinden sonra Mustafa, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ileri sürer. Vakfın mütevellisi olan ikinci Mustafa ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağını karar verir.

Kadı Mustafa, a resident of Siroz in the Rumeli Province, endows a house in Larende's Sekizçeşme neighborhood. Prayer leaders of the neighborhood mosque are to reside in the house. If, over time, the conditions of the waqf deed (vakfiye) cannot be met, the house will be made available for the use of poor. After the registration of these conditions, Mustafa claims that the waqf invalid, based on the views of an Islamic jurist. For his part, Mustafa II, the mutawalli of the waqf, claims that the waqf cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides the waqf deed cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

495 - 1618 (1027) İstanbul 3: 4b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da, peygamber soyundan gelenlerin doğum ve ölüm kayıtlarını tutmakla görevli (nakibüleşraf) olup ölmüş olan Seyyit Ali Efendi'nin oğlu Seyyit Hasan Çelebi mahkemededir. Seyyit Hasan Çelebi, Mismari Abdi Vakfı'nın Süleymaniye Mahallesi'nde bulunan ve bilim adamlarının (ulema) kullanımı için vakfedilmiş

olan evinde vakıf şartnamesine uygun olarak oturmaktadır. Seyyit Hasan Çelebi, evin kimi bölümlerinin yıkılmaya yüz tuttuğunu ve onarılması gerektiğini belirttikten sonra mahkemeden onarım giderlerinin saptanması için keşif yaptırılmasını ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, evin toplam 4740 akçeye onarılabilceğini bildirirler. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Seyyit Hasan Çelebi, son of the late Seyyit Ali Efendi, who used to register the births and deaths of Istanbul residents from the prophet's line (nakibüleşraf), is in court. Seyyit Hasan Çelebi has been residing in the Süleymaniye neighborhood, in a house belonging to the Mismari Abdi Waqf and used by scholars (ulema) in accordance with the waqf deed (vakfiye). Noting that some sections of the house are in need of repair, he wants the court to determine the repair costs. Court-appointed experts inform the court that the house can be repaired for a total of 4740 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiye-i İstanbul'da sâbikan nakîbü'l-eşrâf iken vefât iden merhûm es-Seyyid Ali Efendi'nin sulbî oğlu olan fahrü'l-mehâdîm ve's-sâdât es-Seyyid Hasan Çelebi ibn Ali Çelebi meclis-i şer'a gelüp bast-ı kelâm idüp merhûm Mismârî Abdi Vakfı'ndan olup mahmiyye-i merkûmede Süleymaniye Mahallesi'nde vâki' lede'l-cîrân hudûdı ma'lûm olup süknâsı ulemâya meşrûta olmağla bermûceb-i şart-ı vâkıf mutasarrıf olduğum menzilin iki bâb fevkânî odalarının bir divârı ve bir odanın ocağı bi'l-küllîye münhedim olup ve bir divârın dahi bir mikdârı muhtâc-ı meremmet olmağın kibel-i şer'den üzerine varılup ne mikdâr akçe ile imâret ve meremmet olunur tahmîn olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi'mârlardan Üstâd Mustafa ve zeyl-i kitâbda esâmîsi mestûr olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup menzil-i mezbûrun vech-i meşrûh üzre ta'mîre muhtâc olduğın müşâhede itdiklerinde mi'mâr-ı mezbûr tahmîn-i sahîh ile tahmîn idüp zikr olunan iki divârın tâş ile müceddeden binâsına üç bin iki yüz kırk akçe ve ocağın müceddeden binâsına ve divârının her katına beş yüz akçe ve sakflarının ve sâ'ir

yerlerinin imâretine bin akçe cem'an dört bin yedi yüz kırk akçe lâzımdır meblağ-ı merkûm ancak kifâyet ider deyü haber virüp ve sâ'ir binâ ahvâline vâkıf olan Müslümanlar dahi tahmîn-i mezbûr üzre icmâ' ve ittifâk itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tah-rîr ve mahfil-i kazâda takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Halife ibn Abdullah el-imâm, Mehmed bin Hüseyin, es-Seyyid Hüseyin ibn es-Seyyid Alim, Rüstem bin Abdullah, Süleyman Beşe ibn Abdullah er-râcil, Sinan bin Hüseyin, Ramazan bin Abdullah.

496 - 1618 (1027) İstanbul 3: 5a/1 Tescil işlemi / Registration

Müneccimzade Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, vakfın Küçükkaraman Çarşısı'nda 28 odalı bir hanı olduğunu, hanın içinden Süleymaniye Camisi'nden gelen bir su aktığını ve bu suyun hanın atık sularıya birleşip hana zarar verdiğini söyler. Daha önce mahkemenin görevlendirdiği bir kişi handa keşif yapmış, sonuçta hanın tuvaletlerinin ve atık su kanallarının başka bir yere taşınması gerektiğine karar vermiştir. Mütevelli Mehmet Çelebi, 5000 akçe harcayarak gerekli düzenlemeyi gerçekleştirmiştir. Mehmet Çelebi, bu onarım sırasında handa birtakım ek düzenlemeler ve onarımlar da gerçekleştirdiğini, sonuçta yaptığı harcamanın toplam 20.000 akçeyi bulduğunu, ancak kesin rakamın mahkemece saptanması gerektiğini söyler. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, gerçekleştirdikleri keşif işlemi sonucunda söz konusu onarım ve düzenlemelerin en az 17.122 akçeye yapılabileceğini bildirirler. Mahkeme bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

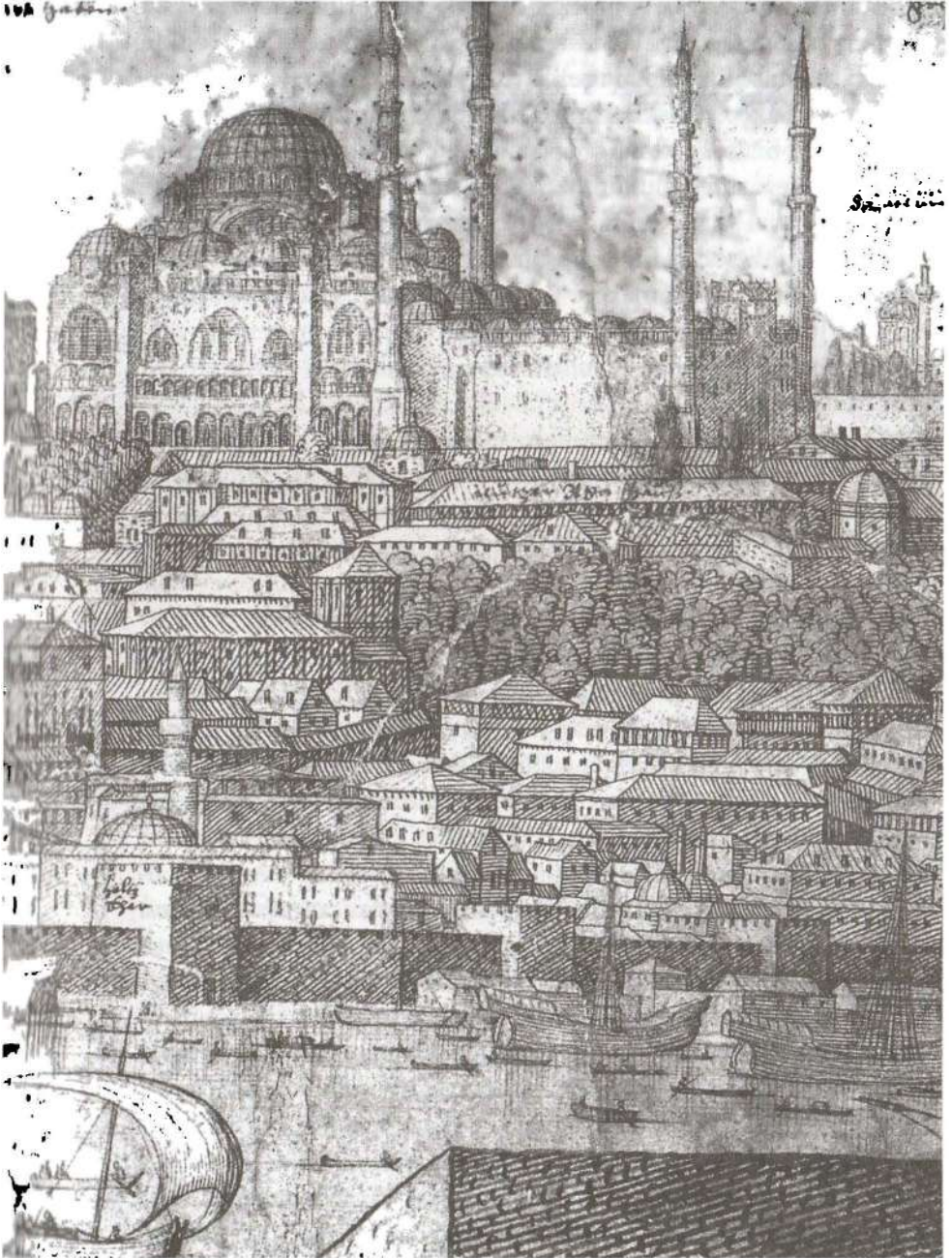
Mehmet Çelebi, mutawalli of the Münecimzade Waqf, states that the waqf owns a 28 room inn in the Küçükkaraman Market. The drainage of the Süleymaniye Mosque runs through the inn. Together with the drainage of the inn itself, it has been harming the structure. Earlier, a court-appointed expert conducted an in-

vestigation and proposed modifications to the inn's toilets and drainage channels. Mutawalli Mehmet Çelebi had the necessary changes done, at a cost of 5000 akçe. During the reconstruction, he did other remodeling and repairs, which raised the total cost to about 20,000 akçe. Now he wants the court to determine the exact amount of the repair expenses. The investigation of court-appointed experts reveals that the repairs and arrangements should have cost at least 17,122 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiye-i İstanbul'da Müneccimzâde Vakfı'na bi'l-fi'l mütevelî olan hâfızu'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Ahmed meclis-i şer'a gelüp bast-ı kelâm idüp evkâf-ı mezbûreden olup mahmiyye-i Küçük-karaman Çarşusu'nda vâki' lede'l-cîrân hudûdî ma'lûme olup yirmi sekiz bâb odaları müştemil olan hânın içinden merhûm Sultan Süleyman Hân Câmi-i Şerifi'nin suyu mürûr itmeğın hân-ı mezbûrun tuğla taş divarına zarar olduğundan gayrı hân-ı mezbûr kenîflerinin kârûzı dahi su yoluna mülâhık olmağla su yolu meremmeti takrîbi ile zıkr olunan kârîzin dahi ba'zı mevâzi'ine hâlel târî olmağla bir yanda kalup taşra çıkmak ile cemî-i ebniyesine zarar tarruk itmeğın bundan akdem kibel-i şer'den üzerine nâ'ib ve muhammin varup vech-i meşrûh üzre zararı mukarrer olmağın zıkr olunan kârîz ve kenîfler âhar yere nakl lâzım oldukda vakf-ı mezbûr bozahânesinin hân-ı merkûma mülâhık olan tarafına nakl olunup ve kadîmî kenîfler bozulup yeri bozahâneye ilhâk olunmak münâsib ve her vechile vakfa nâfi' olmağın cânib-i şer'den izin virilüp masârifine beş bin akçe tahmîn olunmuşıdi el-hâletü hâzihî zıkr olunan kenîfleri bozup yerlerini bozahâneye ve kârîzi küçük hamâm kârîzine ilhâk eyledüğimden mâ'adâ otuz üç bâb odaların sakflarını ta'mîr ve müceddeden bir bâb fevkânî oda binâ eyleyüp ve havlısının kaldırımını ta'mîr idüp ve tahtadan perde ihdâs itmekle meblağ-ı merkûm kifâyet itmeyüp cem'an yirmi bin akçe harcım olmuşdur hâlen kibel-i şer'den üzerine varılup mertebe-i tahammüli ta'yîn olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi'mârlardan üstâd Mustafa bin Abdullah ve zeyl-i kitâbda esâmîsi mestûr olan müslimîn ile mahall-i mezbû-

Melchior Lorichs'in 1558'deki açılışından kısa süre sonra çizdiği Süleymaniye Camisi resmi.

Süleymaniye Mosque shortly after its inauguration in 1558, by Melchior Lorichs.

ra vardıklarında mütevellî-i mezbûrun takrîri üzerine binâ ve ta'mîr olunmuş bulunmağın ba'de't-tahmîn zikr olunan kenîflerine nakline ve kârîzin ilhâkına üç bin sekiz yüz yetmiş iki akçe ve tahta perdeye altı yüz akçe ve sakflarının ta'mîrine iki bin sekiz yüz akçe ve müceddeden bir bâb odanın binâsına sekiz bin akçe ve zibil ihrâcına ve ba'zı levâzım-ı mühimmesine bin sekiz yüz elli akçe cem'an on yedi bin yüz yirmi iki akçe sarf olunmuşdur noksan ile ta'mîri mümkün değildir deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ehl-i vukûf haber verdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Pervane bin Abdullah, el-Hâc Hasan bin Abdullah, Mehmed bin Ebibekir, es-Seyyid Hüseyin bin es-Seyyid Mustafa ve gayruhum.

497 - 1618 (1027) İstanbul 3: 5a/2 Tescil işlemi / Registration

Asude Sultan Vakfı'nın mütevellisi Abdullah mahkemededir. Vakfın İstanbul'daki bir hamamının onarımı için daha önce mahkeme bilirkişiler görevlendirmiş, bilirkişiler keşif işlemi sonucunda hamamın 9045 akçeye onarılabilceğini bildirmişler ve mahkeme de vakıf parasıyla onarılmasına izin vermiştir. Ancak mütevellî Abdullah'a göre bilirkişilerin yaptıkları bu keşif işlemi yetersiz kalmış, hamamın onarılacak bölümleri bilirkişilerin saptadıklarından daha fazla masraf çıkarmış, sonuçta hamam ancak 18.050 akçeye onarılabilmiştir. Mütevellî Abdullah, şimdi yaptığı harcamanın saptanması için mahkemeden yeniden keşif yaptırılmasını istemektedir. Bilirkişiler, yaptıkları keşif işlemi sonucunda harcamanın 18.050 akçe olduğunu bildirirler. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Abdullah, mutawalli of the Asude Sultan Waqf, is in court. The waqf has a bathhouse in İstanbul. Earlier, court-appointed experts conducted an investigation and determined that the bathhouse co-

uld be repaired for 9045 akçe. The court then allowed the repairs to be done out of waqf funds. Mutawalli Abdullah claims that the investigation was conducted improperly. The bathhouse needed more extensive repairs than those identified by the experts, he says. The repairs could not be done for any less than 18,050 akçe, he adds. Now he wants the court to conduct another investigation to determine his actual expenses. The experts determine that the repairs must have cost 18,050 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Asude Sultan Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Abdullah ibn Mustafa meclis-i şer'î şerîfde sevk-i ke-lam idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiye-i merkûmede el-Hâc Küçük Mahallesi'nde vâki' çifte hammâmın hazînesi yarı-lup ve do-labı bozulup ve külhânın taşları tecdîd olunmak lâzım olup ve ba'zı yerleri meremmete muhtâc olmağın bundan akdem kibel-i şer'den nâ'ib ve muhammin ile üzerine varılup imâret ve meremmeti için dokuz bin kırk beş akçe tahmîn olunup mâl-i vakf ile ta'mîrine izin virilmişidi lâkin hazînenin ziyâde yarıkları zuhûr idüp ve tahmîn olunandan gayrı nice mevâzi'î meremmet olunmağla meblağ-ı merkûm kifâyet itmeyüp cem'an on sekiz bin elli akçe harcım olmuşdur el-hâletü hâzihî kibel-i şer'den üzerine varılup mertebe-i tahammüli ta'yîn olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mev-lânâ Mahmud irsâl olunup ve hâssa mi'mârlardan Üstâd Mustafa ve Üstâd Ali ve zeyl-i kitâbda esâmîsi mestûr olan müslimîn ile mahall-i mezbûra vardıklarında mi'mârân-ı mezbûrân hammâm-ı merkûmun ta'mîr olunan mevâzi'ini tahmîn idüp zikr olunan hazînenin meremmetine yedi bin altı yüz kırk akçe ve direklerine dört yüz akçe ve tahtadan ustura halvetine dört yüz akçe ve dolab çarhına üç bin akçe ve döşeme için beş aded kayağan taşına yüz elli akçe ve altı aded mermer taşına doksan akçe ve külhâna vaz' olunan dört aded taş dört yüz seksen akçe ve avratlar hammâmının kubbesi meremmetine bin iki yüz ve cehennem tathîrine beş yüz akçe ve kuyu tahtalarına ve direklerine dört yüz akçe ve hammâm kızdırması için dört günde harc olunan oduna iki bin beş yüz akçe ve battâliyesine sekiz yüz akçe cem'an on sekiz bin elli akçe sarf

ve harc olunmuşidi meblağ-ı merkûma tahammül mukarrerdir de-
yü haber virüp ve sâir bî-garaz Müslümânlar dahi vech-i meşrûh
üzre icmâ‘ ve ittifâk itdiklerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde
tahrîr ve mahfil-i kazâda takrîr itmeğın mâ-hüve’l-vâki‘ gibbe’t-ta-
leb ketb ü tahrîr olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis ve’l-‘işrîn min Sa-
feri’l-hayr li-sene seb’a ve ‘işrine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Mustafa en-nâzır, Halil bin Nasuh [...], Zekeriya bin
Sinan el-kâtib, Veli bin Hasan el-câbî, Mehmed bin Yusuf [...] ve
Şaban Usta et-tabbâh ve gayruhum.

498 - 1618 (1027) İstanbul 3: 5b/2 Tescil işlemi / Registration

Nişancı Abdülkerim Vakfı’nın mütevellisi Mahmut Çelebi
mahkemededir. Mustafa Bey ve eşi Ayni Hatun, vakfın İstan-
bul’daki bir evini 2400 akçe peşin ve aylık 200 akçe ücretle kira-
lamışlardır. Müteveli Mahmut Çelebi, evin değerinin altında bir
fiyatla kiralanmış olduğu gerekçesiyle gerçek kira değerinin sap-
tanması için mahkemeden keşif yapılmasını ister. Bilirkişiler, yap-
tıkları keşif işlemi sonucunda evin peşin kira bedelinin 2400 akçe
ve günlük kira bedelinin 12 akçe olması gerektiğini mahkemeye
bildirirler. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

*Mahmut Çelebi, mutawalli of the Nişancı Abdülkerim Waqf, is
in court. Mustafa Bey and his wife Ayni Hatun rented from the
waqf a house in İstanbul for 2400 akçe advance payment plus a
rent of 200 akçe per month. Stating that the rent is below the mar-
ket rate, the mutawalli Mahmut Çelebi asks the court to conduct
an investigation to determine the actual rent. Experts determine
the advance payment as 2400 akçe and the rent as 12 akçe per day.
The court registers the testimonies of the experts.*

Mahmiye-i İstanbul’da merhûm Nişancı Abdülkerim Vakfı’na
bi’l-fi’l mütevellî olan sâhibü’l-kitâb Mahmud Çelebi ibn İbrahim
meclis-i şer’i şerîfe gelüp bast-ı kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan

mahmiyye-i mezbûrede Elvanzade [?] Mahallesi'nde vâki' iki bâb fevkânî ve iki tahtânî evleri ve cenîne ve kenîfi ve mahûtayî hâvî olup iki bin dört yüz akçe icâre-i mu'accele ve her ayda iki yüz akçe ücret-i mü'ecceli ile Mustafa Bey ve zevcesi Aynî Hâtun ale's-seviyye mutasarrıf oldukları menzilin ücret-i mezbûre ecr-i misli değildir hâlen kibel-i şer'den üzerine varılup ecr-i misli takdîr olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi'mârlardan Üstad Ali ve Üstad Mustafa ve zeyli kitâbda esâmîsi mestûre olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varılup müşâhede olundukda menzil-i mezbûrun ve zikr olunan iki bin dört yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî on iki akçe ücret-i mü'eccel ecr-i misli olup mülki dahi ziyâdeye muhaldır deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve sâ'ir bî-garaz Müslümanlar haber virdiklerini mevlânâ-yı müşârün-ileyh mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâdâ takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb sebt olundu fî 28 Safer sene [10]27

Şühûdü'l-hâl

İsmail bin Abdullah Bevvâb, Mustafa bin Ali Bevvâb, İsmail bin Abdullah, Behram bin Abdullah, Mehmed bin Resul el-câbî.

499 - 1618 (1027) İstanbul 3: 5b/6 Tescil işlemi / Registration

Mustafa, Hacı Piri Vakfı'nın mütevellisi Hasan Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen vakfa 250 akçesi faiz (bir yıllık çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 2250 akçe borcu olduğunu belirtir. Mahkeme de Mustafa'nın ifadesini sicile kaydeder.

Mustafa appears in court with Hasan Çelebi, mutawalli of the Hacı Piri Waqf. He states that he owes the waqf 2250 akçe, of which 250 akçe is for interest (expressed as the price of broad cloth for one year). The court registers Mustafa's testimony.

Mustafa bin Hasan nâm kimesne Hacı Piri Vakfı'na mütevellî olan Hasan Çelebi ibn Ahmed muvâcehesinde ikrâr idüp vakf-ı

mezbûra karzdan iki bin akçe ve târîh-i kitâba gelince bir yıllık çuka bahâsından iki yüz elli akçe cem‘an iki bin iki yüz elli akçe zimmetimde deynimdir didikde gıbbe’t-tasdik mâ-hüve’l-vâki‘ [boş] selh-i Safer

Şühûdü’l-hâl

Receb bin Musa, el-Hâc Mustafa bin Ömer, İshak bin Veli, Ahmed bin Şehsüvar.

500 - 1617 (1026) İstanbul 3: 7a/2 Tescil işlemi / Registration

Molla Gürani Vakfı’na ait bir hamamın işletmecisi olan Hacı Recep, hamamın eski işletmecileri Timur Bey ve Mustafa Beşe adındaki kardeşler ile birlikte mahkemeye gelir. Timur Bey ve Mustafa Beşe, söz konusu hamamı ortaklaşa işletirken Hacı Recep, hamamı vakfın mütevellisinden kiralamıştır. Bunun üzerine taraflar arasında anlaşmazlık çıkmış, ancak daha sonra anlaşmaya varılmıştır. Hacı Recep, şimdi mahkemede bu iki kardeşten söz konusu hamama ilişkin bir alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de Hacı Recep’in ifadesini sicile kaydeder.

Hacı Recep, operator of a bathhouse belonging to the Molla Gürani Waqf, is in court with brothers Timur Bey and Mustafa Beşe, former operators of the bathhouse. While Timur Bey and Mustafa Beşe were operating the bathhouse, Hacı Recep rented it from the mutawalli. The parties then had a dispute but subsequently reached an agreement. Now, says Hacı Recep, he has no further issues with the two brothers regarding the bathhouse. The court registers Hacı Recep’s testimony.

Mahmiye-i İstanbul’da Sarây-ı Atîk kurbünde vâki‘ Molla Gürani Vakfı’ndan olan hammâmın bi’l-fi’l hammâmcısı olup Mahalle-i Molla Gürani’de sâkin olan el-Hâc Receb ibn el-Hâc Şaban nâm kimesne meclis-i şer‘de sâbıkâ zikr olunan hammâmın hammâmcıları olan hâmilu hâze’l-kitâb Timur Bey ve Mustafa Beşe ibn Musa nâm kardâşlar muvâcehelerinde ikrâr ve itirâf idüp

mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beşe ber-vech-i iştirâk hammâm-cılar iken üzerlerinden sâbıkû'z-zikr hammâmı vakf-ı mezbûr mütevellîsinden icâre ile ben almış idim ol [...] ile mâ-beynimizde nice ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ vâkı'a olmuş idi hâlen zikr olunan hammâma müte'allik olan akçeden ve sâ'irden mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beşe zimmetlerinde ve yedlerinde bir akçe ve bir nesne hakkım bâkî kalmayup husûs-ı mezbûra müte'allik olan âmme-i da'âvâdan zimmetlerin ibrâ'-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ' ile ib-râ' itdüm didikde gıbbe't-tasdîk fî selhi Saferi'l-hayr li-sene 1026 Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Kasım Efendi ibn es-Seyyid Nasuh, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Ahmed Çelebi ibn Salih, es-Seyyid Ali ibn Seyyid Receb, Ahmed bin Receb, Abdurrahman Çelebi bin Veli, Timur bin Musa.

501 - 1617 (1026) İstanbul 3: 7a/3 Tescil işlemi / Registration

Molla Gürani Vakfı'na ait hamamın eski işletmecisi olan Hüdaverdi Beşe, daha önce hamamı ortaklaşa işletmiş olan Timur Bey ve Mustafa Beşe adlı kardeşler ile birlikte mahkemeye gelir. Hüdaverdi Beşe, hamamı işlettiği dönemde mahkeme ve vakıf mütevellîsinin izniyle hamamı kendi parasından 97.000 akçe harcayarak onarmış olup hamamı kendisinden sonra işleten Timur Bey ve Mustafa Beşe'den bu paranın tamamını almıştır. Hüdaverdi Beşe, adı geçen kardeşlerden hamam onarımına ilişkin alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de Hüdaverdi Beşe'nin ifadesini sicile kaydeder.

Hüdaverdi Beşe, the former operator of a bathhouse belonging to the Molla Gürani Waqf, goes to court with Timur Bey and Mustafa Beşe, brothers who had jointly operated the bathhouse earlier. While he was operating the bathhouse, Hüdaverdi Beşe spent 97,000 akçe of his own money to have it repaired, with the permission of the mutawalli. He then collected all of his expenses from the subsequent operators, Timur Bey and Mustafa Beşe. Hü-

daverdi Beşe states that the brothers no longer owe him anything for the repair of the bathhouse. The court registers Hüdaverdi Beşe’s testimony.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de vâki‘ olan Molla Gürani hammâmının sâbikan hammâmcısı olan Hüdaverdi Beşe ibn Abdullah meclis-i şer‘de bundan esbak zikr olunan hammâmın ber-vech-i iş-tirâk hammâmcıları olan sâhibü hâze’l-kitâb Timur Bey ve Mustafa Beşe ibn Musa nâm karındaşlar muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mârû’z-zikr hammâmın hammâmcısı iken meremmet ve imâret lâzım geldikde izn-i şer‘le kendü mâlîmdan doksan yedi bin akçe harc ve sarf idüp mütevellîsinin dahi ma‘rifeti olmağın ve mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beş ol târihde hammâmcı olmağ-la ma‘rûf olan meblağ-ı mezbûr merkûmlardan bana havâle olunmağın meblağ-ı mesfûr mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beşe yed-lerinden bi’t-tamâm ahz ü kabz eyledüm ve zikr olunan hammâma müte‘allik olan akçeden ve esbâb da‘vâsından mezbûrların zimmet-lerin ibrâ’-i âmm ile ibrâ’ ve iskât-ı tâm ile iskât itdüm ba‘de’l-yevm husûs-ı mezkûra müte‘allik bi’l-asâle ve bi’l-vekâle da‘vâ sâdır olursa lede’l-hükkâm ve’l-ihtirâm mesmû’a olmaya didikde gıbbe’t-tas-dik mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu fi’t-târîhi’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

502 - 1618 (1027) İstanbul 3: 7b/2 Tescil işlemi / Registration

Ölen Hacı Hamza, İstanbul’da Soğan Ağa Mahallesi’ndeki evi ni sırasıyla eşine, eşinin çocuklarına ve torunlarına, eşinin kölelerine ve kölelerinin çocuklarına, daha sonra da mahallede oturanlara vakfetmiştir. Vakfiye şartnamesine uygun olarak evi kullanmakta olan mahallenin imamı 1. Mehmet Efendi, eve gereksinimi olmadığı gerekçesiyle evi boşaltmış ve ardından ev kadını olan 2. Mehmet Efendi’ye verilmiştir. Mahkeme, bu işlemi sicile kaydet-tikten sonra 2. Mehmet Efendi’ye, evin kullanım haklarının kendi-sinde olduğunu belgeleyen bir hüccet verir.

The late Hacı Hamza had endowed a house in İstanbul's Soğan Ağa neighborhood for the use of his wife, the children and grandchildren of his wife, his wife's slaves and their children, and finally the residents of the neighborhood. Mehmet Efendi I, prayer leader (imam) of the neighborhood, had been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye). Recently he vacated the house, since he no longer needed it. Subsequently, the house was given to Mehmet Efendi II, the neighborhood's judge (kadı). The court registers the transfers and issues Mehmet Efendi II a hujjet documenting his usufruct rights on the house.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Soğan Ağa Mahallesi'nde vâkî' bir tarafı Kerime Hatun mülküne ve bir tarafı [boş] mülküne ve bir tarafı Süleyman Ağa Vakfı'na ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma mün-tehî olup dört bâb tahtânî evleri ve gurfeyi ve hücre-i ulviyeyi ve âhûrı ve fırını ve galle anbarı avlısını ve zât-ı eşcâr-ı müsmire mahûtayı müştemil ve hâvî olan menzili merhûm Hacı Hamza nâm sâhibü'l-hayr vakf idüp süknâsı evvela zevcesi Selçuk nâm hâtuna ba'dehâ kendi evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'dehüm utekâsına ve evlâd-ı utekâsına ve evlâd-ı evlâd-ı utekâsına ba'dehüm mahalle-i merkûme ahâlisine şart idüp hâlen süknâsı mahalle-i merkûmede bi'l-fi'l imâm olan Mehmed Efendi'ye müntakil olup mezbûr Mehmed Efendi'nin süknâya ihtiyâcı olmaduğundan mâ'adâ iskât-ı hak eyledüğün sikât ihbâr itmeğün süknâya muhtâc olana tevcîh olunmak lâzım geldikte zümre-i kuzâtıdan zü'l-kadri'l-celî hâfızu'l-kitâb Mehmed Efendi ibn Ali süknâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın menzil-i mezkûrun süknâsı cânib-i şer'-i kavîmden mezbûr Mehmed Efendi'ye tevcîh olunup bu kitâb-ı sıhhat-nisâb ber-sebîl-i temessük ketb ü tahrîr olundukdan sonra yedine def' olundu lede'l-hâce müzekkir-i mâ-cerâ ola tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene seb'a ve 'ışrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sâhibü'l-izz ve'l-iclâl Mehmed Efendi ibn Musa ed-defteri, Umderü'l-müderrişin-i sâni Mehmed Efendi ibn Derviş Mehmed, fahrü'l-kuzât Ali Efendi ibn Mustafa, Zahru'l-kuzât Mehmed Efendi ibn el-Hâc Veli, Şeyh Mehmed Çelebi ibn Mehmed el-müezzin,

fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ibn Mustafa Reisü'l-muhzırîn, Mehmed Çelebi bin Haydar el-müezzîn, fahrü'l-cüyûş Mustafa Çavuş ibn Abdülmennan ve gayruhum.

503 - 1618 (1027) İstanbul 3: 7b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da Şüca Çavuş Vakfı'na ait bir bahçede bulunan ağaçların gelirlerini vakfın mütevellisi olan Mehmet yıllık 200 akçeye vakıftan kiralamıştır. Ağaç gelirlerinin gerçekte daha yüksek olduğu gerekçesiyle mahkemeye başvuran Abdürrezzak, mahkeme kararıyla ağaçları yıllık 1200 akçeye yeniden kiralamıştır. Hüseyin adlı kişi söz konusu kira bedeline kefil olur. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet, mutawalli of the Şüca Çavuş Waqf, had rented from the waqf the revenues of trees planted in a garden belonging to the waqf for 200 akçe per annum. Abdürrezzak applies to court, claiming that the trees' potential income is higher. With a court order, he rents the same trees for 1200 akçe per annum. Hüseyin serves as the surety for the rent. The court registers the transaction.

Merhûm Şüca Çavuş Vakfı'ndan mahmiyye-i İstanbul'da Altımermer nâm mevzi' kurbünde vâki' bir tarafı Arab Vakfı'na ve tarafeyni vakf-ı mezbûr ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd olan bâğçe ve vâkif-ı mezbûrun binâ eylediği mescid hareminde olan bâğçede vâki' olan eşcârın menâfi'-i ma'lûmesini yılda iki yüz akçe icâre-i mü'eccele ile vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Mehmed nâm kimesne mutasarrıf olup lâkin ziyâde akçeye tahmmüli olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb Abdürrezzak bin Abdurrahman nâm kimesne yılda bin akçe ziyâde idüp cem'an bin iki yüz akçe icâre-i mü'eccele ile tâlib olup vakfa nef'i olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretleri velâyet-i âmmesi hasebiyle târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin icâre-i mezbûre ile merkûm Abdürrezzak'a îcâr ve teslîm itdikden sonra mahmiyye-i mezbûrede vâki' [...] Mahallesi'nden Hüseyin bin Mehmed nâm

kimesne meclis-i şer'a hâzır olup ücret-i mezbûreye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî gurrei şehri Rebî'ilevvel min şühûr sene seb'a ve 'iş-rîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Ali, Mehmed Çelebi bin Hamza, Mehmed bin Abdullah el-cündî, Mehmed bin Piri ve gayruhum.

504 - 1618 (1027) İstanbul 3: 7b/5 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un İbrahim Paşa Mahallesi'nden Hüdaverdi, Hacı Recep ile birlikte mahkemeye gelir. Hüdaverdi, Molla Gürani Vakfı'na ait olup yangından zarar görmüş olan bir hamamı mütevellî ve mahkeme izniyle 96.669 akçe harcayarak onarmış, sonra da onarım giderlerinin kiradan düşürülmesi koşuluyla 26 yıllığına hamamı vakıftan kiralamıştır. Hüdaverdi, daha sonra hamamı 26 yıllığına, yıllık 3718 akçeye Hacı Recep'e kiralamıştır. Hüdaverdi, toplam kira bedeli olan 96.668 akçenin 50.500 akçesini Hacı Recep'ten peşin olarak almış, kalan 46.668 akçe için de ayda 1000'er akçe almak üzere Hacı Recep'le anlaşmıştır. Hacı Recep, Hüdaverdi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Hüdaverdi, a resident of İstanbul's İbrahim Paşa neighborhood, goes to court with Hacı Recep. Hüdaverdi repaired a fire-damaged bathhouse belonging to the Molla Gürani Waqf with the permission of the mutawalli and the court. He spent 96,669 akçe on the repairs. Then he rented the bathhouse from the waqf for 26 years on condition that the repair expenses would be deducted from the rent. Subsequently, Hüdaverdi rented the bathhouse to Hacı Recep for 26 years at 3718 akçe per annum. Hüdaverdi collected 50,500 akçe of the 96,668 akçe total rent in advance. He and Hacı Recep agreed that the remaining 46,668 akçe would be paid at 1000 akçe per month. Hacı Recep corroborates Hüdaverdi's account. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da İbrahim Paşa Mahallesi sâkinlerinden Hüdaverdi bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb el-Hâc Receb bin el-Hâc Şaban muvâcehesinde ikrâr ve ta'bîri ani'l-merâm idüp mahmiyye-i mezbûrede bundan esbak harîk vâki' oldukda merhûm Monla Gûrani Vakfı'ndan olan hammâm dahi muhterik olup vakfın müsâ'adesi olmamağın izn-i mütevellî ve emr-i hâkimü's-şer' ile ben imâret ve meremmet idüp sarf itdüğim doksan altı bin altı yüz altmış dokuz akçe ücretinden mahsûb olmak üzere mütevellî-i vakf icâre-i tavîle ile bana îcâr eylemişidi el-hâletü hâzihî hammâm-ı mezbûrî târîh-i kitâb şehri gurrelerinden müddet-i icârem olan yirmi altı sene tamâmına değin yılda üçer bin yedişer yüz on sekizer akçeye mezbûr el-Hâc Receb'e îcâr ve teslîm idüp müddet-i merkûmenin ücreti olan cem'an doksan altı bin altı yüz altmış sekiz akçenin elli bin beş yüz akçesini mezbûr el-Hâc Receb yedinden alup kabz eyledüm ol dahi vech-i meşrûh üzere hammâm-ı mezbûrî istîcâr ve kabz eyleyüp müddet-i merkûmenin ücreti olan meblağ-ı merkûmdan bâkî kalan kırk altı bin yüz altmış sekiz akçeyi târîh-i mezbûrdan her ay tamâmında biner akçe virmek üzere üç yıl on ay tamâmına değin benimle haklaşmağın müte'ahhid oldu didikde mukırr-ı mezbûrî ikrâr-ı meşrûhunda el-mukarrün-lehü'l-mezkûr vicâhen tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Kasım Efendi ibn es-Seyyid Mustafa Şeyh-i Selmani-yân, Mahmud Çelebi ibn Mehmed el-bevvâbü's-sultânî, Ahmed Çelebi ibn Salih, es-Seyyid Ali ibn es-Seyyid Receb, Mehmed bin Receb Yiğitbaşı, Ahmed bin Mustafa, Abdurrahman Çelebi ibn Mustafa ve gayruhum.

505 - 1618 (1027) İstanbul 3: 8a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Gülşah, İstanbul'un Tabak Yunus Mahallesi'nde bulunan bir evini, oturanın kişinin kendisi için Kuran okuması koşuluyla vakfetmiştir. Evi vakfiye şartnamesine uygun olarak kullanmakta

olan Hasan Efendi, kendi isteğiyle evi boşaltmıştır. Boşalan ev, yine vakıf şartnamesine uygun olarak mahkeme kararıyla Ali Efendi'ye verilmiştir. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

The late Gülşah had endowed a house in İstanbul's Tabak Yunus neighborhood on condition that the resident of the house will read Quran for her soul. Hasan Efendi, who had been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), vacates the house voluntarily. The court gives the house to Ali Efendi, again in accordance with the waqf deed. The court registers this transaction.

Merhûme Gülşah bint-i Abdullah nâm sâhibetü'l-hayrın mahmiyye-i İstanbul'da Mahalle-i Debbağ Yunus Mahallesi'nde vâkı' iki beyt-i ulvî ve bir âhûr ve kenîfi müstemil olup etrâf-ı selâsesi Hüseyin Bey mülki ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd olup süknâsı her sabâh rûhiyçün üç ihlâs-ı şerîfe tilâvet itmek üzre sulehâya vakf ve şart eyledüğü menzilde ber-mûceb-i şart-ı vâkıfe tevcih-i hâkim ile sâkin olan Hasan Efendi ibn Mehmed hüsn-i ihtiyârıyla fâriğ olup menzil-i mezbûr mahlûl olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb Ali Efendi ibn Ebibekir sâlih ve mütedeyyin olduğundan mâ'ada meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın menzil-i mezbûrun süknâsı mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye tevcih olunup mâ-vaka'a ketb olundu gurrei Rebî'ilevvel

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Mehmed el-kâtib, Mehmed bin Murad, Hüdaverdi bin Mustafa, Mehmed bin Eyyub ve gayruhum.

506 - 1618 (1027) İstanbul 3: 8a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Seyyit Abdi, Hacı Halil el-Attâr Vakfı'nın mütevellisi Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Seyyit Abdi, vakfın İstanbul Tahtakale'de bulunan bir ayakkabıcı dükkânını kiralamış olduğunu ve vakfa 2300 akçe kira borcu bulunduğunu söyler. Mahkeme, Seyyit Abdi'nin ifadesini sicile kaydeder.

Seyyit Abdi goes to court with Mustafa, mutawalli of the Hacı Halil el-Attâr Waqf. He states that he has rented a shoe store belonging to the waqf in İstanbul's Tahtakale neighborhood, and that he owes the waqf 2300 akçe as rent. The court registers Seyyit Abdi's testimony.

Es-seyyid Abdi bin es-Seyyid Hamza mahfil-i kazâda Hacı Halil el-Attâr Vakfı'na mütevellî olan Mustafa bin Ataullah muvâcehesinde ikrâr idüp vakf-ı mezbûrdan Tahtülkal'a'da vâki' ma'lûmü'l-hudûd haffâf dükkânı icâresinden iki bin üç yüz kırk akçe zimmetimde vâcibü'l-edâ deynim vardır didikde gibbe't-tasdîk

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Abdullah, Ahmed bin Ömer, Musa bin Halil ve gayruhum.

507 - 1618 (1027) İstanbul 3: 8b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Kâtip Hüsametdin Vakfı'na, vakfın bulunduğu mahallede oturduğu için Karaçelebizade Abdülaziz Efendi nazır olarak atanmıştır. Abdülaziz Efendi görevi kabul eder. Mahkeme de bu tayin işlemini sicile kaydeder.

Karaçelebizade Abdülaziz Efendi is appointed as the minister (nazır) of the Kâtip Hüsametdin Waqf in İstanbul on account of his residency in the same neighborhood as the waqf. Abdülaziz Efendi accepts the post, and the court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Katib Hüsamüddin nâm sâhibü'l-hayrın vakfı bâ'is-i nemîki hâze'l-kitâb kıdvetü'l-müdakkıkîni'l-kirâm umdetü'l-muhakkıkîni'l-fihâm Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin mahallesi'nde olmağla vakf-ı mezbûra mûmâ-ileyh efendi kibel-i şer'den hasbî nâzır nasb olundukda ol dahi kabûl itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı hurrirre fî evâyili Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-müderrişin Mevlana Hüseyin Çelebi, Zahru'l-müderrişin Monla Mustafa Efendi, Mehmed Ağa bin Mustafa reisü'l-muhzırin ve gayruhum.

508 - 1618 (1027) İstanbul 3: 9a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mısır'da kadı olan Mahmut Efendi, Kâtip Hüsametdin Vakfı'nın mütevellisi Rıdvan Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Mahmut Efendi, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 10.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 3000 dirheme vakıftan kiralar. Ahmet Efendi, gerektiğinde paranın ödenmesine ya da evin vakfa verilmesine kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mahmut Efendi, a judge in Egypt, is in court with Rıdvan Bey, mutawalli of the Katip Hüsametdin Waqf. He takes out a 10,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 3000 dirhem for one year. Ahmet Efendi serves as surety to pay the money or return the house to the waqf should this become necessary. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

509 - 1618 (1027) İstanbul 3: 9b/3 Dava / *Adjudication*

Mehmet Halife, Seyyit Mehmet karşısında mahkemeye çıkarak davalıdan 4000 akçeye bir ev satın aldığını ve aldıktan sonra evin bazı bölümlerini onardığını belirtir. Daha sonra Seyyit Mehmet, bu evi Fatma Hatun'un vakfetmiş olduğu ve evde peygamber soyundan gelenlerin (seyyit) oturmasını şart koşmuş olduğu gerekçeyle dava açmış ve satış işlemini iptal ettirmiştir. Şimdi davacı Mehmet Halife, mahkemeden söz konusu evde keşif yapılmasını ve onarıma harcadığı paranın belirlenmesini istemektedir. Mahke-

menin görevlendirdiği bilirkişiler, yaptıkları keşif sonucunda evin onarımına 3006 akçe harcandığını saptarlar. Sonuçta mahkeme, davalı Seyyit Mehmet'i davacı Mehmet Halife'ye 3006 akçe ödemesi için uyarır.

Mehmet Halife sues Seyyit Mehmet. The plaintiff had bought from the defendant a house for 4000 akçe. After the sale, he had some sections of the house repaired. Later Seyyit Mehmet annulled the sale, saying that the house was endowed by Fatma Hatun on condition that those from the prophet's line (seyyit) are to reside in the house. Now, the plaintiff Mehmet Halife wants the court to conduct an investigation to determine his repair expenses. Court-appointed experts determine that the repairs must have cost 3006 akçe. In the end, the court instructs the defendant Seyyit Mehmet to pay the plaintiff Mehmet Halife the 3006 akçe.

Sâhibü'l-kitâb Mehmed Halife ibn Ali mahfil-i kazâda zü'l-kadri'l-celi es-Seyyid Mehmed bin Ali mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahmiyye-i Kostantiniyye'de Hâce Hayreddin Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzili mülki olmak üzere dört bin akçeye mezbûr es-Seyyid Mehmed bana bey' idüp ben dahi ibtiyâ' eylediğimden sonra menzil-i mezkûrun ba'zı mevâzi'in ta'mîr itmişidim hâlen menzil-i mezkûr Fatıma Hatun nâm sâhibetü'l-hayr vakf idüp süknâsın sâdât-ı kirâma şart eyledikde mezbûr es-Seyyid Mehmed muvâcehemde isbât idüp hâkimü'ş-şer'î emri ile yedimden almağın savb-ı şer'-i şerîfden üzerine emrim gönderilsün ta'mîr ve binâ eyledüğüm ebniye keşf ve maktû'an kıymetinin mertebe-i tahammülü görilmesin taleb iderim didikde cânib-i şer'-i kavîmden fahrü'l-müdakkıkîn Sadullah Efendi ibnü'l-merhûm Abdülhalim Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Mustafa Çelebi ibn Hüsâm ve zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslimîn ile menzil-i mezbûrun üzerine varup nazar eylediklerinde fi'l-vâki' cânib-i şarkisinde vâki' taş divârı ve divâr-ı mezbûr üzerinde bir dolma divârı ve fevkânî iki evin ocakları ve kenîfi müceddeden binâ olunmuş bulunup zikr olunan taş divâr mesâha olundukda tûlen yedi ve arzan üç hesâb-ı şatrancî üzere yirmi zi-

râ' olup üç buçuk zirâ'ı divâr-ı mezbûr ve merkûm Mehmed Halife idüğü iki pencerenin nukzuna takas olunup bâkîsi on yedi buçuk zirâ'ın her zirâ'ı kırkar akçeden yedi yüz akçe ve divâr-ı mezbûr üzerinde olan dolma divâr dahi mesâha olundukda tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr altmış dokuz zirâ' olan evde iki zirâ'ı yine divâr-ı mezbûrda açduğı iki pencerelerin nukzuna takas olunup bâkî elli yedi zirâ' kalup zirâ' on dokuzar akçeden bin seksen akçe ve üç dolma direğine otuz beş akçeden yüz beş akçe ve biri mu'allak [?] ve biri tabanlı iki direğe elli akçe ve perdesinin on iki kakma [?] tahtası olup onar akçeden yüz yirmi akçe ve döşemesinin beş tah-tasını onar akçeden elli akçe ve iki ocağın her birine üç yüzer akçeden altı yüz akçe ve kenîfin sağına ve sâ'ir kerîzine üç yüz akçe mevâzi'-i mezbûrenin mablû'an kıymeti üç bin altı akçeye taham-mülü olduğın mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ahâlî-i vukûf ve erbâb-ı eb-niye ve sukûf tahmîn eylediklerinde meblağ-ı merkûmı mezbûr Mehmed Halife'ye edâ itmek için mezbûr es-Seyyid Mehmed ve hâlen kapu olan mevzî' ke'l-evvel taş divâr binâ idüp ve iki kıt'a sicc demürin ve iki dolab ve bir [...] mezbûr Mehmed Halife dahi mezbûr es-Seyyid Mehmed'e teslim itmek için tenbîh olduğın mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû mahfil-i kazâda inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a ba'de't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn Saferi'l-hayr li-sene 1027

Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Efendi ibn es-Seyyid Mehmed, Hasan Efendi el-hatîb, Mustafa bin Abdullah, Hasan Efendi el-müderriş, Mehmed bin Hasan er-râcîl, Halil bin Ahmed ve gayruhum.

510 - 1618 (1027) İstanbul 3: 10a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Sitarebula, Zeyrek Mahallesi'ndeki evini Kuran okunması için vakfetmiş ve içinde dürüst ve dindar bir kişinin oturmasını şart koşmuştur. Vakfiye koşullarına uygun olarak evde oturmakta olan müderriş Sinan Efendi'nin vekili Hacı Mustafa, Menlik kadısı olan Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Hacı Mustafa, Ahmet Efendi'nin konuta gereksinimi olduğunu ve kişiliğinin

vakfiye koşullarına uyduğunu belirterek Sinan Efendi'nin oturmakta olduğu vakıf evini Ahmet Efendi'ye devrettiğini söyler. Mahkeme de işleri onayladıktan sonra, Ahmet Efendi'ye evde oturabileceğini belgeleyen hücceti verir.

The late Sitarebula endowed her house in the Zeyrek neighborhood for Quran reading on condition that a pious and honest person is to reside in it. Hacı Mustafa is the legal agent of teacher (müderris) Sinan Efendi, who has been residing in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye). The agent Hacı Mustafa is in court with Ahmet Efendi, the judge of Menlik. Hacı Mustafa states that Ahmet Efendi needs the house and that he meets the requirements of the deed. Accordingly, Sinan Efendi has transferred the usufruct right of the house to Ahmet Efendi. Registering the transaction, the court gives Ahmet Efendi a hujjet documenting his right to reside in the house.

Merhûme Sitarebula nâm sâhibetü'l-hayrın vakfı olup mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Demürçi Hasan Bey mülki ve bir tarafı Mürüvvet Vakfı dimekle ma'rûf vakıf ile ve bir tarafı Zeyrek Divarı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb süflî ve bir sofayı ve kenîfi ve mahûtayı müşternil olup vâkife-i mezbûre rûhiyçün yevmî üç İhlâs-ı şerîf ve bir Fatiha-i kerîme tilâvet itmek üzere süknâsı ulemâdan bir sâlih ve mütedeyyin kimesneye meşrûta olan menzile ber müceb-i şart-ı vâkife mutasarrıf olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede el-Hâc Hasan Medresesi'nde müderris olan kıdvetü'l-müdakkıkîni'l-kirâm Sinan Efendi ibn Piri tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında Ali Efendi bin Hüseyin ve Vildan bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan el-Hâc Mustafa bin Mehmed meclis-i şer'de vilâyet-i Rumili'nde hâlen Menlik Kâdısı olan hâfız-ı hâze'l-kitâb kıdvetü'l-kuzâtî'l-İslâm Ahmed Efendi bin Musa mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mûmâ-ileyh menzil-i mezbûrun süknâsını hüsn-i ihtiyârıyla mezbûr Ahmed Efendi'ye fâriğ oldı didikde mezbûr Ahmed Efendi âlim ve sâlih ve mütedeyyin ve meskene ihtiyâcı zâhir ve mütebeyyin olmağın süknâ-yı menzili merkûm ber-müceb-i şart-ı vâkife merkûm Ahmed Efendi'ye tev-

cîh olunup zabt ve tasarrufiyyün bu vesîka ketb olundu hurrîre fî'l-yevmi's-sânî min Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Nebi, Musa bin Mehmed, el-Hâc Mustafa, Ebubekir bin [boş], Osman bin Abdullah.

511 - 1618 (1027) İstanbul 3: 10a/3 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri Turhan Beşe, bir yeniçeri odasının giderleri için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Odabaşı Yunus ile birlikte mahkemeye gelir. Turhan Beşe, Bıçakçı Alaaddin Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 21.000 akçeye vakfa satar, sonra da aynı evi bir yılığına 2520 akçeye vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Janissary Turhan Beşe goes to court with janitor (odabaşı) Yunus, mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary barrack. He takes out a 21,000 akçe mortgage (istiglal) on his house in the Bıçakçı Alaaddin neighborhood from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 2520 akçe for a period of one year. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da dergâh-ı âlî yeniçeri odalarının otuz birinci cemâ'atinden Turhan Beşe ibn Hızır mahfil kazâda cemâ'at-i mezbûre mesâlihiyyün mevkûf olan nukûdun mütevellisi olup odabaşı olan Yunus bin Abdullah mahzarında ikrâr idüp Bıçakçı Alaeddin Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Haydar Paşa Medresesi'ne ve bir tarafı Sinan Paşa odalarına ve bir tarafı İsmihan bint-i Cafer mülkine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî mülk menzilimi mezbûr Yunus Beşe'ye yirmi bir bin akçeye bey' eyledüm ol dahi li-ecli'l-istiglal mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ idüp ba'de't-tahliye târîh-i kitâb senesi guresinden sene tamâmına değin iki bin beş yüz yirmi akçeye mütevellî-i merkûmdan istîcâr eyledüm ol dahi îcâr eyledi didikde gıbbe't-tasdîk

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Halife ibn Murad el-imâm, Piyale bin Abdullah el-müezzin, Ömer Beşe bin Abdullah, Mustafa Efendi el-müderriş, Mehmed Efendi el-müderriş, Mehmed Çelebi bin Seydi, Ahmed bin Sinan, İbrahim bin Ahmed, Mehmed bin Mustafa el-bevvâbî, Mustafa bin Mehmed râcil, Kasım bin Abdullah, Hasan Beşe bin Abdullah, Ali bin Mustafa, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed râcil, Mehmed bin Mustafa el-ye-sârî, Kadri bin Ali.

512 - 1618 (1027) İstanbul 3: 11a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Hürrem Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Mahmut Çavuş, vakfın ölmüş olan eski mütevellisi Osman Çelebi'nin kızlarının vasisi ve anneleri olan Ümmühani Hatun'un vekili kadı Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Ölen müteveli Osman Çelebi, görevi süresince vakıf adına 118.254 akçe borç dağıtmıştır. Şimdi yeni müteveli Mahmut Çavuş, vakfın borçlularının tamamını belirlediğini, rehin alması gereken borçlulardan rehin aldığını, dolayısıyla ölen mütevellinin vakfa hiçbir borcu bulunmadığını söyler. Mahkeme müteveli Mahmut Çavuş'un ifadesini sicile kaydeder.

Mahmut Çavuş, mutawalli of the Hürrem Çavuş Waqf, is in court with Judge Mustafa Efendi, legal agent of Ümmühani Hatun, mother and guardian of Osman Çelebi's daughters. The late Osman Çelebi was the former mutawalli. Osman Çelebi had loaned 118,254 akçe out of waqf funds. The new mutawalli Mahmut Çavuş states that he has identified debtors to the waqf and pawned the goods of some of them. Accordingly, he says, the former mutawalli owes nothing to the waqf. The court registers the testimony of the mutawalli Mahmut Çavuş.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Hürrem Çavuş Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Mahmud Çavuş ibn Ahmed meclis-i şer'-i şerîfde vakf-ı mezbûra mütevellî iken vefât iden Osman Çelebi ibn Hızır'ın sulbiye kızları Fatıma [silik] vasî-yi şer'iyeleri ve vâlideleri

olup müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olan Ümmühani Hâtun ibnet-i Mustafa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan mefharü'l-kudât Mustafa Efendi ibn Mehmed muvâcehesinde ikrâr ve ta'bîri anî'l-merâm idüp müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında tevliyeti hasebiyle asl-ı mâl-i vakf-ı mezbûrdan yüz on sekiz bin iki yüz elli dört akçe kabz ve zimem-i nâsa tevzi' eylemişidi el-hâletü hâzihî tevliyet-i mezbûre bana tevcih olunmağla zimem-i nâsda olan meblağ-ı merkûmı yerlü yerinden görüp ve rehinlerini kabz eyleyüp cümlesi makbûlüm olmuştur min ba'd asl-ı mâl-i vakfdan ve yevm-i vefâtına gelince makbûzı olan ribhden müteveffâ-yı mersûm zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd şüd fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Hasan Çelebi ibn Mustafa el-müezzin, Mehmed bin Hasan, Mustafa bin Ali, Ali Bey ibn Abdullah ve gayruhum.

513 - 1618 (1027) İstanbul 3: 11b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Hasan Halife Mahallesi'nde yaşamakta olan Cinane Hatun'un vekili Mehmet Ağa, Cinane Hatun'un vakfının mütevellisi olan Mehmet Bey karşısında mahkemeye çıkar. Cinane Hatun, 43.000 akçesini çeşitli koşullarla vakfetmiştir. Buna göre, bu paranın her 10 akçesi 11 akçe karşılığında faizle ya da istiglâl (ipotek, rehin) yoluyla işletilecek, elde edilen kârdan mahallede yaşayan yoksulların avarız vergisine katkı olarak yılda 500 akçe verilecek, okuyucu başına 1'er akçe verilerek Kuran okutulacak, vakfın nazırına günlük 2 akçe verilecek, mütevelliyeye günlük 2 akçe verilecek, ilerleyen yıllarda da vakıf koşulları bozulursa elde edilecek kârın tamamı yoksul Müslümanlara dağıtılacaktır. Cinane Hatun ayrıca, kendisinin ölümünden sonra eşi Mehmet Ağa'nın müteveli olmasını, ondan sonra da bu görevin kadı tarafından yürütülmesini vakfiye koşullarına ekleyerek söz konusu 43.000 akçeyi mütevelliyeye vermiştir. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra davacı vekili Mehmet Ağa, bu vakfiyenin üç büyük Hanefi İslam

hukukçusunun görüşlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bozulması gerektiğini söyler. Davalı mütevellî Mehmet Bey ise bir başka Hanefî İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, davalı mütevellînin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Mehmet Ağa, legal agent of Cinane Hatun, a resident of İstanbul's Hasan Halife neighborhood, sues Mehmet Bey, mutawalli of Cinane Hatun's waqf. Cinane Hatun endowed 43,000 akçe on condition that the money be invested at 11 for 10 interest. Out of the interest revenue, 500 akçe per annum is to be used for the payment of the extraordinary (avarız) tax of the neighborhood's poor. Quran reading is to be organized, with a payment of 1 akçe per reader. The waqf minister (nazır) and the mutawalli are each to be paid 2 akçe per day. If, over time, the conditions of the deed can no longer be met, then all the revenues are to be distributed to Muslim poor. Cinane Hatun's husband Mehmet Ağa is to serve as the mutawalli after her death; after Mehmet Ağa's death, the neighborhood judge is to take over the post. After the registration of these conditions, the legal agent of the plaintiff Mehmet Ağa claims that the waqf deed (vakfiye) should be annulled, on the ground that it conflicts with the views of three Hanafî Islamic jurists. For his part, the defendant mutawalli Mehmet Bey claims, based on the views of another Hanafî Islamic jurist, that the deed cannot be annulled. In the end, the court agrees with the mutawalli. Thus, it rules that the waqf deed cannot be annulled.

Hamdü nâ-mahdûd ve senâ-yı nâ-ma'dûd ol vâkîf-ı ahvâl-i ins ü cân ve hâlik-ı halk ü cihân mâlikü'l-mülki'l-melekût rabbü'l-iz-zeti ve'l-mürüvvet cellet hikmetuhû ve allet kelimetuhû hazretlerinin dergâh-ı azîmet-penâhlarına ref' olunur ki nüsha-i insânî ketm-i ademden ahsen-i takvîm üzre ibdâ' ve imlâ ve ibda' üslûb-ı kavîm üzre ihtirâ' ve inşâ' idüp mesâlik-i ma'âsî ta'lîm ve menâhic-i me'âdî tefhîm eyledi sad hezâr dürrer salât ü selâm [...] ve pe-yâm-ı huçeste-nizâm ol âfitâb-ı evc-i levlâk ve mâhitâb-ı semâ'-i ve-mâ erselnâk müstenid-i mesned-i istafâ Muhammed Mustafa

sallâllâhu te‘âlâ aleyhi ve sellem [...] hazretlerinin ravza-i razıyyelerine nisâr ve hatîra-i behiyyelerine îsâr olunur ki ümmetini dîn-i kavîm-i hidâyet ve tarîk-i müstakîm-i delâlet eyledi ve sürûr-ı bî-girân ve dürûd-ı bî-pâyân cemâhîr-i âl ü ashâbların ervâh-ı tayyibelerine olsun ki her biri tarîk-i hakka hâdî ve sebîl-i tevîfika münâdîlerdir ridvânu’llâhî te‘âlâ aleyhim ecma‘în ve ba’d işbu sahîfe-i fasîhanın sâhibesi olup dârü’s-saltanatı’s-seniyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye mahallâtından Hasan Halife Mahallesi’nde sâkine olan sâhibetü’l-hayrât ve râgıbetü’l-müberrât fahrü’l-muhadderât tâcü’l-mestûrât Cinane Hâtun ibnet-i Abdülvehhab tarafından vakf-ı âti’z-zikri ikrâra ve ve da’vâ-yı rücû’a vekîl olup mezbûre hâtunı ma’rifet-i şer’iyye ile ârifin olan Osman Halife ibn Ömer el-imâm ve Mustafa bin Hızır el-mü’ezzin şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olup bi’l-fi’l İstanbul ağası olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim el-mahfûfun bi-sunûfî avâtıfı’l-meliki’l-vedûd Mehmed Ağa ibn Mahmud meclis-i şer’-i kavîm-i lâzımü’t-tekrîmde vakf-ı âti’z-zikrini tescîl için mütevellî nasb idüp ba’dehû azlin kendü yedinde şart eylediği Mehmed Bey bin Ahmed nâm bev bâb-ı sultânî mahzarında ikrâr ve ta’bîri anı’l-merâm idüp müvekkile-i müşârün-ileyhâ vaktâ ki dünyâ-yı deniyye me’vâ-yı beliyye olduğına vâkîfe ve gınâsı ‘anâya mütebeddil ve safâsı cefâyâ mütehavvil idüğüne âlime ve ârife oldu ise tedârik-i me’âd için iddihâr-ı zâd murâd idinüp atyeb-ı mâl ve ahlâs-ı menâlınden kırk üç bin nakd râyic fi’l-vakt akçe ifrâz idüp hasbeten li’llâhî’l-azîm vakf ve habs eyleyüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı merkûm her sene onı on bir akçe üzre ale’l-vechî’ş-şer’î’l-helâl yed-i mütevellî ile istirbâh ve istiglâl olunup medyûndan rehn-i kavî ve kefil-i melî virilmeye ve her sene tecdîd-i mu’âmele-i şer’iyye olunup hâsıl olan nemâdan her sene mahalle-i mezbûre fukarâsı avârızı için beş yüz akçe virilüp ve mahalle-i mezbûre mescidinde her kim imâm olursa Kur’ân-ı azîmden rızâu’llâh için ve her kim mü’ezzin olursa habîb-i ekrem sallâllâhu te‘âlâ aleyhi ve sellem rûh-ı şerîfleri için ve huyûtda oldukça Alaeddin Efendi nâm kimesne dahi rûh-ı vâkîfe için huzûrlarında birer cüz’-i şerîf tilâvet idüp her birine birer akçe vazîfe virile ve mezbûr Alâeddin Efendi vefât itdikde hâkim bir müstahikka tevcih eyleye ve Cum’a günlerinde merhûm Ebülfeth Sultan

Mehmed Hân Cami'-i Şerîfi'nde her kim vâ'iz olursa vakf-ı mezbûra nâzır olup cihet-i nezâret yevmî iki akçe virile ve mütevellî-i vakfa cihet-i tevliyet yevmî iki akçe virile ve masârif-i mezbûreden her sene bâkî kalan ribh yed-i mütevellîde hıfz olunup asl-ı mâla noksân lâzım gelürse ândan tekmîl oluna ve mürûr-ı eyyâm ve kûrûr-ı a'vâm ile şürût-ı mezbûrenin ri'âyeti müte'azzir olursa ribh-i mâl-i vakf-ı merkûm fukarâ-i müslimîne sarf oluna ve vakf-ı mezbûrun tevliyeti ve tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîri kendü yedimde olup ba'de'l-memât tevliyet-i mezbûre zevcim Mehmed Ağa'ya meşrûta olup ba'dehû re'y-i hâkime müfevvez ola deyü vakf ve beyân-ı şürût itdikden sonra meblağ-ı mezbûr mütevellî-i mersûma teslîm idüp ol dahi kabz ve sâyir mütevellîler tasarruf itdikleri gibi iki ay tasarruf idüp cihet-i tevliyet ta'yîn olunan yüz yirmi akçe vazîfesin bi't-tamâm ahz eylemişdir didikde vekîl-i mûmâ-ileyhi cemî'-i kelimâtında mütevellî-i mezbûr vicâhen tasdik idüp emri vakf tamâm ve tesyîl-i encâm buldukdan sonra vekîl-i müşârûn-ileyh semt-i vifâkdan cânib-i şikâka meyl idüp mu'âmele-i mezbûre eğerçi tafsîl-i sâbık üzre meblağ-ı merkûmı vakf itmişdir lâkin vakf-ı nukûd e'imme-i selâse rahimehümü'llâhi te'âlâ yanlarında gayr-ı meşrû' ve zımnında olan şürût sahîha olmamağın asl-ı mâl-i vakfı ve mütevellî-i mezbûrun vazîfe deyü [...] istirbâh idüp aldugı yüz yirmi akçenin kırk akçesi ecr-i mislinden ziyâdedir ânı bi'l-vekâle taleb iderim deyü da'vâ itdikde mütevellî-i mezbûr sevk-i kelâm idüp eğerçi vakf-ı nukûd e'imme-i ma'hûd katlarında ma'hûd değildir ve zikr olunan kırk akçe ecr-i misilden ziyâdedir lâkin e'imme-i Hanefiyye'den hazret-i imâm Züfer aleyhi rahmeti'l-meliki'l-ekberden Ensari rivâyeti üzre vakf-ı nukûd ve zımnında olan şürût sahîha olmağla asl-ı mâl ve şürût-ı sâbık mûcebince ecr-i mislinden ziyâdeyi edâ itmezim deyü cevâb virüp meclis-i şer'de husûmet-i şer'iyye idüp mevki'-i kitâb-ı müstetâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretlerinden hükm taleb itdiklerinde hâkim-i mûmâ-ileyh esbağâ'llâhü te'âlâ ni'amuhû aleyh vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve zımnında olan şürûtun rivâyet-i mezbûre üzre meşrû'îyyetine ve meblağ-ı müdde'an-bihin damânından mütevellî-i mezbûrun berât-ı zimmetine hükm itdikden sonra vekîl-i mersûm da'vâsını nehc-i âhar üzre sevk idüp eğerçi vakf-ı mezbûr ve şürû-

tı imâm-ı Züfer katında sahîhadır lâkin imâm-ı mezbûr mezhebi üzre sıhhat lüzûmdan ârî olmayup asl-ı mâl-i vakfı mülk-i vâkıfe-ye istirdâd iderin didikde mütevellî-i mezbûr teslîmden imtinâ' idüp hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne'l-enâm müşârün-ileyh hazretlerine sâniyen mürâfa'a olup hükm taleb eylediklerinde e'imme-i Hanefiyye'den sıhhat-i vakf husûsan ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî müstelzim-i lüzûmdur deyü e'imme-i izâm kavlı-i şerîfle-ri üzre vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahi hükm idüp vakf-ı merkûm vakf-ı sahîh ve lâzım olup min ba'd naks ve nakzına mahâl muhâl ve tahvîl ve ta'tîli mümteni'ü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâ-he semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm [...] ve't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min Saferi'l-muzaffer li-sene seb'a ve 'işrine ve elf hatemet bi'l-hayr

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-a'yân Hasan Subaşı ibn Mehmed, Mehmed Subaşı bin Abdullah, Fahrü's-sâdât İbrahim Bey bin Abdullah, Yahya Bey bin Musa, Ali Beşe bin Yusuf er-râcil, Sefer Beşe ibn Yusuf er-râcil, Ali Beşe bin Abdullah er-râcil, el-Hâc Ali bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Ali bin Ahmed, fahrü'l-emâcid Mehmed Ağa reisü'l-muhzırân, Ali bin Abdullah el-kethüdâ, Murad bin Mehmed, Mahmud Bali, Himmet bin Mustafa, Rıdvan bin Abdullah, Hüseyin bin Mahmud ve gayruhum mine'l-huzzâr.

514 - 1618 (1027) İstanbul 3: 13a/6 Tescil işlemi / *Registration*

Yorgi, Sinan Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 40.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yılığına 4000 dirheme vakıftan kiralar. Yanaki, paranın ödenmemesi durumunda evin vakfa teslim edilmesine ya da parayı ödemeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Yorgi is in court with Ahmet Çelebi, mutawalli of the Sinan Çavuş Waqf. The former takes out a 40,000 dirhem mortgage (istig-

lal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 4000 dirhem for one year. Yanaki serves as surety to settle the debt or return the house to the waqf in case Yorgi fails to pay the money. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

515 - 1618 (1027) İstanbul 3: 13b/2 Dava / Adjudication

Yagop, kendisi gibi Hristiyan olan Belkis adlı kadın karşısında mahkemeye çıkar. Sinan Çavuş Vakfı'na ait olup İstanbul'un Çakırağa Mahallesi'nde bulunan evin bir bölümünü Yagop, bir bölümünü de Belkis kiralamıştır. Yagop, evin kendisine ait bölümlerini kullanmasına Belkis'in engel olduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Belkis, söz konusu bölümlerin kendisine ait olduğunu ileri sürer. Mahkeme, tarafların vakıftan almış oldukları kiracı olduklarını belgeleyen temessüklerini inceler. Sonuçta mahkeme, davalı Belkis'i haklı bularak davacı Yagop'un evin söz konusu bölümlerine giremeyeceğine karar verir. Belkis davayı kazanan taraf olur.

Yagop, a Christian, sues Belkis, a Christian woman. Yagop and Belkis have rented different sections of a house in İstanbul's Çakırağa neighborhood, which belongs to the Sinan Çavuş Waqf. Yagop claims that Belkis has been preventing him from using his sections. Questioned by the court, Belkis claims that those sections actually belong to her. The court examines the promissory notes (temessük) each received from the waqf as documentation of their tenancy. In the end, the court agrees with Belkis. It rules that the plaintiff Yagop cannot use the sections of the house in question. The defendant Belkis thus wins the case.

Yagob veled-i Serkis mahfil-i kazâda Belkis bint-i Aslan nâm zimmîye muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp mahmiyye-i İstanbul'da Çakır Ağa Mahallesi'nde vâki' merhûm Sinan Çavuş Vakfı olan menzilin bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî odası benim taht-

ı icâre ve tasarrufumda olup ve iki fevkânî oda ve iki sofa ve kiler ve altında âhûr ve selamlık ve bi'r-i mâ mezbûre Belkıs'ın taht-ı icâre ve tasarrufunda olup el-hâletü hâzihî mersûme Belkıs beni menzil-i merkûmun hıyâtında ve kapûsunda mürûra mâni' olur su'âl olunup mümâna'atda men' olunmasın taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûre Belkıs zıkr olunan hıyât ve kapu benüm taht-ı icâremde olan menzil haddinde dâhildir tarafeynin temessüklerine nazar olunup mücebiyle amel olunmasına tenbîh olunsun didikde tarafeynin yedinde olan mütevellî temessüklerine nazar olundukda mezbûrenin takrîrine mutâbık olmağın mezbûr Yagob ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a ketb olundu min Rebî'ilevvel li-sene [seb'a ve] işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hamza bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Hasan bin el-Hâc Şaban, Ahmed bin Sinan, Eyvad bin Sinan.

516 - 1618 (1027) İstanbul 3: 13b/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un (Fatih'te bulunan) Gül Camisi Mahallesi'nde yaşamakta olan Yusuf, adı geçen mahallede bulunan evinin bir bölümünü yıkılmaya yüz tuttuğu için onarmak istediğini, ancak Sirkeci Emir Vakfı'nın mütevellisi olan Abdi Çavuş'un kendisine engel olduğunu ileri sürer. Yusuf, onarmak istediği bölümün kendi mülkiyetinde olduğunun kanıtlanması için mahkemeden keşif yapılmasını istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, bir mahkeme görevlisi, şahitler ve davalı vakıf mütevellisi Abdi Çavuş'u da yanlarına alarak evi incelerler. Görüşü sorulduğunda mütevellî Abdi Çavuş, onarılmak istenen bölümün vakıf arsası üzerinde bulunduğunu ileri sürer, ancak bu savını kanıtlayamaz. Görüşleri sorulan şahitler ise, davacı Yusuf'un savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta davayı, davacı Yusuf kazanır.

Yusuf, a resident of the Gül Camisi neighborhood in Fatih, İstanbul, wants to repair his house that is dilapidated. He claims that the mutawalli of the Sirkeci Emir Waqf, Abdi Çavuş, is pre-

venting him from doing so. He wants the court to conduct an investigation to prove that he himself owns the section that he wants to repair. Court-appointed experts examine the house along with a court officer, witnesses, and the defendant Abdi Çavuş. Questioned by the court, Abdi Çavuş claims that the section in question lies on the waqf plot, yet he fails to prove his claim. The witnesses, for their part, corroborate Yusuf's account. In the end, the plaintiff Yusuf wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Gül Cami'-i Mahallesi'nde sâkin râfi'ü'l-kitâb Yusuf bin Sadık meclis-i şer'-i kavîmde sevk-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' mülk menzilin içinde olan kârgîr kâfiri'l-binâ kemer mürûr-ı eyyâmla harâbe-müşrif olup münhedim olması mukarrer olmağın altında divâr binâ etmek istedikde Sirkeci Emir Vakfı'na mütevellî olan Abdi Çavuş mâni' olur hâlen kibel-i şer'den üzerine varılup vâki' hâl mahallinde görölmek taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mahmud Efendi irsâl olunup hâssa mi'mârlardan Üstâd Ali ve Üstâd Mustafa ve zeyl-i kitâbda esâmîsi mestûr olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup mütevellî-i mezbûr ihzâr ve istintâk olundukda cevâp virüp zikr olunan kemerin altı yanında şatrancî hesâbınca on sekiz zirâ' olan arsamı vakf-ı mezbûrdan olan at değirmeninin tetimmesinden olmak üzre zabt iderim deyüp lâkin müdde'âsını isbâta kâdir olmamağın mi'mârân-ı mezbûrân mesâha idüp zikr olunan kemerin arzı binâ zirâ'ı ile üç zirâ' olup ol mikdâr altında vâki' olan arsa dahi kemere tâbi'dir deyü haber virdiklerinden mâ'ada a'yân-ı mahalle-i mezbûreden cemm-i gafîr meclis-i şer'-i münîre hâzırûn olup fi'l-hakîka arsa-i mezbûre kadîmde arz-ı hâliye olup zikr olunan at değirmene muttasıl tahta havlısı olup mezkûr kemere mâlik olanlar zabt idегelmişler iken mezbûr Sirkeci Emir tahta havlıyı fuzûlen kaldırıp tarîk-i âmm tarafına taş divar binâ itmekle zabt eylemişidi deyü ihbâr itdiklerine binâ'en mütevellî-i mezbûr bî-vech ta'arruzundan men' olunduğünü mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda takrîr itmeğın mâ-vaka'a er-râbi' Reb'ûlevvel li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-e'imme Mehmed Efendi eş-şehîr Mecâzî, Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Hasan el-müezzin, el-Hâc Emirşah bin Ali, Ahmed bin Ali ve gayruhum.

517 - 1618 (1027) İstanbul 3: 14a/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Mehmet Efendi Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, vakfa ait evin kiracısı Hacı Sultan ile birlikte mahkemeye gelir. Hacı Sultan, vakfın bir evini peşin kiraya ek olarak aylık 40 akçeye kiralamıştır. Zamanla yıkmaya yüz tutan evi kira bedeline karşılık olarak kendi parasıyla onarmak isteyen Hacı Sultan'a mütevellî Ahmet Çelebi izin vermiştir. Evin onarımını tamamlayan Hacı Sultan, şimdi mahkemeden evde keşif yaptırılmasını ve harcamış olduğu paranın belirlenmesini istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, evin en az 51.509 akçeye onarılmış olabileceğini bildirirler. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Mehmet Efendi Waqf in Istanbul, is in court with Hacı Sultan, a tenant in a waqf house. Hacı Sultan has rented a waqf house for an advance payment plus a monthly rent of 40 akçe. The house fell into disrepair, and the mutawalli Ahmet Çelebi allowed him to repair the house out of pocket, with the expenses to be deducted from the rent. Having completed the repair, he now wants the court to conduct an investigation to determine her expenses. Court-appointed experts report that the repairs must have cost no less than 51,509 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Mehmed Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi ibn Muharrem mahfil-i kazâda sâhibü'l-kitâb el-Hâc Sultan ibn el-Hâc Mansur mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiye-i mezbûrede Hatib Muhyiddin Mahallesi'nde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûra ve bir tarafı Hatib Muhyiddin Vakfı'na ve bir ta-

rafı mahalle-i merkûme mü'ezzinine meşrûta olan menzile ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma müntehâ olup iki bâb odaları ve altlarında bir mahzeni müştemil olan menzil icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda kırk akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr el-Hâc Sultan'ın tasarrufunda idi lâkin menzil-i mezkûr sâbıkan büyü-tü müte'addideyi müştemil iken mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile harâbe müşrif olup müceddeden binâya cânib-i vakfdan müsâ'ade olmamağın merkûm el-Hâc Sultan üslûb-ı sâbık üzre kendi mâlıyla binâ idüp ba'dehû ne mikdâr meblağ sarf olunursa icâre-i mu'accesine mahsûb ve ücret-i mü'eccelesi ayda otuz akçe olmak üzre izin vermişidim hâlen mezbûr el-Hâc Sultan menzil-i mezkûr kemâ-yenbağî müceddeden binâ itmeğın kibel-i şer'den âdem gönderilüp ne mikdâr meblağ ile tecdîd olunduğı tahmîn ve mertebe-i tahammüli görilüp tahrîr olunmasın taleb iderim didikde cânib-i şer'-i kavîmden fahrû'l-müderrişini'l-kirâm Ahmed Efendi ibnü'l-merhûm Abdülhalim Efendi irsâl olunup hâssa mi'mârlardan Musallî Çelebi ibn Hüsamüddin ve Ali ve zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslimîn ile üzerine varılup nazar olundukda fi'l-vâki' menzil-i merkûmda vâki' mahzenin üzerinde iki bâb ve ânların üzerinde üç bâb odalar müceddeden binâ olunmuş bulunup cümlesinin üst çatısı mesâha olundukda tûlen ve arzan hesâb-ı şatrancî üzre üç yüz altmış zirâ' olup her zirâ'ı ellişer akçeden on sekiz bin akçe zikr olunan iki bâb odaların ve üzerinde olan üç bâb odaların döşemeleri dahi mesâha olundukda tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz altmış sekiz zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden on bin yedi yüz yirmi akçe ve zikr olunan beş bâb odanın cümle dolma divârları dahi mesâha olundukda tûlen ve arzan üç yüz yirmi dokuz zirâ' olup her zirâ'ı otuz beş akçeden on bir bin beş yüz on beş akçe ve üçüncü tabakada olan tahta-pûşun dört yüz keten tahtası olup her biri altışar akçeden iki bin dört yüz akçe ve otuz ağa tahtası olup her biri on beşer akçeden dört yüz elli akçe ve trabazanlarına ve ikinci tabakanın nerdübanına ve direklerine iki bin akçe ve orta tabakanın ön perdesi ve orta bölmesi için yetmiş yedi [...] tahtası olup her biri on ikişer akçeden dokuz yüz yirmi dört akçe ve tarîk-i âmm tarafında mukaddemâ binâ eyledüğü taş divâr için cümle levâzımıyla üç bin akçe ve beyâz sıvasına cümle levâzımıyla bin beş

yüz akçe ve beş odanın beş ocağına üçer yüz akçeden bin beş yüz akçe ve dört masandirası olup ikisine bin akçe ve ikisine altı yüz akçe ve iki kenîfine kârîzleriyle bin iki yüz akçe cem'an elli bir bin beş yüz dokuz akçe olup bu cümleden üç bin üç yüzi nukzuna ih-râc olunduktan sonra bâkî elli bir bin beş yüz dokuz akçe kalup menzil-i mezkûrî müceddeden binâ olunan mevâzi'inin meblağ-ı merkûm ile ta'mîre tahammüli olduğu mi'mârân-ı mezbûrân ile sâ'ir ahâlî-i vukûf ve erbâb-ı ebniye ve sukûf icmâ' ve ittifâk ile tahmîn itdiklerin mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'de-hû gelüp meclis-i şer'de inhâ ve tahrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Rebî'ilevvel sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ömer ibn Muhyiddin, Ahmed Halife el-imâm, Fet-hullah bin Mehmed, el-Hâc Şaban bin Abdullah.

518 - 1618 (1027) İstanbul 3: 14b/3 Tescil işlemi / Registration

Hüseyin Bey Vakfı'nın mütevellisi olan Hüseyin Bey, saray görevlisi (haseki ağası) olan Ali Ağa'nın vekili Abdullah Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Tahta Minare Mahallesi'nde bulunup yıkılmaya yüz tutmuş olan evi onaracak parası yoktur. Mütevellî Hüseyin Bey, mahkemeden izin alarak vakfa ait olan bu evin yıkıntısını 21.000 akçeye Ali Ağa'ya satmış, paranın 15.000 akçesiyle Uzun Yusuf Mahallesi'nden vakıf için bir ev almıştır. Mütevellî Hüseyin Bey, satmış olduğu yıkık evin arsasını ise yine Ali Ağa'ya yıllık 150 akçeye kiraladığını belirtir. Vekil Abdullah Efendi, mütevellî Hüseyin Bey'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Hüseyin Bey, mutawalli of the Hüseyin Bey Waqf, goes to court with Abdullah Efendi, legal agent of Ali Ağa, lieutenant commander of imperial guards (haseki ağası). The waqf lacks sufficient funds to repair a dilapidated house in the Tahta Minare neighborhood. With the permission of the court, mutawalli Hüseyin

Bey sold the ruins of the waqf house to Ali Ağa for 21,000 akçe. With 15,000 akçe of the proceeds, he bought another house for the waqf in the Uzun Yusuf neighborhood. He goes on to rent to Ali Ağa the land of the ruins for 150 akçe per annum. The legal agent Abdullah Efendi corroborates mutawalli Hüseyin Bey's account. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Hüseyin Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin Bey ibn Piri meclis-i şer'î-i kavîmde sâhibü'l-kitâb Haseki Ağası olan iftihârü'l-emâcid Ali Ağa ibn Ahmed tarafından tasdîk-i âti'l-beyâna vekîl olup Abdülbaki bin Mehmed ve Mahmud Paşa ibn Haydar şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Abdullah Efendi ibn Muharrem el-imâm muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiye-i mezbûrede Tahta Minare Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Selçuk Sultan Vakfı ve bir tarafı Celeb Kamer Hâtun Vakfı ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan menzil bi'l-küllîye harâbe müşrif olup kâbil-i süknâ olmamağın ve müceddeden binâyâ vakf-ı mezbûrun mâlî vâfi olmamağın izn-i şer'le nukzı bey' olundu akçesiyle menzili mezbûra bedel bir ma'mûr menzil alınmak her vechile vakfa enfa' ve evlâ olmağla menzil-i mezbûrun nukzunu tevliyet-i mahkiyem hasebiyle izn-i şer'le yirmi bir bin akçeye mûmâ-ileyh Ali Ağa'ya bey' idüp meblağ-ı mezbûrun on beş bin akçesiyle Uzun Yusuf Mahallesi'nde vâki' olup bir tarafı Mahmud Çavuş mülki ve bir tarafı Mısırlı Mustafa Çavuş mülki ve bir tarafı Abdülmaruf mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb süflî evi ve bir su kuyusunu ve eşcâr-ı müsmireyi ve havlıyı müştemil olan menzili mâlikinden vakf-ı mezbûr içün iştirâ idüp bâkî kalan altı bin akçesi hâlen benim yedimdedir ba'de'l-yevm harâb menzil-i mezbûrun arzının her sene tamâmında yüz elli akçe mukâta'asın mûmâ-ileyh Ali Ağa cânib-i vakfa edâ idüp menzil-i mezbûra keyfe-mâ-yeşâ mutasarrîf olsun didikde mütevellî-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun vekîl-i merkûm Abdullah Efendi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve yed-i tâlibe ref' olundu tahrîren fi evâhiri şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrine ve elf Şühûdü'l-hâl

İsmail Çavuş bin Abdullah, Osman Çavuş bin Mustafa Çavuş, Mehmed ibn eş-Şeyh Ali Efendi, Sinan Ağa bin Abdullah, Ramazan bin Kurd, el-Hâc Ali bin Abdullah, Ali Çelebi er-râcil ve gayruhum.

519 - 1618 (1027) İstanbul 3: 15b/3 Tescil işlemi / Registration

Dimitri, İmamzade Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellisinin vekili Kerim Bey ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 20.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 3000 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan bir grup Hristiyan, borcun ödenmemesi durumunda parayı ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduklarını bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Dimitri goes to court with Kerim Bey, legal agent of the mutawalli of the İmamzade Mustafa Efendi Waqf. He takes out a 20,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 3000 dirhem for a period of one year. A group of Christians present in court serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in case the debt is not settled. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. The original text is in Arabic.]

520 - 1618 (1027) İstanbul 3: 16a/1 Dava / Adjudication

İstanbul'daki Kâtip Bali Mescidi Vakfı'nın ve Kâtip Bali Mescidi Mahallesi'nin avarız vergisi için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Ali Subaşı, bu iki vakfın eski mütevellisi Mustafa Bey karşısında mahkemeye çıkar. Ali Subaşı, Mustafa Bey'in müteveli olduğu dönemde kendisinden önceki müteveli Hüseyin'den mescit vakfı parasından 47.100 akçe ve avarız vergisi vakfı parasından da 7000 akçe olmak üzere toplam 54.100 almış olduğunu ve şimdi bu

parayı kendisine vermesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Mustafa Bey, kendisinden önceki mütevellî Hüseyin'den mescit vakfı parasından 40.400 akçe, avarız vergisi vakfı parasından da 2000 akçe olmak üzere toplam 42.400 akçe aldığını söyler. Davacı Ali Subaşı'ndan savını kanıtlaması istenildiğinde mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Mustafa Bey'in her iki vakfın parasından toplam 54.100 akçe almış olduğunu söylerler. Sonuçta, davacı mütevellî Ali Subaşı davayı kazanır.

Ali Subaşı, mutawalli of the Kâtip Bali Mosque (mescid) Waqf and of the funds endowed for the payment of the extraordinary tax (avarız) of the Kâtip Bali Mosque neighborhood, sues Mustafa Bey, the former mutawalli of the two waqfs. He claims that, during his tenure, Mustafa Bey took two loans from the former mutawalli Hüseyin: 47,100 akçe out of mosque waqf funds and 7000 akçe out of tax waqf funds, for a total of 54,100 akçe. The plaintiff wants the debt settled now. Questioned by the court, Mustafa Bey admits to taking loans from the former mutawalli Hüseyin. Yet he also claims to have taken 40,400 akçe out of the mosque waqf funds and 2000 akçe out of the tax waqf, totaling 42,400 akçe. Asked to prove his claim, the plaintiff Ali Subaşı calls witnesses to court, who testify that that the total debt was indeed 54,100 akçe. In the end, the plaintiff mutawalli Ali Subaşı wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtib Bali Mescid-i Şerîfi Evkâfı'na ve mescid-i mezbûr mahallesi avârızına mevkûf olan nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan Ali Subaşı ibn Abdullah meclis-i şer'î şerîfe Mustafa Bey ibn [boş] mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mustafa Bey vakfeyn-i mezbûreyne mütevellî oldukda mukaddemâ mütevellî olan Hüseyin nâm kimesne yedine mescid-i merkûm vakfı olan mâldan kırk yedi bin yüz akçe ve yine mahalle-i mezbûre avârızı için vakf olan mâldan dahi yedi bin akçe cem'an elli dört bin yüz akçe ahz ü kabz eylemişidi hâlen tevliyetim hasebiyle meblağ-ı merkûmı taleb iderim didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Bey cevâbında vakfeyn-i mezbûreyne mütevellî olduğumda mütevellî-i sâbık mezbûr Hüseyin yedinden mescid-i

merkûm vakfından kırk bin dört yüz akçe ve avâriz akçesinden dahi iki bin akçe cem'an kırk iki bin dört yüz akçe ahz ü kabz itdim ziyâde kabz itmedim deyücek müdde'î-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden fahrü'l-a'yân İbrahim Ağa ibn Abdülmennan ez-Zevvâku's-sultânî ve Hüseyin Çavuş bin Abdullah mahfil-i kazâda li-ecli's-şehâde hâzırân olup fi'l-hakîka mezbûr Mustafa'nın tevliyeti hasebiyle mukaddemâ mütevellî olan merkûm Hüseyin yedinden vakf-ı mescid-i mezbûr mâlından kırk yedi bin yüz akçe ve zikr olunan avâriz akçesinden dahi yedi bin akçe ahz idüp vakfeyn-i mezbûreyn mâlından cem'an elli dört bin yüz akçe makbûzı olmuşıdi bu minvâl üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîli's-şer'î şehâdetleri makbûl olup mücebince hükm olundukdan sonra mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhiri şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mefharü'l-emâcid ve'l-a'yân Pervane Ağa ibn Abdurrahman, Ömer Ağa ibn Hüseyin el-muhzır, Habib Halife ibn Mustafa el-imâm, Ali bin Abdullah, Receb bin Bali, Ramazan Çavuş.

521 - 1618 (1027) İstanbul 3: 16b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Kadı Alaeddin Vakfı'nın mütevellisi Sefer Çelebi, Seferikoz Mahallesi'nden Zabiye adlı Hristiyan kadının vekili Yanaki ile birlikte mahkemeye gelir. Zabiye, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 22.000 akçeye vakfa satmış, daha sonra aynı evi yıllık 3200 akçeye vakıftan kiralamıştır. Mütevellî Sefer Çelebi, evin satış bedeli olan 22.000 akçeyi ve 1 yıl 2 aylık kira bedeli olan 3850 akçeyi Zabiye'den almış olduğunu söyler. Vekil Yanaki ise, mütevellinin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Sefer Çelebi, mutawalli of the Kadı Alaeddin Waqf in İstanbul, is in court with Yanaki, legal agent of Zabiye, a Christian woman residing in the Seferikoz neighborhood. Zabiye takes out a 22,000

akçe mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 3200 akçe per annum. Mutawalli Sefer Çelebi states that he has collected from Zabiye the 22,000 akçe sale price, along with 3850 akçe as rent for one year and two months. The legal agent Yanaki corroborates the mutawalli's account. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Kadı Alaeddin Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Sefer Çelebi ibn Bali meclis-i şer'î şerîfde Cebe Ali Kapusu kurbünde vâki' Seferikoz Mahallesi sâkinelerinden sâhibetü'l-kitâb Zabiye bint-i Hazer nâm nasrâniyye tarafından tasdik-î âtiye vekîl olup mezbûreyi ma'rîfet-i şer'iyye ile ârifin olan Derviş Çelebi ibn Emrullah ve Piyale bin Abdullah şehâdetleri ile hasm-ı câhid mahzarında vekâleti sâbite olan Yanaki veled-i Hazer nâm zimmi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan esbak müvekkile-i merkûme Zabiye vakf-ı mezbûr mâlin-dan yirmi iki bin akçe alup kabz idüp mukâbelesinde mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Andriye veled-i Harbe mülküne ve bir tarafı bahra ve bir tarafı tarîk-i âmma ve taraf-ı râbî'i Kokona veled-i Mihal mülküne muntehî olan mülk menzilin-i bi-tarîki'l-istiglâl taraf-ı vakfa bey' idüp ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye yılda üç bin üç yüz akçe ücret ile istîcâr itmişidi el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm yirmi iki bin akçe asl-ı mâli ve târîh-i kitâba gelince bir yıl iki aylık ücret-i menzil olan üç bin sekiz yüz elli akçeyi mezbûre Zabiye yedinden bi't-tamâm alup tevliyetim hasebiyle vakf için kabz idüp asl-ı mâli mezbûr ve ücret-i menzil-i mezkûrdan zimmeti berî olup beynimizde cârî olan akd-i icâreyi fesh eyledüm didikde menzil-i mezbûr ikrâr-ı meşrûhunda mezbûr Yanaki vekâlet-i mahkiyesi hasebiyle vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu ve tahrîr ve yed-i tâlibe def' ve teslim olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri Reb'i'ilevvel sene seb'a ve 'ışrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-cüyûş Abdi Çavuş, Bali Beşe bin Abdi, Hüseyin bin Ahmed, Mehmed bin Bayram, Ali bin Abdullah, Davud bin Hızır, Piyale bin Abdülmennan, el-Hâc Mehmed bin İsmail ve gayruhum.

Melchior Lorichs'in çizgileriyle Galatalı bir Hristiyan kadın (16. yy.).

A Christian woman from Galata in the sixteenth century, by Melchior Lorichs.

522 - 1618 (1027) İstanbul 3: 16b/4 Tescil işlemi / Registration

Ölen Hüseyin, yaşamında İstanbul'da Cafer Ağa Mahallesi'nde bulunan bir evini mahallede müezzinlik yapanların oturması koşuluyla vakfetmiştir. Evin yıkılmaya yüz tutmuş olan bazı bölümlerinin onarılması gerekmektedir. Ancak vakfın mütevellisi olmadığı gibi, onarıma ayıracak parası da yoktur. Evi daha önce günde 1 akçeye kiralayarak bir süre kullanmış olan Ali, bu defa evi aylık 45 akçeye kiralayıp bunun 15 akçesini de evin onarımına harcamak için mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme Ali'ye, 45 akçenin 30 akçesini mahalle müezzinine vermesi ve kalan 15 akçeyle de evi onarması koşuluyla izin verir ve kiralama işlemini onaylar.

The late Hüseyin had endowed a house in İstanbul's Cafer Ağa neighborhood on condition that the prayer callers (muezzin) of the neighborhood are to reside in the house. Some sections of the house are falling apart. However, the waqf lacks a mutawalli and funds for the necessary repairs. Ali, who earlier had rented the house for 1 akçe, has now applied to court to rent the house at 45 per month and to spend 15 akçe of the rent on repairs. The court registers the rent contract and grants the requested permission on condition that Ali pay the prayer caller 30 akçe out of the 45 akçe rent, and use the remaining 15 akçe for the repairs.

Mahmiye-i İstanbul'da Cafer Ağa Mahallesi'nde vâki' merhûm Hüseyin bin Abdullah nâm sâhibü'l-hayrın vakfı olup bir tarafı Sitti Hatun ibnet-i [boş] mülki ve bir tarafı Naime Hâtun mülki ve bir tarafı Kamer Hâtun ibnet-i Abdullah mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup üç bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî büyüti ve mahûta ve kenîfi müştemil olup mahalle-i mezbûre mü'ezzinine meşrû olan menzilin mütevellîsi olmayup ta'mîr ve meremmeti için mâl-ı mu'ayyen dahi olmamakla mevâzi-i adîdeyi ta'mîr ve meremmete muhtâc olup yevmî bir akçe ile sâbıkan müste'ciri olan sâhibü'l-kitâb Ali bin Safer ayda kırk beş akçe icâre ile istîcâr ve tâlib olup ayda on beş akçesini meremmetine sarfa istîzân idüp

vakfa nef'i olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-e me'âb hazretleri velâyet-i âmmeleri hasebiyle menzil-i mezbûrî târîh-i kitâbdan ayda kırk beş akçe icâre-i mü'eccele ile mersûm Ali'ye îcâr ve teslîm idüp her ayın ücreti olan kırk beş akçenin otuz akçesini mahalle-i mezbûre mü'ezzinine ve on beş akçesini menzil-i mezbûrun meremmetine harca izin virüp ol dahi istîcâr ve kabûl eylediğine mu'terif olmağın mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş ibn İbrahim, Mustafa Beşe bin Ahmed, Gazanfer bin Mehmed, Murad bin Mehmed, Muharrîr-ül-hurûf Ahmed fahrû'l-müderrişin ve gayruhum.

523 - 1618 (1027) İstanbul 3: 17a/4 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa Camisi Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Bey, Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Mustafa Bey, vakıf parasından 10.000 akçeyi faizli borç olarak Ahmet Efendi'ye vermiş olduğunu, şimdi bu parayı ve faizini eksiksiz olarak Ahmet Efendi'den aldığını söyler. Ahmet Efendi, müteveli Mustafa Bey'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Bey, mutawalli of the Kasımpaşa Mosque Waqf, is in court with Ahmet Efendi. The mutawalli Mustafa Bey states that Ahmet Efendi had borrowed 10,000 akçe from the waqf at interest. Now, he has paid back the principal and the accrued interest. Ahmet Efendi corroborates mutawalli Mustafa Bey's account. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata hâricinde vâki' merhûm Kasım Paşa Cami'-i Şerîfi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan mefharû'l-emâcid Mustafa Bey ibn Ferhad meclis-i şer'-i şerîfde umdetü'l-muhakkıkîni'l-ki-râm zübdetü'l-müdakkıkîni'l-fihâm Ahmed Efendi ibnü'l-merhûm Ivaz eş-şehîr bi-Ali Efendi muvâcehesinde tâyi'an ikrâr ve ta'bîri

ani'l-merâm idüp vakf-ı mezbûr mâlından bi-tarîki'l-murâbaha mûmâ-ileyh Ahmed Efendi zimmetinde on bin fiddî akçe var idi el-hâletü hâzihî tevliyetim hasebiyle meblağ-ı merkûm on bin akçeyi vakf için bi't-tamâm müşârün-ileyh Ahmed Efendi yedinden alup kabz eyledim min ba'd asl-ı mâldan ve târîh-i kitâba gelince lâzım olan ribhinden zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mütevellî-i mezbûrî ikrâr-ı meşrûhunda el-mukarrün-leh el-mûmâ-ileyh vicâhen tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren evâhiri şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrî-ne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Seyfullah Efendi ibn Musa, Derviş Efendi ibn Kasım, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, İbrahim Çelebi.

524 - 1618 (1027) İstanbul 3: 18b/5 Tescil işlemi / Registration

Çorlu Kasabası'ndaki Öksüz Köyü, Ahi Çelebi Vakfı'na aittir. Vakfın köydeki kaçak köle sorumlusu Kovak, Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Kovak, Perviz adındaki kölenin sahibini iki yıl boyunca bulamadığını, bu yüzden de köleyi 2000 akçeye Ahmet'e sattığını söyler. Ahmet, Kovak'ı doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

The Ahi Çelebi Waqf owns the Öksüz village in Çorlu Town. Kovak, who is responsible on behalf of the waqf for fugitive slaves in the village, is in court with Ahmet. He states that for two years he has been unable to find the owner of a slave named Perviz. Accordingly, he has now sold him to Ahmet for 2000 akçe. Ahmet corroborates Kovak's account. The court registers the transaction.

Merhûm Ahi Çelebi Vakfı'ndan olup Kasaba-i Çorlı'ya tâbi' olan Öksüz nâm karyede cânib-i vakfdan zâbıt-ı avâbık olan Kovak veled-i Andriye nâm zimmî meclis-i şer'de Ahmed bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclisde hâzır

olup târîh-i kitâbdan iki yıl mukaddem karye-i mezbûreden Perviz bin Abdullah nâm abd-i âbıkın müddet-i örfiyyesi tamâm olup sâhibi zuhûr itmemekle zâbitlığım hasebiyle merkûm Ahmed'e iki bin akçeye bey'-i kat'î ile bey' idüp kabz-ı semen eyledüm merkûm dahi abd-i mevsûf-ı mezkûrî ibtiyâ' ve kabûl ve kabz eyledi didik-de mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Receb, Mustafa bin Hamza, Mustafa Bey er-râcil, ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

525 - 1618 (1027) İstanbul 3: 19a/2 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri I. Hasan, bağlı olduğu yeniçeri cemaatinin giderleri için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi II. Hasan ile birlikte mahkemeye gelir. I. Hasan, Filibe Kazası'nda bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 6000 akçeye vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 900 akçeye vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Janissary Hasan I is in court with Hasan II, mutawalli of funds endowed for the expenses of the janissary community. Hasan I takes out a 6000 akçe mortgage (istiglal) on his house in the Plovdiv (Filibe) district from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 900 akçe for a period of one year. The court registers these transactions.

Zümre-i yeniçeriyândan seksen üçüncü cemâ'atden Hasan bin Abdullah er-râcil mahfil-i kazâda cemâ'at-i mezbûrenin mühimmât-ı lâzimesine mevkûfe olan nukûdun mütevellîsi ve cemâ'at-i mezbûrenin odabaşısı olan Hasan bin Ali er-râcil mahzarında ik-râr idüp kazâ-i Filibe'de İstani nâm karyede vâki' tarafeyni Solak Mehmed Bey mülki ve bir tarafı celeb İsteman mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilimi mezbûr Hasan'a bey'-i sahîh ile bey' eyledüm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile li-eclî'l-istiglal

altı bin akçeye iştirâ idüp ba'de't-tahliye târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin mezbûrdan dokuz yüz akçeye istîcâr eyledim ol dahi îcâr eyledi didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî 3 Rebî'îlâhir sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beşe bin Abdullah, İbrahim bin Musa, Mehmed Beşe bin Aydın, Mehmed bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Hüseyin bin Ömer, Mehmed bin Abdullah el-kâtib.

526 - 1618 (1027) İstanbul 3: 19a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Fatma, Hacı Mehmet Vakfı'nın mütevellisi Ramazan ile birlikte mahkemeye gelir. Fatma, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 100.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 10.000 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Ahmet, borcun ödenmemesi durumunda evi vakfa teslim etmeye ya da parayı ödemeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Fatma goes to court with Ramazan, mutawalli of the Hacı Mehmet Waqf. She takes out a 100,000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 10,000 dirhem for one year. Ahmet, who is in court, serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in case the debt is not settled. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

527 - 1618 (1027) İstanbul 3: 19a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Şeyh Hüsamettin Efendi, Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Şeyh Hüsamettin Efendi, Nalbend İbrahim Vakfı'ndan kiralamış olduğu ve İstanbul'un Manisalı Çelebi Mahallesi'nde bulunan arsa üzerine, mütevellinin de izniyle bir oda, bir sundurma ve

bir dehliz yaptırmıştır. Şeyh Hüsamettin Efendi, şimdi bu binaları 15.000 akçeye Ömer Çelebi'ye sattığını söyler. Ömer Çelebi, Şeyh Hüsamettin Efendi'yi doğrular. Mahkeme de bu satış işlemini onaylar.

Şeyh Hüsamettin Efendi is in court with Ömer Çelebi. With the permission of the mutawalli, the former had a room, a porch, and a passage built on a plot of land in İstanbul's Manisalı Çelebi neighborhood, rented from the Nalbend İbrahim Waqf. Now he sells these structures to Ömer Çelebi for 15,000 akçe. Ömer Çelebi corroborates Şeyh Hüsamettin Efendi's account. The court registers the sale.

Fahrü's-sulehâ eş-Şeyh Hüsameddin Efendi ibn Abdülkadir meclis-i şer' de râfi'ü'l-kitâb Ömer bin Ahmed muvâcehesinde ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Na'lbend İbrahim Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da Mağnisalu Çelebi Mahallesi'nde vâ-ki' şarkan vakf-ı mezbûr ve kibleten suylolcu mutasarrıf olduğu vakf ve garben Haydar Beşe mutasarrıf olduğu vakf ve şimâlen tarîk-i âmm ile mahdûd olan arsa üzerinde izn-i mütevellî ve re'y-i hâki-mü'ş-şer'le mülküm olmak için bir fevkânî oda ve bir sundurma ve bir dehliz binâ itmiş idim el-hâletü hâzihi mülküm olan ebniye-i mezbûrenin cümlesini merkûm Ömer Çelebi'ye on beş bin nakd fiddî râyic fi'l-fakt akçeye bey-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüp kabz-ı semen ve teslim-i mebi'e eyledüm merkûm dahi ibtiyâ' ve kabûl ve kabz eyledi didikde mukırr-ı merkûm eş-Şeyh Hüsameddin Efendi'nin vech-i merkûm üzre cârî olan ikrârını mersûm Ömer Çelebi vicâhen tasdik idicek mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'ilâhir min şühûr sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-eşbâh Sinan Subaşı ibn Abdullah, Mehmed Çelebi ibn Yusuf serrâc-ı hâssa, el-Hâc Şaban bin Ahmed, Piri Beşe ibn Em-rullah, Ahmed Beşe ibn Abdullah, Arslan bin Süleyman, Hasan Çavuş ibn İdris, Behram bin Abdullah, Mustafa bin Mahmud ve gayruhum.

528 - 1618 (1027) İstanbul 3: 19b/4 Dava / *Adjudication*

İstanbul'daki Hacı Mustafa Vakfı'nın mütevellisi Ali, Piyale karışında mahkemeye çıkar. Piyale, bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 130.500 akçeye vakfa satmış, sonra da aynı evi bir yıllığına 13.050 akçeye vakıftan kiralamıştır. Müteveli Ali, bu işlemleri kanıtlayan hücceti mahkemeye sunarak, Piyale'nin şimdi söz konusu kira bedelini ödemediğini ileri sürer. Hüccet mahkemede okunduğunda Piyale, içeriğini reddeder. Bunun üzerine müteveli Ali'den savını kanıtlaması istenir, o da şahitlerini mahkemeye çağırır. Şahitler, davacı taraf olan müteveli Ali'nin görüşleri doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davacı müteveli Ali, davayı kazanır.

Ali, mutawalli of the Hacı Mustafa Waqf in İstanbul, sues Piyale. Piyale took out a 130,500 akçe mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rented the same house from the waqf for 13,050 akçe for one year. Presenting to court the hujjet documenting the transactions, mutawalli Ali claims that Piyale has fallen behind on rent payments. When read in court, Piyale rejects the hujjet. Asked to prove his claim, Ali calls witnesses to court, who corroborate his account. In conclusion, the plaintiff mutawalli Ali wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' el-Hâc Mustafa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan râfi'ül-kitâb Ali bin Abdullah meclis-i şer'de Piyale bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ idüp merkûm Piyale mahmiyye-i merkûmede Serrâc İshak Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Çavuş ibn Rıdvan mülki ve bir tarafı [boş] Vakfı ile ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd olan mülk menziline vakf-ı merkûm mâlîyla istiglâl tarîkiyle yüz otuz bin beş yüz akçeye bin yirmi beş senesi Şevvâlinin onuncu gününden bey' idüp ba'dehû sene tamâmına değin on üç bin elli akçeye isticâr idüp minvâl-i meşrûh üzre târîh-i merkûmda mahmiyye-i merkûmede vâki' Mahmud Paşa Mahkemesi'nde nâibü's-şer' olan Ahmed Efendi ibn Alaeddin huzûrunda hüccet-i şer'iyye olunmuş iken hâlen mersûm Piyale menzil-i merkûmun icâresini virmekde ta'allül ider su'âl olunmak

murâd iderim deyüp mevlânâ-yı mezbûr imzâsıyla müzmât ve hâtemi ile mahtûme târîh-i merkûm ile muverraha takrîrine muvâfık hüccet-i şer'îyye ibrâz idüp merkûm Piyale'nin muvâcehesinde kırâ'et olundukda mazmûn-ı hücceti münkir olıcak mütevellî-i merkûmdan mazmûnuna mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden olup zeyl-i hüccetde mestûru'l-esâmî olan müslimînden Salih Efendi ibn Bayram el-imâm ve İsa Halife ibn Dede el-mü'ezzin nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olduklarında gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' merkûm Piyale'nin menzil-i mahdûd-ı mezkûrı vakf-ı merkûma târîh-i mezbûrda yüz otuz bin beş yüz akçeye istiglâl tarîkiyle bey' idüp bir sene tamâmına değin on üç bin elli akçeye isticâr ve kabz eyleyüp nâ'ib-i mûmâ-ileyh huzûrunda hüccet olunmuşdur hüccet-i merkûmenin mazmûnuna şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de ri'âyeti şerâyit'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olduktan sonra mücebiyle hükm olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilâhîr li-sene seb'a ve 'işrine ve elf şühûdü'l-hâl

Musa bin İlyas, el-Hâc Ali bin Abdullah, fahrü'l-eşbâh Ömer Çavuş, Mehmed Çelebi bin Abdullah ve gayruhum.

529 - 1618 (1027) İstanbul 3: 20a/1 Tescil işlemi / Registration

Mehmet, İstanbul'daki Tarsusi Mahallesi'nin avarız vergisinin ödenmesi için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Abdurrahman ile birlikte mahkemeye gelerek, adı geçen vakfa 800 dirhem borcu olduğunu söyler. Mahkeme, Mehmet'in ifadesini sicile kaydeder.

Mehmet goes to court with Abdurrahman, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of İstanbul's Tarsusi neighborhood. The former states that he owes 800 akçe to the waqf in question. The court registers Mehmet's testimony.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

530 - 1618 (1027) İstanbul 3: 20b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yorgi, Mustafa Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 8000 dirheme vakfa satar, sonra aynı evi bir yıllığına 800 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan üç Hristiyan, borcun ödenmemesi durumunda evi vakfa teslim etmeye ya da borcu ödemeye kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Yorgi is in court with Hasan Efendi, mutawalli of the Mustafa Çavuş Waqf. He takes out an 8000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 800 dirhem for a period of one year. Three Christians, all present in court, serve as surety, agreeing to settle the debt or return the house to the waqf in the event that the money is not paid. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

531 - 1618 (1027) İstanbul 3: 20b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet, ölen İsa'nın kurduğu vakfın mütevellisi Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, vakfa 375 dirhemi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 3375 dirhem borcu olduğunu belirterek bu borcunu bir yıl içinde ödeyeceğini belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet is in court with Ahmet, mutawalli of the late İsa's waqf. The former states that he owes the waqf 3375 dirhem, of which 375 dirhem represents interest (expressed as the price of broad cloth). Mehmet adds that he will settle the debt within one year. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

532 - 1618 (1027) İstanbul 3: 21a/1 Dava / *Adjudication*

Karagümrük'teki Atik Ali Paşa Mahallesi'nde yaşayan Kurt, vakfına müteveli tayin etmiş olduğu Mustafa karşısında mahkemeye çıkar. Kurt, 45.000 akçesini çeşitli koşullarla vakfetmiştir. Buna göre, paranın her 10 akçesi 11 akçe karşılığında faizle işletilecek, yaşadığı sürece Kurt vakfın mütevellisi olarak gelirlerini dilediği gibi kullanacak, ölümünden sonra ise vakfın mütevellisi Mustafa olacaktır. Kurt, ayrıca vakfın geliriyle çeşitli hayır işlerinin yapılmasını ve Kuran okutulmasını ve 5000 akçenin geliriyle Efdalzade Mahallesi'nin avarız vergisi giderlerinin karşılanmasını şart koşmuştur. Vakfiye koşullarının ilerleyen yıllarda bozulması durumunda gelir bütünüyle yoksullara aktarılacaktır. Bu koşulların mahkemece kaydedilmesinden sonra Kurt, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Mustafa ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Sonuçta mahkeme, davalı taraf olan müteveli Mustafa'nın görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Kurt, a resident of the Atik Ali Paşa neighborhood in Karagümrük, sues Mustafa, the mutawalli of his waqf. Kurt has endowed 45,000 akçe on certain conditions. The money is to be invested at a 11 for 10 interest. Kurt is to be the waqf's mutawalli until the end of his life, using the revenues as he wishes. After Kurt's death, Mustafa is to become the mutawalli. Kurt has stipulated that the money will finance Quran readings and charity work. Of the endowment, 5000 akçe will be used to pay the extraordinary (avarız) tax of the Efdalzade neighborhood. If at any point the requirements of the waqf deed (vakfiye) can no longer be met, the revenues will be spent on the poor. After the recording of these conditions, based on the views of some Islamic jurists, Kurt claims that the waqf deed is invalid. For his part, the mutawalli Mustafa claims that the deed remains valid, invoking the views of another Islamic jurist. Agreeing with mutawalli Mustafa, the defendant, the court rules that the waqf deed cannot be annulled.

Sermâye-i hasb-i hâl [...] hamd vâkıfu'l-ahvâl melik-i müte'âl celle ani'l-evhâm ve'z-zunûn ve'l-hayâl ve tezyîn ve zîver-i salât ü selâm resûl-i Rabb-i zi'l-celâl Muhammed el-mevsûf bi-ehâsini'l-hâl ve mehâsini'l-hisâl sallâllâhu te'âlâ aleyhi ve alâ âlihî ve ashâbihî hayru'l-ashâb ve hayru'l-âl ile tevşih ve tahsîn olundukdan sonra bâ'is-i tasfir-i kitâb-ı şer'î ve dâ'î-yi tahrîr-i hitâb-ı mer'î oldur ki dârûs-saltanatî's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye ani'l-âfât ve'l-beliyye mahallâtından Karagümrük kurbünde merhûm ve mebrûr Ali Paşa-yı Atık Mahallesi sükkânından sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Kurd bin Mehemmed bu inkılâb-ı rûzgâr ve ıztırâb-ı âlem-i nâ-pâyidâra nazar idüp ilm-i kâmil ve irfân-ı şâmil ile bildi ki dünyâ kesb-i hayrât-ı fâhire idecek bir makâmıdır ki ed-dünyâ mezra'atü'l-âhire mazmûnı ânı ilâmdır kezâlik bu mef-hûm-ı şer'î ifhâm ider ve mâ-tükaddimû li-enfûsiküm tecidûhu inde'llâh bu hayr ve a'zam ecr fehvasından habîr ve âgâh olmağın sadakât-ı câriye sa'âdât-i âhireye mufzî ve müberrât-ı müstemirre siyâdât-ı fâhiresini muktazî ola deyü niyyet-i hâlisâ ve taviyyet-i sâfiye ile meclis-i şer'-i şerîf-i mutahhar ve mahfil-i dîn-i münîf-i münever sallâllâhu alâ şâri'ihîye hâzır olup vakf-ı âtiye li-eclî't-tescîl mütevellî nasb itdüğü Mustafa bin Hamza mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup silk-i mülkünde münse-lik olan emvâlinde kırk beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe ki te'kî-den li'l-asl nısfı yirmi iki bin beş yüz akçe olur ifrâz ve kemâl-i im-tiyâz ile sâyir menâlinde mümtâz kılup hasbeten li'llâhi te'âlâ ve haseneten li-rûy-i resûlihi'l-mu'allâ vakf ve habs idüp şöyle şart eyledi ki nukûd-ı merkûme her yılda onı on bir akçe olmak hesâ-bı üzre vakf-ı mezbûrun mütevellîsi yediyle mu'âmele-i şer'iyye ve murâbaha-i mer'iyye ile ale'l-vechi'l-h[el]âl istirbâh ve istiglâl için sîmâlarından âsâr-ı emânet zâhire dâşralarında envâr-ı istikâmet bâhire olan tüccâr-ı kaviyyü'l-iktidâr ile mu'âmele olunup tavâyif-i eşrâr ve mu'ânidîn ve füccârdan ve bi'l-cümle ziyâ' ihtimâli olan yerlerden ve emr hücceti ile virilmeden kemâl mertebe hazer olu-nup yalnız rehn-i kavîye kanâ'at olunmayup kefil-i melî vâfi olma-yınca virilmeye ve vâkıf-ı mezbûr mâdâm ki huyûtda ola vakf-ı mezbûra mütevellî olup bi-fazli'llâhi'l-meliki'l-müte'âl hâsıl olan rüyû' ve gılâl umûmen kendüye meşrût olup keyfe-mâ-yeşâ muta-

sarrıf ola ba'de vefâtihî bâlâda mezkûr olan Mustafa vakf-ı mez-kûra mütevellî olup hâsıl olan rüyû' ve gılâlden yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve mahalle-i mezbûre kurbünde vâkî' olan mesâcidden merhûm Ahmed Çavuş Mescidi'nde imâm olan kimesne ba'de salâti'l-fecr bir Yâsîn-i şerîf tilâvet idüp yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve merhûm Üçbaş Mescidi'nde imâm ve mü'ezzin olan kimesneler ba'de salâti'l-asr merhûm-ı mezbûr Ali Paşa-yı Atîk Câmi'i'nde Kur'ân-ı Azîm ve Furkân-ı Kerîm'den her biri birer cüz'-i şerîf-i vâcibü't-teşrîf tilâvet idüp yevmî ikişer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar zikr olunan Yâsîn-i şerîf ve cüz'-i şerîf-i münîfinin esvâbını hazret-i resûl-i ekrem sallâllâhu aleyhi ve sellem ve zümre-i âl ve evlâd-ı ashâb-ı emcâd ve ezvâc-ı tâhirât ve ümmehât-ı mü'minîn ve mü'minât ervâh-ı şerîfelerine ve rûh-ı vâkîfa ihdâ ideler ve merhûm-ı müşârün-ileyh câmi'-i şerîfinde mü'ezzin olanlar yevmî her biri nevbetinde kable salât-i asrda ceh-rile bir Âyetü'l-kürsî ve üç İhlâs-ı şerîf ve bir Fatiha-i kerîme tilâvet idüp sevâbını hâssaten rûh-ı vâkîfa ihdâ idüp mukâbelesinde yevmî birer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve her sene Leyle-i Be-rât'da birer vakıyye iki şem'-i asel iştirâ olunup birin merhûm-ı mezbûr Ali Paşa-yı Atîk Câmi'-i Şerîfi'ne ve birin merhûm-ı mer-kûm Ahmed Çavuş Mescidi'ne vaz' olunup ol gice îkâd oluna ve cümle mürtezika-i vakf-ı merkûma hasbî nâzır olup mâdâm ki mürtezika-i vakf hâzır olmaıya mütevellîsi kendü re'yi ile mâl-i mevkûfı istirbâh ve istiglâl içün kimesneye teslim ve tesellüm itme-ye ve mütevellî nasbı lâzım oldukda mürtezika-i vakfın cümlesi rı-zâsı ile mahmiyye-i mezkûrda hâkim-i şer'-i İlâh ve hâdim-i dîn-i risâlet-penâh olan efendi hazretleri bir sâlih kimesneye vazîfe-i mezkûre ile tevcîh ve ta'yîn olmayup mürtezika-i vakf ihtiyâr it-medikleri kimesneyi nasb eylemiyeler ve meblağ-ı mevkûfdan beş bin akçesinin murâbahası ki vâkıf-ı mezbûrun şart ve ta'yîni üzre her sene beş yüz akçe ider re's-i senede ifrâz olunup mahmiyye-i mezbûrede vâkî' merhûm Efdalzâde Mahallesi ahâlîsine teklîf olu-nan avâırız içün ahâlî-i mahalle-i mezkûre ma'rifeti ile imâmına teslim oluna mürûr-ı eyyâm ile rüyû' ve gılâl ve istirbâh istiglâlin masârif-i mezkûreye sarfı müte'azzir olunursa umûmen sulehâ-yı fukarâya bezl oluna ve asl-ı vakf ve şerâyitinde vâkıf-ı mersûm

içün şer'an câyiz olan tasarrufâtıdan tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîr mâdâm ki huyûtda ola yedinde olup merraten ba'de ûlâ ve kerraten isr-i uhrâyı mutasarrıf olup kimesne mâni' olmaya deyü nukûd-ı mevkûfei mevânî-i kabzdan âriye olduğu hâlde mütevellî-i sâlifü'l-beyân olan Mustafa'ya teslim ol dahi kabz ve tesellüm idüp mütevellîler sayır evkâfda tasarruf idegeldikleri üzre tasarruf itdi didikde mütevellî-i mezbûr dahi vâkıf-ı mezkûrî kelâm-ı meş-rûhunda vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itdikden sonra vâkıf-ı mezbûr takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vakfiyet-i nukûdun bilâ-kelâm e'imme-i selâse-i kirâm katında adem-i sıhhati muhakkak ve âna müteferri' olan şurûtun fesâdı dahi mu'ayyen ve musaddak olduğuna binâ'en meblağ-ı merkûmı yine mülkûme red ve mütevellînin tarîk-i tasarrufunı ândan şer'le sedd itmek [taleb] iderin deyü da'vâ idüp mütevellî-i mezbûr dahi bi'l-muvâcehe kendüye lâzım ve mahalle mülâyim olan vech üzre İmâm Züfer aleyhi'r-rahmeti'l-meliki'l-ekberden İmâm Ensârî rivâyeti üzre vakf-ı nukûdun sıhhati mukarrer ve âna mübennâ olan şurûtun cevâz ve istikâmeti dahi mu'teberdir deyü cevâb virüp işbu sadr-ı kitâbda tevkî-i müstetâbî vâkı' olan efdalü mevâlî-i izâm ekremü e'âlî-i enâm kâşifü müşkilâtı dîniyye hallâlü mufasssalâtı yakîniyye nâsır-ı şerî'at-i garrâ hâdîyü behcetü beyzâ lâzâle tavren şâmihan fi'l-fasl ve'l-imzâ hazretleri huzûrunda mürâfa'a olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne'l-enâm müşârün ileyh dahi Hazret-i İmâm Züfer mezhebi üzre meblağ-ı merkûmun vakfiyetin sıhhatine ve şerâyitinin şer'iyetine hükm itdikden sonra vâkıf-ı mezbûr yine tafsîl-i makâl ve izhâr-ı mâ fi'l-bâl idüp eğerçi sıhhat-i vakf-ı nukûd re'y-i imâm-ı mahûd üzre muhakkakdır lâkin sıhhatinde lüzûm gayr-ı lâzım ve ol kavîl üzre lüzûmunun vücûbuna hükm mülâyim değildir deyü meblağ-ı merkûmı ahz ü kabza ikdâm idicek mütevellî-i merkûm bast-ı kelâm idüp imâmeyn-i hümâmeyn şemseyn-i neyyireyn bedreyn-i müneyyireyn re'y-i şerîfleri üzre mütevellîye teslimden sonra sıhhat-i vakf lüzûmdan mufârik olmaz ol re'y üzre lüzûmuna dahi hükm olunmasın taleb iderim didikde hâkim-i mezbûr ahsena'llâhü'l-meliki's-şükûr i'tibâr-ı cânib-i vakfı evlâ ve ihtiyâr-ı kavîl-i sıhhat ve lüzûmı icrâ görüp ve hâlen amel-i fetvâ ânun üzerine olmağın vakf-ı mezbûrun

husûs ve umûmunda sıhhat ve lüzûmuna meşâyih-i eslâf ve e'imme-i eşrâf beyninde cârî olan ihtilâf ma'lûmı olduğu hâlde hükm-i sahîh-i şer'î ile hükm idüp vakf-ı mezbûr evkâf-ı lâzımeden olup min ba'd nakz ve naksına mahâl muhâl ve ihtilâl ve ibtâlî mümteni'ü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrire fî evâhiri şehri Rebî'ilevvel min şuhûr sene seb'a ve 'işrine ve elf min [...]

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-müderrişin Şüca Efendi, Zübdetü'l-müdakkıkîn Mustafa Efendi ibn Receb, Müyesser Efendi ibn Şaban el-imâm, Zahrü'l-e'imme Mahmud Efendi ibn Süleyman el-imâm bi-Câmi'-i Ali Paşa-yı Atîk, Sinan Efendi ibn Mahmud el-imâm bi-Câmi'-i Ket-hüda Kadın, Mahmud Efendi ibn Hüseyin el-imâm bi-Mescid-i Ahmed Çavuş, el-Hâc Ebu Bekir bin Ali el-müezzin, Derviş Çelebi ibn Mehmed Çavuş mine'z-zümreti'l-ma'rûfe [...], Ali bin Mustafa min zümreti'l-ma'rûfe Sekbân, Receb Bey ibn Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Mustafa bin Ali er-râcil, Sefer bin Muzaffer, İbrahim Çelebi ibn Satılmış, Ali Çelebi ibn Mahmud er-râcil, el-Hâc Bali bin [boş], Ali bin Mahmud, [...] bin Musa el-mü'ezzin, Ali Çelebi ibn Hesabi el-mü'ezzin bi-Câmi'-i Ali Paşa-yı Atîk, Mehmed bin Ali el-müezzin bi'l-Câmi'î'l-mezbûr, Halil bin Kemal el-muhzır, Hüseyin bin Abdullah.

533 - 1618 (1027) İstanbul 3: 21b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Anastaş, Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Anastaş, Atik Murat Paşa Vakfı'nın Aksaray Çarşısı'nda bulunan bir dükkânını kiralamış, bu dükkân üzerine mütevelliden ve mahkemeden izin alarak 9060 akçe değerinde bir bina yaptırmıştır. Bu ev daha sonra Mustafa Ağa'ya kiralandığında Anastaş, Mustafa Ağa'dan yaptırdığı bina için 3000 akçe almıştır. Mustafa Ağa da dükkânı Mehmet Beşe'ye devretmiş olup kalan 6060 akçeyi Mehmet Beşe Anastaş'a vermiştir. Mehmet Beşe, Anastaş'ın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Anastaş is in court with Mehmet Beşe. The former has rented a store in the Aksaray Bazaar, which belongs to the Atik Murat Paşa Waqf. With the permission of the mutawalli and the court, he had a building worth 9060 akçe erected on the store. Later, Mustafa Ağa rented the building, paying Anastaş 3000 akçe. Mustafa Ağa then transferred the store to Mehmet Beşe, who paid Anastaş the remaining 6060 akçe. Mehmet Beşe corroborates Anastaş's account. The court registers the transactions.

Zimmî tâyifesinden Anastaş veled-i Yani meclis-i şer'î-i şerîfde Mehmed Beşe ibn Ali nâm râcil mahzarında takrîr-i kelâm idüp merhûm Murad Paşa-yı Atik Evkâfî'ndan mahmiyye-i İstanbul'da Aksaray sükunda vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bozahâne dükkânı bundan esbak benim taht-ı icâremde iken izn-i mütevellî ve ma'rifet-i hâkim-i şer'î ile dokuz bin altmış akçelik binâ ihdâs itmişidim dükkân-ı mezbûrı vakf-ı mezkûr mütevellîsi olan Hafız Mustafa Çelebi Ağa nâm kimesneye îcâr itdikde mülküm olan binânın üç bin akçesin mezbûr Mustafa Ağa'dan ahz itdikde mezbûr Mustafa dahi dükkân-ı mezbûrı izn-i mütevellî ile mersûm Mehmed Beşe'ye tefvîz itmişidim bâkî kalan altı bin altmış akçeyi hâlen mezbûr Mehmed Beşe yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz itdim bir akçem bâkî kalmadı didikde mukarr-ı mezbûrı ikrâr-ı meşrûhunda el-mukarrün-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdik idüp mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sânî min Rebî'ilâhir sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ali Beşe ibn Şaban, Sofılar İmamı Mehmed Efendi, Kadri Mustafa ve gayruhum.

534 - 1618 (1027) İstanbul 3: 22b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Kızıлтаş Mahallesi Mescidi'nde müezzin olup mahallenin avarız vergisinin ödenmesi için vakfedilmiş olan paranın mütevellîsi Mustafa Halife, adı geçen mahalledeki mescit vakfının

mütevellisi Ali Subaşı ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Halife, avarız vergisi vakfının kendisinden önceki mütevellisi olan Mustafa'da vakfın 8000 akçesi olduğunu, Mustafa'nın bu parayı mahallenin mescit vakfı mütevellisi olan Ali Subaşı'ya ödediğini söyler. Mustafa Halife, şimdi bu parayı Ali Subaşı'dan aldığını belirtir. Ali Subaşı, Mustafa Halife'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mustafa Halife, prayer caller (muezzin) of İstanbul's Kızıltaş neighborhood mosque and mutawalli of funds endowed for the payment of the neighborhood's extraordinary (avarız) tax, is in court with Ali Subaşı, mutawalli of the same neighborhood's mosque waqf. Mustafa Halife states that Mustafa, the former mutawalli of the tax waqf, owed 8000 akçe to the waqf and paid the sum to Ali Subaşı. Now, Mustafa Halife has collected this sum from Ali Subaşı. Ali Subaşı corroborates Mustafa Halife's account. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Kızıltaş Mahallesi Mescidi'nde mü'ezzin olup mahalle-i mezbûre avârızına vakf olan nukûdun hâlen mütevellîsi olan Mustafa Halife ibn Mehmed meclis-i şer'î şerîfde mahalle-i mezbûre mescidi vakfına bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb Ali Subaşı ibn Abdülvehhab mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûre vakfına sâbıkan mütevellî olan Mustafa bin Abdullah yedinde nukûd-ı mezbûrdan sekiz bin akçe olup mezbûr Ali Subaşı mahalle-i merkûm mescid mütevellîsi olmağla meblağ-ı merkûm sekiz bin akçeyi merkûm Mustafa'dan ahz ü kabz el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm sekiz bin akçeyi mezbûr Ali Subaşı yedinden tevliyetim hasebiyle alup vakf-ı avârız için kabz [itdim] didikde mukırr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre ikrârını mersûm Ali Subaşı bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Rebî'lâhîr sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Pervâne Ağa ibn Abdülmennan, Hüseyin Efendi el-imâm, Feruh Bey bin Abdullah, Ali Bey ibn Ömer, Yakub el-Kayyım.

535 - 1618 (1027) İstanbul 3: 24a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’daki Kürkcübaşı Şemsettin Bey Vakfı’nın mütevellisi Mustafa Bey, Yorgi ile birlikte mahkemeye gelir. Yorgi, adı geçen vakfın Bit Pazarı’nda bulunan bir çakşırcı (şalvar) dükkânını aylık 10 akçeye kiralamıştır. Dükkân, 1618 (Hicri 1027) yılında çıkan yangında bütünüyle yok olduğundan Yorgi’nin vakıftan 500 akçe alacağı kalmıştır. Müteveli Mustafa Bey, dükkânı vakıf parasıyla yeniden yaptırıp Yorgi’ye kiraladığını, Yorgi’nin alacağı olan 500 akçeyi de dükkânın peşin kirasının yarısına saydığını söyler. Yorgi, müteveli Mustafa Bey’i doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mustafa Bey, mutawalli of the Kürkcübaşı Şemsettin Bey Waqf in İstanbul, is in court with Yorgi. Yorgi has rented a baggy trousers (şalvar) store in the Flea Market for 10 akçe per month. The store burnt down in a fire in 1618 (AH 1027), leaving Yorgi with a 500 akçe receivable from the waqf. The mutawalli Mustafa Bey had the store rebuilt out of waqf funds and rented it again to Yorgi. Yorgi’s 500 akçe receivable is counted against half of the advance payment. Yorgi corroborates mutawalli Mustafa Bey’s account. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki’ merhûm Kürkcibaşı Şemseddin Bey Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan Mustafa Bey bin Mehmed mahfil-i kazâda Yorgi veled-i Nikola nâm zimmî muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i merkûmede Bit Pazarı’nda vâki’ ayda on akçe icâre-i mü’eccele ile mezbûr Yorgi’nin tasarrufunda olan nısf çakşırcı dükkânı işbu sene vâki’ olan harîkde bi’l-küllîye yanup arsa sırf kalup zimmî-i merkûmun vakıfda ancak beş yüz akçesi kalup ve hâlen ben mâl-i vakf ile dükkân-ı mezbûrî binâ idüp ziyâde icâre-i mü’ecceleyle tahammüli olup min ba’d icâre-i mü’eccelesinin nısfı zimmî-i merkûma olmak üzere zikr olunan nısf dükkânın tasarrufunu zimmî-i merkûma tefvîz eyledüm didikde ol dahi vech-i meşrûh üzere min ba’d icâre-i mü’eccelesinin nısfı vakfın ve nısfı zimmî-i merkûmun ol-

17. yüzyıla ait bir çarşı ressamının kaleminden İstanbul'da bir yangın
(Museo Correr).

*A great fire in Istanbul, from an anonymous Ottoman album of the seventeenth century
(Museo Correr).*

mak üzre kabûl idüp ba‘de’l-musâdaka işbu vesîka li-ecli’t-temes-
sük ketb olunup mütevellî-i mezbûra def‘ olundu tahrîren fi’l-yev-
mi’l-hâmis ‘aşer min şehri Rebî‘ilâhîr li-sene seb‘a ve ‘işrîne ve elf
Şühûdü’l-hâl

Hüseyin Çelebi ibn Abdülaziz, Mustafa Efendi el-imâm, Mus-
tafa bin Hasan, Yusuf bin Abdullah, Hamza Efendi el-muhzır.

536 - 1618 (1027) İstanbul 3: 25b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’daki Kâtip Bali Vakfı’nın mütevellisi olan Ali Bey mahkemeye gelerek vakfın Karataş Mahallesi’nde bulunan bir evinin hasarlı olduğunu ve vakfın onarımına izin vermemesi duru-
munda evin yıkılacağını belirtir. Müteveli Ali Bey, mahkemeden
evde keşif yapılmasını istemektedir. Bilirkişiler keşif işlemi sonu-
cunda, evin enkaz bedelinin 11.460 akçe olduğunu, arsasıyla bir-
likte yıllık kira değerinin ise 150 akçe olduğunu bildirirler. Müte-
velli Ali Bey, daha sonra söz konusu evi Badreftar Hatun’un vekili
Hüseyin Çelebi’ye 31.000 akçe peşin kira bedeli ile yıllık 150
akçeye kiralar ve Badreftar Hatun’un evin arsası üzerine yeniden
kendi parasıyla ve kendi mülkü olmak üzere bina yaptırtmasına da
izin verir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

*Ali Bey, mutawalli of the Kâtip Bali Waqf in İstanbul is in co-
urt. He states that a waqf house in the Karataş neighborhood is
in disrepair and will fall apart unless the waqf allows reconstruc-
tion. The mutawalli wants the court to investigate the matter. Ex-
perts inform the court that the ruins of the house are worth
11,460 akçe, and also that the rent, including that for the plot it-
self, should be 150 akçe per annum. Mutawalli Ali Bey then rents
the house to Hüseyin Çelebi, legal agent of Badreftar Hatun, for
a 31,000 akçe advance payment and rent of 150 akçe per annum.
He also gives permission for Badreftar Hatun to erect on the land
a building of her own, using her personal funds. The court regis-
ters the transactions.*

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Kâtib Bali Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-eşbâh Ali Bey ibn Abdullah meclis-i şer'ede takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûrun vakfından mahmiyye-i mezbûrede Karataş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Çavuş ibn Abdullah mülki ve bir tarafı vakf-ı mezbûrun iki tarafı Ali Ağa mülki ile mahdûd olan menzil mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı şühûr-ı a'vâm ile harâb ve sakf ve cüdrânı mâ'il-i türâb olup cânib-i vakfdan ta'mîrine müsâ'ade olmayup ihmâl olunduğı takdîrce arsa-i hâliye kalması mukarrerdir kibel-i şer'den ehl-i hibre ile üzerine varılup nukzı takvîm ve arsasının ne mikdâr mukâta'aya tahammülü vardır ketb ve terkîm olundukdan sonra icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile âhara îcâr itmek murâdımdır didikde savb-ı şer'den mefharü'l-mülâzımîn mevlânâ İsmail Efendi ibn Ömer ve hâssa mi'mârlardan Ali Bey ibn Abdullah irsâl olunup ol dahi zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile mahall-i mezbûra varup nazar itdiklerinde fi'l-hakîka menzil-i mezbûr harâb olup kâbil-i süknâ olmaduğı müşâhede olunmağın mi'mâr-ı mezbûr nukzunu ba'de'l-mesâha on bir bin dört yüz altmış akçe takdîr-i bahâ ve ta'yîn-i kıymet eyleyüp arsasını dahi mesâha itdikde binâ zirâ'ıyla bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz yirmi beş zirâ' olup her sene yüz elli akçe mukâta'adan ziyâdeye tahammülü yoktur deyü sâyir ehl-i vukûf-ı müslimîn ittifâkıyla haber virildikten sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûrî cümle tevâbi' ve levâhıkıyla mahalle-i mezbûre sâkinelerinden fahrü'l-muhadderât zahru'l-muvakkarât Badreftar Hâtun ibnet-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup nehc-i şer'î üzre mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifîn olan Receb Bey ibn Veli el-cündî ve Mustafa bin Kurd er-râcil şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-a'yân Hüseyin Çelebi ibn Abdî'ye otuz [bir] bin akçeye icâre-i mu'accele ve her sene yüz elli akçe ücret-i mü'eccele ile târîh-i kitâbdan îcâr idüp ol dahi müvekkilesi için istîcâr ve kabûl itdikde zikr olunan otuz bir bin akçeyi mütevellî-i mezbûr vakf için yedinden akd-i icâre tamâm oldukdan sonra mütevellî-i mezkûr müste'cir-i merkûmeye arsa-i mesfûre üzerine kendü mâliyle mülki olmak üzre müceddeden binâya izin virdikde vâki' hâli mevlânâ-yı müşârün-ileyh mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr idüp ih-

bârı mevkî'-i kabûlde vâkî' olmağın kibel-i şer' den dahi minvâl-i muharrer üzre izn-i şer'î virilüp mâ-hüve'l-vâkî' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi'l-'işrîn min şehri Rebî'îlâhir li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Pervane Ağa ibn Abdullah, Hüseyin Ağa ibn Mehmed el-müteferrika, Ahmed Ağa ibn Hüseyin, Süleyman Bey ibn Abdullah, Ferruh Bey ibn Abdullah, Abdullah bin Ferruh, İbrahim bin Ahmed, el-Hâc Emrullah el-bevvâb, Piyale Bey bin Abdullah ve gayruhum.

537 - 1618 (1027) İstanbul 3: 26a/2 Tescil işlemi / Registration

Ali, Hacı Hüseyin Vakfı'nın mütevellisi Ali Çavuş ile birlikte mahkemeye gelerek vakfa 25.000 dirhem borcu olduğunu söyler. Müteveli Ali Çavuş, Ali'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Ali is in court with Ali Çavuş, mutawalli of the Hacı Hüseyin Waqf. He states that he owes the waqf 25,000 dirhem. Mutawalli Ali Çavuş corroborates his account. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

538 - 1618 (1027) İstanbul 3: 26a/3 Tescil işlemi / Registration

Piyale, Hacı Mustafa Vakfı'nın mütevellisi Ali ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 160.000 dirheme vakfa satar. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Piyale is in court with Ali, mutawalli of the Hacı Mustafa Waqf. He takes out a 160,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. The court registers the sale.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

539 - 1618 (1027) İstanbul 3: 26a/5 Dava / *Adjudication*

İstanbul'daki Sultan Hatun Vakfı'nın mütevellisi Hüseyin, Muharrem karşısında mahkemeye çıkarak Muharrem'in vakfa 250 akçesi faiz (rihb-i şer'î) olmak üzere toplam 1250 akçe borcu olduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Muharrem, mütevellî Hüseyin'in savını doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Muharrem'i vakfa olan borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Hüseyin, mutawalli of the Sultan Hatun Waqf in İstanbul, sues Muharrem. The plaintiff mutawalli Hüseyin claims that Muharrem owes the waqf 1250 akçe, including 250 akçe as interes (rihb-i şer'î). Questioned by the court, Muharrem corroborates mutawalli Hüseyin's account. The court instructs the defendant Muharrem to pay his debt to the waqf.

Mahmiye-i İstanbul'da Sultan Hatun Vakfı'na mütevellî olan Hüseyin bin Musa mahfil-i kazâda Muharrem bin Bali nâm kimesne mahzarında [takrîr-i] kelâm idüp mezbûr Muharrem zimmetinde asl-ı mâl-i vakfdan bin akçe ve ribh-i şer'îden iki yüz elli akçe cem'an bin iki yüz elli vardır tevliyetim hasebiyle taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr Muharrem cevâbında fi'l-hakîka zimmetimde mâl-i vakf-ı mezbûrdan vech-i mübeyyen [üzre] olan bin iki yüz elli akçe vardır deyü bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin i'tirâfı mücebince meblağ-ı mezbûrun edâsına merkûm Muharrem'e tenbîh-i şer'î kılınup mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'îlâhir min şühûr sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Himmet bin Mustafa el-havvâle, Murad bin Mehmed, Nebi bin İbrahim, ve gayruhum mine'l-huzzâr.

540 - 1618 (1027) İstanbul 3: 27b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'da Kurşunlu Türbe Zaviyesi'nde yaşayan yoksullara vakfedilmiş olan bir ev geçmişte günlük 3 akçeye kiralanmıştır.

Abdi Efendi, evi günlük 4 akçeye kiralamak istemiş, vakfın mütevellisi olmadığı için de isteğini mahkemeye bildirmiştir. Mahkeme, vakfa yararlı olacağı düşüncesiyle Abdi Efendi’nin başvurusunu kabul eder. Sonuçta söz konusu vakıf evi günlük 4 akçeye Abdi Efendi’ye kiralanır.

A waqf house endowed for the poor living in İstanbul’s Kurşunlu Türbe dervish lodge (zaviye) has previously been rented at 3 akçe per day. Abdi Efendi wants to rent the house at 4 akçe per day. Since the waqf does not have a mutawalli, he takes his request directly to the court. The court then grants Abdi Efendi’s application on the ground that it will benefit the waqf. Finally, the house is rented to Abdi Efendi at 4 akçe per day.

Mahmiye-i İstanbul’da Kurşunlu Türbe Zaviyesi fukarâsına mevkûf ve meşrût olup türbe-i merkûme kurbünde vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olan menzil bu âna gelince üçer akçeye icâr olunup tasarruf oluna gelmiş iken sâbıkan nişâncı olan sâhibü’l-devleti ve’l-ikbâl sâhib-i ezyâli’l-‘izzi ve’l-iclâl Abdi Efendi menzil-i mezbûra yevmî bir akçe ziyâde ücret ile tâlib olup vakfa nef’i olmağın hâkim-i mevki’i’l-kitâb tûbâ lehû ve hüsne me’âb hazretleri menzil-i mezbûrun mütevellîsi mevcûd olmamağla velâyet-i âmmeleri hasebiyle zikri sebk iden menzili târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yevmî dörder akçe icâre-i mü’eccele ile mûmâileyh Abdi Efendi’ye icâr ve teslim eyleyüp ol dahi istîcâr ve kabz eyledi ba’d-e’l-yevm müddet-i mezbûre tamâmına değin keyfe-mâyeşâ mutasarrıf ola tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-‘işrîn min şehri Rebî’ilâhir min şuhûr sene seb’a ve ‘işrine ve elf

Şühûdü’l-hâl

el-Hâc Ali bin Abdullah, Mehmed bin Cafer, Mustafa bin Kelami.

541 - 1618 (1027) İstanbul 3: 27b/3 Dava / *Adjudication*

Molla Hüsrev Vakfı’na ait olup İstanbul’da Bit Pazarı yakınında bulunan dükkânların kiracıları olan altı kişi, vakfın mütevel-

[illegible]

tawalli Ayşe Hatun. Stating that their stores were harmed in the fire, the tenants note that in such cases customarily (kadîmü'l-eyyâmdan olageldüğü üzere) the waqf takes responsibility for repairing the stores out of its own funds. Questioned by the court, the legal agent of the mutawalli says that the waqf lacks the funds needed for the repairs. Yet, if the tenants can supply funds, it can handle the repairs and then pay back the tenants out of the waqf's revenues. The tenants promise to provide the waqf with the requisite funds. The court instructs the two sides to have the repairs done in this manner.

Merhûm Monla Hüsrev Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da Bit Pazarı kurbünde vâki' olan dekâkînin yevmî bir akçe icâre-i mü'eccele ve ücret-i mu'accele-i mâ'lûme ile müste'cirleri olan Mehmed bin Ahmed ve Ahmed bin Ali ve Mehmed Çavuş ibn Mustafa ve İbrahim bin Mustafa ve Hızır Bey ibn [boş] ve Ramazan bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer' de vâkıf-ı mezbûrun evlâdından olup meşrûtiyet üzere vakfına mütevelliyeye olan Ayşe Hâtun ibnet-i Haydar'ın zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup bi-mâ hüve nehci's-sübût vekâleti sâbite olan fahrü'l-kuzât es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Ahmed mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mahmiyye-i merkûmede hark vâki' oldukda zikr olunan dükkânlar muhterik olmağla kadîmü'l-eyyâmdan olageldüğü üzere dîvâr ve sakfları mâl-i vakf ile binâ olunmak murâd ideriz didiklerinde gıbbe's-suâl vekîl-i merkûm cevâbında hâlen vakfın mâlî olmayup lâkin müste'cir karz virüp ba'dehû mahsûl-i vakfdan haklaşmak üzere imdâd iderlerse ta'mîr ideyin didikde müste'cirîn-i merkûmîn dahi her biri dükkânların binâsına vefâ idecek kadar akçe bulıvirmeğe müte'ahhid olduklarında vech-i meşrûh üzere binâlarına tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmî's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ilâhîr sene 10[27]

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Ahmed, Süleyman bin Mustafa, Ramazan bin İsmail, Mehmed bin Keyvan, Mehmed bin Cafer ve gayruhum.

542 - 1618 (1027) İstanbul 3: 29a/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Melekşah Hatun'un çocuklarından olup vakfiye şartnamesi gereğince vakfının mütevellisi olan Saliha Hatun'un vekili Seyyit Mehmed Efendi, Saliha Hatun'un eski vekili Musa karşısında mahkemeye çıkar. Vekil Seyyit Mehmed Efendi, Musa'nın vakıftan 2500 akçe borç aldığını, ayrıca vakfın üçüncü kişilerden faiz (murâbaha) alacağı olan 12.000 akçeyi de toplamasına karşın vakfa teslim etmediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Musa, davacı vekili Seyyit Mehmet Efendi'nin ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Musa'yı vakfa olan borçlarını ödemesi konusunda uyarır.

Seyyit Mehmet Efendi, legal agent of Saliha Hatun, who is the daughter of the late Melekşah Hatun and the mutawalli of her waqf in accordance with the waqf deed (vakfiye), sues Musa, the former legal agent of Saliha Hatun. The legal agent Seyyit Mehmet Efendi claims that Musa owes the waqf 2500 akçe. In addition, he claims, Musa collected 12,000 akçe as interest (murâbaha) from third persons but neglected to reimburse the waqf. Questioned by the court, Musa corroborates the account of Seyyit Mehmet Efendi, the legal agent of the plaintiff. The court then instructs the defendant Musa to pay his debt.

Merhûm Melekşah Hâtun'un evlâdından olup meşrûtiyet üzere mütevellîye olan Saliha Hâtun ibnet-i Haydar Bey husûs-ı âti'z-zikre vekîli olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan İbrahim Efendi ibn Mahmud ve Mehmed Efendi ibn Ahmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid [boş] meclis-i şer'de mütevellîye-i mezbûrenin sâbikan kâyim-makâmı olan Musa bin İsmail mahzarında bi'l-vekâle da'vâ idüp merkûm Musa zimmetinde vakf-ı merkûmun asl-ı mâlından iki bin beş yüz akçe karz olup ve zimem-i nâsda olan yine vakf-ı mezbûr mâlının murâbahasından on iki bin akçe cem' itmekle hâlen meblağayn-i merkûmeyni vekâletim hasebiyle mezbûrdan taleb iderim didikde gıbbe's-suâl merkûm Musa cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı merkûm mâlından alâ tarîki'l-karz iki bin beş yüz akçe zim-

metimde olup ve on iki bin akçe dahi vech-i merkûm üzre murâbahadan cem' eyledim hâlen zimmetimdedir deyü ikrâr itmeğin mûcebince edâsına tenbîh olunup mâ-vaka'a kayd şüd hurrire fî 2 min Cumâdelûlâ sene [10]27

Şühûdü'l-hâl

İbrahim ibn Receb, Murad bin Mehmed, Mehmed bin Eyyüb, Mehmed bin Ahmed, Mustafa bin Güllâbî.

543 - 1618 (1027) İstanbul 3: 29a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da Kara Emin adıyla bilinen Mehmet Bey'in vakfının mütevellisi olan Derviş Çelebi mahkemededir. Vakfın Ahi Çelebi Mahallesi'nde bulunan bir boş arsasını Fazlullah Efendi kiralamak istemektedir. Mütevellî Derviş Çelebi, mahkemeden arsada keşif yapılarak kira bedelinin saptanmasını ister. Bilirkişiler, yaptıkları inceleme sonucunda, arsanın yıllık kira değerinin 35 akçe olması gerektiğini mahkemeye bildirirler. Mütevellî Derviş Çelebi, arsayı yıllık 35 akçeye Fazlullah Efendi'ye kiraladığını belirtir. Fazlullah Efendi, mütevellinin ifadesini onaylar. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Derviş Çelebi, mutawalli of a waqf endowed by Mehmet Bey, who is known as Kara Emin in İstanbul, appears in court. Fazlullah Efendi wants to rent a waqf-owned plot in the Ahi Çelebi neighborhood. Mutawalli Derviş Çelebi wants the court to conduct an investigation to determine the appropriate rent. The experts report to the court that the rent for the plot should be 35 akçe per annum. Mutawalli Derviş Efendi thus rents the plot to Fazlullah Efendi for 35 akçe per annum. Fazlullah Efendi corroborates the mutawalli's account. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Kara Emin demekle ma'rûf olan merhûm Mehmed Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Derviş Çelebi ibn Emrullah meclis-i şer'-i şerîfde sevk-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i merkûmede Ahi Çelebi Mahallesi'nde

vâki' bir tarafı kalaycı Üstad Hüseyin dükkânına ve bir tarafı vakf-ı mezbûra ve bir tarafı fahrü'l-kuzât Fazlullah Efendi mülküne mülâhık olup tûlen yirmi zirâ' ve arzan buçuk zirâ' olan arz-ı hâliye'yi mûmâ-ileyh Fazlullah Efendi mukâta'a ile tâlib olmağın kibel-i şer'den üzerine varılup arz-ı mezbûre ne mikdâr akçe mukâta'aya mütehammildir ta'yîn olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi'mârlardan Üstâd Mustafa bin Abdullah ve Ali Bey ibn Abdullah ve zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup müşâhede itdiklerinde zikr olunan arz-ı hâliyenin yılda otuz beş akçeye mütehammildir meblağ-ı merkûm tamâm-ı ecr-i misildir deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve sâ'ir bî-garaz müslimîn ihbâr itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda takrîr itdikden sonra mütevellî-i mezbûr zikr olunan arz-ı hâliye'yi târîh-i kitâb şehri gurrelerinden yılda otuz beş akçe mukâta'a ile müşârün-ileyh Fazlullah Efendi'ye mukâta'aya virdüğüne i'tirâf idüp ol dahi tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi evâyili Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Beşe ibn Abdullah er-râcil, Ali Halife ibn Mustafa el-imâm, Mehmed Efendi bin Mehmed, Ramazan Efendi ibn Hamza ve gayruhum.

544 - 1618 (1027) İstanbul 3: 30a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Emine, Zeyni Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Abdüsselam Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Emine, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 17.000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi üç yıllığına 7650 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Saadet Hatun, Emine'nin parayı ödememesi durumunda parayı ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Emine is in court with Abdüsselam Çavuş, mutawalli of the Zeyni Çelebi Waqf. The former takes out a 17,000 dirhem mort-

gage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 7650 dirhem for a period of three years. Saadet Hatun, who is present in court, serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in the event that Emine fails to settle the debt. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

545 - 1618 (1027) İstanbul 3: 30a/4 Tescil işlemi / Registration

Abdülkadir Efendi, Hacı Süleyman ile birlikte mahkemeye gelir. İstanbul'daki Karakız Mahallesi'nde bulunup Mimar Murat Vakfı'na ait olan evin peşin kira bedeli, Şeyh Resmi Mahallesi Mescidi'nin müezzinlerine vakfedilmiştir. Evi aylık 40 akçeye kiralamış olan Abdülkadir Efendi, yıkılmaya yüz tutması üzerine mahkemeden izin alarak kendi mülkü olmak koşuluyla evin kimi bölümlerini yenilemiş ve kimi bölümlerini de onarmıştır. Abdülkadir Efendi, şimdi evi mütevellinin izniyle Hacı Süleyman'a devrettiğini ve yenilediği ve onardığı bölümler için Hacı Süleyman'dan 6000 akçe aldığını söyler. Hacı Süleyman, Abdülkadir Efendi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Abdülkadir Efendi is in court with Hacı Süleyman. The advance rent payment of a house in İstanbul's Karakız neighborhood belonging to the Mimar Murat Waqf has been endowed for the benefit of the prayer callers (muezzin) of the Şeyh Resmi neighborhood mosque. Abdülkadir Efendi has rented the house at 40 akçe per month. With the permission of the court, he had some portions of the house renewed to become his own property and had other portions repaired. Now, with the permission of the mutawalli, Abdülkadir Efendi transfers the house to Hacı Süleyman, collecting from him 6000 akçe for his renovation and repair expenses. Hacı Süleyman corroborates Abdülkadir Efendi's account. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Karakız Mahallesi sâkinlerinden mefhârü'l-müderrişîn Abdülkadir Efendi ibn Mehmed Halife meclis-i şer' de işbu hâfızu'l-kitâb el-Hâc Süleyman ibn Ali muvâcehesinde ikrâr ve ta'bîri anî'l-merâm idüp merhûm ve mağfûrûn-leh Mi'mâr Murad Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki' ve bir taraftan merhûm Şeyh Resmi Vakfı ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan biri tahtânî ve biri fevkânî iki bâb odaları müstemil olan menzilin ücret-i mü'eccelesi Şeyh Resmi Mahallesi Mescidi'nde mü'ezzin olan kimesneye meşrûta olan menzilde ayda kırk akçe ücret-i mü'eccele ile sâkin olup bundan akdem menzil-i mezkûr harâbe-müşrif oldukda izn-i şer'le kendü mülküm olmak üzere mâlûmdan ba'zı mevâzi'in tecdid ve ba'zıların ta'mîr itmîşidim hâlen mezbûr el-Hâc Süleyman yedinden zikr olunan binâm mukâbelesinde altı bin nakd râyic fi'l-vakt akçe ahz ü kabz idüp menzil-i mezkûrî mütevellisi olan Ahmed Çelebi ma'rifetiyle mezbûr el-Hâc Süleyman'a fâriğ oldum didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere ikrârın merkûm el-Hâc Süleyman bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâhûve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tâlibi yedine def' olundu hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrine ve elf Şühûdü'l-hâl

Mahmud Efendi, Halil Efendi, Derviş Çelebi, Hayyat Mehmed, İbrahim, Ahmed Çelebi, el-Hâc Mahmud ve gayruhum.

546 - 1618 (1027) İstanbul 3: 30b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Şehabeddin Vakfı'nın mütevellisi Hasan Çelebi mahkemededir. Vakfın Balaban Ağa Mahallesi'nde bulunan odalarının onarılması gerekmiştir. Müteveli Hasan Çelebi, mahkemeden söz konusu odalarda keşif yapılarak onarım giderlerinin saptanmasını ve vakıf parasıyla onarım için kendisine izin verilmesini istemiştir. Verilen izin sonucunda müteveli, odaları vakıf parasıyla onarmıştır. Müteveli Hasan Çelebi, şimdi mahkemeden yeniden keşif yapılmasını ve onarıma harcadığı paranın saptanmasını istemektedir. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda onarıma 5750 akçe harcadığını saptarlar. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Hasan Çelebi, mutawalli of the Şehabettin Waqf in İstanbul, appears in court. Waqf-owned rooms in the Balaban Ağa neighborhood are now dilapidated. Mutawalli Hasan Çelebi has asked the court to determine the cost of repairs and to allow him to cover the expenses through waqf funds. Upon the court’s permission, the mutawalli had the rooms repaired. Now, he wants a second investigation to determine the amount spent on repairs. Conducting the investigation, the experts report that repairs cost 5750 akçe. The court registers the experts’ testimony.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki‘ merhûm Şehabeddin Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan hâmilü’l-kitâb Hasan Çelebi ibn Ahmed mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vakf-ı mezbûrdan mahalle-i mezbûrede Balaban Ağa Mahallesi’nde vâki‘ ma’lûmü’l-hudûd bir bâb oda ve kapu üzerinde tûlen dokuz ve kadden iki bihesâb-ı şatrancî on sekiz zirâ‘ dolma divâr ve yine mahalle-i mezbûrede vâki‘ ma’lûmü’l-hudûd yirmi bir oda ve kenîf ve kaldırım ve ma’lûmü’l-hudûd mekteb muhtâc-ı meremmât oldukda kibel-i şer‘den nâ’ib ve mi‘mârânla üzerine varılup meremmât-ı ihtiyâcî müşâhede ve mahsûb oldukdan sonra mâl-i vakf-ı mezbûrla ta‘mîr ve meremmete cânib-i şer‘den izin virüp [silik] şer‘iyye virildikden sonra mâl-i vakf-ı mezbûr ile ta‘mîr ve meremmet itmişdir el-hâletü hâzihî savb-ı şer‘den üzerlerine varılup sarf eylediğim meblağın mertebe-i tahammüli tahmîn olmasın taleb iderim didikde savb-ı şer‘den fahrü’l-[silik] mevlânâ İsmail Efendi ve hâssa mi‘mârlardan Üstâd Ali bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan Müslümanlar ile üzerlerine vardıklarında mi‘mâr-ı mezbûr zikr olunan yedi odanın her birine üçer yüz akçeden iki bin yüz akçe ve kapular üzerinde olan divâra beş yüz kırk akçe cem’an iki bin altı yüz kırk akçe ve zikr olunan yirmi bir oda ve kenîf ve kaldırım ve mektebin dahi meremmetine üç bin yüz on altı akçe cem’an beş bin yedi yüz elli akçeye mütehammildir deyü haber virüp [...] olan Müslümanlar dahi cevâb virmeğîn mevlânâyı mezbûr ba‘de’t-tahrîr fî mahal meclis-i şer‘a gelüp haber virdikde mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu tahrîren fî evâhiri şehri Rebî‘ilâhir li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Efendi ibn Süleyman, Ramazan bin Hızır, Mahmud Çelebi, Ahmed Çelebi ibn Abdullah, Ramazan bin Mehmed.

547 - 1618 (1027) İstanbul 3: 31b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sinan Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Mahmut Çelebi, ölen İbrahim Bey'in oğlu Osman'ın vasisi olan İbrahim Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Mahmut Çelebi, ölen İbrahim Bey'in yaşamında vakıftan 15.000 dirhem borç aldığını ve karşılığında bir evini vakfa rehin bıraktığını söyler. Mahmut Çelebi, İbrahim Bey'in yaşamı boyunca borcunu ödemediğini, dolayısıyla ev üzerindeki rehinin kaldırılamayacağını söyler. Mahkeme de müteveli Mahmut Çelebi'nin ifadesini sicile kaydeder.

Mahmut Çelebi, mutawalli of the Sinan Çelebi Waqf, is in court with İbrahim Çavuş, guardian of the late İbrahim Bey's son Osman. The former states that the late İbrahim Bey had borrowed 15,000 dirhem from the waqf and pawned his house in exchange for the loan. He adds that İbrahim Bey did not settle the debt before his death, so the house will not be released from pawn. The court registers the testimony of the mutawalli Mahmut Çelebi.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

548 - 1618 (1027) İstanbul 3: 31b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Hacı İlyas Kaftani Mescidi Vakfı'nın mütevellisi olan Çaker Çavuş mahkemededir. Adı geçen vakfın 82.500 akçesi vardır. Vakıf görevlilerinin vakıftan aldıkları para yıllık toplam 11.040 akçedir. Müteveli Çaker Çavuş, vakıf parasının her 10 akçesini 11 akçe karşılığında faizle işlettiğini, ancak bu gelirin vakfın görevlilere verdiği parayı karşılamadığını söyler. Müteveli, söz konusu giderin karşılanması için paranın her 10 akçesini 11,5 akçe karşılığında faizle işletmek için mahkemeden izin istemektedir.

Mahkeme, mütevellinin mahkemeye çağırdığı bir grup mahallelinin görüşünü alır. Mahalleli, mütevellinin ifadesi doğrultusunda görüş bildirir. Sonuçta mahkeme, vakfın aldığı faiz oranını artırmasına izin verir.

Çaker Çavuş, mutawalli of the Hacı İlyas Kaftani Mosque Waqf in İstanbul, appears in court. The waqf owns 82,500 akçe. The wages of the waqf officers sum to 11,040 akçe per annum. Mutawalli Çaker Çavuş has been operating the waqf funds at an interest rate of 11 for 10, yet the consequent revenue falls short of covering the wages of waqf officers. The mutawalli thus asks for the court's permission to operate the funds at an interest rate of 11.5 per 10 in order to cover the wage expense. The court consults a group of neighborhood residents that the mutawalli called to court. They corroborate the mutawalli's account. In conclusion, the court allows the waqf to raise the interest rate.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' merhûm el-Hâc İlyas Kaftanî Mescidi Evkâfı'na hâlen mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Çaker Çavuş ibn Abdullah meclis-i şer'-i şerîf-i şâmi-hu'l-'imâdda takrîr-i kelâm ve ta'bîri anî'l-merâm idüp vakf-ı mezbûrun hâlen seksen iki bin beş yüz elli akçesi mevcûd olup ve vezâ'îfi her bir senede on bir bin kırk akçe olup meblağ-ı mezbûrun onı on bir hesâbı üzre istirbâh olunmağla rub'ı vezâ'îf-i mezbûreye kifâyet eylemez mescid-i mesfûr mahallesi ahâlîsinden istihbâr olunup onı on bir buçuk hesâbı üzre istirbâh olunmağa kibel-i şer'-i şerîfden izin taleb iderim didikde gibbe'l-istihbâr mahalle-i mezbûreden Muharrem Efendi ibn Musa ve Abdullah Bey ibn Şemseddin ve Abdi bin Himmet ve Şükru'llah Efendi ibn Kasım nâm kimesneler ve cemm-i gafîr ve cemm-i kesîr meclis-i şer'a li-eclî'l-ihbâr hâzırûn olup fi'l-vâki' nukûd-ı mezbûrenin onı on bir hesâbı üzre be-her sene hâsıl olan rub'ı ve vezâ'îfine kifâyet eylemez deyü ihbâr eylediklerinde minvâl-i meşrûh üzre meblağ-ı mezbûr onı on bir buçuk hesâbı üzre istirbâh olunmağa izin virilüp mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Alaeddin Efendi ibn Hamza el-imâm, İbrahim bin Receb, Mustafa Serbölük, Hasan Çelebi ibn Ahmed, Osman bin Mustafa, Murad bin Mehmed.

549 - 1618 (1027) İstanbul 3: 32a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bali Paşa'nın eşi Hüma Hatun'un vakfının mütevellisi Mehmet Efendi, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın İstanbul'daki bir evini eski İstanbul kadısı Mustafa Efendi kiralamış, ancak Mustafa Efendi'nin ölümünden sonra çocuğu olmadığı için vakıf eve yeniden el koymuştur. Müteveli Mehmet Efendi, şimdi aynı evi 40.000 akçe peşin ve günlük 9 akçe kira bedelleriyle Mehmet Çelebi'ye kiraladığını ve peşin kira bedelini aldığını söyler. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet Efendi, mutawalli of Bali Paşa's wife Hüma Hatun's Waqf, is in court with Mehmet Çelebi. Mustafa Efendi, the former judge of İstanbul, had rented a waqf house in İstanbul. After his death, the waqf confiscated the house, because Mustafa Efendi had no legal heirs. Now, mutawalli Mehmet Efendi rents the same house to Mehmet Çelebi for an advance payment of 40,000 akçe and rent of 9 akçe per day, collecting the advance payment. The court registers the transaction.

Dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede vâki merhûm Bali Paşa hâtunı merhûme Hüma Hâtun Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-a'yân Mehmed Efendi ibn [boş] mahfil-i kazâda fahrü'l-emsâl Mehmed Çelebi ibn Behram mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan yine mahalle-i mezbûrede vâki' mahûta-i hâriciyyeyi beş fevkânî ve üç tahtânî odaları ve matbah ve âhûr ve tahta-pûş ve eşcârı ve mahûta-i dâhiliyyeyi beş fevkânî ve üç tahtânî oda ve matbah ve hammâm ve eşcârı ve iki çeşmeyi müştemil olup bir tarafı Mehmed Bey mülki ve bir tarafı Çarşnigir Vakfı ve bir tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd menzilin icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile müs-

te'cir ve mutasarrıfı olan sâbıkan İstanbul Kâdısı Mustafa Efendi merhûm olup evlâdı kalmayup vakfa 'âid olup mezbûr Mehmed Çelebi tâlib olmağın kırk bin akçe icâre-i mu'accele ve günde dokuz akçe ücret-i mü'eccele ile menzil-i merkûmı mezbûr Mehmed Çelebi'ye icâr eyledüm ol dahi istîcâr idüp meblağ-ı merkûm kırk bin akçe icâre-i mu'accele-yi vakf için yedinden alup kabz eyledüm didikde mütevellî-i mezbûrun ikrârı mersûm Mehmed Çelebi vicâhen tasdîk itdikde mâ-vaka'a

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-müderrisîn Hamdi Çelebi, Mehmed Çelebi el-müderris, Abdurrahim Çelebi el-müderris, Hüseyin Çelebi el-mülazım.

550 - 1618 (1027) İstanbul 3: 32b/2 Dava / Adjudication

Ali Paşa-yı Cedîd Vakfı'nın mütevellî vekili Hasan Efendi ve vakfın tahsildarı (câbisi) Mehmet Halife, İstanbul'daki Kızıldaş Mahallesi'ndeki Kâtip Bali Mescidi'nin imamı olan Habip Efendi karşısında mahkemeye çıkarlar. Mescidin ölmüş olan eski imamı Mehmet Efendi, adı geçen vakfın arsası üzerine hakkı olmadan bir bina yapmış, şimdiki imam Habip Efendi de bu binayı kullanmaya devam etmiştir. Davacı taraf olan vakıf görevlileri, ellerindeki hücceti mahkemeye sunarak vakıf arsası üzerine yapılan binanın kaldırılmasını istemektedirler. Mahkeme hücceti inceledikten sonra, söz konusu binanın yıkılması konusunda davalı Habip Efendi'yi uyarır.

Hasan Efendi, legal agent of the mutawalli of the Ali Paşa-yı Cedîd Waqf, and Mehmet Halife, treasurer (câbi) of the waqf, sue Habip Efendi, prayer leader (imam) of the Kâtip Bali Mosque in İstanbul's Kızıldaş neighborhood. The late Mehmet Efendi, former prayer leader of the mosque, had unlawfully built a structure on waqf land, and the current prayer leader Habip Efendi has continued to use the structure. Presenting to court a hujjet, the plaintiff waqf officers want the structure on the waqf land demolished. Examining the hujjet, the court instructs the defendant Habip Efendi to demolish the building in question.

Mahmiye-i İstanbul'da Kızıldaş Mahallesi'nde vâki' merhûm Ali Paşa-yı Cedîd Vakfı'nın kâyim-makâm-ı mütevellîsi ve mu'temedi olan Hasan Efendi ibn İbrahim ve câbîsi olan Mehmed Halife ibn Ferruh mahfil-i kazâda mahalle-i merkûmede merhûm Katib Bali Mescidi'nde imâm olup akâr-ı âti'z-zikr yedinde idüğü zâhir ve mütebeyyin olan Habib Efendi ibn Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm idüp hâlen mezbûr Habib Efendi tasarrufunda olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı merhûm-ı mezbûr Katib Bali Vakfı'na ve bir tarafı Ömer Ağa mülküne ve bir tarafı süknâsı mescid-i mezbûr imânuna mevkûf olan menzile ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî ve tûlen on üç ve arzan üç zirâ' olan arsanın bir zirâ'ı zikri sâbık Kâtib Bali Vakfı'nın damlalığı ve iki zirâ'ı merhûm-ı mezbûr Ali Paşa-yı Cedîd Vakfı'ndan iken sâbıkan imâm olup vefât iden Mehmed Efendi arsa-i merkûme üzerine fuzûlen bir küçük şehnişin ihdâs itmekle hâlen mezkûr Habib Efendi dahi imâm olmağla fuzûlen tasarruf itmeğin savb-ı şer'-i şerîfden üzerine nâ'ib ve mi'mâr götürüp vech-i merkûm üzre bir zirâ'ı Katib Bali Vakfı damlalığı ve iki zirâ'ı Ali Paşa-yı Cedîd vakf itdükde udûl-i müslimînden cemm-i gafîr ve cemm-i kesîr ihbâr idüp mücebince yedimize hüccet olunmuş idi nazar olunup zikr olunan şehnişin kal' olunmasın taleb ideriz deyü merâmların nâtika hüccet ibrâz idüp nazar olundukda takrîr-i meşrûhlarına muvâfıka ve mutâbıka bulunmağın mücebi ile arsa-i merkûme üzerinde ihdâs olunan şehnişinin kal'ine emr ve tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Ahmed, Piyale bin Abdullah, Müstedam bin Abdullah, Hasan Beşe bin Abdullah er-râcil, Hacı Ali bin Abdullah er-râcil, Mehmed bin Timur, Hasan bin Veli ve gayruhum.

551 - 1618 (1027) İstanbul 3: 32b/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un İmrahor (Mirahor) Mahallesi'nden bir grup derici, mahallenin avarız vergisi için vakfedilmiş paranın mütevellîsi el-

Hac Hüseyin ve Hacı Süleyman Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte, derici esnafının yazıcısı iken ölmüş olan Mustafa'nın eşi Mümine Hatun karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacılar, ölen Mustafa'da toplam 55.684 akçe alacakları kaldığını, şimdi bu alacaklarını Mustafa'nın mirasını elinde bulunduran eşi Mümine Hatun'dan istediklerini söylerler. Görüşü sorulduğunda Mümine Hatun, kendisinin Mustafa'nın eşi olduğunu ve Mustafa'nın da borcu olduğunu doğrulamakla birlikte Mustafa'nın iflas etmiş olarak öldüğünü, dolayısıyla miras olarak hiçbir şey bırakmadığını ileri sürer. Davacılardan savlarını kanıtlamaları istenildiğinde, mahkemeye kanıt sunamazlar. Mümine Hatun'dan ise savını kanıtlaması için yemin etmesi istenir. Sonuçta, davalı Mümine Hatun yemin ederek davayı kazanır.

A group of leather tradesmen from İstanbul's İmrâhor (Mirahor) neighborhood, el-Hâc Hüseyin, mutawalli of funds endowed for the neighborhood's extraordinary (avarız) tax, and Mehmet Efendi, mutawalli of the Hacı Süleyman Waqf, sue Mümine Hatun, wife of Mustafa, who died while serving as the scribe (kâtip) of the leather tradesmen. The plaintiffs state that Mustafa owed them 55,684 akçe. Accordingly, they want his wife Mümine Hatun to pay them as his heir. Questioned by the court, Mümine Hatun acknowledges that she is Mustafa's widow. She also acknowledges his debt. Alas, she claims, Mustafa died bankrupt and thus she inherited nothing. Asked to prove their claim, the plaintiffs fail to provide evidence. The court asks the defendant Mümine Hatun to take an oath to prove her account. She does so and wins the case.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Mirahor Mahallesi sâkinlerinden olup debbâğ tâyifesinden Yazıcı Mustafa bin Ferhad meclis-i şer'î şerîf-i şâmihu'l-'imâdda takrîr-i merâm idüp kibel-i şer'î şerîfden husûs-ı âti'z-zikrin üzerine varılıp mahallinde istimâ olunmasın taleb iderim didikde savb-ı şer'î şerîfden mevlânâ Süleyman Efendi zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile irsâl olunup üzerine varup akd-i meclis olundukda tâ'ife-i mezbûrdan merkûm Yazıcı Mustafa ve Bolulı Hacı ve Tûrabi ve Kurd Be-

şe ibn Abdullah ve Sinan ibnü'l-Mirhaş ve Mehmed bin Mustafa ve Timur Hoca ve Ahizade ve el-Hâc Abdi Çelebi Malcı Osman ve Musa bin Muharrem Halife ve Hayrünnisa ve mahalle-i mezbûre avârizı mütevellisi olan el-Hâc Hüseyin ve merhûm el-Hâc Süleyman Vakfı'na mütevellî olan Mehmed Efendi ibn Ali nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde bundan akdem tâife-i mezbûrenin yazıcıları olup mahalle-i merkûmede sâkin iken vefât iden Sarı Yazıcı dimekle meşhûr olan el-Hâc Mustafa'nın zevce-i metrûkesi ve vârisesi olan işbu sâhibetü'l-kitâb Mümine bint-i Mahmud nâm hâ-tun mahzarında üzerine her biri takrîr-i da'vâ idüp müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde deyn-i şer'iden mezbûr Yazıcı Mustafa bin iki yüz yirmi akçe ve mezbûr Bolulu Hacı bin beş yüz akçe ve mezbûr Tûrabi altı yüz elli akçe ve mezbûr Kurd Beşe ibn Abdullah bin üç yüz yirmi yedi akçe ve mezbûr Sinan bin akçe ve merkûm Mehmed bin Mustafa bin üç yüz beş akçe ve mezbûr Timur Hoca bin üç yüz yirmi yedi akçe ve merkûm Ahizade bin beş yüz akçe ve merkûm el-Hâc Abdi Çelebi beş yüz elli beş akçe ve merkûm Bali altı bin akçe ve merkûm Musa bin üç yüz akçe ve merkûm el-Hâc Süleyman Vakfı'nın mütevellîsi mezbûr Mehmed Efendi vakf-ı mezbûrdan yirmi dört bin akçe ve mahalle-i mezbûre avârizı mütevellîsi mezbûr el-Hâc Hasan vakf-ı mezbûrdan iki bin akçe ve merkûm Muharrem Halife dört bin akçe ve merkûm Hayrunnisa sekiz bin akçe hakkımız olup fevt oldukda düyûn-ı mesfûre zimmetinde kalmışdır zevcesi mesfûre Mümine Hâ-tun müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vaz'-ı yed eylemişdir su'âl olunup terekesinden alvirilmek matlûbdur didikde gibbe's-su'âl mesfûr Mümine cevâbında fi'l-vâki' düyûn-ı mesfûreyi ve müteveffâ-yı mezbûre zevcesi olduğunu i'tirâf idüp lâkin müteveffâ-yı mesfûr müflisen fevt olmuşdur terekesinden bir habbeye vaz'-ı yed eylemedüm deyüp mezbûrûndan da'vâlarını mübeyyene beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden âciz olduklarında mezbûre Mümine müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vaz'-ı yed eylemedüğüne tahlîf olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gibbe'l-istihlâf alâ mâ-hüve'l-mes'ûl hulf-i bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm idüp mevlânâ-yı müşârün-ileyh mahallinde tahrîr idüp alâ vukû'ihî meclis-i şer'de inhâ itmeğin mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ali Bey ibn Mehmed, Muharrem Halife ibn el-Hâc Bayram, Ahmed Çavuş ibn Abdullah el-Mübâşir ve gayruhum.

552 - 1618 (1027) İstanbul 3: 33a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Saatçi Ahmet Bey, İstanbul'daki Akseki Mahallesi'nde bulunan bir evini, mahalle mescidine her yıl 45 akçelik mum alması koşuluyla bir ilim adamının (ulema) oturması için vakfetmiştir. Ali Beşe'nin vakfiye koşullarına aykırı olarak bu evi kullandığı mahkemeye bildirilmiştir. Bunun üzerine mahkeme evi, konuta gereksinim duyup vakfiye koşullarına da uyan Seyyit Mustafa Efendi'ye verir. Mahkeme, işlemi onayladıktan sonra, gerektiğinde kullanması için Seyyit Mustafa Efendi'ye bir de hüccet verir.

Watch maker (saatçi) Ahmet Bey endowed his house in İstanbul's Akseki neighborhood for the use of a scholar (ulema) on condition that the resident will provide the neighborhood mosque with 45 akçe worth of candles every year. Having learned that Ali Beşe is using the house in violation of the waqf deed (vakfiye), the court gives the house to Seyyit Mustafa Efendi, who meets the deed requirements. The court registers the transaction and then issues Seyyit Mustafa Efendi a hujjet that documents its decision.

Ashâb-ı hayrâtdan Sa'atci Ahmed Bey mahmiyye-i İstanbul'da Akseki Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ali Beşe mülki ve bir taraftan beytü'l-mâlcî odaları dimekle ma'rûf odalar ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb tahtânî beyti ve bir sofayı ve bi'r-i mâ'i ve kenîfi ve mahûtayı müştemil olan menzilinî hâl-i sıhhatinde vakf idüp süknâsını her sene mahalle-i mezbûre mescidine kırk beş akçe mum alıvirmek üzre ulemâdan bir recül-i sâliha şart itdüğü menzil-i mezkûrede Ali Beşe nâm râcil hilâf-ı şart-ı vâkıf sâkin olduğu sikât ihbârıyla zâhir ve mübeyyen olup işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü's-sâdât es-Seyyid Mustafa Efendi ibn es-Seyyid Ziyaeddin âlim ve sâlih ve müte'deyyin ve meskene ihtiyâcı olduğu bâhir ve müte'ayyin olmağın süknâ-yı menzil-i mezbûr mer-

kûm es-Seyyid Mustafa Efendi'ye ber-mûceb-i şart-ı vâkıf kibel-i şer'-i hatîrden tevcîh olunup zabt ve tasarruf için bu vesîka-i enî-ka ketb ve terkîm ve yedine def' ve teslîm olndı lede'l-hâce müzekkir-i mâ-cerâ ola hurrîre fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min şehri Cumâde-lûlâ sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ali bin Abdullah kethüdâ-yı muhızırîn, Mustafa Çelebi bin [boş], Mehmed bin Hızır ve gayruhum.

553 - 1618 (1027) İstanbul 3: 33b/1 Dava / *Adjudication*

Malkara Kazası'na bağlı Kalaycı Köyü'nden merhum Nasuh'un üç oğlunun vasileri ve anneleri olan Raziye, Mehmet Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Raziye, kullanım hakları babalarından oğullarına miras kalmış olan vakıf arsasına Mehmet Beşe'nin haksız olarak el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda davalı Mehmet Beşe, arazinin Gazi Süleyman Paşa Vakfı'na ait olduğunu, kendisinin boş olduğu gerekçesiyle arsayı vakfın köyden sorumlu görevlisi olan Mehmet Çavuş'tan tapuladığını, ancak şimdi ölen Nasuh'un arsayı vakıftan tapulamış olduğunu kabul ettiğini ve arsadan el çektiğini belirtir. Sonuçta, davacı Raziye davayı kazanır.

Raziye, mother and guardian of the late Nasuh's three sons from the Malkara district's Kalaycı village, sues Mehmet Beşe. She claims that Mehmet Beşe unlawfully confiscated a waqf-owned plot whose usufruct rights passed to her sons from their father. Questioned by the court, the defendant Mehmet Beşe states that the plot belongs to the Gazi Süleyman Paşa Waqf and that he took it over from Mehmet Çavuş, a waqf officer, when it seemed vacant. Now he accepts that Nasuh had rented the plot from the waqf and releases it. In conclusion, the plaintiff Raziye wins the case.

Vilâyet-i Rumili'nde Mağlkara Kazâsı'na tâbi' Kalaycı nâm karyeden olup mukaddemâ vefât iden Nasuh bin Gazi'nin sulbî oğulları ve bi'l-inhisâr vârisleri Yusuf ve Mehmed ve Maden nâm

sağîrin kîbel-i şer‘den mansûbe vasîleri ve vâlideleri olan Raziye bint-i Yusuf mahfil-i kazâda zümre-i râcilinden dördüncü bölükden Mehmed Beşe bin İlyas muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ idüp karye-i merkûme sınırunda vâki‘ inde ahâlî‘d-diyâr ma‘lûmü‘l-hudûd ve‘l-mikdâr sığâr-ı mezbûrîne babaları müteveffâ-yı mersûmdan tasarrufı intikâl iden arâzîyi mersûm Mehmed Beşe bi-gayr-ı vech-i şer‘î zabt idüp sağîrlere küllî zulm olmuşdur su‘âl olunup kasr-ı yed itmesin taleb iderim didikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Mehmed Beşe cevâbında zıkr olunan arâzî merhûm Gazî Süleyman Paşa Evkâfî’ndan olup bundan esbak vakf-ı merkûm tarafından karye-i merkûmenin zâbiti olan Uzunzade Mehmed Çavuş’dan arâzî-i mezkûre mahlûledir deyü tapulayup vaz‘-ı yed eylemişidim el-hâletü hâzihî müteveffâ-yı merkûmun bundan beş ay mukaddem arâzî-i mezkûreyi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş’dan tapulayup hakk müteveffâ-yı merkûmun olduğu ma‘lûmum olmağın hâlen arâzîyi mezkûrenin tasarrufundan kasr-ı yed idüp zıkr olunan arâzîye müte‘alilik da‘vâdan sığâr-ı mezbûrünün zimmetlerin ibrâ’ ve iskât eyledüm ba‘de‘l-yevm benden asâleten veyahud vekîlimden vekâleten husûs-ı mezbûra müte‘alilik da‘vâ ve nizâ‘ sâdıra olursa lede‘l-hükâmî‘l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olmaya deyücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu hurrire fi‘l-yevmi’s-sâmin min Cumâdelûlâ sene 1027

Şühûdü‘l-hâl

Osman bin Abdullah er-râcîl, Mehmed Beşe bin Ahmed er-râcîl odabaşı, Mehmed Beşe bin Nasuh er-râcîl, Mehmed bin Ömer.

554 - 1618 (1027) İstanbul 3: 34a/3 Dava / *Adjudication*

Ölen Ali Bey’in oğlu ve varisi olan Ömer Çelebi, Mustafa Bey karşısında mahkemeye çıkarak ölen babasının Mustafa Bey’den 45.000 akçe alacağı olduğunu söyler. Ömer Çelebi ayrıca, babasının Rüstem Paşa Vakfı’ndan kiralamış olduğu, ancak ölümünden sonra Mustafa Bey’e devredilen fırının kira bedeli olan 50.000 akçeyi ve içindeki eşyaları da Mustafa Bey’den istediğini söyler. Görüşü sorulduğunda Mustafa Bey, söz konusu 95.000 akçeyi bütü-

nüyle daha önce Ömer Çelebi'ye ödediğini ve Ömer Çelebi'nin de alacağı olan eşyalardan vazgeçtiğini söyler. Mustafa Bey, savını belgeleyen hücceti de mahkemeye sunar. Ömer Çelebi'ye hüccetin içeriği sorulduğunda, hüccette yazılı olanları doğrular. Sonuçta, davalı Mustafa Bey davayı kazanır.

Ömer Çelebi, son and heir of the late Ali Bey, sues Mustafa Bey. The plaintiff claims that Mustafa Bey owed his late father 45,000 akçe, which he now wants. The plaintiff also wants from Mustafa Bey 50,000 akçe for the rent and the equipment of a bakery that his father had rented from the Rüstem Paşa Waqf and which got transferred to the defendant after his death. Questioned by the court, Mustafa Bey states that earlier he paid to Ömer Çelebi the 95,000 akçe in full and that the latter released his claims over the goods. He presents to court a hujjet documenting this position. Questioned by the court, Ömer Çelebi accepts the hujjet's validity. In conclusion, the defendant Mustafa Bey wins the case.

Dârû's-saltanatı'l-'aliyye-i mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' merhûm el-Hâc Hüseyin Mahallesi'nde bundan akdem vefât iden Ali Bey ibn Abdullah'ın sulbî kebîr oğlu ve bi'l-inhisâr vârisi olan Ömer Çelebi meclis-i şer' de Mustafa Bey ibn Abdullah nâm râcil muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp babam müteveffâ-yı merkûmun mersûm Mustafa Bey zimmetinde karz-ı şer'îden kırk beş bin akçe ve mahmiyye-i merkûme hısnı ebvâbindan Yedikule Kapusu hâri-cinde vâki' merhûm Rüstem Paşa Vakfı'ndan inde'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olup icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ücret-i mü'eccele-i mua'yyene ile müteveffâ-yı merkûmun hâl-i sıhhatinde tasarrufunda olup merkûm Mustafa Bey icâr eylediği bir bâb etmekci fırınının icâresinden elli bin akçe hakkı olup ve fırın-ı mezbûrî icâr itdüğünde mevcûd olup babam müteveffâ-yı merkûmun mülki olan merkûm Mustafa Bey'e teslim eylediği habbâz âlâtından bir kazgân-ı kebîr ve dört tas ve iki kantar ba'de'l-vefât irs-i şer'le bana intikâl itmeğin meblağayn-i merkûmeyni ve eşyâ-i mezbûreyi merkûmdan talep iderim didikde gibbe's-su'âl merkûm Mustafa cevâbında fi'l-vâki' müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde karz-ı şer'îden

kırk beş bin akçe ve fırın icâresinden elli bin akçe hakkı var idi lâkin ba'de'l-vefât meblağayn-i merkûmeyn cümlesini merkûm Ömer Çelebi benden bi't-tamâm istîfâ ve kabz idüp ve eşyâ-i merkûme da'vâsından zimmetimi ibrâ' ve iskât eylediği mahmiyye-i merkûmede sene erba'a ve 'işrîn ve elf Ramazan-ı şerîfinin yirmi beşinci gününde Davud Paşa Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'î olan Ahmed bin Behram huzûrunda mersûm Ömer Çelebi muvâcehesinde hüccet-i şer'îyye olunmuşdur deyüp nâ'ib-i mezbûr imzâsıyla mümzât ve hatemi ile mahtûme târîh-i mezbûr ile muverraha mazmûnı takrîrine muvâfık hüccet-i şer'îyye ibrâz idüp merkûm Ömer'den istintâk olundukda fi'l-vâki' hüccet-i merkûme benim muvâcehemde olmuşdur deyü mazmûn-ı hücceti i'tirâf itmeğin bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sâmin min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn İlhami, Mehmed bin Ahmed, Mehmed bin Cafer, Mehmed bin Hızır el-imâm, Mehmed bin Şaban er-râcil, Budak Subaşı, Yusuf bin Ömer el-müezzin, Nurullah bin Lutfullah el-müezzin, Mehmed Çelebi ibn Mustafa el-müezzin, Osman bin Mahmud el-müezzin.

555 - 1618 (1027) İstanbul 3: 34a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Büyükkaraman Mahallesi'ndeki ayakkabıcı esnafının ileri gelenlerinden bir grup mahkemededir. Ayakkabıcılar, Hacı Ali tarafından Büyükkaraman'a yaptırılmış olan vakıf çeşmesine aylık 45 akçeye su taşıyan Ahmet'in, yeniçeri olduğu için bu görevi aksattığını söylerler. Ayakkabıcı esnafı, Ahmet'in görevden alınmasını ve yerine bu görevde daha önce de bulunmuş olan Hasan'ın tayin edilmesini ister. Mahkeme, söz konusu göreve Hasan'ı tayin eder. Hasan, bu görevi üstlendiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

The notables of the shoe makers in Büyükkaraman, İstanbul appear in court. They state that Ahmet, who carries water to a

Melchior Lorichs'in çizgileriyle bir saka (16. yy.).

A water carrier (saka) in the sixteenth century, by Melchior Lorichs.

waqf fountain in Büyükkaraman built by Hacı Ali for 45 akçe per month, is neglecting his job, because he is a janissary. The shoe makers want the court to replace him with Hasan, who had performed the job earlier. The court appoints Hasan, and he accepts the post. The court then registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Büyük Karaman'da olan haffâf tâ'ifesi- nin şeyhi olan el-Hâc Veli bin Mahmud ve Üstad Musa bin Abdi ve Mehmed bin Mustafa ve Nasuh bin Hamza ve Süleyman bin Halil ve Ahmed bin Mahmud ve Hızır bin İbrahim ve Mehmed bin Ali ve Mehmed bin Mustafa ve sâyirleri meclis-i şer'-i şerîfde tak- rîr-i kelâm idüp merhûm el-Hâc Ali nâm sâhibü'l-hayrın Büyük Karaman'da vaz' itdüği musluğa ayda kırk beş akçe ile yevmî bir at sakası su götüren Ahmed bin Hasan nâm kimesne yeniçeri ol- mağla edâ-i hıdmet itmez ref' olunup mukaddemâ zikr olunan musluğa su götüren hâzır bi'l-meclis olan Hasan bin Hüseyin nasb olunmak taleb ideriz didiklerinde mezbûr Ahmed ref' olunup yeri- ne cümlesinin rızâsıyla mezkûr Hasan nasb olundukda ol dahi ka- bûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müte'ahhid olmağın mâ-hüve'l-vâ- ki' gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Cu- mâdelûlâ sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Ömer, Mustafa bin Hamza, Hasan bin Ali, Ab- dullah bin Mehmed, Küçük Mehmed ve gayruhum.

556 - 1618 (1027) İstanbul 3: 34a/5 Tescil işlemi / Registration

Hayrettin Vakfı'na ait olup İstanbul'un Tahtakale semti yakın- larında bulunan odalarda kiracı olan bir grup Yahudi, vakfın mü- tevevllisi Hüseyin Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Yahudiler, yan- gından zarar görmüş olan söz konusu odalarla ilişkilerinin kalma- dığını, mütevevllinin isterse vakıf parasıyla odaları yenileyebileceği- ni ya da odaların arsalarını bir başkasına kiralayabileceğini söyler- ler. Mahkeme, eski kiracıların ifadelerini sicile kaydeder.

A group of Jews, former tenants of certain rooms near Tahtakale, İstanbul, all belonging to the Hayrettin Waqf, appear in court with the waqf mutawalli Hüseyin Bey. The Jews state that they no longer reside in the rooms, which suffered damage in the fire. Hence, they say, that the mutawalli is free to have them repaired with waqf funds or to rent their land to someone else. The court registers the testimony of the former tenants.

Merhûm Hayreddin Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da Tahtülkal'a kurbünde vâki' ma'lûmü'l-hudûd olan odaların icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile müste'cirlerinden olan Yako veled-i Yako ve Yafo veled-i Yova ve Mosi veled-i Simoyil ve Şabatay veled-i Seramon ve Hırsafa bint-i Yova ve Simoyil veled-i Sebanlo ve Abraham veled-i Menahim ve Morora veled-i [boş] nâm yahudiler meclis-i şer'de vakf-ı merkûm mütevellîsi olan Hüseyin Bey ibn Abdülmennan muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahmiyye-i merkûmede harîk vâki' oldukda zikr olunan odalar muhterik olmağla cümlemiz kat'-ı alâka eyledik ba'de'l-yevm mütevellî-i merkûm dilerse mâl-i vakfla müceddeden binâ it-sün ve dilerse arsasını âhara îcâr eylesün min ba'd medhalimiz yokdur didiklerinde mâ-vaka'a kayd şüd hurrire fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhire sene [10]27

Şühûdü'l-hâl

Hamza Efendi el-imâm, el-Hâc Mehmed el-müezzîn, diğer el-Hâc Mehmed el-müezzîn, Mehmed Çelebi Müezzîn, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

557 - 1618 (1027) İstanbul 3: 34b/2 Tescil işlemi / Registration

Mehmet, annesi Raziye Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet'in babası, yaşamında Kara Emin Vakfı'ndan dört oda kiralamış, ölümünden sonra da odalar oğluna miras kalmıştır. Mehmet, odalardan birinde annesi Raziye Hatun'un oturmakta olduğunu ve kendisinin bu odanın kullanım haklarını annesine devrettiğini söyler. Raziye Hatun, oğlu Mehmet'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet is in court with his mother Raziye Hatun. His father had rented four rooms from the Kara Emin Waqf. After his death, Mehmet inherited the rooms. He states that his mother Raziye Hatun is residing in one of the rooms, and he transferred to her its usufruct rights. Raziye Hatun corroborates her son’s testimony. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da [boş] Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Mehmed meclis-i şer’de vâlidesi olan işbu sâhibetü’l-kitâb Raziye bint-i Piri nâm hâtun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ merhûm Kara Emin Vakfı’ndan olup vâkıf-ı sâlîfe intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan biribirine muttasıl dört bâb odalar babam mezbûr Mehmed’in icâre-i mu’accele ve mü’eccele ile taht-ı tasarrufunda olup ba’de vefâtihî hakk-ı tasarrufı bi-hasbî’l-kânûn bana intikâl itmişidi el-hâletü hâ-zihî mukaddemâ vâlidem mezbûre Raziye sâkine olup bâb tarafından ikinci olan odanın hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma’rifetiyle vâlidem mezbûre Raziye’ye fâriğ oldum ba’de’l-yevm keyfe-mâ-teşâ mutasarrıfa ola didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre ikrârın mezbûre Raziye bi’l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu hurrire fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fazlı Çelebi, Mehmed Çelebi, Kadri bin Mustafa.

558 - 1618 (1027) İstanbul 3: 35b/1 Tescil işlemi / Registration

Selime Hatun Vakfı’nın mütevellisi I. Mustafa, vakfa ait bir evi II. Mustafa’ya günlük 5 dirheme kiraya verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa I, mutawalli of the Selime Hatun Waqf, rents to Mustafa II a house belonging to the waqf at 5 dirhem per day. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

559 - 1618 (1027) İstanbul 3: 35b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hobyar Mahallesi sakinlerinden Toga isimli Yahudi'nin Mustafa Ağa Vakfı'ndan kiraladığı bir ev vardır. Bu ev zamanla yıpranmıştır. Vakıf mütevellisinden onarım için izin alan Toga, onarım bedelinin kiradan düşülmesi koşuluyla evi onartmıştır. Mütevelliden aldığı izin temessükünü mahkemeye sunan Toga, mahkemeden yaptığı harcamaların bilirkişilerce saptanmasını ister. Mahkeme de iki mimarı onarım bedelini belirlemesi için söz konusu eve gönderir. Yapılan keşif sonucunda evin toplamda 5320 akçe ile onarılabilceği anlaşılır. Bu işlemi tescil eden mahkeme, belgesini de Toga'ya verir.

Toga, a Jew residing in the Hobyar neighborhood, has rented a house from the Mustafa Ağa Waqf. In time, the house fell into disrepair. With the permission of the waqf mutawalli, Toga repaired the house with the understanding that his expenses would be deducted from his rent. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the mutawalli's permission, Toga requests that court experts determine the repair expenses. The court appoints two architects to determine the repair expenses of the house. Their investigation reveals that the house can be repaired for 5320 akçe. Registering the transaction, the court gives Toga the relevant documentation.

Mahmiye-i İstanbul'da Hobyar Mahallesi sâkinlerinden bâ'isü'l-kitâb Toga veled-i Mosi nam yahudi mahfil-i kazâda takrîr-i merâm idüp merhûm Mustafa Ağa Vakfı'ndan olup mahalle-i merkûmede vâki' mûmâ-ileyh intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan tahtânî menzilde ücret-i mü'eccele ile sâkin iken harâbe-müşrif olup ta'mîre muhtâc oldukda vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis olan Mustafa Bey bin Yunus kendü malımdan ta'mîr idüp ba'dehû tadrîcle ücret-i mü'eccelesinden mahsûb olmak üzere izin virdüm [deyü] hatt ve hatemini muhtevî temessük virmeğın ben dahi lâzımü't-ta'mîr olan mevâzî'i müretteb itmişidim hâlen üzerine adam gönderilüp ne mikdâr akçe ile ta'mî-

re tahammül idüğü görölüp ketb ü tahrîr olunmasın taleb iderim didikde cânib-i şer'-i kavîmden mevlânâ Mahmud Efendi irsâl olunup hâssa mi'mârlarından üstâd Ali Bey ve üstâd Mustafa Bey ve mütevellî-i mezbûr ve zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müsli-mîn ile üzerine varup müşâhede eylediklerinde fi'l-hakîka menzil-i mezkûrda tûlen ve arzan hesâb-ı şatrancî üzre altmış dört zirâ' kârgîr ocağı ta'mîr olunup her zirâ'ı kırkar akçeden iki bin beş yüz altmış akçe ve yedi büyük direklerine astâriyesiyle bin beş yüz ve on beş kırış taşına altı yüz akçe ve Rumili battalı dimekle ma'rûf üç büyük taban direklerine ikişer yüz yirmibeşer akçeden altı yüz altmış akçe menzil-i mezkûrun ta'mîr olunan mevâzi'inin cem'an beş bin üç yüz yirmi akçe ile ta'mîre tahammüli olduğın mi'mârân-ı merkûmân ve ahâlî kabûl ve iz'ân haber virdiklerinde mevlânâyı merkûm mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb ü tahrîr olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ sene 1027

Şühûd

Mehmed bin Ferhad, Mehmed bin Abdullah, Süleyman Beşe ibn Abdullah el-cündî, İsmail bin Abdullah, Sinan Halife el-imâm, Ahmed Çelebi el-müezzin ve gayruhum.

560 - 1618 (1027) İstanbul 3: 36a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Andriya adlı Hristiyan ile reisülküttap Mecit Efendi birlikte mahkemededirler. Mülkiyeti Büyük Ayasofya Vakfı'na ait bir arsada kiracı olan Andriya bu arsanın kullanım hakkını Mecit Efendi'ye mütevellî izniyle 6000 akçeye devreder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Andriya, a Christian, and Mecit Efendi, Minister of Foreign Affairs (reisülküttap), are in court. Andriya has been renting a plot from the Büyük Ayasofya Waqf. With the permission of the mutawalli, he transfers to Mecit Efendi the usufruct rights of the plot, for 6000 akçe. The court registers the transaction.

Zimmî tâ'ifesinden olan Andriya veled-i Yorgi meclis-i şer'î şerîf-i şâmiyhü'l-'îmâdda işbu sâhibü'l-kitâb hâlen reisü'l-küttâb olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekâbir müstemi'-i cemî'ü'l-me'âlî ve'l-mefâ-hir kıdvet-i erbâbî't-tahrîr ve'l-kalem zübdet-i erbâbî't-tastîr ve'r-rakam Mecid Efendi neclü'l-merhûm mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp dârü's-saltanatî's-seniyye-i Kostantiniyyetî'l-mahmiyye hısnı ebvâbından Cebe Ali Kapısı hâricinde vâki' Ayasofya-i Kebîr Vakfî'ndan olup iki tarafı vakf-ı mezbûr ile ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup her sene cihet-i vakfa mukâta'a ile ilâ hîn-i sudûr-i hâze't-tefvîz taht-ı tasarrufumda olan arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufunu mütevellîsi ma'rifeti ile mûmâ-ileyh Mecid Efendi'ye tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl itdikden sonra mukâbele-i tefvîzde müşârün-ileyh Mecid Efendi yedinden altı bin nakd râyic fi'l-vakt akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz itdim didikde mukırr-ı merkûmun ikrârın müfevviz-i mûmâ-ileyh dahi bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-vaka'a isrû'l-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûd

Fahrü'l-cüyûş Kasım Çavuş, Hasan Efendi, müslim Efendi el-kâtib.

561 - 1618 (1027) İstanbul 3: 36b/3 Tescil işlemi / Registration

Çadırcı Hayrettin Vakfı'nın mütevellî vekili olan Mustafa Çelebi, vakfa ait altı odayı masrafını üstlenerek onartmıştır. Mustafa Çelebi mahkemeden yaptığı harcamanın keşfedilmesini ister. Mahkeme de bir mimar ile bölgenin ileri gelenlerini keşif yapılması için görevlendirir. Yapılan keşif sonucunda söz konusu odaların toplamda 8500 akçe ile onarılmış olabileceği anlaşılır. Mahkeme de yapılan bu keşif tescil eder.

Mustafa Çelebi, legal agent of the mutawalli of the Çadırcı Hayrettin Waqf, used his own funds to have six rooms belonging to the waqf repaired. Now he wants the court to conduct an investigation to determine his expenses. The court appoints an arc-

hitect and notables of the region to conduct the investigation. It reveals that the rooms could be repaired for 8500 akçe. The court registers the results of the investigation.

Mahmiye-i İstanbul'da İbrahim Yazıcı Mahallesi'nde vâki' merhûm Çadırcı Hayreddin Vakfı'nın mütevellisi Veli bey ibn Bali tarafından kâ'im-makâm olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Çelebi bin İsmail meclis-i şer'-i celîde takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr-dan olup mahalle-i merkûmede vâki' altı bâb odaları savb-ı şer'den me'zûn olmağla ba'zı mevâzi'ini ta'mîr itmişidim hâlen üzerine adam gönderilüp ta'mîr olunan mevâzi' görilüp mertebe-i tahaimnüli tahmîn olunup ketb ü tahrîr olunmasın taleb iderim didikde cânib-i şer'-i kavîmden mevlânâ İsmail Efendi ve hâssa mi'mârlardan üstâd Ali Bey ibn Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile üzerine varup müşâhede eylediklerinde zikr olunan odaların sakfı kiremidleri nukzı ile mahlûten ta'mîr olunmuş bulunup mesâha olundukda tûlen ve arzan hesâb-ı şatrancî üzre üç yüz on iki zirâ' olup her zirâ'ı yirmi beşer akçeden yedi bin sekiz yüz akçe olup ve tahta perdeleri tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr yüz otuz zirâ' olup her zirâ'ı altışar akçeden sekiz yüz yirmi akçe olup cem'an zikr olunan odaların ta'mîr olunan mevâzi'î sekiz bin beş yüz akçe ile ta'mîre tahammüli olduğunu mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ahâlî-i vukûf haber virdiklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda ihbâr itmeğîn mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı şehri Cumâdelûlâ sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Mustafa Beşe Çukadar, el-Hâc Bekir Halife el-imâm, Mahmud Çelebi, Ahmed Halife el-müezzin, Musa bin Durak, Ali Bey el-cümdi.

562 - 1618 (1027) İstanbul 3: 37b/4 Tescil işlemi / Registration

Kâtip Kasım Mahallesi sakinlerinden Sultan isimli kadın ile el-Hac Ali Mismârî Vakfı'nın mütevellisi Yusuf birlikte mahkemede-

dirler. Sultan, söz konusu vakfa 10.000 dirhemi borç ve 1200 dirhemi de ev ücretinden (kira) olmak üzere toplam 11.200 dirhem borcu olduğunu söyler. Sultan'ın sözlerini Yusuf'un da onaylaması üzerine yapılan işlem sicile kaydedilir.

Sultan, a woman residing in the Kâtip Kasım neighborhood, is in court with Yusuf, mutawalli of the el-Hac Ali Mismârî Waqf. She states that she owes the waqf a total of 11,200 dirhem, of which 1200 dirhem is for the rent of the house. Yusuf corroborates Sultan's account. The court registers the transaction.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

563 - 1618 (1027) İstanbul 3: 38a/2 Tescil işlemi / Registration

Manisalı Çelebi Mahallesi sakinlerinden Saliha Hatun ile Meryem Hatun isimli kadınlar birlikte mahkemededirler. Saliha Hatun, ninelerinin çocuklarına ve torunlarına kullanması için vakfettiği bir evden bahseder. Bu evin kendisine ve Meryem Hatun'a miras kaldığını belirten Saliha Hatun, mahkemeden söz konusu evin iki hisseye bölünerek Meryem Hatun ile aralarında paylaştırılmasını ister. Mahkeme evin olduğu bölgeye bir mimar ve bazı bilirkişileri göndererek gerekli incelemeyi yapar, sonra da evi iki eşit hisseye bölerek varislere paylaştırır.

Saliha Hatun and Meryem Hatun, two women residing in the Manisalı Çelebi neighborhood, are in court. Saliha Hatun speaks of a house her grandmother had endowed for the use of her children and grandchildren. She adds that she and Meryem Hatun inherited the house. Now, Saliha Hatun wants the court to conduct an investigation and then divide the house among the sisters. The court sends an architect and experts to the region. Then it divides the house between the sisters.

Mahmiye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi sâkinelerinden Saliha Hatun ibnet-i Mehmed mahfil-i kazâda Meryem Hatun

ibnet-i Süleyman mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbû-rede vâkî‘ iki taraftan mahalle-i merkûme imam ve mü’ezzinine mevkûf menzil ve Sinan Subaşı mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve altı bâb süflâ odaları ve su kuyusını ve mahûtayı müştemil olan menzili mâlikesi ve ceddemiz merhûme ve mağfû-rün-lehâ [...] Hatun vakf idüp süknâsı evlâdlarından kebîre sadriye kızları Safiye ve Hümayun nâm hâtunlara ba‘dehümâ evlâdlarına ve evlâd-ı evlâdlarına şart itmişidi hâlen evlâd-ı evlâdları olup derecede beraber olmağla menzil-i mezkûrun süknâsı bana ve mezbûre Meryem’e intikâl itmeğin cânib-i şer‘-i müseccelden üzerine âdem gönderilüp her birimizin hissesi ta‘yîn ve tahsîs olunmasın taleb iderim didikde kibel-i şer‘den mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi‘mârlarından üstâd Ali Bey bin Abdullah ve zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslimîn ile üzerine varup mezbûre Meryem muvâcehesinde mesâha eylediklerinde menzil-i mezkûrun tûlen ve arzan hesâb-ı şatrancî üzre bin üç yüz seksen zira‘ arsası olup zikr olunan imam ve mü’ezzinine mevkûf menzile muttasıl ve üç bâb süflâ odaları müştemil ve altı yüz doksân zirâ‘ olan tarafı su kuyusu sınırında müşterek olmak üzre mezbûre Saliha’nın hissesine ve nısf-ı âharı vech-i merkûm üzre mezbûre Meryem’in hissesine ta‘yîn ve tahsîs olunup her biri rızâları ile hisselerini kabz ve tesellüm eylediklerinde mevlânâ-yı merkûm mahallinde tahrîr idüp ba‘dehû gelüp mahfil-i kazâda inhâ ve takrîr itmeğin mâ-va-ka‘a gibbe’t-taleb ketb ü tahrîr olundu tahrîren fi’l-yevmi’r-râbî‘ ve’l-ışrîn min Cumâdelûlâ li-sene 1027

Şühûd

Hüsameddin Efendi bin Abdülkadir el-imâm, Ahmed bin Hasan, Mahmud bin Hasan, Mehmed bin Süheyl, diğer Mehmed bin Süheyl, Rüstem bin Abdullah, Mehmed Beşe bin Abdullah er-râcîl, Ahmed Beşe bin Abdullah er-râcîl ve gayruhum.

564 - 1618 (1027) İstanbul 3: 38a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Rahime Hatun’un dindar bir kişinin oturması için vakfettiği bir ev vardır. Vakfiye şartına göre bu evde oturan kişiler her gün Rahime Hatun için Kuran okuyacaklardır. Oldukça geniş olan bu

evin bir bölümü, dindar ve iyi bir kişi olarak bilinen Sinan Efendi'ye kullanması için verilir.

Rahime Hatun endowed a house on condition that it will be used as the residence of a religious person. According to the waqf deed (vakfiye), the residents are to read Quran for Rahime Hatun daily. A section of the house is given to Sinan Efendi, known as a religious and good person.

Mahmiye-i İstanbul'da Yakub Ağa Mahallesi'nde vâkî' bir tarafı Yakub Ağa Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup mahûta-i dâhiliyyesi büyût-ı müte'addid ve kenîfi ve mahûta-i hâriciyyesi üç bâb süflâ beyti ve kenîfi müştemil olan menzili mâlikesi olan Rahime Hatun nam sâhibetü'l-hayr vakf idüp süknâsını ruhiyçün yevmî iki Yâsîn-i Şerîf tilâvet itmek üzere [...] şart idüp lâkin menzil-i mezbûr vâsî' olmağla içeri mahûtasında bir kimesne sâkin olup ve taşra havlısında bir âhar kimesne sâkin olıgeldüğü zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslimîn ihbâr idüp işbu râfî'ü'l-kitâb mevlânâ Sinan Efendi bin Mehmed âlim ve sâlih ve mütediyyin ve meskene etemm-i ihtiyâcla muhtâc idüğü zâhir ve mütebeyyin olmağın tarîk tarafında olup üç bâb beyti ve kenîfi müştemil olup başka kapısı olan mahûta-i hâriciyye yevmî iki Yâsîn-i Şerîf tilâvet itmek üzere kibel-i şer'den mezbûr Sinan Efendi'ye tevcih olunup zabt ve tasarrufiyçün bu vesîka-i enîka ketb ü terkîm ve yedine def' ü teslim olundu lede'l-hâce ihticâc idine hurrîre fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Hacı Efendi bin Numan, Mehmed Efendi bin Ahmed, es-Seyyid Nasrullah Efendi, Muharrem Efendi, Muharrem Ağa bin Mustafa Ağa.

565 - 1618 (1027) İstanbul 3: 38b/2 Dava / *Adjudication*

Hoca Hayrettin Vakfı'na berat belgesiyle mütevellî olan Hüseyin Bey, Ali Çelebi adlı kişi karşısında mahkemededir. Hüseyin

Bey'e göre, Mahmut Çelebi adlı kişi vakfın Vize'deki Ahmetbeyli ve Edirne'deki Kara Yusufllu köylerinin öşür vb. vergilerini, 1616 (H. 1025) Martından yıl sonuna kadar olan dönem için 70.000 akçe karşılığında üzerine almıştır. Mahmut Çelebi, bu paranın 35.000 akçesini peşin ödemiş, daha sonra 24.000 akçe daha ödemiş ve ardından vefat etmiştir. Hüseyin Bey, Ali Çelebi'nin kalan paranın 5500 akçesine kefil olduğunu belirterek bu parayı Ali Çelebi'den almak ister. Mahkeme Ali Çelebi'ye görüşünü sorar. Ali Çelebi merhuma kefil olduğunu doğrulamakla birlikte merhumun bütün borcunu hayatta iken ödediğini öne sürer. Mahkeme Ali Çelebi'den savını desteklemesini ister. Ali Çelebi mahkemeye kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme Hüseyin Bey'den savı doğrultusunda yemin etmesini ister. Hüseyin Bey de yemin eder ve davayı kazanır.

Hüseyin Bey, the mutawalli of the Hoca Hayrettin Waqf, who got his position through an imperial appointment (berat), sues Ali Çelebi. The plaintiff claims that Mahmut Çelebi bought öşür tax collection privileges of two villages belonging to the waqf, Ahmetbeyli village in Vize and Kara Yusufllu village in Edirne, for the period between March 1616 (AH 1025) and the end of the year, for 70,000 akçe. Mahmut Çelebi had paid 35,000 akçe in cash, then paid another 24,000 akçe before he passed away. Claiming that Ali Çelebi served as the decedent's surety for 5500 akçe of the debt, Hüseyin Bey wants Ali to make payment. Questioned by the court, Ali Çelebi admits to serving as the decedent's surety. Yet he claims to have settled the whole debt before his death. Asked to prove his claims, he fails to do so. The court then asks the plaintiff Hüseyin Bey to take an oath. He does so and wins the case.

Merhûm Hâce Hayreddin Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile mütevellî olan râfi'ül-kitâb Hüseyin Bey bin Abdullah meclis-i şer'î şerîfde Ali Çelebi bin eş-Şeyh Bali muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem vefât iden Mahmud Çelebi bin Dervîş'e vakf-ı mezbûrun kurâsından Vize Kazası'na tâbî Ahmedbeyli nam

karye ve Edirne Kazası'na tâbi' Kara Yusufu nam karyelerin vakf-ı mezbûra âyid olan a'şâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı örfiyye ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâsını bin yirmi beş senesi Martı ibtidâsından sene tamâmına değin hayâtı halinde yetmiş bin akçeye der-'uhde itdiğinden sonra meblağ-ı merkûmun otuz beş bin akçesini ber vech-i peşîn hâl-i huyûtunda merkûm Mahmud Çelebi yedinden kabz idüp şer'an zimmetine lâzım gelen meblağ-ı bâkî yirmi dokuz bin beş yüz akçeye mersûm Ali Çelebi emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil olmuş idi lâkin meblağ-ı merkûm yirmi dokuz bin beş yüz akçenin dahi yirmi dört bin akçesini mezbûr Mahmud Çelebi yedinden kable'l-vefât istîfâ ve kabz itdim meblağ-ı bâkî beş bin beş yüz akçeye kefâleti hasebiyle mersûm Ali Çelebi'den taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mersûm Ali kefâlet-i mezbûreyi ikrâr idüp lâkin hâl-i hayâtında meblağ-ı merkûm yirmi dokuz bin beş yüz akçeyi mersûm Mahmud Çelebi müdde'î-i merkûma bi't-tamâm edâ itmişdir deyüp mezkûr Hüseyin Bey yirmi dört bin akçeden ziyâde alduğunu inkâr idicek merkûm Ali Çelebi'den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineneden âciz olmağın mezbûr Hüseyin Bey meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm istîfâ itmedüğüne yemîn teklîf olundukda alâ vefki mes'ûlihî yemîn-i bi'llâhi 'aliyyi'l-azîm itmeğın mücebiyle hükm olunup mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundı tahrîren fî evâhiri Cumâdelûlâ sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Murad bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Hüseyin bin Cafer, Ahmed bin Ömer.

566 - 1618 (1027) İstanbul 3: 38b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Aksaray sakinlerinden Havva Hatun mahkemeye gelir. Havva'nın merhum eşi Ketenci'nin Koğacı Dede Vakfı'ndan günlük 1 akçeye kiraladığı bir ev vardır. Ketenci'nin vefatı nedeniyle vakfın mütevellisi Şaban evi Havva Hatun'a kiraya vermiştir. Yapılan kira sözleşmesine göre, Havva Hatun evin onarımı için harcayacağı parayı kiranadan düşecektir. Sözleşmeye ilişkin ve müte-

velliden aldığı tezkireyi mahkemeye sunan Havva Hatun, bir temessük belgesinin düzenlenerek kendisine verilmesini ister. Yapılan sözleşmeyi onaylayan mahkeme de bu belgeyi Havva Hatun’a verir.

Havva Hatun, a resident of Aksaray, goes to court. Her late husband Ketenci had rented a house from the Koğacı Dede Waqf for 1 akçe per day. Upon Ketenci’s death, waqf mutawalli Şaban rented the house to Havva Hatun. According to the rent contract, Havva Hatun will deduct the repair expenses from the rent. Presenting to court a certificate (tezkire) documenting the terms of the contract, Havva Hatun wants the court to issue her a promissory note. The court registers the agreement and provides Havva Hatun the requisite documentation.

Mahmiye-i İstanbul’da Aksaray nâm mevzi’ e karîb merhûm Koğacı Dede Mahallesi sâkinelerinden râfi’atü hâze’l-kitâb Havva Hatun ibnet-i [boş] meclis-i şer’-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûr vakfından mahalle-i mersûmede vâki’ bir tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı Nefise Hatun Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî beyti müştemil olan menzilin mutasarrıfı zevcim Ketenci fevt olduğunda menzil-i merkûmı vakf-ı mezkûr mütevellîsi olan Şaban bin Hüseyin bana yevmî bir akçe icâre-i mü’eccele ile îcâr idüp ve kendü malımla binâ itdüğim her ne mikdâr olursa hayatda oldukça cânib-i vakıfda icâre-i mu’acceleye mahsûb olup vefâtımdan sonra vakfa mülhak olmak üzere izn virmeğın ben dahi altı bin akçe harc u sarf idüp ba’zı binâ ihdâs itmişidim hâlen mütevellî-i mezbûr vech-i mesfûr üzere hat ve hatemini müştemil tezkire virdi mûcebince istihkâmen kibel-i şer’den dahi temessük virilmesin taleb iderim deyü yedinde olan tezkireyi ibrâz idüp nazar olundukda mazmûnı takrîrine muvâfık olmağın bu hurûf li-ecli’t-temessük ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis ve’l-‘işrîn min Cumâde-lûlâ li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Kıdvetü'l-muhakkıkîni'l-kirâm Mehmed Efendi bin Mehmed, fahrü'l-akrân Mustafa Ağa ibn Abdullah re'isü'l-muhzırîn, zahrü'l-a'yân Yusuf Çavuş ibn Abdülmennan.

567 - 1618 (1027) İstanbul 3: 39a/3 Tescil işlemi / Registration

Eyüp sakinlerinden olan Semtyanoz adlı Hristiyan, Sinan Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Semtyanoz, Ahmet Çelebi'den 149 dirhemi faiz (çuka bedelinin olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 1639 dirhem borç aldığını belirtir. Semtyanoz'un ifadesini Ahmet Çelebi de onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Semtyanoz, a resident of Eyüp and a Christian, is in court with Ahmet Çelebi, mutawalli of the Sinan Çavuş Waqf. The former states that he owes Ahmet Çelebi 1639 dirhem, of which 149 dirhem represents interest (expressed as the price of broad cloth). Ahmet Çelebi corroborates Semtyanoz's account. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

568 - 1618 (1027) İstanbul 3: 39a/4 Tescil işlemi / Registration

Merhum İbrahim Çelebi, evini özgür köleleri ve onların çocuklarının kullanması amacıyla vakfetmiştir. Merhumun hür ettiği kölelerden olan Nazenin mahkemeye gelir. Nazenin, söz konusu evin zamanla yıprandığını, evin onarılması gerektiğini, ancak merhumun bir diğer hür kölesi olan Kamile'nin kendisine engel olduğunu söyler. Evi onartmak istediğini belirten Nazenin, mahkemeden evin ne kadar parayla onarılabilceğinin keşfedilmesini ve onarım için kendisine izin verilmesini ister. Mahkeme bölgeye bilirkişilerini göndererek keşif yaptırır, bu yoldan evin 8800 akçeye onarılabilceği belirlenir. Mahkeme ayrıca evi onarması için Nazenin'e izin verir.

The late İbrahim Çelebi had endowed his house for the use of his emancipated slaves and their children. Nazenin, an emancipated slave of the decedent, is in court. She states that the house is dilapidated, yet, Kamile, another of the decedent's emancipated slaves, is standing in the way of its repair. Desiring to have the house repaired, she asks the court to conduct an investigation to determine the repair expenses and allow her to do the repairs. The court sends experts to the region to investigate. They determine that the repairs would cost 8800 akçe. The court gives Nazenin the requested permission.

Mahmiye-i İstanbul'da Câme-şûy İbrahim Çelebi nam sâhibü'l-hayrın utekâlarından râfi'-i hâze'l-kitâb Nâzenin Hatun ibnet-i Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp seyyidim mezbûr İbrahim Çelebi mahmiyye-i mersûmede Uzun Şüca Mahalles-i'nde vâki' bir taraftan Ahmed Ağa mülki ve bir taraftan Cenâbî Ali Bey mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî dört bâb büyüğü ve bir âhûru ve bi'r-i mâ' ve kenîfi müştemil olan menziline hâl-i sıhhatinde vakf idüp süknâsını utekâsına ve evlâd-ı utekâsına ba'de'l-inkırâz ulemâdan bir kimesneye şart idüp lâkin menzil-i mezbûr mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşrif olup ihmâl olunduğu takdîrce bi'l-küllîye münhedim olmak mukarrerdir ve mezbûr İbrahim Çelebi'nin utekâsından Kâmile bint-i Abdullah ile fakîreden gayrı kimesne yokdur menzil-i mezbûr meremmet ta'mîr itdirmek murâd itdiğimde mezbûre Kâmile bana mâni'a olur kibel-i şer'den ehl-i hibre ile üzerine varılup ne mikdâr akçe ile ta'mîr olunmak mümkündür ba'de't-tahmîn ketb ü tahrîr olunup izn-i şer'î virilmek taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ İsmail Efendi ibn Ömer ve hâssa mi'mârlardan üstâd Mustafa Bey ibn Hüsameddin irsâl olunup ol dahi zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslimîn ile mahall-i mezbûra varup nazar itdiklerinde menzil-i mezbûrun bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz zirâ' sakfına her zirâ' yirmi beşer akçeden dört bin akçe ve tavan ve meremmetine sekiz yüz akçe ve âhûrına ve direklerine üç bin akçe ve fevkânî tahta-pûşa beş yüz akçe ve katu üzerinde vâki' küçük odanın pencerelerine ve taş divarlarına

beş yüz akçe cem'an sekiz bin sekiz yüz akçe ile ancak ta'mîr olur
 deyü mevlânâ-yı mezbûr sâyir ehl-i vukûf-ı müslimîn ittifâkıyla
 haber virdiklerinde vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tah-
 rîr ve mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itmeğîn mezbûre Nâzenin
 Hatun menzil-i mezbûrî minvâl-ı muharrer üzre binâya izn virilüp
 mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn
 min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'ışrîne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi ibn Hüseyin el-müderriş, Mehmed bin Abdullah
 er-râcil, Kemal Bey ibn Hasan, Hüseyin Bey ibn Veli ve gayruhum.

569 - 1618 (1027) İstanbul 3: 41a/3 Tescil işlemleri / Registration

Merhum Kenan Ağa Vakfı'na berat belgesiyle mütevellî olan
 Hüseyin Bey ile Evliya Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Efendi
 birlikte mahkemededirler. Hüseyin Bey, vakfın Büyük Ayasofya
 Mahallesi'nde bulunan yedi dükkânlı ve sekiz odalı mülkünü Ev-
 liya Mehmet Efendi'ye kiraya verir. Yapılan kira anlaşmasına göre
 Evliya Mehmet Efendi 60.000 akçe peşin ödeme yapar. Ertelenmiş
 kira ise günlük 10'ar akçe olarak belirlenir. Evliya Mehmet Efendi
 ileride mülkün onarımı için harcama yaparsa, masrafı bu ertelen-
 miş kireden düşülecektir. Hüseyin Bey'in sözlerini vekil Mustafa
 Efendi'nin onaylamasının ardından yapılan sözleşme tescil edilir.

*Hüseyin Bey, mutawalli of the Merhum (deceased) Kenan Ağa
 Waqf by an imperial appointment (berat), is in court with Musta-
 fa Efendi, legal agent of Evliya Mehmet Efendi. Hüseyin Bey rents
 to Evliya Çelebi a property of the waqf in the Büyük Ayasofya ne-
 ighborhood. The property comprises seven stores and eight ro-
 oms. According to the rent contract, Evliya Mehmet Efendi makes
 a 60,000 advance payment, and the rent is set at 10 akçe per day.
 Should Evliya Çelebi incur expenses for maintaining the property,
 they are to be deducted from the advance payment. The legal
 agent Mustafa Efendi corroborates Hüseyin Bey's account. The
 court then registers the rent contract.*

Merhum Kenan Ağa Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile mütevellî olan Hüseyin Bey ibn Mahmud meclis-i şer' de sâlik-i mesâlikî'l-hidâye ve'l-yakîn vâkîf-ı mevâkıf-ı r-rüşd ve't-temkîn âlim-i me'âlimi't-tarîka vâsıl-ı âlemi'l-hakîka Evliyâ Mehmed Efendi bin Cafer tarafından tasdîk-i âti'z-zikre vekîl olup hasm-ı câhid mahzarında Mehmed bin Ahmed ve Osman ibn Mehmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mustafa Efendi ibn Mustafa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Âişe Hatun ibnet-i Firuzay Vakfı'na ve bir tarafı Şehzâde Hatun ibnet-i Yunus Vakfı'na ve tarafeyni tarîk-i âmna müntehâ olup yedi bâb dükkânı ve üzerinde dört bâb odaları ve zikr olunan odaların üzerinde bir birine mukâbil iki oda ve bir sofayı ve andan mâ'adâ iki bâb büyük ve iki bab küçük fevkânî odaları ve bir sofa ve bir dehlîz ve bir matbah ve bir kilar ve iki kenîf ve bir âhûr ve bir fevkânî köşki müstemil olan menzili yevmî onar akçe icâre-i mü'eccel ve altmış bin akçe icâre-i mu'accel ile merkûm Evliyâ Mehmed Efendi'ye tevliyetim hasebiyle icâr ve ba'de't-tahliye teslim eyledim ol dahi târih-i kitâbdan istîcâr ve kabul itdikden sonra icâre-i mu'accele olan meblağ-ı merkûm altmış bin akçeyi vakf için yedinden ahz ü kabz idüp ve menzil-i mezbûrun ta'mire muhtâc olan mevâzi'ini kendü malıyla idüp harc eylediği meblağ icâre-i mü'eccele mahsûb olmak üzere merkûm Mehmed Efendi'ye izn virdüm didikde mütevellî-i merkûmun vech-i mersûm üzere cârî olan kelâmını vekîl-i merkûm vicâhen tasdîk idicek mâ-vaka'a kayd u tahrîr [olundu] fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-îşrîn min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'îşrîne ve elf

Şühûd

Fahrü's-sulehâ Mehmed Efendi ibn Ahmed, Osman Efendi ibn Mehmed el-imâm, Mustafa Efendi ibn el-imâm, fahrü'l-a'yân Ali Ağa el-mutasarrıf, el-Hâc İsmail el-bevvâb.

570 - 1618 (1027) İstanbul 3: 42a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İbrahim ve kız kardeşi Saliha, Nasuf Efendi ile birlikte mahkemededirler. İki kardeşe merhum babaları Mehmet'ten bir ayakka-

bı dükkânı miras kalmıştır. Bu dükkânın mülkiyeti Mehmet Çelebi Vakfı'na ait olup yalnızca kullanım hakkı aylık 15 akçe kirayla varislere aittir. Ancak Nasuh Efendi dükkânı merhumdan devraldığını söyleyerek varislere vermemiş, dolayısıyla iki tarafın arası açılmıştır. Daha sonra aracılardan yardımıyla iki taraf 3500 akçe üzerinde anlaşarak sulh yapmışlardır. Şimdi kardeşler mahkemede sulh bedelini aldıklarını ve Nasuf Efendi ile bir davalarının kalmadığını söylerler. Mahkeme de yapılan sulh anlaşmasını tescil eder.

Ibrahim and his sister Saliha are in court with Nasuh Efendi. The two siblings have inherited a shoe store from their late father. The ownership of the store belongs to the Mehmet Çelebi Waqf, and the siblings hold only the usufruct rights for 15 akçe per month. Claiming to have obtained the store from the decedent, Nasuh Efendi had refused to return it to the siblings. The parties were thus in disagreement. Then, upon mediation, they reached an amicable settlement for 3500 akçe. Now, in court, the siblings state that they have collected from Nasuh Efendi the 3500 akçe. No more issues remain between them, they say. The court registers the amicable settlement.

İbrahim bin Mehmed ve li-ebeveyn kız karındaşı Saliha nâm kim mesneler meclis-i şer' de râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Nasuh Efendi bin Mehmed muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp kazâ-i havâss-ı Kostantiniyye'ye tâbi' Silivri nâm kasabada vâki' Pîri Paşaoğlu dimekle ma'rûf Mehmed Çelebi Vakfı'ndan olan bir tarafı Mehmed bin Abdullah ve bir tarafı Mahmud bin Abdullah mülkleri ve bir tarafı vakf-ı mezbûr ile mahdûd olup vakf-ı merkûma ayda on beş akçe icâre-i mü'eccele ve icâre-i mu'accele ile babamız merhûm Mehmed mutasarrıf olduğu bir bâb haffâf dükkânı ve üzerinde bir odanın hakk-ı tasarrufu ba'de'l-vefât kânun üze bize intikâl itmiş iken merkûm Nasuh Efendi dükkân-ı merkûmı babanız hâl-i sıhhatinde bana fâriğ olmuştur deyü tasarrufumuza mâni' olup beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki'a olmuş idi el-hâletü hâzihî tavassut-ı muslihîn ile beynimizde üç bin üç yüz akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh itdiklerinde biz dahi sulh-i

mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmı mezbûrun yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp dükkân-ı merkûma müte'alika olan da'vâdan mezbûrun zimmetini ibrâ' ve iskât eyledik ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allik bi'z-zât bizden veya vekîlimizden da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didiklerinde mâ-vaka'a kayd şüd tahrîren fi'l-yevmî'r-râbi' min Cumâdelâhire li-sene seb'â ve işrîne ve elf

Şühûd

Mustafa Çavuş bin Abdullah eş-Şehîr bi-Şekercibaşı, Receb bin Mustafa, Mustafa Reis bin [boş], Ahmed Efendi bin Mehmed el-müderriş ve gayrum.

571 - 1618 (1027) İstanbul 3: 42b/1 Dava / *Adjudication*

Burdur Kazası'nın Lengemi Köyü sakinlerinden Mehmet Halife, vakfettiği paranın mütevellisi Ahmet Halife karşısında mahkemedir. Mehmet, 3000 akçesini yaşamı boyunca kendisinin kullanması, öldükten sonra da yıllık yüzde 12,5 faizle işletilmesi koşuluyla vakfetmiştir. Bir yılda elde edilen 375 akçe faiz gelirinin 75 akçesi mütevelliyeye verilecek, kalan 300 akçe de köy halkının ödediği avarız vergisi için harcanacaktır. Mehmet şimdi yaptığı vakfiyeyi iptal ettiğini belirterek mütevelliden parasını geri almak istediğini söyler. Ahmet ise, İslam hukukçularının görüşüne göre Mehmet'in vakfiyesinin bozulamayacağını öne sürer. Mahkeme, müteveli Ahmet'in bu görüşünü haklı bularak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Mehmet Halife, a resident of the Lengemi village in the Burdur district, sues Ahmet Halife, mutawalli of the funds he endowed. Mehmet endowed 3000 akçe, stipulating that he would use it during his lifetime, and it would be invested at a 12.5 percent interest rate after his death. Out of the 375 akçe, one year's interest revenue, 75 akçe is to be paid to the mutawalli and the remaining 300 akçe is to be used for payment of the neighborhood's extraordinary (avarız) tax. Suddenly, Mehmet wants to annul

the waqf and asks the mutawalli to return the endowment. For his part, the mutawalli claims that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled, based on the views of Islamic jurists. Agreeing with mutawalli Ahmet, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

İşbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî oldur ki vilâyet-i Anadolu'da Burdur Kazâsı'na tâbi' Lengemi nam karye sâkinlerinden Mehmed Halife bin Kemâleddin meclis-i şer'î şerîfde vakf-ı âtiye li-ecli't-tescîl mütevellî nasb itdüğü Ahmed Halife bin Receb mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp kendü malımdan üç bin akçe hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf ve habs ve mütevellî-i mezbûra teslim eyledim ol dahi tesellüm eyledikten sonra şöyle şart eyledim ki mâdâm ki hayâtda olam meblağ-ı mezbûrî vakfiyet üzere mutasarrıf olam ve ba'de vefâtihî meblağ-ı mezbûr mütevellîsi yediyle yılda ona on bir ve rub' akçe hesabı üzere istirbâh olunup hâsıl olan üç yüz yetmiş beş akçe ribhin yetmiş beş akçesi vazîfe-i mütevellî olup mâ'adâsı karye-i mezbûre avârızı içün mütevellîsi bir mu'temed kimesne ile irsâl eyleye deyüp mütevellî-i mezbûr vâkîf-ı merkûmı tasdik itdikden sonra vâkîf-ı mezbûrdan rücû' itdim deyü meblağ-ı merkûmı taleb itdikde mütevellî dahi cevâbında İmâm Züfer re'y-i şerîfi üzere sıhhat-i vakf-ı nükûd emr-i mukarrerdir deyü teslimden imtinâ' idüp sadr-ı kitâbda tevkî'i vâkî' olan hâkimden hükm taleb itdikde ol dahi nazaran li'l-vakf sıhhatine hükm itdikde vâkîf-ı mezbûr tekrâr bast-ı merâm idüp eğerçe vakf-ı nükûd alâ re'y-i'l-imâmî'l-ma'hûd sahîh ve câ'izdir lâkin lüzûm yokdur âna binâ'en taleb iderim deyüp mütevellî dahi cevâbında sıhhat vakf ile lüzûm ile lüzûm tev'emândır husûsen hükm-i hâkim dahi evlâ deyüp ba'de'l-mücâdele hâkim-i müşârün-ileyh dahi bi'l-muvâcehe lüzûmına dahi hükm idüp min ba'd vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh ve lâzım olup nakz muhâl ve tağyîr ve tebdîli mümteni'ü'l-ihtimâl oldı tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'ışrîne ve elf

Şühûd

Bali Efendi bin Ahmed, es-Seyyid Ali bin es-Seyyid Nebi, el-Hâc Resûl bin Mustafa, el-Hâc Veli bin Süleyman ve gayruhum.

572 - 1618 (1027) İstanbul 3: 43a/1 Dava / *Adjudication*

Soğan Ağa Mahallesi sakinlerinden Berviz Ağa, müteveli Ahmet Efendi karşısında mahkemededir. Berviz Ağa, Yakub Ağa Vakfı’nın bitişiğindeki bir börekçi dükkânını şu şartlarla vakfeder: Dükkân müteveli yönetiminde kiraya verilecek ve elde edilen gelirden günlük 2 akçe Yakub Ağa Vakfı’nın mütevellisine verilecektir. Ahmet Efendi günlük 1 akçe karşılığında yeni vakfın mütevellisi olacaktır. Kemal Paşa Mescidi’nde görevli olan üç din adamı günlük 2’şer akçe karşılığında Kuran okuyacaklardır. Bu şartlarla vakıf kurulup dükkân Ahmet Efendi’ye teslim edildikten sonra Berviz Ağa vakıf kurmaktan vazgeçtiğini söyler. Ahmet Efendi, İslam hukukçularının görüşlerine göre vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Mahkeme, Ahmet Efendi’nin görüşüne katılarak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Berviz Ağa, a resident of the Soğan Ağa neighborhood, is in court with mutawalli Ahmet Efendi. Berviz Ağa endows a patty (börek) store adjacent to the Yakub Ağa Waqf with the following stipulations. The store is to be rented out under the mutawalli’s control. Out of the rental income, 2 akçe per day is to be paid to the mutawalli of the Yakub Ağa Waqf. Ahmet Efendi is to serve as the new waqf’s mutawalli at 1 akçe per day. Three clergy from the Kemal Paşa Mosque are to read Quran for 2 akçe per day. Once the waqf is realized and the store is handed over to Ahmet Efendi, Berviz Ağa asks for the waqf’s annulment. The mutawalli Ahmet Efendi counters that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of Islamic jurists. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Elhamdü li-veliyihî ve’s-salâtu ve’s-selâm alâ nebiyyihî ve âlihî ve ashâbihî el-müte’eddibîn bi-âdâbihî ve ba’d bu kitâb-ı hurşid-tâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî ve bu hitâb-ı anberîn-nikâbın tastîrine [...] ve nâdî oldur ki dârü’s-saltanatı’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye mahallâtından Soğan Ağa Mahallesi ahâlisinden fahrü’l-ekâbir ve’l-a’yân makbûlü’s-sudûr ve’l-erkân sâhibü’l-hayrât

ve râgıbü'l-müberrât Berviz Ağa ibn Abdülmennan meclis-i şer'î kaviyyi'l-bünyân ve mahfil-i dîn-i semiyi'l-erkânda vakf-ı ferhunde-vasf-ı âti'l-beyâna li-eclî't-tescîl ve li-ebed mend olan her dakîk ve celîl için mütevellî nasb itdüğü Ahmed Efendi ibn Ömer mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idüp mahmiyye-i mezbûr merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Bayezid Han Hammâmı kurbünde vâkî' merhûm Sekbanbaşı Yakub Ağa Vakfı'ndan iki tarafı vakf-ı mezbûre ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup üç yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî iki akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufumda olan arsa üzerinde olan börekci dükkanımın mülk-i sarîhim olan binâsını hasbeten li'lâhi te'âlâ vakf u habs idüp şöyle şart eyledim ki dükkân-ı mezbûr sâyir vakıflar gibi yed-i mütevellî ile icâr olunup hâsıl olan icâreden yevmî iki akçe arsası için Yakub Ağa Vakfı mütevellîsine teslîm oluna ve mezbûr Ahmed Efendi mütevellî olup yevmî bir akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve merhûm Kemal Paşa Mescid-i Şerîfi'nde [...] üç nefer kimesne birer cüz'-i şerîf tilâvet idüp yevmî ikişer akçe vazîfe alalar bir cüz'-i şerîfin sevâbını hazret-i Resûlullâh sallâllâhu te'âlâ aleyhi ve sellem rûh-ı şerîfine ihdâ ideler ve iki cüz'-i şerîfin sevâbını benim rûhıma ihdâ ideler ve cüz'-i şerîfin birini hayâtta oldukça mezbûr Ahmed Efendi tilâvet ide ve birisini dahi Ebubekir Efendi tilâvet ide ve bir cüz'-i şerîfi dahi merhûm Şeyh Bali Efendi türbedârı Ali Dede tilâvet ide ve bunların vefâtından sonra Kurşunlu Türbe nam zâviyede olan fukarâ tilâvet idüp minvâl-i muharrer üzre vazîfeye mutasarrıf olalar ve dahi şöyle şart eyledim ki hayâtta olduğımca merraten ba'de uhrâ asl-ı vakfa zarar terettüb itmeyecek kadar tebdîl ve tağyîr ve erbâb-ı vezâyîfi teksîr yedimde ola âhar mevzi'de dükkan-ı mezbûrdan râci'-i vakf itmeğe sâlih emlâk bilüp iştirâ idersem âna tebdîl idem deyüp dükkân-ı mezbûr mütevellî-i mezbûra teslîm itdim ol dahi tevliyeti hasebiyle kabz ü tesellüm itdik didikde vâkıf-ı mezbûr mütevellî-i mersûm cümle kelâmında bi'l-muvâcehe tasdîk idüp emr-i tesâduk tamam ve tarafeynin kelâmı burada encâm bulıcak vâkıf-ı ârif kelâmını semt-i âhara sârif olup vakf-ı mezbûr imâm-ı a'zam ve hümâm-ı efham Ebu Hanîfe Kûfî cûziye bi'l-hayr ve kûfiye katında lâzım olmayup vâkıf için rücû' emr-i meşrû' olup ve arz-ı mevkûf üzerinde olan binâyı cihet-i uhrâya vakf ba'zı

e'imme katında sahîh olmamağın vakf-ı mezbûrdan rücû' idüp dükkân-ı mezbûrî mülkûme redd ve tarîk-i vakfı sedd itmek isterin didikde mütevellî-i mezbûr cevâba mütesaddî olup eğerçi vakf-ı mezkûr ol imam-ı mesfûr katında lâzım değil ise e'imme-i Hane-fiyye'nin kibârından nicesi el-vakfu izâ sahha lezime [...] mislihî der ve arz-ı mevkûfe üzerinde olan binâyı cihet-i uhrâya vakf dahi ba'zı e'imme katında sahîh ve lâzımdır deyü reddeden imtina' itmekle beynlerinde nizâ' vâki' olup mevki'-i sadr-ı kitab olan hâkim-i hâsim ve'l-ecnâb hazretlerinin huzûr-ı şerîflerinde mürâfa'a olduklarında ol hâkim-i fâzıl-ı habîr sehhelallâhü te'âlâ aleyhi külli asîr cânib-i mümeħhid-i hayrâtı evlâ ve taraf-ı teşyîd-i mebânî müber-râtı evlâ görüp sıhhat ve lüzûmı ihtiyâr iden e'imme-i kibâr ve vakf-ı arz üzerinde binâ olan ebniye ve musakkafâtın cihet-i uhrâya vakfiyetine ve sıhhatine vâkıf olan müctehidîn re'y-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve lüzûmına ve şerâyitinin şer'iyeti-ne bi'l-muvâcehe hükm buyurup vakf-ı merkûm üslûb-ı mersûm üzere vakf-ı sahîh-i lâzım olup min ba'd nakz ve naksına mahâl muhâl oldu tahrîren fî evâhiri şehri Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Ebûbekir Efendi bin [boş], Murad bin Mehmed, Mustafa bin Cafer, Mehmed bin Hızır ve gayruhum.

573 - 1618 (1027) İstanbul 3: 43a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ahmet ile Mehmet birlikte mahkemededirler. Ahmet'in Piyale Paşa Vakfı'ndan peşin ödenen bedel dışında günlük 20 akçeye kiralandığı bir at değirmeni vardır. Ahmet bu değirmeni peşin 30.000 akçe aldıktan sonra günlük 50'şer akçeden iki yıllığına Mehmet'e kiraya verir. Yapılan sözleşmeye göre Mehmet günlük 50 akçenin 20'sini vakfa 30'unu ise Ahmet'e verecektir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ahmet and Mehmet are in court. Ahmet has a horse mill rented from the Piyale Paşa Waqf for an advance payment plus a rent

of 20 akçe per day. He rents the mill to Mehmet for two years, for an advance payment of 30,000 akçe and a rent of 50 akçe per day. According to the contract, out of the daily rent Mehmet will pay 20 akçe to the waqf and 30 akçe to Ahmet. The court registers the rent contract.

El-Hac Ahmed bin Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda hâmilü'l-kitâb Mehmed bin Yusuf nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Piyâle Paşa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da [...] Mahallesi'nde vâki' vâkıf-ı sâlîfe intimâ ile tecdîd ve tavsîfden müstağnî ve ücret-i mu'accele ve yevmî yirmi akçe ücret-i mü'eccele ile yedimde ve tasarrufumda olan at değirmenini tevâbi'i ve levâhıkı ve otuz bin râyic fiddî sermâye ile tarih-i kitâb şehri gurrelerinden iki sene tamâmına değin yevmî ellişer akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr Mehmed'e îcâr ve teslîm itdim mezbûr Mehmed dahi vech-i merkûm üzre istîcâr ve tesellüm itdi didikde mezbûr el-Hâc Ahmed'i ikrâr-ı meşrûhunda mezbûr Mehmed dahi vicâhen tasdik itdikden sonra takrîr-i merâm idüp zikr olunan yevmî elli akçe ücretin yirmi akçesin cânib-i vakfa ve otuz akçesin mezbûr el-Hâc Ahmed'e edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb ü tahrîr olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-rabi' min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûd

Kurd bin [boş], el-Hâc Bedreddin eş-şehîr bi-Misdârî, Abdi bin Abdullah el-kethüdâ, el-Hâc Şehâbeddin [bin] el-Hâc Mustafa, el-Hâc Abdullah bin Ali.

574 - 1618 (1027) İstanbul 3: 43b/1 Tescil işlemi / Registration

Topkapı'daki Ahmet Paşa Vakfı'na ait bir evde kiracı olan Mustafa Çavuş mahkemeye gelir. Mustafa'nın oturduğu ev zamanla yıpranmıştır. Onarım için vakıftan izin alan Mustafa, yapaçağı harcamayı vakfa ödediği peşin kiradan düşecektir. Mustafa, mahkemeden evin onarımına ne kadar para harcanması gerektiğinin keşfedilmesini ister. Bunun üzerine mahkeme evin bulunduğu

bölgeye bir mimar ile bölgenin ileri gelenlerini keşif yapması için gönderir. Bilirkişilerce yapılan keşif sonucunda evin ancak 117.649 akçeye onarılabileceği anlaşılır. Mahkeme de yapılan keşfi tescil eder.

Mustafa Çavuş, tenant in a Topkapı house belonging to the Ahmed Paşa Waqf, is in court. The house is in disrepair. Mustafa obtains the waqf's permission to have the house repaired. He will deduct the expenses from the advance payment. Now he wants the court to conduct an investigation to determine the repair expenses. The court sends an architect and notables of the region to the house. These experts inform the court that the repairs would cost 117,649 akçe. The court registers this information.

Mahmiye-i İstanbul'da Topkapısı dâhilinde vâki' merhûm Ahmed Paşa Vakfı'ndan olup vâkıf-ı sâlife intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan menzilde icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile sâkin olan mefharü'l-asâkir ve'l-cüyûş hâfızü'l-kitâb Mustafa Çavuş ibn Ahmed meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp menzil-i mezkûr mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm hasebiyle harâbe ve ta'mîre muhtâc oldukda cânib-i vakıf-dan ta'mîrine müsâ'ade olmamağın kendü malım ile ta'mîr idüp ba'dehû sarf eyledüğim meblağı taraf-ı vakıfda icâre-i mu'accele-sine mahsûb olmak üzere vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mustafa Çelebi bin Şaban izn virmekle mukaddemâ üzerine nâ'ib ve muhammin getirüp on sekiz bin akçe menzil-i mezkûrun cümle nukzını tahmîn ve takvîm idüp ben dahi ta'mîri lâzım olan mevâzi'-i adîdesini ta'mîr ve tecdîd itmiş idim el-hâletü hâzihî savb-ı şer'-i münîrden üzerine varılup vâki' hâl keşf ve tahmîn ve mertebe-i tahammüli ta'yîn olunmasın taleb iderin didikde cânib-i şer'-i mübînden Mahmud Efendi irsâl olunup hâssa mi'mârlardan üstâd Ali bin Abdülmennan ve zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslimîn ile üzerine varup menzil-i mezkûrun cümle sakfını mesâha eylediklerinde tûlen ve arzan hesab-ı şatrancî üzere bin dört yüz doksan altı zirâ' olup her zirâ'ı otuzar akçeden kırk dört bin sekiz yüz seksen akçe divarları dahi mesâha olundukda tûlen ve ar-

zan bi-hesâb-ı mezbûr dokuz yüz altmış altı zirâ' olup her zirâ'ı onar akçeden dokuz bin altı yüz altmış akçe ve müceddeden binâ olunan küçük odanın sakfı mesâha olundukda vech-i merkûm üzre tûlen ve arzan altmış zirâ' olup zirâ'ı ellişer akçeden üç bin akçe ve zikr olunan odanın vech-i mezbûr üzre kırk dokuz zirâ' tuğla ile dolama divarının her zirâ'ına otuzar akçeden bin dört yüz yetmiş akçe ve tavanları tûlen ve arzan yedi yüz otuz zirâ' olup zirâ'ı kırkar akçeden yirmi dokuz bin iki yüz ve yüz seksen beş zirâ' kaldırımına zirâ'ı onüçer akçeden iki bin dört yüz beş akçe ve üç yüz üç tane bâğçenin dizme parmaklı bin tanesi sekizer akçeden iki bin dört yüz yirmi dört akçe ve yüz yirmi iki zirâ' asma çardağına zirâ'ı yirmişer akçeden iki bin dört yüz kırk akçe ve üç yüz kırk iki zirâ' bâğçe divarının sakfını ta'mîre üç bin dört yüz yirmi akçe ve yetmiş zirâ' tuğla döşemesine on beşer akçeden bin elli akçe ve altı pencerelerine cemî' levâzımıyla beş bin dört yüz akçe ve şadırvanına cemî' mühimmâtıyla altı bin akçe ve elli beş zirâ' su yoluna ziâ'ı altmış akçeden üç bin üç yüz akçe ve kenîfine üç bin akçe mevâzi'-i mezbûrenin cem'an yüz on yedi bin altı yüz kırk dokuz akçe ile ta'mîre tahammüli olduğın mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ahâlî-i vukûf ve erbâb-ı ebniye ve sukûf haber virdüğünü mevlânâ-yı merkûm mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda inhâ ve takrîr itmeğın meblağ-ı merkûm vech-i sabık üzre taraf-ı vakıfda menzil-i mezkûrun icâre-i mu'accelesi-ne mahsûb olmak üzre bu hurûf ketb olundu tahrîren fî evâhiri Cumâdelûlâ li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Es-Seyyid Derviş Mehmed Efendi, Yoros Çavuş, Esad Efendi, Osman Çavuş ve gayruhum.

575 - 1618 (1027) İstanbul 3: 43b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Okçubaşı Hayrettin Bey'in kendi soyunun kullanması için vakfettiği bir ev vardır. Merhumun soyunun tükenmesinden sonra ev kiraya verilecektir. Vakfın mütevellisi Ahmet Çelebi ile Derviş Sadi bu ev için mahkemededirler. Ahmet Çelebi, merhu-

mun soyunun tükendiğini belirterek evi Derviş Sadi'ye günlük 5'er akçeden üç yıllığına kiraya verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The late Okçubaşı Hayrettin Bey had endowed a house for the use of his descendants. After the end of his line, the house was to be rented out. The waqf mutawalli Ahmet Çelebi and Derviş Sadi are in court for this purpose. Stating that the decedent's line has ended, Ahmet Çelebi rents the house Derviş Sadi for three years at 5 akçe per day. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm mağfiret-nişân Sultan Bayezid Hân tâbe serâhu ve berede mesvâhu hazretlerinin câmi'-i şerîfi kurbünde Emin Bey Mahallesi'nde vâki' merhûm Okcubaşı Hayreddin Bey vakf idüp süknâsını utekâsına ba'de'l-inkirâz îcâr olunup ücretinden rûhiyçün huzûrunda eczâ-yı şerîfe tilâvetine şart eylediği menzilin mütevellîsi olan hâfîzu'l-kitâb Ahmed Çelebi bin Muharrem meclis-i şer'-i şerîfde Derviş Sadi bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp tafsîl-i mezkûr üzre vakf olup utekâ münkariz olmağla mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Hasan Efendi mülkine ve bir tarafı Mehmed Bey nam Yesârî mülkine ve bir tarafı vakf-ı mezbûra ve taraf-ı râbî'i tarîk-i amma müntehî olup üç fevkânî odaları ve fevkânî bir sofayı ve müşterek su kuyusını müştemil olan menzili tevâbi' ve levâhıkı ile târih-i kitâb şehri gurrelerinden üç sene tamâmına değin yevmî beşer akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr Derviş Sadi'ye tevliyetim hasebiyle îcâr ve teslim eyledim mezbûr dahi vech-i merkûm üzre istîcâr ve tesellüm eyledi didikde mütevellî-i mezbûrî ikrâr-ı meşrûhında mezbûr Derviş Sadi dahi vicâhen ve şifâhen tasdik ve vech-i sabık üzre istîcâr ve tesellüm eylediğini tahkik itmeğin mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb ü tahrîr olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Mustafa Beşe bin İvaz, Hasan bin hüseyin, Ahmed bin Süleyman, Ali Dede bin Mehmed ve gayruhum.

576 - 1618 (1027) İstanbul 3: 44a/3 Tescil işlemi / Registration

Merhum Şeyh Resmi Mahallesi sakinlerinden Ahmet Çelebi mahkemeye gelir. Ahmet Çelebi, Şeyh Resmi Vakfı'na ait bir evde kiracıdır. Bu ev zamanla yıpranmış, Ahmet Çelebi de mahkemenin izniyle evi onartmıştır. Şimdi Ahmet Çelebi eve yaptığı harcamanın bilirkişiler tarafından keşfedilmesini ister. Mahkeme iki mimarı keşif yapması için bölgeye gönderir. Yapılan keşif sonucunda, söz konusu evin onarımı için 4205 akçe harcandığı belirlenir. Mahkeme de yapılan keşfi tescil eder.

Ahmet Çelebi, a resident of the Merhum Şeyh Resmi neighborhood, is in court. He has been renting a house from the Şeyh Resmi Waqf. The house was falling apart, and Ahmet Çelebi had it repaired with the permission of the court. Now, he wants the court to conduct an investigation to determine his repair expenses. The court sends two architects to the region. The experts determine that the repairs must have cost 4205 akçe. The court registers the finding.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Şeyh Resmî Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Çelebi ibn el-Hâc Süleyman meclis-i şer'-i şerîfde sevk-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede merhûm-ı merkûmun ev-kâfından olup iki tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı Âbid Çelebi Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile sâkin olduğım menzilin tuğla dolma divarı ve tah-ta perdesi ve tahta döşemesi ve tarîk-i âmm tarafından vâki' taş di-varı harâbe-müşrif olmağın bundan akdem izn-i hâkimü's-şer'le tecdîd ve ta'mîr eyledim hâlen kıbel-i şer'-i şerîfden üzerine varılıp keş ü tahmîn ve mertebe-i tahammüli ta'yîn olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'-i kavîmden mevlânâ Mahmud irsâl olunup hâssa mi'mârlardan üstâd Ali bin Abdullah ve Mustafa Bey ve zeyl-i kitabda mestûrû'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mez-bûra varup müşâhede itdiklerinde fi'l-hakîka mezbûr Ahmed Çelebi'nin takrîri üzre tecdîd ve ta'mîr olunduğı mukarrer olunmağın mi'mârân-ı mezbûrân tahmîn-i sahih ile tahmîn eylediklerinde şat-

rancî hesâbı üzre yetmiş iki zirâ' tuğla divarın tecdîdine bin beş yüz doksan akçe ve tahta perdenin müceddeden binâsına dört yüz akçe ve hesâb-ı mezbûr üzre elli üç zirâ' tahta döşemenin tecdîdine bin üç yüz yirmi beş akçe ve yine hesab-ı mezbûr üzre otuz altı zirâ' taş divarın müceddeden binâsına sekiz yüz doksan akçe cem'an dört bin iki yüz beş akçe harc u sarf olunmuşdur meblağ-ı mersûmdan noksanla husûli müyesser değildir deyü haber virdiklerini mevlânâ-yı merkûm mahallinde tahrîr ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itmeğin ma-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fî evâ'ili Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Halil Efendi ibn Emrullah el-imâm, Mehmed bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin el-hayyat, Mahmud bin el-hayyat, Salih Çelebi ibn Yusuf, Mahmud bin el-Hâc Süleyman.

577 - 1618 (1027) İstanbul 3: 44a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Hâce Hatun Vakfı'na padişah beratı ile mütevellî olan Ramazan Bey, I. Mustafa ile birlikte mahkemededir. Hızır Bey Mahallesi'nde, vakfın yıllık 36.000 akçe karşılığında II. Mustafa Çelebi'ye kiraya verdiği bir hamamı vardır. II. Mustafa Çelebi'nin kira süresinin bitmesi üzerine Ramazan Bey, söz konusu hamamı I. Mustafa'ya kiralar. Yapılan yeni sözleşmeye göre I. Mustafa vakfa yılda 40.000 akçe ödeyecektir. I. Mustafa, Ramazan Bey'in söylediklerini onaylar. Mahkeme de yapılan sözleşmeyi tescil eder.

Ramazan Bey, appointed mutawalli of the Hâce Hatun Waqf through an imperial order (berat), is in court with Mustafa I. Mustafa Çelebi II had rented from the waqf a bathhouse in the Hızır Bey neighborhood for 36,000 akçe per annum. Upon the expiry of Mustafa Çelebi II's rent contract, Ramazan Bey rents the bathhouse to Mustafa I. According to the new rent contract, Mustafa will pay the waqf 40,000 akçe per annum. Mustafa I corroborates Ramazan Bey's testimony. The court then registers the transaction.

Merhûme Hâce Hatun Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-eşbâh Ramazan Bey bin Abdülkerim meclis-i şerîfde râfi'ü'l-kitâb Mustafa bin Musa nam râcil muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek nâm mevzi' kurbünde Hızır Bey Mahallesi demekle ma'rûf mahallede vâki' vâkıfe-i mûmâ-ileyhâya intimâ ile tecdîd ve tavsîfden müstağnî olan çiftte hammâmın yılda otuz altı bin akçe icâre-i mü'eccele ile müste'ciri olan Mustafa Çelebi'nin müddet-i icâresi tamâm olup merkûm Mustafa bin Musa yılda kırk [bin] akçe icâre ile tâlib olup vakfa nef'i olmağın hammâmı merkûmı tevliyetim hasebiyle mersûm Mustafa bin Musa'ya her sene kırk bin akçe icâre-i mü'eccele ile târih-i kitâbdan üç sene tamâmına değin icâr ve ba'de't-tahliye teslîm eyledim merkûm dahi istîcâr ve kabûl ve kabz idüp ve icâre-i mezbûreden her re's-i şehirde zimmetine lâzım gelen üç bin üç yüz otuz akçeyi her ay tamâmında virmeğe müte'ahhid oldu didikde mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Ahmed Çelebi bin Salih, Ahmed Bey bin el-hammâmî, Mahmud Çelebi el-bevvâbü's-sultânî, Mehmed bin Mehmed el-hammâmî, Receb Çelebi bin Mustafa ve gayruhum.

578 - 1618 (1027) İstanbul 3: 44b/1 Dava / *Adjudication*

Merhume Ayşe Hatun Vakfı'nda merhumenin ruhu için günlük 1,5 akçe karşılığında Kuran okuyan Himmet, Bali, Ali ve Mehmet adlı kişiler, vakfın mütevellisi Şeyh Seyfullah Efendi karşısında mahkemededirler. Davacılar, vakfiyede verdikleri hizmet karşılığında günlük 1,5 akçe ödeneceği kaydedilmesine rağmen Şeyh Seyfullah Efendi'nin kendilerine aylık 40 akçe vermesinden şikâyetçi olurlar. Mahkeme Şeyh Seyfullah Efendi'ye görüşünü sorar. Şeyh Seyfullah Efendi vakfiyede yazılanın doğru olduğunu onaylar. Sonuç olarak mahkeme, davacıların ücretlerinin eksiksiz ödemesi konusunda Şeyh Seyfullah Efendi'yi uyarır.

mukayyed ve mestûr iken merkûm Seyfullah Efendi ayda kırkar akçeden ziyâdesini virmede ta'allül ider su'âl olunup tenbîh-i şer'î kılınmak taleb ideriz didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûr Seyfullah Efendi cevâbında fi'l-hakîka vâkife-i mezbûrenin vakfiyesinde yev-mî birer buçuk akçe vazîfe virile deyü mestûrdur didikde şart-ı vâkife üzre mezbûrların vazîfe-i mu'ayyenelerini teslîm itmeğe mezbûr Seyfullah Efendi'ye tenbîh-i şer'î kılınup mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sabi' min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

El-Hac Ali bin Abdullah, el-Hâc Emrullah bin Veli, Hasan bin Ali, Mehmed bin Cafer, Murad Beşe, Mustafa Beşe ve gayruhum.

579 - 1618 (1027) İstanbul 3: 45a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İsmi belirsiz bir kişinin vakfettiği evde oturan müezzin Mehmet'in vefatı üzerine bu ev, vakfiye şartı gereğince kullanması için yoksul ve iyi bir kişi olup eve gereksinimi olan Mehmet Efendi'ye verilir. Mehmet Efendi evi kullanmanın karşılığında yılda bir defa merhum için Kuran'ı baştan sona okuyacaktır (hatim indirme).

Upon the death of müezzin (prayer caller) Mehmet, the resident of a waqf house endowed by an unknown person, the house is given to Mehmet Efendi, who is poor, kind-hearted, and in need of a house, in accordance with the waqf deed (vakfiye). In exchange for using the house, Mehmet Efendi is to recite the Quran from beginning to end once a year for the decedent's soul.

Mahmiye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' bir tarafdand Abdi Çelebi mülki ve bir tarafdand Ahmed Çelebi mülki ve bir tarafdand Çaşnigîr Mustafa Ağa mülki ve bir tarafdand tarîk-i ânım ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî büyût-ı mûte'addideyi müştamil olan menzili ashâb-ı hayrâtndan [boş] vakf eyleyüp süknâsı rûhiyçün her senede bir hatm-i şerîf tilâvet olunmak üzre ulemâdan bir fakîr kimesneye şart eyleyüp menzil-i mezbûrda ber mûceb-i şart-ı vâkîf bundan akdem Ayasofya-i Kebîr Câmî-i Şerî-

William H. Bartlett'in 19. yüzyıl başlarına ait çiziminde Ayasofya.

Ayasofya Mosque in the early nineteenth century, by William Bartlett.

fi'nde mü'ezzin olan Mehmed sâkin iken fevt olup menzil-i mezbûr mahlûl olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb câmi'i-i mezbûrda hâlen imâm olan fahrü'l-e'imme Mehmed Efendi ibn Ramazan Efendi âlim ve fakîr ve sâlih ve mütedeyyin ve meskene eşedd-i ihtiyâcî zâhir ve mütebeyyin olmağın tevcîh olunup zabt u tasarrufiychün bu vesîka ketb ve yedine def' olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Mefharü'l-hutabâi'l-kirâm Mahmud Efendi bin el-Hâc Mehmed, Taceddin (?) Efendizâde Abdünnebi el-hatib, Sadi Halife el-müezzin, umdetü'l-müderrişin Yahya Efendi ibn Mahmud, Nezzaf Çelebi el-müezzin, Derviş Çelebi el-kâtib, Azâd (?) Efendi el-kâdi ve gayruhum.

580 - 1618 (1027) İstanbul 3: 45b/1 Tescil işlemi / Registration

Hürrem Çavuş Vakfı'nın mütevellisi iken vefat eden Osman Çelebi'nin kızlarının vasisi Ümmühani Hatun'un vekili Mustafa

Efendi, vakfın yeni mütevellisi Mahmut Çavuş ile mahkemededir. Vekil Mustafa Efendi, merhumun ölümünden sonra vakıf parasından merhumda kalan 123.454 akçeyi Mahmut Çavuş'a teslim ettiğini söyler. Mustafa Efendi'nin bu sözlerini Mahmut Çavuş da onaylar.

Osman Çelebi dies during his tenure as mutawalli of the Hürrem Çavuş Waqf. Mustafa Efendi, legal agent of Ümmuhani Hatun, guardian of Osman Çelebi's daughters, is in court with Mahmut Çavuş, the waqf's current mutawalli. The legal agent Mustafa Efendi hands over to Mahmut Çavuş 123,454 akçe belonging to the waqf, which, he says, the decedent had in his possession at his death. Mahmut Çavuş corroborates Mustafa Efendi's account.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Hürrem Çavuş Vakfı'na mütevellî iken vefât iden Osman Çelebi'nin sulbiye kızları Fâtıma ve Hadice nâm sağırelerin vasî-yi şer'îleri olan Ümmühâni Hâtun ibnet-i Mustafa tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi bin Mehmed mahfil-i kazâda vakf-ı mezbûra hâlen mütevellî olan Mahmud Çavuş ibn Ahmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp mütevellî-i mezbûr Osman Çelebi vefât itdikden sonra ben vasî-yi merkûmun vekîli olmağla yüz on sekiz bin iki yüz elli dört akçe ve bin altı senesi ribhinden dört bin yüz akçe ve odalar icâresinden altı yüz akçe ve derkine beş yüz akçe mersûm Mahmud Çavuş'a teslim eyledim su'âl olunup takrîri tahrîr olunmasın taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mersûm Mahmud Çavuş fi'l-hakîka vech-i merkûm üzre vakf-ı mezbûrdan zıkr olunan meblağları vekîl-i mezbûr yedinden alup kabz eyledim didikde mâ-hüve'l-vâki' ketb [olundu] Şühûdü'l-hâl

Ali Bey ibn Abdullah, Ömer bin Muharrem, Maden bin Hasan, Mustafa bin Hacı Veli, Ali Bey bin Sefer, Mahmud Bey ibn Abdullah, Odacı Mahmud ve gayruhum.

581 - 1618 (1027) İstanbul 3: 45b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İsfendiyyar isimli Hristiyan, Kasım Bey Vakfı’nın mütevellisi Mehmet’e evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 27.000 dirheme satar, sonra da sattığı evi Mehmet’ten bir yıllığına 3375 dirheme kiralar. İsfendiyyar vakfa olan borçlanmasına iki kişiyi kefil gösterir. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

İsfendiyyar, a Christian, takes out a 27,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Mehmet, mutawalli of the Kasım Bey Waqf. He then rents the same house from Mehmet for 3375 dirhem for a period of one year. He appoints two sureties for his debt to the waqf. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

582 - 1618 (1027) İstanbul 3: 46b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kâtip Şemseddin Mahallesi sakinlerinden olan Yusuf Bey, Gülbeste Hatun Vakfı’na ait bir evde kiracıdır. Zamanla yıpranan bu evin onarılması gerekmektedir. Mütevellî Rıdvan ile anlaşılan Yusuf Bey, yapılacak harcamayı peşin kiradan (mu’accel) düşmek koşuluyla evi onaracaktır. Bu arada kimi kişiler Yusuf Bey ile Rıdvan’ın arasına girerek evin kira değerinin günlük 4 akçe olduğunu öne sürmüşlerdir. Bu nedenle Rıdvan evin onarılmasına engel olmaktadır. Şimdi Yusuf Bey mahkemeden, bilirkişilerin gönderilerek evin günlük kira değerinin saptanmasını ister. Mahkeme bölgeye iki mimarı keşif yapması için gönderir. Bölgenin ileri gelenlerinin yanında bilirkişilerce yapılan incelemeler sonucunda evin günlük kira değerinin 3 akçe olduğu anlaşılır. Sonuç olarak mahkeme evin günlük kirasını 3 akçe olarak belirleyerek Yusuf Bey’e onarım için gerekli izni verir.

Yusuf Bey, a resident of the Kâtip Şemseddin neighborhood, is a tenant in a house belonging to the Gülbeste Hatun Waqf. The

house is dilapidated. Yusuf Bey reaches an agreement with mutawalli Rıdvan to cover the repair expenses out of his own pocket and then deduct them from the advance payment (mu'accel). Alas, third persons sow friction between the two men by claiming that the rent of the house is 4 akçe per day. Rıdvan thus chooses to withdraw permission for the repairs. Now, Yusuf Bey wants the court to conduct an investigation to determine the daily rent of the house. The court appoints two architects, who examine the house in front of notables of the region. They determine that the rent is 3 akçe per day. In conclusion, the court sets the rent as 3 akçe per day and gives Yusuf Bey permission for the repairs.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtib Şemseddin Mahallesi sâkinlerinden fahrü'l-esbâh Yusuf Bey bin Abdullah nâm bevvâb-ı sultânî meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' merhûme Gülbeste Hâtun Vakfı'ndan olup inde'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd olan menzil-i merkûm mürûr-ı eyyâm ile ve kürûr-ı a'vâm ile harâbe-müşrif olup müceddeden binâsına cânib-i vakfdan mü-sâ'ade olmamağın vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Rıdvan bin Abdullah menzil-i mezbûrî bana icâre-i mu'acceleye mahsûb olmak üzere izn virüp ben dahi ta'mîr ve meremmet itmek istediğimde ba'zı kimesneler bana garazan menzil-i mezbûrun yevmî dört akçe ücrete tahammüli vardır ecr-i mislinden tutula istihbâr itdik biz yevmî dörder akçeye kabûl ideriz dimeğin mütevellî-i mezbûr masrafıma mâni' olup kibel-i şer'den ehl-i hibre ile üzerine varılıp menzil-i mezbûrun yevmî ne mikdâr akçe ücrete tahammüli vardır ba'de'l-yevm ketb ü terkîm olunup minvâl-i muharrer üzere binâya izn-i şer'î virilmek taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Şaban Efendi ve hâssa mi'mârlardan üstâd Abdullah ve üstâd Mustafa bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûrül-esâmî olan müslimîn ile menzil-i mezbûra varup mütevellî-i mezbûr mahzarında mi'mârân-ı merkûmân işbu menzilin yevmî üç buçuk akçeye tahammüli vardır hâlen ziyâdeye icâr olursa ba'de zamân kimesne râğbet itmemekle hâlî kalup vakfa gadr olmak lâzım gelir ancak ecr-i misli yevmî üçer akçedir deyü mi'mârân-ı mersûmân sâ'ir ehl-i vukûf-ı müslimîn ittîfâkıyla haber virdiklerinde müste'cir-i

mezbûr dahi kabûl itmeğin vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahal-
linde tahrîr ve mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itmeğin minvâl-i
mestûr üzre binâya izn-i şer'î virilüp mâ-vaka'a ketb olundu tahrî-
ren fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine
ve elf

Şühûd

Abdi Çavuş bin Abdullah, Hüseyin Ağa bin Abdullah, İbrahim
Halife bin Nasuh, Abdülbaki Çelebi, Mehmed Beşe, Mehmed
Efendi bin Şaban el-imam, Rüstem bin Abdullah.

583 - 1618 (1027) İstanbul 3: 47a/1 Tescil işlemi / Registration

Makri, Sinan Ağa Vakfı'ndan 300 akçe peşin, 25'er akçe de ay-
lık ertelenmiş kirayla bir bakkal dükkânı kiralamış, bu dükkânın
onarımı için mütevellî Hasan'dan izin tezkiresi almıştır. Şimdi bu
tezkireyi mahkemeye sunan Makri, vakıfla yapılan kira sözleşme-
si için mahkemeden bir temessük belgesi verilmesini ister. Sunulan
belgeyi inceleyen mahkeme, Makri'ye yaptığı kira sözleşmesi ve
onarım iznine ilişkin temessük belgesini verir.

*Makri has rented a store from the Sinan Ağa Waqf for an ad-
vance payment of 300 akçe and a rent of 25 akçe per month. He
has received from mutawalli Hasan a permission certificate (izin
tezkiresi) for repairs. Now, presenting to court the certificate,
Makri wants the court to issue a promissory note (temessük) do-
cumenting the rent contract with the waqf. Examining the docu-
ment, the court issues to Makri the requested promissory note. It
registers both the rent contract and the permission for repairs.*

İşbu râfi'ü'l-kitâb Makri veled-i Piro nâm zimmî meclis-i şer'-i
şerîfe gelüp takrîr-i kelâm idüp Sinan Ağa nam sâhibü'l-hayrın
vakfı olup mahmiyye-i İstanbul'da el-Hâc Ferhad Mahallesi'nde
vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir bâb bakkâl dükkânı
cânib-i vakıfdan îcâr olunmak lâzım gelmeğin mütevellîsi olan Ha-
san bin Ahmed bin yirmi Rebi'ülâhîrinin yirmi ikisinde vakıf için

yedimden üç yüz akçe icâre-i mu'accele alup kabz idüp be-her ay yirmi beşer akçe icâre-i mü'eccele ile bana îcâr eyleyüp ben dahi vech-i mübeyyen üzre istîcâr ve kabûl eyledüğimden sonra lede'l-ihhtiyâc meremmetini dahi taht-ı icâremde oldukça kendi malımdan itmeğe râzı olduğuma binâ'en zabt ve tasarrufiycün yedime tezkire virmiş idi el-hâletü hâzihî tezkire mazmûnınca savb-ı şer'eden dahi temessük taleb iderim deyü mütevellî-i mezbûr nâmına hatt ve hateminde müştemil ve târih ile müverraha mazmûnı takrîrine mutâbık mütevellî tezkiresi ibrâz eylemeğın tezkiresi mücebi üzre bu sahîfe talebiyle ketb olunup cânib-i vakfa icâre-i mü'eccele-i mu'ayyenesini edâ eyleyüp ve meremmâtını mâlından edâ eyledikçe zabt ve tasarrufuna kimesne mâni' olmamak savb-ı şer'-i mutahhardan yedine def' olundu ki lede'l-ihhtiyâc ibrâz ve ishâh ve def'-i hasm-ı leccâc ide tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Üstad Mehmed bin [boş], Bayram bin Abdi, Mehmed bin Per-vane, Üstâd Hamza, Muharrem Himmet, İbrahim bin Hamza ve gayruhum.

584 - 1618 (1027) İstanbul 3: 49a/2 Tescil işlemi / Registration

Hace Üveys Vakfı'nın kiracılarından olan Nisa Hatun, vakıftan kiraladığı evi mütevellî izniyle Mehmet'e 35.000 akçe karşılığında devreder. Mahkeme de yapılan devir işlemini tescil eder.

Nisa Hatun transfers to Mehmet a house that she has rented from the Hace Üveys Waqf for 35,000 akçe, with the permission of the mutawalli. The court registers the transfer.

Nisâ Hatun ibnet-i Mahmud mahfil-i kazâda hâssa bostancılar-dan sâhibü'l-kitâb Mehmedi nâm acemî tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup vekâleti Mustafa bin Hasan ve İbrahim bin Perver şehâdetleriyle şer'an sâbite olan fahrü'l-a'yân Mehmed Ağa ibn Veli mahzarında ikrâr idüp mahmiyye-i İstanbul'da Hâcepaşa Câmi'

kurbünde vâki' bir tarafı hâlen sadrazam ve serdâr-ı ekrem Halil Paşa hazretleri yerleri ve bir tarafı Ahmed bin Abdullah mülki ve bir tarafı Hâkime Hatun mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd Hâce Üveys Vakfı'ndan olup icare-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufumda olan büyü-tü müte'addideyi müstemil menzilin hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma'rifetiyle mezbûr Mehmed'e tefvîz ve teslîm eyledim ol dahi tefevvüz ve tesellüm idüp mukâbele-i tefvîzde vekîl-i mezbûr yedinden merkûm Mehmed malından otuz beş bin akçeyi alup kabz eyledim min ba'd menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufu mersûm Mehmed'indir didikde mukîr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mesfûr vicâhen tasdîk idüp mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-îşrîn min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'îşrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman Çavuş, Halil Çelebi, Hüsrev bin Abdullah, Ahmed Beşe bin Abdullah.

585 - 1618 (1027) İstanbul 3: 49b/5 Dava / *Adjudication*

El-Hac Mehmet Vakfı'nın mütevellisi Ramazan, vefat eden İmra isimli Hıristiyanın varislerinin vasisi ve aynı zamanda merhumun eşi Seltane karşısında mahkemededir. Ramazan, merhumun daha önce vakıftan bir bölümü faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 11.000 akçe borç aldığını, bunun 7000 akçesini ölmeden önce ödediğini ve geriye 4000 akçe alacak kaldığını söyler. Ramazan kalan alacağını merhumun terekesinden tahsil etmek ister. Mahkeme Seltane'ye görüşünü sorar. Seltane söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine Ramazan mahkemeye getirdiği şahitlerin yardımıyla savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme kalan alacağın merhumun terekesinden tahsil edilmesine karar verir.

Ramazan, mutawalli of the El-Hac Mehmet Waqf, sues Seltane, wife of İmra, a late Christian, and guardian of the decedent's heirs. The plaintiff claims that the decedent owed the waqf 11,000

akçe, a portion of which represents interest (expressed as the price of broad cloth). The decedent settled 7000 akçe of the debt before his death, leaving 4000 akçe to be paid. Now he wants to collect the remaining debt out of the estate. Questioned by the court, Seltane rejects the claim. Ramazan then calls witnesses to court to prove his claim. In conclusion, the court decides that the debt should be paid out of the decedent's estate.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm el-Hâc Mehmed Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ramazan bin Hasan meclis-i şer'de bundan akdem mürd olan İmra veled-i Yani nâm zimminin sulbî sağıre kızları Roşen ve Torkadın nam sağırelerin cânib-i şer'den mansûbe vasî ve vâlideleri ve yine mürd-i mezbûrun zevcesi Seltane bint-i Mihal nâm zimmîye mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mürd-i mezbûr zimmetinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan cihet-i karzdan ve çuka bahâsından cema'an on bir bin akçe olup meblağ-ı mezbûrdan yedi bin akçesin hayâtında mezbûr İmra'dan alup kabz idüp bâkî dört bin akçe kalmış idi hâlen meblağ-ı mezbûr dört bin akçeyi tevliyetim hasebiyle muhallefât-ı mürd-i mezbûrdan taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr mütevellî-i mezbûrdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda zimmî tâ'ifesinden Karagöz veled-i Karil ve Pikas veled-i Turmuş nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mâl-ı vakf-ı mezbûrdan mürd-i mezbûr İmra zimmetinde cihet-i karzdan ve çuka bahâsından on bir bin akçe olup meblağ-ı mezbûrdan yedi bin akçesin hayâtında mezbûr İmra'dan mütevellî-i mezbûr Ramazan huzûrımızda alup kabz idüp dört bin akçesin zimmetinde bâkîdir mezbûr mütevellî için hakk-ı mutâlebe vardır bu husûs-ı mezbûra şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vakı' olmağın ba'de'l-hulfü'l-âdî mücebince meblağ-ı mezbûr muhallefât-ı mürd-i mezbûrdan hükm olundu hurrire fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

El-Hac Ali, İbrahim bin Ahmed, İlyas bin Hamza, Mustafa bin Osman, Receb bin Musa, Mehmed bin Ahmed.

586 - 1618 (1027) İstanbul 3: 50a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Todos adlı Hıristiyan ile Bafravi Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi birlikte mahkemededirler. Todos, vakıftan 6000 akçesi faiz (gümüş bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 31.000 akçe borç aldığını söyler. Todos'un bu sözleşmesini Mehmet Çelebi onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Todos, a Christian, is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of the Bafravi Mustafa Efendi Waqf. Todos states that he owes the waqf 31,000 akçe, 6000 akçe of which represents interest (expressed as the price of silver). Mehmet Çelebi corroborates Todos' account. The court registers the transaction.

Zimmî tâ'îfesinden Todos veled-i Dimo meclis-i şer'î-i kavîmde mahmiyye-i Kostantiniyye'de Bafravî merhûm Mustafa Efendi Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebi bin Hasan muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp mütevellî-i mezbûr yediyle mâl-ı vakf-ı merkûmdan me'hûz yirmi beş bin akçe asıldan ve altı bin akçe bir gümüş raht semen ve bahâsından cem'an zimmetimde edâsı lâzım otuz bir bin akçe deynim vardır didikde mukırr-ı mezbûr zimmîyi vech-i muharrer üzere sâdır olan ikrârında el-mukarrûn lehül-mezbûr Mehmed Çelebi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe vaz' olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Receb, Mustafa bin Hamza, Ahmed bin Hamza, Mehmed bin Maden, Nasuh bin el-Hâc Osman, Ali bin Abdullah ve gayruhum.

587 - 1618 (1027) İstanbul 3: 50b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Nişancı Paşa Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi'nin vekili Yusuf Çavuş ile vakfın kiracılarından Ahmet Efendi birlikte mahke-

mededirler. Ahmet Efendi vakfın bir evinde günlük 8 akçeye kiracıdır. Bu ev zamanla yıpranarak onarıma muhtaç hale gelmiştir. Ahmet Çelebi, Ahmet Efendi'nin evi onarmasına izin vermiştir. Yapılan anlaşmaya göre Ahmet Efendi yapacağı harcamayı kiranın düşecektir. Şimdi Yusuf Çavuş mahkemeden, bu evin kaç onarılabilirliğinin bilirkişilerce keşfedilmesini ister. Mahkeme keşif için iki mimarı bölgeye gönderir. Gerekli incelemeleri yapan bilirkişiler, evin en az 97.100 akçe ile onarılabilirliğine karar verirler. Evin onarımı için Ahmet Efendi'ye izin veren mahkeme, işlemin belgesini de taraflara teslim eder.

Yusuf Çavuş, legal agent of Ahmet Çelebi, mutawalli of the Nişancı Paşa Waqf, is in court with Ahmet Efendi, a tenant in a waqf house for 8 akçe per day. The house is dilapidated. Ahmet Çelebi gives Ahmet Efendi permission for repairs. According to the agreement, Ahmet Efendi will deduct his expenses from the rent. Now Yusuf Çavuş asks the court for an estimate of the repair expenses. The court sends two architects to the region. These experts report to the court that the repairs will cost at least 97,100 akçe. The court gives Ahmet Efendi permission for the repairs. It also provides to the two sides with the relevant documentation.

Dârü's-saltanatî'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede vâkî' merhûm Nişancı Paşa Vakfı'na mütevellî olan fahrü'l-a'yân Ahmed Çelebi bin Ali tarafından husûs-ı âtî'z-zikre vekîl olup hasmı şer'î-i câhid mahzarında Sinan Efendi ibn el-Hâc Hüseyin ve Sefer Efendi bin el-Hâc Yusuf şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Yusuf Çavuş bin Hüdavirdi meclis-i şer'-i şerîfde bâ'is-i tenmîk-i hâze'l-kitâb iftihârü'l-müdakkıkîni'l-kirâm muhtârü'l-muhakkıkîni'l-fihâm Ahmed Efendi eş-Şehîr bi-Tevfikîzade mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan mahmiyye-i mezbûrede Kâtib Şemseddin Mahallesi'nde vâkî' iki cânibi yeniçeri ağasına mahsûs olan saray ve bir tarafı tarîk-i hâs ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup mahûta-i dâhiliyyesi üç bâb beyti ve bir matbahı ve bir hammâmı ve kenîfi ve mahûta-i hâriciyyesi bir büyük sofayı ve sofanın iki cânibinde birer odayı ve bir harâbe

odayı ve bâğçe ve kenîfi müştemil ulemâdan bir kimesneye îcâr oluna deyü şart olunan menzil mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'nin taht-ı icâresinde olup yevmî sekiz akçe ile müvekkilim müşârûn-ileyh mütevellî bundan akdem îcâr itmişleridi lâkin menzil-i mezbûr mürûr-ı duhûr ve kürûr-ı şühûr ile harâb ve sakf ve ciderânı mâ'il-i türâb olup cânib-i vakıfda müsâ'ade olmayup meremmât-ı lâzimesine kâfi mâl-ı vakıf olmamağın mûmâ-ileyh efendiye menzil-i mezbûrî kendi malın ile ta'mîr ve meremmet eyle harc u sarf itdüğün meblağ yevmî sekiz akçe icâre-i mü'ecceleye mahsûb olsun deyü binâyâ izin virüp vech-i meşrûh üzre izn ve icâre cânib-i vakfa nef' müşâhede olunup müvekkilim mütevellî-i müşârûn-ileyh menzilin harâb ve yayâb [?] olmasından sıyânet ve himâyeti re'y-i savâb mu'âyene itmişidi hâlen mûmâ-ileyh Ahmed Efendi imâretine azîmet itmeğın kibel-i şer'den ehl-i hibre ile menzil-i mezbûrun üzerine varılup ne mikdâr akçe ile ta'mîr olunmak mümkündür tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunmasın taleb iderim didikde savb-ı şer'-i kavîmden mefharü'l-müderrişin mevlânâ Abdüsselam Efendi ile hâssa mi'mârlardan üstâd Ali Bey ve üstâd Mustafa bin Abdullah irsâl olunup cîrânından ahvâl-i binâyâ vukûfi olan müslimîn ile mahall-i merkûma varup nazar itdüklerinde hâl zikr olunan minvâl üzre olup menzil-i mezbûrun mahûta-i dâhiliyye ve hâriciyyesinde olan büyût-ı müte'addide ve hammâm ve sakıflarını ve kenîfini mi'mârân-ı mezbûrân mesâha itdiklerinde divarlarına ve sakıflarına ve pencerelerine ve üstâdiye ve ırgâdiye ve sâ'ir levâzım-ı mühimmesine cem'an doksan yedi bin yüz akçe harc u sarf olunur noksân ile ta'mîr mümkün değildir deyü mi'mârân-ı mersûmân sâ'ir-i ehl vukûf ittifâkıyla haber virdiklerinde vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itmeğın mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'ye vech-i mübeyyen üzre binâyâ kibel-i şer'den dahi izn virilüp mâhûve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü imlâ olunup yedine def' olundu ve teslim olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Mevlânâ Esad Efendi bin İbrahim, Abdi Çelebi bin [boş], Ebubekir Efendi, İbrahim Çavuş.

588 - 1618 (1027) İstanbul 3: 53a/1 Tescil işlemi / Registration

Emine, Osman Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet'e evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 3000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden bir yıllığına 300 dirheme kiralar. Emine vakfa olan borçlanması için üç kişiyi kefil gösterir. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Emine takes out a 3000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Mehmet, mutawalli of the Osman Ağa Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for 300 dirhem for a period of one year. She appoints three sureties for her debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

589 - 1618 (1027) İstanbul 3: 53a/2 Tescil işlemi / Registration

Sinor Cemaati Yahudilerinden Avraham ile Menasin birlikte mahkemededirler. Avraham'ın Haseki Sultan Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir dükkân vardır. Avraham mütevellinin izniyle bu dükkânı Menasin'e günlük 16'şar akçeden bir yıllığına kiraya verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Avraham and Menasin, Jews belonging to the Sinor community, appear in court. Avraham has rented a store belonging to the Haseki Sultan Waqf. Now, he rents this store to Menasin at 16 akçe per month for a period of one year, with the permission of the mutawalli. The court registers the transaction.

Yehûd tâ'ifesinden Sinor cemâ'atinden Avraham veled-i Yehuda mahfil-i kazâda yine tâ'ife-i mezbûreden râfi'ül-kitâb Menasin veled-i Mosi nâm yahudi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûme Haseki Sultan Vakfı'ndan mahmiyye-i İstanbul'da Mahmud Paşa sûkında vâkı' vâkife-i mezbûreye intimâ ile tahdîd-

den müstağnî olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufumda olan bir bâb dükkânı içinde olan binâ-i mürtefi'âmla izn-i mütevellî ile târih-i kitâbdan sene tamâmına varınca yevmî on altı akçe icâre-i mü'eccele ile mezbûr Menasin'e îcâr idüp ol dahi bu minvâl üzre istîcâr ve kabûl itdi ba'de'l-yevm mâh-be-mâh ücret-i mezbûreyi bana edâ ve teslîm idüp mutasarrıf olsun didikde mâhüve'l-vâki' gibbe't-tasdîk bi't-taleb kayd olundu hurrîre fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

İbrahim bin Receb, İshak bin Veli, Hasan bin Ahmed, Sinan bin Osman ve gayruhum.

590 - 1618 (1027) İstanbul 3: 53a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Oruç ile Yorgi birlikte mahkemededirler. Oruç'un Mimar Sinan Vakfı'ndan kiraladığı bir bakkal dükkânı vardır. Oruç mütevellînin izniyle bu dükkânı Yorgi'ye 5000 akçeye devreder. Dükkânı devralan Yorgi aylık kiralari doğrudan vakfa ödeyecektir. Mahkeme yapılan devir işlemini tescil eder.

Oruç and Yorgi are in court. Oruç has rented a grocery store from the Mimar Sinan Waqf. He transfers the store to Yorgi for 5000 akçe, with the permission of the mutawalli. Yorgi will pay the rent directly to the waqf. The court registers the transaction.

Oruc bin Evrenos nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb Yorgi veled-i Yani mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Mimar Sinan Mahallesi'nde vâki' merhûm Mimar Sinan Vakfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile taht-ı icâremde olup iki taraftan vakf-ı mezbûra ve bir taraftan merhûm Kadızâde Efendi Türbesi'ne ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî olan bir bâb bakkâl dükkânı ve üstünde olan bir bâb odanın hakk-ı tasarrufunu ma'rîfet-i mütevellî ile mezbûr Yorgi'ye tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra mukâbeledle mezbûr Yorgi yedinden beş bin nakd râyic fi'l-vakt akçe alup kabz

eyledim ba'de'l-yevm mâdâmki zikr olunan dükkânın icâresini câ-nib-i vakfa edâ eyleye keyfe yeşâ' mutasarrıf ola didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârın el-mukarrûn le-hü'l-merkûm Yorgi bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cu-mâdelâhire min şühûr li-sene seb'a ve 'ışrîne ve elf

Şühûd

Sefer Çelebi bin Bali, Sinan bin Abdullah, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

591 - 1618 (1027) İstanbul 3: 53b/2 Dava / *Adjudication*

Hüseyin Ağa Camisi'nin imamı Seyyit Emrullah Efendi, Ahmet karşısında mahkemededir. Hüseyin Ağa Vakfı'na ait olup camide imamlık yapanların oturması için vakfedilen bir ev vardır. Seyyit Emrullah Efendi'ye göre, caminin eski imamı Musalli Çelebi eve gereksinimi olmadığı için söz konusu evi Ahmet'in babası ve aynı zamanda cami müezzini olan Alaettin'e devretmiştir. Daha sonra Alaettin vefat etmiş, ancak Ahmet evi kullanmaya devam etmiştir. Şimdi Seyyit Emrullah Efendi, caminin imamı olduğundan evin kendisine verilmesinin gerektiğini söyler. Mahkeme Ahmet'e görüşünü sorar. Ahmet söylenilenleri doğrular. Zaten vakfiyede de evi sadece cami imamlarının kullanabileceği yazılıdır. Dolayısıyla mahkeme evi bir an önce boşaltıp Seyyit Emrullah Efendi'ye vermesi yolunda Ahmet'i uyarır.

Seyyit Emrullah Efendi, prayer leader (imam) of the Hüseyin Ağa Mosque, sues Ahmet. A house belonging to the Hüseyin Ağa Waqf has been endowed for the use of the mosque's prayer leader. Because he had no need for a house, Musalli Çelebi, the former prayer leader, gave it to Alaettin, the mosque's prayer caller (müezzın) and Ahmet's father, claims Seyyit Emrullah Efendi. After Alaettin's death, his son Ahmet continued to use the house. Now, Seyyit Emrullah Efendi wants the house returned to him as the prayer leader of the mosque. Questioned by the court, Ahmet corroborates Sey-

yit Emrullah Efendi’s account. The waqf deed (vakfiye) states that the house has been endowed solely for the use of prayer leaders, he recognizes. The court thus instructs Ahmet to vacate the house and make it available immediately to Seyyit Emrullah Efendi.

Mahmiye-i İstanbul’da Âşık Paşa Mahallesi’nde vâki’ merhûm Hüseyin Ağa câmi’-i şerîfinde bi’l-fi’l imâm olan es-Seyyid Emrullah Efendi bin es-Seyyid Halil meclis-i şer’-i kavîmde Ahmed bin Alaeddin nâm kimesne muvâcehesinde üzerine da’vâ idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ olup bir tarafı İmamzâde Efendi mülki ve bir tarafı Matloszâdeler mülki ve bir tarafı vakıf ev [boş] ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî büyü-tü müte’addideyi müştamil olup merhûm-ı mûmâ-ileyh vakf ve süknâsını câmi’-i mezbûrda imâm olanlara şart itdüğü menzili bundan akdem câmi’-i mezbûrda imâm olan Musallî Çelebi meskene ihtiyâcı olmamağla mezbûr Ahmed’in babası olup câmi’-i mezbûrda mü’ezzin iken vefât iden merkûm Alaeddin’e fârîğ olup mezbûr dahi bir tarîk ile sâkin olurken fevt olup emânet-i merkûme bana sadaka olundu zikr olunan menzil hakk-ı meşrûtam olup meskene dahi ihtiyâcım olmağın hakîkat-ı hâl mezbûr Ahmed’den su’âl olunup menzil-i mezbûrdan ihrâc ve bana teslîm itdürülmek taleb iderim didikde gibbe’s-su’âl merkûm Ahmed cevâbında müdde’î-i merkûm kelimât-ı meşrûhasının cümlesinde tasdik idüp fi’l-vâki’ menzil-i mezbûr müdde’î-i merkûmun vech-i meşrûh üzre hakk-ı meşrûtası deyü i’tirâfından mâ’adâ vakfiye-i mâ’mûlün bihâ ve makbûlün aleyhâsında dahi menzil-i mezbûrun süknâsı câmi’-i mezbûrda imâm olanlara meşrût idüğü mestûr ve musarrih olmağın merkûm Ahmed’e menzil-i mezbûrdan hurûc ve mûmâ-ileyh es-Seyyid Emrullah Efendiye teslîme tenbîh-i şer’î kılınup mâ-hüve’l-vâki’ gibbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Cumâdelâhire li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-cüyûş Hüseyin Çavuş bin Mehmed, es-Seyyid Mehmed Efendi bin el-merhûm es-Seyyid Ahmed Efendi, iftihârü’l-emâsîl Yusuf Çavuş, zahrü’l-emâcid Osman Çavuş bin Murad Efendi, Derviş Çelebi bin Emrullah, Rıdvan Bey bin Abdullah, Osman bin

Mustafa, Mehmed bin İlyas, Mehmed bin Cafer, Mustafa Beşe bin Abdullah er-râcil ve gayruhum.

592 - 1618 (1027) İstanbul 3: 53b/3 Tescil işlemi / Registration

Hüseyin Ağa Camisi'nin imamı Seyyit Emrullah ile müezzin Ömer Halife mahkemededirler. Seyyit Emrullah, Hüseyin Ağa Vakfı'na ait olup bir önceki davada Ahmet'ten almış olduğu eve kendisinin gereksinim duymadığını, Ömer Halife'nin ise eve gereksinim duyduğunu, dolayısıyla evin kullanım hakkını ona devrettiğini söyler. Ömer Halife, Seyyit Emrullah'ın sözlerini onaylar. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Seyyit Emrullah, prayer leader (imam) of the Hüseyin Ağa Mosque, is in court with Ömer Halife, prayer caller (müezzin) of the same mosque. The former states that he has no need for the house that he took over from Ahmet (see the previous verdict). Accordingly, he is transferring its usufruct rights to Ömer Halife, who is in need of housing. Ömer Halife corroborates Seyyit Emrullah's account. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Aşık Paşa Mahallesi'nde merhûm Hüseyin Ağa câmi'-i şerîfinde bi'l-fi'l imâm olan es-Seyyid Emrullah bin es-Seyyid Halil meclis-i şer'-i kavîmde câmi'-i mezbûrda hâlen mü'ezzin olan hâmil-i hâze'l-kitâb Ömer Halife bin Mustafa muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' olup bir tarafı İmamzâde Efendi mülki ve bir tarafı Martiloszâdeler mülki ve bir tarafı vakıf ev ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi müştemil olan menzilin süknâsı câmi'-i mezbûrda imâm olanlara meşrûta olup lâkin benim meskene ihtiyâcım olmamağın mezbûr Ömer Halife fakîr ve mütedeyyin ve meskene ehemmi-i ihtiyâcî mütebeyyin olmağla menzil-i mezbûrun süknâsı merkûm Ömer Halife'ye fâriğ oldum didikde merkûm Ömer Halife dahi bi'l-muvâcehe kabûl idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Es-Sâbıkûn.

593 - 1618 (1027) İstanbul 3: 54a/2 Tescil işlemi / Registration

Şeyhülislam Kadızade Efendi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi'nin vekili Ebubekir, Loyzo adlı Hristiyan ile birlikte mahkemededir. Daha önce Manol adlı bir kişi vakıftan 10.000 akçe borç almış ve bu borcuna Loyzo'yu kefil göstermiştir. Mehmet Efendi vakıf alacağının 3000 akçesini tahsil etmiştir. Kalan 7000 akçe alacağı ise Loyzo ödeyecektir. Loyzo, Manol'un kalan borcunu ayda 300 akçelik taksitlerle ödemeyi kabul eder. Mahkeme de işlemi sicile kaydeder.

Ebubekir, legal agent of Mehmet Efendi, mutawalli of the Şeyhülislam Kadızade Efendi Waqf, is in court with Loyzo, a Christian. Earlier, Manol had borrowed 10,000 akçe from the waqf and Loyzo had served as his surety. Mehmet Efendi has collected 3000 akçe of the debt. Loyzo is to pay the remaining 7000 akçe in 300 akçe installments. He accepts the payment plan. The court registers the transaction.

Medîne-i İstanbul'da vâki' merhûm Şeyhülislam Kadızâde Efendi Evkâfî'na bi'l-fi'l mütevellî olan kıdvetü'l-allâme Mehmed Efendi bin İsmail tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Ebûbekir bin Mahmud mahfil-i kazâda işbu hâmilü'l-kitâb Loyzo veled-i Kırşazi nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mâl-ı vakf-ı mezbûrdan Manol veled-i Mihaîl nâm zimmî zimmetinde on bin akçe olup meblağ-ı merkûma mersûm Loyzo emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil olup hâlen müvekkil-i mûmâ-ileyh meblağ-ı merkûmdan üç bin akçesin asl-ı mezbûr mâlından ahz ü kabz idüp bâkî yedi bin akçeyi ayda üç yüz akçe teslîm itmek üzere mersûm Loyzo üzerine taksîm idüp ol dahi taksît-i mezbûrî kabûl eyleyüp mukassat olan meblağ yedi bin akçeden gayrı bir akçe ve bir habbe mezbûr Loyzo'da kalmadı didikde vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrûn lehü'l-merkûm vicâhen tasdîk idüp bu hurûf bi't-taleb ketb ü tahrîr olunup yedine def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

Mehmed bin Ali, Süleyman bin Abdullah, Murad bin Mehmed, Osman bin Abdullah, Mustafa Çavuş bin Ali ve gayruhum.

594 - 1618 (1027) İstanbul 3: 54a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kokana, evini Papasoğlu Vakfı'nın mütevellisi Rıdvan'a istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 20.000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden dört aylığına 1000 dirheme kiralar. Kokana'nın vakfa olan borçlanması iki Hristiyan kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Kokana takes out a 20,000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Rıdvan, mutawalli of the Papasoglu Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for 1000 dirhem for a period of four months. Two Christians serve as sureties for Kokana's debt to the waqf. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

595 - 1618 (1027) İstanbul 3: 55b/1 Dava / *Adjudication*

Seyyit Recep, mütevellî Mehmet Efendi karşısında mahkemeye çıkarak evini, önce kendisi, sonra kendi soyundan gelen kişiler, soyunun tükenmesinden sonra da Uşşaki Hüsameddin Zaviyesi'nde imam olanların kullanması koşuluyla vakfeder. Vakfiye şartları gerçekleşmeyecek duruma gelirse, evin gelirleri Medine'deki yoksullara harcanacaktır. Yaşamı boyunca vakfın mütevellisi kendisi olacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Seyyit Recep bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak yaptığı vakfiyeyi bozmak istediğini söyler. Mütevellî Mehmet ise, başka bir İslam hukukçusuna göre vakfiyenin bozulamaz olduğunu öne sürer. Mahkeme, mütevelliyi destekleyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Seyyit Recep sues mutawalli Mehmet Efendi. The former endows his house on condition that first he, then his family and his line, and after the end of his line, prayer leaders (imam) of the Uşşaki Hüsameddin dervish lodge (zaviye) are to use the house. If ever the requirements of the waqf deed (vakfiye) cease to be fulfilled, the revenues of the house are to be used for Medina's poor. Seyyit Recep is to serve as mutawalli as long as he lives. All of a sudden, based on the views of an Islamic jurist, Seyyit Recep wants to annul the waqf deed. For his part, mutawalli Mehmet claims that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

596 - 1618 (1027) İstanbul 3: 57a/2 Tescil işlemi / Registration

Karaferiye Cemaati Yahudilerinden Şmayil, Nikola'nın vekili Bagone ile mahkemeye gelir. Şmayil, mülkiyeti Mehmet Paşa Vakfı'na ait olup kullanım hakkı kirayla Nikola'ya ait olan bir işkembeci dükkânı ile bu dükkânın üstündeki odayı Nikola'dan devralmıştır. Şmayil, söz konusu dükkân ve oda konusunda Nikola ile herhangi bir davalarının kalmadığını söyler. Mahkeme de Şmayil'in bu sözlerini sicile kaydeder.

Şmayil, a Jew belonging to the Karaferiye community, is in court with Bagone, Nikola's legal agent. The former has transferred from Nikola the usufruct rights of a tripe store along with that of a room above it, both of which belong to the Mehmet Paşa Waqf. Şmayil states that no issues remain between him and Nikola regarding the store or the room. The court registers Şmayil's testimony.

Karaferiye cemâ'atinden Şmayil veled-i Yehuda nam yahudi meclis-i şer' de Nikola veled-i Yorgi nâm zimmî tarafından husûs-ı âti' z-zikre vekîl olup vekâleti bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an sâbite olan

Bagone bint-i Nikola nâm nasrâniyye muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Mehmed Paşa Vakfı'ndan mahmiyye-i İstanbul'da el-Hâc İsa Mahallesi'nde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olup icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ücret-i mü'eccele-i mu'ayyene ile müvekkil-i mezbûrun taht-ı tasarrufında olan bir bâb işkenbeci dükkanını ve üstünde bir bâb odayı mezbûr Nikola'dan mukaddem istîcâr itmişidim deyü târih-i kitâba gelince da'vâ ve nizâ' üzre idim el-hâletü hâzihî müvekkil-i mezbûr Nikola zimmetini zikr olunan dükkan ve odaya müte'allik olan âmmе-i da'vâdan ibrâ' ve iskât eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ benden veyâhud vekîlimden sudûr ve zuhûr iderse lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun didikde gibbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûd

El-Hac Mehmed bin İsmail, Rüstem bin Abdullah, Mehmed bin Süleyman, Ahmed bin Ömer ve gayruhum.

597 - 1618 (1027) İstanbul 3: 58a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kırkkilise Mahallesi'ndeki Ali Halife Vakfı'na günlük 0,5 akçe ile mütevellî olan Reşit'in ölümü üzerine yerine Yusuf adlı kişi mütevellî olarak tayin edilir.

Upon the death of Reşit, mutawalli of the Ali Halife Waqf in Kırkkilise neighborhood for 0.5 akçe per day, Yusuf is appointed as the new mutawalli.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Çukurhamam kurbünde vâki' Kırkkenîse Mahallesi'nde vâki' merhûm Ali Halife Vakfı'na yevmî buçuk akçe ile mütevellî olan Reşid bin Cafer nâm kimesne vefât idüp yeri mahlûl olmağın işbu istikâmet ile mevsûf ve diyânet ile ma'rûf olan hâmil-i hâze'l-kitâb Yusuf bin Abdullah nâm kimesne hıdmet-i tevliyet uhdesinden gelür kimesne olmağın cânib-i şer'-i kavîmden vazîfe-i merkûme ile vakf-ı mezbûr üzerine mütevellî

nasb ve ta’yîn olunup ol dahi tevliyet-i mezbûrı kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya ta’ahhüd itmeğın mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb kayd olundu tahrîren fî 8 Recebi’l-ferd sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Mahmud bin Hasan, Abdülkerim bin Zülfıkar, Ahmed bin Hasan, Mahmud Tulâbî, Himmet [bin] Bayram, Musa [bin] Bayram, Budak [bin] Hacı ve gayruhum.

598 - 1618 (1027) İstanbul 3: 58a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ali Halife Vakfı’nın mütevellisi Yusuf ile Ahmet mahkemededirler. Yusuf, vakfa ait bir evi Ahmet’e kiraya verir. Ahmet 2000 akçe peşin depozit ile ayda 25 akçe ertelenmiş kira ödeyecektir. Mahkeme yapılan kira sözleşmesini onaylar.

Yusuf, mutawalli of the Ali Halife Waqf, is in court with Ahmet. The former rents to Ahmet a house belonging to the waqf for a 2000 akçe advance payment and a monthly rent of 25 akçe. The court registers the rent contract.

Ba’delhû bâlâda mestûr olan mütevellî Yusuf meclis-i şer’-i şerîf-de Ahmed bin Mehmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olan mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Kamer Hatun mülki ve bir taraftan Monla Çelebi Vakfı ve bir taraftan mescid-i şerîf ve bir taraftan tarîk ile mahdûd olup bir bab fevkânî evi ve bir âhûrı müştemil olup mahlûl olan vakıf menzili iki bin akçe icâre-i mu’accele ve târih-i kitâb guresinden her ayda yirmi-beşer akçe icâre-i mü’eccele ile mezbûr Ahmed’e tevliyetim hasebiyle icâr ve teslîm itdim ol dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl itdi ba’del’-yevm icâre-i mü’eccelesin mâh-be-mâh cânib-i vakfa edâ idüp menzil-i mezbûra mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb kayd olundu tahrîren fî evâyili Recebi’l-ferd li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Es-Sâbıkûn.

599 - 1618 (1027) İstanbul 3: 58a/4 Tescil işlemi / Registration

Piyale, evini Alaeddin el-Attari Vakfı'nın mütevellisi Ahmed Çelebi'ye istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 20.000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden üç yıllığına 7500 dirheme kiralar. Piyale'nin vakfa olan bu borçlanmasına eşi Üftade kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Piyale takes out a 20,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Ahmet Çelebi, mutawalli of the Alaeddin el-Attari Waqf. He then rents the same house from the mutawalli for 7500 dirhem for a period of three years. Üftade serves as surety for Piyale's debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

600 - 1618 (1027) İstanbul 3: 60a/1 Tescil işlemi / Registration

Akşemseddin Mahallesi sakinlerinden Halil, Mehmet Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Ali'ye, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 4000 dirheme satar. Evi boşaltıp mütevelliyeye teslim eden Halil, daha sonra sattığı evi mütevelliden bir yıllığına 600 dirheme kiralar. Halil'in bir kişiyi kefil göstermesinden sonra yapılan işlem mahkemece tescil edilir.

Halil, a resident of the Akşemseddin neighborhood, takes out a 4000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Ali, mutawalli of the Mehmet Çelebi Waqf. Halil vacates the house, then rents the same house from the mutawalli for 600 dirhem for a period of one year. Halil appoints a surety for his debt. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

601 - 1618 (1027) İstanbul 3: 61b/1 Dava / *Adjudication*

Karaman'ın Larendе Kazası'nda bulunan Döndü Hatun Vakfı'nın mütevellisi Mustafa'nın, vakfın İstanbul'daki alacakları için kendisini vekil tayin ettiğini belirten Abdülgani, Aksaray'dan Çalapvirdi karşısında mahkemeye çıkar. Abdülgani, vakfın Çalapvirdi'de 1000 akçe alacağı olduğunu belirterek bu parayı tahsil etmek ister. Mahkeme Çalapvirdi'ye görüşünü sorar. Çalapvirdi vakfa olan borcunu kabul etmekle birlikte Abdülgani'nin müteveli vekili olduğunu bilmediğini belirtir. Bunun üzerine davacı Abdülgani, mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle vekil olduğunu kanıtlar ve davayı kazanır.

Abdülgani states that Mustafa, mutawalli of the Döndü Hatun Waqf located in Larendе, Karaman, has appointed him as his legal agent to collect the waqf's dues in Istanbul. He sues Çalapvirdi, a resident of Aksaray, on the ground that he owes the waqf 1000 akçe, and wants to collect the sum. Questioned by the court, Çalapvirdi acknowledges his debt to the waqf. By the same token, he rejects Abdülgani's legal agency. The plaintiff Abdülgani proves his agency through witness accounts and wins the case.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Abdülgani bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer' de İstanbul mahallâtından Aksaray Mahallesi'nde sâkin olan Çalapvirdi bin İlyas nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında üzerine da'vâ idüp vilâyet-i Karaman'da Larendе Kazâsı'na tâbi' Ağras nam karyede vâki' Döndü Hatun Vakfı'na mütevellî olan Mustafa bin Halil nâm kimesne beni İstanbul'da zimem-i nâsda olan mal-ı vakfı da'vâ ve taleb ve kabza vekil nasb itmişdir hâlen İstanbul'da mahalle-i mezbûrede sâkin olan merkûm Çalapvirdi'de dahi mâl-ı vakf-ı mezbûrdan bin akçe vardır su'âl olunup alıvrilmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Çalapvirdi cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı mersûm mütevellisi mûmâ-ileyh yedinden ahz olunmuş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe deynim vardır lâkin mütevellî-i sâlifü'z-zikr tâfsîl-i sâbık üzre müdde'î-i merkûm Abdülgani'yi tevkîl itdüğü ma'lûmum değildir deyü inkâr idüp müdde'î-i mezbûrdan

da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ivaz bin Cafer ve Ramazan bin İsmail nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olup edâ-i şehâdet-i şer'îyye idüp fi'l-vâki' müşârün-ileyh mütevellî-i vâkîf-ı mûmâ-ileyhin İstanbul'da zimem-i nâsda olan deynin da'vâ taleb ve kabza bizim hu-zûr[umuzda] merkûm Abdûlgani'yi tevkîl idüp merkûm dahi bi'l-muvâcehe kabûl itdi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü şehâdet itdiklerinde ba'de ri'âyeti şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri hay-yiz-i kabulde vâki'a olmağın mûcebi ilzâm olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûd

El-Hac Hüseyin bin Osman, Mustafa bin Abdullah, İsmail bin Ramazan, Ahmed bin Hasan, Hamza bin Sefer.

602 - 1618 (1027) İstanbul 3: 62a/1 Dava / Adjudication

Kasap Ivaz Mahallesi'nin sakinlerinden Sinan Bey, kendi vakfının mütevellisi İbrahim karşısında mahkemededir. Sinan Bey evini önce kendisi, sonra eşi ve soyundan gelenler, soyunun tükenmesinden sonra da kölelerinin kullanması için vakfeder. Kölelerinin de soyu tükenirse, evin gelirləri Medine'deki yoksullar için harcancaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Sinan, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak yaptığı bu vakfiyeden geri döndüğünü belirtir ve evi mütevelliden geri almak ister. Mütevellî İbrahim ise, başka bir İslam hukukçusunun görüşüne göre yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mahkeme mütevellinin görüşünü destekleyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Sinan Bey, a resident of the Kasap Ivaz neighborhood, sues İbrahim, mutawalli of his waqf. He endows his house for use of himself, then his wife and his descendants, and after the end of his line, his slaves. After the end of his slaves' line, the revenues are to go to the poor in Medina. After these condistions have be-

en recorded, based on the views of an Islamic jurist, he wants to annul the waqf and take the house back from the mutawalli. Based on the views of another Islamic jurist, mutawalli İbrahim replies that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

603 - 1618 (1027) İstanbul 3: 62a/2 Tescil işlemi / Registration

Nişancı Mehmet Paşa Mahallesi sakinlerinden Veli, Fatma Hatun Vakfı’nın mütevellisi Mahmut Çelebi’ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 5500 dirheme satar, sonra da sattığı evi, müteveli Mahmut Çelebi’den yıllık 620 dirhemden üç yıllığına kiralar. İki kişi Veli’nin vakfa olan borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Veli, a resident of the Nişancı Mehmet Paşa neighborhood, takes out a 5500 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Mahmut Çelebi, mutawalli of the Fatma Hatun Waqf. Then he rents the same house from mutawalli Mahmut Çelebi for a period of three years at 620 dirhem per annum. He appoints two sureties for his debt to the waqf. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

604 - 1618 (1027) İstanbul 3: 62b/1 Tescil işlemi / Registration

Şeyh Süleyman Vakfı’nın mütevellisi Kaya ile Mehmet Çelebi birlikte mahkemededirler. Altı yıl önce Mehmet Çelebi vakfa 12.000 akçe borçlanmış, bu borcuna karşılık olarak da evini Kaya’ya istiglal (ipotek, rehin) yoluyla satmıştır. Kaya da satın aldığı evi Mehmet Çelebi’ye yıllık 1500 akçeden kiraya vermiştir. Meh-

met Çelebi her yıl sonunda kirasını düzenli bir şekilde ödemiştir. Şimdi Mehmet Çelebi'de vakfın herhangi bir alacağı kalmadığını belirten Kaya, evi ilk sahibi Mehmet Çelebi'ye teslim ettiğini söyler. Kaya'nın sözlerini Mehmet Çelebi de onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Kaya, mutawalli of the Şeyh Süleyman Waqf, is in court with Mehmet Çelebi. Six years ago, Mehmet Çelebi had taken out a 12,000 akçe mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rented the same house from the waqf at 1500 akçe per annum. He paid the rent regularly at the end of each year. Now Kaya states that Mehmet Çelebi has settled his debt to the waqf and returned the house to its owner. Mehmet Çelebi corroborates Kaya's testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Elvanzade Mahallesi'nde vâki' merhûm Şeyh Süleyman Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan Kaya bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î kavîmde hâmil-i hâze'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Mehmed muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Çelebi vakf-ı mezbûr malından zimmetine edâsı lâzım olan on iki bin akçe deyni mukâbelesinde mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ayteke Hatun ibnet-i Mahmud mülki ve bir taraftan Hüseyin Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile merhûm-i mûmâ-ileyh vakfı ile mahdûd olan mülk menziline alâ tarîki'l-istiglâl bana bey' idüp ben dahi tevliyet-i mahkiyem hasebiyle vakf-ı mezbûr için iştirâ ve tesellüm idüp ba'de't-tahliye ve't-tekâbüz bin yirmi bir Cumâdelâ-hiresinden [sene] tamâmına varıncaya dek menzil-i mezbûrî bin beş yüz akçeye merkûma îcâr ve teslîm idüp ol dahi istîcâr ve kabûl idüp ilâ hâze'l-ân her sene tamâmında ücret-i merkûmeyi mezbûr Mehmed yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp menzil-i mezbûrî merkûm Mehmed Çelebi'ye teslîm idüp menzil-i mezbûrda alâka ve medhalim kalmamıştır ve mezbûr Mehmed Çelebi zimmetinde aslından ve [...] bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mütevellî-i mezbûrî ikrâr-ı meşrûhı el-mukarrün lehü'l-mezbûr Mehmed Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-

vâki' gıbbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe vaz' olundu tahrîren fî evâ'ili
Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sinan Efendi bin Ali el-imâm, Mehmed Çelebi bin Süleyman en-na'âl, Hüseyin Bey bin Abdullah el-bevvâbü's-sultânî, Mehmed ibn eş-Şeyh Abdülkerim, Mustafa Çelebi bin Sinan el-müsta'id ve gayruhum.

605 - 1618 (1027) İstanbul 3: 63b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Belkıs Hatun, Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellisi İbrahim'e evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 6000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden yıllık 750 dirheme kiralar. Belkıs'ın vakfa olan borçlanması bir kişi kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Belkıs Hatun takes out a 6000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from İbrahim, mutawalli of the Mustafa Efendi Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for 750 dirhem per annum. One person serves as surety for her debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

606 - 1618 (1027) İstanbul 3: 64a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Muhtesip İskender Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden İsmihan'ın oğlu Mehmet Çelebi ile kocası Mustafa, merhumenin kız kardeşi Zeynep Hatun ile mahkemededirler. Baba-oğul, daha önce İsmihan Hatun'un Zeynep Hatun için vakfettiği bir ev konusunda Zeynep Hatun'dan davacı olmuşlardır. Şimdi söz konusu evin merhume tarafından Zeynep Hatun için vakfedilmiş olduğunu öğrendiklerini belirten baba-oğul, artık Zeynep Hatun ile herhangi bir davalarının kalmadığını söylerler. Mahkeme de bu sözleri sicile kaydeder.

İsmihan, a resident of the Muhtesip İskender neighborhood, dies. Her son Mehmet Çelebi and husband Mustafa are in court with the decedent's sister Zeynep Hatun. The father and son had earlier sued Zeynep Hatun regarding a house that İsmihan Hatun had endowed for Zeynep Hatun. Now they state that they have verified that the decedent endowed the house for Zeynep Hatun, and that no issue remains. The court registers their testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Muhtesib İskender Mahallesi sâkinele-
rinden olup vefât iden İsmihan Hatun ibnet-i Abdi Bey kebîr oğlu
Mehmed Çelebi ve yine müteveffât-ı mezbûrenin zevci Mustafa
bin Abdi meclis-i şer' de yine müteveffât-ı mezbûrenin kız karında-
şı olan râfi'atü'l-kitâb Zeyneb Hatun ibnet-i Yusuf mahzarına ik-
râr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem müteveffât-ı mezbûre
hâl-i hayâtında mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı İbrahim Çele-
bi bin Mustafa mülki ve bir tarafı Mustafa Bey bin Abdullah mül-
ki ve bir tarafı Mustafa bin Sefer mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm
ile mahdûd olup iki bâb beyt-i süflâyı ve bi'r-i mâ'i müştemil olan
menzilin süknâsını mezbûre Zeynep Hatun'a vakf u şart itmiş idi
hâlen menzil-i mezbûrun minvâl-i meşrûh üzre vakf olmasında
mezbûre Zeynep Hatun ile nizâ' üzre idik el-hâletü hâzihî menzil-
i mezbûrun süknâsını mezbûre İsmihan Hatun mezbûre Zeyneb
Hatun'a vakf u şart itdüğü bizim dahi ma'lûmumuz ve makbûlü-
müzdür minvâl-i mezbûra müte'allik mezbûre hâatun ile vechen mi-
ne'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ımız yokdur ba'de'l-yevm husûs-ı mezbû-
ra müte'allik da'vâ dahi sudûr iderse istimâ' olunmaya didikde
gıbbe't-tasdik ketb olundı hurrîre fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Es-sâbıkûn

607 - 1618 (1027) İstanbul 3: 64b/1 Tescil işlemi / Registration

Lefterine, Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çele-
bi'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 16.000 dirheme satar,
sonra da sattığı evi mütevelliden bir yılığına 1000 dirheme kira-

lar. Kimi Hristiyanlar Lefterine’ye kefil olurlar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Lefterine takes out a 16,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Mehmet Çelebi, mutawalli of the Mustafa Efendi Waqf. Then he rents the same house from the mutawalli for 1000 dirhem for a period of one year. Some Christians serve as Lefterine’s sureties. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

608 - 1618 (1027) İstanbul 3: 65b/2 Dava / *Adjudication*

Bir vakıf dükkânının kiracısı olan Yusuf, vakıf mütevellisi Ayşe’nin vekili Musa ile söz konusu dükkâna el koyan Kosta karşısında mahkemededir. Vakfa ait olup Hasan Beşe’nin kullanımında olan bir boyacı dükkânı vardır. Hasan Beşe’nin vefatından sonra varisinin olmaması nedeniyle dükkân, açık artırmaya sunulmadan Ayşe tarafından Kosta’ya peşin 5000 akçe ve aylık 60’ar akçeye kiraya verilmiştir. Vakıf nazırı, kira bedelinin çok düşük olduğu ve dolayısıyla vakfın zarara uğradığı gerekçesiyle dükkânı tekrar müzayedeye çıkarmıştır. Yusuf, 12.500 akçelik en yüksek teklifi vererek dükkânın yeni kiracısı olmuştur. Şimdi parayı Ayşe’ye ödediğini belirten Yusuf, Kosta’nın dükkânı boşaltmamasından şikâyetçi olur. Mahkeme Kosta ile vekil Musa’ya görüşlerini sorar. Davalılar söylenenleri doğrularlar. Mahkeme de dükkânın boşaltılarak Yusuf’a verilmesi konusunda davalıları uyarır. Bunun üzerine Kosta, 12.500 akçenin üzerine 2000 akçe daha ödemeyi teklif ederek dükkânın tekrar kendisine verilmesini ister. Mahkemede bulunup davaya şahitlik eden kişiler (şühûdü’l-hâl), dükkânın müzayedede piyasasını bulduğunu belirterek, Yusuf’a verilmesinin uygun olacağını söylerler. Sonuç olarak mahkeme bu kişilerin görüşü doğrultusunda karar verir.

Yusuf, tenant of a waqf store, sues Musa, legal agent of waqf mutawalli Ayşe, and Kosta, who confiscated the same store. The

waqf owns a paint store that is rented by Hasan Beşe, who had no legal heirs. After Hasan Beşe's death, Ayşe rented the store to Kosta for a 5000 akçe advance payment and rent of 60 akçe per month, without going through an auction. The waqf minister (nazır) thought that the waqf was making a loss because the rent was too low, so the store was put on auction. Yusuf made the highest offer of 12,500 akçe and rented the store. Now he complains that, although he has paid Ayşe, Kosta refused to vacate the store. Questioned by the court, the defendants Kosta and the legal agent Musa corroborate the account. The court instructs the defendants to vacate the store and hand it over to Yusuf. In response, Kosta offers to pay 2000 akçe in addition to the 12,500 akçe auction price to re-rent the store. The witnesses present in court (şühûdü'l-hâl) state that, since the store was auctioned off properly, it is appropriate for Yusuf to keep it. In conclusion, the court decides in accordance with the witnesses.

Dükkan-ı âti'l-beyânın müste'ciri olan Yusuf bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'a dükkan-ı mezbûrî icâre ile mutasarrıf olan Kosta veled-i [boş] nâm zimmî ile vakf-ı mezkûra meşrûtiyyet tarîkiyle mütevellîye olan Âişe bint-i [boş] tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'î olup vekâlet-i mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifîn olan el-Hâc Mustafa bin Mustafa ve Ahmed bin İsmail şehâdetleri ile sâbite olan Musa Efendi ibn Halil nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem mahmiyye-i İstanbul'da Unkapanı kurbünde vâkî' olup vâkfına intimâ ile meşhûr ve ma'rûf olmağın tahdîdden müstağnî olan bir bâb boyacı dükkânı Hasan Beşe nâm râcilin taht-ı icâresinde iken mezbûr Hasan Beşe fevt olup evlâdı kalmamağla mahlûl olup ber müceb-i emr-i pâdişâhî âhara îcâr olunmak lâzım geldikde zikr olunan dükkan tâlibîn ve râgibîne arz olunmadan merkûme Âişe Hâtun zimmî-i mezbûra ecr-i mislinden nice mertebe eksik beş bin akçe icâre-i mu'accele ve be-her mâh altmış akçe ücret-i mü'eccele ile îcâr idüp hâl bu minvâl üzre olup vakfa küllî gadr olduğu nâzır ve mürtezika-i vakfın ma'lûmı olup ziyâde ile tâlib zuhûr itdikde tâlibîne arz için mezâda virilüp bi'l-âhire benim üzerimde olup on iki bin üç yüz akçeye karâr itdik-

de zikr olunan meblağ dükkân-ı merkûmun ecr-i misli olmağın mütevellî-i merkûme Âişe Hâtun dükkân-ı mersûmı ragabât-ı nâs münkâtı'a oldukdan sonra bana târih-i kitâb şehri gurrelerinden on iki bin üç yüz akçe icâre-i mu'accele ve be-her mâh altmış akçe ücret-i mü'eccele ile müşâhede icâb zikr olunan on iki bin üç yüz akçeyi mütevellî-i sâlifü'z-zikr benden bi't-tamam alız ü kabz itmış iken mezbûr Kosta fuzûlî tasarruf ider merkûmân Musa Efendi ve Kosta zimmî dükkân-ı merkûmı bana teslim itmezler su'âl olunup mersûm Kosta'nın yed-i âdiyesi ref' ve mezbûr vekîl teslim ile ilzâm olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Kosta ile vekîl-i mezbûr Musa Efendi müdde'î-i merkûmı kelimât-ı meşrûhasında tasdîk itdikden sonra mersûm Kostayı dükkândan çıkarup ba'de't-tahliye müdde'î-i mesfûra teslim ile ilzâm olundukda mezkûr Kosta ta'annüten iki bin akçe dahi ziyâde idüp zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslümanlar [...] dükkân-ı mezbûrun ecr-i misli kararın bulup ziyâdesi ta'annüt-i mahzdır müdde'î-i mezbûr [...] olup vakfa her vechile enfa' idüğüne ittifâk itdiklerinde mezbûr Kosta'yı vecihen ve ta'annüten ta'arruzdan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrîne ve [elf]

Şühûd

El-Hac Ali bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Hüseyin bin Mustafa, Mustafa bin Cafer, Mehmed bin Hızır.

609 - 1618 (1027) İstanbul 3: 66a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Eski vezir-i azamlardan merhum Mehmet Paşa'nın vakfettiği bir ev vardır. Vakfiye şartlarına göre ev, merhumun özgür kölelerinin soyunun tükenmesinden sonra ilim adamlarından eve gereksinimi olan iyi bir kişiye verilecektir. İlim adamlarından olup bir süredir evde oturan Musa Efendi, vakfiye şartına uygun olarak evi Sinan Efendi'ye devreder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The late Mehmet Paşa, a former Grand Vizier, had endowed a house. According to the waqf deed (vakfiye), after the line of the

decedent's emancipated slaves ends, the house is to be used by a scholar in need. Musa Efendi, who has been residing in the house, transfers the house to Sinan Efendi, a scholar who meets the deed requirements. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Kadirga Limanı’nda merhûm vezîr-i a’zam Mehmed Paşa’nın Fethiyye dimekle ma’rûf olan câmi’-i şerîfi kurbünde vâki’ bir tarafı Cerrâh Ahmed mülki ve bir tarafı şâhincibaşı olan Derviş Ağa ibn Abdullah mülki ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup üç bâb ulvî evleri ve mahûtayı ve kenîfi ve su kuyusunu hâvî olan menzil ashâb-ı hayrâtdan merhûm Üstâd Mahmud bin Abdullah’ın evvela Rıdvan bin Abdullah nâm abd-i atîkına ba’dehû mezbûr Rıdvan’ın evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve ba’de’l-inkırâzi’l-evlâd atîka-i vâkîf olan Gülahmer bint-i Abdullah’a ve Gülserver bint-i Abdullah’a vakfı olup ve ba’de vefâtihimâ menzil-i mârû’z-zikrde sulehâ ve ulemâdan bir recül-i sâlih âlim sâkin ola deyü ta’yîn itmeğin zikr olunan mevkûfün-aleyhim münkarizûn olmağla ber müceb-i şart-ı vâkîf menzil-i mezbûrda olan [on] yıldan beri sulehâ-i ulemâdan olup sâkin olagelen iftihârü’l-müderrişin Musa Efendi ibn Abdullah meclis-i şer’de hâmilü’l-kitâb ve fahrü’l-müderrişin Sinan Efendi ibn eş-Şeyh Salih Efendi’ye fârîğ olmağın mûmâ-ileyh Sinan Efendi sâlih âlim ve mütediyyin ve meskene etemm-i ihtiyâcı mütebeyyin olmağın tevcih olunup zabt ve tasarrufiyyün bu vesîka ketb olundu tahrîren fî evâhiri Recebi’l-ferd li-sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Mefharü’l-emâcid Haydar Ağa ibn Abdullah el-cündî ibn Cafer Paşa, zahrü’l-emâsil Mehmed Ağa ibn kethüdâ-yı bevvâbân-ı paşâ-yı müşârün-ileyh, umdetü’l-kuzât Abdullah Efendi.

610 - 1618 (1027) İstanbul 3: 67a/2 Tescil işlemi / Registration

Ali, İstanbul’daki Turhan Vakfı’nın mütevellisi Ali Çavuş ile birlikte mahkemeye gelerek vakfa 700 akçesi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 3700 akçe borcu ol-

duğunu söyler. Müteveli Ali Çavuş, borçlu Ali'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ali is in court with Ali Çavuş, mutawalli of the Turhan Waqf in İstanbul. He states that he owes the waqf 3700 akçe, of which 700 akçe represents interest (expressed as the price of broad cloth). Mutawalli Ali Çavuş corroborates Ali's testimony. The court registers the testimony.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

611 - 1618 (1027) İstanbul 3: 68b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da bulunan Çavuşbaşı Mehmet Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mustafa, Osman ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa, vakfın İstanbul'da bulunan bir evini günlük 1 akçeye Osman'a kiralamıştır. Mustafa, günlük 1 akçenin düşük bir ücret olduğu, bu durumdan da vakfın zarar gördüğü gerekçesiyle mahkemeden evde keşif yapılmasını ve gerçek kira değerinin saptanmasını istemiştir. Bilirkişiler evi kiracısı Osman ile birlikte incelerler. Sonuçta, evin günlük kira değerinin en az 2 akçe olması gerektiği konusunda Osman'la anlaşmaya varırlar. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mustafa, mutawalli of the Çavuşbaşı Mehmet Ağa Waqf in İstanbul, is in court with Osman. Mustafa has rented to Osman a waqf-owned house in İstanbul at 1 akçe per day. Mustafa states that the current rent is very low and that this is harming the waqf. Accordingly, he wants the court to conduct an investigation to determine the proper rent of the house. Experts examine the house along with the tenant Osman. They determine that the rent should be at least 2 akçe per day. In conclusion, mutawalli Mustafa and Osman reach agreement that the new rent will be 2 akçe per day. The court registers the testimonies of both sides.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Çavuşbaşı Mehmed Ağa Vakfı'na mütevellî olan râfî'ü'l-kitâb Mustafa bin İbrahim meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan mahmiyye-i mezbûrede [...] Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd iki bâb menzili beher yevm bir akçe ücret ile hâzır bi'l-meclis olan Osman bin Abdullah el-Kerîm nâm kimesneye îcâr olup lâkin ücret-i mezbûre ecr-i misli olmamak ile vakf-ı mezbûra küllî gadr olmuştur kibel-i şer'den üzerine varılup menzil-i mezbûrun ne mikdâr ücrete tahammülü vardır müşâhede ve tahrîr olunmasın taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Abdüsselam Efendi ve hâssa mi'mârlardan Üstad Ali bin Abdullah irsâl olunmağın ânlar dahi zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan müslimîn ile mahall-i mezbûra varup mezbûr Osman muvâcehesinde nazar eylediklerinde menzil-i mezbûrun beher yevm iki akçe ücrete tahammülü vardır noksan ile îcâr olunursa vakf-ı mezbûra gadr olunur deyü ittifâk itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'de[hû] gelüp meclis-i şer'de haber virmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâyili Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Hasan Efendi ibn es-Seyyid Şahkuli, Seydi Ali bin Seydi Ahmed, İbrahim bin Halil, Rıdvan bin Abdullah el-müezzin, el-Hâc Ali bin Hüsam, el-Hâc Ali bin Piri ve gayruhum.

612 - 1618 (1027) İstanbul 3: 69b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet, Melekşah Vakfı'nın mütevellisi Saliha Hatun ile birlikte mahkemeye gelerek, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 1000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 100 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mehmet is in court with Saliha Hatun, mutawalli of the Melekşah Waqf. The former takes out a 1000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 100 dirhem for a period of one year. The court registers the transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

613 - 1618 (1027) İstanbul 3: 71a/5 Tescil işlemi / Registration

I. Mehmet, Hacı Hatun Vakfı'nın mütevellisi Ramazan ile birlikte mahkemeye gelerek vakfa 5960 dirhem borcu olan II. Mehmet'e kefil olduğunu söyler. Mahkeme I. Mehmet'in ifadesini sicile kaydeder.

Mehmet I is in court with Ramazan, mutawalli of the Hacı Hatun Waqf. The former states that he will serve as surety for the 5960 dirhem debt of Mehmet II to the waqf. The court registers Mehmet I's testimony.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

614 - 1618 (1027) İstanbul 3: 71b/1 Tescil işlemi / Registration

Atik Murat Paşa Camisi'nde günlük 5 akçe ücretle Kuran okumakla görevli olan Mehmet Halife, Abdullah Halife ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Halife, Şam'a gideceği için yerine geçici olarak günlük 1,5 akçeye Abdullah Halife'yi tayin ettiğini söyler. Abdullah Halife, bu görevi üstlendiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Halife, Quran reader in the Atik Murat Paşa Mosque at 5 akçe per day, is in court with Abdullah Halife. Because he is going to Damascus, the former appoints Abdullah Halife in his place temporarily, at 1.5 akçe per day. Abdullah Halife accepts the post. The court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Murad Paşa-yı Atîk Câmi'-i Şerîfi'nde devr-hân olan Mehmed Halife ibn Mustafa meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Abdullah Halife ibn Ali mahzarında ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp hâliyâ Şam-ı Şerîf'e teveccüh itdiğim ecil-den yerime bir kâyim-makâm nasbı lâzım olmağın vakf-ı mezbûr-dan mutasarrıf olduğum beş akçe vazîfenin bir buçuk akçesi ile

mezbûrî kâyim-makâm nasb ve ta'yîn itdim didikde ol dahi bir bu-
çuk akçe ile hıdmet-i mezbûreyi edâya müte'ahhid ve kabûl itdik-
den sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmi't-tâ-
si' min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Efendi ibn Ahmed, Musa bin İlyas, Mehmed bin Zeyni.

615 - 1618 (1027) İstanbul 3: 71b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da Molla Hüsrev Vakfı'nın mütevellisi Ayşe Hatun'un
eşi ve vekili olan kadı Seyyit Mehmet Efendi, bir grup Hristiyan
mimar ile birlikte mahkemeye gelir. Adı geçen vakfın Bit Pazarı
Çarşısı'nda bulunan 86 odası yanmış ve yeniden yapılması gerek-
miştir. Odaların yeniden yapımında kullanılacak keresteleri vakıf
karşılacak, mimarların her birine aylık 3000 akçe verilecek ve
toplam 50.000 akçeye bu iş tamamlanacaktır. Mimarlar, mütevel-
li vekili Mehmet Efendi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile
kaydeder.

*Judge Seyyit Mehmet Efendi, husband and legal agent of Ayşe
Hatun, who is mutawalli of the Molla Hüsrev Waqf in İstanbul, is
in court with a group of Christian architects. 86 rooms of the waqf
in the Flea Market (Bit Pazarı Çarşısı) have been destroyed in a fi-
re, so they must be rebuilt. The waqf will provide the lumber for
the construction. Each architect will be paid 3000 akçe per month
and the repairs will cost a total of 50,000 akçe. The architects cor-
roborate mutawalli's legal agent Seyyit Mehmet Efendi. The court
registers the transaction.*

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Monla Hüsrev Vakfı'na evlâd-
ı vâkıfıdan olup meşrûtiyet üzre mütevelliyesi olan fahrü'l-muhad-
derât Ayşe Hâtun ibnet-i Haydar Bey zevci ve husûs-ı âtiyi ikrâra
vekîl olup mezbûreyi ma'rîfet-i şer'iyye ile ârifin olan fahrü'l-kuzât
İbrahim Efendi ibn Bali ve Mehmed Bey ibn Abdullah şehâdetleri
ile şer'an vekâleti sâbite olan umdetü'l-kuzât es-Seyyid Mehmed

Efendi ibn es-Seyyid Ahmed Efendi meclis-i şer‘-i şerîfde işbu as-hâbü’l-kitâb Safer veled-i Ödek ve Bahadır veled-i Döğenci ve Ya-gob veled-i Murad ve Yasok veled-i Haynan ve Mihman Şah nâm üstâd mi‘mârlar mahzarında takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûrun Bit Pazarı Çarsusu’nda vâki‘ fevkânî ve tahtânî seksen altı bâb er-gen odaları bi’l-küllîye muhterik olup müceddeden binâ olunmak lâzım gelmiş idi fevkânî olan her odanın tûl ve arzı beynimizde ma‘lûm birer kapu ve birer dolab ve ikişer penceresi olup ve tah-tânî olan odaların önünde vasf ü kadr ve tûl u arzı indimizde ma‘lûm üçer zirâ‘ dehlîz ve mu‘tâd üzre birer kapu ve birer pence-re olup cümle kerestesi cânib-i vakfdan olmak üzre mücerred nec-câriyesi için mezbûrûn üstâdlara cânib-i vakfdan her biri ayda üçer bin akçe ücret virmek üzre cem‘an elli bin akçeye isticâr itdik didikde zikr olunan üstâdlar dahi müceddeden binâ itmeğe vech-i meşrûh üzre nefislerini îcâr itdiklerine mu‘terif olup binâya müs-ta‘id olduklarında mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâ-hiri Recebi’l-mürecceb li-sene seb‘a ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Dede ibn Musa, Musa Çelebi ibn İbrahim, Mahmud Çelebi, Mehmed bin Yusuf, Ahmed bin Abdi, Mustafa bin Abdul-lah ve gayruhum.

616 - 1618 (1027) İstanbul 3: 72a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Pınarhisar’a bağlı Yenice Köyü’nden Mihal ile İsranca, Şeyh Hasan Efendi Vakfı’nın mütevellî vekili olan Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Mihal ve İsranca, vakıftan 115.000 dirhem borç alarak bu parayla çeşitli eşyalar satın almışlardır. Borçlular parayı 300 gün sonunda vakfa ödeyeceklerini söylerler. Mihal ile İsranca birbirlerine ve mahkemede bulunan Yani ile Lanbo da her ikisine kefil olur. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mihal and İsranca from Pınarhisar’s Yenice village are in court with Ali Ağa, legal agent of the mutawalli of the Şeyh Hasan Efen-di Waqf. The two villagers state that they took an 115,000 dirhem

loan from the waqf and bought some goods with it. They add that they will settle their debt at the end of 300 days. Mihal and İsranca serve as each other's surety. In addition, Yani and Lanbo agree to serve as their surety. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

617 - 1618 (1027) İstanbul 3: 73b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Emine Hatun, Çerkes Ağa Vakfı'nın mütevellî vekili olan İsmail ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 5000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yılılığına 500 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Yusuf ve Hüseyin, borcun ödenmemesi durumunda evin vakfa teslim edilmesine veya borcun ödenmesine kefil olduklarını bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Emine Hatun is in court with İsmail, legal agent of the mutawalli of the Çerkes Ağa Waqf. The former takes out a 5000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 500 dirhem for a period of one year. Yusuf and Hüseyin, both present in court, serve as sureties to return the house to the waqf or pay the debt in case Emine Hatun fails to settle her debt. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

618 - 1618 (1027) İstanbul 3: 74a/1 Dava / *Adjudication*

Hacca giderken ölmüş olan 1. İbrahim'in kızı Fatma'nın vasisi 2. İbrahim, ölen İbrahim'in kardeşi ve ortağı olan Sefer karşısında mahkemeye çıkar. 1. İbrahim, yaşamında ortağı Sefer ile birlikte Atik Ali Paşa Vakfı'ndan Mercan Çarşısı'nda bulunan bir şerbetçi ve bir kebabçı dükkânı ile Daye Hatun Vakfı'ndan bir ev kirala-

mıştır. 1. İbrahim, Daye Hatun Vakfı'nın mütevellisinden evi kiradıklarını belgeleyen bir de temessük almıştır. Ortaklar, 1. İbrahim hacca gitmeden önce ortaklıklarına son vermek amacıyla taşınmazları bölüştürmüşlerdir. Buna göre, adı geçen vakıflardan kiralamış oldukları iki dükkân ve bir ev 1. İbrahim'in, Mahmut Paşa Vakfı'ndan kiralamış oldukları şerbetçi dükkânı ise Sefer'in olmaktadır. Vasi 2. İbrahim, 1. İbrahim'e ait olan taşınmazların kızı Fatma'ya miras kaldığını, ancak Sefer'in haksız olarak bu taşınmazlara el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda davalı Sefer, davacı tarafın savını reddeder. Davacılar savlarını kanıtlamaları istenildiğinde, mahkemeye şahitlerini çağırırlar. Şahitler, davacıların savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Sefer'in taşınmazlardan el çekmesine ve söz konusu taşınmazların davacı Fatma'nın vasisi olan 2. İbrahim'e verilmesine karar verir.

İbrahim II, guardian of Fatma, daughter of İbrahim I who died on pilgrimage, sues Sefer, İbrahim I's brother and partner. İbrahim I and his partner Sefer had rented a sorbet (şerbet) and a kebab store in the Mercan Market from the Atik Ali Paşa Waqf, and a house from the Daye Hatun Waqf. İbrahim I took a promissory note (temessük) from the mutawalli of the Daye Hatun Waqf, documenting the rent contract. Before İbrahim went on his pilgrimage, the partners distributed the real estate among themselves to terminate their partnership. Accordingly, İbrahim I was to get the aforementioned two stores and a house, and Sefer would get another sorbet store rented from the Mahmut Paşa Waqf. The guardian İbrahim II claims that İbrahim I's daughter Fatma inherited the real estate. Alas, Sefer unlawfully confiscated these properties. Questioned by the court, Sefer rejects the plaintiff's claim. Asked to prove their claim, the plaintiffs call to court witnesses, who corroborate their account. In conclusion, the court instructs Sefer to return the properties to the plaintiff Fatma's guardian İbrahim II.

Mahmiye-i İstanbul'da Çelebioğlu Mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden merhûm İbrahim bin Ca-

fer'in sulbiye sağîre kızı Fatıma'nın kibel-i şer'den mansûb vasîsi olan İbrahim bin Ali meclis-i şer'-i kavîmde merhûm-ı mezbûrun karındaşı olan Sefer bin Cafer ile mahmiyye-i mezbûrede vâki' Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Mahmud Bey tarafından vekîl-i şer'î olup Mahmud bin Mehmed ve Süleyman bin Receb şehâdetleriyle isbat-ı vekâlet iden Mustafa bin Receb ve kezâlik mahmiyye-i İstanbul'da Daye Hâtun Vakfı'na mütevellî olan Mahmud Çelebi bin Hayreddin tarafından vekîl olup bi-mâ hüve tarîki's-sübût vekâleti sâbite olan Yusuf bin Abdullah nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ idüp Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan mahmiyye-i mezbûrede Mercan Çarsusu'nda vâki' olup et-râf-ı selâsesi yine vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb şerbetci ve kebâbcı dükkânı ve mahalle-i mezbûrede Daye Hâtun Vakfı'ndan olup merhûm-ı merkûm sâkin olduğu ma'lûmü'l-hudûd menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile merhûm-ı mezbûrun taht-ı tasarrufunda olup mütevellî-i vakf-ı mezbûr imzâsı [ile] mahtûm temessûki ile niçe zamândan berü tasarruf idüp hattâ sene-i sâbıkada merhûm-ı merkûm sefer-i hacc-ı şerîfe 'âzim oldukda mezbûrân İbrahim ve Sefer'in zikr olunan dükkân ve menzilde ve ba'zı emvâlde şerîkleri olup ayrıldıklarında zikr olunan mütevellîler ve sâyir cemâ'at-i müslimîn huzûrunda zikr olunan dükkânda olan sermâye ve emlâk ve hukûklarını hesâb ve kitâb itdiklerinde Mahmud Paşa Vakfı'ndan olan bir bâb şerbetci dükkânı mütevellîsi ma'rifetiyle mezbûr Sefer'e ta'yîn olunup münâza'un-fih olan şerbetci ve kebâbcı dükkânı ve menzil müteveffâ-yı mezbûra zikr olunan mütevellîler ma'rifet ve rızâlarıyla ta'yîn olunup bu tarîk ile beynlerinde tevâfuk ve terâzî vâki' olup mezbûr İbrahim münâza'un fih olan menzil ve dükkânı müstakil tasarruf iderken hâlen fevt olup tasarrufı bi-hasbî'l-emri'l-âli sağîre-i mezbûreye intikâl itmeğın mezbûr Sefer bî-vech-i şer'î vaz'-ı yed ider su'âl olunup merkûm Sefer'in yed-i âdiyesi ref' ve sağîre-i merkûme içün vesâyetim hasebi ile bana teslîm itdirilmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl merkûm Sefer cevâbında hâl bu minvâl üzre bî-vech olduğunu bi'l-küllîye inkâr idüp vasî-yi mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl-i müslimîn-den Yusuf Bey bin Abdullah ve Halil Bey ibn Süleyman ve Kenan

bin Abdi ve İskender bin Durmuş nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup edâ-i şehâdet-i şer'iyeye idüp fi'l-vâkı' merkûm İbrahim sefer-i hacca 'âzim oldukda karındaşı mezbûr Sefer ile mütevellîler ma'rifetiyle huzûrumuzda hesâb ve kitâb itdirüp zikr olunan menzil ve dükkânları beynlerinde taksîm idüp alâka-i şirketi kat' itdiklerin Mahmud Paşa Vakfı'ndan olan şerbetci dükkânının hakk-ı tasarrufun mütevellîsi ma'rifeti ile mezbûr Sefer alup Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan olan şerbetci ve kebâbcı dükkânının ve Daye Hâtun Vakfı'ndan olan menzil-i sâbıkû'z-zikrin hakk-ı tasarrufunu mütevellîleri izni ve ma'rifeti ile mezbûr İbrahim alup bu tarîk ile tevâfuk ve terâzî üzre kat'-ı şirket idüp her biri hakk-ı me'hûz ve müfevvezin mütevellîleri ma'rifeti ile tasarruf iderken mezbûr İbrahim fevt olup hakk-ı tasarrufu bi-hasbî'l-emri'l-'âlî sağıre-i mezbûreye intikâl idüp mezbûrân mütevellîler dahi sağıre-i mezbûreye tefvîz idüp hak sağıre-i mezbûrenindir biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mütevelliyân-ı mezbûrânın vekîlleri olan mezbûrân Mustafa ve Yusuf dahi gıbbe'l-istintâk vasî-yi mezbûrî tasdik ve hâl bu vech üzre vâkı'a olduğunu ihbâr ideriz hak her vechile sağıre-i mezbûrenin idüğü zâhir olmağın menzil-i mezbûr ve dükkân-ı mezkûrede mezbûrun yed-i âdiyesi ref' olunup sağıre-i mezbûre için vasî-yi mezbûra teslîm ile ilzâm olundı hurrîre fî evâyili Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Ali bin Abdullah, Hamza bin Mustafa, Nasuh bin Yusuf, Hasan bin Ali ve gayruhum.

619 - 1618 (1027) İstanbul 3: 75a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Hacı Hüseyin Mahallesi'nden I. Mehmet, II. Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. I. Mehmet'in Hacı Hatun Vakfı'na olan 6000 akçelik borcuna II. Mehmet kefil olmuştur. Kefil II. Mehmet, parayı vakfın mütevellisi Ramazan'a ödemiştir. Şimdi I. Mehmet, II. Mehmet'e 6000 akçe borçlanmış olduğunu

mahkemede belirtir. Mahkeme de I. Mehmet’in ifadesini sicile kaydeder.

Mehmet I of İstanbul’s Hacı Hüseyin neighborhood is in court with Mehmet II. Mehmet II had served as surety for Mehmet I’s 6000 akçe debt to the Hacı Hatun Waqf. Mehmet II made the payment to Ramazan, mutawalli of the waqf. Now, Mehmet I states in court that he owes Mehmet II 6000 akçe. The court registers Mehmet I’s testimony.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Samatya Kapısı’nda vâkı’a el-Hâc Hüseyin Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Mustafa meclis-i şer’-i şerîfde işbu râfi’ü’l-kitâb Mehmed bin Ahmed mahzarında ikrâr ve itirâf idüp bundan akdem merhûme el-Hâce Hâtun Vakfı’na deyn-i şer’îden altı bin akçe deynim olup mezbûr Mehmed meblağ-ı mezbûra benim emrim ile kefil olmuş idi hâlen meblağ-ı merkûmı mezbûr Mehmed kefâleti hasebi ile vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Ramazan bin Abdülkerim’e edâ ve teslim itmeğin meblağ-ı merkûm altı bin akçe mersûm Mehmed’e vâcibü’l-edâ ve lâzımı’l-kazâ deynim olmuştur didikde gibbe’t-tasdîk mâvaka’a ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi’ ‘aşer min Şa’bânî’l-mu’azzam

Şühûdü’l-hâl

El-Hâc Ahmed bin Ali el-imâm, Muharrem bin Bayram, Sefer bin Abdullah er-râcîl, Mustafa bin Hüseyin, Mustafa Halife bin Ali el-Hatib, İbrahim bin Nasuh el-müezzîn, Ebubekir bin Süleyman, Hüseyin Çelebi bin Mustafa İshak bin Veli ve gayruhum.

620 - 1618 (1027) İstanbul 3: 76a/1 Dava / Adjudication

Hasan, Mahmut karşısında mahkemeye çıkar. Mülkiyeti Kestel Vakfı’na ait olup İstanbul’da bulunan bir odanın kullanım haklarını mütevellî izniyle 5000 akçeye Sefer’den devralmış olan Hasan, 5000 akçeyi Sefer’e ödediğini, ancak Mahmut’un haksız yere odaya el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Mahmut, söz

konusu odayı kendisinin Sefer'den 4500 akçeye devraldığını ileri sürer. Davacı Hasan'dan savını kanıtlaması istenildiğinde, mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Hasan'ın savı doğrultusunda görüş bildirirler. Vakfın mahkemede bulunan mütevellisi de Hasan'ın ifadesini onaylar. Sonuçta mahkeme, davalı Mahmut'un odadan el çekmesine ve odanın davacı Hasan'a teslim edilmesine karar verir.

Hasan sues Mahmut. For 5000 akçe and the mutawalli's permission, Hasan has bought from Sefer the usufruct rights of a room in İstanbul belonging to the Kestel Waqf. Hasan claims after he paid Sefer the 5000 akçe, yet Mahmut unlawfully confiscated the room. Questioned by the court, Mahmut claims that Sefer transferred to him the room for 4500 akçe. Asked to prove his claim, the plaintiff Hasan calls witnesses to court, who corroborate his account. The waqf mutawalli also corroborates Hasan's testimony. In conclusion, the court rules that the defendant Mahmut should release the room and return it to the plaintiff Hasan.

Mahmiye-i İstanbul'da [boş] Mahallesi sâkinlerinden râfi'ü'l-kitâb Hasan bin Mehmed meclis-i şer' de Mahmud bin Ali mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem mahmiyye-i mezbûrede Kestel Vakfı'ndan Kâdiasker Hammâmı kurbünde vâki' iki tarafı yine vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i ânım ve bir tarafı saray divârıyla mahdûd olan bir bâb odanın hakk-ı tasarrufunu icâre-i mu'accele ve mü'ecceleyle mutasarrıfı olan Sefer bin Halil nâm kimesneye beş bin akçeye mütevellî-i vakf olan [boş] ma'rifeti ile bana tefvîz idüp ben dahi tefevvüz ve kabûl idüp meblağ-ı mezbûr beş bin akçeyi mezbûr Sefer'e edâ ve teslîm idüp tasarrufumda iken mezbûr Mahmud oda-i mezbûreye bî-vech-i şer'î vaz'-ı yed idüp hakk-ı tasarrufuma bi-gayr-ı vech mâni' olur su'âl olunup yed-i âdiyesi def' olunmasın taleb iderim gibbe's-su'âl mezbûr Mahmud cevâbında bundan esbak sâbıkuz-zikr odayı sen iddi'â itdüğün zamandan sonra mezbûr Sefer'den dört bin beş yüz akçeye tefevvüz idüp vaz'-ı yed itdüğimden sonra minvâl-i meşrûh üzere bundan mukaddem tefvîz ve tefevvüz ma'lûmum değildir deyü

mezbûr Hasan'ın kendiden mukaddem mütevellî ma'rifeti ile tefvîzi inkâr idüp müdde'î-i mezbûrdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda udûlden el-Hâc Mehmed ibn Mehmed ve el-Hâc Mahmud bin Ali ve Ali bin Ramazan li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırın olup istişhâd olduklarında fi'l-vâki' bizim huzûrumuzda sâbıku'z-zıkr odanın hakk-ı tasarrufunu merkûm Sefer mezbûr Hasan'a mütevellî-i sâbıku'z-zıkr ma'rifeti ile tefvîz idüp ol dahi tefvüz ve kabûl itdiğinden sonra mukâbele-i tefvîzde beş bin akçe alup kabz itdi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mütevellî-i mezbûr dahi hâl minvâl-i meşrûh üzre olduğın tasdik idüp mezbûr Mahmud'un yed-i âdiyesi def' olunup merkûm Hasan'a teslim ile ilzâm olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Ramazan, İsmail bin Ömer, Süleyman bin Ahmed el-Hâc Hüseyin bin Osman.

621 - 1618 (1027) İstanbul 3: 76a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen İbrahim'in mirası kızı Ayşe'ye kalır. Ayşe'nin annesi ve vasisi olan Emine Hatun, Koğacıdede Mahallesi'nin avarız vergisi için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Kamyab ile birlikte mahkemeye gelir. İbrahim'den kızı Ayşe'ye bir ev miras olarak kalmıştır. Ancak İbrahim'in adı geçen vakfa 1000 akçe borcu vardır. Ayşe'nin vasisi Emine Hatun, İbrahim'in başkaca mirası olmadığı için söz konusu evi satmak durumunda kalmış, açık artırmaya çıkarılan eve 2000 akçelik en yüksek peyi mütevellî Kamyab vermiştir. Emine Hatun, paranın 1000 akçesini mütevellî Kamyab'dan aldığını, kalan 1000 akçeyi de İbrahim'in vakfa olan borcuna takas ettiklerini söyler. Mahkeme, vasi Emine Hatun'un ifadesini sicile kaydeder.

The estate of the late İbrahim falls to his daughter Ayşe. Ayşe's mother and guardian, Emine Hatun, is in court with Kamyab, mutawalli of funds endowed to pay for the extraordinary (avarız) tax

of the Koğacıdede neighborhood. Ayşe has inherited a house from her father, who at his death owed the waqf 1000 akçe. Because İbrahim's estate contained nothing else, Ayşe's guardian Emine Hatun had to sell the house to pay the debt. The house was auctioned off, and mutawalli Kamyab made the highest offer of 2000 akçe. Emine Hatun states that she has collected from Kamyab 1000 akçe, and that she has counted the remaining 1000 akçe toward İbrahim's debt to the waqf. The court registers the guardian Emine Hatun's testimony.

Havâss-ı Kostantiniyye muzâfâtından Çiftelek nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim bin Abdullah nâm kimesnenin sulbiye sağîre kızı Ayişe'nin vâlidesi olup kibel-i şer'den mansûbe vasîsi olan Emine bint-i Mualla nâm hâtun mahfil-i kazâda mahmiyye-i Kostantiniyye'de Kovacı Dede Mahallesi Avârızı Vakfı'na mütevellî olan hâmil-i hâze'l-kitâb Kamyab bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm kılup müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Mustafa bin Abdullah ve bir tarafı Emine bint-i Abdullah ve bir tarafı Mehmed bin Ahmed mülkleriyle ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı âmm ile mahdûd olup bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî evleri ve âhûrı ve havlıyı müştemil olan menzil mülki olup ba'de vefâtihî sağîre-i mezbûreye intikâl itmişidi lâkin müteveffâ-yı mezbûrun vakf-ı merkûma cihet-i karzdan bin akçe deyni olup şühûd-ı udûl ile benim muvâcehemde sâbit olmağla hükm olunup müteveffâ-yı mezbûrun menzil-i merkûmdan gayrı terekesi olmamağla zarûreten deyn için bey' olunmak lâzım gelmeğın sûk-ı sultânide mevki'-i kitâb izniyle kirâren ve mirâren müzâyede olunup ba'de inkitâ'i' r-ragabe mezbûr Kamyab üzerinde iki bin nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçede hakk-ı karâr ile karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemेğın menzil-i merkûmı mezbûr Kamyab'a vesâyetim hasebiyle meblağ-ı mezkûr iki bin akçeye bey'-i kat'î ile bey' idüp semen-i mezbûrdan bin akçesin ahz ü kabz idüp bâkî kalan bin akçesini müteveffâ-yı merkûmun vakf-ı mezbûra olan bin akçe deynine takas eyledüm ba'de'l-yevm menzil-i merkûm mezbûr Kamyab'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gib-

be't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şaban Halife bin Ahmed el-imâm, Hasan bin Mehmed, el-Hâc İbrahim bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, İbrahim bin Receb.

622 - 1618 (1027) İstanbul 3: 76b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yahudi Yakof, Fatma Hatun Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Yakof, daha önce vakfın Tekfur Sarayı yakınlarında bulunan bir değirmenini aylık 45 akçeye kiralamış olduğunu, ancak şimdi bu kira işlemini feshettiklerini söyler. Müteveli Mehmet Efendi, Yakof'u doğrular. Mahkeme de bu fesih işlemini sicile kaydeder.

Yakof, a Jew, is in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Fatma Hatun Waqf. Earlier, Yakof had rented a waqf-owned mill near the Tekfur Palace for 45 akçe per month. Now the two sides have annulled the rent contract. Mutawalli Mehmet Efendi corroborates Yakof's testimony. The court registers the annulment.

Yehûd tâyifesinden Yakof veled-i Vesiko meclis-i şer'de merhûm Fatma Hâtun Vakfı'na mütevellî olan Mehmed Efendi ibn Ahmed el-imâm mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Tekfur Sarayı kurbünde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan şirugan değirmeni bundan akdem ayda kırk beşer akçe ücret-i mü'eccele müşâhereten istîcâr itmişidim târîh-i kitâb şehri gurresinde fesh-i icâre eyledik zıkr olunan değirmende bir vecihle alâkam kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kadri bin Mustafa el-havvâle, Mehmed bin Osman, Murad bin Mehmed, Sinan bin Abdullah.

623 - 1618 (1027) İstanbul 3: 76b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Elvanoğlu Mahallesi'nden Şeyh Mustafa Efendi mahkemededir. Hoca Sinan, yaşamında adı geçen mahallede bulunan bir evini bilim adamlarının (ulema) oturması koşuluyla vakfetmiştir. Daha önce bu evde vakfiye koşullarına uygun olarak oturan Bali Efendi, evin onarım ihtiyacı doğduğunda vakfın parası olmaması nedeniyle, mütevelliden izin alarak evin yıkılmaya yüz tutmuş olan bölümlerini kendi parasıyla yeniden yaptırmıştır. Bali Efendi'nin ölümünden sonra ev ile birlikte vakfın mütevellilik görevi de Şeyh Mustafa Efendi'ye verilmiştir. Şeyh Mustafa Efendi, Bali Efendi'nin yeniden yaptırmış olduğu bölümleri varislerinden 10.400 akçeye satın almıştır. Şeyh Mustafa Efendi, evin kimi bölümlerinin bir kez daha yıkılmaya yüz tutmuş olduğunu ve vakfın mütevellisi olarak evi kendi parasıyla onarmak istediğini belirtip mahkemeden keşif yapılmasını ve kendisine onarım için izin verilmesini ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, onarım işleminin en az 13.180 akçeye gerçekleştirilebileceğini bildirirler. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydettikten sonra Şeyh Mustafa Efendi'ye onarım izni verir.

Şeyh Mustafa Efendi, a resident of İstanbul's Elvanoğlu neighborhood, is in court. Hoca Sinan had endowed a house for the use of scholars (ulema). When the house fell into disrepair, the waqf lacked funds for the necessary renovations. Under the circumstances Bali Efendi, who was residing in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), had dilapidated portions of the house repaired at his own expense, with the permission of the mutawalli. After Bali Efendi's death, the house and mutawalli post both passed to Şeyh Mustafa Efendi. He bought the renovated portions of the house from Bali Efendi's heirs for 10,400 akçe. Now, some other portions of the house have fallen into disrepair, and Şeyh Mustafa Efendi wants to have them repaired out of his own pocket as the mutawalli of the waqf. Accordingly, he asks the court to conduct an investigation and authorize him to do the repairs. Court-appointed experts report that the repairs would cost at least

13,180 akçe. Registering the testimony of the experts, the court issues Şeyh Mustafa Efendi the requested renovation permission.

Mahmiye-i İstanbul’da Elvan Oğlu Mahallesi sâkinlerinden eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Ali el-Endelusî meclis-i şer’de takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Hâce İshak Vakfı ve bir tarafı Elvan Oğlu Mescidi divârı ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup büyü-tü müte’addideyi müstemil olan menzilin süknâsı bundan akdem vefât iden merhûm Hâce Sinan sulehâ-yı ulemâya vakf ve şart itmekle ber-mûceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezkûrda sulehâ-yı ulemâdan olan Bâlî Efendi ibn Üveys sâkin iken mürûr-ı şühûr ve kürûr ile menzil-i mezbûrun bir bâb odası ve bir hammâmı ve bir divârı bi’l-küllîye münhedim olmağla müceddeden binâ olunmağa cânib-i vakıfda mâl-i mu’ayyen dahi olma[ma]ğın merkûm Bali Efendi izn-i şer’î-i mütevellî ile kendi mâlî ile nefsiyçün müceddeden zıkr olunan odayı ve hammâmı ve divârı binâ idüp ba’de zamânin merkûm Bali Efendi vefât itmekle menzil-i mezbûr ve tevliyetini dahi bana tevcih olundukda müteveffâ-yı mezbûr Bali Efendi’nin mâlî ile binâ eylediği ebniye-i merkûme irs-i şer’î ile veresesine intikâl itmeğın verese-i merkûme zıkr olunan ebniyeyi on bin dört yüz akçeye bana bey’ itdiklerinden sonra nice zamân menzil-i mezbûrda sâkin olurken mürûr-ı eyyâm ile menzil-i mezbûr harâb ve sakf ve cidarânı mâ’il-i türâb olmağla tevliyet-i mahkiyem hasebiyle kendi mâlım ile müceddeden dört bâb oda ve bir matbah ve def’aten iki bâb oda ve dört divâr ve tuğla döşeme binâ itmek ve bir masandıra ve bir pencere ve bir hammâm meremmet itmek murâd iderin cânib-i şer’den ehl-i hibre ve bi-garaz müslimîn ile üzerine varup ne mikdâr akçe vefâ ider tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunup savb-ı şer’den binâya izin taleb iderüm didikde kıbel-i şer’den mevlânâ Receb Efendi ve hâssa mi’mârlardan Üstâd Ali bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan bi-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup müşâhede ve mesâha itdiklerinde zıkr olunan odaların birinin sakfı tûlen on zirâ’ ve arzan dokuz zirâ’ bi-hesâb-ı şer’î doksan zirâ’ olup her zirâ’ı on beşe akçeden üç yüz elli akçe ve her zirâ’ı on beşer akçeden dokuz zirâ’ ve arzan sekiz zirâ’ bi-hesâb-ı mezbûr

altmış üç zirâ' olan tuğla ve döşemesine yedi yüz elli akçe ve tûlen otuz altı zirâ' ve kadden altı zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz on altı zirâ' olan divârın her zirâ'ı dörder akçeden [...] sekiz yüz altmış dört akçe ve ikişer yüz akçe ve ikişer yüz akçeden iki kapu dört yüz akçe ve tûlen yirmi yedi zirâ' ve arzan on altı zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz kırk iki zirâ' olan odaların her zirâ'ı beşer akçeden bin iki yüz on akçedir def'aten tuğla döşemeye ve pencere ve bir masandıra ve bir matbah meremmetine dört bin akçe ve def'aten iki oda meremmetine iki bin akçe ve bir hammâm meremmetine üç bin akçe ve iki nerdübâna ikişer yüz akçeden dört yüz cem'an on dört bin üç yüz seksen akçe ancak vefâ ider meblağ-ı mezbûrdan noksan ile imâret ve meremmet mümkün değildir deyü tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr mahfil-i kazâda ihbâr itmeğîn mûmâ-ileyh eş-Şeyh Mustafa Efendi'ye vech-i muharrer üzre imâret ve meremmete izin virilüp mâvaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu fî evâhiri Şa'bân li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah bin Abdülhalim, İsmail Efendi ibn [boş] Çelebi, Mehmed bin [...] Çelebi, İbrahim Bey ibn Behram.

624 - 1618 (1027) İstanbul 3: 77b/1 Tescil işlemi / Registration

Mustafa Paşa Mahallesi'nden Yorgi ile Nikola, Cafer Ağa Vakfı'nın mütevellisi Ali Bey ile birlikte mahkemeye gelirler. Yorgi ile Nikola, bir sütçü dükkânını istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 10.000 dirheme vakfa satarlar, daha sonra aynı dükkânı üç yıllığına 3000 dirheme vakıftan kiralarlar. Mahkemede bulunan iki Hristiyan, gerektiğinde paranın ödenmesine ya da dükkânın vakfa teslim edilmesine kefil olduklarını bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Yorgi and Nikola, residents of the Mustafa Paşa neighborhood, are in court with Ali Bey, mutawalli of the Cafer Ağa Waqf. The two Greeks take out a 10,000 dirhem mortgage (istiglal) on a milk

store from the waqf. Then they rent the same store from the waqf for three years for 3000 dirhem. Two Christians present in court serve as surety to pay their debt or return the store to the waqf, if necessary. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

625 - 1618 (1027) İstanbul 3: 77b/4 Dava / Adjudication

İstanbul’daki İbrahim Paşa Vakfı’na ait hamamın kiracısı yeniçeri Hızır Beşe’yi yaşadığı mahallenin halkı mahkemeye getirir. Mahalleli, Hızır Beşe’nin güvenilir bir kişi olmadığını, kendisini hamamın kadınlar bölümünden çıkarken gördüklerini ve daha önce aynı suçu Hayrettin Paşa Hamamı’nda da işlediğini ileri sürerler. Görüşü sorulduğunda Hızır Beşe, kendisine iftira edildiğini söyleyip bu suçlamaları reddeder. Ancak Hızır Beşe, kendisine ve vakfa daha fazla zarar vermemek için hamam kirasının feshedilmesini ve hamama yeni bir kiracı bulunmasını ister. Bunun üzerine, vakfın mütevellisi Mehmet Bey mahkemeye çağırılıp hamama güvenilir bir kiracı bulması konusunda uyarılır.

The residents of an İstanbul neighborhood sue janissary Hızır Beşe, tenant of a bathhouse belonging to the İbrahim Paşa Waqf. The residents complain that Hızır Beşe is not a decent person. He was seen coming out of the women’s section of the bathhouse, they claim, adding that he is known to have committed the same crime in the Hayrettin Paşa Bathhouse. Questioned by the court, Hızır Paşa claims that the accusations are fabricated. Nevertheless, he agrees to annul the rent contract in order to avoid further harm to the waqf and his own reputation. The court calls in Mehmet Bey, mutawalli of the waqf, and instructs him to find a decent tenant for the bathhouse.

Mahmiye-i İstanbul’da vâkı’ İbrahim Paşa Hammâmı’nın müste’ciri olan Hızır Beşe ibn İlyas nâm yeniçeri[yi] ehl-i mahalle mec-

lis-i şer'a ihzâr itdiklerinde fahrü'l-cuyûş Halil bin Mehmed Paşa ve Kasım Halife bin Piri el-imâm ve Rüstem bin Veli ve Mustafa Efendi ibn Hasan ve Osman bin Musa el-mü'ezzin ve sâ'ir ehl-i mahalle bi'l-muvâcehe takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hızır Beşe hevâ üzredir ehl ü 'iyâlimiz hammâma vardıkda müte'ezzî olurlar şahs-ı mezbûr mü'temen değildir birer kaç kerre 'avretler hammâmı kapısında nisvân içinden çıkduğunu gördük haremât-ı müslimîn ile muhtelit olur sâbıkan dahi Hayreddin Paşa Hammâmı'ndan bu töhmet ile ihrâc olunmuşdur töhmet-i sâbıkası vardır ve bi'l-cümle mezbûrun hammâmcı olduğu marzîmiz değildir didiklerinde merkûm Hızır Beşe isnâd itdikleri etvâr-ı nâ-hemvâr ile ittisâfı inkâr idüp bana iftirâdır didikden sonra bi't-tav' ve'r-rızâ ben hammâm-ı mezbûrdan fâriğ olup icâreyi fesh iderin hemân bana hammâma bir tâlib bulsunlar bana ziyâde ve cânib-i vakfa zarar ve hüsrân müteretteb olmasun didikde mütevellî-i vakf olan fahrü'l-akrân Mehmed Bey ibn Abdi meclise ihzâr olunup cânib-i vakfa zarar ve noksan ve mezbûra gadr-ı fâhiş ve hüsrân gelmemek üzere bir müste'cir-i sâlih bul deyü tenbîh olundukda kazıyye bi't-taleb ketb olundu hurrire fî evâ'ili Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Bey bin Ömer, Mustafa Ağa, el-Hâc Ali bin Abdi ve gayruhum.

626 - 1618 (1027) İstanbul 3: 78a/2 Dava / *Adjudication*

Ulvanzade Vakfı'nın mütevellisi Mustafa, vakfın Hobbyar Mahallesi'ndeki bir evini aylık 40 akçeye kiralamış olan Raziye Hatun'un karşısında mahkemeye çıkar. Raziye Hatun, evin yarısını mütevellî Mustafa'nın izniyle Bahti'den kiralamış ve mütevelliden bu işlemi belgeleyen bir temessük almıştır. Mütevellî Mustafa, mahkemeden Raziye Hatun'un evin diğer yarısını hangi gerekçeyle elinde bulundurduğunun sorulmasını ister. Görüşü sorulduğunda Raziye Hatun, en başta evin yarısının kullanım haklarının Melahat adlı bir kadında olduğunu, bu hakları daha sonra kendi eşi

olan Nasuh’un devraldığını, eşinden de kendisinin devralmış olduğunu söyler. Raziye Hatun, dönemin vakıf mütevellisinden almış olduğu devir işlemini belgeleyen tezkireyi de mahkemeye sunar. Müteveli Mustafa bu kez, Raziye Hatun’un eşi Nasuh’un evi Melahat’ten devraldığını belgeleyen tezkirede işlem tarihinin yazılmamış olduğunu, bu yüzden evin yarısının vakfa ait olduğunu ileri sürer. Mahkeme, tezkireyi inceleyip tarihin belgenin kenarına yazılmış olduğunu saptar, belgenin geçerli olduğuna karar verir, ayrıca tezkirede yazılı olan tarihin hatalı olmasının kira işleminin feshedilmesi için yeterli gerekçe olmadığını belirtir. Sonuçta, davalı Raziye Hatun davayı kazanır.

Mustafa, mutawalli of the Ulvanzade Waqf, sues Raziye Hatun, tenant of a waqf house in the Hobbyar neighborhood for 40 akçe per month. With the permission of the mutawalli, Raziye Hatun rented half of the house from Bahti. The mutawalli gave her a promissory note (temessük) documenting the transaction. Now mutawalli Mustafa wants Raziye Hatun questioned to determine why she has been using the other half of the house, too. Questioned by the court, Raziye Hatun states that initially a woman named Melahat had the usufruct rights of the house. She then transferred the house to Raziye Hatun’s husband Nasuh, who transferred it to Raziye Hatun. She presents to court a certificate (tezkire) issued by the mutawalli of the period, documenting the transfer. For his part, mutawalli Mustafa claims that, because the certificate documenting the transfer of the house from Melahat to Nasuh is not dated properly, it is invalid, implying that the house belongs to the waqf. Examining the certificate, the court sees the date on the side, implying that it is valid. In any case, it rules, even if the date had been incorrect, that would not have sufficed to annul the contract. In conclusion, the defendant Raziye Hatun wins the case.

Mahmiye-i İstanbul’da Ulvanzâde Vakfı’na mütevellî olan Mustafa bin Hasan meclis-i şer’-i şerîfde vakf-ı mezburdan Hobbyar Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan vakf-ı mezkûr ve iki taraftan Alaman oğlu Yasef nâm mülki ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd olup tûlen on dokuz zirâ’ ve arzan yedi zirâ’ arsası olup iki

bâb odayı müstemil olan menzilin icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda kırk akçe ücret-i mü'eccele-i mu'ayyene ile müste'ciresi olup vâzı'atü'l-yed olan râfi'atü hâze'l-kitâb Raziye Hâtun ibnet-i Mehmed mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûre Raziye Hâtun zikr olunan menzilin nısfını benim iznim ile Bahti bin Yusuf nâm kimesneden bin on sekiz Zilhiccesi gurresinde tefevvüz idüp yedine târîh-i mezbûr ile muverrah ve benim hat ve hatemimi müstemil temessük olup tasarruf ider lâkin nısf-ı âharını ne tarîk ile tasarruf ider ma'lûmum değildir su'âl olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl merkûme Raziye Hâtun cevâbında menzil-i mezbûrun cümlesi yevm-i 'akidde ecr-i misli ile Melahat bin Abdullah nâm hâtunun taht-ı icâresinde idi mezbûre Melahat benim zevcim olan Nasuh bin Veli nâm kimesneye izn-i mütevellî ile tefvîz itdi zevcim dahi nice müddet mutasarrıf olduktan sonra bin on iki Zilhiccesi gurresinde bana tefvîz idüp ol zamânda vakf-ı merkûm mütevellîsi olan Mustafa nâm kimesne zikr olunan nısf menzili benim üzerime kayd itmiştir birkaç senedir ki cümlesine bu tarîk üzere mutasarrıf olup mâh-be-mâh icâre-i mü'eccelesin sana edâ iderim didikde mütevellî-i mezbûr i'âde-i kelâm idüp mesfûrenin zevci olan mezbûr Nasuh mezkûre Melahat'dan tefevvüz idüp ol hinde vakf-ı mersûma mütevellî olan Ahmed bin Mehmed'den yedine aldığı tezkirenin târîhi yokdur âna binâ'en nısf-ı münâza'un-fîhi vakf için zabt itmek murâd iderim didikde mezbûre Raziye Hâtun zevcinden tefevvüz eylediği bin on iki Zilhiccesi gurresi târihiyle zevci mütevellî-i sâbık Ahmed'den aldığı tezkirenin kenârında musarraha olmağla mezbûrenin tezkiresi ma'mûlün-bihâ olup müccerred zevcinin tezkiresinin târihinde hata olmak mûcib-i fesh-i icâre olmayup ve mütevellî-i mezbûrun fesh-i icâreyi mûcib beyân-ı şer'îsi olmamağla kavline i'tibâr olmayup menzil-i merkûm müste'ciresi mersûmenin yedinde ecr-i misli ile ibkâ olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çavuş bin Mehmed, Ahmed Çavuş, Mustafa Çavuş, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Mustafa Çavuş bin Abdullah ve gayruhum.

627 - 1618 (1027) İstanbul 3: 79a/1 Tescil işlemi / Registration

Edirnekapı yakınlarındaki Hatice Sultan Mahallesi’nden Mihal ve Yani adlı ortaklar mahkemededirler. Vakıf mütevellisi olan Ali Çavuş, Mihal ve Yani’ye vakfın İstanbul’daki yıkık bir yoğurtçu dükkânının yerine iki kuyumcu dükkânı yaptırmalarına izin vererek harcamalarını dükkânların peşin kirası olarak kabul edeceğini söylemiştir. Mihal ve Yani, söz konusu iki dükkânı yaptırdıklarını, şimdi de mahkemeden keşif yapılmasını ve dükkân yapımına harcamış oldukları paranın belirlenmesini istemektedirler. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda iki dükkânın 18.192 akçeden daha az bir parayla yapılamayacağını bildirirler. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Mihal and Yani, partners who reside in the Hatice Sultan neighborhood near Edirnekapı, are in court. Mutawalli Ali Çavuş allowed Mihal and Yani to build two jewellery stores (kuyumcu) in place of a rundown yoghurt store, saying that they may deduct their expenses from the advance rent for the stores. Having had the stores built, the partners now they want the court to conduct an investigation to determine their expenses. The experts report that the construction would have cost no less than 18,192 akçe. The court registers the testimony of the experts.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Edirne Kapısı kurbünde merhûm Hadice Sultan Mahallesi sâkinlerinden Mihal veled-i Kondaфра ve Yani veled-i Nikola nâm zimmîler meclis-i şer’i kavîme gelüp takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede vâki’ merhûm Kadırğa (?) Vakfı’ndan olup bir taraftan Şorbacı Mustafa Ağa mülki ve iki taraftan vakf-ı mezbûr ve taraf-ı âharı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb yoğurtcu dükkânının sakfı münhedim olup müceddeden binâyâ vakıfdan müsâ’ade olmamağla mütevellisi olan Ali Çavuş ibn Mustafa kendü mâlınız ile zikr olunan dükkân yanına iki bâb kuyumcu dükkânı binâ eylemeğe harc ve sarf itdüğün akçe cânib-i vakfdan icâre-i mu’accelenize mahsûb olsun dimekle biz dahi ber-vech-i iştirâk kendi mâlınız ile iki bâb kuyumcu dükkânı itdük itdüğümüz binânın ne mikdâr akçeye tahammülü vardır üzerine varılup

nazar ve misâha olunup nukzı ba'de't-takvîm ketb ve terkîm olunmak taleb ideriz didiklerinde savb-ı şer'den mevlânâ Receb Efendi ve hâssa mi'mârlardan Ali bin Abdullah ve Mustafa bin Abdullah zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde nazar ve misâha itdiklerinde zikr olunan cedîd dükkânların sakfı tûlen on sekiz zirâ' ve arzan on iki zirâ' bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz on altı zirâ' olup her zirâ'ı kırk beşer akçeden dokuz bin yedi yüz yirmi akçe ve bir taş divâr tûlen kırk dört zirâ' ve kadden bir zirâ' her zirâ'ı otuz beşer akçeden bin beş yüz akçe ve tahta döşeme tûlen on iki zirâ' ve arzan on zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr yüz yirmi zirâ' her zirâ'ı otuz beşer akçeden dört bin iki yüz akçe ve dört tahta perde ve üç döşeme ve bir kenîf hesâb-ı mezbûr üzre iki yüz on üç zirâ' olup her zirâ'ı yirmi beşer akçeden dört bin iki yüz altmış akçe her biri yüzer akçeden üç nerdübâna üç yüz akçe ve bir kemer ocağa bin akçe ve bir sundurma hesâb-ı mezbûr üzre yirmi zirâ' olup her zirâ'ı on ikişer akçeden iki yüz yirmi dört akçe sakfı münhedim olan her dükkânın nukzı üç bin elli iki akçeye takvîm ve ihrâc olundukdan sonra cem'an on sekiz bin yüz doksan iki akçeye tahammülü vardır meblağ-ı mesfûrdan noksan ile binâ mümkün değildir deyü ihbârlarını mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda vukû'ı üzre ihbâr ve takrîr itdikden sonra bi'l-fi'l mütevellî-i vakf olan mezbûr Ali Çavuş ihbâr olunup su'âl olundukda müste'cir-i mezbûrun kelâmını tasdik ve sâbıkan kendüden sâdır olan izni tahkîk ve mi'mârân-ı mezbûrânın tahmînlerini kabûl itdikden sonra ihbâr-ı ahyâr mahall-i kabûl ve irtizâda vâki' olmağın mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mahmud bin Ali, Mahmud bin Mehmed, Mustafa bin Yusuf, Ahmed bin Mahmud, Hamza bin Mustafa, Ali Bey ibn Abdullah.

628 - 1618 (1027) İstanbul 3: 79b/4 Dava / Adjudication

Ayni Hatun Vakfı'nın mütevellisi Ali Çavuş, Tercüman Yunus Mahallesi'nden Hatice Hatun'un eşi ve vekili olan Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Ali Çavuş, Hatice Hatun'a

vakıf parasından faizli olarak (“muamele-i şer'iyye” olarak ifade ediliyor) 20.000 akçe borç verip karşılığında Hatice Hatun’un adı geçen mahallede bulunan bir evine rehin koymuştur. Vakıf, bu borca 1,5 yıl için 2500 akçe faiz eklemiş ve Hatice Hatun’un toplam borcu 22.500 akçeye ulaşmıştır. Müteveli Ali Çavuş, şimdi mahkemede Hatice Hatun’un vekilinden vakfın alacağını istemektedir. Görüşü sorulduğunda vekil Mehmet Çelebi, eşinin vakfa olan borcunu doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı vekili Mehmet Çelebi’yi vakfa olan borcun ödenmesi konusunda uyarır.

Ali Çavuş, mutawalli of the Ayni Hatun Waqf, sues Mehmet Çelebi, legal agent and husband of Hatice Hatun, who resides in the Tercüman Yunus neighborhood. Mutawalli Ali Çavuş lent Hatice Hatun 20,000 akçe on interest out of waqf funds (expressed as “muamele-i şer'iyye”), and pawned Hatice Hatun’s house in exchange. The waqf applied 2500 akçe interest over a year and a half, raising Hatice Hatun’s debt to 22,500 akçe. Now, mutawalli Ali Çavuş wants Hatice Hatun’s legal agent to pay the debt. Questioned by the court, legal agent Mehmet Çelebi accepts his wife’s debt to the waqf. In conclusion, the court instructs the defendant Mehmet Çelebi to pay the debt to the waqf.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki‘ Ayni Hâtun Vakfı’na bi’l-fi‘l mütevellî olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Ali Çavuş ibn Hasan meclis-i şer‘de mahmiye-i mezbûrede Tercüman Yunus Mahallesi sâkinelerinden Hadice Hâtun ibnet-i Muhyiddin tarafından husûs-ı âti’l-beyânda ikrâra ve müvekkilesinin mâlından edâ-i deyne vekîl olmağın ve kâleti mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifin olan şühûd ile sâbite olan zevci Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında mezbûrenin üzerine da‘vâ idüp bundan akdem mâl-i vakf-ı mezbûrdan mezbûre Hadice Hâtun’a mu‘âmele-i şer‘iyye ile yirmi bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe virüp mezbûre hâtun dahi kabz ve mukâbelesinde mahalle-i mezbûrede vâki‘ olup lede’l-ahâlî ve’l-cîrân ma‘lûmü’l-hudûd olan mülk menziline rehin vaz‘ idüp ba‘de’t-tahliye teslim ve ikbâz ve ben dahi fâriğan kabz ve tesellüm idüp bir buçuk seneden berü zimmetine mu‘âmele-i şer‘iyyeden iki bin beş yüz akçe hâsıl

olmağın mezbûre Hadice'nin zimmetinde vakf-ı mezbûr için asıl ve ribhden cem'an yirmi iki bin beş yüz akçe vardır su'âl olunup deyn-i mezbûr vakf-ı mezbûr için tevliyetim hasebi ile alıvırılup fekk-i rehin olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında fi'l-vâki' müvekkilem mezbûre Hadice Hâtun zimmetinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan asl-ı mâldan ve ribh-i şer'iden cem'an yirmi iki bin beş yüz akçe deyn olup meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde menzil-i mesfûr cânib-i vakıfda rehn-i makbûz-dur deyü vekâlet-i mahkiyem hasebi ile ikrâr itmeğın meblağ-ı mezbûr cânib-i vakf-ı mezbûra müvekkilesinin mâlından edâ idüp ve menzil-i mezbûr rehinden fekk itmek üzre sebt olundu hurrire fi evâyili Ramazân sene [10]27

Hasan bin Mustafa, Şaban bin Abdullah, el-Hâc Ali bin Abdullah.

629 - 1618 (1027) İstanbul 3: 80b/2 Tescil işlemi / Registration

Karaman'ın Akşehir kasabasındaki Hasan Paşa Vakfı'nın mütevellisi Hacı Abdi, Yusuf ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Rumeli'nin Sofya Kazası'ndaki tartı merkezi ve mum üretim yerlerinin vergi tahsildarı (câbi) olan Ali, 1618 (H. 1027) yılı için toplanan 36.400 akçeyi Hacı Abdi'ye ulaştırması için Yusuf'a vermiştir. Hacı Abdi söz konusu parayı Yusuf'tan aldığını söyler. Mahkeme de bu sözleri sicile kaydeder.

Hacı Abdi, mutawalli of the Hasan Paşa Waqf in Akşehir, Karaman, is in court with Yusuf. Ali, collector (câbi) of the waqf's scale and candle production taxes in the Sofia district in Rumelia, gave Yusuf 36,400 akçe as the revenue of the year 1618 (AH 1072) to be delivered to Hacı Abdi. Now Hacı Abdi states that he received the money from Yusuf. The court registers Hacı Abdi's testimony.

Vilâyet-i Karaman'da Akşehir nam kasabada vâki' merhûm Hasan Paşa Evkâfi'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-akrân el-Hâc Ab-

di bin Mustafa meclis-i şer‘-i şerîfde hâmilü’l-kitâb Yusuf bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp evkâf-ı mezbûreden olup vilâyet-i Rumili’nde nefsi Sofya’da vâki‘ kapanhanı ve kantariye ve şem‘-hânenin câbisi olan el-Hâc Ali bin [boş] cibâyeti hasebiyle zikr olunan kapanhanı ve kantariye ve şem‘-hâne mahsûlâtından bin yirmi yedi senesinde kabz eylediği otuz altı bin dört yüz akçeyi câbî-i merkûm mezbûr Yusuf yediyle bana irsâl idüp ben dahi tevliyetim hasebiyle vakf-ı mezbûr için meblağ-ı mezbûr merkûm Yusuf yedinden bi’t-tamâm alup kabz eyledim mezbûr Ali uhdesinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mütevellî-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu mezbûr Yusuf bi’l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşer min şehri Ramazânî’l-mübârek li-sene seb‘a ve ‘işrine ve elf Şühûd

Mustafa bin [...], Osman Dede bin Ali, Osman bin Ali, Osman bin Abdullah ve gayruhum.

630 - 1618 (1027) İstanbul 3: 80b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Belkıs Hatun, Turhan Hâtun Vakfı’nın mütevellisi Ali Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Belkıs, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 2000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yılığına 250 dirheme vakıftan kiralar. Belkıs’ın eşi Ahmet, borcun ödenmemesi durumunda parayı ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Belkıs Hatun is in court with Ali Çavuş, mutawalli of the Turhan Hâtun Waqf. The former takes out a 2000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 250 dirhem for a period of one year. Belkıs’ husband Ahmet serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in the event Belkıs fails to settle the debt. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

631 - 1607 (1016) İstanbul 3: 81a/2 Tescil işlemi / Registration

Dimitri ve Hristo adlı iki ortak, Haseki Sultan Vakfı'nın İstanbul'da Edirnekapı dışında bulunan bir mumcu dükkânını kiralamışlardır. Dükkânın daha önce onarım gereksinimi doğmuş, vakfın parası olmadığı için Dimitri ve Hristo onarım işini üstlenmek istemişlerdir. Dimitri ve Hristo, 7000 akçe olarak saptanmış olan enkaz bedeli düşüldükten sonra, harcamalarının ödenmiş peşin kiraya eklenmesi konusunda mütevellî ile anlaşmışlardır. Dimitri ve Hristo, mütevellî Musa Bey'den almış oldukları izin tezkiresini mahkemeye sunarak dükkânın yeniden yapımı için harcamış oldukları paranın belirlenmesini istemektedirler. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, söz konusu dükkânın en az 57.974 akçeye yaptırılabilceğini bildirirler. Mahkeme, 7000 akçelik enkaz bedelini düştüktan sonra 50.974 akçeyi ortakların ödemiş olduğu peşin kiraya ekler.

Dimitri and Hristo, two partners, have rented a candle store outside Edirnekapı, İstanbul. It belongs to the Haseki Sultan Waqf. Earlier, the store was in need of repair and the waqf lacked funds. The partners and mutawalli agree that Dimitri and Hristo will fund the repairs on condition that, their expenses less the 7000 akçe for the value of the ruins, will be treated as part of the advance rent payment. Presenting to court the permission certificate (tezkire) they received from the mutawalli Musa Bey, Dimitri and Hristo want the court to conduct an investigation to determine their expenses. Court-appointed experts report that the construction should have cost at least 57,974 akçe. The court deducts the 7000 akçe to cover the value of the ruins and adds 50,974 akçe to the advance rent that the partners have paid.

Mahmiye-i İstanbul'da sâhibetü'l-hayrât merhûm Haseki Sultan tâbet serâhâ evkâfından Edirne Kapısı hâricinde vâki' şem'âne dükkânlardan olup hudûdının bir tarafı Miro veled-i Andriye ve bir tarafı Toma nâm zimmî dükkânına ve bir tarafı selh-hâne divârına ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan yevmî üç ak-

çe icâre-i mü’eccele ve mu’accelelü bir bâb şem’-hâne dükkânına ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olan Dimitri veled-i Andriye ve Hristo veled-i Avro nâm zimmîler meclis-i şer’a gelüp takrîr-i kelâm idüp dükkân-ı mezbûr bundan akdem harâbe-müşrif olup ta’mîre muhtâc oldukda mâl-i vakıf dan müsâ’ade olmamağın bi’l-fi’l vakf-ı mezbûra mütevellî olan fahrû’l-emâsıl ve’l-akrân Musa Bey bin Ali el-bevvâbü’s-sultânî bundan akdem yedi bin akçeye takvîm olunan nukzundan mâ’ada kendü mâlîm dan ne mikdâr akçe harc ve sarf olursa mukaddemâ virdiğim icâre-i mu’acceleimize münzam olmak üzre müceddeden binâsına izin virüp yedimize tezkire virmiş idi deyü mütevellî-i merkûmun imzâsıyla mûmzâ ve hatemi ile mahtûm bin on beş Zilhiccesinin târîhi ile muverraha tezkire ve vech-i meşrûh üzre izinnâmesini ibrâz eyleyüp el-hâletü hâzihî dükkân-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre ta’mîr eyledik cânib-i şer’i şerîfden üzerine varılup hakikat-i hâl keşf oldukdan sonra ne mikdâr meblağ harc ve sarf olunmuşdur tahammüli tahrîr olunmak taleb ideriz didiklerinde cânib-i şer’i kavîmden üstâd Hüsrev bin Abdullah nâm mi’mâr-ı hâssa ile üzerine varılup mütevellî-i merkûm mahzarında zeyl-i kitâbda mestûrû’l-esâmî olan Müslümanlar ile keşf olundukda fi’l-vâki’ dükkân-ı mezbûr müste’cirân-ı merkûmân imâret eyledikleri mukarrer olmağın tûlen ve arzan bi-hesâbi’t-terbî’i dört yüz on altı zirâ’ sakfına otuz beş akçeden on beş bin beş yüz altmış ve üç yüz doksan altı zirâ’ döşemelerine yirmi bin sekiz yüz kırk akçe ve tahta perdelerine ve pencerelerine ve kebenklerine sekiz bin iki yüz elli altı akçe ve nerdübân ve direklerine ve kürsî taşlarına altı bin yüz on sekiz akçe ve taş divârına ve kenîf ve kaldırımlarına yedi bin iki yüz akçe harc ve sarf olunup ebniye-i merkûmenin cem’an elli yedi bin dokuz yüz yetmiş dört akçeye tahammüli vardır noksânıyla kâbil-i ta’mîr değildir deyü mi’mâr-ı mezbûr ve sâyir bî-garaz Müslümânlar alâ tarîki’l-ittifâk ihbâr eylediklerinden sonra mukaddemâ nukzı için takvîm olunan yedi bin akçe ifrâz olunup bundan mâ’ada elli bin dokuz yüz yetmiş dört akçenin yirmi beş bin dört yüz seksen yedi akçesi mezkûr Dimitri’nin ve yirmi beş bin dört yüz seksen yedi akçesi mezbûr Hristo zimmînin olmak üzre mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî’ilevvel li-sene sitte ve ‘aşrete ve elf Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Hasan, Hasan bin Hüseyin, Hamza bin Abdullah er-râcîl, Musallî bin Ali, Mehmed bin Abdullah, İlyas bin Abdullah ve gayruhum.

632 - 1618 (1027) İstanbul 3: 81a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yenişehir'den Ahmet Efendi, İstanbul'daki Dizdarzade Mehmet Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Efendi, vakıftan 1000 akçesi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 10.000 akçe borç aldığını ve bu borcun faizini bir yıl içinde ödeyeceğini belirtir. Mütevellî Mahmut Çelebi, Ahmet Efendi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ahmet Efendi, a resident of Yenişehir, is in court with Mahmut Çelebi, mutawalli of the Dizdarzade Mehmet Çelebi Waqf in İstanbul. Ahmet Efendi states that he owes the waqf a total of 10,000 akçe, of which 1000 akçe is for interest (expressed as the price of broad cloth). He promises to settle his debt, including the interest, within one year. Mutawalli Mahmut Çelebi corroborates Ahmet Efendi's testimony. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Yenişehir sâkinlerinden Ahmed Efendi ibn Ali el-Mülâzım meclis-i şer'î şerîfde mahmiyye-i İstanbul'da vâkî merhûm Dizdârzâde Mehmed Çelebi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Mahmud Çelebi ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mahmud Çelebi'den vakf-ı mezbûr mâlından karz-ı şer'î tarîkiyle dokuz bin akçe ve beynimizde cehâleti nâfi ilm-i şer'î ile ma'lûm çuka bahâsından bin akçe alız itdim ki karzdan mâ'adâsı târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mü'ecceldir didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Edâyî Efendi, Ahmed Efendi, Süleyman Efendi, Receb Efendi, Aziz Efendi, Murad bin Mehmed, Ebubekir bin Osman, Musallî bin Cafer ve gayruhum.

633 - 1618 (1027) İstanbul 3: 81b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Murat Paşa Mahallesi'nden Mehmet, Yusuf ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, Murat Paşa Vakfı'ndan peşin kira ve aylık 30 akçe karşılığında bir kahvehane dükkânı kiralamıştır. Mehmet, şimdi bu kahvehane dükkânını mütevellinin de izniyle üç yıllığına aylık 25 akçeye Yusuf'a kiraladığını söyler. Anlaşmaya göre Yusuf, kiranın 1 akçesini vakfa, kalan 24 akçeyi de Mehmet'e ödeyecektir. Yusuf, Mehmet'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet, a resident of İstanbul's Murat Paşa neighborhood, is in court with Yusuf. Mehmet has rented a coffee house from the Murat Paşa Waqf for an advance payment plus 30 akçe per month as rent. Now, with the permission of the mutawalli, Mehmet rents the coffee house to Yusuf for a period of three years at 25 akçe per month. According to the rental contract, Yusuf will pay 1 akçe of the monthly rent to the waqf and the remaining 24 akçe to Mehmet. Yusuf corroborates Mehmet's account. The court registers the contract.

Mahmiye-i İstanbul'da Murad Paşa Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de işbu râfi'ü'l-kitâb Yusuf bin Abdullah mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mahmiyye-i mezbûrede merhûm Murad Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan vâkıf-ı mezbûr hammâmı kurbünde vâki' üç tarafı yine vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb kahvehâne icâre-i mu'accele ve ayda otuz akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufumda idi hâlen zikr olunan kahvehâneyi târîh-i kitâbdan üç sene tamâmına varınca yevmî yirmi beş akçe ücret-i mü'eccele ve ma'rîfet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile merkûm Yusuf'a îcâr itdim ol dahi minvâl-i meşrûh üzre istîcâr ve kabûl itdi ba'de'l-yevm mâh-be-mâh ücret-

i mezbûreden bir akçesi cânib-i vakf-ı mezbûra mâ'adasın bana edâ idüp müddeti tamâmına varınca mutasarrıf olsun didikde gıbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı hurrire fi'l-yevmi'l-'iş-rîn min şehri Ramazânî'l-mübârek sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ömer Bey ibn Abdullah el-bevvâb, Eyüb bin Mehmed, Ali bin Abdullah, Mehmed bin Eyüb.

634 - 1618 (1027) İstanbul 3: 84a/1 Dava / *Adjudication*

Molla Hüsrev Mahallesi'nde yaşamakta olup Müslime Hatun Vakfı'na müteveli olan Ali, Molla Hüsrev Camisi'nin imamı olup adı geçen vakfın eski mütevellisi olan İsmail karşısında mahkemeye çıkar. İmam İsmail, vakfın mütevellisi olduğu dönemde yapılan denetleme sonucunda yolsuzluğu ortaya çıktığı için görevinden uzaklaştırılmıştır. Söz konusu denetleme, İsmail'de vakfın 20.000 akçesi olduğunu belirlemiştir. Şimdiki müteveli Ali, İsmail'den vakfın parası olan 20.000 akçeyi istemektedir. Görüşü sorulduğunda eski müteveli İsmail, suçunu kabul eder. Sonuçta mahkeme, davalı İsmail'in 20.000 akçeyi vakfa geri ödemesine karar verir.

Ali, mutawalli of the Müslime Hatun Waqf and a resident of the Molla Hüsrev neighborhood, sues İsmail, former mutawalli of the waqf and the prayer leader (imam) of the Molla Hüsrev Waqf. Prayer leader İsmail was dismissed as mutawalli due to irregularities in the waqf's administration. An audit revealed that İsmail had possession of 20,000 akçe belonging to the waqf. Now mutawalli Ali wants İsmail to pay back the waqf's money. Questioned by the court, the former mutawalli İsmail pleads guilty. In conclusion, the court decides that the defendant İsmail should pay the waqf the 20,000 akçe.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Monla Hüsrev Mahallesi sâkinlerinden olup mahmiyye-i mezbûrede merhûm müslime Hâtun Vakfı'na bi'l-fi'l berât-ı pâdişâhî ile mütevellî olan Ali

bin Mustafa mahfil-i kazâda hâlen merhûm Monla Hüsrev Câmi’inde imâm olup bundan akdem vakf-ı mezbûra mütevellî olup ba’de’t-teftîş hıyâneti zuhûrıyla ‘azl olunan İsmail bin Abdullah mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idüp mezbûr İsmail mevki’-i kitâb olan hâkim-i câsim-i ‘âlî-cenâb ve hüsne me’âb huzûr-ı âlilerinde ale’t-tafsîl muhâsebesi görölüp ânın bel’i ü ketm ü itlâfı ile üzerinde mâl-i vakf-ı merkûmdan yirmi bin fiddî akçe zuhûr itdi hâlen vakf için taleb itdüğimde teslimde ihmâl ider su’âl olunup zikir olunan mârû’l-vasf yirmi bin akçe vakf için bana teslim itdürilmesin taleb iderim didikde mezbûr İsmail merkûm Ali’yi kelimât-ı meşrûhasında tasdîk idüp fi’l-vâki’ ekl ü bel’ ü itlâfı ile vakf-ı mezbûr için zimmetinde yirmi bin mârû’n-na’t akçenin alâ tarîki’t-tazmîn edâsı lâzım olduğına tâyi’an ve râgıban ikrâr idüp muhâsebesi hâkim-i mûmâ-ileyh esbağ’illâhü te’âlâ aleyh huzûr-ı âlilerinde murâfa’a olmağın ma’lûmları olduğu ecilden zikir olunan meblağı mütevellî-i vakfa teslim ile ilzâm olunup mâ-vaka’a ketb ü tahrîr olundu hurrire fi’l-yevmi’l-âşir min şehri Ramazânî’l-mübârek lisene seb’a ve ‘işrine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Reis bin Zeynelabidin, Ahmed bin Osman, Mustafa bin Abdullah, Şaban bin Ramazan.

635 - 1618 (1027) İstanbul 3: 84a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Recep, Ali Ağa Vakfı’nın mütevellisi Recep Halife ile birlikte mahkemeye gelir. Recep, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 2500 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yıllığına 375 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Recep is in court with Recep Halife, mutawalli of the Ali Ağa Waqf. The former takes out a 2500 akçe mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 375 dirhem for a period of one year. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

koşullarındandır. Bu beş kişiden biri olan Halil Efendi, görevini kendi isteğiyle Ahmet'e devrettiğini söyler. Mahkeme de bu görev değişimini onaylar.

Before his death, the late Seyyit İsmail had a mosque built in the dervish lodge (zaviye) of his father, Seyyit Ahmet. One of the requirements of Seyyit İsmail's waqf deed (vakfiye) is that five persons are to read the Quran every Friday in return for 1 akçe each. Halil, one of the five Quran readers, voluntarily transfers his post to Ahmet. The court registers the change of post.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm es-Seyyid İsmail nâm sâhibü'l-hayrın babası Yorgânî Emir dimekle ma'rûf es-Seyyid Ahmed'in zâviyesinde binâ ve ihdâs eylediği câmi'-i şerîfin mahallinde her kable salâti Cum'a kemâl-i tecvîd ve tertîl ile kırâ'et-i Kur'ân-ı Cemîl'e kâdir beş nefer kimesne birer 'aşr-i şerîf tilâvet idüp mukâbelede yevmî birer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar deyü şart ve ta'yîn eylediği enfâr-ı hamseden Halil Efendi bin Hamza kırâ'et-i mez-bûreden hüsn-i ihtiyârı ile işbu sâhibü'l-kitâb Ahmed bin Hızır nâm kimesneye fâriğ olup mezkûr Ahmed kırâ'ete ehil ve kâdir ve tecvîd ve tertîli tâhir idüğü zâhir olmağın ber-mûceb-i şart-ı vâkıf tevcih olunup zabt ve tasarrufiycün bu hurûf ketb ü terkîm olundu cerâ zâlik ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî min şehri Şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sinan Efendi ibn Mustafa, İbrahim bin Bekir, Mehmed bin Ömer, Mustafa Çelebi.

637 - 1618 (1027) İstanbul 3: 85b/1 Dava / Adjudication

Hacı Muhyittin Mahallesi'nden Hidayetullah Hatun, vakfının mütevellisi olan Hasan karşısında mahkemeye çıkar. Hidayetullah, 16.000 akçesini çeşitli koşullarla vakfetmiştir. Buna göre, para yıllık olarak her 10 akçesi 11 akçe ve 2 pul karşılığında faizle işletilecektir. Elde edilen geliri yaşadığı sürece Hidayetullah Hatun ala-

cak, ölümünden sonra bu gelirle Kuran okutulacak ve mütevellinin ücreti ödenecektir. Para faizle işletilirken, yerleşik tüccarlar tercih edilecek, seyyar tüccarlar vakıf parasından yararlandırılmayacaktır. İlerleyen dönemlerde bu koşullar işlemez hale gelirse, vakfın gelirleri bütünüyle yoksullara aktarılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Hidayetullah Hatun, üç Hanefi İslam hukukçusunun görüşlerine dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda mütevellî Hasan, bir başka Hanefi İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, davalı mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfın bozulamayacağına karar verir.

Hidayetullah Hatun, who resides in the Hacı Muhyittin neighborhood, sues Hasan, mutawalli of her waqf. She has endowed 16,000 akçe with the following stipulations. The money will be operated annually at 11 plus 2 stamps for 10 interest. Hidayetullah Hatun will receive the revenue as long as she lives. After her death, the money will be used for Quran reading and the mutawalli's salary. Sedentary merchants will be preferred when lending money, and no loans will be made to itinerant traders. If in time the waqf deed (vakfiye) can no longer be met, the waqf revenue will be spent entirely on the poor. After the registration of these stipulations, Hidayetullah Hatun says requests the waqf's annulment, based on the views of three Hanafi Islamic jurists. Mutawalli Hasan responds that the waqf deed cannot be annulled, based on views of another Hanafi Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf cannot be annulled.

Hamd-i nâ-mahdûd ve senâ-i nâ-ma'dûd ol vâkîf-ı ahvâl-i ins ü cân ve hâlik-i halk-i her dü cihân mâlikü'l-mülk ve'l-melekût zî'l-'izzeti ve'l-ceberût cellet hikmetuhû ve allet kelimetuhû hazretlerinin dergâh-ı 'azamet-penâhlarına ref' olunur ki nüsha-i insânîyi ketm-i 'ademden ahsen-i takvîm üzere ibdâ' ü imlâ ü idâ' üslûb-ı kadîm üzere ihtirâ' ve inşâ idüp mâlik-i me'ânîyi ta'lîm ve menâhic-i me'âdi tefhîm eyledi ve çend hezâr dürrer salât ü selâm ve gurer tahiyet ü peyâm-ı huceste-nizâm ol âfitâb-ı evc-i levlâke ve mâhi-

tâb-ı semâ-i ve mâ-erselnâke müstenid-i mesned-i istafâ Muhammed Mustafa sallâllâhu te'âlâ aleyhi ve sellem [...] ve tenessem hazretlerinin ravza-i razıyyelerine ve hatîra-i behıyyelerine îsâr olunur ki ümmetini dîn-i kavîme hidâyet ve tarîk-i müstakîme delâlet eyledi ve sürûr-ı bî-girân ve dürûr-ı bî-pâyân cemâhir-i âl ü evlâd ü ashâb ü ahfâdları ervâh-ı tayyibelerine olsun ki her biri tarîk-i hakka hâdî ve sebîl-i tevîfîki münâdîlerdir rıdvânü'llâhi te'âlâ aleyhim ecma'în ve ba'd işbu sahîfe-i nasîhanın tahrîr ve imlâsına bâ'is ve bu vesîka-i enîkanın tastîr ve tenmîkine sebep-i hâdis oldu ki dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından el-Hâc Muhyiddin Mahallesi'nde sâkine olan sâhibetü'l-hayrât ve râğibetü'l-müberrât fahrü'l-muhadderât Hidayetullah Hâtun ibnet-i Abdullah meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde vakf-ı âti'z-zikri tescîl için mütevellî nasb eylediği Hasan bin Ferhad mahzarında ikrâr ve ta'bîri anı'l-merâm idüp vaktâ ki dünyâyı deniyye me'vâ-yı beliyye olduğuna vâkıfe ve gınâsı 'itâba mütebeddil ve safâsı cefâyâ mütehavvil idüğüne 'âlime ve 'ârife oldu ise tedârik-i mu'tâd için iddihâr-ı zâd murâd itmeğın etyab-ı mâl ve ahlâs-ı menâlınden on altı bin nakd râyic fi'l-vakt akçe ifrâz kılup hasbeten li'llâhi'l-azîm vakf ve habs idüp ve şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr her senede rehn-i kavî ve kefil-i bi'l-mâl-i melî ile veya ikisinden biri ile onı on bir akçe ve iki pul üzre ale'l-vechî's-şer'-i'l-helâl yed-i mütevellî ile istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan iki bin akçe ribhini huyûtda olduğumca ben ekl idüp vefâtımdan sonra mahalle-i mezbûrede vâkı' olan mescid-i şerîfde be-her yevm ba'de salâti's-subh Kur'ân-ı azîm ve furkân-ı kerîmden üç cüz'-i şerîf tilâvet olunup eczâ-yı şerîfenin birinin tilâveti mescid-i mezbûrda imâm olana ve birinin dahi mü'ezzin olana ve birinin dahi mahmiyye-i mezbûrede Hadice Sultan Mescid-i Şerîfi'nin imâmı olana meşrûta olup birinin sevâbını benim ile benden mukaddem fevt olan sadrî oğlum Ahmed rûhuna ve birinin sağîr oğlum Mehmed'in rûhuna ve birinin dahi zevcim Ali Beşe nâm müteveffâ ile mu'tekam olan Fahri Hâtun rûhlarına ihdâ olunup her birine birer buçuk akçe vazîfe virile ziyâdesi üç yüz seksen akçe olur hıdmeti mukâbelesinde mütevellîye virile zikr olunan meblağ-ı mev-kûf istirbâh olunmak lâzım oldukda tüccâr-ı zü'l-iktidâr ve müte-

mekkin fi'l-ihzâra virilüp ehl-i sefere ve çingâne kuluna [?] virilme-ye ve vakf-ı mezbûrun tevliyeti ve tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve tek-sîri kendü yedimde olup vefâtımdan sonra re'ÿ-i hâkim-i şer'î ile mahalle-i mezbûrede bir recül-i sâlih mütevellî olup ehl-i mahalle üzerine nâzır olalar ve mürûr-ı eyyâm ü şühûr ve kürûr-ı a'vâm u dühûr ile zikr olunan masârif sarfa müte'azzir olursa mârû'z-zikr ribh fukarâya sarf oluna deyü ta'yîn-i kuyûd ve tebyîn-i şürût idüp meblağ-ı merkûmı mütevellî-i mezbûra teslîm idüp ol dahi kabz ve resellüm ve sâyir mütevellîler tasarruf itdikleri gibi iki ay tasarruf idüp cihet-i tevliyet ta'yîn olunan ribhden yüz yirmi akçe vazîfesin bi't-tamâm ahz itdüğüne i'tirâf idüp ehadühümâ âharın cemî'i ke-limâtında vicâhen ve şifâhen tasdîk idüp emr-i vakf tamâm ve ta'yîn-i masârif encâm buldukdan sonra vâkıfe-i müşârün-ileyhâ semt-i vifâkdan cânib-i şikâka meyl idüp eğerçi tafsîl-i bâyin üzre meblağ-ı merkûmı vakf itdüm lâkin vakf-ı nukûd e'imme-i selâse rahimehümü'llâh yanlarında gayr-ı sahîh ve zımnında olan şürût gayr-ı sahîha olmağın asl-ı mâl-i vakfı ve mütevellî-i mezbûrun va-zîfe deyü iki ay istirbâh idüp alduğı yüz yirmi akçenin ecr-i mislin-den ziyâde olan kırk akçeyi taleb iderim deyü da'vâ itdikde müte-vellî-i mezbûr sevk-i kelâm idüp eğerçi vakf-ı nukûd e'imme-i se-lâse-i ma'hûde katlarında ma'hûd değildir ve zikr olunan kırk ak-çe ecr-i misilden ziyâdedir lâkin e'imme-i Hanefiyye'den Hazret-i İmâm Züfer aleyhi rahmeti'l-meliki'l-ekberden Ensârî rivâyeti üz-re vakf-ı nukûd ve zımnında olan şürût sahîhadır deyü asl-ı mâlî ve şartı sâlif üzre ecr-i misilden ziyâde ahz itdüğün redd itmezim deyü cevâb virüp hâkim-i mevki'-i kitâb-ı müstetâba tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretlerinden sıhhatine hükm itdükden sonra vâkı-fe-i mezbûre zimâm-ı da'vâsını nehc-i âhar üzre sevk idüp eğerçi vakf-ı nukûd ve âna mütebennâ olan şürût İmâm Züfer katında sahîhadır lâkin imâm-ı mezbûr mezhebi üzre sıhhat lüzûmdan ârî olmağın yine benim için rücû'a müsâ'ade vardır yine nukûd-ı merkûmeyi mülkûme redd ve mütevellînin bâb-ı tasarrufunu sed murâd itdikde mütevellî-i mezbûr dahi e'imme-i Hanefiyye'den el-vâkıfu izâ sahha lezime ve yine e'imme-i 'izâm kavilleri üzre husû-san ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahi hükm taleb itdikde hâkim-i mûmâ-ileyh esbağallâhü te'âlâ ni'amu-

hû aleyh hazretleri cânib-i vakfı evlâ ve kavî-i lüzûmı icrâ görüp vakf-ı merkûmun lüzûmuna dahi hükm idüp min ba'd naks ve tenkîsine mahâl muhâl olmuştur fe-men beddelehû ilâh. ve icra'l-vâkifu ale'l-hayyi'l-kerîm ve 'alâ hâzâ vaka'a'l-işhâd ve't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehri Şevvâli'l-mükerrerem li-sene seb'a ve 'iş-rîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Musa Halife ibn Safer el-imâm, Mustafa Halife ibn Yunus el-mü'ezzin, Mustafa Halife ibn Mehmed el-imâm, Mahmud Halife ibn Ali el-mü'ezzin, İsmali Beşe ibn Abdullah er-râcil, Hasan bin Piyale, Mehmed Beşe bin Hasan er-râcil, Derviş ibn Murad er-râcil, el-Hâc Hasan bin Ali, el-Hâc Mehmed bin Hasan na'lçeci, el-Hâc Rıdvan bin Abdullah, Ahmed bin Mahmud, İbrahim Beşe ibn Abdullah er-râcil, Yusuf bin Abdullah, Mahmud Çelebi el-kâtib ve gayruhum mine'l-huzzâr.

638 - 1618 (1027) İstanbul 3: 88a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüp'teki (Haslar) Ayşe Sultan Vakfı'na bağlı bölgelerde yaşamakta olan halk, vakfa yaptıkları hizmetlerin karşılığında birçok vergiden muaf tutulmuşlardır. Ancak, Badracık Kazası'ndan gelen bir grup gayrimüslim geleneklere aykırı olarak (oligelmîşe muhalif), söz konusu bölge sakinlerinden vergi istemişlerdir. Saray Ağalarından (Darüssaade Ağası) olan Hacı Mustafa, padişaha gönderdiği dilekçe ile bu kişilerin haksız vergi toplamalarına engel olunmasını istemiştir. Padişah İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüp (Haslar) kadılarına gönderdiği fermanla, adı geçen vakfa bağlı halklardan kanun ve geleneklere aykırı vergi istenilmesini önlemelerini ve bu konuda resmi kayıtlar (defter-i cedîd-i hâkânî) ile daha önce yazılmış emr-i şerif doğrultusunda hareket etmelerini emrediyor.

The residents of the lands belonging to the Ayşe Sultan Waqf in İstanbul, Üsküdar, Galata and Eyüp (Haslar) have been exempted

from many taxes, in exchange for their services to the waqf. However, a group of non-Muslims from the Badarcık district have tried to collect taxes from them against established customs (oligelmışe muhalif). Hacı Mustafa, chief black eunuch of the palace (Dariüssaade Ağası), petitions the Sultan in the interest of preventing these people from collecting unlawful taxes. The Sultan sends this imperial order (ferman) to the judges of İstanbul, Üsküdar, Galata and Eyüp instructing them to prevent unlawful and uncus-tomary taxation of the subjects in question. It also orders them to act in accordance with official records (defter-i cedîd-i hâkânî) and a previous Sultanic order (emr-i şerif).

Efâzıl-ı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn me'âdinü'l-fezâyil ve'l-yakîn vârisûn el-enbiyâ ve'l-mürselîn hücecü'l-hakk 'ale'l-halk ecma'în el-muhtassûn bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul ve Galata ve Üsküdar ve Hâslar kâdî-ları zîdet fezâilehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki iftihârû'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mennân dârü's-sa'âdetim ağası el-Hâc Mustafa dâme 'uluvvuhû hâlen dersa'âdetime 'arz gönderüp taht-ı nezâretinde olan evkâf re'âyâsından merhûm Ayişe Sultan tâbe serâhânın defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed evkâfı re'âyâsı min külli'l-vücûh serbest olup ve isimleri defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed olan re'âyâsı vakf-ı şerîfe itdikleri hıdmet mukâbelesinde resm-i mâhîden ve masdariyye ve kantâriyye ve kul ve câriye ve kazma ve kürek ve ordu akçesinden ve acemî oğlanı teklîfinden ve nüzûl ve kürkci ve tulum ve gerdek ve odun ve saman ve çayır hıdmeti teklîfinden ve sâ'ir teklîf-i 'örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olup cidden ümenâ ve 'ummâl ve nuzzâr ve yasakçılar ve kapucılar re'âyâsının beytü'l-mâline ve yucılar ve balık emînleri ve istihdâm kulları dahl ve rencîde eylemez iken müşârûn-ileyhânın evkâfından Badracık Kazâsı'na tâbî Mekese nâm karye keferesinden ba'zıları zikr olunan kâdılıklara kâr ve kesb için gelüp sâkin olmayalar hilâf-ı defter-i cedîd-i hâkânî ve emr-i şerîf teklîf-i mezbûr ile rencîde ve remîde eylediklerin bildirmeğîn min ba'd bu bâbda mukaddemâ virilen emr-i şerîf ve defter-i cedîd-

i hâkânîye muhâlif isimleri defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed re'âyâ-yı vakfı cidden teklîfât-ı mezbûre ile kimesne rencîde ve remîde eylememek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ eylemeğin el-lerinde emirleri var ise hilâf-ı emr ve defter rencîde itdirilmeye de-yü emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince 'amel eyleyüp dahi husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresiz fi'l-hakîka evkâf-ı mezbûre re'âyâsı min külli'l-vücûh serbest olup cânib-i vakfa olan hıdmet-leri mukâbelesinde bâlâda mezkûr olan tekâlîfden mu'âf ve müsellemler olup cidden ümenâ ve 'ummâl ve iş erleri ve sâ'ir teklîf ve sâ'ir tekâlîf-i mîrî cem'ine me'mûr olanlar dahl eylemez iken hâlen hilâf-ı defter-i cedîd-i hâkânî ve emr-i şerîf karye-i mezbûre keferesinden olup taht-ı kazânızda kâr ü kesb için sâkin olan re'âyâ-yı vakfı olıgelmişe muhâlif bî-vech ve bilâ-sebeb rencîde ve remîde eylemek isterler ise men' ve def' idüp min ba'd evkâf-ı mezbûre re'âyâsından olup isimleri defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed olan re'âyâsını mukaddemâ ellerine virilen mu'âf-nâmelerine ve deftere muhâlif teklîf-i merkûm ile kat'â kimesneye rencîde ve remîde itdirilmeyüp husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i şerîfim taleb olunma-lu eylemeyesiz şöyle bilesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayûnu-mı bunların ellerinde ibkâ idüp 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tah-rîren fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve 'aşere ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye

639 - 1618 (1027) İstanbul 3: 89b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Çukur Hamamı Mahallesi'nde bulunan bir vakıf fırınına kapı-ağası olan Mehmet kiralamıştır. Daha önce bu fırında ve başka fırınlarda belirlenen narhın dışında ekmek üretilmiş ve padişah bun-nun engellenmesine yönelik bir emr-i şerif göndermiştir. Mahalle sakinlerinden eski Mısır kadısı olan Mehmet ve mahallenin ileri gelenleri padişaha bir aracı göndererek söz konusu emr-i şerifin yeniden gönderilmesini istemişlerdir. Padişah, İstanbul kadısına

gönderdiği emr-i şerif ile daha önce yazılmış olan emr-i şerife uyulmasını ve mahkemece belirlenen narhın dışına çıkılmamasını emrediyor.

Mehmet, chief white eunuch of the palace (kapı ağası), has rented a waqf bakery in the Çukur Hamamı neighborhood. Earlier, this bakery and others have sold bread at a price above the price ceiling (narh), and the Sultan sent a Sultanic Order (emr-i şerif) to prevent such behavior. Mehmet, a resident of the neighborhood and former judge of Egypt, and other neighborhood residents have sent a mediator to the Sultan requesting a renewal of the Sultanic Order in question. This Sultanic Order sent to the judge of İstanbul instructs people to comply with the previous Sultanic Order and the price ceiling on bread.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hak ale'l-halk ecma'in vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâilehû tevkî'i refî'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahmiyye-i mezbûrede vâki' Çukur Ham-mâmı Mahallesi sâkinlerinden olup sâbıkan Mısır kâdısı olan ef-dalü'l-kuzâtî'l-müslimîn mevlânâ Mehmed zîdet fezâilehû ve ma-halle-i mezbûrede olan 'ulemâ-i 'izâm ve meşâyih-i kirâm südde-i sa'âdetime muhızır gönderüp hâlen kapu ağası olan mefâhirü'l-ha-vâs ve'l-mukarrebîn ve mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn Mehmed dâme 'uluvvuhûnun icâresinde olmağla mahalle-i mezbûrede olup vakf olan ekmek furununda kırk elli yıldan berü beyâz ekmek iş-leyü gelmiş iken âhar furunlarda ba'zı furûn noksan üzre işlemeğ-e men' olunup mezbûr furunda dahi eksik işler kıyâs ile men' olu-nup mahalle-i mezbûre a'yânına gadr olmağla zikr olunan furun-da işleyenler noksân üzre işleyüp kadîmden harc-ı ekmek narhın-dan yirmi beş dirhem tefâvüt üzre kuzât-ı sâbıkadan ellerinde olan temessükleri mücebiyle mahalle-i merkûmede müddet-i medîde beyâz ekmek işleyüp ahâlî-i mezbûreye nâfi' olduğun bildükleri ecilden kadîmden vech-i meşrûh üzre harc-ı ekmek narhından yir-mi beş dirhem tefâvüt üzre beyâz ekmek işlenmek bâbında mer-

hûm ve mağfûrûn-leh hudâvendigâr tâbe serâhu zamânında emr-i şerîf virilüp hâlen tecdîd olunmak ricâ itmeğin mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince ‘amel olunmak emr idüp buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre virilen emr-i sâbık mücebince ‘amel idüp zıkr olunan furunda kadîmden ne vechile beyâz ekmek işlenü gelmişse girü ol vechile beyâz ekmek işledüb hâricden kimesne min ba’d dahl itdirmiyemiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız tahrîren fî evâhiri şehri Cumâdelâhire sene seb‘a ve ‘işrîne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

640 - 1618 (1027) İstanbul 3: 90b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Cafer Ağa Vakıfları’nın mütevellisi Süleyman Bey mahkemeye gelerek vakfın İstanbul’daki bir mescidini mahkeme izniyle onardığını belirtir. Şimdi mahkemeden bilirkişilere keşif yaptırılarak onarım giderlerinin belirlenmesini istemektedir. Bilirkişiler, mescidin en az 39.620 akçeye onarılmış olabileceğini bildirirler. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Süleyman Bey, mutawalli of the Cafer Ağa Waqfs, is in court to state that he had a waqf mosque in İstanbul repaired with the permission of the court. He wants the court to conduct an investigation to determine the repair expenses. The experts report that the mosque would have cost at least 39,620 akçe to repair. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki’ merhûm Cafer Ağa Evkâfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan bâ’isü’l-kitâb Süleyman Bey ibn Abdullah meclis-i şer’i şerîfde takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûrun mahmiyye-i mezkûrede vâki’ mescid-i şerîfin ba’zı mevâzi’in kibel-i şer’den me’zûn olmağla ta’mîr itmişdim kibel-i şer’den ehl-i hibre ile üzerine varılıp ta’mîr olunan mevâzi’inin mertebe-i tahammülü tahmîn olunup ketb ü tahrîr olunmak taleb iderin didikde savb-ı şer’den mevlânâ İsmail Efendi ibn Ömer ve hâssa mi’mârlardan

üstâd Fazlı Bey ibn Hüsameddin irsâl olunup zeyl-i kitâbda mes-tûru'l-esâmî olan müslimîn ile mahalle-i mezbûra varup müşâhede eylediklerinde fi'l-hakîka mescid-i şerîfin cidârân-ı erba'ası ber-vech-i [...] ta'mîr olunmuş bulunup mesâha olundukda bi-hesâb-ı şatrancî seksen beş zirâ' olup her zirâ'ını ellişer akçeden dört bin üç yüz otuz akçe ve müceddeden binâ olunan taş havlı dîvârın bi-hesâb-ı mezbûr üç yüz doksan bir zirâ' olup her zirâ'ını ellişer akçeden on yedi bin yedi yüz elli beş akçe ve üç yüz kırk bir zirâ' sak-fının zirâ'ını yirmi beşer akçeden yedi bin sekiz yüz yirmi akçe ve mescid-i şerîfin termîmine ve zikr olunan dîvârların derûn ve tavân ve pencerelerine ve câmlarına ve harc-ı nakkâşına ve minâre me-remmetine ve kayyım odasına ve sâ'ir cemî'-i harc-ı lâzîmesine do-kuz bin sekiz yüz elli akçe olup zikr olunan mescid-i şerîfin ta'mîr-i mevâzi'inin sekiz yüz akçe nukzı ihrâc olundukdan sonra cem'an otuz dokuz bin altı yüz yirmi akçe ta'mîre tahammülü olduğun mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ahâlî-i vakf ile ihbâr eylediklerin mevlâ-nâ-yı merkûm mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda inhâ ve takrîr itmeyin fi'l-vâkî' gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili Cu-mâdelâhire li-sene seb'a ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Mustafa Efendizâde Abdullah, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ez-Zevvâk, fahrü'l-A'yân Ahmed Ağa el-müteferrika, Ahmed Bey ibn Aydın el-bevvâb, Mustafa Bey bin Ömer el-cündî, Tâcir Ali Çelebi bin Sinan, Hâce Hasan bin Abdullah er-râ-cil, Mahmud Çelebi bin Musa, el-Hâc İbrahim bin Mustafa el-mü'ezzin, Yusuf Çelebi bin Behram el-imâm, Ali Efendi el-imâm.

641 - 1618 (1027) İstanbul 3: 92b/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Sultan Ahmet Han Camisi Vakfı'nın mütevellisi, padişaha bir dilekçe yazarak önceden caminin etrafındaki vakıf dükkânlarını ayakkabıcıların kullanmasını emreden bir emr-i şerif yazıldığını, ancak ayakkabıcıların çarşayı dolduramadığını ve çarşının büyük ölçüde boş kaldığını belirtmiştir. Müteveli, bu konuda bilirkişile-

17. yüzyıla ait bir çarşı ressamının kaleminden 1590-1617 arasında hüküm süren I. Ahmed (yay. F. Taeschner).

Ahmed I (r. 1590-1617) from an anonymous Ottoman album of the seventeenth century (pub. F. Taeschner).

re danıştığını ve sonuçta cizyecibaşına bağlı bütün sanatkârların gelmeleri durumunda çarşının dolacağı yönünde görüş birliğine vardıklarını belirtmiştir. Mütevellî ayrıca, bu çarşı dışında hiçbir yerde 7-40 yaş arası kişilere ayakkabı satılmaması ve satanlara para cezası (cerime) kesilmesi yönünde bir emr-i şerif yazılmasını istemiştir. Sonuçta padişah, İstanbul kadısına mütevellinin istekleri yönünde bir emr-i şerif gönderiyor.

The mutawalli of the Sultan Ahmet Han Mosque Waqf petitions the Sultan stating that an earlier Sultanic Order (emr-i şerif) restricted the use of waqf stores around the mosque to shoe makers. However, because there are too few shoe makers, the market remains mostly vacant. The mutawalli consults experts, who decide that all craftsmen tied to the chief poll tax collector (cizyecibaşı) should work in the market. He also requests a Sultanic Order (emr-i şerif) forbidding the sale of shoes to people those between 7 and 40 years of age, and imposing a monetary fine (cerime) on those who do. The Sultan sends a Sultanic Order to the judge of İstanbul in accordance with the mutawalli's requests.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hucetü'l-hak 'ale'l-halk ecma'în vârisü 'ulû-mî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı dâme fezâilehû tevkî'-i refî'-i hü mâ-yûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki merhûm ve mağfûrûn-leh babam Sultan Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân câmi'-i şerîfinin evkâfı mütevellîsi tarafından südde-i sa'âdetime 'arzihâl sunulup zikr olunan câmi'-i şerîfin etrâfında olan kârgîr dükkânlarda saray mesti ve papuc furuht idenler iskân ideler deyü emr-i şerîf virilüp haffâflardan her birinden beşer nefer kimesne zikr olunan dükkân-lara ta'yîn olundukda cümle çarşu ma'mûr olmayup nice dükkân hâlî kalmağın ehl-i vukûf ile müşâvere olundukda hâssa cizyecibaşı cemî'-i hirfeti ile dükkânlara geldiği takdîrce ma'mûr ve âbâdân olur deyü haber virmekle cizyecibaşı cümle tevâbi'i ile gelüp lâkin zikr olunan dükkânlardan gayrı yerde İstanbul içinde yedi yaşından kırk yaşına varınca dikilen saray mesti ve papuc satılmayup

eğer satılır ise cerîmeleri alınup ve bu husûsa İstanbul muhâsebe ağası olanlar mübâşir olmak üzere emr-i şerîf virilmesin ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu husûsa mukayyed olup dahi vech-i meşrûh üzere ‘amel eyleyüp zikr olunan dükkânlardan gayrı yerde İstanbul içinde saray mesti ve papuc satdırmayup muhkem tenbih [ve] te’kîd eyleyisiz ve bu bâbda İstanbul’da muhtesib ağası olanlar mübâşir olup ba’de’t-tenbih işlemeyüp ‘inâd ve muhâlefet idenlerin cerîmeleri alınup emr-i şerîfimin icrâsında sa’y ve ihtimâm eyleyesiz zikr olunan dükkânların ma’mûr ve âbâdân olması mühimmâtandır âna göre mukayyed olup sa’y-i cemîl ola şöyle bilesiz ‘âlâmet-i şerîfe i’timâd kılasın tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ sene seb’a ve ‘işrîne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye

642 - 1616 (1025) İstanbul 3: 93a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’daki Elvanzade Mahallesi’nden Yahudi Hayim, bu mahalledeki Müstesna Ali Çelebi Vakfı’na ait olan üç evi peşin kira bedeli ve günlük 25 akçeye kiralamıştır. Mahallede yangın çıktıktan sonra mahkemeye gelen Hayim, bu üç evin de yangından zarar gördüğünü, ancak daha önce de evin onarım gereksinimi doğduğunda mahkemeden izin alarak evi kendi parasıyla onardığını söyler. Hayim şimdi mahkemeden keşif yapılmasını, onarım gereken bölümlerin ve harcanacak paranın saptanmasını, vakfın onarıma ayıracak parası varsa onarmasını, yoksa onarımı kendisinin yapmasına izin verilmesini ve harcayacağı paranın kira bedelinden düşürülmesini istemektedir. Bilirkişiler, onarım için 38.612 akçe gerekli olduğunu, vakfın mütevellisi ve diğer görevlileri de vakfın bu paraya sahip olmadığını bildirirler. Bunun üzerine, evlerin Hayim tarafından onarımından sonra kendisine günlük 20 akçeye kiralınmasına karar verilir.

Hayim, a Jewish resident of Istanbul's Elvanzade neighborhood, has rented three houses in the neighborhood all belonging to

the Müstesna Ali Çelebi Waqf, for an advance payment plus 25 akçe per day as rent. After a fire in the neighborhood, Hayim goes to court, stating that the fire damaged the houses. He adds that the houses were already in disrepair before the fire and that he obtained the court's permission to have them repaired out of his own pocket. Now Hayim requests an investigation to determine what needs repair and what the repairs would cost. He wants the waqf to pay for repair expenses, if it has the funds. If not, he wants the court to allow him to pay for the repairs and then deduct the expenses from his rent. The experts determine the cost as 38,162 akçe. The waqf mutawalli and waqf officers state that they lack the money. The court then decides that after Hayim pays for the repairs, his rent is to be decreased to 20 akçe per day.

Sebeb-i tahrîr-i hurûf ve mûcib-i tastîr-i hitâb budur ki mah-miyye-i Kostantiniyye sânehu'llâhi te'âlâ 'anî'l-beliyye'de Elvan-zâde Mahallesi sükkânından olup merhûm Müstesna Ali Çelebi Evkâfî'ndan iki tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı Kurd mülki ve bir tarafı vakf-ı mezbûr ile mahdûd ve müntehî olan vakıf evlerin müste'ciri Hayim veled-i Yehuda nâm yahudi meclis-i şer'a gelüp takrîr-i kelâm kılup bu def'a mahalle-i mezbûrede ihrâk vâki' ol-dukda icâre-i mu'accele ve yevmî yirmi beş akçe mü'eccele ile istîcâr itdüğim vakf-ı mezbûr evlere dahi sirâyet itdüğünde üç bâb evlerin sakfı ve divârları ve kapu ve pencereleri yakılup harâb olup ve sâyir altı bâb kâr-gîr evlerin dahi çatıları köhnemek ile eriyüp harâb olup ta'mîr ve termîme muhtâc olmuşdur ve mukad-demâ dahi izn-i mütevellî ile mâlımdan nice yerlerini binâ ve ta'mîr idüp hayli harcım olmuşdur cânib-i şer'den üzerine varılup vâki' hâl keşf olundukda münhedim olup müceddeden binâya muhtâc olunan yerlerini binâ ve ta'mîr lâzım olan yerlerini ta'mî-re vakf müsâ'id olup cânib-i vakfından binâ ve ta'mîr olunursa bi-nâ olunsun ve illâ kendü mâlım ile binâ ve ta'mîr olunmak lâzım gelürse tahmîn olunup sarf olunan mâlım mukâbelesinde zikr olunan icâre-i mü'eccelesi naks olunup ehl-i vukûf takdîr itdikle-ri ecr-i misil üzre ta'yîn-i icâre olunmasın taleb iderim didüğünde cânib-i şer'den bu dâ'îleri nâ'ibü's-şer' ta'yîn olunup hâssa

mi‘mârlardan Üstâd Hürrem Bey bin Abdullah ve Üstâd Mustafa bin Abdullah ve zeyl-i sicilde isimleri mestûr olup mürtezika-i vakfdan ve sâ’irden müslimîn ile mahall-i mezbûra varılıp vakf-ı mezbûrun mütevellîsi hâmilü’l-kitâb Hasan Çelebi bin Mahmud muvâcehesinde nazar olundukda fi’l-vâki’ vakf-ı mezbûr-ı ma’mûr yevmî yirmi beş akçeye istîcâr olunup lâkin hâlen ihrâk vâki’ oldukda üç bâb odalarının sakfları ve kapu ve pencereleri ve ba’zı divârları yıkılıp harâbe olup ve altı bâb kârgîr evlerin dahi çatıları ayrılıp ta’mîr-i küllî ihtiyâcı olduğu müşâhede ve mukarrer olmağın mezbûrân üstâdlar mahzar-ı müslimîninde hesâb-ı şatrancî üzre mesâha itdiklerinde münhedim olan üç bâb odaların çatısına iki bin beş yüz yirmi akçe ve dolma divârına iki bin yüz otuz iki akçe ve iki ocağına dokuz yüz akçe ve tavanlarına üç yüz altmış akçe ve iki kapularına üç yüz akçe ve sokak kapusına yüz seksen akçe ve ırgâdiye ve hammâliye ve kiremid ve ocak tuğlasına bin iki yüz kırk akçe ve altı ‘aded pencerelere üç yüz altmış akçe ve zikr olunan altı bâb kârgîr odaların sakfı tûlen yirmi dokuz zirâ’ ve arzan on altı zirâ’ hesâb-ı şatrancî ile dört yüz altmış zirâ’ olup bu cümlemin ta’mîri lâzım olan çatılarına her zirâ’ı otuzar akçe üzre on üç bin dokuz yirmi akçe ve mukaddemâ izn-i mütevellî ile kendü mâlından binâ itdüğü divâr ve ocak ve kenîf ki hesâb-ı şatrancî ile yüz zirâ’dır seksen ikişer akçeden sekiz bin iki yüz akçe ve mezbûr binânın seksen dört zirâ’ çatısı üç bin dört yüz altmış akçe ve dîvâr-ı cedîd dahi ki seksen dört zirâ’ olup altmış akçeden beş bin kırk akçeye ki minvâl-i meşrûh üzre bu cümleye cem’an tahmîn-i sahîh ile otuz sekiz bin altı yüz on iki akçe tahmîn itdiklerinde cânib-i vakfda binâ-i mezbûr ve ta’mîre bir vechile kudret ve mecâl yokdur deyü mütevellî-i mezbûr ve mürtezikası cevâb virdiklerinden sonra âcîr-i mezbûr Hayim yahudi kendü mâlıyla binâ ve ta’mîr idüp ve bin ba’d dahi vâki’ olacak ta’mîri kendü mâlıyla termîm idüp yevmî yirmi akçe icâre-i mü’ecceleye mukarrer olup istîcâr itdükde mezbûrân üstâdlar ve sâir bî-garaz ehl-i vukûf Müslümânlar bu vechile olması min külli’l-vücûh vakfa enfa’dır ve bu takdîrde vakf-ı mezbûrun ecr-i misli mücellâ ve şeref-emsâl ve nuzzârî ile temsîl ve tanzîr olundukda yevmî yirmi akçeden ziyâdeye tahammülü yokdur deyü icmâ’ ve

ittifâk idüp ihbâr itdiklerinde tarafeynden sâdır olan îcâr ve istîcâr bi'l-muvâcehe tasdîk olundukdan sonra vâki' hâl gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-îşrîn min şehri Saferi'l-muzaffer min şühûr sene hamse ve 'îşrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Mustafa bin Ahmed, Ali Çelebi bin Osman, Hasan bin Abdullah, Bali Halife el-imâm, Hamza Reis bin Habib ve gayruhum.

643 - 1618 (1027) İstanbul 3: 93b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Şehzade Sultan Mehmet Han vakıflarına ait olan ve Galata'ya bağlı Vadire-i Zeyrek adındaki köyün sakinlerinden kimisi İstanbul'a yerleşmişlerdir. Bu kişiler, diğer vakıf halkları gibi, vergi ödemek yerine saray mutfağına yıllık 42.000 çeki odun vermekle yükümlüdürler. Saray görevlilerinden Mustafa Ağa, bu kişilerin yükümlülüklerini aksatmadan yerine getirmelerine karşın, kimi devlet görevlilerinin geleneklere aykırı olarak (oligelmişe muhalif) bunlara farklı görevler yüklediklerini ve bu durumun önüne geçilmesi gerektiğini bildiren bir dilekçe göndermiştir. Padişah, İstanbul kadısına gönderdiği emr-i şerif ile geleneklere uymayanlara engel olunmasını emrediyord.

Some of the residents of Vadire-i Zeyrek village, which belongs to the Şehzade Sultan Mehmet Han Waqf in Galata, have moved to İstanbul. Like other waqf subjects, in lieu of taxes, they have been providing the palace kitchen with 42,000 çeki wood. Mustafa Ağa, a palace officer, sends a petition to the Sultan reporting that even though these people have been fulfilling their obligations, some state officers have been assigning new duties to them, in violation of tradition (oligelmişe muhalif). He wants the prevention of these irregularities. The Sultan sends a Sultanlic Order (emr-i şerif) to the judge of İstanbul, instructing him to enforce traditions.

Akzâ-yı kuzâtî’l-müslimîn evlâ-yı vülâtî’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ‘ulûmî’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hak ale’l-halk ecma‘în el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu‘în mevlânâ el-hâkimü’l-‘adl bi-kazâ-i İstanbul zîdet fezâyiluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki iftihârü’l-havâs ve’l-mukarrebîn mu‘temedü’l-mülûk ve’s-selâtîn dârü’s-sa‘âdetim ağası Mustafa Ağa dâme ‘uluvvuhû hâlen Dersa‘âdetime ‘arz gönderüp mahrûsa-i İstanbul’da vâki‘ merhûm ve mağfûrûn-leh Şehzâde Sultan Mehmed Hân tâbe serâhû evkâfından Galata Kazâsı’na tâbî Vâdire-i Zeyrek nâm karye re‘âyâsından ba‘zıları İstanbul’da sâkin olup sâyir evkâf re‘âyâsı mu‘âfiyetleri mukâbelesinde her sâl matbah-ı ‘âmiyeye viregeldükleri kırk iki bin çeki odunu bunlar dahi ma‘an edâ idüp hıdmetlerinde kusûrları yoğiken hâlen bu makûle evkâf re‘âyâsına olıgelmişe muhâlif anbara otluk hıdmeti teklîf olunup rencîde ve remîde olunmakdan hâlî degîllerdir min ba‘d otluk hıdmeti ve tekâlîf-i sâyir teklîf olmayup üslûb-ı sâbık üzre mu‘âf ve müsellemler olmaları bâbında emr-i şerîfim ricâsına i‘lâm eylemeğın vech-i meşrûh üzre ‘amel olmak emr idüp dahi husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin ol makûleleri evkâf-ı mezbûre re‘âyâsından olup İstanbul’da sâkin olanlar kadîmü’l-eyyâmdan hıdmet-i mezbûre mukâbelesinde cümle tekâlîfden mu‘âflar iken hâlen anbara otluk hıdmeti ve sâ’ir tekâlîf-i ‘örfiyye ve şâkka taleb ve teklîf idüp rencîde ve remîde idenler vâki‘ ise men‘ ve def‘ idüp min ba‘d evkâf-ı mezbûre re‘âyâsı otluk hıdmeti ve tekâlîf ile kimesneye rencîde ve remîde itdirmeyüp husûs-ı mezbûr içün tekrâr emr-i şerîfim taleb olunmalu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-‘işrîn min Cumâdelâhire li-sene seb‘a ve ‘işrîne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

644 - 1618 (1027) İstanbul 3: 95b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Merhume Zeynep Hatun tarafından Zeyrek Camisi’nde Kuran okunması için kurulan vakıfta, günlük 1 akçe bedelle tahsildar (câbi) olan Mustafa, saraydan kendisine verilen beratin yenilenme-

sini rica etmektedir. Mustafa'nın 1 akçe bedel karşılığında görevi-
ni sürdüreceğine ilişkin berat.

The late Zeynep Hatun had founded a waqf for Quran reading in the Zeyrek Mosque. The waqf treasurer (cabi) Mustafa, who works for 1 akçe per day, requests the renewal of his title (berat). This is the imperial title documenting that Mustafa will remain in his post, receiving 1 akçe per day.

Sebt-i tahrîr-i tevkî'i refî'i hümayûnum oldur ki

Cülûs-ı hümayûnım vâki' olmağla umûmen tecdîd-i berât-ı fermân-ı şerîfim olmağın mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Zeyrek Câmi'i'nde merhûme Zeynep Hatun'un vakt-i sıhhatinde tilâvet olunan eczâ-i şerîfi evkâfına yevmî bir akçe ile câbî olan işbu vâride-i fermân-ı hümayûn Mustafa bin Mehmed südde-i sa'âdetimden tecdîd-i berât ricâ eylemeğın bin yirmi altı Zilka'desinin yirmi üçüncü gününde müceddeden bu berât-ı sa'âdet âyâtı virdüm ve buyurdum ki varup evkâf-ı mezbûrede câbî olup hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddâ kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî bir akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mütevellîsinden mâh-be-mâh alup mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene seb'a ve işrîne ve elf

645 - 1617 (1026) Galata 42: 1b/1 Tescil işlemi / Registration

Cami-i Kebir Mahallesi sakinlerinden Atnaş, Safiye Hatun Vakfı mütevellisi Recep Bey'den 10.000 akçe borç alır. Atnaş buna ek olarak vakfa 1000 akçe de faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediyor) borçlanır. Alınan borcun 4000 akçesi karşılığında bazı değerli mutfak eşyalarını mütevellîye rehin bırakan Atnaş, geriye kalan 6000 akçe borcu için de Cani isimli Hıristiyanı kefil gösterir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Atnaş, a resident of the Cami-i Kebir (Big Mosque) neighborhood, borrows 10,000 akçe from Recep Bey, mutawalli of the Sa-

fiye Hatun Waqf. He owes another 1000 akçe as the interest of the debt (expressed as the price of broad cloth). In exchange for 4000 akçe of the debt, Atnaş pawns some valuable kitchen equipment to the mutawalli. He appoints Cani, a Christian, as his surety for the remaining 6000 akçe. The court registers these transactions.

Mahmiyye-i Galata’da Câmi’-i Kebîr Mahallesi’nde sâkin Atnaş veled-i Yorgi nâm zimmî mahfil-i kazâda Safiye Hatun Vakfı’na hâlen berât-ı pâdişâhî ile mütevellî olan Receb Bey bin Abdullah mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp mütevellî-i mezbûr Receb Bey’den bi-tarîki’l-karz mâl-ı vakf-ı mezbûrdan on bin akçe ve beynimizde kadr ü vasfı ilm-i şer’î ile ma’lûm çuka bahâsından bin akçe ki cem’an on bir bin akçe olup ahz ü kabz idüp meblağ-ı mezbûrun dört bin akçesi mukâbelesinde silk-i mülkümde olan yüz on dirhem bir gümüş maşrabamı ve altmış dirhem iki gümüş taslarımı ve iki yüz yirmi dirhem on iki aded gümüş kaşıklarımı ve seksen dirhem sekiz adet gümüş hilâlimi rehn vaz’ eyledim mütevellî-i mezbûr dahi eşyâ-i mezkûremi irtihân ve kabûl ve kabz eyledi didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun mütevellî-i mesfûr bi’l-muvâcehe tasdik itdikden sonra mahalle-i mezbûre sükkânından Cani veled-i Andon nâm zimmî meblağ-ı mezbûrun altı bin akçesine emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil oldum didikde mâ-hüve’l-vâki’ ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin min şehri Rebî’ilevvel li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim bin Abdullah, Yusuf Beşe bin Abdullah, Hüseyin Beşe bin Abdullah, Sefer bin Abdullah, el-Hâc Pîrî bin Musa, Abdülkerim bin Mustafa.

646 - 1617 (1026) Galata 42: 2a/1 Tescil işlemi / Registration

Duka, Mehmet Ağa Vakfı’ndan peşin 6000 akçe ve ertelenmiş günlük 25 akçe ödeme koşuluyla bir ev kiralamıştır. Şimdi Duka,

mütevellî Süleyman ile karşılıklı olarak bu kira anlaşmasını bozduklarını ve peşin ödediği 6000 akçeyi vakfa hibe ederek evi Süleyman'a teslim ettiğini söyler. Duka'nın sözlerini Süleyman'ın da onaylamasının ardından yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Duka has rented a house from the Mehmet Ağa Waqf for 6000 akçe advance payment and 25 akçe daily rent. Now Duka states that he and mutawalli Süleyman have jointly agreed to annul the rent contract. He donates the 6000 akçe advance payment to the waqf and returns the house to Süleyman. Süleyman corroborates Duka's testimony. The court registers the transaction.

Duka veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde merhûm Mehmed Ağa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Süleyman bin Abdi mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i Galata mahallâtından Aya Yorgi Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan Dimitri veled-i Todori mülki ve bir taraftan Kilârî dimekle ma'rûf kimesne vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan üç tabakayı müştamil olan menzili bundan akdem cânib-i vakfa altı bin akçe icâre-i mu'accele virüp yevmî yirmi beş akçe icâre-i mü'eccele ile mütevellî-i mezbûrdan istîcâr ve kabûl eyleyüp bey-nimizde akd-i icâre vâkî' olmuş idi el-hâletü hâzihî cânib-i vakf-ı mezbûra icâre-i mu'accele olmak üzere teslim eylediğim altı bin akçeyi vakf-ı mezbûra teberru' idüp mütevellî-i mezbûr ile fesh-i akd-i icâre idüp menzil-i mezbûrî merkûma teslim eyleyüp mezbûr dahi alup tesellüm eyledi mezbûrdan su'âl olunup cevâbı tah-rîr olunsun didikde gıbbe's-su'âl mütevellî-i mezbûr cevâbında fi'l-vâkî' mezbûr Duka ile vech-i muharrer üzere fesh-i akd-i icâre idüp menzil-i mezbûrî tesellüm eyledüm ve târih-i kitâba gelince mezbûr zımmînin zimmetinde menzil-i mezbûr icâresinden bir akçe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a ketb olundu fî gurrei Rebî'ilâhir sene 1026

Şühûd

Yusuf bin Abdullah, Ali bin Ahmed, İbrahim bin el-Hâc Receb, Mehmed bin Hamza, Osman bin Abdi.

647 - 1617 (1026) Galata 42: 2b/3 Dava / Adjudication

Galata’daki Sultan Mehmet Han Vakfı’na bağlı Hıristiyanların cizye vergilerini toplamakla görevli olan Mustafa Bey, bu Hıristiyanların kethüdaları ve vekilleri olan Pero karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Bey, ölmüş olan bazı Hıristiyanların 1616 (H. 1025) yılı cizye vergisinden vakfa 120’şer akçe borcu kaldığını belirterek bu parayı, vakfa vergi ödemekle yükümlü diğer Hıristiyanlardan almak ister. Pero, ölmüş olanların vergi borçlarının yaşayan diğer vergi yükümlülerinden alınmasına karşı çıkar. Buna ek olarak Pero, vakfın eski mütevellisi Ali Bey’in 1615 (H.1024) yılında Galata Kadısı olan Seyfullah Efendi huzurunda yine aynı konuda dava açtığını belirtir. O, bu davada Ali Bey’in savına karşı, ölmüş olanların vergisinin yaşayanlardan alınamayacağı yolunda mahkemeye bir fetva sunarak davayı kazandığını ve kendisine bunu kanıtlayan dört adet hüccet verildiğini söyler. Mahkeme Pero’nun sunduğu fetva ile dört hüccet belgesini inceler ve tekrar Mustafa Bey’e döner. Mustafa Bey belgelerin geçersiz olduğunu ileri sürer. Bunun üzerine Pero, getirdiği şahitler desteğiyle belgelerin doğruluğunu kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme Mustafa Bey’in aynı konuda tekrar dava açmasını yasaklar.

Mustafa Bey, the collector of cizye tax from Christians connected to the Sultan Mehmet Han Waqf in Galata, sues Pero, steward and legal agent of these Christians. Some of the deceased Christians had owed the waqf 120 akçe each as cizye tax of 1616 (AH 1025). Mustafa Bey wants to collect their unpaid taxes from other Christians. Pero argues that the living cannot be held responsible for the tax obligations of the dead. He adds that the former mutawalli Ali Bey had petitioned the judge of Galata, Seyfullah Efendi, in 1615 (AH 1024) with the same request. Claiming that he won that case, he presents to court a fatwa declaring that the tax debt of the deceased cannot be collected from living tax payers. The court gave him four hujjets documenting the outcome of that case. The court examines the fatwa and four hujjets in question. It then interrogates Mustafa Bey, who rejects the validity of the docu-

ments. Pero proves the validity of the documents through witness accounts. In conclusion, the court forbids Mustafa Bey from filing another case on this matter.

Mahrûsa-i Galata ve tevâbi'inde sâkin olup ebü'l-feth merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Mehmed Hân-ı Gâzî Evkâfı re'âyâsından olan ma'dûd zeyn [...] mu'ayyen zimmîlerin bin yirmi beş senesinde üzerlerine lâzım gelen ziyâde cizyelerini emr-i şerîf ile cem'a me'mûr olan Mustafa Bey ibn Mehmed meclis-i şer'-i şerîfde re'âyâ-yı mezbûrûnun kethüdâları ve bundan akdem cem' me'mûrlarına sâbitü'l-vekâle vekîl-i şer'îleri olan Pero veled-i Civan nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp evkâf-ı mezbûr defterinde mestûr olan re'âyâ-yı mezbûrdan mahrûsa-i mezbûreye tâbi' efrenciyân Aleksandire ve Marce [?] cemâ'atinden Yani veled-i İstefan [ve] İstonci ve Varma ve Aledandriye Zerker ve Todori veled-i Nikola Zerker ve Yakomi veled-i Domanik [?] ve efrenciyân Samarka cemâ'atinden Aleksandre veled-i Mihal Papaz hidemâ-i Galata tâbi'-i efrencî cemâ'atinden [silik] veled-i Portoma Zerker ve oğlu Andriye ve Toma Nikola veled-i Nikola veled-i Nikola ve [...] Nikola [silik] ve efrenciyân Kefeliyân cemâ'atinden Domanoz Zerker ve Yakomi veled-i Duka Niko Zerker ve [silik] ve İmroz veled-i Pero hakkâk ve Yani ve Corco veled-i Andriye Zerker ve Kiryazi veled-i Eflahin [silik] Zerker ve Nirozzor veled-i Yorgi Zerker ve Aleksandre ve Berdo veled-i Papa Duşe [silik] zimmîlerin bin yirmi beş senesinde üzerlerine edâsı lâzım olan yüz yirmişer akçe ziyâde-i cizyeleri cânib-i vakfa edâ olunmamağın mezbûr[un]dan taleb iderim didikde gibbe's-su'âl Pero cevâbında hâlen isimleri mestûr olan zimmîlerin cümlesi bin yirmi dört senesinden mukaddem [silik] olmağla ben vekâletden sübût [helâk] olanların cizyesi hayy olandan taleb olunmak meşrû' olmamağın edâsından imtinâ' iderim [silik] akdem re'âyâ-yı mezbûrenin bin yirmi dört senesi harâcların emr-i şerîf-le cem'a me'mûr olan Ali Bey [silik] zimmiyûn-ı mezbûrûnın harâcların benden da'vâ idüp mezbûr ile bundan [akdem] Galata Mahkemesi'nde nâ'ibü'ş-şer' olan mevlânâ Seyfullah Efendi ibn Mehmed huzûrunda ikimiz mürâfa'a olduğumuzda zimmiyûn-ı

mezbûrûnın vech-i muharrer üzre [silik] oldukların udûl-i müsli-
mînden Hasan bin Hüseyin ve Mustafa bin Abdullah ve Yusuf
bin Murad şehâdetleriyle mezbûr Ali Bey muvâcehesinde isbât
eyleyüp helâk olanların cizyeleri hayy olandan taleb câ'iz olma-
duğuna yedimde fetvâ-yı şerîfe olmağın mücebince mezbûr Ali
Bey da'vâdan men' olunup yedime dört kıt'a hüccet-i şer'îye vi-
rilmiştir [silik] nazar olunup müceblerince mezbûr Mustafa Bey
dahi da'vâdan men' olunsun deyüp kelâmına muvâfık fetvâ-yı şer-
rîfe ve mûmâ-ileyh Seyfullah Efendi hatt ve hatemini müstemile
ve sene hamse ve 'işrîn ve elf Rebî'ulevvelî ve âhiri ile müverraha
mazmûnları mezbûr Pero'nın takrîr-i meşrûhına mutâbık dört
kıt'a hüccet ibrâz idüp her birine nazar olunup mezbûr Mustafa
Bey muvâcehesinde kırâ'et olundukda mezbûr Mustafa Bey zikr
olunan hüccetler mezbûr Ali muvâcehesinde olduğın inkâr idicek
mezbûr Pero'dan zikr olunan hüccetlerin mazmûnlarına muvâfık
beyyine taleb olundukda udûl-i müsli-mînden Pîrî bin Abdünnebi
ve Receb [bin] Aydın ve Mehmed bin Abdi nâm kimesneler li-ec-
li'ş-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup gibbe'l-istişhâd fi'l-
vâkı' mezbûr Ali Bey zimmiyûn-ı mezbûrûnın harâclarında mez-
bûr Pero kethüdâdan vech-i muharrer üzre taleb idüp mahkeme-
i mezbûrede nâ'ibü'ş-şer' mûmâ-ileyh Seyfullah Efendi huzûrun-
da ikisi târih-i mezbûrda mürâfa'a olduklarında mezbûr Pero
kethüdâ zimmiyûn-ı mezbûrûnın vech-i muharrer üzre helâk ol-
duklarını mezbûr Ali Bey muvâcehesinde şühûd-ı mezbûre şehâ-
detleriyle isbât eyleyüp fetvâ-yı şerîfe mücebince mezbûr Ali Bey
da'vâdan men' olundu biz hâzırlar idik zikr olunan dört kıt'a
hüccetler mezbûr Ali Bey'in muvâcehesinde olmuştur mazmûn-
larına biz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü zikr olunan hüccet-
lerin mazmûnlarına muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde
gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a ol-
dukda mücebiyle mezbûr Mustafa Bey dahi fetvâ-yı şerîfe müce-
bince da'vâdan men' olundu hurrîre fî evâsıtı şehri Rebî'ilevvel li-
sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Şaban bin Hamza, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Ahmed, Ha-
lil bin Ferhad, Yusuf bin Murad, Ramazan bin Zekeriyâ.

648 - 1617 (1026) Galata 42: 3b/1 Tescil işlemi / Registration

Recep, Azeb Kapısı yöresindeki Mehmet Paşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu ekmek fırınına Foçi ile Marko'ya kiralar. Kiracılar, kira bedeli olarak Recep'e ayda 425'er akçe verecektir.

Recep rents a bakery he has rented from the Mehmet Paşa Waqf located near Azeb Kapısı to Foçi and Marko. Each tenant is to pay Recep 425 akçe per month for the store.

Receb bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şerîfde Foçi veled-i Dimo ve Marko veled-i İstemad nâm zimmîler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Azeb Kapısı kurbünde vâki' merhûm Mehmet Paşa Vakfı'ndan bir taraftan hisâr divarı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile ve bir taraftan vakf-ı mezbûr ile mahdûd olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olduğım bir bâb etmekci fırınına mezbûrân Foçi ve Marko'ya târih-i kitâbdan ayda dörder yüz yirmi beşer akçe icâre ile iskân eyledim mezbûrân dahi vech-i muharrer üzre kabûl eylediler didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârı el-mukarrûn lehü'l-mezbûrûn bi'l-muvâcehe tasdik itdikden sonra mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâ-yılı şehri Rebî'levvel li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman bin Mahmud, Ali bin Ahmed, Şaban bin Hamza, Recep bin Aydın ve gayruhum.

649 - 1617 (1026) Galata 42: 5a/1 Tescil işlemi / Registration

Hadım Sinan Paşa Vakfı'na berat belgesiyle müteveli olan Ahmet Çelebi, çukacı taifesinden Yanaki isimli Hristiyan ile birlikte mahkemededir. Vakfın Karaköy sahilinde bulunan bir mahzeni harabe olmuştur. Yanaki bu mahzeni kendi parasıyla onartmak ve vakfa da aylık 45 akçe kira ödemek için Ahmet'e teklifte bulunur. Ahmet, Yanaki'nin bu teklifini kabul ederek onarım için ona gerekli izni verir. Daha sonra bilirkişiler bölgeye giderler ve Yana-

ki'nin onarım için toplamda 46.500 akçe harcadığını belirlerler. Yanaki'ye bu mahzenin mülkiyetiyle ilgili bir tezkire belgesi verdiğini söyleyen Ahmet mahkemeden, ona bir de temessük belgesi verilmesini rica eder. Mahkeme de Ahmet'in isteği üzerine sicile kaydedilen bu belgeyi Yanaki'ye verir.

Ahmet Çelebi, who has become mutawalli of the Hadım Sinan Paşa Waqf through an imperial appointment (berat), is in court with Yanaki, a Christian broad cloth maker. A cellar of the waqf in Karaköy has fallen into disrepair. Yanaki offers to repair the cellar out of pocket and pay the waqf a monthly rent of 45 akçe. Accepting Yanaki's offer, Ahmet gives him permission for the repairs. Later, experts visit the region and determine that Yanaki must have spent 46,500 akçe for the repairs. Stating that he has given Yanaki a certificate (tezkire) regarding the ownership of the cellar, Ahmet asks the court to give him also a promissory note (temessük). In response to this request, the court provides to Yanaki the documentation and registers it.

Vilâyet-i Rumili'nde Kasaba-i Silistre'de medfûn olan merhûm Hadım Sinan Paşa'nın mahrûsa-i Galata'da vâki' vakfına berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi bin İsmail meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb mahrûsa-i [Galata'da] çukacı tâ'ifesinden Yanaki veled-i Pavlo nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i mezbûrede Karaköy Kapısı hâricinde sâhil-i bahrda vâki' vakf-ı mezbûra intimâ ile tahdîdden müstağnî olan bir bâb mahzen bi'l-cümle harâb olup müntefi'un-bih olmayup cânib-i vakfa bir akçe hâsıl olmayup mezbûr Yanaki kendü malıyla zikr olunan mahzeni müceddeden binâ idüp eylediği binâ kendi mülki olup ayda cânib-i vakfa kırk beş akçe icâre vermek üzere bundan akdem tâlib olup benden istîzân itmeğin ben dahi vech-i muharrer üzere vakfa enfa' olmağla tevliyetim hasebiyle izn virmişidim ba'dehû mezbûr Yanaki zikr olunan mahzeni kendü malıyla binâ idüp talebimiz ile zikr olunan mahzenin üzerine cânib-i şer'den nâ'ib ve mi'mâr ve ehl-i vukûf varup mezbûr Yanaki'nin harcı ve sarfını müşâhede itdiklerinde mi'mâr

ve ehl-i vukûf zikr olunan mahzenin binâsının kırk altı bin beş yüz akçeye tahammüli olduğunu ittifâk idüp meblağ-ı mezbûrdan bin beş yüz akçesi [...] vakfa tutuldu mâ'adâsı olan kırk beş bin akçe mezbûr Yanaki'nin mâlından harc u sarf olunduğı mukarrer olmağla zikr olunan mahzen vech-i muharrer üzre mezbûr Yanaki'nin tasarrufunda olmağın yedine minvâl-i mezbûr üzre tasarrufu için tezkire virdüm cânib-i şer'den dahi mücebince temessük virilsün mutasarrıf olsun didikde mezbûr Yanaki mütevellî-i mezbûr kelimât-ı meşrûhasında vicâhen ba'de't-tasdîk ve'l[...] mütevellî-i mezbûrdan yedinde minvâl-i meşrûh üzre tezkire olduğu zâhir ve muhakkak olmağın mücebince işbu hurûf ketb olunup yedine vaz' olundu hurrire fî evâhiri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve 'işrine ve elf Şühûdü'l-hâl

Davud bin Abdullah, Receb bin Aydın, Pîrî bin Abdünnebi, Veli bin Turmuş.

650 - 1617 (1026) Galata 42: 5a/2 Dava / *Adjudication*

Fatma Hatun, Elhac Memi Mahallesi'ndeki iki adet evini vakfeder. Vakfiye şartlarına göre bu evlerden birini yaşamında kendisi, ölümünden sonra kız kardeşi Ayşe ve onun çocukları, Ayşe'nin soyunun tükenmesinden sonra da annesi Kamer ve onun çocukları, Kamer'in de soyu tükenirse Medine-i Münevvere Vakfı'nın mütevellileri kullanacaktır. Diğer ev ise kiraya verilecek ve elde edilen gelirin bir bölümü Medine'deki yoksullara gönderilecek, kalanı da bir din adamına Fatma için her gün dua okuması karşılığında verilecektir. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Fatma, vakıf için müteveli olarak belirlediği Ali'den davacı olarak yaptığı vakfiyeyi bozmak ister. Ancak Ali, kimi İslam hukukçularının görüşlerine göre vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Mahkeme de Ali'nin savını doğru bularak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Fatma Hatun endows her two houses in the Elhac Memi neighborhood. The waqf deed (vakfiye) states that Fatma Hatun is to use one of the houses during her lifetime. After her death, her sister Ay-

şe and her children; after the end of Ayşe’s line, her mother Kamer and her children; and, finally, after the end of Kamer’s line, the mutawallis of the Medine-i Münevvere Waqf are to use the house. The other house is to be rented. A portion of the rent revenue is to be spent on the poor in Medina, and the remainder is to be given to a religious clerk to pray daily for Fatma. After the foregoing stipulations are registered, Fatma sues Ali, the appointed mutawalli of Fatma’s waqf, demanding the waqf’s annulment. In response, and on the basis of the views of some Islamic jurists, Ali claims that the waqf deed cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court declares that the waqf deed cannot be annulled.

Elhamdü li-veliyihî ve’s-salâtü ve’s-selâm alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ve ba’d işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tah-rîrine sebeb budur ki mahrûsa-i Galata hâricinde el-Hâc Memi Mahallesi sâkinlerinden sâhibetü’l-hayrât ve tâlibetü’l-müberrât Fâtıma Hâtun ibnet-i Muharrem vakf-ı âtiye li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb ve ta’yîn eylediği Ali bin Cafer mahzarında âmm-i tasarrufâtı sahîha ve cem’-i teberra’âtı mu’tebere ve mer’iyye olduğu halde meclis-i şer’-i şerîfde ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve i’tirâf-ı sarîh-i mer’î idüp mahalle-i mezkûrede vâki’ bir taraftan Mehmed Reis mülki ve bir taraftan altuncı Mehmed Reis bin Bayram mülki ve bir taraftan [...] Hatun nâm zimmî mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki bâb beyt-i süflâyı ve hadîkayı müştemil olan mülk menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfi’ ve’l-murâfık vakf-ı sahîh-i şer’î ve habs-i mer’î ile vakf u habs idüp şöyle şart eyledim ki menzil-i mezkûrun süknâsı ve tevliyeti huyûtda olduğımca ben mutasarrıf olup benden sonra li-ebb kız karındaşım olan Âişe nam hâtun mutasarrıfa olup ba’denâ ile’l-inkırâz mezbûre Âişe’nin evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ev evlâd-ı evlâd-ı evlâdı mutasarrıf olsun ba’d-e’l-inkırâz mezbûre Âişe’nin anası olan Kamer Hatun ibnet-i Abdullah mutasarrıf olup ba’delhâ mezbûre Kamer’in evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ile’l-inkırâz mutasarrıf ola ve ba’d-e’l-inkırâz Medîne-i Münevvere Vakfı’na mütevellî olan kimesne menzil-i mezbûrı zabt idüp zikr olunan iki evin mezbûr Ahmed Reis mülki tarafında olan evi ecr-i misli ile icâr idüp icâre-

sinden hâsıl olan meblağı Medîne-i Münevvere fukarâsına irsâl eyleye ve tarîk-i âmm tarafında olan evde tilâvet-i Kur'ân-ı Azîm'e kâdir bir recûl-i sâlih iskân idüp ol dahi mukâbelesinde huzûrunda günde bir kerre sûretü'l-Mülk tilâvet idüp sevâbını rûhıma ihdâ ide ve meremmet-i menzil-i mezbûrî içinde sâkin olanlar ideler ahâlî-i mahalle-i mezbûre hasbî nâzır olalar deyüp menzil-i mezbûrî mütevellî-i mezbûr Ali'ye teslîm idüp ol dahi tesellüm idüp mütevellîlerin sâ'ir evkâfda ma'rifetleri gibi mutasarrıf eyledi didikde mukırra-i mezbûreyi ikrâr-ı meşrûhunda mütevellî-i mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra vâkife-i mezbûre semt-i evkâfdan rücû' ve tarîk-i şikâka şürû' idüp vakf-ı akâr hazret-i İmâm-ı Azam ve hümâm-ı efham Ebû Hanîfe el-Kûfî cûziye ve kûfiye kavli üzre gayr-ı câ'iz ve şeref-i [şart-ı] lüzûmı câ'iz değildir kemâkân mülkine istirdâd murâd iderim deyüp mütevellî-i mezbûr dahi eğerçi imâm-ı mûmâ-ileyh katında gayr-ı câ'izdir lâkin imâmeyn-i hümâmeyn hazret-i İmam Yusuf mücerred vakaftü dimekle ve İmam Muhammed re'y-i şerîfleri üzre teslîm-i mütevellî itdikden sonra vakf-ı mezbûr sahîh ve elzem olur deyü lecâc ve inad idüp mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb huzûrunda müterâfî'ân ve fasl ü hasmı râgıbân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahi tarafeynin delîline nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp Hanefiye'nin cârî kavlı muhtârı üzre menzil-i mezbûrun sıhhat-i vakfına ve lüzûmına hükm-i muhkemlerin tatbîk itmeğın vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh ve lâzım olup min ba'd naks ve tenkîze mecâl muhâl ve tebdîl ve tağyîrine imkân mümteni'ü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'demâ semî'ahu fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkîfetü ale'l-hayyi'l cevâdî'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fî evâhiri şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve 'ışrîne ve elf

Şühûd

Mehmed Emirî bin Mehmed el-imâm, Mustafa bin Mehmed el-müezzin, Mustafa bin Hasan el-bevvâb, Ali bin Kalafatçı, Abdül-mümin bin Hamza bin Ahmed, Hüseyin bin Mahmud, Mehmed bin Bali, Sefer bin İsmail el-cündî, Receb Beşe bin [...] el-muhzır, Hüseyin Reis bin [boş], Mustafa Beşe bin Abdullah, Mehmed bin Hacı, Mustafa bin İbrahim, Hüseyin bin Bali, Abdülkerim bin İb-

rahim, Hasan bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa, Pervâne bin Abdullah.

651 - 1617 (1026) Galata 42: 7b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İslam, Elhac Abdi Vakfı'nın mütevellisi Ali ile birlikte mahkemedir. İslam, Ali'den bir yıl sonra ödemek koşuluyla 1775 dirhem borç alır. Bu borcun 1500 dirhemi vakıf parasından 275 dirhemi de faiz olarak (çuha bedeli olarak ifade ediliyor) verilmiştir. Yapılan işlem mahkemece tescil edilir.

İslam is in court with Ali, mutawalli of the Elhac Abdi Waqf. İslam borrows 1775 dirhem from Ali for repayment one year later. 1500 dirhem of this amount is principal provided by the waqf and 275 dirhem is interest (mentioned as the price of broad cloth). The court registers the transaction.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

652 - 1617 (1026) Galata 42: 8a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Hüseyin'in babasının hür ettiği bir kölenin oğlu olan Mustafa, Süleyman adlı kişi ile mahkemededir. Mustafa, Hüsna Hatun Vakfı'na ait olup Süleyman'ın kullanımında olan evin bir bölümünün Hüseyin'e ait olduğu savıyla Süleyman'dan davacı olmuştur. Şimdi Mustafa, Süleyman'dan nakit 3000 akçe aldığını belirterek söz konusu davasından vazgeçtiğini söyler.

Mustafa, son of a former slave emancipated by the late Hüseyin's father, is in court with Süleyman. Mustafa sued Süleyman claiming that a portion of a house that Süleyman has been renting from the Hüsna Hatun Waqf belonged to Hüseyin. Now Mustafa drops the case, stating that he received 3000 akçe from Süleyman in cash.

Mahrûsa-i Galata'da Yolcızâde Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hüseyin nâm kimesnenin babası olan merhûm Rıdvan'ın mu'takı olan Pîrî nâm kimesnenin sulbî oğlu olmağla mezbûr Hüseyin'in usûbet-i nesebiyye cihetinden inhisâr vechi üzre vârisi olan Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ül-kitâb Süleyman Çavuş ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı tav'î idüp mahalle-i mezbûrede vâki' arsası merhûme Hasnâ Hâtun Vakfı'ndan olup el-ân mezbûr Süleyman Çavuş'un tasarrufında olup bir taraftan hisâr divarı ve bir taraftan Mehmed Bey mülki ve bir taraftan Hüsâm Efendi mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd bir bâb fevkânî odayı müştemil olan menzilin ba'zı binâsı mûrisim mezbûr Hüseyin'in mülki olmağın verâsetim hasebiyle bana intikâl eylemiştir deyü mezbûr Süleyman Çavuş'dan da'vâ ve taleb idüp beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuş idi el-hâletü hâzihî mezbûr Süleyman Çavuş yedinden üç bin nakd râyic fi'l-vakt akçe alup kabz idüp zikr olunan binâ da'vâsından mezbûrun zimmetini ibrâ'-i âmm ile ibrâ' ve iskât idüp kasr-ı yed eyledim min ba'd husûs-ı mezbûra müte'allik mezbûr Süleyman Çavuş ile da'vâ ve nizâ' ve alâka ve medhalim yokdur ba'de'l-yevm benden bi'z-zât ve bi'l-vâsita zikr olunan menzil binâsına müte'allik mezbûr Süleyman Çavuş ile da'vâ ve nizâ' sâdıra olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm makbûle olmaya didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrûn lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâyili şehri Rebî'ilâhîr sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Abdülatif, Receb Bey bin Abdullah, Mehmed Reis bin [boş] ve gayruhum.

653 - 1617 (1026) Galata 42: 8a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hüsrev Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Bey ile Londeri birlikte mahkemededirler. Mehmet Bey, vakıf malından Londeri'de olan 7000 akçe alacağı tahsil ettiğini ve böylece alacağın 3000 akçesine kefil olan Yerani'nin kefilliğinin de sona erdiğini söyler. Mehmet Bey'in bu sözleri sicile kaydolunur.

Mehmet Bey, mutawalli of the Hüsrev Çelebi Waqf, is in court with Londeri. Mehmet Bey states that he has collected the 7000 akçe Londeri owed to the waqf and, hence, that Yerani’s suretyship for 3000 akçe of the debt has ended. The court registers Mehmet Bey’s testimony.

Bi’l-fi’l merhûm Hüsrev Çelebi Vakfı’na mütevellî olan Mehmed Bey bin Nasuh meclis-i şer’de râfi’ü’l-kitâb Londeri veled-i Yani nam zımmî mahzarında ikrâr idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûr-dan merkûm Londeri zimmetinde yedi bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe var idi hâlen meblağ-ı mârû’z-zikri bi’t-tamâm mezbûr Londeri yedinden tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledim meblağ-ı mezbûr-dan zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı ve meblağ-ı mezbûrun üç bin akçesine mezbûr Londeri’nin li-ebeveyn karındaşı olan işbu hâzır bi’l-meclis Yerani emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil olmuş idi vech-i muharrer üzre mezbûr Yerani’nin dahi kefâlet-i merkûmeden zimmeti berî olmuşdur didikde gibbe’t-tasdîk vicâhen mâvaka’a ketb olundu hurrirre fi evâyili şehri Rebî’ilâhir li-sene sitte ve ‘işrine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Receb bin Aydın, Şaban bin Hamza, Mehmed bin Abdi, Hasan bin Hüseyin.

654 - 1617 (1026) Galata 42: 8a/4 Tescil işlemi / Registration

Hasan Paşa Vakfı’na berat belgesiyle mütevellî olan Mustafa Bey, Ortaköy sakinlerinden ölen Yani’nin çocukları olan Penapot, Yerani ve Londeri ile birlikte mahkemededir. Mustafa Bey, vakıf malından Yani’de kalan 3950 akçe alacağı almak için daha önce varislerden davacı olmuştur. Şimdi Mustafa Bey, bu alacağı varislerden tahsil ettiğini ve dolayısıyla varisler ile vakıf arasındaki davanın kapandığını söyler. Mustafa Bey’in bu sözleri, varisler tarafından onaylanır. Anlaşma sicile kaydedilir.

Mustafa Bey, mutawalli of the Hasan Paşa Waqf, holds the title with an imperial appointment (berat). He is in court with Pena-

pot, Yerani, and Londeri, children of the late Yani of Ortaköy. Mustafa Bey had previously sued Yani's heirs for his 3950 akçe debt to the waqf. Now Mustafa Bey states that he has collected the sum from Yani's heirs, so the case is closed. The heirs corroborate Mustafa Bey's testimony. The court registers the agreement.

Merhûm Hasan Paşa Evkâfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan Mustafa Bey bin Atâullah meclis-i şer'-i şerîfde mahrûsa-i Galata muzâfâtından Nâhiye-i Beşiktaş'a tâbi Ortaköy sâkinlerinden olup bundan akdem hâlik olan Yani veled-i [boş] nâm zimmînin kebîr oğulları inhisâr vechi üzre vârisleri olup hâlik-i mezbûrun muhâlefâtına vaz'-ı yed iden Penapot ve Yerani ve Londeri nâm zimmîler muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan hâlik-i mezbûr zimmetinde olan üç bin dokuz yüz elli fiddî râyic fi'l-vakt akçe olup vârisleri mezbûrûndan da'vâ ve taleb eylemiş idim el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr üç bin dokuz yüz elli akçeyi mezbûrûnun yedlerinden tevliyetim hasebiyle bi't-tamâm alup kabz eyledim mâl-ı vakf-ı mezbûrdan mezbûrûnda bir akçe bâkî kalmadı didikde mütevellî-i mezbûrun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını el-mukarrûn lehümü'l-mezbûrûn bi'l-muvâcehe tasdik itdiklerinde mâ-[vaka'a ketb] olundu hurrîre fî evâyili şehri Rebî'îlâhîr li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Mehmed bin Abdi, Pîrî bin Abdünnebi, Şaban bin Hamza ve gayruhum.

655 - 1617 (1026) Galata 42: 8b/2 Tescil işlemi / Registration

Abdi Çelebi Vakfı'nın kâtibi Ömer vakıftan 18.400 dirhem borç alır. Ömer'in bu borcuna kimi kişiler mütevellî Ali'nin yanında kefil olurlar.

Ömer, clerk of the Abdi Çelebi Waqf, borrows 18,400 dirhem from the waqf. In the presence of waqf mutawalli Ali, some persons serve as Ali's surety.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

656 - 1617 (1026) Galata 42: 9b/1 Tescil işlemi / Registration

Padişah tarafından yaptırılan bir caminin Galata'daki vakıf reayasının voyvodası olan Süleyman Ağa'nın vekili Hasan Bey, Kurt Bey ile birlikte mahkemededir. Hasan Bey'e göre, daha önce Galata bölgesinin ihtisablık görevini (zabıtalık görevi) Süleyman Ağa, aylık 12.000 akçe karşılığında Davut Çavuş'a vermiştir. Şimdi Kurt Bey'in bu görev için aylık 15.000 akçe teklif ettiğini belirten Hasan Bey, müvekkilinin bu görevi Davut Çavuş'tan alarak yıllık 180.000 akçe karşılığında Kurt Bey'e verdiğini söyler. Hasan Bey'in sözlerini Kurt Bey'in onaylamasından sonra yapılan tayin sicile kaydedilir.

Hasan Bey, legal agent of Süleyman Ağa, the vaivode of the subjects of a mosque waqf in Galata established by the Sultan, is in court with Kurt Bey. According to Hasan Bey, Süleyman Ağa had appointed Davut Çavuş as the market police (ihtisab, zabıta) in exchange for 12,000 akçe per month. Subsequently, Kurt Bey offered 15,000 akçe per month for the post. Hasan Bey states that his client is now recalling Davut Çavuş and appointing Kurt Bey in his place for 180,000 akçe per annum. Kurt Bey corroborates Hasan Bey's testimony. The court registers the reappointment.

Hâlen sa'âdetlü atûfetlü pâdişâh-ı zillü'llâh eyyedehu'llâhü te'âlâ hilâfetuhû hazretlerinin binâ eyledikleri câmi'-i şerîfleri evkâfından olup mahmiyye-i Galata'da olan re'âyâsının hâlen voyvodası olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleyman Ağa bin Abdülmennân tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Kurd Reis bin Abdullah ve Ali bin Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Hasan Bey bin Abdullah mahfil-i kazâda işbu hâmilü'l-kitâb Kurd Bey bin Abdullah el-Yesârî mahzarında takrîr-i kelâm idüp evkâf-ı mezbûreden mahmiyye-i mezbûre ihtisâbını müvekkilim mezbûr Süleyman Ağa mukaddemâ Davud Çavuş nâm kimesneye her ayda on iki bin akçeye der-'uhde eylemişidi hâlen merkûm Kurd Bey

üç bin akçe ziyâde ile ayda on beş bin akçeye kabûl itmeğin müvekkilim mezbûr Süleyman Ağa zıkr olunan ihtisâbı târih-i kitâbdan sene-i kâmile tamâmına yüz bin ve seksen bin akçeye merkûm Kurd Bey'e der-'uhde idüp ol dahi kıstü'l-yevmini her re's-i şehirde cânib-i vakfa edâ itmek üzre iltizâm ve kabûl eyledi didikde vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu mezbûr Kurd Bey bi'l-muvâcehe tasdik itmeğin mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehri Rebî'ilâhîr li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Abdullah el-çukadar, Veli bin Turmuş, Receb bin Aydın, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

657 - 1617 (1026) Galata 42: 9b/2 Tescil işlemi / Registration

Kaytan, geliri Marmara Adası'ndaki Haferalnas (?) Manastırındaki yoksullara vakfedilmiş olan bir vakfın mütevellisi Papa Ligoryo'nun vekili Papa Kaliko ile mahkemededir. Söz konusu vakıf ile Kaytan'ın Marmara Adası'nda yarı yarıya ortak oldukları bir değirmenleri vardır. Kaytan bu değirmendeki yarı hissesini mütevelliliye 12.000 akçeye satar. Kaytan'ın sözlerini Kaliko'nun da onaylamasının ardından yapılan işlem sicile kaydedilir.

Kaytan is in court with Papa Kaliko, legal agent of Papa Ligoryo, mutawalli of a waqf whose revenue has been endowed for the poor of Haferalnas (?) Monastery on Marmara Island. Kaytan and the waqf in question jointly own a mill in Marmara Island. Kaytan sells his half-share of the mill to the waqf mutawalli for 12,000 akçe. Kaliko corroborates Kaytan's testimony. The court registers the transaction.

Kaytan veled-i Diyasono nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde mah-rûsa-i Galata muzâfâtından Cezîre-i Marmara'da Karzak nâm karye kurbünde vâkî' gallesi Haferalnas (?) Manastırı dimekle ma'rûf manastır fukarâsı olan re'âyâyâ meşrûta olan vakfın el-ân mütevellisi olan Papa Ligoryo nâm zimmînin umûr-ı âti'z-zikre

musaddak vekîli olup vekâleti nehc-i şer'î ve tarîk-i mu'teber-i mer'î üzere şer'an sâbite olan Papa Kaliko veled-i Atnaş nâm zim-mî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre kur-bünde vâki' nısf-ı şâyî'i benim mülküm ve nısf-ı şâyî-i âharı vakf-ı mezbûrun olan bir göz su değirmeninden hâlen ben nısf hissemi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile mütevellî-i merkûma bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on iki bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan değirmenin cümlesi vakf-ı mezbûrundur benim alâka ve medhalim yokdur didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mezbûr Papa Kaliko bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâsıtı şehri Rebî'îlâhir li-sene sitte ve 'ısrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Ali, Receb bin Aydın, Şaban bin Hamza, Se-ror veled-i Mebnope, Dekameno veled-i Dimitri, Yorgi [veled-i] Todori.

658 - 1617 (1026) Galata 42: 10b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstemat, Ahmet Çelebi Vakfı'nın mütevellisi olan Fatma Hatun ile birlikte mahkemededir. Ahmet Çelebi Vakfı'ndan daha önce peşin 3900 akçe ve ertelenmiş günlük 2 akçeye bir ev kiraladığını belirten İstemat, şimdi Fatma Hatun ile karşılıklı olarak bu kira sözleşmesini fesheder. İstemat, vakfa peşin ödediği 3900 akçeyi vakıftan geri alır; eve harcamış olduğu onarım masraflarını ise vakfa bağışlar. Yapılan işlem sicile kaydedilir.

İstemat is in court with Fatma Hatun, mutawalli of the Ahmet Çelebi Waqf. İstemat had been renting a house from the waqf for a 3900 akçe advance payment and rent of 2 akçe per day. Fatma Hatun and İstemat have agreed to annul the rent contract. İstemat gets back the 3900 akçe advance payment. At the same time, he donates to the waqf the money he has spent for repairs of the house. The court registers the transaction.

İstemad veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer‘-i şerîfde merhûm Ahmed Çelebi Vakfı’nın meşrûtiyyet üzere mütevellisi olup vâkıf-ı mezbûrun sulbiye kızı olan Fâtıma Hâtun’ın oğlu ve husûs-ı âti’z-zikri tasdîka vekîli olup vekâleti hasm-ı şer‘î-i câhid mahzarında Pîrî bin Abdünnebî ve Şaban bin Sâlih nâm kimesneler şehâdetle-riyle şer‘an sâbit olan Abdüllatif Çavuş bin Ahmed mahzarında ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûr vakfından olup mah-rûsa-i Galata’da Câmî‘-i Kebîr Mahallesi’nde Arab Sûkı kurbünde vâkı‘ bir taraftan Yolcıoğlu Vakfı ve bir taraftan el-Hâc Hasan Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup dört bâb fevkâ-nî odayı ve altında iki bâb mahzeni fırını müştemil olan menzil mütevelliyeye-i mezbûre Fâtıma Hatun’dan bundan akdem yevmî ikişer akçe icâre-i mü‘eccele ile bana îcâr idüp ben dahi istîcâr ve kabûl idüp mezbûre hâtun cânib-i vakf için yedinden icâre-i mu‘accele olmak üzere üç bin dokuz yüz elli akçe kabz eylemiş idi hâlen mütevelliyeye-i mezbûre ile rızâmız ile fesh-i akd-i icâre-i mez-bûre idüp mezbûra teslim eylediğim üç bin dokuz yüz elli akçeyi mütevelliyeye-i mezbûre yedinden yine bi’t-tamâm alup kabz idüp menzil-i mezbûr mütevelliyeye-i merkûmeye teslim eyledim ve men-zil-i mezbûrun ba’zı yerlerine kendü malımdan ta’mîr ve merem-met eylemiş idim cânib-i vakfa teberru‘ eyledim menzil-i mezbûre-de alâka ve medhalim yokdur mütevelliyeye-i mezbûre zabt ve âha-ra îcâr eylesün didikde mukîrr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mezbûr bi’l-muvâcehe tasdîk mâ-vaka’a ketb olundu hurrîre fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşer min Rebî‘ilâhîr li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

El-Hac Mehmed Reis bin Mustafa, Ömer Reis bin Ferhad, Mustafa bin Abdülaziz el-imâm, Mustafa bin Ali er-râcil, Hüseyin Çelebi [bin] Mehmed, Mehmed bin Mehmed er-râcil, Ali Çelebi Sâbûnî.

659 - 1617 (1026) Galata 42: 11a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Raziye Hatun, Hüsrev Paşa Vakfı’nın mütevellisi Abdurrah-man’a evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 5000 dirheme satar,

sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 500 dirheme kiralar. Raziye Hatun'un borçlanması iki kişinin kefil olmasından sonra yapılan işlem mahkemece tescil edilir.

Raziye Hatun takes out a 5000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Abdurrahman, mutawalli of the Hüsrev Paşa Waqf. Then she rents the same house from the mutawalli for 500 dirhem for a period of one year. Two sureties are appointed to secure Raziye Hatun's debt. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

660 - 1617 (1026) Galata 42: 12a/2 Tescil işlemi / Registration

Ali Çelebi'nin Mehmet Paşa Vakfı'ndan peşin ödenen para (icare-i muaccele) ve aylık ödenen para (icare-i mü'eccele) ile aylık 30 akçe kiralamış olduğu üç adet dükkânı vardır. Ali Çelebi, bu dükkânları müteveli Muzaffer Çavuş'un izniyle İbrahim adlı kişiye devreder. Ali devir işlemi (icare-i muaccele) için İbrahim'den 23.000 akçe alır. Vakfa aylık ödenen 30 akçe ertelenmiş kirayı (icare-i mü'eccele) artık İbrahim ödeyecektir. Yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Ali Çelebi has rented three stores from the Mehmet Paşa Waqf for an advance payment (icare-i muaccele) plus 30 akçe per month as rent (icare-i mü'eccele). He transfers these stores to İbrahim with the permission of the mutawalli Muzaffer Çavuş. For the transfer, İbrahim makes an advance payment of 23,000 akçe to Ali. From now on, it is his responsibility to pay the 30 akçe monthly rent to the waqf. The court registers the transaction.

Ali Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ül-kitâb İbrahim bin Mahmud mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata'da Azeb Kapısı hâricinde vâki' merhûm Mehmed Paşa Vakfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve ayda otuz akçe icâre-i mü'eccele ile tasarrufumda olup bir taraftan hisâr dı-

vârı ve iki tarafı Ahmed Çelebi mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan üç bâb dükkânın ve üzerlerinde üç bâb odanın hakk-ı tasarruflarını mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Muzaffer Çavuş ma'rifetiyle mezbûr İbrahim'e tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrun yedinden yirmi üç bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe alup kabz eyledim ba'de'l-yevm ta'yîn olunan icâreyi cânib-i vakfa edâ eyleye mutasarrıf ola didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrûn lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk itdikde mâ-hüve'l-vâkı' gıbbe't-taleb ketb olundı hurrîre fi'l-yevmi'l-'işrîn min şehri Rebî'îlâhîr li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Kaytas Bey ibn Abdullah, Mehmed bin Murad, Mehmed bin Bayram, Yusuf bin Abdullah, Bayram Reis bin Abdullah, Hüseyin bin Mahmud ve gayruhum.

661 - 1617 (1026) Galata 42: 12b/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Yorgi'nin mirası oğlu Yakomi ile kızı Eyleye'ye kalır. Yakomi kendi adına ve kardeşi adına vekil olarak Mehmet Çelebi karşısında mahkemededir. Yakomi, babalarının Kasımpaşa Vakfı'ndan kiraladığı bir evin kendilerine miras kaldığını belirterek şimdi bu evi elinde bulunduran Mehmet Çelebi'den şikâyetçi olur. Mahkeme Mehmet Çelebi'ye görüşünü sorar. Mehmet Çelebi, söz konusu evi Yorgi'nin hayatta iken Emir Ahmet'e devrettiğini, Emir Ahmet'in ölümünden sonra oğlu ikinci Mehmet'e miras kaldığını, ikinci Mehmet'in ölümünden sonra da varisi olmadığı için evin vakfa miras kaldığını, mütevellî Mustafa Bey'in de 1615 (H. 1024) yılında evi kendisine 16.000 akçe peşin kira karşılığında devrettiğini söyler. Ancak Yakomi, Mehmet Çelebi'nin söylediklerine katılmaz. Mahkeme davalı Mehmet Çelebi'den görüşünü desteklemesini ister. Mehmet Çelebi de şahitler desteğiyle savını kanıtlar ve davayı kazanır.

The inheritance of the late Yorgi falls to his son Yakomi and daughter Eyleye. Representing himself and his sister, Yakomi sues Mehmet Çelebi. He claims that Mehmet Çelebi confiscated a hou-

se they had inherited from their father, which he had rented from the Kasımpaşa Waqf. Questioned by the court, Mehmet Çelebi states that during his lifetime, Yorgi transferred the house to Emir Ahmet; after Emir Ahmet’s death, his son Mehmet II inherited the house; and after his death, the waqf inherited it, because Mehmet II had no heirs. In 1615 (AH 1024), mutawalli Mustafa Bey transferred to him the house for a 16,000 akçe advance payment. Yakomi rejects Mehmet Çelebi’s account. The court then asks the defendant Mehmet Çelebi to prove his version of the events. He does so through witness testimonies and wins the case.

Semurye demekle ma’rûf olup bundan akdem hâlik olan Yorgi veled-i Seltan nâm zimmînin verâseti sulbî kebîr oğlu Yakomî’ye ve sulbiye kebîre kızı Eyleye’ye münhasıra oldukdan sonra mezbûr Yakomi kendü asâleten ve kız karındaşı mezbûre Eyleye tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup vekâleti hasm-ı şer’î-i câhid mahzarında nehc-i şer’î ve tarîk-i mu’teber-i mer’î üzere şer’an sâbit oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer’-i şerîfde bi’l-fi’l merhûm Kasım Paşa Vakfı’na berât-ı pâdişâhî ile mütevellî olan Mustafa Bey bin [boş] huzûrunda vakf-ı mezbûrdan olan menzil-i âti’z-zikre vâzi’ü’l-yed olduğu şer’an sâbit olan işbu râfiâ’tü’l-kitâb Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında üzerine bi’l-asâle ve’l-vekâle takrîr-i da’vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i Galata’da Karaköy kurbünde Dirâye Mahallesi’nde vâki’ iki taraftan Martomi veled-i [boş] nâm zimmî mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan Yani Fuçî nâm zimmî mülki ile mahdûd olup iki bâb fevkânî odayı ve bir hammâm ve bir mahzen ve fırın ve kenîfi müştemil olan menzil icâre-i mu’accele ve yevmî iki akçe icâre-i mü’eccele ile tasarrufunda olup hâlik oldukda menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufı bana ve müvekkilem mezbûreye intikâl eylemiş iken mezbûr Mehmed Çelebi menzil-i merkûmı bi-gayr-ı vech-i şer’î tasarruf ider su’âl olunup menzil-i merkûmdan yed-i âdiyesi ref’ olunmak taleb iderim didikde gibbe’s-su’âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında menzil-i mahdûd-ı mezbûr fi’l-vâki’ mukaddemâ mezbûrân Yakomi ve Eyleye’nin babaları mezbûr Yorgi’nin vech-i meşrûh üzere tasarrufunda idi lâkin mezbûr Yorgi menzil-i mezbûrun hakk-ı ta-

sarrufunı hâl-i sıhhatinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma'rifetiyle Emir Ahmed nâm kimesneye fâriğ olup menzil-i mezbûr merkûmun tasarrufunda iken mezbûr Emir Ahmed vefât idüp menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufı oğlu ve inhisâr vechi üzre vârisi olan Mehmed'e intikâl idüp mezbûr Mehmed'in tasarrufunda iken mezbûr Mehmed dahi vefât idüp zükûr ve inâsdan evlâdı olmayup mahlûlünden menzil-i mezbûr cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itmeğin mütevellî-i mezbûr Mustafa Bey tevliyeti hasebiyle menzil-i mahdûd-ı mezbûrı bin yirmi dört senesi Ramazân-ı şerifinde hakk-ı tasarrufunı bana tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde cânib-i vakf için yedimden on altı bin fiddî râyic fi'l-vakt alup kabz idüp menzil-i mezbûrun vech-i muharrer üzre hakk-ı tasarrufı benim olmağın tasarruf iderim deyücek mezbûr Yakomi istintâk olundukda babası mezbûrun menzil-i mezbûrı hâl-i sıhhatinde mezbûr Ahmed'e fâriğ olduğunu bi'l-asâle ve bi'l-vekâle münkir olıcak mezbûr Mehmed Çelebi'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olan Mehmed Bey bin Abdullah ve [silik] nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gibbe'l-istişhâd fi'l-vâkı' müdde'î-i mezbûrun babası [silik] Semurye demekle ma'rûf Yorgi veled-i Seltan mezkûr hudûdî mezkûre olan menzilin hakk-ı tasarrufunı hâl-i sıhhatinde mezbûr Emir Ahmed'e bizim huzûrımızda mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma'rifetiyle fâriğ olup menzil-i mezbûr merkûm Emir Ahmed'in tasarrufunda iken mezbûr Emir Ahmed vefât idüp menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufı oğlu ve inhisâr vechi üzre vârisi olan mezbûr Mehmed'e intikâl idüp tasarrufunda iken mezbûr Mehmed dahi bilâ-veled vefât idüp mahlûlünden cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itmeğin mütevellî-i mezbûr Mustafa Bey tevliyeti hasebiyle menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufın mezbûr Mehmed Çelebi'ye tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzden [silik] cânib-i vakf için on altı bin mezbûrû'l-vezn akçe alup kabz eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle mezbûr Yakomi vech-i muharrer üzre da'vâdan men' [olundu] hurrîre fî evâ'ilî şehri Rebî'îlâhir li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

[silik], el-Hâc Ahmed bin Veli, Mustafa bin Pîrî, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Kadri Efendi bin Abdünnebi, Hasan Halife bin Abdullah, Baba Ahmed bin Abdullah, Şaban bin Hüseyin.

662 - 1617 (1026) Galata 42: 13a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Gazi Piyalepaşa Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Çelebi ile Sakız Adası'nda yeniçerilerin komutanı (serdar) olan Mustafa Bey birlikte mahkemededirler. Vakfın Sakız'daki bir camisinin onarımı için kireç alınması gerekir. Mustafa Bey, vakıftan kiraladığı 4 odalı bir mahzende duran kirecini 120.000 akçeye Mustafa Çelebi'ye satar. Bu mahzen için vakfa yıllık 10.000 akçe ödeyen Mustafa Bey, dört yıllık kira bedeli olan 40.000 akçe ile vakıftan alacağı paranın 40.000 akçesini müteveli ile takas eder. Yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Mustafa Çelebi, mutawalli of the Gazi Piyalepaşa Waqf, is in court with Mustafa Bey, commander (serdar) of janissaries in Sakız (Chios) Island. The waqf needs lime for the repair of a mosque in Sakız Island. Mustafa Bey sells to Mustafa Çelebi, for 120,000 akçe, lime stored in a cellar that he has rented from the waqf. The rent of the cellar is 10,000 akçe per annum. 4 years' rent (40,000 akçe) is deducted from the cost of the lime. The court registers the transaction.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Piyâlepaşâ-yı Gâzî'nin kâffe-i evkâfında bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-akrân Mustafa Çelebi mahfil-i kazâ ve mahall-i irtizâda medîne-i Sakız'da bundan akdem yeniçerilerin serdârı olan Mustafa Bey ibn Murâd mahzarında ikrâr ve itirâf idüp medîne-i mezbûrenin hısnu hâricinde vâki' olup merhûm-ı mezbûra mensûb olan câmi'-i şerîf bi-emri'llâhi 'l-meliki'l-latîf münhedim olup mâl-ı vakf ile müceddeden binâ olunmak lâzım gelürken kirec iştirâsı ehemmm olmağın medîne-i mesfûrede vâki' olup merhûm-ı merkûmun vakfı olan handan dört bâb mah-

zende mahfûz olup mezbûr Mustafa Bey'in mülki olan yirmi beş fırın beynimizde mikdârı ma'lûm kireci yüz yirmi bin fiddî osmânî râyic [fi'l-]vakt akçeye mezbûr Mustafa Bey'den şirâ'-ı şer'î ile iştirâ idüp ol dahi bana bey' idüp ba'de'l-kabzi's-şer'î semen-i mezbûr yüz yirmi bin akçenin kırk bin akçesini mehâzin-i mezbûrenin dört sene on bin akçeye ücretinden mezbûr Mustafa Bey'in zimmetinde edâsı lâzım olan cem'an kırk bin akçe ücret ile takâs idüp semen-i mezbûrdan lâzımü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ seksen bin akçe kalmışdır didikde mukırr-ı mezbûrî cârî olan ikrârında mezbûr Mustafa Bey vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra bu vesîka ketb ü tahrîr olundu fî gurrei Rebî'ilâhîr li-sene sitte ve 'işrî-ne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-ümerâî'l-kirâm el-Hâc Süleyman Bey, el-Hâc Mahmud el-müezzîn bi-medîne-i Sakız, Fahrü'l-ashâb İbrahim Ağa bin ez-Zaîm, Mehmed Efendi bin Mustafa, Yusuf Çavuş.

663 - 1617 (1026) Galata 42: 13b/2 Tescil işlemi / Registration

Hürmüz Bey Vakfı'nın mütevellisi olan Rıdvan Bey, Yusuf ile birlikte mahkemededir. Müteveli Rıdvan Bey, vakfın Galata'daki Kürkçüler Çarşısı'ndaki bir kürk dükkânını Yusuf'a kiraya vermiştir. Yapılan sözleşmeye göre Rıdvan Bey, Yusuf'tan peşin kira olarak 300 akçe alır; Yusuf, vakfa ertelenmiş kira olarak da ayda 50 akçe ödeyecektir.

Rıdvan Bey, mutawalli of the Hürmüz Bey Waqf, is in court with Yusuf. Rıdvan Bey has rented to Yusuf a waqf-owned fur store in Galata's furmakers (kürkçüler) market. According to the contract, Yusuf is to make an advance payment of 300 akçe and pay a monthly rent of 50 akçe.

Merhûm Hürmüz Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Rıdvan Bey ibn Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfî'ü'l-kitâb Yusuf bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr-

dan olup mahmiyye-i Galata'da Kürkcüler Sûkî'nda vâki' bir taraftan Pîrî Paşa Vakfı ve bir taraftan Hayreddin Paşa Vakfı ve bir taraftan hisar divarı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup ayda elli akçe icâre-i mü'eccele mezbûr Yusuf'un tasarrufunda olan bir bâb kürkci dükkânı için mezbûr Yusuf'un yedinden cânib-i vakıfda icâre-i mu'accele olmak üzere üç yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçe alup kabz idüp dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufunu mezbûr Yusuf'a tevliyetim hasebiyle tefvîz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan icâre-i mü'ecceleyle cânib-i vakfa edâ eyleye tasarrufına kimesne mâni' olmaya didikde mütevellî-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrûn lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-îşrîn min şehri Rebî'îlâhîr li-sene sitte ve 'îşrîne ve elf

Şühûd

Ahmed bin Süleyman, el-Hâc Ferhad bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Osman bin Kurd, Yusuf bin Abdullah, Hasan bin Abdullah el-yesârî ve gayruhum.

664 - 1617 (1026) Galata 42: 15a/2 Dava / *Adjudication*

Merhume Şemsi Hatun'un mirası oğlu Mehmet Çelebi'ye kalır. Mehmet Çelebi, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi, annesinin 1588 (Hicri 996) yılında vakfın eski mütevellisi Keyvan'dan yıllık 120 akçeye boş bir arsa kiraladığını söyler. Kira sözleşmesine göre Şemsi, mülkiyeti kendisine ait olmak ve parasını kendi karşılamak koşullarıyla bu arsanın üzerine bir dükkân yaptırmıştır. Eski mütevellî Keyvan, Şemsi'ye iznini belgeleyen bir tezkire de vermiştir. Şimdi Mehmet Çelebi, bu dükkânın kendisine miras kaldığını belirterek söz konusu tezkireyi mahkemeye sunar ve dükkânın mütevellî Süleyman Çelebi'den alınarak kendisine verilmesini ister. Mahkeme tezkireyi inceledikten sonra Süleyman Çelebi'ye görüşünü sorar. Mütevellî Süleyman Çelebi söylenenleri ve tezkireyi kabul etmez. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Çelebi'den savını kanıtlamasını ister. Mehmet Çelebi de getirdiği şahitler yardımıyla

tezkirenin doğruluğunu kanıtlar. Sonuç olarak davacı Mehmet Çelebi davayı kazanır.

The inheritance of the late Şemsi Hatun falls to her son Mehmet Çelebi. The latter sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. He states that his mother had rented a vacant plot of land for 120 akçe per annum from the former mutawalli Keyvan in 1588 (AH 996). According to the rent contract, Şemsi Hatun had built a store on the plot at her own expense, with the ownership of the store belonging to her. Keyvan had given her a certificate (tezkire) documenting the permission to build a store. Now, presenting to the court the certificate, Mehmet Çelebi claims that he has inherited the store and requests that Süleyman Çelebi be instructed to return the store to him. After examining the certificate, the court asks for the opinion of Süleyman Çelebi, who rejects the certificate and the claims. The court then asks Mehmet Çelebi to prove his account. He does so through witness testimonies. In conclusion, the plaintiff Mehmet Çelebi wins the case.

Mahrûsa-i Galata hâricinde kasaba-i Tophâne sâkinlerinden iken vefât iden merkûme Şemsi Hatun ibnet-i Abdullah'ın sadrî oğlu ve ihzâr vechi üzre vârisi olduğu şer'an sâbit olan Pîr Mehmed Çelebi ibn Keyvan meclis-i şer'-i şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'na berât-ı pâdişâhi ile bi'l-fi'l mütevellî olmağla binâ-i âti'z-zikre vâzi'ül-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi bin Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp kasaba-i mezbûrede vâki' bir taraftan etmekci fırını ve bir taraftan bozahâne ve bir taraftan değirmen ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb bakkâl dükkânının vakf-ı mezbûrdan arzı üç ve tûli dört zirâ' olan arz mukaddemâ hâliye-i anî'l-binâ iken Keyvan bin Abdullah nâm kimesne dokuz yüz doksan altı târihinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmağın arz-ı mezbûreyi yılda yüz yirmi akçe mukâta'a takdîriyle üzerinde kendü mâlıyla mülki olmak üzre dükkân binâ itmeğe vâlidem mezbûreye izn ve icâzet ve yedine tezkire virdikden sonra mezbûre hâtun dahi me'zûne olmağla arz-ı merkûmenin üzerinde vech-i muharrer üzre kendü mâlıyla bir bakkâl dükkânı binâ idüp binâ-

i dükkân mülk-i mahzı olup tasarruf ider iken mezbûre vefât idüp binâ-i dükkân-ı mezbûr bana intikâl eylemişken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech-i şer'î tasarruf idüp bana dahl itdirmez merkûma su'âl ve tezkireye nazar olunup mezbûr Süleyman Çelebi'nin yed-i binâ-i dükkân-ı mezbûrdan kasr ve bana zabt u tasarruf itdirilmek taleb iderim deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan'ın hatt ve hatemini müştémile ve târih-i mezbûr ile müverraha tezkire ibrâz idüp nazar olunup mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye su'âl olundukda cevâbında bi't-tevliye tasarruf eyledüğim hudûdı mezkûre olan bir bâb bakkâl dükkânının arzı mukaddemâ hâliye-i ani'l-binâ iken mütevellî-i mezbûr Keyvan mezbûr Pîr Mehmed Çelebi'nin vâlidesi mezbûre Şemsi Hatun'a kendü malıyla mülki olmak üzre üzerinde dükkân binâ itmeğın izn ve icâzet virüp ol dahi kendü malıyla üzerinde dükkân binâ itdüğın münkir olıcak mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sükkânından olup udûl-i müsliminden olan Osman Çelebi ibn Mehmed ve Hüseyin Bey ibn Abdullah nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâkı' hudûdı mezkûre olan bakkâl dükkânının vakf-ı mezbûrdan arzı üç ve tûli dört zirâ' olan arz mukaddemâ hâliye-i ani'l-binâ iken Keyvan bin Abdullah nâm kimesne dokuz yüz doksan altı târihinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmak ile arz-ı merkûmeyi yılda yüz yirmi akçe mukâta'a takdîriyle mezbûr Mehmed Çelebi'nin vâlidesi mezbûre Şemsi Hâtun'a kendü mâlıyla mülki olmak üzre üzerinde dükkân binâ itmeğı bizim huzûrımızda izn ve icâzet ve yedine tezkire virdikden sonra mezbûre Şemsi Hatun dahi me'zûne olmağla üzerinde kendü mâlıyla nefsiyçün bir bâb bakkâl dükkânı binâ idüp mezbûrenin tasarrufında iken vefât idüp binâ-i dükkân-ı mezbûr oğlı merkûm Pîr Mehmed Çelebi'ye intikâl eyledi biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle vech-i muharrer üzre dükkân-ı mezbûrı merkûm Pîr Mehmed Çelebi'nin mûrisesi mezbûre Şemsi Hatun nefsiyçün kendü mâlıyla binâ itdiğı muhakkak olmağın binâ-i dükkân-ı merkûm mezbûr Pîr Mehmed Çelebi'ye

hükm-i birle mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundı hurrîre fî evâhiri
şehri Rebî'îlâhir li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Fethullah, Seydi Ali, Osman bin Abdullah, Mustafa bin Behram, Yahya bin Abdullah, Süleyman Ağa el-mübâşir, Ahmed bin Bali, Ahmed bin Memi, Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

665 - 1617 (1026) Galata 42: 17a/1 Dava / *Adjudication*

Merhum Keyvan Ağa'nın varisi olan oğlu Mehmet Çelebi, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi, 1582 (H. 990) tarihinde vakfın mütevellisi olan Mehmet Çelebi'nin vakfa ait iki bozahane dükkânını merhuma 400 akçe peşin ve günlük 1 akçe kira karşılığında devrettiğini (tefviz) ve işleme ilişkin merhuma bir de tezkire verdiğini söyler. Ancak Süleyman Çelebi bu dükkânlara el koymuştur. Mehmet Çelebi bahsettiği tezkireyi mahkemeye sunarak Süleyman Çelebi'den davacı olur. Mahkeme belgeyi inceler ve Süleyman Çelebi'ye görüşünü sorar. Süleyman Çelebi söz konusu devir işleminin haberi olmadığını öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Çelebi'den savını desteklemesini ister. Mehmet Çelebi de getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu bozahane dükkânlarını davacı Mehmet Çelebi'ye vermesi konusunda davalı Süleyman Çelebi'yi uyarır.

Mehmet Çelebi, heir of the late Keyvan Ağa, sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. Mehmet Çelebi states that in 1582 (AH 990) the former mutawalli of the waqf, Mehmet Çelebi, had transferred (tefviz) to the deceased two boza stores for 400 akçe advance payment along with a rent of 1 akçe per day. He gave him a certificate (tezkire) documenting the transaction. Alas, Süleyman Çelebi confiscated these two stores. Now Mehmet Çelebi is suing Süleyman Çelebi. He presents to court the certificate in question. Examining the certificate, the court asks for Süleyman

Çelebi's side of the story. He claims to be unaware of the transfer. The court then asks Mehmet Çelebi to prove his claim. He does so through witness accounts. In conclusion, the court instructs Süleyman Çelebi to return the stores to Mehmet Çelebi.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Tophane sâkinlerinden iken vefât iden merhûm Keyvan Ağa ibn Abdullah'ın sulbî kebîr oğlu ve ihzâr vechi üzre vârisi olan Pîr Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olmağla bi't-tevliye dükkân-ı âti'z-zikre vâzî'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' bir taraftan Mustafa Bölükbaşı nâm kimesne dükkânı bir taraftan vakf-ı mezbûrdan olan kahvehâne ve bir taraftan tarîk-i âmım ve bir taraftan sâhil-i bahr ile mahdûd olan iki bâb bozahâne dükkânının hakk-ı tasarruflarını Mehmed bin Burak nâm kimesneye dokuz yüz doksan târihinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken mezbûr Keyvan Ağa'ya hâl-i sıhhatinde dört yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî bir akçe icâre-i mü'eccele ile tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde meblağ-ı mezbûr dört yüz akçeyi cânib-i vakf-ı mezbûr için mezbûr Keyvan Ağa'nın yedinden alup kabz idüp tasarrufu için mezbûr Keyvan Ağa'nın yedine tezkire virüp zikr olunan iki bâb dükkân mezbûr Keyvan Ağa'nın icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufunda iken babam mezbûr vefât idüp hakk-ı tasarrufları kânun üzre bana intikâl idüp tasarrufumda iken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayrı vech tasarruf idüp bana dahl itdirmez mezbûrdan su'âl ve tezkireye nazar olunup mütevellî-i mezbûr tasarrufdan kasr-ı yed ve bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Mehmed'in hatt ve hatemini müstemile ve târih-i mezbûr ile müverraha tezkire ibrâz idüp nazar olunup mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye su'âl olundukda cevâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eylediğim hudûd mezkûre olan iki bâb bozahâne dükkânının hakk-ı tasarruflarını mütevellî-i sâbık mezbûr Mehmed'in vech-i muharrer üzre mezbûr Mehmed Çelebi'nin babası mezbûr Keyvan Ağa'ya tefvîz itdüğü ma'lûmum değildir deyü münkir olıcak müd-

de'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda ka-
dîmî kasaba-i mezbûre sükkânından olup udûl-i müslimînden olan
Ahmed Kapudân ibn Mehmed ve Osman bin Mehmed ve Hüseyin
Bey ibn Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup
gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâkı' dokuz yüz doksan târihinde mezbûr
Mehmed bin Burak mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken hudûdı mezkû-
re olan iki bâb dükkânın hakk-ı tasarruflarını dört yüz akçe icâre-
i mu'accele ve yevmî birer akçe icâre-i mü'eccele ile târih-i mezbûr-
da merkûm Pir Mehmed Çelebi'nin babası mezbûr Keyvan
Ağa'nın yedinden meblağ-ı mezbûr dört yüz akçeyi alup kabz idüp
zıkr olunan iki bâb dükkân mezbûr Keyvan Ağa'nın tasarrufunda
iken vefât idüp hakk-ı tasarrufları kânun üze oğlı mezbûr Pir
Mehmed Çelebi'ye intikâl idüp tasarruf iderdi biz bu husûsa min-
vâl-i meşrûh üze şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-
i şer'iyeye itdiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i
kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle zıkr olunan iki bâb dük-
kânı mezkûr Pir Mehmed Çelebi'ye teslim itmek içün mütevellî-i
mezbûr Süleyman Çelebi'ye emr ve tenbîh olunup ketb olundu tah-
rîren fi evâhiri şehri Rebî'îlâhir li-sene sitte ve 'işrîne ve elf
Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Fethullah, Ahmed bin Memi, Seydi Ali bin [boş],
Yahya Efendi bin Abdi, Ahmed bin Mehmed, Osman bin Abdul-
lah, Mustafa bin Behram, Süleyman Ağa el-mübâşir, Ahmed bin
Bali.

666 - 1617 (1026) Galata 42: 17b/1 Tescil işlemi / *Registration*

El-Hac Mahmut, evini Dellak Hüseyin Vakfı mütevellisi Nasuh
Bey'e istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 30.000 dirheme satar, sonra
da aynı evi mütevelliden bir yılığına 3000 dirheme kiralar. Mah-
mut'a bir Müslüman kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tes-
cil eder.

*El-Hac Mahmut takes out a 30,000 dirhem mortgage (istiglal)
on his house from Nasuh Bey, mutawalli of the Dellak Hüseyin*

Waqf. He then rents the same house from the mutawalli for 3000 dirhem for a period of one year. A Muslim serves as Mahmut's surety. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

667 - 1617 (1026) Galata 42: 18a/1 Tescil işlemi / *Registration*

1. Kiro ve 2. Kiro adlı Hıristiyanlar, Hekim Şirvani Vakfı mütevellisi Mehmet ve Abıhayat Hatun'un vekili Mustafa Efendi birlikte mahkemeye gelirler. 1. Kiro ile 2. Kiro'nun söz konusu vakıftan günlük 2 akçeye kiraladıkları bir arsa üzerinde yarı yarıya ortak kullandıkları bir sundurma ve taş duvar vardır. 1. Kiro bu mülkteki hissesini Abıhayat'a 3250 akçeye satar. Ardından 2. Kiro da kendi hissesini Abıhayat'a 3250 akçeye satar. Sundurma ve duvarın arsası için müteveli Mehmet söz alır ve söz konusu arsayı günlük 2 akçe karşılığında kullanması için Abıhayat'a izin verdiğini söyler. Vekil Mustafa Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Kiro I and Kiro II, Christians, go to court with Mehmet, mutawalli of the Hekim Şirvani Waqf, and Mustafa Efendi, legal agent of Abıhayat Hatun. Kiro I and Kiro II have rented from the waqf a plot of land at 2 akçe per day. Erected on the land is a porch and a stone wall, which Kiro I and Kiro II have co-owned in equal shares and used jointly. Kiro I and Kiro II sell their shares of the property to Abıhayat for 3250 akçe each. Mutawalli Mehmet states that he allows Abıhayat to use the land and its buildings at 2 akçe per day. Legal agent Mustafa Efendi corroborates their testimonies. The court registers the transactions.

Binâ-i âti'z-zikr Kiro veled-i Aleksi ve mahrûsa-i Üsküdar'da Rüstempaşa Bağçesi'nde bostancı olan Kiro veled-i Kosta nâm zimmîlerin ale'l-iştirâk bi'n-nısf mülk-i mahzları olmağın mezbûr Kiro veled-i Aleksi meclis-i şer'î şerîfde fahrû'l-muhadderât zah-

rü'l-muvakkarât Abıhayât Hatun ibnet-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında Elvan Çavuş bin Abdullah ve Şaban Çavuş bin Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbite olan fahrü'l-müderresini'l-kirâm Mustafa Efendi ibn el-merhûm Bali Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Galata dâhilinde Haresbo [?] Mahallesi'nde vâki' merhûm Hekîm Şirvani Vakfı'ndan yevmî iki akçe icâre-i mü'eccelesi olup bir taraftan Kasım Paşa Vakfı ve bir taraftan Topcubaşı Vakfı ve bir taraftan müvekkile-i mezbûre mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd arsa üzerinde binâ olunan bir sundurma ve taş divarın nısf-ı şâyi'i benim mülküm ve nısf-ı şâyi'-i âharı merkûm Kiro veled-i Kosta'nın mülki olmağın hâlen ben nısf hissemi müvekkile-yi mezbûre Abıhayat Hatun'a üç bin iki yüz elli fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüp semen-i mezbûrî mezbûr Mustafa Efendi yedinden bi't-temâm alız ü kabz eyledim zikr olunan sundurma ve taş divarda alâkam kalmadı ve zimmî-i mesfûr Kiro veled-i Kosta tarafından husûs-ı âti-yi ikrâra vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer'î üzere şer'an sâbite olan Kiro veled-i Nikola nâm zimmî dahi vekîl-i merkûm Mustafa Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr Kiro veled-i Kosta dahi vech-i muharrer üzere zikr olunan sundurma ve taş divarda olan nısf hissesini müvekkile-i mezbûre Abıhayat Hatun'a üç bin iki yüz elli fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüp semen-i mezbûrî mezbûr Mustafa Efendi yedinden alup kabz eyledi zikr olunan sundurma ve taş divarda alâka ve medhali kalmadı ba'de'l-yevm zikr olunan sundurma ve taş divar müvekkile-i mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır didiklerinde mukırrân-ı mezbûrânın bi'l-asâle ve bi'l-vekâle cârî olan ikrârlarını vekîl-i mezbûr Mustafa Efendi bi'l-muvâcehe tasdîk itdikden sonra vakf-ı mezbûra berât-ı şerîf ile bi'l-fi'l mütevellî olan el-Hâc Mehmed bin Hamza vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup yevmî iki akçe icâreli hudûdî mezbûre olan arsaya ücretiyle tasarrufi için müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Abıhayat Hatun'a ben dahi tevliyetim hasebiyle izin virdim mutasarrıfa olsun didikden sonra mütevellî-i mezbû-

rı ikrâr-ı meşrûhında vekîl-i mezbûr Mustafa Efendi bi'l-muvâcehe tasdik itdikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâyîli Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed Emir Efendi el-kâdı bi-Bağdad, Ahmed Çelebi Efendi eş-şehîr [...], Mehmed Efendi eş-şehîr bi-Kâdîzâde.

668 - 1617 (1026) Galata 42: 18a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Abıhayat Hatun'un vekili Mustafa Efendi ile Kiro birlikte mahkemeye gelirler. Abıhayat'ın Hekim Şirvani Vakfı'ndan kiraladığı bir arsa üzerinde bir mülkü vardır. Mustafa Efendi bu mülkü Kiro'ya günlük 16 akçe karşılığında kiraya verir. Kiro bu paranın 2 akçesini Hekim Şirvani Vakfı'na, geriye kalan 14 akçeyi de Abıhayat'a ödeyecektir. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Efendi, legal agent of Abıhayat Hatun, goes to court with Kiro. Abıhayat Hatun owns a structure built on a plot rented from the Hekim Şirvani Waqf. Mustafa Efendi rents this property to Kiro for 16 akçe per day. Kiro is to pay 2 akçe per day to the waqf and the remaining 14 akçe per day to Abıhayat Hatun. The court registers the transaction.

Fahrü'l-muhadderât ve zahrü'l-muvakkarât Abıhayat Hatun ibnet-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikre ikrâra vekîl olup vekâleti hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında Elvan Çavuş bin Abdullah ve Şaban Çavuş bin Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbite olan fahrü'l-müderrişîn Mustafa Efendi ibn el-merhûm Bali Efendi meclis-i şer'î şerîfde Kiro veled-i Aleksi nâm zimmî mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata'da Haresbo (?) Mahallesi'nde vâkî' arsası merhûm Hekim Şirvani Vakfı'ndan icâre-i mü'eccele ile müvekkile-i mezbûrenin tasarrufunda olup binâsı müvekkile-i mezbûrenin mülk-i mahzû olup bir taraftan Kasımpaşa Vakfı ve bir taraftan Topcubaşı Vakfı ve bir taraftan müvekkile-i mezbûre mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan

menzili ve menzil-i mezbûra muttasıl ve mülâhık olup müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Abıhayat Hatun'un mülk-i mahzı olup bir taraftan Kasımpaşa Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan müvekkile-i mezbûre dahi merkûma târih-i kitâb şehri gurrelerinden bir sene tamâmına varınca günde on altı akçeye icâre-i mü'eccele ile icâr ve teslim idüp mezbûr dahi istîcâr ve kabûl eyleyüp zimmî-i mezbûr icâre-i merkûmeden yevmî iki akçesin mezbûr Hekim Şirvani Vakfı cânibine edâ idüp ve on dört akçesin dahi be-her yevm müvekkile-i mezbûreye edâ eylesün didikde vekîl-i mezbûr ikrâr-ı meşrûhın el-mukarrûn lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdik itdikde mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Şühûd-ı mezbûrûn.

669 - 1617 (1026) Galata 42: 20a/1 Dava / Adjudication

Merhume Şemsi Hatun'un varisi olan oğlu Mehmet Çelebi, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi, annesinin 1591 (Hicri 999) tarihinde, Mustafa Bölükbaşı adlı kişiden mülkiyeti vakfa ait bir bozahane dükkânını, vakfın mütevellisi olan Keyvan'ın izniyle, 15.000 akçeye devraldığını söyler. Bu devir işlemi, Keyvan'ın merhumeye verdiği tezkireyle belgelenmiştir. Ancak şimdi Süleyman Çelebi bu dükkâna el koymuştur. Mehmet Çelebi bahsettiği tezkireyi mahkemeye sunarak Süleyman Çelebi'den davacı olur. Mahkeme belgeyi inceler ve Süleyman Çelebi'ye görüşünü sorar. Davalı Süleyman Çelebi davacı Mehmet Çelebi'nin söylediklerini bütünüyle doğrular. Sonuç olarak mahkeme davacı Mehmet Çelebi lehine sonuçlanır.

Mehmet Çelebi, son and heir of the late Şemsi Hatun, sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. The former states that his late mother had bought from Mustafa Bölükbaşı a boza store belonging to the waqf for 15,000 akçe in 1591 (AH 999), with the permission of the mutawalli Keyvan. During the transfer

process, Keyvan had given his late mother a certificate (tezkire) documenting the transfer. Alas, Süleyman Çelebi has confiscated store. Now, Mehmet Çelebi sues Süleyman Çelebi, presenting to court the certificate in question. Examining the certificate, the court questions the defendant Süleyman Çelebi, who corroborates the plaintiff Mehmet Çelebi’s account. As a result, the plaintiff Mehmet Çelebi wins the case.

Bundan akdem vefât iden merhûme Şemsi Hatun ibnet-i Abdullah’ın sadrî oğlu ve ihzâr vechi üzre vârisi olduğu şer’an sâbit olan Pir Mehmed Çelebi ibn Keyvan nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîfde mahrûsa-i Galata hâricinde kasaba-i Tophâne’de mescid-i şerîfi olan merhûm Süheyl Bey Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olmağla bi’t-tevliye dükkân-ı âti’z-zikre vâzı’ü’l-yed olduğu şer’an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki’ bir tarafı tarîk-i âmm ile ve bir taraftan sâhil-i bahr ve bir taraftan [...] ile ve bir taraftan [boş] ile mahdûd olan fevkânî ve tahtânî bir bâb bozahâne dükkânı icâre-i mu’accele ve mü’eccele ile mukaddemâ Mustafa Bölükbaşı nâm kimesnenin tasarrufunda iken mezbûr Mustafa Bölükbaşı dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufunu dokuz yüz doksan dokuz senesinde vâlidem mezbûre Şemsi Hatun’a ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Keyvan bin Abdullah ma’rifetiyle tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûre Şemsi yedinden on beş bin nakd râyic fi’l-vakt akçe alup kabz idüp müteveffâ-yı mezbûr Keyvan dahi tasarrufı için mezbûre hâ tuna tezkire virüp dükkân mezbûrenin tasarrufunda iken mezbûre hâ tun vefât idüp dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufı kânun üzre bana intikâl idüp kasr-ı yedimde [tasarrufumda] iken mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech zabt ve tasarruf idüp bana dahl itdirmez su’âl olunup tasarruf-ı yedine kasr ve bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan’ın hatt ve hatemini müştemile ve sene-i merkûme ile müverraha tezkire ibrâz idüp mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi’ye su’âl olundukda cevâbında fi’l-vâki’ tevliyetim hasebiyle tasarruf eylediğim hudûd mezbûre olan bozahâne dükkânı icâre-

i mu'accele ile merkûm Bölükbaşı Mustafa'nın tasarrufunda iken dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufı merkûm Pîr Mehmed Çelebi'nin vâlidesi olan mezbûre Şemsi Hatun'a hâl-i sıhhatinde vech-i muharrer üzre tefvîz idüp mezbûre hâtunun tasarrufunda idi vech-i muharrer üzre hakk-ı tasarrufı oğlu merkûm Pîr Mehmed Çelebi'ye intikâl idüp tasarruf ider deyücek ikrârı mücebince dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufı merkûm Pîr Mehmed Çelebi'nin idüğü[ni] mukırr olmağın gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâyili şehri Rebi'îlâhir li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Fethullah, Seydi Ali bin [boş], Osman Ağa bin Abdullah, Osman bin Memi, Mustafa bin Memi, Mustafa bin Behram, İsmail Ağa bin İlyas, Yahya bin Abdullah, Ahmed bin Bali, Ahmed bin Ali, Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

670 - 1617 (1026) Galata 42: 20b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Hacı Abdurrahman'ın vakfettiği para için Çukur Camisi'nin imamı mütevellî olabilmektedir. Çukur Camisi'nin şimdiki imamı ve vakfın da mütevellisi olan Hüseyin Çelebi, vakfın eski mütevellisi merhum Mahmut Çelebi'nin oğlu Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Daha önce Mahmut Çelebi vakfın asıl parası olan 9000 akçeyi faizde işleterek 10.000 akçeye yükseltmiş, sonra da bu tutarı faizle Mustafa Efendi'ye vermiştir. Mustafa Efendi aldığı borç karşılığında, 4 adet kitabını ve Çırakçı Mahallesi'ndeki bir evini Mahmut Çelebi'ye rehin bırakmıştır. Vakfın yeni mütevellisi Hüseyin Çelebi de görevi gereği rehin bırakılan kitaplar ile evi, merhumun oğlu Mustafa'dan teslim alır. Yapılan işlem sicile kaydolunur.

The prayer leaders (imam) of the Çukur Mosque serve as mutawallis of funds endowed by the late Hacı Abdurrahman. The current prayer leader and waqf mutawalli Hüseyin Çelebi is in co-urt with Mustafa, son of the late Mahmut Çelebi, former mutawalli of the waqf. Earlier, Mahmut Çelebi had invested the waqf's

9000 akçe principal in interest-bearing loans, raising the principal to 10,000 akçe. He had then lent the augmented capital to Mustafa Efendi, who, in exchange for the debt, had pawned to Mahmut Çelebi four books and a house in the Çırakçı neighborhood. The new mutawalli Hüseyin Çelebi receives the pawned books and house from Mustafa, son of the decedent, upon taking office. The court registers the transaction.

Merhûm el-Hâc Abdurrahman bin Abdülhay nâm kimesnenin tevliyetini mahrûsa-i Galata hâricinde Çukur Câmi'î'nde imam olana şart eylediği vakf-ı nükûda câmi'-i mezbûrda imam olmağa bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin Çelebi bin İslam meclis-i şer'-i şerîfde câmi'-i mezbûrda sâbikan imâm olmağa vakf-ı mezbûrun mütevellîsi iken vefât iden merhûm Mahmud Çelebi bin Muharrem'in sulbî oğlu olan Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrun asl-ı mâlî dokuz [bin] akçe olup mezbûr Mahmud Çelebi meblağ-ı mezbûrî istirbâh idüp ba'de'l-masârif bin akçe fazla kalmağa hâl-i sıhhatinde asl-ı mâla zamm idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûr on bin akçe oldukda meblağ-ı mezbûrî murâbaha ile fahrü'l-müderresîn Hüsâmzâde dimekle ma'rûf Mustafa Efendi'ye teslîm idüp mezbûr Mustafa Efendi dahi meblağ-ı mezbûrî mezbûr Mahmud Çelebi'den vech-i muharrer üzre alup kabz itdikde mütevellî-i mezbûr Mahmud Çelebi yedinde bir Sadrüş-Şerîf ve bir Tercümân-ı Sahîh ve bir Ahterî ve bir Türkî Vikâye Şerhi kitabların ve mahmiyye-i İstanbul'da Çırakçı Mahallesi'nde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd mülk menziline rehn vaz' itdikden sonra mezbûr Mahmud Çelebi vefât idüp rihân-ı mezbûra oğlu mezbûr Mustafa yedinde kalmışidi el-hâletü hâzihî ben câmi'-i mezbûrda imâm olup meşrûtiyet üzre mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmağın tevliyetim hasebiyle zikr olunan rihânı mûmâ-ileyh Mustafa Efendi ma'rifetiyle mezbûr yedinden alup kabz eyledim didikde mütevellî-i mezbûr Hüseyin Çelebi'nin ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrün lehü'l-mezbûr Mustafa bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fî evâ'ilî Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd

مرحوم الحاج عبد الرحمن عبد الحی نام کهنه نیا تواینتی محرمه عطیه خاندانه
 صغور جلفنده امام اولانده شترط ایلیکی وقف نقوضه جامع مزبورده
 امام اولانده بالفعل متولی اولمخله وقف مزبورده متولیه ایکی وفاته
 ایضا حرم اولان حیل حلیه لسا اسلام مجلس سرخ سرخه
 جامع مزبورده سابقا امامی اولمخله وقف مزبورده متولیه ایکن وفاته
 ایضا معلوم محقر حلیه لسا محقر اصلیه اولان مصطفی نام کهنه
 محقر نه تقریر کلام ای دور وقف مزبورده اصلیه مالیه حقوق زامه اولور
 مبرور محقر حلیه مصلح مزبورده شترط باج ایضا بعد المصافیه مبرور
 فضله قالمخله ماکر صحته اصلیه ماله ضم ایضا اصلیه مالیه وقف مزبور
 اولان مبرور اولورده مصلح مزبورده ماله محقر المدینه حلیه
 زاده دیکمه معروف مصطفی افندیکه مسلم ای دور مزبور مصطفی افندیکه
 دایم مصلح مزبورده مزبور محقر حلیه دن وجه محقر اوزره الو قیض ایضا
 متولی مزبور محقر حلیه نینده بر صدر التبریع و بر شجران صبیح
 و بر اضری و بر ترک و قایه شترطی کنا بله بن و محمد بنانبله حلیه
 هکله سند واقع لدره لجران معلوم ملل و ملل امتولنه دهن وضع
 ایکن فضلیک مزبور محقر حلیه وفاد ایضا بر دهان مزبور اولور مبرور
 بینه قالمده ایضا لاله هکله بن جامع مزبورده امام اولور شترط
 اوزره متولی وقف مزبور اولمخله قیض حبیله ذکر اولنان دهانی
 مصطفی افندیکه معروفیتله مزبور نیندن الو قیض ایضا دیدکده متولی
 مزبور حلیه نیا اقدار شترط حق المعزله المزبور مصطفی بالموافقه
 تصدیق ایکنده موقوف کس اولورده محقر مبرور اولور محقر اولور
 در ب و علس و الف

دعوت
 ابراهیم
 لاله
 فو عزم
 اسد
 عبد الله

Galata 42 numaralı sicil defterinde 20b/2 kodlu hüküm.
 Facsimile of case 20b/2, Galata court register 42.

Receb bin Aydın, Pîrî bin Abdünnebi, İbrahim bin el-Hâc Receb ve gayruhum.

671 - 1617 (1026) Galata 42: 21a/1 Dava / *Adjudication*

Merhume Şemsi Hatun'un mirası oğlu Mehmet Çelebi'ye kalır. Mehmet Çelebi, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi, annesinin 1591 (Hicri 999) yılında vakfın eski mütevellisi Keyvan'dan üzerine kahvehane inşa etmek koşuluyla, peşin 1000 akçe ve aylık 60 akçe karşılığında bir berber dükkânı devraldığını söyler. Keyvan, verdiği izni merhumeye verdiği bu tezkireyle belgelemiştir. Mehmet Çelebi, bu dükkânın kendisine miras kalmasına karşın Süleyman Çelebi'nin dükkâna el koymasından şikâyetçi olarak söz konusu tezkireyi mahkemeye sunar ve dükkânın Süleyman Çelebi'den alınarak kendisine verilmesini ister. Mahkeme tezkireyi inceledikten sonra Süleyman Çelebi'ye görüşünü sorar. Süleyman Çelebi, Keyvan ile merhume arasındaki devir işleminden haberi olmadığını söyler. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Çelebi'den savını desteklemesini ister. Mehmet Çelebi mahkemeye şahitler getirir. Mahkemede söz alan şahitler onun ifadesini doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme söz konusu dükkânı davacı Mehmet Çelebi'ye vermesi konusunda davalı Süleyman Çelebi'yi uyarır.

The estate of the late Şemsi Hatun falls to her son Mehmet Çelebi, who sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. Şemsi Hatun had rented a barber store from the waqf's former mutawalli Keyvan for an advance payment of 1000 akçe along with 60 akçe per month on condition that she would build a coffee house above the store. Keyvan had given the deceased a certificate (tezkire) documenting the transaction and his permission. Now Mehmet Çelebi sues Süleyman Çelebi on the ground that he has confiscated the store he has inherited. Presenting to court the certificate, he wants the store returned to him. Examining the certificate, the court questions the defendant Süleyman

Çelebi, who claims to be unaware of the transaction between Keyvan and the decedent. The court then asks the plaintiff Mehmet Çelebi to prove his claims. Mehmet Çelebi does so through witness accounts. In conclusion, the court instructs the defendant Süleyman Çelebi to return the store to the plaintiff Mehmet Çelebi.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Kasaba-i Tophâne sâkinelerinden iken vefât iden merhûme Şemsi Hatun ibnet-i Abdullah'ın sadrî oğlu ve ihzâr vechi üzre vârisi olan Pir Mehmed Çelebi ibn Keyvan meclis-i şer'-i şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olmağla bi't-tevliye dükkân-ı âti'z-zikre vâzî'ül-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi bin Pervâne mahzarında üzerine da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' bir taraftan sâhil-i bahr ile ve bir taraftan vakf-ı mezbûrdan olan dükkân ve bir taraftan bozahâne ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb berber dükkânının üzerinde kendü malıyla bir kahvehâne binâ eylemek üzre dokuz yüz doksan dokuz târihinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Keyvan Bey bin Abdullah vâlidem ve mûrisem mezbûre Şemsi Hatun'a hakk-ı tasarrufunu bin akçe icâre-i mu'accele ve ayda altmış akçe icâre-i mü'eccele ile tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûre hâtun yedinden meblağ-ı mezbûr bin akçeyi cânib-i vakf-ı mezbûr için alup kabz idüp vech-i muharrer üzre tasarrufiyçün yedine tezkire virüp dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufı icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mezbûrenin olup tasarrufunda iken vâlidem mezbûre vefât idüp dükkân-ı mezbûr emr-i sultânî hasebiyle izn-i mütevellî ile tasarrufumda iken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech tasarruf idüp bana dahl itdirmez mezbûrdan su'âl olunup ve tezkireye nazar olunup mütevellî-i mezbûrun tasarrufdan yedi kasr ve bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey ibn Abdullah'ın hatt ve hatemini müştemi ve târih-i mezbûr ile müverraha tezkire ibrâz idüp nazar olunup mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'den su'âl olundukda ce-

vâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eyledüğim hudûdî mezkûre olan bir bâb dükkânın mütevellî-i sâbık-ı mezbûr Keyvan Bey'in vech-i muharrer üzre merkûm Pir Mehmed Çelebi'nin vâlideşi mezbûre Şemsi Hatun'a tefvîz mukâbele-i tefvîzde cânib-i vakf-ı mezbûr için mezbûrenin yedinden bin akçe alup kabz itdiği ma'lûmum değildir deyü münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sükkânından olup udûl-i müslimînden olan Mustafa bin Ali ve Ferhad bin Abdullah ve Hüseyin Çelebi bin Hasan ve Keyvan bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'î-i şerîfe li-eclî's-şehâde hâzırûn olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâkı' mezbûr Keyvan Bey bin Abdullah dokuz yüz doksan dokuz târihinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken hudûdî mezkûr iken hudûdî mezkûre olan bir bâb berber dükkânının hakk-ı tasarrufunu üzerinde kendü malıyla bir kahvehâne binâ itmek üzre bin akçe icâre-i mu'accele ve ayda altmış akçe icâre-i mü'eccele ile târih-i mezbûrdan merkûm Pir Mehmed Çelebi'nin vâlideşi ve mûrisesi olan mezbûre Şemsi Hatun'a bizim huzûrumuzda tefvîz idüp ol dahi tefevvüz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrenin yedinden cânib-i vakf-ı mezbûr için bin akçe alup kabz idüp dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufı mezbûre Şemsi Hatun'un olup tasarrufunda iken vefât idüp emr-i sultânî hasebi ile izn-i mütevellî ile oğlu mezbûr Pir Mehmed Çelebi tasarruf iderdi biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz [deyü] edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mûcebiyle zıkr olunan dükkânı mezbûr Mehmed Çelebi'ye teslim itmek için mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye emr ve tenbîh olunup mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâ'ilî Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrine ve elf

Şühûd

Mehmed bin Fethullah, Osman bin Memi, Osman Ağa ibn Abdullah, Mustafa bin Behram, Ahmed bin Mustafa, Ahmed bin Mehmed, Yahya bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Süleyman Ağa el-mübâşir, Ahmed bin Memi, Osman bin Mehmed, Yusuf bin Abdullah ve gayruhum.

672 - 1617 (1026) Galata 42: 21b/1 Dava / *Adjudication*

Sipahi çocuğu olan Mehmet Bey, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Merhum Dîmo'nun günlük 1 akçe kirayla tasarrufunda olan bir bozahane dükkânı, varisi olmadığı için vakfa kalmıştır. 1597 (H. 1005) yılında Mehmet Bey, dönemin mütevellisi Keyvan'dan, günlük 1 akçe kira ödemek koşuluyla ve peşin 2000 akçe vererek bu bozahaneyi devralmıştır. Mehmet Bey, Keyvan'ın işlemi bir tezkireyle belgelediğini belirtir. Süleyman Çelebi'nin bu bozahaneye el koyduğu gerekçesiyle Mehmet Bey, söz konusu tezkireyi mahkemeye sunarak ondan davacı olur. Mahkeme sunulan tezkireyi inceler ve ardından Süleyman Çelebi'ye görüşünü sorar. Süleyman Çelebi bozahane dükkânının Mehmet Bey'e devredildiğini bilmediğini öne sürer. Bunun üzerine mahkeme davacı Mehmet Bey'den savını desteklemesini ister. Mehmet Bey, mahkemeye getirdiği şahitler yardımıyla savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, bozahaneyi Mehmet Bey'e teslim etmesi konusunda davalı Süleyman Çelebi'yi uyarır.

Mehmet Bey, son of a timariot (sipahi), sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. A boza store that the late Dîmo had rented from the waqf for 1 akçe per day falls to the waqf since Dîmo has no legal heirs. Mehmet Bey claims that in 1597 (AH 1005) he rented the boza store from Keyvan, mutawalli of the period, for a 2,000 akçe advance payment and 1 akçe per day. Keyvan had also given him a certificate (tezkire) documenting the transaction. Presenting to court the certificate, he now sues Süleyman Çelebi for confiscating the store. Examining the certificate, the court questions Süleyman Çelebi, who claims to be unaware of the store's transfer to Mehmet Bey. The court then asks Mehmet Bey to prove his claims. He does so through witness accounts. In the end, the court instructs the defendant Süleyman Çelebi to return the boza store to the plaintiff Mehmet Bey.

Mahrûsa-i Galata hâricinde kasaba-i Tophâne sükkânından olup ebnâ-i sipâhiyândan olan Pir Mehmed Bey ibn Keyvan mec-

lis-i şer'î şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olmağla dükkan-ı âti'z-zikre bi't-tevliye vâzı'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âmm ile ve Nakkaş Hüseyin ve Üstâd Ferhad mülkleri ve sâhil-i bahr ile mahdûd olup cânib-i vakfa yevmî bir akçe icâre-i mü'eccelesi olan bir bâb bozahâne dükkanı mukaddemâ Dîmo nâm zimmî mahlûlünden cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itmeğın dükkan-ı mezbûr bin beş senesi Şa'bânında ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Keyvan Bey ibn Abdullah'a tevliyeti hasebiyle dükkan-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufunu iki bin akçe icâre-i mu'accele ve yevmî bir akçe icâre-i mü'eccele ile bana tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde yedimden meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi cânib-i vakf-ı mezbûr için alup kabz idüp mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey tasarruf için yedime tezkire virüp dükkan-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufu benim olup tasarrufumda iken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech tasarruf idüp bana dahl itdirmez mezbûrdan su'âl ve tezkireye nazar olunup mütevellî-i mezbûrun yedi kâsır olunup bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey'in hatt ve hatemini müştemile ve sene-i mezbûre Şa'bânı ile müverraha tezkire ibrâz idüp nazar olunup mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye su'âl olundukda cevâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eylediğim hudûd mezkûre olan bir bâb bozahâne dükkanının vech-i muharrer üzre hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i sâbık mezbûr Keyvan Bey merkûm Pir Mehmed Bey'e tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde cânib-i vakf-ı mezbûr için yedinden iki bin akçe alup kabz itdiği ma'lûmum değildir deyü münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sükkânından olup udûl-i müslimînden olan Mustafa bin Ali ve Ferhad bin Abdullah ve Hüseyin Çelebi ibn Hasan ve Keyvan bin Abdullah nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'î şerîfe hâzırûn olup gıbbe'l-istişâd fi'l-vâki' vakf-ı mezbûrdan olup hudûd mezkûre olan bir bâb bozahâne dükkanı mukaddemâ zimmî-i mezbûr Dîmo mahlûlünden vakf-ı mezbûra intikâl itdikde bin beş senesi Şa'bânında mezbûr Keyvan Bey ibn

Abdullah mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmağla dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufunu iki bin akçe icâre-i mu‘accele ve yevmî bir akçe icâre-i mü‘eccele ile tevliyeti hasebiyle mezbûr Pir Mehmed Bey’e tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp cânib-i vakf için yedin-den iki bin akçeyi bizim huzûrımızda alup kabz idüp dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufu mezbûr Pir Mehmed Bey’in olup tasarrufunda idi bu husûsa minvâl-i meşrûh üzre biz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iye itdiklerinde gıbbe’t-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı‘a oldukdan sonra mûcebiyle zıkr olunan bir bâb bozahâne dükkânını mezbûr Pir Mehmed Bey’e teslim itmek için mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi’ye emr ü tenbîh olunup mâ-vaka‘a ketb olundu hurrire fi evâ’ili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve ‘ışrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Fethullah, Osman Ağa ibn Abdullah, Süleyman Ağa ibn İlyas, Mustafa bin Memi, Ahmed bin Bali, Mustafa bin Behram, Ahmed bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin el-Hâc Mustafa, Yusuf bin Abdullah, Yahya bin Abdullah, Ahmed bin Memi, Osman bin Mehmed ve gayruhum.

673 - 1617 (1026) Galata 42: 22a/2 Dava / *Adjudication*

Sipahi oğlu olan Mehmet Bey, Süheyl Bey Vakfı’nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce Merhum Murat Reis’ten boşalan üç bozahane dükkânı, vakfa kalmıştır. 1601 (H. 1009) yılında Mehmet Bey, dönemin mütevellisi Keyvan’dan, günlük 3 akçe kira ödemek koşuluyla ve peşin 3000 akçe vererek bu dükkânları devralmıştır. Mehmet Bey, Keyvan’ın işlemi bir tezkireyle belgelediğini belirtir. Süleyman Çelebi’nin bu bozahaneye daha sonra el koyduğu gerekçesiyle, Mehmet Bey söz konusu tezkireyi mahkemeye sunarak Süleyman Çelebi’den davacı olur. Mahkeme sunulan tezkireyi inceler ve ardından Süleyman Çelebi’ye görüşünü sorar. Süleyman Çelebi söz konusu bozahane dükkânlarının Mehmet’e devredildiğini bilmediğini öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Bey’den savını desteklemesini ister.

Mehmet Bey, mahkemeye getirdiği şahitler yardımıyla savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu dükkânları davacı Mehmet Bey'e teslim etmesi konusunda davalı Süleyman Çelebi'yi uyarır.

Mehmet Bey, son of a timariot (sipahi), sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. Earlier, three boza stores belonging to the late Murat Reis fell to the waqf. In 1601 (AH 1009), Mehmet Bey rented these stores from Keyvan, mutawalli of the time, for a 3000 akçe advance payment and 3 akçe per day. Keyvan also gave him a certificate (tezkiye) documenting the transaction. Presenting to court the certificate, Mehmet Bey now sues Süleyman Çelebi on the ground that he confiscated the stores. Examining the certificate, the court questions Süleyman Çelebi, who claims to be unaware of the transfers to Mehmet Bey. The court then asks Mehmet Bey to prove his claims. He does so through witness accounts. In the end, the court instructs the defendant Süleyman Çelebi to return the stores to the plaintiff Mehmet Bey.

Mahrûsa-i Galata hâricinde kasaba-i Tophâne sükkânından olup ebnâ-i sipâhiyândan olan Pir Mehmed Bey bin Keyvan meclis-i şer'î-i şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olmağla dükkân-ı âti'z-zikre bi't-tevliye vâzı'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi bin Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' bir tarafı Nakkaş Hüseyin ve bir tarafı kalaycı dükkânı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile ve bir tarafı sâhil-i bahr ile mahdûd olup cânib-i vakfa yevmî üç akçe icâre-i mü'eccelesi olan üç bâb bozahâne dükkânı mukaddemâ Murad Reis nâm kimesne mahlûlünden cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itmeğin zikr olunan üç bâb dükkânı bin dokuz senesi Muharremü'l-haramında ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Keyvan Bey bin Abdullah tevliyeti hasebiyle dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufunu üç bin akçe icâre-i mu'accele ve yevmî üç akçe mü'eccele ile tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde yedimden meblağ-ı mezbûr üç bin akçemi cânib-i vakf-ı mezbûr içün alup kabz idüp mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey tasarrufiyçün

yedime tezkire virüp zıkr olunan üç bâb dükkanların hakk-ı tasarrufların benim olup tasarrufumda iken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech tasarruf idüp bana dahl itdirmez mezbûrdan su'âl ve tezkireye nazar olunup mütevellî-i mezbûrun yedi kasr olunup bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey'in hatt ve hatemini müştemile ve sene-i mezbûre Muharremü'l-haramı ile [müverraha] tezkire ibrâz idüp nazar olundukda mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye su'âl olundukda cevâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eyledüğim hudûdı mezkûre olan üç bâb bozahâne dükkanının vech-i muharrer üzre hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey mukaddemâ mezbûr Pir Mehmed Bey'e tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde cânib-i vakf-ı mezbûr için yedinden üç bin akçe alup kabz eylediği ma'lûmum değildir deyü münkir olacak müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sükkânından olup udûl-i müsli-minden olan Mustafa bin Ali ve Ferhad bin Abdullah ve Hüseyin Çelebi bin Hasan ve Keyvan bin Abdullah nâm kimesneler li-eclî'shêhâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup gibbe'l-istişhâd edâ-i şêhâdet idüp fi'l-vâkı' vakf-ı mezbûrdan olup hudûdı mezkûre olan üç bâb bozahâne dükkanı mezbûr Murad Reis mahlûlünden vakf-ı mezbûra intikâl itdikde bin dokuz senesi Muharremü'l-haramında mezbûr Keyvan Bey bin Abdullah mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmağla zıkr olunan üç bâb dükkanın hakk-ı tasarrufların üç bin akçe icâre-i mu'accele ve yevmî üç akçe icâre-i mü'eccele ile tevliyeti hasebiyle mezbûr Pir Mehmed Bey'e tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp cânib-i vakf için yedinden üç bin akçeyi bizim huzûrımızda alup kabz idüp zıkr olunan üç bâb dükkanın hakk-ı tasarrufı mezbûr Pir Mehmed Bey'in olup tasarrufında idi bu husûsa biz [silik] üzre şâhidleriz şêhâdet dahi ideriz deyü edâ-i şêhâdet-i şer'îye eylediklerinde [silik] ve't-tezkiye şêhâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle zıkr olunan üç bâb bozahâne dükkanını mezbûr Pir Mehmed Bey'e teslîm itmek için mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye emr ü tenbîh olundu tahrîren fî evâ'ili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Fethullah, Osman Ağa bin Abdullah, Mustafa bin Memi, Mustafa bin Behram, Ahmed bin Mehmed, Yahya bin Abdullah, Ahmed bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Süleyman Ağa, Ahmed bin Bali, Ahmed bin Memi, Osman bin Ahmed, Yusuf bin Abdullah.

674 - 1617 (1026) Galata 42: 22b/2 Dava / *Adjudication*

Merhume Şemsi Hatun’un mirası oğlu Mehmet Çelebi’ye kalır. Mehmet Çelebi, Süheyl Bey Vakfı’nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkarak, merhumenin 1596 (H. 1004) yılında Hasan’dan 6000 akçeye bir ekmek dükkânı devraldığını söyler. Dükkân Süheyl Bey Vakfı’na ait olup devir işlemi de dönemin mütevellisi Keyvan’ın izniyle yapılmıştır. Hatta Keyvan, merhumeye işlemi belgeleyen bir tezkire de vermiştir. Mehmet Çelebi, bu dükkânın kendisine miras kalmasına karşın Süleyman Çelebi’nin dükkâna el koymasından şikâyetçi olarak söz konusu tezkireyi mahkemeye sunar ve dükkânın Süleyman Çelebi’den alınarak kendisine verilmesini ister. Mahkeme tezkireyi inceledikten sonra Süleyman Çelebi’ye görüşünü sorar. Süleyman Çelebi, Hasan ile merhume arasındaki devir işleminden haberi olmadığını söyler. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Çelebi’den savını desteklemesini ister. Mehmet Çelebi’nin mahkemeye getirdiği şahitler, Mehmet Çelebi’nin ifadesini doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu dükkânı Mehmet Çelebi’ye vermesi konusunda Süleyman Çelebi’yi uyarır.

The estate of the late Şemsi Hatun falls to her son Mehmet Çelebi. Mehmet Çelebi sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. He claims that in 1596 (AH 1004) his mother had bought from Hasan a bakery belonging to the Süheyl Bey Waqf for 6000 akçe, with the permission of the mutawalli. The mutawalli of the time, Keyvan, had also given her a certificate (tezkire) documenting the transaction. Presenting to court the certificate, Mehmet Çelebi sues Süleyman Çelebi for confiscating the bakery in question. Mehmet Çelebi wants the store to be returned. Exa-

mining the certificate, the court questions Süleyman Çelebi, who claims to be unaware of the transaction between Hasan and the deceased. The court then asks Mehmet Çelebi to prove his claims. He does do through witness accounts. In the end, the court instructs Süleyman Çelebi to return the store to Mehmet Çelebi.

Mahrûsa-i Galata hâricinde kasaba-i Tophâne sâkinelerinden iken vefât iden merhûme Şemsi Hatun ibnet-i Abdullah'ın sadrî oğlu ve ihzâr vechi üzre vârisi olan Pir Mehmed Çelebi ibn Keyvan meclis-i şer'-i şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olmağla dükkân-ı âti'z-zikre bi't-tevliye vâzı'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Pervâne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' cevânib-i erba'ası tarîk-i âmm ve ekmekçi dükkânı icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mukaddemâ Hasan Bey nâm kimesne-nin tasarrufunda iken mezbûr Hasan Bey dükkân-ı merkûmun hakk-ı tasarrufunu bin dört senesi şehir-i Rebî'ulâhîrinde vâlidesi olup vâlidem ve mûrisem mezbûre Şemsi Hatun'a ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Keyvan Bey ibn Abdullah ma'rifetiyle tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp mukâbele-i tefevvüzde mezbûre Şemsi Hatun yedinden altı bin nakd râyic fi'l-vakt akçe alup kabz idüp mütevellî-i mezbûr Keyvan dahi tasarrufiçün mezbûre hâtunun yedine tezkire virüp dükkân-ı mezbûr vâlidem mezbûrenin tasarrufunda iken mezbûre hâtun vefât idüp dükkân-ı mezbûr emr-i sultânî hasebiyle izn-i mütevellî ile benim tasarrufumda iken mezbûr Süleyman Çelebi bi-gayr-ı vech zabt ve tasarruf idüp bana dahl itdirmez su'âl olunup tasarrufundan yedi kâr bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyüp mazmûnı takrîr-i meşrûhına mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan'ın hatt ve hatemini müştemile ve sene-i mezbûre şehir-i Rebî'ulâhîri ile müverraha tezkire ibrâz idüp mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye su'âl olundukda cevâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eylediğim hudûdî mezkûr olan bir bâb dükkân icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mukaddemâ mezbûr Hasan Bey'in tasarrufunda olup sene-i mezbûr şehri Rebî'ulâhîrinde vech-i muharrer üzre hakk-ı tasarrufın ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan mezbûr Keyvan Bey ma'rife-

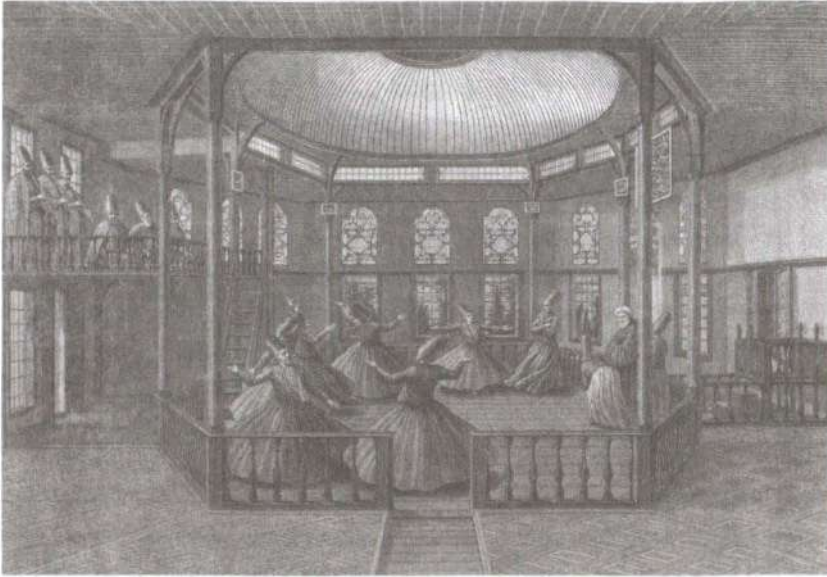
tiyle mezbûr Pir Mehmed Çelebi'nin vâlidresi ve mûrisesi mezbûre Şemsi Hatun'a tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrenin yedinden altı bin akçe aldugı ma'lûmum değildir deyücek müdde'î-i mezbûr Pir Mehmed Çelebi'den da'vâsına muvâfık beyyine talep olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sâkinlerinden olup Mustafa bin Ali ve Ferhad bin Abdullah ve Hüseyin Çelebi ibn Hasan ve Keyvan bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde li-ec-li'ş-şehâde hâzırûn olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' hudûdî mezkûr olan bir bâb berber dükkânı icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mukaddemâ mezbûr Hasan Bey'in tasarrufunda iken mezbûr Keyvan Bey dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufın bin dört senesi şehri Rebî'îlâhîrinde mütevellî-i mezbûr Keyvan ol hinde mütevellî-i vakf-ı mezbûr olmağla mezbûrun ma'rifetiyle vâlidresi olup mezbûr Pir Mehmed Çelebi'nin dahi vâlidresi ve mûrisesi olan mezbûre hâtuna bizim huzûrımızda tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrenin yedinden altı bin akçe alup kabz idüp dükkân-ı mezbûr merkûmenin tasarrufunda iken mezbûr vefât idüp dükkân-ı mezbûr emr-i sultânî hasebiyle izn-i mütevellî ile oğlı mezbûr Pir Mehmed Çelebi tasarruf iderdi biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a oldukdan sonra mücebiyle zikr olunan bir bâb dükkânı mezkûr Pir Mehmed Çelebi'ye teslim itmek için minvâl-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye emr ü tenbîh olunup mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâ'îli Cummâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Fethullah, Seydi Ali bin [boş], Osman Ağa ibn Abdullah, Mustafa bin Memi, Mustafa bin Behram, Ahmed bin Mehmed, Yahya bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Süleyman Ağa, Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Mustafa.

675 - 1617 (1026) Galata 42: 23b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum İskender Paşa'nın vakfettiği bir mescidin mütevellisi Derviş Bey ve nazırı Derviş Mahmut, yine merhumun kurduğu

J. B. Van Mour'un kaleminden 17. yüzyıl sonlarında
Galata Mevlevihanesi'nde bir sema ayini.

*A ritual dance in the Galata Mevlevi Lodge in the late seventeenth century,
by J. B. Van Mour.*

Galata'daki Mevlevihane Vakfı'nın mütevellisi Derviş Hüseyin ile birlikte mahkemeye gelirler. Merhumun çavuşlarından olan Sinan Çavuş, mescit vakfının bir arsası üzerine müteveli izniyle kendi parasıyla 7 oda ve bir yağ değirmeni yaptırarak bu mülklerin hepsini Mevlevihane Vakfı'na vakfetmiştir. Mevlevihane Vakfı'nın mütevellisi Derviş Hüseyin, vakıf giderlerini karşılamak için bu odaları ve yağ değirmenini kullanmakta, ancak bu mülklerin arsası mescit vakfına ait olduğundan arsayı mescit vakfından kiralaması gerekmektedir. Mescit Vakfı'nın mütevellisi Derviş Bey, söz konusu odalar ile değirmenin üzerinde bulunduğu arsayı yıllık 120 akçe kira karşılığında kullanması için Derviş Hüseyin'e izin verdiğini söyler. Derviş Hüseyin de yapılan sözleşmeyi kabul ettiğini belirtir. Yapılan işlem mahkemece tescil edilir.

Derviş Bey, mutawalli of a mosque (mescit) endowed by the late İskender Paşa, and his minister (nazır) Derviş Mahmut are in

court with Derviş Hüseyin, mutawalli of the Mevlevihane Waqf, another waqf of the decedent, located in Galata. Sinan Çavuş, one of the guards (çavuş) of the deceased, had built 7 rooms and an oil mill on a plot belonging to the mosque waqf out of his own pocket, with the permission of the mutawalli. He had endowed these structures to the Mevlevihane Waqf. The Mevlevihane Waqf's mutawalli Derviş Hüseyin, has been using these rooms and the mill to finance the activities. For these benefits, he has been paying rent to the mosque waqf, which owns the land. The mosque waqf mutawalli Derviş Bey allows Derviş Hüseyin to rent the land of the rooms and the mill for 120 akçe per annum. Derviş Hüseyin acknowledges the contract. The court registers the transaction.

Merhûm İskender Paşa'nın mahmiyye-i İstanbul'da vâki' mescidi vakfına bi'l-fi'l mütevellî olan Derviş Bey bin Mustafa ve nâzırı olan Derviş Mahmud bin Ömer meclis-i şer'î şerîfde merhûm-ı mezbûrun mahrûsa-i Galata hâricinde Mevlevîhâne Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olan Derviş Hüseyin bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Balat kurbünde Hızır Çavuş Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmed Çelebi bin Ahmed mülki ve bir taraftan Süleyman Paşa Vakfı ve bir taraftan mezbûr Hızır Çavuş Mescidi için vakf itirdiği yedi bâb oda ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup arsası merhûm-ı mezbûrun mescidi vakfından olup üzerinde merhûm-ı maktûlün selam çavuşu olan Sinan Çavuş'ın izn-i mütevellî ile kendü malıyla binâ ve mevlevîhâneye vakf eyledüğü tahtânî on yedi bâb oda ve fevkânî ve tahtânî bir bâb yağ değirmeni cihet-i hâkim ile mevlevîhâne masârifi için mezbûr Derviş Hüseyin zabt ve tasarruf itmeğin arsa-i mezbûre için Mevlevîhâne Vakfı'ndan mescid-i mezbûr vakfına ecr-i misli olan mukâta'a ne kadar lâzım olup senede yüz yirmi akçe tamâm-ı ecr-i misli olmağın arsa-i mezbûreyi mütevellî-i mezbûr Derviş Hüseyin'e yılda yüz yirmi akçe mukâta'a ile mevlevîhâne mütevellîleri tasarruf eylemeğe izn ü icâzet virdüm mâdâm ki her sene mukâta'a-i mezkûreyi mescid-i şerîfe evkâfı mütevellîsine edâ eyleyeler kimesne tasarruflarına mâni' olmaya didikde merhûm Derviş Hüseyin dahi arsa-i mezbûre için mescid-i mezbûr ev-

kâfî mütevellîsine her sene yüz yirmi akçe mukâta'a virmeğe meclis-i şer' de müte'ahhid ve arsa-i mezbûreyi mukâta'a-i mezkûre ile kabûl itmeğin bu hurûf ketb olundu ki lede'l-hâce kâşif-i mâ-cerâ ola hurrîre fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Kıdvetü'l-ekârim eş-Şeyh İsmail Efendi, Ali Çavuş ibn Kemal, Derviş Abdi bin Mehmedî, Derviş Süleyman bin Ahmed, Yusuf Dede bin Mehmed, Derviş Ali bin [boş], Zekeriya bin Ramazan, Ali bin Ahmed, Receb bin Aydın, Mehmed bin Hasan el-câbî ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

676 - 1617 (1026) Galata 42: 24a/2 Tescil işlemi / Registration

Safiye Hatun Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, Meleksima Hatun ile birlikte mahkemededir. Ahmet Çelebi, vakfın Galata'nın Okçu Musa Mahallesi'ndeki bir evini Meleksima'ya aylık 30'ar akçeden olmak üzere üç yıllığına kiraya verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Safiye Hatun Waqf, and Meleksima Hatun are in court. The former rents a house in Galata's Okçu Musa neighborhood belonging to the waqf to Meleksima Hatun for a period of three years at 30 akçe per month. The court registers the transaction.

Safiye Hatun Vakfı'na meşrûtiyet üzere mütevellî olan Ahmed Çelebi bin el-Hâc Süleyman meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfî'ü'l-kitâb Meleksima bint-i Abdullah nâm hâtun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata dâhilinde Okcu Musa Mahallesi'nde vâki' vakf-ı mezbûrdan olup bir taraftan Nâzime Hatun Vakfı ve bir taraftan Hasan bin Abdullah mülki ve bir taraftan Mahmud bin Ahmed mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan menzili mezbûre hâtuna târih-i kitâb guresinden üç yıl [?] tamâmına varınca ayda otuzar akçe icâre-i mü'eccele ile îcâr ve teslim idüp mezbûre hâtun dahi isticâr ve kabûl ve tesellüm eyledi didikde mütevellî-i mez-

bûrun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-mukarrün lehüme'l-mezbûre bi'l-muvâcehe tasdîk itdikden sonra mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelülâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac İbrahim bin [silik], Mahmud bin Ahmed, Mehmed bin Mahmud, İsmail bin Musa ve gayruhum.

677 - 1617 (1026) Galata 42: 26a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yani ve İstemat, Mustafa Çelebi'den satın aldıkları evi, bu kez Haydarpaşa Vakfı'nın mütevellisi olduğu belirtilen Mustafa Çelebi'ye (aynı kişi) istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 18.000 dirheme satarlar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 1800 dirheme kiralarlar. Yorgi, Yani ve İstemat'a kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Yani and İstemat take out an 18,000 dirhem mortgage (istiglal) from Mustafa Çelebi, mutawalli of the Haydarpaşa Waqf, on the house they have bought from him earlier. Then they rent the house from the mutawalli for 1800 dirhem for a period of one year. Yorgi serves as their surety. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original is in Arabic.*]

678 - 1617 (1026) Galata 42: 27a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kâtip Mehmet Çelebi Vakfı'nın mütevellisi 1. Ahmet Bey, 2. Ahmet Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli 1. Ahmet Bey, mülkü vakfa ait olan iki odalı evde bir tuvalet olduğunu, odalardan birinin kiracısı olan 2. Ahmet Bey'in söz konusu eve ikinci bir tuvalet yaptırılmasını istediğini söyler. Müteveli 1. Ahmet Bey, diğer kiracı Abdurrahman Çelebi'nin oturduğu odaya bir tuvalet yaptırılması için 2. Ahmet Bey'e izin verdiğini ve 2. Ahmet Bey'e bunu belgeleyen bir temessük verilmesi gerektiğini mahkemeye ile-

tir. Mahkeme, mütevellî 1. Ahmet Bey'in isteği doğrultusunda 2. Ahmet Bey'e bir temessük verir.

Ahmet Bey I, mutawalli of the Kâtip Mehmet Çelebi Waqf, is in court with Ahmet Bey II. Mutawalli Ahmet Bey states that a two-room house belonging to the waqf has one bathroom. Ahmet Bey II, tenant of one of the rooms, wants a second bathroom to be built. Mutawalli Ahmet Bey adds that Abdurrahman Çelebi, tenant of the other room, has agreed to let Ahmet Bey II build a bathroom in his own room. The mutawalli wants the court to give Ahmet Bey II a promissory note (temessük) documenting the permission. The court gives Ahmet Bey II the requested promissory note.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesi'nde Katib Mehmed Çelebi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Bey ibn Abdüllatif Efendi meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Bey ibn Memi mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp vakf-ı mezbûrdan mahalle-i mezbûrede vâki' üç tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki bâb odayı müştemil menzilin bir odasında mezbûr Ahmed Bey ve bir odasında Abdurrahman Çelebi sâkin olmağın lâkin zikr olunan menzilin kenîfi bir olup bir kenîfe dahi muhtâc olmağla menzil-i mezbûrdan mezbûr Abdurrahman sâkin olduğu odada bir kenîf dahi kazılmağa izin virdüm kibel-i şer'den temessük virilsün didikde savb-ı şer'den dahi işbu hurûf ketb olunup yedine vaz' ve def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Mehmed, Hac bin Mustafa, Ali bin Abdullah, Hasan Efendi bin Ramazan ve gayruhum.

679 - 1617 (1026) Galata 42: 28b/2 Dava / Adjudication

Kâtip Hüsrev Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Bey, İsa Bey karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Bey, İsa Bey'den vakıf parasından 22.000 akçe ve yine vakfa ait bir evin bir yıl sekiz aylık kira

bedelinden 4585 akçe olmak üzere toplam 26.585 akçe alacağı olduğunu söyler. İsa Bey'e görüşü sorulur. O da vakfa olan borcunu doğrular. Sonuçta mahkeme davalı İsa Bey'i borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Mustafa Bey, mutawalli of the Kâtip Hüsrev Waqf, sues İsa Bey. The former states that İsa Bey owes the waqf a total of 26,585 akçe. Of this amount, 22,000 akçe represents a cash loan from the waqf and the remaining 4585 akçe the rent, accrued over a period of twenty months, of a house belonging to the waqf. Questioned by the court, İsa Bey confirms his debt to the waqf. The court instructs the defendant İsa Bey to pay his debt.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Kâtib Hüsrev Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Bey ibn Ataullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde İsa Bey ibn Hızır nâm kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr İsa zimmetinde asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan yirmi iki bin ve beynimizde hudûdı ma'lûme menzilin bir yıl sekiz aylık icâresinden dört bin beş yüz seksen beş akçe cem'an mezbûrun zimmetinde yirmi altı bin beş yüz seksen beş akçe vardır hâlen tevliyetim hasebiyle taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr İsa Bey cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı mezbûrun asl-ı mâlından yirmi iki bin ve bir yıl sekiz aylık beynimizde hudûdı ma'lûm menzil icâresinden dört bin beş yüz seksen akçe cem'an vakf-ı mezbûra zimmetimde edâsı lâzım yirmi altı bin beş yüz seksen beş akçe deynim vardır edâ ideyim didikde ikrârı mücebince edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a ketb olundu hurrire fî gurre-i Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ramazan bin Salih, Salih bin Ramazan, Receb bin Aydın, Piri bin Abdünnebi ve gayruhum.

680 - 1617 (1026) Galata 42: 30a/1 Tescil işlemi / Registration

İskender Paşa Mescidi Vakfı'nın mütevellisi Derviş Bey ve vakfın nazırı Derviş Mehmet, İskender Paşa Mevlevihanesi Vakfı'nın

mütevellisi Derviş Hüseyin ile birlikte mahkemeye gelir. Mescit vakfının iki görevlisi, Balat'ta arsası İskender Paşa Mescidi Vakfı'na ait olan bir yağ değirmenini, gelirlerini adı geçen mevlevihaneye aktarmak için Derviş Hüseyin'in elinde bulundurduğunu söylerler. Mescit vakfı görevlileri, söz konusu arsa üzerindeki yağ değirmeninin de kendi vakıflarına ait olduğu gerekçesiyle daha önce Derviş Hüseyin'den davacı olmuşlardır. İki görevli, Derviş Hüseyin'in bu mahkemede arsa üzerindeki binayı mütevellinin izniyle, Maktul Mehmet Paşa'nın çavuşu olan Sinan Çavuş'un kendi parasıyla yaptırdığını, daha sonra da Sultan Murat Han'ın yaşamında Sinan Çavuş'tan bu binayı 71.000 akçeye satın alıp mevlevihaneye vakfettiğini ileri sürdüğünü, bunu şahitlerle kanıtladığını ve mahkemenin de kendisine bu konuda hüccet verdiğini söylerler. Derviş Bey ve Derviş Mehmet, şimdi kendi vakıflarına ait olan arsa için yıllık 120 akçe kira bedeli belirlediklerini, bundan sonra adı geçen mevlevihane mütevellilerinin yıllık 120 akçe ödeyerek arsayı istedikleri gibi kullanabileceklerini söylerler. Mevlevihane mütevellisi Derviş Hüseyin, arsa için mescit vakfına her yıl 120 akçe kira ödeyeceğine söz verir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Derviş Bey, mutawalli of the İskender Paşa Mescid (small mosque) Waqf, and Derviş Mehmet, the same waqf's minister (nazır), appear in court with Derviş Hüseyin, mutawalli of the İskender Paşa Mevlevi Lodge (Mevlevihane) Waqf. The two officers of the mosque waqf state that Derviş Hüseyin confiscated an oil mill belonging to the İskender Paşa Mosque Waqf to transfer its revenues to the Mevlevi lodge. Earlier, the officers of the mosque waqf sued Derviş Hüseyin, claiming that the oil mill belonged to their own waqf. In court, Derviş Hüseyin claimed, they say, that the structure on the land was built by Sinan Çavuş, bodyguard (çavuş) of Maktul Mehmet Paşa, out of his personal funds, with the mutawalli's permission. Then, claimed Derviş Hüseyin, Sultan Murat Han bought the structure from Sinan Çavuş for 71,000 akçe and endowed it to the Mevlevi lodge. Derviş Hüseyin proved his claims through witness accounts, and the court gave him a hujjet documenting his waqf's entitlement. Derviş Bey and Derviş Mehmet now state that they have set the rent of the land at 120 akçe per

annum and that the mutawallis of the Mevlevi lodge in question are free to use the land as they wish by paying the yearly rent. Derviş Hüseyin, mutawalli of the Mevlevi lodge promises to pay the mosque waqf 120 akçe per annum for the plot. The court registers the transaction.

Merhûm İskender Paşa'nın mahmiyye-i İstanbul'da vâki' mescidi vakfına bi'l-fi'l mütevellî olan Derviş Bey ibn Mustafa ve nâzırı olan Derviş Mehmed bin Ömer meclis-i şer'-i şerîfde merhûm-ı mezbûrun mahrûsa-i Galata hâricinde mevlevîhânesi vakfına bi'l-fi'l mütevellî olan Derviş Hüseyin bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Balat kurbünde Hızır Çavuş Mahallesinde vâki' bir taraftan Sekbanbaşı Vakfı ve bir taraftan mezbûr Hızır Çavuş Mescidi için vakf itdiği odalarıyla ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup arsası merhûm-ı mezbûrun mescidi vakfından olan tahtânî on yedi bâb oda ve fevkânî ve tahtânî bir bâb yağ değirmeni mevlevîhâne mühimmâtı için mütevellîsi mezbûr Derviş Hüseyin zabt ve tasarruf itmekle biz zikr olunan odaların ve yağ değirmeninin arsası mescid-i mezbûr vakfından olmağın üzerinde olan ebniye dahi mescid-i mezbûr vakfının- dır deyüp zabt ve tasarruf iderüz deyü mezbûr Derviş Hüseyin'den bundan akdem da'vâ idüp mezbûr ile mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduğumuzda mütevellî-i mezbûr Derviş Hüseyin zikr olunan odaları merhûm Maktûl Mehmed Paşa'nın selâm çavuşu olan Sinan Çavuş nâm kimesnenin izn-i mütevellî ile kendü mâlıyla binâ itdükden sonra sa'îdü'l-hayât şehîdü'l-memât merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Murad Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hâl-i sıhhatinde mezbûr Sinan Çavuş'dan yetmiş bir bin akçeye iştirâ idüp mevlevîhâne mühimmâtı için vakf eyledükde şühûd-ı şehâdetleriyle muvâcehemizde isbât eyleyüp zikr olunan on yedi bâb odaları ve bir bâb yağ değirmeninin hüccet-i hâkim ile mevlevîhâne mühimmâtı için mezbûr Derviş hüseyin zabt ve tasarruf idüp da'vâdan men' olunmuş idük hâlen arsa-i mezbûre için mevlevîhâne vakfından mescid-i mezbûr vakfına ecr-i misli olan mukâta'a takdîri lâzım olup senede yüz yirmi akçe mukâta'a takdîri lâzım olup senede yüz yirmi akçe mukâta'a tamâm ecr-i misli olmağın arsa-i mezbûreyi mü-

teveffâ-yı mezbûr Dervîş Hüseyin'e yılda yüz yirmi akçe mukâta'a ile mevlevîhâne mütevellîleri tasarruf eylemeğe izin ve icâzet vir-dük mâdâmki her sene mukâta'a-i mezkûreyi mescid-i mezbûr vakfı mütevellisine edâ ideler kimesne tasarruflarına mâni' olma-ya didüklerinde merkûm Dervîş Hüseyin dahi arsa-i mezbûre içün mescid-i mezbûr vakfı mütevellisine be-her sene yüz yirmi akçe mukâta'a virmeğe meclis-i şer' de müte'ahhid ve arsa-i mezbûreyi mukâta'a-i mezkûre ile kabûl itmeğin bu hurûf ketb olundu ki le-de'l-hâce kâşif-i mâ-cerâ ola hurrîre fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Kıdvetü's-sâlikîn eş-Şeyh İsmail Efendi, Ali Çavuş ibn Kemal, Dervîş bin Mehmed, Dervîş Süleyman bin Ahmed, Yusuf Dede bin Mehmed, Dervîş bin Ali, Mehmed bin Hasan ve gayruhum.

681 - 1617 (1026) Galata 42: 30b/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Şemsi Hatun'un oğlu ve varisi olan Pir Mehmet, Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Pir Mehmet, ölen Tacizade Mehmet Efendi'nin miras bıraktığı bir odasının varisi olmadığı için adı geçen vakfa kaldığını söyler. Pir Mehmet, ölen annesi Şemsi Hatun'un yaşamında 500 akçe peşin kira ve günlük 1 akçe kira bedeli karşılığında bu odayı vakıftan kiraladığını söyler. Pir Mehmet ayrıca annesi Şemsi Hatun'un söz konusu odanın bitişiğinde bulunup yine aynı vakfa ait olan arsayı da peşin 500 akçe ve aylık 15 akçeye kiraladığını, üzerine bir oda yaptırmak için vakıftan izin aldığını ve dönemin mütevellisinden bunu belgeleyen bir tezkire aldığını belirtir. Ancak müteveli Süleyman, Pir Mehmet'in annesinden miras kalan oda ve arsayı kullanmasına engel olmaktadır. Görüşü sorulan müteveli Süleyman, Pir Mehmet'in ifadesini reddeder. Bunun üzerine Pir Mehmet'ten savını destekleyen kanıt istenir, o da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler davacı Pir Mehmet'in ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme müteveli Süleyman'ı söz konusu oda ve arsayı Pir Mehmet'e vermesi konusunda uyarır.

Pir Mehmet, son and heir of the late Şemsi Hatun, sues Süleyman Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf. Pir Mehmet states that his mother Şemsi Hatun had rented from the waqf a room that fell to the waqf as the inheritance of the late Tacizade Mehmet Efendi, who had no heirs. Şemsi Hatun had made an advance payment of 500 akçe, and she paid a rent of 1 akçe per day. His mother had also rented an adjoining plot of land belonging to the same waqf, he says, for an advance payment of 500 akçe and a rent of 15 akçe per month. The mother also received the waqf's permission to build a room on the land, and the mutawalli gave her a certificate (tezkiye) that documented this. Pir Mehmet claims that mutawalli Süleyman has been preventing him from using the room and plot that he inherited from his mother. Mutawalli Süleyman rejects this claim. Asked to bring evidence, Pir Mehmet calls witnesses who corroborate his account. In conclusion, the court instructs mutawalli Süleyman to return the room and plot of land to Pir Mehmet.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Tophane sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden merhûme Şemsi Hâtun ibnet-i Abdullah'ın sadrî oğlu ve inhisâr vechi üzre vârisi olan Pir Mehmed Çelebi meclis-i şer'î şerîfde merhûm Süheyl Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olmağla bi't-tevliye âti'z-zikr olan odaya vâzî'u'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Pervane mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede vâki' bir taraftan sâhil-i bahr ve bir taraftan liman ve bir taraftan Osman Çelebi ibn Ali mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup ayda otuz akçe icâre-i mü'ecceli olan bir bâb oda Tacizâde Mehmed Efendi mahlûlünden cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itdükde dokuz yüz doksan sekiz târîhinde Keyvan Bey ibn Abdullah nâm kimesne mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken vâlidem ve mûrisem mezbûre Şemsi Hâtun zikr olunan odanın hakk-ı tasarrufın beş yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî bir akçe icâre-i mü'eccel ile tevliyeti hasebiyle tefvîz idüp ve zikr olunan odaya muttasıl olup vakf-ı mezbûrdan deryâ tarafında olan bir mikdâr arz-ı hâliye üzerinde kendü mâlîyla bir cedîd oda binâ itmek üzre cânib-i vakfa

ayda on beş akçe icâre takdîr idüp binâya izin ve icâzet virüp vâlidem mezbûre dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûre Şemsi Hâtun'un yedinden beş yüz akçe cânib-i vakf için alup kabz idüp tasarrufıyçün mezbûrenin yedine tezkire virüp zikr olunan odanın ve odaya muttasıl zikri mesbûka olan arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufıyçün vech-i muharrer üzre vâlidem mezbûre Şemsi Hâtun'un olup tasarrufunda iken vâlidem mezbûre vefât idüp emr-i sultânî hasebiyle izn-i mütevellî ile benim tasarrufumda iken mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi bigayr-ı vech tasarruf idüp bana dahl itdirmez mezbûrdan suâl ve tezkireye nazar olunup mezbûr Süleyman Çelebi'nin yedi kasr ve bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhuna mutâbık mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey'in hatt ve hatemini müştemile târîh-i mezbûr ile muverraha tezkire ibrâz idüp nazar olunup mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye suâl olundukda cevâbında tevliyetim hasebiyle tasarruf eyledüğim hudûd mezkûre olan odanın ve odaya muttasıl olan arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i mezbûr Keyvan Bey'in vech-i muharrer üzre mezbûr Pir Mehmed Çelebi'nin vâlidesi mezbûr Şemsi Hâtun'a tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde yedinden cânib-i vakf-ı mezbûr için beş yüz akçe alup kabz itdüğü ma'lûmum değildir deyücek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda kadîmî kasaba-i mezbûre sâkinlerinden olup udûl-i müslimînden olan Hüseyin Çelebi ibn Hasan ve Ferhad ibn Abdullah ve Mustafa bin Ali ve Keyvan bin Abdullah nâm kimesne li-eclî'ş-şehâde meclis-i şer'î şerîfe hâzırûn olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' hudûd mezbûre olan bir bâb oda Tacizade mezbûr Mehmed Efendi mahlûlünden vakf-ı mezbûra intikâl itdükde dokuz yüz doksan sekiz târîhinde mezbûr Keyvan Bey mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken zikr olunan bir bâb odanın hakk-ı tasarrufın beş yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî icâre-i mü'eccel ile mezbûr Pir Mehmed Çelebi'nin vâlidesi ve mûrisesi mezbûre Şemsi Hâtun tefvîz idüp vakf-ı mezbûrdan zikr olunan odaya muttasıl olup derya tarafında olan bir mikdâr arz-ı hâliye üzerinde kendü mâlıyla bir cedîd oda binâ eylemek üzre ayda cânib-i vakfa on beş akçe icâre takdîr idüp binâya izin ve icâzet virüp mezbûre Şemsi Hâtun dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve

kabûl idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrenin yedinden beş yüz akçeyi cânib-i vakf-ı mezbûr için bizim huzûrımızda alup kabz idüp zikr olunan odanın ve arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufı mezbûre Şemsi Hâtun'un olup tasarrufunda iken vefât idüp zikr olunan odayı emr-i sultânî üzere izn-i mütevellî ile oğlu mezbûr Pir Mehmed Çelebi tasarruf iderdi biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerin gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle zikr olunan odayı ve arz-ı hâliyeyi mezbûr Pir Mehmed Çelebi'ye teslim itmek için mütevellî-i mezbûr Süleyman Çelebi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a ketb olundu hurrire fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûd'l-hâl

Ömer bin Abdullah, Osman Ağa ibn Abdullah, Mustafa bin Memi, Mustafa bin Behram, Ahmed bin Mehmed, Yahya bin Abdullah, Ömer Çelebi ibn el-Hâc Mustafa ve gayruhum.

682 - 1617 (1026) Galata 42: 31b/4 Tescil işlemi / Registration

Arabacıbaşı Şüca Bey Vakfı'nın mütevellisi İbrahim Çelebi, Mehmet Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Mütevellî İbrahim, mülkiyeti vakfın olan ve Galata'daki Arap Çarşısı'nda bulunan bir yıkık kahvehaneyi 18.000 akçe peşin kira ve aylık 60 akçeye Mehmet Bey'e kiraladığını söyler. İbrahim Çelebi, paranın tamamını Mehmet Bey'den almıştır. Mehmet Bey, mütevellî İbrahim Çelebi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu kiralama işlemini sicile kaydeder.

İbrahim Çelebi, mutawalli of the Arabacıbaşı Şüca Bey Waqf, is in court with Mehmet Bey. Mutawalli İbrahim Çelebi rents to Mehmet Bey a ruined coffeehouse belonging to the waqf in Arab Market (Arap Çarşısı) in Galata for a 18,000 akçe advance payment and a rent of 60 akçe per month. He has collected the money from Mehmet Bey in full. Mehmet Bey corroborates mutawalli İbrahim Çelebi's account. The court registers the rent agreement.

Arabacıbaşı merhûm Şüca Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan İbrahim Çelebi bin Mustafa mahfil-i kazâda Mehmed Bey ibn Memi el-bevvâbü's-sultânî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i Galata'da Arab Sûku'nda vâki' bir taraftan el-Hâc Kasım Vakfı ve bir tarafı merhûm Şeyhülislâm Mehmed Efendi vereseşi mülki ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan harâbe kahvehâne yerini bi-cümleti't-tevâbi' on sekiz bin fiddî râyic icâre-i mu'accele ve ayda altmış akçe icâre-i mü'eccele ile mezbûr Mehmed Bey'e tevliyetim hasebiyle icâr ve teslîm idüp mezbûr dahi vech-i muharrer üze istîcâr ve kabûl itdükden sonra meblağ-ı mezbûr on sekiz bin akçeyi mezbûr Mehmed'in yedinden cânib-i vakf-ı mezbûr için bi't-tamâm alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm mezbûr Mehmed Bey zikr olunan yerin cânib-i vakfa ta'yîn olunan icâre-i mü'eccele-i mezbûreyi mâh-be-mâh edâ ile min ba'd mezbûrun tasarrufuna kimesne mâni' olmaya didikde mütevellî-i mezbûrun vech-i meşrûh üze cârî olan [ikrârın] el-mukarrün-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdükde mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fî 15 Cumâdelûlâ li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Abdullah el-müderriş, Receb Bey ibn Abdullah [...], Ali bin Mehmed, Hamza bin Ali, Ahmed Bey el-muharrirü'l-hurûf.

683 - 1617 (1026) Galata 42: 32a/1 Tescil işlemi / Registration

Saliha, Süleyman Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 3000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yılığına 300 dirheme vakıftan kiralar. Üç kişi, Saliha borcunu ödemezse evi boşaltacaklarına ve parayı ödeyeceklerine kefil olduklarını mahkemeye bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Saliha goes to court with Mehmet, mutawalli of the Süleyman Ağa Waqf. She takes out a 3000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf

for 300 dirhem for a period of one year. Three persons serve as sureties that if Saliha fails to pay the debt they will have her vacate the house and pay the debt. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

684 - 1617 (1026) Galata 42: 32a/3 Tescil işlemi / Registration

I. Mehmet, Perizat Hatun Vakfı'nın mütevellisi II. Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. I. Mehmet, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 3000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yıllığına 300 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Mehmet I goes to court with Mehmet II, mutawalli of the Perizat Hatun Waqf. Mehmet I takes out a 3000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 300 dirhem for a period of one year. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

685 - 1617 (1026) Galata 42: 36a/3 Tescil işlemi / Registration

Dimitri, Mustafapaşa Vakfı mütevellisi Hasan'a evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 5000 dirheme satar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 500 dirheme kiralar. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Dimitri takes out a 5000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Hasan, mutawalli of the Mustafapaşa Waqf. Then he rents the same house from the mutawalli for 500 dirhem for a period of one year. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

686 - 1617 (1026) Galata 42: 37a/2 Dava / Adjudication

Erzurum sakinlerinden Yahya Beşe'nin vekili Seyyit Mehmet, Galata sakinlerinden Seyyit Cafer karşısında mahkemeye çıkar. Müvekkilinin Çakırağa Vakfı'ndan kiralamış olduğu Galata Arap Çarşısı'ndaki bir dükkânın kullanım hakkını, mütevellinin izniyle Seyyit Cafer'e 10.000 akçeye devrettiğini belirten Seyyit Mehmet, söz konusu parayı Seyyit Cafer'den almak ister. Seyyit Cafer, Seyyit Mehmet'in Yahya Beşe vekili olduğunu bilmediğini ve ödeme-yi ancak vekâletini kanıtlamasından sonra yapabileceğini söyler. Seyyit Mehmet de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle vekâle-tini kanıtlayarak 10.000 akçeyi Seyyit Cafer'den tahsil eder.

Seyyit Mehmet, legal agent of Yahya Beşe from Erzurum, sues Seyyit Cafer, a resident of Galata. The former states that, for 10,000 akçe and with the permission of the mutawalli, his client has transferred to Seyyit Cafer the usufruct rights of a store in Galata's Arab Market (Arap Çarşısı) district. The store had been rented from the Çakırağa Waqf. Now he wants to collect the sum from Seyyit Cafer. Stating that he is unaware of Seyyit Mehmet's legal agency, Seyyit Cafer refuses to pay the sum unless Seyyit Mehmet proves his agency. Seyyit Mehmet does so through witness accounts and then collects the sum from Seyyit Cafer.

Hâlen Erzurum'da sâkin olup dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Yahya Beşe ibn Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka ve mukâbele-i tefvîzde meblağ-ı âti'l-beyânı kabz ve kendüye îsâle vekil olan Seyyid Mehmed ibn Seyyid Yusuf meclis-i şer'-i şerîfde kıdvettü'l-meşâyihi'l-'izâm umdetü's-sâdâti'l-kirâm Seyyid Cafer Efendi ibn Seyyid Osman mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata'dan Arab sûkında vâki' merhûm Çakır Ağa Vakfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile müvekkilim mezbûr Yahya Beşe'nin tasarrufunda olup bir taraftan Yusuf Bali nâm kimesne dükkânı ve bir taraftan vakf-ı mezbûrdan Hasan Reis tasarrufunda olan dükkânı ve bir taraftan el-Hâc Ali mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb dükkânın hakk-

ı tasarrufunu mütevellî-i vakf-ı mezbûr ma'rifetiyle bi'l-vekâle on bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mûmâ-ileyh Seyyid Cafer Efendi'ye tefvîz idüp ol dahi tefevvüz eyledi didikde vekîl-i mezbûr Seyyid Mehmed'in vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-mukarrün lehül-mezbûr Seyyid Cafer Efendi bi'l-muvâcehe tasdik idüp emr-i tefvîz ve tefevvüz tamâm olmağın vekîl-i mezbûr meblağ-ı [mezbûr] on bin akçeyi mezbûr Seyyid Cafer Efendi'den bi'l-vekâle kabz eylemek murâd itdiğimde mezbûr Cafer Efendi mezbûr Yahya Beşe vech-i muharrer üzre mezbûr Seyyid Mehmed'i vekîl eylediği ma'lûmum değildir vekâletini isbâtıdan mukaddem meblağ-ı mezbûrı virmezsin vekâletini isbât eylesün deyücek mezbûr Seyyid Mehmed'den vech-i meşrûh üzre vekâletine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ahmed Beşe ibn Veli ve Mahmud bin Yusuf ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup gibbe'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Yahya Beşe mezbûr Seyyid Mehmed'in zikr olunan dükkanını tefvîze ve mukâbele-i tefvîzde olan meblağı kabz ve kendüye isâle bizim huzûrımızda vekîl eyledi biz şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinden sonra ba'de'l-kabûl ve't-tezkiye vekîl-i mezbûr Seyyid Mehmed meclis-i şer'de mûmâ-ileyh Cafer Efendi mahzarında ikrâr idüp meblağ-ı mârû'z-zikr on bin akçeyi vekâletim hasebiyle mezbûr yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim didikde gibbe't-tasdik vicâhen mâ-vaka'a kayd olundu tahrîren fi evâsıtı Cumâdelûla li-sene sitte ve 'işrine ve elf

Piri bin Abdünnebi, Receb bin Aydın, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

687 - 1617 (1026) Galata 42: 38b/5 Dava / *Adjudication*

Galata sakinlerinden İbrahim Beşe, Nikola adlı Hıristiyan karşısında mahkemeye çıkar. İbrahim Beşe ile komşu olan Nikola'nın, mülkiyeti İbrahimpâşa Vakfı'na ait olup Yağkapanı Çarşısı'ndaki İbrahim Paşa Camisi'nin yanında bulunan bir havyar dükkânı vardır. Nikola'nın dükkânın üstünü bozarak meyhaneye çevirme niyetinde olduğunu belirten İbrahim Paşa, bu değişikliğin kendi dük-

kânına zarar vereceğini belirterek, bölgenin cami sokağı olması dolayısıyla da değişikliğin uygun olmayacağını sözlerine ekler. İbrahim Beşe, Nikola'nın meyhane açma girişiminin engellenmesini istemektedir. Mahkeme Nikola'ya görüşünü sorar. Nikola dükkânını meyhaneye çevirmeye niyeti olduğunu doğrular. Bunun üzerine mahkeme, cami civarındaki Müslüman halktan olup mahkemede hazır bulunan kişilere görüşünü sorar. Bu kişiler de Nikola'nın dükkânının camiye yakın olduğunu ve bu nedenle meyhaneye çevrilmesinin uygun olmayacağını söylerler. Sonuç olarak mahkeme Nikola'nın söz konusu dükkânı meyhaneye çevirmesini yasaklar.

İbrahim Beşe, a resident of Galata, sues Nikola, a Christian, who is his neighbor. Nikola has a caviar store rented from the İbrahim Paşa Waqf and in Yağkapanı Market next to the İbrahim Paşa Mosque. Nikola is planning to build a tavern (meyhane), says İbrahim Beşe, on the top floor of the store. He wants the court to prevent Nikola from making this change, both because it will damage his business and because it is inappropriate to locate a tavern near a mosque. Questioned by the court, Nikola admits that he intends to build a tavern. The court then asks Muslim residents of the community in attendance at the court to state their opinion. On the ground that the store sits close to the mosque, the residents contend that a tavern would be inappropriate. In conclusion, the court forbids Nikola from turning his store into a tavern.

Galata sâkinlerinden İbrahim Beşe ibn Abdullah meclis-i şer'î şerîfde Nikola veled-i Kosta nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Yağkapanı sûkında İbrahim Paşa Câmi'i kurbünde vâki' İbrahim Paşa Vakfı'ndan mezbûr Nikola'nın tasarrufunda olup dükkânıma muttasıl olan bir bâb dükkân kadîmden bu âna gelince havıyarcı dükkânı iken hâlen mezbûr Nikola dükkân-ı mezbûrun üstünü bozup meyhâne binâ eylemek murâd ider dükkâna havâle olduğundan mâ'adâ câmi'-i mezbûr sûkından olmağın mezbûr [Nikola'dan] su'âl olunup ve hâzırûn bi'l-meclis olan kimesnelerden dahi istihbâr olunup men' ve def' olunmasın taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Nikola ce-

vâbında fi'l-vâki' câmi'-i mezbûr sûkında vâki' vakf-ı mezbûrdan olup mezbûr İbrahim'in dükkanına muttasıl tasarrufumda olan bir bâb dükkan kadîmden havyarcı dükkanı idi lâkin hâlen dükkan-ı mezbûrun üstünü bozup meyhâne binâ eylemek murâd eyledim deyücek ahâlî-i sûk-ı mezbûrdan olup hâzırûn bi'l-meclis olan müslümanlardan dahi istihbâr olundukda cevâblarında zimmi-i mezbûrun dükkânı câmi'-i mezbûr sûkındadır meyhâne binâ olunmak münâsib değildir men' olunmak lâzımdır deyü ihbâr itdiklerinde fi'l-hakîka câmi'-i mezbûr sûkında müslümanlar dükkanları kurbünde bu makûl nesne olmak memnû' olmağın men' ve def' olup mezbûr zimmiye tenbîh olup mâ-vaka'a kayd olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-'işrîn min Cemâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûd

Mehmed Bey bin A. [Abdullah], Ali bin Mehmed, Cafer bin A [Abdullah], Receb bin Aydın, Mehmed bin İsa, Sinan Bey bin Yusuf ve gayruhum.

688 - 1617 (1026) Galata 42: 38b/6 Tescil işlemi / Registration

İstati ile Ahmet birlikte mahkemeye gelirler. İstati'nin Balat'ta Ayşe Hatun Vakfı'ndan aylık 140 akçeye kiraladığı bir bakkal dükkânı vardır. Yılda 2900 akçe karşılığında İstati dükkânını on yıllığına Ahmet'e kiralar. Yapılan sözleşme gereği Ahmet, İstati'ye her yıl 2900 akçe, vakfa da her ay 140 akçe kira ödeyecektir. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

İstati and Ahmet are in court. İstati has a grocery store in Balat, which he rents from the Ayşe Hatun Waqf for 140 akçe per month. He rents the store to Ahmet for 2900 akçe per annum for a period of ten years. According to the contract, Ahmet will pay İstati 2900 akçe per annum, and 140 per month to the waqf. The court registers the contract.

İstati veled-i Yani nâm zimmi meclis-i şer'-i şerîfde Ahmed bin Salih mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Âişe Hatun Vak-

fi'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Balat'da yahudiler içinde etmekci fırınına muttasıl icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufumda olan bir bâb bakkal dükkanımı târih-i kitâbdan Cumâdelâhiresi gurresinden yılda iki bin dokuz yüz akçeye olmak üzere on yıl tamâmına varınca mezbûr Ahmed'e yirmi dokuz bin fiddî akçeye icâre-i mü'eccele ile icâr eyledim ve cânib-i vakf-ı mezbûra ta'yîn olunan ayda yüz kırk akçesi dahi mezbûr Ahmed mâh be-mâh cânib-i vakfa edâya müte'ahhid olup ve be-her re's-i seneden dahi zikr olunan iki bin dokuz yüz akçeyi dahi bana edâya müte'ahhid olmuştur didikde mukırr-ı mezbûr İstati'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukarrün lehül-mezbûr Ahmed bi'l-muvâcehe tasdik itdikde mâ-hüve'l-vâki' kayd olundu tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

El-Hac Ahmed bin Abdurrahman, Abdülaziz bin Yusuf, Said bin Süleyman, Selim bin Ali, Mehmed bin Mustafa, Kenan bin Zeyd, Merzuk bin Buhurdan ve gayruhum.

689 - 1617 (1026) Galata 42: 39a/2 Tescil işlemi / Registration

Atnaş, Kayazade Mehmet Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Hacı Veli ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'daki bir evini istiglal yoluyla (ipotek, rehin) Hacı Veli'ye 30.000 akçeye satar. Satış bedelinin 13.000 akçesini peşin alan Atnaş, aynı evi Hacı Veli'den bir yıllığına 3000 akçeye kiralar. İki Hristiyan ile bir Yahudi Atnaş'ın vakfa borçlanmasına kefil olurlar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Atnaş is in court with Hacı Veli, mutawalli of the Kayazade Mehmet Çavuş Waqf. Atnaş takes out a 30,000 akçe mortgage (istiglal) on his house from Hacı Veli. He collects 13,000 akçe of the sum in advance. Then he rents the same house from Hacı Veli for 3000 akçe for a period of one year. Two Christians and a Jew serve as sureties for Atnaş's debt to the waqf. The court registers these transactions.

Atnaş veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer‘-i şerîfde Kayazâde Mehmed Çavuş Vakfı’na kâ’im-makâm-ı mütevellî olan el-Hâc Veli bin Receb nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vakf-ı mezbûra mahrûsa-i Galata’da Franceşko Mahallesi’nde vâki‘ bir taraftan [silik] nâm zimmî mülki ve bir taraftan İstefani nâm zimmî mülki ve bir taraftan Hanım Sultan Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmmıla mahdûd olan mülk menzilimi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile mezbûr [Veli’ye] on yedi bin fiddî râyic fi’l-vakt akçeye istiglâl tarîki ile bey‘ eylemiş idim halen mezbûr el-Hâc Veli yediyle mâl-ı vakf-ı mezbûrdan on üç bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe dahi alup kabz eyledim menzil-i merkûm el-ân otuz bin akçeye bi-tarîki’l-istiglâl vakf-ı mezbûra bey‘ olunup mütevellî-i mezbûrun yedinde olmağın menzil-i mârû’z-zikri mütevellî-i mezbûr târih-i kitâb senesi Recebü’l-müreccebi gurreinden bir sene tamâmına varınca üç bin akçeye bana îcâr ve teslim idüp ben dahi vech-i muharrer üzre mezbûrdan istîcâr ve kabûl eyledim didikde mukırr-ı mezbûr Atnaş’ın vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrarını mütevellî-i mezbûr bi’l-muvâcehe tasdik ve tahkîk itdikden sonra mahalle-i mezbûreden Hani veled-i Anton ve Mihal veled-i Yorgi nâm zimmîler ve Salamon veled-i Say nam yahudi meclis-i şer‘-i şerîfe hâzırûn olup biz menzil-i mezbûrun zararına ve ücret-i merkûma emr ü kabûli hâvî kefâlet ile kefiller olduk didiklerinde mâ-va-ka’a gibbe’t-taleb ketb olundı hurrire fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Muharrem, Mustafa bin Ali, Sinan bin [...], Hüseyin bin Receb, Hasan Dede bin Süleyman, Ali bin Ahmed, Ahmed bin Hasan, Ali bin Mehmed, Mustafa bin Ahmed.

690 - 1617 (1026) Galata 42: 40a/3 Dava / *Adjudication*

Mehmet Kaptan, kurduğu vakfın mütevellisi Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Kaptan daha önce Karaköy’deki bir evini şu şartlarla vakfetmiştir: Ev kiraya verilecek, elde edilen gelirden evin bulunduğu mahalledeki mescidin imamla-

rına Kuran okumaları karşılığında günlük 1 dirhem, yine Kuran okumaları karşılığında mescit imamlarına günlük 2 dirhem verilecektir. Kalan gelir ise gerektiğinde evin onarımını yapması için mütevelliyeye verilecektir. Vakfın mütevellisi söz konusu mescidin imamları arasından seçilecektir. Vakfın nazırı da Mehmet Kaptan'ın soyundan gelenlerden olacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Mehmet Kaptan, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak yaptığı vakfiyenin geçersiz olduğunu öne sürer ve evi mülkiyetine geri almak ister. Müteveli Mustafa ise başka bir İslam hukukçusunun görüşüne göre vakfiyenin geçerli olduğunu ve bozulamayacağını öne sürer. Sonuçta mahkeme müteveli Mustafa'yı haklı bularak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Mehmet Kaptan sues Mustafa Efendi, mutawalli of his waqf. Earlier, he had endowed his house in Karaköy with the following stipulations. The house is to be rented, and out of the rent revenue, the prayer leaders (imam) of the neighborhood mosque (mescit) are to be paid 1 dirhem per day and 2 dirhem per day for reading the Quran. The remaining revenue is to be given to the mutawalli for maintenance of the house. The waqf mutawalli is to be chosen from among the mosque's prayer leaders. The waqf minister (nazır) is to be someone from Mehmet Kaptan's line. After these conditions have been recorded, Mehmet Kaptan, invoking the views of an Islamic jurist, says that he wants to annul the waqf and take back his house. For his part, mutawalli Mustafa claims the waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf charter (vakfiye) cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

691 - 1617 (1026) Galata 42: 40b/2 Tescil işlemi / Registration

Penapod, Yani ile birlikte mahkemeye gelerek Kasımpaşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu ve Galata'daki meyhaneler çarşısında bu-

lunan meyhane dükkânını, mütevellinin izniyle 41.000 akçeye Yani'ye devrettiğini söyler. Penapod, Yani'den parasını aldığını ve onun 104 akçelik kirayı ödeyerek söz konusu dükkânı kullanabileceğini sözlerine ekler. Yani bu sözleri doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Penapod is in court with Yani. Penapod states that, with the permission of the mutawalli, he has transferred to Yani a tavern (meyhane) in Galata that he has rented from the Kasımpaşa Waqf for 41,000 akçe. He adds that Yani has paid him in full and will continue to pay the 104 akçe rent to the waqf. Yani corroborates this testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata hâricinde Tatavla nâm karye sâkinlerinden Penapod veled-i Mihal nâm zimmî meclis-i şer'î-i şerîfde Yani veled-i Kosta nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr idüp Kasım Paşa Vakfı'ndan olup dâhil-i Galata'da meyhaneler sûkî'nda vâki' icâre-i mu'accele ve mü'eccele tasarrufumda olup bir tarafı vakf-ı mezbûr ile ve bir tarafı el-Hâc Hasan mülki ile ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb fevkânî ve iki bâb tahtânî meyhâne dükkânının hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i mezbûr olan el-Hâc Mustafa ma'rifetiyle kırk bir bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde meblağ-ı mezbûr mezbûr Yani yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm mezbûr Yani cânib-i vakfa ta'yîn olunan yüz dört akçe icâre-i mü'eccelesin edâ ide tasarrufuna kimesne mâni' olmaya didikde mukırr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını el-mukarrün-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka'a kayd olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ sene sitte ve 'iş-rîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Hüseyin, Mehmed bin Hüseyin, Hüseyin bin Ali, İstefan veled-i İsmâled, Yanaki veled-i Yorgi, Mihail veled-i Aleksi, Todori veled-i Yorgi, Kostantin veled-i Sason, Yorgi veled-i İstemad, Yani veled-i Nikola ve gayrum.

692 - 1617 (1026) Galata 42: 41b/1 Tescil işlemi / Registration

Yako, Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellisi Derviş ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 5000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi 625 dirheme vakıftan kiralar. Yako'ya iki Hristiyan kefil olur. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Yako is in court with Derviş, mutawalli of the Mustafa Efendi Waqf. Yako takes out a 5000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 625 dirhem. Two Christians serve as Yako's sureties. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

693 - 1617 (1026) Galata 42: 41b/3 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Han Vakfı'nın Galata'daki reayasının ölenlerinden varisi olmayanların mirasları vakfa kalmaktadır. Adı geçen vakfın görevlileri Muharrem Çavuş ve Ramazan Çavuş, Maryora ile birlikte mahkemeye gelirler. Görevliler, Maryora'nın ölen kocasının tek varisi olduğunu, kocasından bir ev kaldığını, kalan evin dörtte üçüne vakıf adına el koyduklarını ve bir çeyrek hissenin de Maryora'ya kaldığını belirtirler. Muharrem Çavuş ve Ramazan Çavuş, söz konusu evi açık artırma yoluyla satışa çıkardıklarını ve Maryora'nın evi 12.000 akçeye satın aldığını söylerler. İki görevli, Maryora'dan 9000 akçe alarak evi kendisine verdiklerini sözlerine eklerler. Maryora da vakıf görevlilerini doğrular. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

When subjects of the Mehmet Han Waqf in Galata die, if they have no legal heirs their inheritances fall to the waqf. Waqf officers Muharrem Çavuş and Ramazan Çavuş are in court with Maryora. The officers state that Maryora is the only heir of her deceased husband and that she has inherited a house from her husband.

Allowing her to keep a quarter-share of the house, they have confiscated three-quarters of it in the name of the waqf. Muharrem Çavuş and Ramazan Çavuş auction off the house. Maryora buys it for 12,000 akçe. The waqf officers add that they have received 9000 akçe from Maryora and given her the house. Maryora corroborates their account. The court registers these transactions.

Ebü'l-feth merhûm ve mağfûrûn-leh Mehmed Hân evkâfından mahrûsa-i Galata'da vâkî' re'âyâdan mürd oldukda vâris-i ma'rûfî olma[yanların] metrûkâtını cânib-i vakf-ı mezbûr için kabza ve fûruhta me'mûr olmağla vakf-ı mezbûr re'âyâsından olup mahrûsa-i mezbûrede bundan akdem hâlik olan Maroka veled-i Terosa nâm zimmînin zevcesinden gayrı vâris-i ma'rûfî olmamağla sülûs-i erbâ'ına vâzî'u'l-yed olan Muharrem Çavuş bin Abdullah ve Ramazan Çavuş bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde hâlik-i mezbûrun zevce-i metrûkesi işbu râfî'atü'l-kitâb Maryora bint-i Pertoka nâm zimmiye mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zimmî-i mezbûrun metrûkâtından olup mahrûsa-i mezbûrede Câmi'-i Kebir Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan câmi'-i mezbûr vakfı ve bir taraftan Bereketzâde Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd olup bir bâb fevkânî odayı ve bir çardakı ve iki bâb tahtânî odayı ve havlıyı müştemil olan menzil dört sehmi olmak üzere üç sehmi cânib-i vakf-ı mezbûra ve bir sehmi mezbûre Maryora'ya intikâl itmekle menzil-i mezbûrî bey' için sûk-ı sultânîde kirâren ve mirâren müzâyede olunup tâlibîne arz olundukda ba'de inkıtâ'i'r-ragabât menzil-i mezbûr mezbûre Maryora üzerinde on iki bin akçe karâr idüp ziyâde ile âhar tâlibi olmayup ve meblağ-ı mezbûr menzil-i merkûmun semen-i misli olmağın menzil-i mezbûrdan cânib-i vakfa intikâl iden üç sehmi hisseyi vech-i muharrer üzere mezbûre Maryora'ya dokuz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye me'mûr olduğım cihetden bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr eyledük ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun cümlesi mezbûre Maryora mülkidir mutasarrıf olsun didüklerinde mukırrân-ı mezbûrânın ikrâr-ı meşrûhunı el-mukırrûn-lehü'l-mezbûre bi'l-muvâcehe tasdîk itdükde mâ-vaka'a ketb olundı hurrîre fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene 1026 Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi el-imâm, Mahmud Çelebi pazarbaşı, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Şaban bin Muharrem, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Süleyman.

694 - 1617 (1026) Galata 42: 42b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İbrahim Paşa Vakfı'nın mütevellisi Hüseyin Çelebi, İsador adındaki kadın ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Çelebi, çarşıda havyarcıların bulunduğu bölgede vakfa ait bir dükkân olduğunu ve bu dükkânı İsador'un peşin kiraya ek olarak aylık 120 akçeye kiraladığını söyler. Müteveli Hüseyin Çelebi, İsador'un bu dükkânın üstüne binası vakfın olmak koşuluyla bir havyarcı dükkânı yaptırmak için izin istediğini, kendisinin de izin verdiğini söyler. Hüseyin Çelebi, mahkemeden İsador'a bu konuda bir de temessük verilmesini ister. İsador da Hüseyin Çelebi'yi onaylar. Mahkeme istenen temessükü İsador'a verir.

Hüseyin Çelebi, mutawalli of the İbrahim Paşa Waqf, is in court with a woman named İsador. Hüseyin Çelebi states that the waqf owns a store in the market near the caviar sellers. İsador has rented this store for an advance payment plus a monthly rent of 120 akçe. The mutawalli Hüseyin Çelebi adds that İsador asked for his permission to build a caviar store on top of the existing one that will be the waqf's property. He gave her permission for the construction. Hüseyin Çelebi asks that the court give İsador a promissory note (temessük). İsador corroborates Hüseyin Çelebi's account. The court gives İsador the requested document.

Mahrûsa-i Galata'da merkûm İbrahim Paşa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin Çelebi meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ül-kitâb İsador bint-i Dimitri nâm zimmîye mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i mezbûr hâricinde vâkıf-ı mûmâ-ileyhin câmi'-i sükunda havyarcılar içinde vâki' bir taraftan İbrahim dükkânı ve bir taraftan Koyakilo nâm zimmî dükkânı ve bir taraftan sâhil-i bahr ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile

mahdûd olup icâre-i mu‘accele ve ayda yüz yirmi akçe icâre-i mü‘eccele ile mezbûre İsadör tasarrufunda olan bir bâb dükkânın üzerinde binâsı cânib-i vakfa teberru‘ olmak üzre mezbûre İsadör kendü mâlıyla müceddeden bir bâb havyarcı dükkânı binâ itmeğe cânib-i vakfdan izin talep itmeğin tevliyetim hasebiyle vech-i muharrer üzre mezbûreye izin virdüm cânib-i şer‘den dahi mezbûreye temessük virilsün didikde mütevellî-i mezbûrı mezbûre İsadör ikrâr-ı meşrûhunda ba‘de’t-tasdîk savb-ı şer‘den dahi işbu hurûf yedine vaz’ olundu hurrîre fî evâhiri Cumadelûlâ li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf Şühûdü’l-hâl

Mehmed Bey bin Abdullah Çukadar, Piri bin Abdullah, Yusuf bin Murad.

695 - 1617 (1026) Galata 42: 43a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Aleksi, Mustafa Efendi Vakfı’nın mütevellisi Derviş Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 20.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 1500 dirhem karşılığında vakıftan kiralar. Aleksi, eve ve paraya bir kişiyi kefil gösterir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Aleksi goes to court with Derviş Ağa, mutawalli of the Mustafa Efendi Waqf. He takes out a 20,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 1500 dirhem for a period of one year. He appoints a surety for the house and the money. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

696 - 1617 (1026) Galata 42: 43b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Penapot, Piyale Paşa Vakfı’nın mütevellisi Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Penapot, dükkânını istiglal (rehin, ipotek) yoluyla

la 35.000 dirheme vakfa satar, sonra da aynı dükkânı 5685 dirheme bir yıllığına vakıftan kiralar. Müteveli Mustafa Penapot'u doğrular. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Penapot goes to court with Mustafa, mutawalli of the Piyale Paşa Waqf. He takes out a 35,000 dirhem mortgage (istiglal) on his store from the waqf. Then he rents the same store from the waqf for 5685 dirhem for a period of one year. Mutawalli Mustafa corroborates Penapot. The court registers these transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

697 - 1617 (1026) Galata 42: 43b/2 Tescil işlemleri / Registration

Hovan ve Yero adlı Hıristiyan kardeşler, David adlı Yahudi ile birlikte mahkemeye gelirler. Hovan ve Yero, David ile ortak olarak vakıftan kiralamış oldukları evdeki yarı hisselerini, mütevelinin izniyle 54.000 akçeye David'e devrettiklerini söylerler. David adı geçen kardeşleri doğrular. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Hovan and Yero, Christian brothers, are in court with David, a Jew. Hovan and Yero transfer to David their half share in a house that they and David have jointly rented from the waqf for 54,000 akçe, with the permission of the mutawalli. David corroborates the brothers' account. The court registers the transaction.

Hovan ve Yero vелеdey-i Hona nâm zimmîler meclis-i şer'î-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb David veled-i Ebudinte nâm yahudi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm merhûm Kepenkci [?] Sinan Vakfı'ndan olup mahrûsa-i Galata'da Lonca Mahallesi'nde vâkî' icâre-i mu'accele ve yevmî on akçe icâre-i mü'eccele ile nısf-ı şâyi'i bizim tasarrufumuzda ve nısf-ı şâyi'i âharı mezbûr David'in tasarrufunda olup bir taraftan Katib Sinan Vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile ve bir taraftan [boş] ile mahdûd olup üç bâb fevkânî odayı ve bi'r-i mâyi ve harâbe bir fırın ve bir değirmeni ve bir mah-

zeni müştemil olan menzilden hâlen bizim nısf hisse-i şâyi'amızın hakk-ı tasarrufunu bi'l-fi'l mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Mahmud nâm kimesne ma'rifetiyle mezbûr David'e tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûr David'in yedinden elli dört bin fiddî akçe alup kabz eyledük ba'de'l-yevm menzil-i sâlifü'z-zikrin hakk-ı tasarrufı mezbûr David'indir bizim alâka ve medhalimiz kalmamışdır mutasarrıf olsun didüklerinde mukırrân-ı mezbûrânın ikrâr-ı meşrûhlarını el-mukarrün-lehü'l-mezbûr David bi'l-muvâcehe tasdîk itdükde mâ-vaka'a kayd olundu tahrîren fî evâhiri Cumâdelûlâ li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Şaban bin Hamza, Receb Çelebi bin Ali, Mehmed bin Nebi.

698 - 1617 (1026) Galata 42: 45a/1 Dava / *Adjudication*

Kadı Salih Efendi'nin vekili müderris Mustafa Efendi, Salih Efendi'nin vakfına müteveli atadığı Mehmet karşısında mahkemeye çıkar. Vekil Mustafa Efendi, Salih Efendi'nin bir evini çeşitli koşullarla vakfettiğini söyler. Buna göre, söz konusu evde önce kendisi, sonra da soyundan gelenler oturacaktır. Daha sonra ev kiraya verilecek ve geliri çeşitli hayır işlerinde ve gerektiğinde evin onarımında kullanılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vekil Mustafa Efendi bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Mehmet ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Sonuçta mahkeme, mütevelinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Teacher (müderris) Mustafa Efendi, the legal agent of Kadı Salih Efendi, sues Mehmet, mutawalli of Salih Efendi's waqf. Legal agent Mustafa Efendi states that Salih Efendi had endowed a house with the following stipulations. First he, then his descendants, are to reside in the house. Then the house is to be rented, with the rent revenue spent for charity and, as needed, repairs of the hou-

se. After the recording of these stipulations, legal agent Mustafa Efendi claims that the waqf is invalid, based on the views of some Islamic jurists. Mutawalli Mehmet counters on the basis of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled.

El-Hamdü li-veliyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâdî oldur ki sâhibü'l-hayrât ve tâlibü'l-müberrât mefharü'l-hâdimi'l-kirâm fahrü'l-ulemâi'l-izâm el-mahdûmü'l-habîb ve'n-necli'n-nesîb hâ-viyü'l-fezâil ve'l-kemâl câmi'u'l-mekârimi'l-ahlâk ma'denü'l-efâ-zıl Hazretü'l-Mevlâ Salih Efendi ibnü'l-Mevlâ İbrahim Sadeddin Efendi taraf-ı pür-şereflerinden husûs-ı âtiyi ikrâra vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Hasan şehâdetleriyle şer'an sâbite olan fahrü'l-müderrişin Mustafa Efendi ibn Bali meclis-i şer'-i şerîfde müvekkil-i mezbûrun vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb eyledüğü Mehmed bin Hüseyin mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve itirâf-ı sarîh-i mer'î idüp mahrûsa-i Galata Kazâsı'nda Fındıklı'da vâki' merhûm Ayas Paşa Bağçesi'ne muttasıl müvekkil-i müşârün-ileyhin vâlid ve cedleri merhûm-ı mezbûr Sadeddin Efendi bağçesi demekle ma'rûfe hadîkadan müfrez olup mübtedâ-yı hudûdı bağ tarafına olan tabya divârın Ayas Paşa Bağçesi tarafında olan köşesi itibâr olunup ber-vech-i istivâ Ayas Paşa Bağçesi'yle mâ-beynde olan hudûda müntehî olup hadd-i merkûm üzerinden deryâ tarafına mütehavvil ve mümted olup yol tarafında Ayas Paşa Bağçesi seddiyle işbu hadîka seddi mülâkî olup dahi mahalle varup andan sedd-i merkûm üzerinden bâb-ı kebîrin hîn-i duhûlda sol köşesine müntehî olup andan dâhil-i bâba mütehavvil olup bâb-ı mezbûr dâhilinde olan tarîka teveccüh olundukda sol tarafda olan sedd-i hadîka yüzünden istidâre idüp cenûben [...] hâricinde olan tuğla döşeme sofanın deryâ tarafına olan seddî esâsına muttasıl olmağa iki zirâ' kalan mahalle varup ândan hasren menzil tarafına olan nerdübân cânibine tahavvül itdüm zikr olunan sed esâs olup mâbeyni iki zirâ' kalmak üzre nerdübân-ı merkûmdan murûr idüp mahûta-i dâhiliyye kapûsı yoluna teveccüh olundukda

sağ tarafda olan sedd-i mahfız köşesi muhâzîsine varınca tûlen on üç zirâ' müntehî olduğu mahalle varup ândan sedd-i merkûmun mahûta-i dâhiliyyeleri tarafına olan yüzünden devr idüp mahûta-i dâhiliyye kapusunun hîn-i duhûlde sol köşesine muttasıl olup ândan ber-vech-i istivâ işbu kapu dâhilinde olan taş nerdübâna çıkıldıkda sol köşesine varup ândan ber-vech-i istivâ işbu zikr olunan mübtedâ-yı hudûdî i'tibâr olunan tâbya divârın köşesi dâhilinde hafıyye fırın divârı köşesine ândan divâr-ı fırın yüzünden Ayas Paşa tarafına olan kerpîc divâra muttasıl olup mübtedâ-yı hudûdî mahûta-i dâhiliyye yoluna teveccüh olundukda sağ tarafında olup mukaddemâ zikr olunan sedd-i mahfız köşesinden i'tibâr olunup ândan sedd-i merkûmun dahi [...] tarafına olan yüzünden beş buçuk zirâ'ı müntehî olduğu mahalle varup ândan sedd-i merkûm üzerinden beyne'l-mahûtateyn fâsıl olan divâr tarafına mütehavvil olup mahall-i tahavvülün bir tarafı câdde ve bir tarafı [...] olmak üzere mahzen-i mahûta-i dâhiliyye kapısı tarafına mümted olup divâr başına şol vech üzere muttasıl olmuştur ki zikr olunan kapunun hîn-i duhûlde sağ köşesiyle mahall-i ittisâl mâbeyni ancak bir zirâ' kalmıştır ândan divâr-ı merkûmun iç yüzünden cedîd oda tarafına tahavvül idüp zikr olunan kapu köşesinden dîvâr-ı merkûmun on iki zirâ'ı müntehî olduğu mahalline varup ândan yan tarafına tahavvül idüp mahall-i tahavvül-i zâviye-i müstakîme olmak üzere ber-vech-i istivâ mümted olup sirke odası ve âna muttasıl tahtânî odanın baş tarafına olan damlalığında mürûr idüp bağı tarafına olan tabya divâra müntehî olup ândan Ayas Paşa tarafına mütehavvil olup mahall-i intihâda zikr olunan tabya divârın Ayas Paşa tarafına olan köşesine varınca on yedi zirâ' olmak üzere köşe-i merkûma varup devr idüp Ayas Paşa tarafına olan kerpîc divâr yüzünden mümted olup işbu kerbîc divârın iç yüzünde mukaddemâ zikr olunan hafıyye fırın divârı muttasıl olduğu mahaldir işbu mecmû'un bir tarafı Ayas Paşa Bağçesi ve bir tarafı Şeyhülislâm Esad Efendi Hazretleri mülki ve bir tarafı mezbur Salih Efendi'yle müşârün-ileyh Esad Efendi'nin ale'l-iştirâk tasarruflarında olan mezra'a-i mevkûfe ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd olup sedd-i müte'addideyi müştemil olan mülk menziline ve zikr olunan su yolu üzere sofası seddi esâsına

muttasıl olmağla iki zirâ‘ kalan mahalle varınca mezbûr Esad Efendi’yle müşterek olan tarafı bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfi‘ ve’l-murâfık hasbeten li’llâhi te’âlâ vakf-ı sahîh-i şer’î ve habs-i sarîh-i mer’î ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledi ki menzil-i mezbûrun süknâsı evvelâ kendü nefesine ola ba‘dehû ebnâ-yı sulbîsine ba‘dehû benât-ı sulbiyesine ba‘dehû ale’s-seviyyeti’l-inkırâz evlâdlarına ve evlâd-ı evlâdlarına ola ba‘de’l-inkırâz menzil-i mezbûr mütevellîsi yediyle ecr-i misli ile îcâr olunup hâsıl olan icâreden tilâvet-i Kur’ân’a kâdir olan kimesneye yevmî iki akçe vazîfe virile ol dahi mukâbelesinde bir cüz’-i şerîfe tilâvet idüp sevâbını rûh-ı vâkıfa hibe eyliye ve mâ’adâ kalan menzil-i mezbûrun masârıf-i mühimmesine harc oluna deyü menzil-i mezbûr ve bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık mütevellî-i mezbûr Mehmed’e teslim idüp ol dahi tesellüm idüp mütevellîlerin sayır evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde vekîl-i mezbûr ikrâr-ı meşrûhunda mütevellî-i mezbûr vicâhen tasdîk idüp [silik] vekîl-i mezbûr semt-i vifâkdan rücû‘ ve tarîk-i şikâka şürûr idüp vakf-ı akâr İmâm-ı A‘zam ve hümâm-ı efham Ebu Hanife el-Kûfî cûziye ve kûfiye kavli üzre be-dûn-ı hükmi’l-hâkim sahîh ve şeref-lüzûmı câyiz değildir kemâ-kân müvekkilim mezbûrun mülküne istirdâd murâd iderim deyüp mütevellî-i mezbûr dahi eğerçi imâm-ı müşârün-ileyh katında vakf-ı akâr gayr-ı [...] lâkin imâmeyn-i hümâmeyn İmâm Ebu Yusuf [silik] mücerred vakaftü dimekle ve İmâm Muhammed re’y-i şerîfi üzre teslim-i mütevellî itdükden sonra vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olmuştur deyü leccâc ve inâd idüp mevki’-i sadr-ı kitâb hazretlerine müterâfi‘ân ve fasl-ı hasmı râgıbân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahi tarafeyn delîline nazar ve mennâ’un li’l-hayr olmakdan hazer idüp e’imme-i Hane-fiyyenin [...] ve kavli muhtârı üzre vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve lüzûmuna hükmi mükemmellerin ta’lîk itmeğın min ba’d vakf-ı mezbûrun nakz ve tenkîzine mecâl muhâl ve tağyîr ve tebdîle imkân mümteni‘u’l-ihtimâl oldu cerâ zâlik ve hurrire fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Piri bin Abdullah, Hüseyin Ağa Ser-muhzırân, Receb bin Aydın, Kara Mehmed bin Abdi, Mehmed Bey Çukadar.

699 - 1617 (1026) Galata 42: 45b/2 Tescil işlemi / Registration

Şeyh Sinan Vakfı'nın eski mütevellisi olan Ahmet Çelebi'nin vekili Piri, Ramazan ile birlikte mahkemeye gelir. Piri, mütevellî Ahmet Çelebi'nin vakfa ait olup yıkılmaya yüz tutan bir evi kendi parasıyla 6000 akçe ödeyerek onardığını söyler. Ramazan daha önce söz konusu evin arsasını vakıftan kiraladığını, üzerindeki binayı kendisinin yaptırdığını, dolayısıyla da evin kendi mülkü olduğunu ileri sürerek mütevellî Ahmet Çelebi'den davacı olmuş ve şahitlerle savını kanıtlayıp evi mütevellî Ahmet Çelebi'den almıştır. Piri, buna karşılık olarak Ahmet Çelebi'nin de onarıma harcadığı 6000 akçeyi Ramazan'dan istediğini ve aralarında anlaşmazlık çıktığını sözlerine ekler. Sonuç olarak Ahmet Çelebi, Ramazan'dan 4000 akçe alarak sulh yapmıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Piri, legal agent of the former mutawalli of the Şeyh Sinan Waqf, Ahmet Çelebi, is in court with Ramazan. Piri states that mutawalli Ahmet Çelebi spent 6000 akçe out of pocket on repairing a house belonging to the waqf. He adds that Ramazan sued Ahmet Çelebi on the ground that he had already rented the house from the waqf, proved his claim through witness accounts, and took house from Ahmet Çelebi. In response, Ahmet Çelebi wanted Ramazan to reimburse his 6000 akçe repair expenses and but the latter refused. In the end, says Piri, Ahmet Çelebi and Ramazan reached an amicable settlement for 4000 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata'da Şeyh Sinan Vakfı'na sâbıkâ mütevellî olan fahr'ül-akrân Muhassiloğlu Ahmed Çelebi tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekil olup hasm-ı câhid muvâcehesinde Mehmed bin Abdullah ve Hasan bin Hüseyin şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Piri bin Abdullah mahfil-i kazâda râfi'ül-kitâb Ramazan Kapudan bin Abdülmennan muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Ahmed Çelebi târîh-i kitâbdan iki yıl mukaddem vakf-ı mezbûrdan mahmiyye-i mezbûrede Câmi'-i Kebir Mahallesinde lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan harâb [...] olup ve muhterik ve âhara müsâ'ade olmamağla ma'rifet-i şer'ile kendü

mâlından altı bin akçe harc ve sarf idüp ta'mîr ve termîm itdükden sonra merkûm Ramazan Kapudan mahmiyye-i mezbûrede bundan akdem hâkimü's-şer' olan akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn Hızır bin Hüseyin Efendi huzûrunda ikrârında menzil-i mezbûrun arsası icâre-i mu'accele ve mü'eccele taht-ı tasarrufumda olup binâsı mülkümdür deyü merkûm Ahmed Çelebi'yi da'vâ ve müdde'âsı şühûd-ı udûl ile isbât eyledikten sonra menzil-i mezbûrı mütevellî-i merkûm yedinden alup kabz itmekle mütevellî-i merkûm Ahmed Çelebi dahi menzil-i mezbûra kendü mâlından sarf itdiği altı bin merkûm Ramazan Kapudan'dan da'vâ idüp beynlerinde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuştur el-hâletü hâzihî merkûm Ahmed Çelebi menzil-i mezbûra kendü mâlından sarf eylediği altı bin akçenin dört bin akçesini merkûm Ramazan Kapudan yedinden alup kabz idüp iki bin akçesinden fâriğ ba'de'l-yevm merkûm Ahmed Çelebi'den husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı mezbûr Piri'nin ikrârını merkûm Ramazan kabul ve tasdîk idicek vâkı' hâl kayd olundu fî evâhiri üle'l-Cumâdeyn li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Kapudan, Memi Reis, Hasan Reis, Mehmed Çelebi, Ahmed Çelebi.

700 - 1617 (1026) Galata 42: 47b/5 Tescil işlemi / Registration

Ayşe, babası Sefer Kethüda'nın vakfının nazırı olup, vakıfla ilgili davaların görülmesi için kendi yerine I. Ali'yi vekil tayin eder. Mahmut ve II. Ali de bu duruma şahitlik yaparlar. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Ayşe is the mutawalli of her father Sefer Kethüda's waqf. She appoints Ali I as her legal agent to attend to cases regarding the waqf. Mahmut and Ali II witness the appointment, and the court registers it.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

701 - 1617 (1026) Galata 42: 48a/2 Tescil işlemi / Registration

Yani ve Erine, Şaban Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Yani ve Erine, Şaban Efendi'nin mahkemede bulunan Soliye'den 10.000 akçe alacağı olduğunu, bu paraya karşılık Soliye'nin evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla Şaban Efendi'ye sattığını ve kendilerinin de eve kefil olduklarını söylerler. Yani ve Erine, Soliye'nin Şaban Efendi'ye olan 10.000 akçelik borcunu ödediğini, evini geri aldığını ve kendilerinin de kefalet durumlarının ortadan kalktığını sözlerine eklerler. Şimdi bu durumun Şaban Efendi'ye sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini mahkemeden istemektedirler. Mahkeme Şaban Efendi'ye görüşünü sorar. O da adı geçen kefillerin ifadeleri doğrultusunda konuşur. Şaban Efendi'nin ifadeleri sicile kaydedilir.

Yani and Erine go to court with Şaban Efendi. They state that Soliye owed Şaban Efendi 10,000 akçe. Soliye had taken out a 10,000 akçe mortgage (istiglal) on her house from Şaban Efendi, they say, with them serving as sureties for the house. They add that Soliye paid her 10,000 akçe debt to Şaban Efendi, and took back her house, thus annulling their suretyship. Yani and Erine ask the court to question Şaban Efendi and register his testimony. Questioned by the court, Şaban Efendi corroborates the two sureties. The court registers his testimony.

Yani veled-i Mihal ve Erine bint-i Dimo nâm zimmîler meclis-i şer'î şerifde Şaban Efendi ibn Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şaban Efendi'nin işbu hâzır bi'l-meclis Soliye bint-i Mihal nâm zimmiye zimmetinde on bin akçe hakkı olmağla mah-rûsa-i Galata hâricinde Ağa Mahallesi'nde vâki' bir tarafından Mehmed Bey Şamî mülki ve bir tarafından Mehmed Çavuş mülki ve bir tarafından Hüseyin Ağa Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki bâb fevkânî ve üç bâb tahtânî odaları ve hadîkayı müştemil olan mülk menziline mezbûre Soliye bundan ak-dem mezbûr Şaban Efendi'ye meblağ-ı mezbûra istiglal tarîkiyle bey' idüp mezbûr dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra biz men-

zil-i mezbûrun derkine emr ve kabûlî hâviye kefâletle kefiller olmuş idik mezbûr Şaban Efendi meblağ-ı mezbûr merkûme Soline'den alup kabz idüp menzil-i mezbûr merkûmeye teslim itmeğin biz dahi kefâletden berî olmuşuzdur mezbûr Şaban Efendi'ye suâl olunup cevâbı tahrîr olunmak matlûbumuzdur didüklerinde gibbe's-suâl mezbûr Şaban Efendi cevâbında fi'l-vâki' hâl minvâl-i meşrûh üzre olmuş idi mezbûrânın zimmetleri vech-i muharrer üzre kefâletlerinden berî olmuşdur didikde gibbe't-tasdik vicâhen ketb ü tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumadelâhire li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi, Ahmed bin Hüseyin, Mahmud Çelebi bin Abdurrahman, Ahmed Çelebi bin Ali el-kâtib, Ahmed Çavuş bin Mahmud.

702 - 1617 (1026) Galata 42: 49a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Kurd adındaki Hıristiyan, Hüseyin Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 25.000 dirhem karşılığında vakfa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 2500 akçeye vakıftan kiralar. Manol da eve kefil olur. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Kurd, a Christian, goes to court with Mehmet, mutawalli of the Hüseyin Ağa waqf. He sells his house to the waqf for 25,000 dirhem. Then he rents the same house from the waqf for 2500 akçe for a period of one year. Manol serves as surety for the house. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

703 - 1617 (1026) Galata 42: 49b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kurd adındaki Hıristiyan, Hüseyin Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Kurd, evini istiglal (rehin,

ipotek) yoluyla 80.000 dirheme vakfa satar, sonra aynı evi bir yıl-
lığına 8000 dirheme vakıftan kiralar. Manol ve Mihal de eve kefil
olurlar. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

*Kurd, a Christian, goes to court with Mehmet, mutawalli of the
Hüseyin Ağa waqf. He takes out a 80,000 dirhem mortgage (istig-
lal) on his house from the waqf. Then he rents the same house
from the waqf for 8000 dirhem for a period of one year. Manol
and Mihal serve as sureties for the house. The court registers the-
se transactions.*

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

704 - 1617 (1026) Galata 42: 50a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hacı Perviz, Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Hacı Perviz,
Çaker Vakfı'na ait olup Galata'daki Lonca Çarşısı'nda bulunan
terzi dükkânını peşin kiraya ek olarak aylık 10 akçeye kiralamış
olduğunu söyler. Bu dükkânı vakıf mütevellisinin de izniyle 12.800
akçeye Mustafa'ya devretmiş olup parasını da almıştır. Mustafa,
vakfa ayda 10 akçe ödeyerek dükkânı istediği gibi kullanabilecek-
tir. Mustafa Hacı Perviz'in ifadesini doğrular. Mahkeme bu işlemi
onaylar.

*Hacı Perviz goes to court with Mustafa. The former states that
he has rented a tailor store in Galata's Guild Market (Lonca Çar-
şısı) belonging to the Çaker Waqf, for an advance payment plus 10
akçe monthly rent. Hacı Perviz transfers the store to Mustafa for
12,800 akçe, with the permission of the mutawalli. He collects the
money. Mustafa is free to use the store as he wishes as long as he
pays the waqf 10 akçe per month. Mustafa corroborates Hacı Per-
viz's account. The court registers the transaction.*

Hısn-ı Mahmiyye-i Galata hâricinde [silik] Mahallesi sâkinle-
rinden el-Hâc Perviz bin Abdullah meclis-i şer'î şerîfde râfi'ü'l-ki-

tâb Mustafa bin Mahmud muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Çaker Vakfı'ndan dâhil-i Galata'da Sûk-ı Lonca'da vâki' ücret-i mu'accele ve her ay başında on akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olup hudûdının iki tarafı vakf-ı mezbûra ve iki tarafı tarîk-i âmm ile müntehî olan bir bâb derzi dükkânının hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i vakf ma'rifeti ile merkûm Mustafa'ya iki bin sekiz yüz akçeye tefvîz idüp bedel-i tefvîz olan iki bin sekiz yüz akçeyi merkûm Mustafa yedinden alup kabz eyledüm mâdâm ki mâh-be-mâh ücretini cânib-i vakfa edâ eyliye tasarrufuna kimesne mâni' olmaya didikde merkûm el-Hâc Perviz'in vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını merkûm Mustafa vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk itmeğin vâki' hâl gibbe't-taleb ve's-suâl ketb ü tahrîr olunup tâlibi yedine def' ve îsâl olundu ki vakt-i hâcetde kâtı'-ı [...] kîl ü kâl ola tahrîren fî evâyili Cumâdelâhire li-senne sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Reis bin Süleyman, Mustafa bin Receb er-râcil, Mehmed bin Receb er-râcil, Ebubekir bin Mehmed, Ali bir Cafer, Rıdvan bin Hızır, Osman bin Süleyman, İbrahim bin Cafer, Lutfi bin Mustafa.

705 - 1617 (1026) Galata 42: 50a/5 Dava / *Adjudication*

Ekmekçi Nikola, ekmekçi Yani karşısında mahkemeye çıkar. Nikola, Yahya Kethüda Vakfı'ndan peşin kira ve günlük 30 akçeye bir dükkân kiralamış olduğunu ve bu dükkânı mütevellinin izniyle 35.000 akçeye Yani'ye devrettiğini söyler. Nikola, Yani'den 10.700 akçe aldığını, ancak Yani'nin geri kalan 24.300 akçeyi ödemediğini ileri sürer. Yani'ye görüşü sorulduğunda, söz konusu dükkânı 35.000 akçeye aldığını ve 10.700 akçesini ödediğini doğrulamakla birlikte, mütevellinin de izniyle söz konusu dükkânı almaktan vazgeçtiğini, dolayısıyla Nikola'nın 10.700 akçeyi kendisine geri vermesi gerektiğini ileri sürer. Nikola, bu durumdan mütevellinin haberi olmadığını söyler. Mahkeme ise, fesih işleminin mütevellinin izni olmadan da gerçekleşebileceğine karar verir. So-

nuçta davacı Nikola, 10.700 akçeyi Yani'ye geri vermesi konusunda uyarılır.

Bread maker Nikola sues another bread maker, Yani. The former states that he has rented a store from the Yahya Kethüda Waqf for an advance payment and a daily rent of 30 akçe. He has transferred the store to Yani for 35,000 akçe with the permission of the mutawalli. According to him, he has collected 10,700 akçe of the sale price, leaving 24,300 akçe as Yani's debt. Questioned by the court, Yani admits that he bought the store for 35,000 akçe and paid 10,700 akçe of the sale price. However, he adds that, with the permission of the mutawalli, he decided not to buy the store. Accordingly, he wants Nikola to return his 10,700 akçe. Nikola claims that the mutawalli is unaware of the situation. The court decides that annulment of the sale can proceed without the mutawalli's approval. In conclusion, the court instructs the plaintiff Nikola to return the 10,700 akçe to Yani.

Ekmekciler zümresinden Nikola veled-i Yani meclis-i şer'î şerîfde râfi'ül-kitâb Yani veled-i Kondi mahzarında takrîr-i da'vâ idüp Kasaba-i Kasımpaşa'da vâki' merhûm Yahya Kethüda Vakfı'ndan lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olup ücret-i mu'accele ve yevmî otuzar akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olan sipâhî fırını dimekle ma'rûf iki at değirmenini ve bir fırını hâvî habbâz dükkânının hakk-ı tasarrufunu merkûm Yani'ye otuz beş bin akçeye tefvîz idüp bedel-i tefvîzden on bin yedi yüz akçeyi merkûm Yani yedinden alup kabz idüp yirmi dört bin üç yüz akçe hakkım kaldı suâl olunup alıvirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-suâl merkûm Yani cevâbında fi'l-vâki' sâlifü'z-zıkr habbâz dükkânının hakk-ı tasarrufunu merkûm Nikola'dan otuz beş bin akçeye tefevvüz ve kabûl idüp on bin yedi yüz akçesini merkûm Nikola'ya edâ ve teslim eyledüm idi lâkin ma'rifet-i mütevellî olmağla tefvîz-i mezbûrdan rücû eyledim meblağ-ı mezbûrî taleb iderim deyücek gibbe's-suâl [silik] merkûm Nikola tefvîz-i mezbûrda ma'rifet-i mütevellî olmamağla dahi olur Nikola [silik] ma'rifet-i mütevellî [silik] dimekle ma'rifet-i mütevellî olmadıkça rücû'a kâdir olmağın

meblağ-ı mezbûrî merkûm Yani'ye redd ve teslîme merkûm Nikola'ya tenbih birle vâki' hâl kayd olundu

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdullah, Receb Beşe bin Mustafa, Mehmed bin Ali, Mustafa bin Ali.

706 - 1617 (1026) Galata 42: 50b/4 Tescil işlemi / Registration

Hüseyin Ağa'nın vekili Mehmet, Dimitri ve Yani ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, Hüseyin Ağa'nın Ayasofya Vakfı'ndan peşin kira ve günlük 1 akçe karşılığında Galata'daki Balık Pazarı'nda bulunan bir balıkçı dükkânını kiraladığını söyler. Hüseyin Ağa daha sonra bu dükkânı 10 yıllığına, yıllık 5000 akçe karşılığında Dimitri ve Yani'ye kiralamıştır. Dimitri ve Yani, Mehmet'in sözlerini doğrularlar. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet, legal agent of Hüseyin Ağa, goes to court with Dimitri and Yani. The former states that Hüseyin Ağa has rented a fish store in the Fish Market in Galata from the Ayasofya Waqf for an advance payment and a daily rent of 1 akçe. Hüseyin Ağa then rented the store to Dimitri and Yani for ten years, at 5000 akçe per annum. Dimitri and Yani corroborate the account. The court registers the transaction.

Fahrü'l-akrân Hüseyin Ağa ibn Gazanfer tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer'î üzre şer'an sâbite olan Mehmed Bey ibn Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ül-kitâb Dimitri veled-i Kosta ve Yani veled-i Papa nâm zimmîler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr Hasan Ağa Ayasofya Vakfı'ndan olup mahmiyye-i Galata'da Balık Pazarı'nda vâki' yevmî bir akçe ücret-i mü'eccele ve icâre-i mu'accele ile tasarrufumda olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd olan bir bâb balıkçı dükkânını târîh-i kitâb senesi Rebi'ulâhîrinin yirmi yedinci gününden on yıl tamâmına değin be-her sene beşer bin akçe icâre-i mü'eccele ile mezbû-

17. yüzyıla ait bir çarşı ressamının kaleminden bir balıkçı (Museo Correr).

A fish seller from an anonymous Ottoman album of the seventeenth century (Museo Correr).

rân zimmîlere icâr idüp ânlar dahi isticâr ve kabûl eylediler didik-
de vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrûn-lehüme'l-mez-
bûrân bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdiklerinde mâ-vaka'a bi't-
taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis min Cumâdelâhire sene
sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

707 - 1617 (1026) Galata 42: 52a/2 Dava / Adjudication

Süleyman, Üstad Ali Bey karşısında mahkemeye çıkar. Süleyman, Üstad Ali Bey'in Büyük Ayasofya Vakfı'ndan börekçi dükkânı açmak amacıyla bir dükkân kiraladığını söyler. Üstad Ali Bey kendisine bu dükkân içinde bir börekçi fırını yapmasını, daha sonra bu fırını günlük 14 akçe kira bedeli karşılığında işletmesini ve bu kira bedelinin 2 akçesini fırın için yaptığı harcamadan düşmesini önermiştir. Süleyman, bu öneriyi kabul etmiş, 4680 akçe harcayarak söz konusu dükkân içinde bir börekçi fırını yaptırmıştır. Süleyman, söz konusu dükkânı 9 ay işlettiğini ve bu süre zarfında kira bedelinden toplam 540 akçe kesinti yaptığını sözlerine ekler. Dokuz ay sonunda dükkânın bitişiğinde bulunup yine vakfa ait olan bir evde oturan Hasan Bey, dükkândaki fırından çıkan dumanın evine zarar verdiği gerekçesiyle kendisinden şikâyetçi olmuş ve mahkeme kararıyla fırını kapattırmıştır. Süleyman, şimdi Üstad Ali Bey'den 4240 akçe alacağı kaldığını ileri sürerek, bu paranın ödenmesini ister. Davalı Üstad Ali Bey'e görüşü sorulduğunda, davacı Süleyman'ın ifadesini doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Üstad Ali Bey'i, Süleyman'a olan 4240 akçelik borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Süleyman sues Üstad Ali Bey. He states that Üstad Ali Bey rented a store from the Büyük Ayasofya waqf with the intention of converting it into a börek (pasta) store. According to Süleyman, Üstad Ali Bey asked him to build a börek oven in the store and to operate it for 14 akçe per day. Süleyman would then deduct 2 akçe per day from the rent to reimburse himself for the cost of the

oven. Accepting Üstad Ali Bey's offer, Süleyman built an oven in the store, spending 4680 akçe. Süleyman operated the store for 9 months and deducted 540 akçe from the rent during the course of 9 months. After 9 months, Hasan Bey, who resides in the adjoining house, also property of the waqf, complained that the smoke from the oven was harming his house. Suing Süleyman, he had the store closed down through a court order. Now Süleyman sues Üstad Ali Bey to collect the remaining 4240 akçe. Questioned by the court, Üstad Ali Bey corroborates Süleyman's account. The court then instructs Üstad Ali Bey to pay his 4240 akçe debt to Süleyman.

Mahmiyye-i Galata'da sâkin râfi'ü'l-kitâb Süleyman bin Hacı meclis-i şer' de dükkân-ı âti'z-zikre ber-vech-i icâre vâzî'u'l-yed olan Üstad Ali bin [boş] muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp Ayasofya-i Kebir Vakfî'ndan ücret-i mu'accele ve mü'eccele ile merkûm Üstad Ali Bey taht-ı icâresinde olup mahmiyye-i mezbûrede Arab Çarsûsu'nda vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb dükkânı merkûm Ali börekçi dükkânı itmek murâd idüp bana sen kendü mâlından sarf idüp börekçi fırını binâ eyle icâresinden ikişer akçesiyle istifâ idinceye değin içinde sâkin olup börekçilik işle deyüp emri ile ben dahi dört bin altı yüz seksen akçe sarf idüp bir fırın binâ eyledüm dükkân-ı merkûmı merkûm Üstad Ali bana yevmî on dörder akçeye icâr idüp dokuz ay mutasarrıf oldum icâresinden yevmî on ikişer akçesin kendüye ibkâ idüp ikişer akçesini binâ-i merkûma masrûfuma mahsûb olmak üzere alıkoydum cem'an masrûfumdan beş yüz kırk akçe makbûzum olduktan sonra dükkân-ı merkûma muttasıl vakıf menzilde sâkin olan Hasan Bey nâm kimesne zikr olunan fırının tütünü evime zarar ider deyü da'vâ idüp ma'rîfet-i şer'le fırını kapadı vâki' hâl merkûm Üstad Ali'den suâl olunup emri ile sarf eylediğim dört bin altı yüz seksen akçemin dokuz ayda icâresi hesâblaşdığımız beş yüz kırk akçemin mâ'adâ ki dört bin yüz kırk ider alıvirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-suâl merkûm Üstad Ali'den istintâk olundukda vech-i meşrûh üzere i'tirâf itmeğin meblağ-ı mezbûrî müdde'î-i merkûma edâ itmeğe tenbîh olundu fî evâyili Cumâdelâhire sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Gazanfer bin Abdullah, Murad bin [boş], Mehmed bin Durmuş.

708 - 1617 (1026) Galata 42: 52a/3 Tescil işlemi / Registration

Emine, vakıf mütevellisi Ahmet ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 2000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yılığına 300 dirhem karşılığında vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Ümmi de eve kefil olduğunu belirtir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Emine goes to court with waqf mutawalli Ahmet. She takes out a 2000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf, then rents the same house from the waqf for 300 dirhem for a period of one year. Ümmi, who is present in court, serves as surety for the house. The court registers these transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

709 - 1617 (1026) Galata 42: 52b/3 Tescil işlemi / Registration

Ali Efendi'nin vekili Ali Çavuş, Hatice Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Çavuş, arsası Ayasofya Vakfı'ndan kiralanmış olan iki kuyumcu dükkânının sahibi Şemsettin'in ölümünden sonra dükkânların üç hissesinden ikisinin oğlu Abdülkerim'e ve bir hissesinin de kızı Hatice Hatun'a kaldığını söyler. Ali Çavuş, daha sonra Hatice Hatun'un kardeşi Abdülkerim'den dükkânların yarım hissesini daha satın aldığını ve buna göre doğu yönündeki dükkânın Hatice Hatun'a batı yönündeki dükkânın da Abdülkerim'e kaldığını belirtir. Ancak Ali Çavuş, Hatice Hatun ve Abdülkerim'in birbirlerine bu konuda hüccet verdiklerini ve bu hüccetlerde yanlışlıkla doğu yönündeki dükkânın Abdülkerim'e, batı yönündeki dükkânın da Hatice Hatun'a ait olduğunu yazıl-

diğını ve bundan sonra Ali Efendi’nin de Abdülkerim’e ait olan dükkânın yarı hissesini satın aldığını sözlerine ekler. Ali Çavuş, Ali Efendi ile Hatice Hatun’un aralarındaki anlaşmaya göre, batı yönündeki dükkânın Ali Efendi’nin, doğu yönündeki dükkânın da Hatice Hatun’un olduğunu söyler. Ayrıca Ali Çavuş bu konunun Hatice Hatun’a da sorulmasını ve ifadesi doğrultusunda taraflara hüccet verilmesini mahkemeden ister. Hatice Hatun, vekil Ali Çavuş’un ifadesini doğrular. Mahkeme de taraflara mülkiyetlerini doğru olarak belgeleyen birer hüccet verir.

Ali Çavuş, legal agent of Ali Efendi, goes to court with Hatice Hatun. The former states that, after the death of Şemsettin, who owned two jewelry stores built on a plot rented from the Ayasofya Waqf, two of the three shares of the stores fell to his son Abdülkerim, and one share to his daughter Hatice Hatun. Later Hatice Hatun bought from her brother a half-share of the two stores. They agreed that the store to the east would belong to Hatice Hatun, and that to the west to Abdülkerim. Hatice Hatun and Abdülkerim exchanged hujjets documenting the division. Alas, the hujjets wrongfully stated that the store to the west belongs to Hatice Hatun and that to the east to Abdülkerim. Subsequently, Ali Çavuş bought Abdülkerim’s half-share. Ali Çavuş says that, according to their agreement, the store to the right belongs to Hatice Hatun and the other one to Ali Efendi. Ali Çavuş asks the court to question Hatice Hatun and prepare hujjets in the light of her testimony. Hatice Hatun corroborates Ali Çavuş’s testimony. The court gives each side a hujjet that correctly documents the jointly agreed division.

Mahmiye-i İstanbul’da Eski Saray kurbünde sâkin olan Ali Efendi bin Mustafa tarafından husûs-ı âtiyi ikrâra vekîl vekâleti hasm-ı câhid mahzarında İbrahim bin Ali ve Ramazan bin Himmet şehâdetleriyle şer’an sâbite olan Ali Çavuş bin Kalender meclis-i şer’-i şerîfde Hadice Hâtun ibnet-i Şemseddin mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Galata’da Lonca Kapısı hâricinde vâki’ arsasının Ayasofya Vakfı’na yılda

yirmi akçe mukâta'ası olup şarkan Kara Hasan Reis dükkânı ve garben Mehmed Çelebi bin Ayni dükkânı ve kıbleten tarîk-i âmm ve şimâlen hisâr divârı ile mahdûd olan iki bâb kuyumcu dükkânının binâsı mezbûr Şemseddin'in mülk-i mahzı iken vefât itdükte mezbûr Şemseddin veresesinden sulbî oğlu Abdülkerim nâm kimesneyi ve kızı mezbûre Hadice'yi terk idüp binâ-i dükkân-ı mezbûr üç sehim olmak üzere bi-hasbî'l-irsi's-şer'î bir sehmi kızı mezbûre Hadice'ye ve iki sehmi mezbûr Abdülkerim'e intikâl itdikden sonra mezbûre hâtun dükkân-ı mezbûrdan mezbûr Abdülkerim'in iki sehim hissesinden buçuk sehimini nefsi içün iştirâ idüp zikr olunan iki bâb dükkânın binâsı mezbûrânın mülkleri olmağın ikisi rızâlarıyla şark tarafında olan bir bâb dükkânı mezbûre Hadice kabz ve kabûl idüp ve garb tarafında olan bir bâb dükkânı mezbûr Abdülkerim kabz ve kabûl idüp her biri vech-i muharrer üzere mutasarrıf olmak üzere ehaduhumâ âhara hüccet virdikde hüccetde sehven garb tarafında olan bir bâb dükkânı mezbûre hâtun ve şark tarafında olan bir bâb dükkânı mezbûr Abdülkerim tasarruf itmek üzere yazılıp ba'dehû müvekkilim mezbûr Ali Efendi zikr olunan iki bâb dükkândan mezbûr Abdülkerim'in nısıf hissesini iştirâ itmiş idi el-hâletü hâzihi mezbûrân Ali Efendi ve Hadice ittifâk idüp rızâlarıyla zikr olunan iki bâb dükkândan garb tarafında olan bir bâb dükkânı müvekkilim mezbûr Ali kabz ve kabûl idüp ve şark tarafında olan bir bâb dükkânı mezbûre Hadice kabz ve kabûl eyledi mezbûre Hadice Hâtun dahi suâl olunup cânib-i şer'den vech-i muharrer üzere hüccet virilsün didikde mezbûre Hadice Hâtun'a suâl olundukda cevâbında fi'l-vâki' hâl minvâl-i muharrer üzere olmuş idi ve hâlen zikr olunan iki bâb dükkândan rızâmız ile şark tarafında olan bir bâb dükkânı ben kabz ve kabûl idüp ve garb tarafında olan bir bâb dükkânı müvekkil-i mezbûr Ali Efendi kabz ve kabûl eyledi didikde her biri âharın vech-i muharrer üzere cârî olan kelâmını bi'l-muvâcehe tasdik itdükte mâ-vaka'a ketb olundu fî evâyili Cumâdelâhire sene [1026]

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Ali Reis, Kara Mehmed bin Abdi, Şaban bin Hamza, Receb bin Aydın.

710 - 1617 (1026) Galata 42: 53b/1 Tescil işlemi / Registration

Abdülkadir, karısı Fatma ile birlikte mahkemeye gelir. Abdülkadir, Mehmet Paşa Vakfı'ndan peşin kira ve günlük 2 akçeye bir ev kiraladığını söyler. Abdülkadir, bu evi vakıf mütevellisinin de izniyle 3000 akçeye Fatma'ya devrettiğini ve kirasını ödediği sürece Fatma'nın evi kullanabileceğini sözlerine ekler. Fatma da Abdülkadir'in söylediklerini doğrular. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Abdülkadir is in court with his wife Fatma. The former rents a house from the Mehmet Paşa Waqf for an advance payment plus rent of 2 akçe per day. Abdülkadir transfers the house to Fatma for 3000 akçe with the permission of the waqf mutawalli. Fatma is free to use the house as she wishes as long as she pays the rent to the waqf. Fatma corroborates Abdülkadir's account. The court registers the transaction.

Dâhil-i Galata Mahallâtından Yolcuoğlu Mahallesi sükkânından Abdülkadir bin el-Hâc Ali meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'atü'l-kitâb Fâtıma bint-i el-Hâc Ahmed muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Mehmed Paşa Vakfı'ndan ücret-i mu'accele ve yevmî ikişer akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olup hudûdının bir tarafı Hasan mülküne ve bir tarafı Mustafa bin Yahya mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmm ile müntehî olup fevkânî ve tahtânî iki beyt ve kenîfi hâvî menzilimin hakk-ı tasarrufunu mütevellî-i vakf-ı ma'rifetiyle zevcem merkûm Fatıma Hâtun'a üç bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye tefvîz idüp bedel-i tefvîz için üç bin akçeyi mezbûre yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledüm mâdâmki cânib-i vakfa ücret edâ ile tasarrufuna kimesne mâni' olmaya didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere sâdır olan ikrârını mücebince merkûm Fatıma Hâtun dahi vicâhen ve şifâhen tasdîk itmeğin vâki' hâl kayd olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelâhire lisene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Ramazana Efendi bin Mustafa, Yahya bin Ahmed, Mehmed bin Abdullah, Veli bin Durmuş ve gayruhum.

711 - 1617 (1026) Galata 42: 53b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'da yaptırılmış olan bir cami vakfının reayasından olup Galata'da oturan Dimitri, İbrahim Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, bir süre için Galata'dan ayrıldığını, o sırada söz konusu vakfın voyvodası Bayezit Ağa'nın kendisinin kaybolduğunu sanarak Galata'da kalan cariyesi Emine'yi 5000 akçeye İbrahim Çelebi'ye sattığını söyler. Dimitri, dönüşünde cariyesini geri almak için İbrahim Çelebi'ye dava açtığını belirtir. Dimitri, şimdi İbrahim Çelebi'den 1000 akçe ve Bayezit Ağa'daki 5000 akçeyi aldığını, dolayısıyla Emine'nin artık İbrahim Çelebi'nin cariyesi olduğunu sözlerine ekler. İbrahim Çelebi Dimitri'yi doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Dimitri, subject of a waqf mosque built in İstanbul, goes to court with İbrahim Çelebi. He states that he was away from Galata for some time. In the meantime, Bayezit Ağa, the vaivode of the waqf in question, concluded that he was missing and sold his concubine Emine, who stayed back in Galata, to İbrahim Çelebi for 5000 akçe. Upon his return, Dimitri sued İbrahim Çelebi to take back his concubine. Dimitri has now received 1000 akçe from İbrahim Çelebi and 5000 akçe from Bayezit Ağa, so Emine belongs to İbrahim Çelebi. İbrahim Çelebi corroborates Dimitri's account. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da binâ olunan Câmî-i Şerîf-i Sultânî Ev-kâfi re'âyâsından olup mahrûsa-i Galata sükkânından olan Kürkci Dimitri veled-i Nikola nâm zimmi meclis-i şer'-i şerîfde râfi'ül-kitâb İbrahim Çelebi bin Yakub mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ben Galata'dan çıkup âhar diyâra gitdüğimde beni gâib olmuşdur deyü el-ân mezbûr İbrahim Çelebi'nin yedinde olup şeref-i İslâm ile müşerref olan açık kaşlı orta boylı elâ gözli Rûsiyyetü'l-asl Emine bint-i Abdullah nâm câriyemi bunda kalmağın evkâf-ı mezbûre voyvodası olan Bayezid Ağa mezbûr İbrahim Çelebi'ye beş bin akçeye bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî' idüp ba'dehû ben gelüp câriye-i merkûmei mezbûr İbrahim

Çelebi’den da’vâ ve nizâ‘ eylemişidim el-hâletü hâzihî mezbûr İbrahim Çelebi mezbûr Bayezid Ağa’ya teslim eylediği beş bin akçe-den mâ’âda bana dahi bin akçe teslim idüp ve Bayezid Ağa yedinden dahi beş bin akçeyi alup kabz eyledüm mezbûr câriye-i müte‘allik mezbûr İbrahim Çelebi ile da’vâ ve nizâ‘ım kalmayup alâka yokdur câriye-i mezbûre merkûm İbrahim Çelebi’nin müştêrâ mülki olmuştur didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu tahrîren fî evâsıtı min Cumâdelâhire li-sene sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasan Bey bin Abdüssamed, Hüseyin Beşe bin Abdullah, Mehmed bin Cafer, Mustafa bin Ali Reis, İbrahim er-râcil ve gayruhum.

712 - 1617 (1026) Galata 42: 55a/1 Tescil işlemi / Registration

Ayşe, Kalafatçıbaşı Vakfı’nın mütevellisi Bali Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 2000 dirheme vakfa satar, sonra aynı evi bir yıllığına 300 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Ayşe is in court with Bali Çelebi, mutawalli of the Kalafatçıbaşı Waqf. She takes out a 2000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. Then she rents the same house from the waqf for 300 dirhem for a period of one year. The court registers these transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

713 - 1617 (1026) Galata 42: 55b/2 Tescil işlemi / Registration

Yani, Horolo ile birlikte mahkemeye gelir. Yani, Nikola’nın Ali Kethüda Vakfı’ndan kiraladığı fırını, mütevellinin haberi olmadan kendisine 35.000 akçeye devrettiğini ve bu paranın 17.100 akçesi-

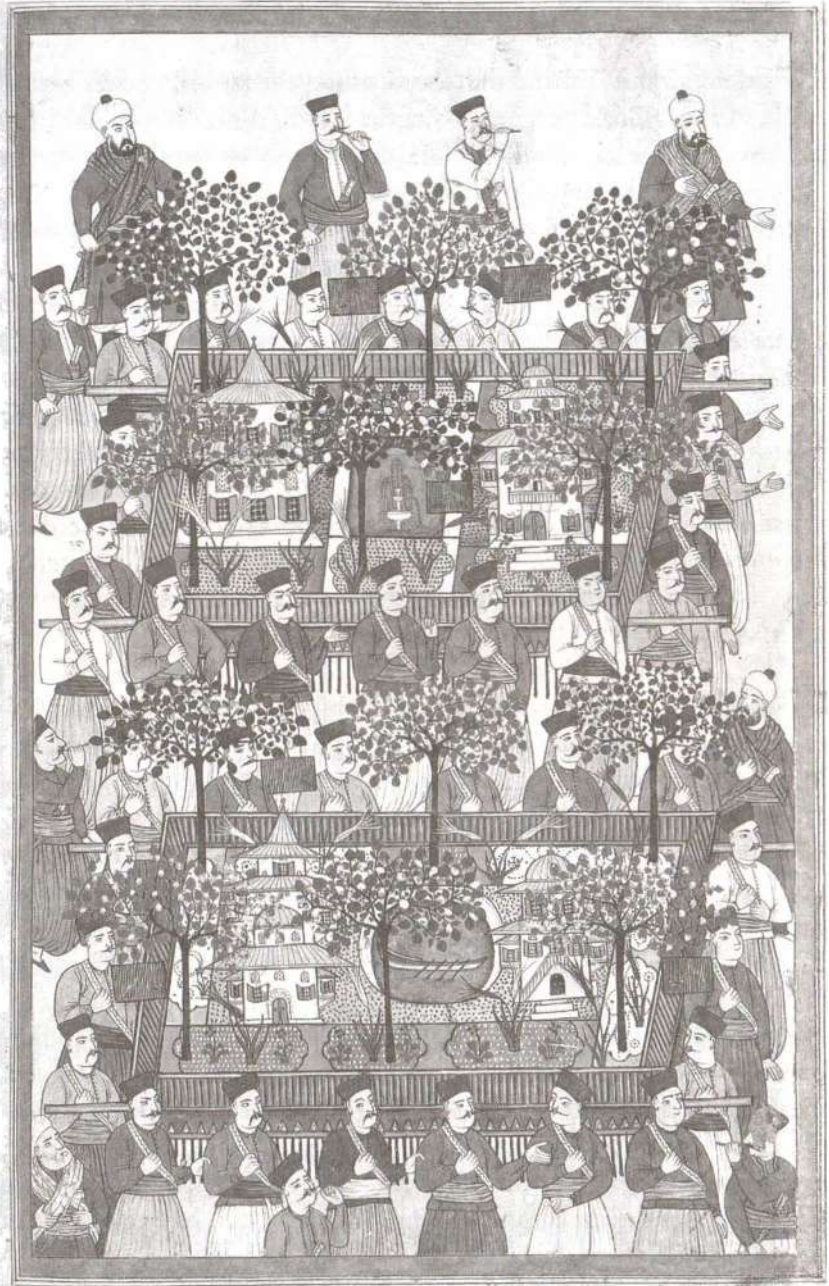
ni aldığını söyler. Yani, daha sonra mütevellî izni olmadığı gerekçesiyle fırını Nikola'ya geri vermiştir. Şimdi Yani, Nikola'daki parasının alınmasına, kendisine ulaştırılmasına ve gerekirse Nikola karşısında mahkemeye çıkmaya Horolo'yu vekil tayin etmektedir. Horolo vekâleti kabul eder. Mahkeme de bu tayin işlemini sicile kaydeder.

Yani is in court with Horolo. He states that Nikola sold him a bakery that he had been renting from the Ali Kethüda Waqf for 35,000 akçe, without the permission of the mutawalli. Yani paid 17,100 akçe of the total. Subsequently, he returned the bakery to Nikola, on the ground that the mutawalli had not given his permission. Now Yani appoints Horolo as his legal agent to collect his money from Nikola, bring it to him, and sue Nikola if necessary. Horolo accepts the legal agency. The court registers the appointment.

Kasaba-i Kasım Paşa'da Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin Yani veled-i Kondro nâm zimmî mahfil-i kazâda râfi'ü'l-kitâb Horolo veled-i Yani nâm habbâz muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Nikola veled-i Yani nâm zimmî kasaba-i merkûmede vâki' merhûm Ali Kethüda Vakfı'ndan icâre-i mü'eccele ve mu'accele ile taht-ı tasarrufunda olup sipâhî fırını dimekle ma'rûf etmekci fırınına ma'rifet-i mütevellîsiz bana otuz beş bin akçeye tefvîz idüp on bin yedi yüz akçesini benden ahz ü kabz itdükdən sonra ma'rifet-i mütevellî olmamakla dükkân-ı merkûmı mezbûr Nikola yedine red ve def' itmişdim el-hâletü hâzihî mukâbele-i tefvîzde merkûm Nikola'ya virdiğim on bin yedi yüz akçeyi mezbûrdan ahz ü kabz ve bana îsâ[le] ve lede'l-hükkâm mürâfa'aya mezbûr Horolo'yı vekîl ve menâbıma nâib nasb ve ta'yîn eyledüm deyücek merkûm Nikola [Horolo] vekâleti kabûl ve umûr-ı lâzimesini îfâyâ müte'ahhid olmağın vâki' hâl kayd olundu fî 18 Cumâdelâhire sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Gazanfer bin Abdullah, Yusuf bin Yakub, Mehmed bin Abdullah, Şaban bin Hamza, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

Levni'nin fırçasından 1720'de İstanbul'da düzenlenen şehzadelerin sünnet şenliğinde şekerçi esnaflı, şeker maketlerle geçit alayında.

Candy makers of Istanbul with models made of sugar, in celebration of the circumcision of several princes in 1720, by Levni.

714 - 1617 (1026) Galata 42: 56b/3 Tescil işlemi / Registration

Dimitri, Nikola ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, Gazi İbrahim Paşa Vakfı'ndan Galata'daki Şekerciler Çarşısı'nda bulunan bir şekerçi dükkânını günlük 12 akçeye kiralamış olup, şimdi bu dükkânı içinde bulunan eşyalarla birlikte bir yıllığına 700 akçeye Nikola'ya devretmiştir. Vakfa günlük 12 akçe ödediği sürece Nikola dükkânı istediği gibi kullanabilecektir. Nikola, Dimitri'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Dimitri goes to court with Nikola. Dimitri had rented a candy store in Galata's Candy Market (Şekerciler Çarşısı), which belongs to the Gazi İbrahim Paşa Waqf, at 12 akçe per day. Now he is transferring to Nikola the store and its furnishings for 700 akçe for a period of one year. Provided he pays 12 akçe per day to the waqf, Nikola is free to use the store as he wishes. Nikola corroborates Dimitri's account. The court registers the transaction.

Dimitri veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ül-kitâb Nikola veled-i Mihal nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp merhûm Gazi İbrahim Paşa Vakfı'ndan olup mahrûsa-i Galata'da Şekerciler Suku'nda vâki' icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufumda olan bir bâb şekerçi dükkânını günde on ikişer akçeye ve içinde vâki' olup beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm olup mülk-i mahzûm olan evânımı dahi târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mezbûr Nikola'ya yedi yüz akçeye icâr eyledüm mezbûr dahi istîcâr eyledi mezbûr Nikola dükkân-ı mezbûrun icâresi olan yevmî on iki akçeyi be-her yevm cânib-i vakf-ı mezbûra ve içinde olan evânımın icâresi olan yılda yedi yüz akçeyi bana teslîm eylesün didikde gıbbe't-tasdîk vicâhen mâ-vaka'a ketb olundu hurrire fi'l-yevmi'l-ışrîn min Cumâdelâhire li-sene sitte ve 'ışrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Ahmed, Ali bin İslam, Mehmed bin Abdi, Andriye Manol, Yakol Berase ve gayruhum.

715 - 1617 (1026) Galata 42: 57b/2 Dava / Adjudication

Galata'da toplanan tartı vergisi (rüsum-ı kantariye), padişahın İstanbul'da yaptırmakta olduğu caminin vakfına aktarılmaktadır. Bu vergiyi toplamakla görevli Osman Çelebi, Zafir ve Yorgi karşısında mahkemeye çıkar. Osman Çelebi, Galata'da tartılan malların 10 vukıyyeden fazlasının devlet tartısıyla tartılması ve satandan 1 akçe, alandan da 0,5 akçe vergi kesilip söz konusu vakfa aktarılmasının emr-i şerifle bildirildiğini söyler. Adı geçen Hıristiyanlar, emr-i şerife aykırı olarak 800 vukıyye demiri kendi tartılarıyla tartmışlardır. Görüşleri sorulduğunda Zafir ve Yorgi, Osman Çelebi'nin savını doğrularlar. Mahkeme, Zafir ve Yorgi'yi emr-i şerife uymaları konusunda uyarır. İşlem sicile kaydedilir.

The weighing tax (rüsum-ı kantariye) revenues collected in Galata are transferred to the waqf of a mosque being built by the Sultan in İstanbul. Osman Çelebi, collector of weighing tax, sues Zafir and Yorgi. According to a Sultanic order (emr-i şerif), in Galata all goods weighing more than 10 vukıyye should be weighed using state scales, with the seller and buyer paying 1 and 0.5 akçe tax, respectively, to be transferred to the mosque waqf. The Christians in question acted against the Sultanic order in weighing 800 vukıyye iron in their own scale. Questioned by the court, Zafir and Yorgi accept Osman Çelebi's claim. The court instructs them to obey the Sultanic order, and registers the instruction.

Devletlü ve sa'âdetlü pâdişâh-ı İslâm halleda'llâhü mülkehû ilâ kıyâmî's-sâ'a ve sâ'atî'l-kıyâm hazretlerinin hâlen mahmiyye-i İstanbul'da binâ ve inşâ eyledikleri câmi'-i şerîf evkâfından olan mahrûsa-i Galata'nın rüsum-ı kantâriyyesinin zâbıtı Osman Çelebi bin Abdullah meclis-i şer'î şerîfde Zafir veled-i Nikola ve Yorgi veled-i Nikola nâm zimmîler mahzarlarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede kabbânlarda ve taşrada vezn olunan metâ'in on vakıyyeden ziyâdesi mîrî kantâr ile vezn olunup bir akçe satandan ve yarım akçe alandan vakf-ı şerîf için resm olunmak ta'yîn olunup sâhibleri kendü kantârlarıyla vezn eylemeğe men'

olunmak taleb iderim didikde fi'l-vâki' mezbûrun yedinde olan emr-i şerîfde vech-i muharrer üzre mestûr ve mukayyed olmağın mezbûrâna suâl olundukda mezbûrân zimmîler sekiz yüz vakıyye demiri kendü kantârlarıyla vezn eylediklerin mu'terifler olmağın te'dîb olunup ba'de'l-yevm ber-mûceb-i emr-i şerîf on vakıyyeden ziyâde olan metâ'ı kendü kantarlarıyla vezn itmeyüp mirî kantâr ile vezn olunmak üzre tenbîh olundu cerâ zâlik fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Cumâdelâhir li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Mehmed bin Abdi, Hızır bin Bayram.

716 - 1617 (1026) Galata 42: 58a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ekmekçi Yani, Nikola ile birlikte mahkemeye gelir. Yani, Nikola'nın Kasımpaşa'da bulunup Yahya Kethüda Vakfı'na ait olan bir ekmekçi dükkânını kiraladığını söyler. Yani, dükkânı 35.000 akçeye Nikola'dan devralmış ve paranın 10.700 akçesini ödemiştir. Daha sonra devir işleminin mütevellî izni olmadan gerçekleştiği gerekçesiyle devir işlemi iptal olmuştur. Yani parasını geri istediğinde, Nikola'yla aralarında anlaşmazlık çıkmış, ancak aracılardan yardımıyla 7300 akçe üzerine sulh yapmışlardır. Nikola, Yani'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Bread maker (ekmekçi) Yani goes to court with Nikola. Nikola rented a bread store in Kasımpaşa belonging to the Yahya Kethüda Waqf. He then transferred the store to Yani for 35,000 akçe and collected 10,700 akçe of the sum. Yani states that they then annulled the transfer since approval of the mutawalli was missing. When Yani wanted Nikola to return his payment, they had a dispute. Nevertheless, upon mediation they reached an amicable settlement for 7300 akçe. Nikola corroborates Yani's testimony. The court registers the transaction.

Etmekciler zümresinden Yani veled-i Kondro meclis-i şer'î şerîfde râfi'ül-kitâb Nikola veled-i Yani muvâcehesinde ikrâr ve itti-

râf idüp bundan akdem merhûm Yahya Kethüda Vakfı'ndan Kasaba-i Kasımpaşa'da vâki' olup ücret-i mu'accele ve mü'eccele ile merkûm Nikola'nın taht-ı tasarrufunda olup sipâhî fırını dimekle ma'rûf etmekci dükkânının hakk-ı tasarrufunu otuz beş bin akçeye bana tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl idüp meblağ-ı mezbûrun on bin yedi yüz akçesini merkûm Nikola'ya edâ ve teslim itdükden sonra ma'rifet-i müteveli olmamağın dükkân-ı mezbûr tefvîzden rücû' idüp merkûm Nikola'ya red ve teslim itmişdim el-hâletü hâ-zihî bedel-i tefvîzinden merkûm Nikola'ya edâ ve teslim itdiğim on bin yedi yüz akçeyi merkûm Nikola'dan talep itdiğimde beynimize muslihûn tavassut idüp [...] yedi bin yedi yüz akçeye beynimizde akd-i sulh vâki' olup ben dahi sulh-i mezbûr kabûl ve meblağ-ı mezbûr merkûm Nikola yedinden alup ve kabz idüp bâkî kalan üç bin akçeden merkûm Nikola'nın zimmetini ibrâ eyledüm didikde mezbûr Yani'nin vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını merkûm Nikola dahi vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk itmeğın vâki' hâl kayd olundu fî evâhiri Cumâdelâhire li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin el-Hâc Abdullah, Mehmed bin Abdi, Hızır bin Bayram, Piri bin Abdünnebi, Yusuf bin Murad, Dimo veled-i Drako, Yorgi veled-i Nikola, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Mehmed.

717 - 1617 (1026) Galata 42: 59a/1 Tescil işlemi / Registration

Ali Beşe, Sefer Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Beşe, vakıftan kiralamış olduğu at değirmenini içindeki ürünleri ve araç gereçleriyle birlikte 17.000 akçeye Sefer Beşe'ye satmış olup parasını almıştır. Sefer Beşe Ali Beşe'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ali Beşe is in court with Sefer Beşe. Ali Beşe has sold to Sefer Beşe a horse mill he has rented from the waqf, along with the commodities inside and its equipment, for 17,000 akçe. Payment has been made. Sefer Beşe corroborates Ali Beşe's account. The court registers the sale.

Dâhil-i mahmiyye-i Galata mahallâtından Karaköy Mahallesi sâkinlerinden Ali Beşe ibn Ahmed meclis-i şer‘-i enver ve mahfil-i dîn-i münevverde râfi‘ü’l-kitâb Sefer Beşe ibn Abdullah muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Dragoman Vakfı’ndan mahalle-i mezbûrede vâki‘ ücret-i mu‘accele ve mü‘eccele ile taht-ı tasarrufumda olan bir bâb at değirmeninin içinde vâki‘ silk-i mülkümde olan on dört re’s bârgîr ve on üç müd buğday ve iki müd dakîk ve otuz çeki odun ve on iki aded çuval ve altı aded garbal ve dört aded elek ve iki aded fuçı ve üç aded kille bu zikr olunan metâ‘larımı safka-i vâhîde ile bey‘-i bât-ı kat‘î ile merkûm Sefer Beşe’ye on yedi bin akçeye bey‘ idüp kabz-ı semen ve teslîm-i mebî‘ eyledüm ba‘de’l-yevm zikr olunan eşyâ mülk-i müşterâsıdır didikde merkûm Ali Bey vech-i meşrûh cârî olan ikrârını merkûm Sefer Beşe vicâhen tasdîk ve tahkîk idicek mâ-hüve’l-vâki‘ ketb ü tahrîr olundu hurrîre fî evâhiri Cumâdelâhire li-sene sitte ve ‘işrine ve elf Şühûdü’l-hâl

El-Hac Mehmed bin Abdullah, Şaban ibn Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Halil bin Ferhad, Ahmed Bey ibn Abdüllatif, Yusuf bin Ferhad, Ali bin Mehmed.

718 - 1617 (1026) Galata 42: 59b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Andon, Mustâfa Paşa Vakfı’nın mütevellisi Hasan Bey ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 12.000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yılığına 1200 dirheme vakıftan kiralar. Yorgi ve Dimitri söz konusu paraya kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Andon is in court with Hasan Bey, mutawalli of the Mustafa Paşa Waqf. Andon takes out a 12,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 1200 dirhem for a period of one year. Yorgi and Dimitri serve as sureties for the money. The court registers these transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

719 - 1617 (1026) Galata 42: 59b/2 Tescil işlemi / Registration

Yani, Galata'daki Müeyyedzade Mahallesi'nin avarız vergisinin karşılanması için vakfedilmiş paranın mütevellisi Yahya ile birlikte mahkemeye gelir. Yani, adı geçen vakfa toplam 13.500 dirhem borcu olduğunu, bu paranın 1500 dirheminin faiz (çuka bedeli olarak ifade ediliyor) olduğunu söyler. Yani, bu borcunu bir yıl içinde ödeyecektir. Bataşna adındaki Hristiyan, paranın tamamına kefil olmuştur. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Yani is in court with Yahya, mutawalli of funds endowed for payment of extraordinary tax (avarız) of Galata's Müeyyedzade neighborhood. Yani states that he owes the waqf 13,500 dirhem, including 1500 dirhem as interest (expressed as the price of broad cloth). Yani will make restitution in one year. Bataşna, a Christian, serves as surety for the whole debt. The court registers the transaction.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

720 - 1617 (1026) Galata 42: 63b/1 Tescil işlemi / Registration

Kendi vakfettiğı paranın mütevellisi olan Topçu Piyale Beşe, Atnaş ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Piyale Beşe, Atnaş'ın evini istiglal (ipoteş, rehin) yoluyla 40.000 akçeye vakfa sattığını söyler. Atnaş daha sonra aynı evi aralarında belirledikleri bir paraya kiralamıştır. Piyale Beşe, şimdi Atnaş'ın söz konusu satış ve kira bedelini kendisine ödediğini ve kendisinin de ev üzerindeki rehini kaldırdığını sözlerine ekler. Atnaş, müteveli Piyale Beşe'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Topçu Piyale Beşe, mutawalli of funds he himself endowed, is in court with Atnaş. He states that Atnaş took out a 40,000 akçe mortgage (istiglal) on his house from him. Then Atnaş rented the house for a mutually agreed amount. Now, he says, Atnaş has pa-

id him the sale price and the rent and, in return, he has released the pawn on the house. Atnaş corroborates mutawalli Piyale Beşe's account. The court registers the transaction.

Topcı dimekle ma'rûf olup kendü vakfı olan nukûdun bi'l-fi'l mütevellisi olan Piyale Beşe ibn Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde mahrûsa-i Galata'da Lonca Mahallesi'nde sâkin Atnaş veled-i Yorgi nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr idüp mezbûr Atnaş bundan akdem mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan fahrû'l-muhadderât Servan Hâtun ibnet-i Abdullah mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd olan mülk menzili mâl-i vakf-ı mezbûr ile kırk bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bana istiglâl tarîki ile bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr eyledikten sonra menzil-i mezbûr mezbûr Atnaş müddet-i ma'lûme ve ücret-i mu'ayyene ile isticâr eylemiş idi el-hâletü hâzihi meblağ-ı mezbûr kırk bin akçeyi ve târîh-i kitâba gelince hâsıl olan icâreyi mezbûr Atnaş bi't-tamâm bana teslîm idüp ben dahi bi't-tevliye mezbûrun yedinden alup kabz idüp menzil-i mezbûr mezbûr Atnaş'a teslîm idüp fekk-i rehin eyledüm min ba'd menzil-i mezbûrda alâka ve medhalim kalmadı didikde mütevellî-i mezbûrun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-mukarrün-lehü'l-mezbûr Atnaş bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhiri Cumâdelâhire lisene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Hasan bin Abdullah, Osman Çelebi bin Ahmed el-bevvâb, el-Hâc Ahmed bin Abdullah el-bevvâb, el-Hâc Emrullah bin Piri el-bevvâb, Yusuf Beşe bin Murad, Piri bin Abdullah el-muhzır, Mehmed bin Hüseyin el-kâtib, Ahmed Çelebi bin Hasan er-râcil ve gayruhum.

721 - 1617 (1026) Galata 42: 67b/5 Tescil işlemi / Registration

Nazenin, Ferhat Ağa Vakfı'nın mütevellisi Ahmet ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 4000 dir-

heme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yıllığına 400 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Nazenin is in court with Ahmet, mutawalli of the Ferhat Ağa Waqf. She takes out a 4000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 400 dirhem for a period of one year. The court registers these transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

722 - 1617 (1026) Galata 42: 68a/1 Dava / Adjudication

Hacı Ferruh Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, Yanaki karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Çelebi, Mihal'in eski mütevellî Hacı Memi'den vakıf parasından 20.000 akçe borç aldığını ve Yanaki'nin bu paraya kefil olduğunu söyler. Şimdi mütevellî Ahmet Çelebi 20.000 akçeyi vekil Yanaki'den istemektedir. Görüşü sorulduğunda Yanaki, Mihal'in vakıftan borç aldığını doğrulamakla birlikte kendisinin dört yıl önce bu borcunu eski mütevellî Hacı Memi'ye ödediğini söyler. Ahmet Çelebi, Yanaki'nin ifadesini reddeder. Yanaki'den savını destekleyen kanıt istenildiğinde, mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Yanaki'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta davalı Yanaki davayı kazanır.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Hacı Ferruh Waqf, sues Yanaki. The former claims that Mihal had borrowed 20,000 akçe from the former mutawalli Hacı Memi out of waqf funds, with Yanaki serving as surety for his debt. Now the mutawalli wants Yanaki to settle the 20,000 akçe. Questioned by the court, Yanaki states that Mihal did indeed borrow money from the waqf but four years ago he paid it back to the former mutawalli Hacı Memi. Mutawalli Ahmet Çelebi rejects Yanaki's account. Asked to bring evidence, Yanaki calls witnesses to court, who corroborate his account. In the end, the defendant Yanaki wins the case.

Mahmiyye-i Galata'da el-Hâc Ferruh Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi bin Hüseyin meclis-i şer'-i şerîfde râfi'ü'l-kitâb Yanaki veled-i Pavlo muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem Mihal nâm zimmî vakf-ı mezbûra sâbıkan mütevellî olan el-Hâc Memi nâm müteveffâdan yirmi bin akçe istidâne ve kabz idüp meblağ-ı mezbûra merkûm Yanaki emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olmuşidi hâlen sâlifü'z-zikr yirmi bin akçeyi merkûm Yanaki'den da'vâ iderim suâl olunup alivirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-suâl merkûm Yanaki cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı mezbûr mâlından merkûm Mihal zimmetinde yirmi bin akçe olup meblağ-ı mezbûresin emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olmuşidim lâkin târîh-i kitâbdan dört yıl mukaddem sâlifü'z-zikr yirmi bin akçeyi kefâletim hasebiyle mütevellî-i sâbık el-Hâc Memi'ye edâ ve ifâ idüp merkûm el-Hâc Memi meblağ-ı mezbûrı ahz ü kabz eyledüm deyü ikrâr eylemişdir ikrârına beyyinem dahi vardır deyücek gibbe'l-istintâk merkûm Ahmed Çelebi husûs-ı mezbûrı vech-i meşrûh üzre olduğunu münkir olmağın merkûm Yanaki'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Câmî-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden udûl-i müslimînden el-Hâc Mehmed bin Süleyman ve Piri bin Abdünnebi li-eclî's-şehâde hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakîka vakf-ı merkûma sâbıkâ mütevellî el-Hâc Memi nâm müteveffâ târîh-i kitâbdan dört yıl mukaddem bizim huzûrumuzda vakf-ı mezbûr mâlından Mihal nâm zimmî zimmetinde olup merkûm Yanaki'nin emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olduğu yirmi bin akçeyi bi't-tamâm kefil-i merkûm Yanaki yedinden tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledüm deyü ikrâr eyledi mütevellî-i sâbık el-Hâc Memi'nin vech-i meşrûh üzre ikrârına şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü ikrâr-ı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gibbe't-ta'dîl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olup merkûm Ahmed Çelebi dahi da'vâdan men' birle vâki' hâl kayd olundu fî evâ-yili Receb li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Şaban bin Hamza, Osman bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Piri bin Abdünnebi, fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi.

723 - 1617 (1026) Galata 42: 68a/2 Tescil işlemi / Registration

Mustafa Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, Sefer Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Mehmet Çelebi, Ayşe Hatun'un vakıftan peşin kira ve günlük 7 akçeye kiraladığı olduğu evin yıkılmaya yüz tuttuğunu ve oturulamayacak duruma düştüğünü ve vakfın onarım için parasal gücü olmadığı için de evin on yıldır boş durduğunu söyler. Mehmet Çelebi, Ayşe'nin evin kullanım haklarını Sefer Beşe'ye devrettiğini, Sefer Beşe'nin vakfa peşin kira bedeli olarak 6000 akçe ödediğini ve günlük 3,5 akçeye evi kiraladığını belirtir. Mehmet Çelebi, Sefer Beşe'nin evi kendi parasıyla onaracağını ve günlük 3,5 akçe kira bedelini ödediği sürece evi kullanabileceğini sözlerine ekler. Sefer Beşe müteveli Mehmet Çelebi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Mustafa Ağa Waqf, is in court with Sefer Beşe. The former states that a house Ayşe Hatun had been renting from the waqf for an advance payment plus rent of 7 akçe per day is in disrepair. Since the waqf lacks funds to fix the house, it has been vacant for ten years. He adds that Ayşe transferred to Sefer Beşe the usufruct rights of the house. Sefer Beşe rented the house from the waqf for a 6,000 akçe advance payment plus 3.5 akçe per day. Sefer Beşe will repair the house out of his own pocket and will be able to use the house as long as he pays the waqf 3.5 akçe per day. Sefer Beşe corroborates mutawalli Mehmet Çelebi's account. The court registers the transaction.

Kasaba-i Tophane'de merhûm Mustafa Ağa Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellisi olan Mehmed Çelebi ibn Abdi meclis-i şer'-i şerîfde râfi'ü'l-kitâb Sefer Beşe ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûrede Hendekbaşı Mahallesi'nde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûrdan Hüseyin Ağa tassarrufunda olan menzil ve iki taraftan Şeyh Sinan Erbili Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki bâb tahtânî ve iki bâb fevkânî odaları ve fırını ve bi'r-i mâyi müstemil olan menzili icâre-i mu'accele ve yevmî yedi akçe icâre-i mü'eccele ile Ayişe Hâ-

tun ibnet-i Abdullah nâm hâtunun tasarrufunda olup lâkin menzil-i mezbûr harâbe-müşrif olup kâbil-i süknâ olmayup on seneden ziyâde hâlî ve mu'attal kalup cânib-i vakıfndan dahi [...] olmamağın ta'mîr ve meremmâta mecâl olmayup ve mezbûre Ayişe'den dahi bir akçe icâre olunmak mümkün olmamağın mezbûre Ayişe hakk-ı tasarrufunu mezbûr Sefer Beşe'yi fâriğa olup mezbûr sefer Beşe altı bin [akçe] virüp ben dahi tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledüm ve menzil-i mezbûrun icâresi yevmî üçer buçuk akçe olmak üzre kendü mâlından ta'mîr ve meremmete mübâşeret idüp bir niçe akçe harc ve sarf itmek mukarrer olmağın menzil-i mezbûrun icâre-i mü'eccelesi yevmî üçer buçuk akçe ider deyü ba'de'l-yevm üçer buçuk akçeye olmuştur mâdâmki yevmî ta'yîn olunan üçer buçuk akçe icâre-i mü'ecceleyi cânib-i vakfa edâ eyliye mutasarrıf olup kimesne tasarrufuna mâni' ve müzâhim olmaya didikde mütevellî-i mezbûrun ikrârını el-mukarrün-lehü'l-mezbûr Sefer Beşe bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka'a ketb olundu hurrire fî gurrei şehri Recebi'l-mürecceb li-sene sitte ve işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Şeyh Mehmed Efendi el-kâdî, Hüseyin ibn Hüseyin, Mehmed bin Abdi, Murad Beşe bin Abdullah, Abdi bin Mehmed, İbrahim Çelebi bin Mehmed, Hüseyin Efendi ibn Piri.

724 - 1617 (1026) Galata 42: 68b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Fositre adındaki Hristiyan kadının vekili Paskal, Perizat Hatun Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Fositre, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 5000 akçeye adı geçen vakfa satmış olup, daha sonra aynı evi bir yıllığına 500 akçeye vakıftan kiralamıştır. Paskal ve Mihal, paranın ödenmemesi durumunda evi boşaltmaya ve parayı ödemeye kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Paskal, legal agent of Fositre, a Christian woman, is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of the Perizat Hatun Waqf. Fositre took out a 5000 akçe mortgage (istiglal) on her house from

the waqf. Then she rented the same house from the waqf for 500 akçe for a period of one year. Paskal and Mihal guarantee to get the house vacated and settle the debt if the money is not repaid. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

725 - 1617 (1026) Galata 42: 68b/4 Tescil işlemi / Registration

Sefer Beşe, Mustafa Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Sefer Beşe, adı geçen vakıftan 1000 dirhemi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 13.000 dirhem borç aldığını söyler. Sefer Beşe borcunu bir yıl içinde ödeyecektir. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Sefer Beşe is in court with Mehmet, mutawalli of the Mustafa Ağa Waqf. The former states that he owes the waqf 13,000 dirhem, including 1000 dirhem as interest (expressed as the price of broad cloth). Sefer Beşe will pay back the debt in one year. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is Arabic.*]

726 - 1617 (1026) Galata 42: 69a/2 Tescil işlemi / Registration

Mehmet, Seyyit Muharrem Efendi Vakfı'nın mütevellisi Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, sahibi olduğu binalarını istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 16.000 dirheme adı geçen vakfa satar, sonra da aynı binaları bir yıllığına 2400 dirheme vakıftan kiralar. Mustafa, Mehmet'in bu paraları ödememesi durumunda binaları boşaltmaya ve parayı vakfa ödemeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Mehmet is in court with Ahmet, Mutawalli of the Seyyit Muharrem Efendi Waqf. He takes out a 16,000 dirhem mortgage (is-

tiġlal) on his buildings from the waqf. Then he rents the same buildings from the waqf for 2400 dirhem for a period of one year. Mustafa serves as surety, agreeing to have the buildings vacated and pay the debt if Mehmet fails to do so. The court registers these transactions.

[Oriġinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

727 - 1617 (1026) Galata 42: 69b/2 Tescil işlemleri / Registration

Muhyittin Halife Mahallesi'nde oturan Saliha Hatun, ölen imam Mahmut Halife'nin oğlu Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Saliha Hatun, adı geçen mahallenin avarız vergisi giderlerini karşılamak için 2000 akçe vakfetmek istemiş, ancak aralarında imam Mahmut'un bulunduğu birkaç mahalleli mahallenin bu paraya gereksinim duymadığını söylemişlerdir. Bunun üzerine parayı, Kuran okunması için vakfederek imam Mahmut'a vermiştir. Saliha Hatun, parayı mütevellîye teslim etmediği ve vakfiyeyi tescil ettirmediği için vakfın geçersiz olduğunun anlaşıldığını, bu arada imam Mahmut'un öldüğünü belirtir. Saliha Hatun, daha sonra parasını geri almak için Mustafa'ya dava açmış, ancak parasını alamamıştır. Şimdi ise paranın 700 akçesini Mustafa'dan almıştır. Kalan 1300 akçeyi, Mustafa'ya 1300 akçe borcu olan İslamzade Mehmet, Saliha Hatun'a ödemeyi taahhüt etmiştir.

Saliha Hatun, a resident of the Muhyittin Halife neighborhood is in court with Mustafa, son of the late prayer leader (imam) Mahmut Halife. She states that when she attempted to endow 2000 akçe for the payment of the neighborhood's extraordinary tax (avarız), some residents of the neighborhood, including prayer leader Mahmut, mentioned that they did not need the money. She then endowed the money for Quran reading and handed it over to prayer leader Mahmut. Alas, since she neglected to give the money to the mutawalli and failed to have the waqf charter (vakfiye) registered, the waqf was annulled. In the meantime, pra-

yer leader Mahmut passed away. Earlier Saliha Hatun unsuccessfully sued Mustafa to reclaim her money. Now, she says, she has collected 700 akçe from Mustafa. Further, it has been agreed that the rest will come from İslamzade Mehmet, who owes Mustafa 1300 akçe.

Kasaba-i Tophâne'de Muhyiddin Halife Mahallesi sâkinelerinden Saliha Hâtun ibnet-i Mustafa meclis-i şer' de mahalle-i mezbûrede imâm olup bundan akdem fevt olan Mahmud Halife'nin sulbî oğlu Mustafa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan [akdem] mahalle-i mezbûre avârızıyçün iki bin akçe vakf idüp ahâlî-i mahalleden birine def' ve teslîm murâd itdiğimde mezbûr Halife ve ehl-i mahalleden birkaç âdem mahalle-i mezbûrenin avârız vakfına ihtiyâc yokdur âhar cihete vakf eyle didiklerinde Sûre-i Amme tilâvetiyçün vakf idüp mezbûr Mahmud Halife'ye def' ve teslîm eylemişidim teslîmi ile'l-mütevellî ve tescîl bulunmayup vakf sahîh ve lâzım olmamağla mezbûr Mahmud Halife fevt oldukda sâlifü'z-zikr iki bin akçeyi merkûm Mustafa'dan da'vâ ve taleb itmîşidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûrun yedi yüz akçesini merkûm Mustafa yedinden alup ve kabz idüp ve bin üç yüz akçesini dahi merkûm Mustafa'nın İslamzâde Mehmed Efendi'nin hakkı olan bin üç yüz akçeyi üçümüz bir meclisde iken bana havâle idüp ben dahi kabûl eyledim meblağ-ı mezbûr bin üç yüz akçeden merkûm Mustafa zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı didikde mezbûre Fatıma'nın ikrârını merkûm Mustafa tasdîk itmeğın vâki' hâl kayd olundu fî evâyili Recebi'l-ferd sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Mahmud bin Ahmed, Ömer bin Ahmed, İsmail bin Abdullah, Musallî bin Ali, İsa Ağa, Mustafa bin Abdullah, Piri bin Abdullah.

728 - 1617 (1026) Galata 42: 70a/1 Dava / *Adjudication*

Hanım Hatun Vakfı'nın mütevellisi Hasan, ölen Mustafa Çelebi'nin kızı Saima'nın vasisi Feridun Hatun karşısında mahkemeye

çkar. Mütevellî Hasan, Mustafa Çelebi'nin yaşamında bir çiftlik evini adı geçen vakfın o dönemde mütevellîsi olan Cafer Bey'e istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 10.000 akçeye sattığını söyler. Mustafa Çelebi daha sonra aynı evi bir yıllığına 1000 akçeye vakıftan kiralamış, mahkemeden bunu belgeleyen bir istiglal hücceti almıştır. Mütevellî Hasan, Mustafa Çelebi'nin öldüğünü belirterek paranın ödenmediği gerekçesiyle eve vakıf adına el koymak ister. Ancak Feridun Hatun buna engel olur. Mütevellî Hasan, elindeki hücceti mahkemeye sunarak Feridun Hatun'un evi kendisine teslim etmesi gerektiğini ileri sürer. Feridun Hatun ise hüccetin içeriğini reddeder. Mahkeme, mütevellî Hasan'dan hüccette yazılanları kanıtlamasını ister. Mütevellî Hasan'ın mahkemeye çağırdığı şahitler de hüccette yazılanlar doğrultusunda görüş bildirirler. Mütevellî Hasan da savını desteklemek üzere yemin eder. Sonuçta, mahkeme söz konusu para vakfa ödenmediği sürece davacı mütevellî Hasan'ın evi istediği gibi kullanabileceğine karar verir.

Hasan, mutawalli of the Hanım Hatun Waqf, sues Feridun Hatun, guardian of the late Mustafa Çelebi's daughter Saime. Mutawalli Hasan states that during his lifetime Mustafa Çelebi had taken out a 10,000 akçe mortgage (istiglal) on a farm house from the mutawalli of the period, Cafer Bey. Then he had rented the same house from the waqf for 1000 akçe for a period of one year. The court had issued a mortgage hujjet documenting the transactions. Mutawalli Hasan wants to take over the house on the ground that Mustafa Çelebi has passed away and the debt remains unpaid. Feridun Hatun prevents him from doing so. Presenting to court the hujjet, Mutawalli Hasan claims that Feridun Hatun should hand the house over to him. For her part, she rejects the hujjet. The court then asks mutawalli Hasan to prove the hujjet's validity. He does so through witness accounts and also takes an oath. In conclusion, the court decides that the plaintiff Mutawalli Hasan may use the house as he pleases unless the payment in question is made.

Merhûme Hanım Hatun Vakfı'nın berât-ı şerîf ile bi'l-fi'l mütevellî[sî] olan Hasan bin Maden meclis-i şer'î şerîfde mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Beşiktaş'da sâkin iken vefât iden mer-

hûm Mustafa Çelebi bin Kurd nâm kimesnenin sulbiye sağîre kızı olup Kazâ-i Sabancı'da sâkine olan Saime'nin kibel-i şer'-i şerîfden mansûbe vasîsi ve zikri âtî olan çiftlik menziline vesâyeti hasebiyle vâzî'atü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Feridun Hatun ibnet-i Abdullah mahzarında takrîr-i da'vâ idüp müteveffâ-yı mezbûr Mustafa hâl-i hayâtında Kazâ-i Sabancı'da Karagülli nâm karyede vâkî' olup hudûdının etrâf-ı erba'ası yine mezbûr Mustafa Çelebi mezra'asına müntehî olan çiftlik menzilini bin yirmi dört senesi Zilhiccesi guresinde mâl-i vakf-ı mezbûr ile istiglâl tarîki ile sâbikan mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Cafer Bey'e on bin fiddî râic fi'l-vakt akçeye bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr eyledikten sonra mezbûr Mustafa Çelebi zikr olunan çiftliği târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yine mütevellî-i mezbûrdan bin akçeye istîcâr idüp hüccet-i istiglâl dahi virmişiken mezbûr Mustafa Çelebi vefât idüp meblağ-ı mezbûr cânib-i vakfa ile'l-ân edâ olunmamağın zikr olunan çiftliği tasarruf eylemek murâd eylediğimde mezbûre Feridun Hâtun vesâyeti hasebiyle tasarrufuma mâni'a olur hüccet-i mezbûreye nazar olunup mücebince tasarrufundan men' olunup bana tasarruf itdirilmek taleb iderim deyü sâbıkâ Galata Mahkemesi'nde nâibü's-şer'î olan mevlana Seyfullah Efendi ibn Mehmed hat ve hatemini müştemile ve sene erba'a ve 'işrîn ve elf Zilhiccesi guresiyle müverraha mazmûnı kendünün takrîr-i meşrûhuna mutâbik istiglâl hücceti ibrâz idüp hüccet-i mezbûre vasî-yi merkûme muvâcehesinde kırâ'et olunup mazmûn-ı mezbûreden suâl olundukda vasî-yi mezbûre Feridun Hatun mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi münkire olıcak mütevellî-i mezbûrdan mazmûn-ı hüccet-i merkûmeye muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Abdülkadir Efendi ibn Abdünnebi ve Ali Efendi ibn Şemseddin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gibbe'l-istîşâd fi'l-vâkî' müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çelebi hâl-i sıhhatinde bin yirmi dört senesi Zilhiccesi guresinde zikr olunan Karagülli nâm karyede vâkî' hudûd[ı] mezkûre olan çiftlik menzilini mâl-i vakf-ı mezbûr ile mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan merkûm Cafer Bey bizim huzûrımızda on bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye istiglâl tarîkiyle bey' idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr idüp yine zikr olunan çiftliği târîh-i mezbûrdan sene tamâmına değin mütevellî-i mezbûrdan bin akçeye istîcâr eyledi

hüccet-i mezbûre nâib-i mûmâ-ileyh huzûrunda mahkeme-i mezbû-rede olmuştur biz mazmûn-ı hüccet-i mezbûreye şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü hüccet-i mezbûreye muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra ol dahi yemîni bi'llâhi te'âlâ eyledikde mücebiyle meblağ-ı mezbûr cânib-i vakfa edâ olunmadıkca zıkr olunan çiftliği mütevellî-i mezbûr tasarruf eylemek üzre hükm olunup mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fi'l-âşir min Recebi'l-mürecceb li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Cafer Bey bin Mehmed, Mehmed bin Durmuş, Halil bin Mahmud, Ali bin abdullah, ahmed bin Ali, Hamza bin Derviş ve gayruhum.

729 - 1617 (1026) Galata 42: 71a/3 Tescil işlemi / Registration

Sefer Beşe, Mustafa Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Halife ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen vakıftan 1800 dirhemi fazla (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 13.800 dirhem borç aldığını söyler. Sefer Beşe bu parayı bir yıl içinde ödeyecektir. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Sefer Beşe is in court with Mehmet Halife, mutawalli of the Mustafa Ağa Waqf. Sefer Beşe states that he owes the waqf a total of 13,800 dirhem, of which 1800 dirhem covers interest (expressed as the price of broad cloth). He will pay back the debt within one year. The court registers the transaction.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

730 - 1617 (1026) Galata 42: 72b/3 Tescil işlemi / Registration

Kendi kurduğu vakfın mütevellisi olan Piyale Bey, Dimo ile birlikte mahkemeye gelir. Piyale Bey, bundan önce Atnaş'ın bir evini

istiglal (rehin, ipotek) yoluyla mütevellisi olduğu vakfına 40.000 akçeye sattığını söyler. Dimo, Atnaş'ın borcunu ödememesi durumunda evin boşatılmasına kefil olduğunu belirtir. Piyale Bey, daha sonra Atnaş'ın parayı ödediğini ve kendisinin de Atnaş'a evini geri verdiğini, dolayısıyla Dimo'nun da kefaletinin düştüğünü sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Piyale Bey, mutawalli of his own waqf, is in court with Dimo. The former states that earlier Atnaş took out a 40,000 akçe mortgage (istiglal) on his house from his waqf. He adds that Dimo served as surety to vacate the house in case Atnaş failed to settle his debt. Piyale Bey states that Atnaş having now repaid his debt, he has returned the house to him. Accordingly, Dimo's suretyship is annulled. The court registers Piyale Bey's testimony.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Ayasofya-i Kebir Mahallesi'nde sâkin olup yine kendü vakfına meşrûtiyet üzre mütevellî olan fahrü'l-akrân Piyale Bey ibn Abdülmennan mahfil-i kazâda râfi'ül-kitâb Dimo veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahmiyye-i Galata mahallâtından Lonca Mahallesi sâkinlerinden Atnaş veled-i Yorgi nâm zimmî mahalle-i mezbûrede vâki' olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmû'l-hudûd olan menziline bâna istiglâl tarîkiyle kırk bin akçeye bey' idüp ben dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabz itdükden sonra menzil-i mezbûrun derkine merkûm Dimo emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olmuşidi el-hâletü hâzihî mâl-i vakf-ı mezbûr ile alâ tarîki'l-istiglâl merkûm Atnaş'dan ibtiyâ' ve kabz itdigim menzil-i merkûmı Atnaş'a def ve teslîm idüp menzil-i mezbûrun semeni olup mâl-i vakf olan kırk bin akçeyi merkûm Atnaş yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim meblağ-ı mezbûrdan merkûm Atnaş zimmetinde bir akçe ve bir habbe kalmayup merkûm Dimo dahi kefâlet-i mezbûreden kurtulup ba'de'l-yevm benim için meblağ-ı mezbûrî eğer kefil eğer asıldan hakk-ı taleb kalmadı didikde gıbbe't-tasdik ketb olundı fî evâhiri Receb sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Lütfullah bin Mustafa, Mehmed bin Abdullah, Receb bin Aydın, Mahmud Çelebi bin Ahmed, Piri bin Abdünnebi, Gazanfer bin Abdullah ve gayruhum mine’l-hâzırın.

731 - 1617 (1026) Galata 42: 73a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hasan Beşe, Mehmet Ağa Vakfı’nın mütevellisi Süleyman Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Hasan Beşe, adı geçen vakfa bir yıl içinde ödenmek koşuluyla, 20.000 dirhemi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 120.000 dirhem borcu olduğunu söyler. Müteveli Süleyman Ağa, Hasan Beşe’nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hasan Beşe goes to court with Süleyman Ağa, mutawalli of the Mehmet Ağa Waqf. Hasan Beşe states that he owes the waqf a total of 120,000 dirhem, of which 20,000 dirhem is for interest (expressed as the price of broad cloth). The loan is to be repaid in one year. Mutawalli Süleyman Ağa corroborates Hasan Beşe’s account. The court registers their testimonies.

[Orişinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

732 - 1617 (1026) Galata 42: 73b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa Vakfı’nın mütevellisi Mustafa Bey, Nikola ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Bey, vakfa ait olan bir ekmekçi dükkânının yarısını daha önce Manol’a peşin kira ve günlük 6 akçeye kiraladığını, ancak Manol’un üç yıl önce ortadan kaybolduğunu, yaşamı konusunda bilgi sahibi olmadığını ve çocuğunun da olmadığını söyler. Müteveli Mustafa Bey, vakfın daha fazla zarara uğramaması için dükkânı açık artırmaya çıkardığını ve en yüksek teklifi veren Nikola’ya dükkânın yarısını 90.000 akçe karşılığında devrettiğini (tefviz) belirtir. Müteveli Mustafa Bey, Nikola’nın günlük 6 akçe olan kira bedelini ödediğı sürece, dükkânı istediğı

gibi kullanabileceğini sözlerine ekler. Nikola da mütevellinin ifadesini doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Bey, mutawalli of the Kasımpaşa Waqf, is in court with Nikola. Mustafa Bey states that earlier he rented a half-share of a bakery belonging to the waqf to Manol for an advance payment plus a rent of 6 akçe per day. He adds that Manol disappeared three years ago leaving no traces and that he has no children. To save the waqf from further losses, mutawalli Mustafa Bey has auctioned off the store and transferred (tefviz) half of it to Nikola, the highest bidder, for 90,000 akçe. Nikola can use the store as he pleases as long as he pays the 6 akçe daily rent to the waqf. Nikola corroborates the mutawalli's account. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata hâricinde Kasaba-i Kasım Paşa'da vâki' merhûm Kasım Paşa Evkâfı'na berât-ı şerîf ile bi'l-fi'l mütevellî olan Mustafa Bey ibn Ferhad ve meclis-i şer'-i şerîfde râfi'ü'l-kitâb Nikola veled-i Dimo nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i merkûmede vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûrdan olan mahzen ile ve bir tarafı yine vakf-ı mezbûrdan olup Hüseyin nâm kimesnenin yedinde olan börekci dükkânı ile ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb etmekci dükkânının nısf-ı şâyi'i icâre-i mu'accele ve yevmî altı akçe icâre-i mü'eccele ile Manol veled-i [boş] nâm zimmînin tasarrufunda olup lâkin mezbûr Manol târîh-i kitâbdan üç yıl mukaddem gaybet-i münkatı'a ile gâyip ve hayâtı ve memâtı ma'lûm olmayup evlâdı dahi olmadığı dükkân-ı mezbûrun nısf-ı şâyi'i hâlî ve mu'attal kalup cânib-i vakfa gadr olmağın dükkân-ı mezbûr hâlen âhara tefvîz olunmak lâzım gelmeğın hâlen zikr olunan dükkânın nısf-ı şâyi'inin hakk-ı tasarrufı ba'de'l-müzâyede fi'l-icâre mezbûr Nikola'ya tevliyetim hasebiyle tefvîz idüp mukâbele-i tefvîzde mezbûrun yedinden dokuz bin akçe alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm zikr olunan dükkânın nısf-ı şâyi'inin hakk-ı tasarrufı mezbûr Nikola'nın olmuştur mâdâmki cânib-i vakfa ta'yîn olunan icâresin edâ eyliye tasarrufuna kimesneye mâni' olmaya didikde müte-

vellî-i mezbûrun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-mukar-rün-lehü'l-mezbûr Nikola bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü tahrîr olundu hurrîre fî evâsıtı Recebi'l-mü-recceb li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Şaban bin Hamza, Gazanfer bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa.

733 - 1617 (1026) Galata 42: 75a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Eski yeniçeri ağası Hüseyin Ağa'nın vekili Mustafa Çelebi, Hüseyin Ağa'nın eşi Ayşe Hatun'un vekili Mehmet Subaşı ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Çelebi, Hüseyin Ağa'nın bir evini 150.000 akçeye karısı Ayşe Hatun'a sattığını söyler. Ayşe Hatun da arsasını Sultan Bayezid Vakfı'ndan kiralamış olduğu çayırını, mütevellinin izniyle 50.000 akçeye Hüseyin Ağa'ya devretmiştir. Ayşe Hatun'un vekili Mehmet Subaşı Mustafa Çelebi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mustafa Çelebi, legal agent of the former head of the janissaries (yeniçeri ağası) Hüseyin Ağa, is in court with Mehmet Subaşı, legal agent of Hüseyin Ağa's ex-wife Ayşe Hatun. Mustafa Çelebi states that Hüseyin Ağa sold a house to Ayşe Hatun for 150,000 akçe. For her part, Ayşe Hatun sold to Hüseyin Ağa a meadow she had rented from the Sultan Bayezid Waqf for 50,000 akçe, with the permission of the mutawalli. Ayşe Hatun's legal agent Mehmet Subaşı corroborates Mustafa Çelebi's account. The court registers these transactions.

Kostantiniyye'de Kızılaş Mahallesi'nde sâkin olup sâbıkâ yeniçeri ağası olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin Ağa ibn Abdüsselam kibel-i âlisinden husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olup hasm-ı câhid muvâcehesinde Ebubekir Bey ibn Receb ve Mehmed Çelebi bin Mustafa şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çelebi ibn Şaban meclis-i şer'-i şerîfde mûmâ-ileyh Hüseyin

Ağa Hazretleri'nin zevceleri olan fahrü'l-muhadderât zahru'l-mü-vakkarât Aişe Hâtun ibnet-i Mehmed tarafından ikrâr-ı câîyi tasdîka vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifeyn olan Ebubekir bin Receb el-cündî ve Mehmed Çelebi bin Mustafa şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zahru'l-erkân Mehmed Subaşı bin Abdülmenan muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mûmâ-ileyhin silk-i mülkünde münselik Rumili Hisarı kurbünde Balta Limanı nâm mevzi'de vâki' olup hudûdının bir tarafı Mehmed bin Hüseyin mülküne ve bir tarafı arz-ı hâliyye ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî olup fevkânî iki bâb oda ve bir matbah ve altında âhûr ve bi'r-i mâ ve bir dolab suyunu ve bâğ-ı kebîri ve âti'z-zikr çayır içinde vâki' beynlerinde vâki' eşcâr-ı müsmireyi safka-i vâhide ile mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa zevcesi müşârün-ileyhâ Hadice [Aişe] Hâtun'a bey'-i bâtla yüz elli bin akçeye bey' idüp kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müştêrâsıdır keyfe-mâ-teşâ mutasarrıfa olsun didi mâ'adâ mahalle-i mezbûrda vâki' hudûdının bir tarafı [...] mezbûre mülküne ve iki tarafı dereye ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olup arsası merhûm Sultan Bayezid Vakfı'ndan büyük çayırın dahi tasarrufunu mütevellî-i vakf ma'rifeti ile mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa'ya zevcesi merkûme Aişe Hâtun tefvîz idüp bedel-i tefvîzde merkûme Aişe yedinden elli bin nakd râyic fi'l-vakt akçe alup tasarruf eyledi ba'de'l-yevm mezbûre Aişe'nin tasarrufundadır didikde vekîl-i ûlânın ikrârını vekîl-i sâni tasdik itmeğin vâki' hâl gibbe't-taleb kayd olundu fî evâsıtı Receb sene 1026

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-Müderrişin Musa Efendi, Mehmed Efendi ibn Ali el-imâm, Musa Efendi el-imâm, Hüseyin Çavuş bin Abdullah, Mehmed Çavuş bin Mehmed, Mehmed Çavuş bin Ahmed, Mustafa bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, el-Hâc İbrahim bin Abdullah, Piri bin Abdünnebi, Receb bin Aydın.

734 - 1617 (1026) Galata 42: 75a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Bereketzade Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Efendi, vakfın eski mütevellisi Hüseyin Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa

Efendi, Hüseyin Çelebi'nin vakıftan almış olduğu 47.844 akçeyi kendisinden istediğinde, Hüseyin Çelebi'nin 21.194 akçeyi nakit olarak ödediğini söyler. Mustafa Efendi, Hüseyin Çelebi'nin geri kalan 26.650 akçenin ödendiğini kanıtlayan muhasebe defterini de kendisine gösterdiğini belirtir. Dolayısıyla Hüseyin Çelebi'nin vakfa borcu kalmamıştır. Mahkeme müteveli Mustafa Efendi'nin ifadesini sicile kaydeder.

Mustafa Efendi, mutawalli of the Bereketzade Waqf, is in court with Hüseyin Çelebi, former mutawalli of the waqf. Mustafa Efendi states that when he asked Hüseyin Çelebi to pay back the 47,844 akçe he had borrowed from the waqf, he repaid 21,194 akçe in cash. He adds that Hüseyin Çelebi showed him the books documenting repayment of the remaining 26,650 akçe. Accordingly, Hüseyin Çelebi has no further debt to the waqf. The court registers mutawalli Mustafa Efendi's testimony.

Mahrûsa-i Galata'da Bereketzâde Vakfı'na berât-ı şerîf ile hâlen mütevellî olan Mustafa Efendi ibn Mehmed vakf-ı mezbûrun sâbikan mütevellîsi olan Hüseyin Çelebi bin Sefer mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûra ben mütevellî olmağla mâl-i vakf-ı mezbûrdan kırk yedi bin sekiz yüz kırk dört akçeyi mezbûr Hüseyin Çelebi'den taleb eylemiş idim mezbûr Hüseyin Çelebi mâl-i vakıfdan makbûzı olan nakd yirmi bir bin yüz doksan dört akçeyi bana teslim idüp ben dahi alup kabz eyledüm ve mâ'adâsı olan yirmi altı bin altı yüz elli akçeyi dahi zimemde olmağla yerlû yerinden mezbûr Hüseyin Çelebi bana gösterüp ben dahi kabûl eyledüm ve bi'l-cümle mezbûr Hüseyin Çelebi mâl-i vakıfdan zabt eylediği kırk yedi bin sekiz yüz kırk dört akçe muhâsebe defteri mücebince makbûlüm olmuştur didikde gibbe't-tasdîk vicâhen mâ-vaka'a ketb olundu hurrire fî evâhiri Recebi'l-mürecceb

Şühûdü'l-hâl

Sinan Efendi bin Mustafa el-imâm, Ahmed bin el-Müdrîk, el-Hâc Süleyman bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Murad bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah.

735 - 1617 (1026) Galata 42: 76a/2 Dava / Adjudication

Hacı Hakkı Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, Mihal karşı-sında mahkemeye çıkar. Ahmet Çelebi, Mihal'in vakfın eski mütevellisi Hacı Memi'den 10.000 akçe borç aldığını, ancak bu parayı geri ödemediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Mihal, söz konusu parayı aldığını ve borcunu vakfın mütevellisi iken Hacı Memi'ye ödediğini söyler. Ahmet Çelebi, Mihal'in ifadesini reddeder. Mihal'den savını destekleyen kanıt istenir. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Mihal'in ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta davalı Mihal davayı kazanır.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Hacı Hakkı Waqf, sues Mihal. Ahmet Çelebi states that Mihal borrowed 10,000 akçe from Hacı Memi, former mutawalli of the waqf, and did not make restitution. Questioned by the court, Mihal admits his debt, yet claims that he made payment to Hacı Memi during his time in office. Ahmet Çelebi rejects Mihal's claim. Asked to bring evidence, Mihal calls witnesses who corroborate his account. In conclusion, the defendant Mihal wins the case.

Mahrûsa-i Galata'da meḥûm el-Hâc Hakkı Vakfı'na berât-ı şerîf ile bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi ibn Hüseyin meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Mihal veled-i Manol nâm zimmi mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mâl-i vakf-ı mezbûrdan merkûm Mihal zimmetinde vakf-ı mezbûra sâbikan mütevellî olan el-Hâc Memi yediyle virilmiş on bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe vardır hâlen mezbûrdan tevliyetim hasebiyle taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr Mihal cevâbında fi'l-vâki' vech-i muharrer üzre mezbûr el-Hâc Memi mâl-i vakf-ı mezbûrdan bana on bin akçe virmiş idi lâkin meblağ-ı mezbûr mezbûr el-Hâc Memi vakf-ı mezbûrun mütevellîsi iken yine mezbûra bi't-tamâm teslim idüp mezbûr dahi vakf için alup kabz idüp vakf-ı mezbûra zimmetimde bir akçe deynim kalmamışdır deyücek mütevellî-i mezbûr Ahmed Çelebi istintâk olundukda mezbûr Mihal'in meblağ-ı mezbûr mütevellî-i mezbûr el-Hâc Memi'yi teslim itdüğünü münkir olıcak

mezbûr Mihal'den teslîmine beyyine taleb olundukda udûl-i müs-limînden olan Mehmed bin Mustafa ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâkı' mezbûr Mihal zimmetinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan olan on bin akçeyi mezbûr el-Hâc Memi mütevellî-i vakf-ı mezbûr iken bi't-tamâm mezbûr el-Hâc Memi'ye bizim huzûrumuzda teslîm idüp mezbûr el-Hâc Memi dahi tevliyeti hasebiyle alup kabz eyledi biz bu husûsa şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdüklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz kabûlde vâkı' oldukdan sonra mücebince mezbûr Ahmed Çelebi da'vâdan men' olundu hurrîre fî evâsıtı Receb sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Receb, Ali bin Safer, Mustafa bin Abdullah, Ali bin Ahmed, Mehmed Çelebi, Yusuf bin [...], Sinan bin Hamza, Kara Mehmed bin Abdi, Receb bin Aydın.

736 - 1617 (1026) Galata 42: 76b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Ahmet Bey'in kızı ve kurmuş olduğu vakfın mütevellisi Saime Hatun, Hacı Ali ile birlikte mahkemeye gelir. Saime Hatun, mütevellisi olduğu vakfa ait bir evi, Hacı Ali'nin mülkiyetinde olan evle değiştirmek istediklerini söyler. Saime Hatun, bunun için mahkemenin belirleyeceği bilirkişilerin söz konusu evlerde keşif yapmalarını ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, takas işleminin vakfa birçok bakımdan yarar getireceğini mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Saime Hatun, daughter of the late Ahmet Bey and mutawalli of his waqf, goes to court with Hacı Ali. She states that she wants to exchange a house belonging to the waqf with a house that belongs to Hacı Ali. To that end, she wants the court to send experts to examine the houses in question. The court experts tell the court that the exchange will benefit the waqf in many respects. The court registers the testimonies of the experts.

Sâhibü'l-hayrât merhûm Ahmed Bey nâm kimesnenin sulbiye kızı olup merhûm-ı mezbûrun mahrûsa-i Galata hâricinde Muhyiddin Çelebi Mahallesi'nde vâki' vakfının meşrûtiyet üzre bi'l-fi'l mütevellisi olan Saime nâm hâtun ile el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Pervane bin Abdullah mülki ve bir taraftan Saliha Hâtun mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup arsası tûlen bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz altmış beş zirâ' olup bir bâb fevkânî odayı ve mahûtayı ve müşterek bi'r-i mâyi müştemil olan vakıf menzili mezbûr el-Hâc Ali'nin mahalle-i mezbûre civârında Yazıcı Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Abdülkerim Ağa mülki ve bir taraftan Hüseyin Ağa Vakfı ve bir taraftan Balıkçı Mehmed Bey mülki ve tarîk-i hâs ile mahdûd olup arsası tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz zirâ' olan iki bâb tahtânî odaları ve zille ve sofa ve mahûtayı ve kenîfi müştemil olan mülk menzil ile istibdâl eylemek için zikr olunan menzillerin üzerine varılup müşâhede olunup vâki' hâl ketb ü tahrîr olunmak taleb eylediklerinde cânib-i şer'den nâib-i hâssa ve mi'mârlardan Üstâd Mustafa ve sayir zeyl-i kitâbda mestûretü'l-esâmî olan ehl-i vukûf irsâl olunup zikr olunan menzillerin üzerine varılup müşâhede eylediklerinde mülk olan menzil arsa ve binâ ve rub' [...] vakf olan menzilden ekser cânib-i vakfa istibdâli evlâ ve enfa' olduğu mi'mâr-ı mezbûr ve sayir ehl-i vukûf ihbâr itdiklerinde vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp meclis-i şer'de inhâ itmeğin mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Recebi'l-mürecceb li-sene sitte ve iş-rîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Hüseyin Efendi ibn İslam, Abdi Bey bin Piri, Ali Ağa, Hasan Bey, Mahmud bin Ahmed, Mustafa Bey, İsmail.

737 - 1617 (1026) Galata 42: 77a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bektaş Efendi Vakfı'nın mütevellisi Hüseyin Çelebi, Şükrullah Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Çelebi, mülkiyeti vakfa ait olup Galata'da bulunan hamamın kiracısı olan Osman'ın kira

süresinin dolduğunu, ardından hamamı bir yıllığına Şükrullah Bey'e kiraladığını söyler. Hüseyin Çelebi, şimdi Şükrullah Bey'in kira süresini bir yıl daha uzatmak istediğini ve bir yıl için 30.830 akçeye anlaştıklarını belirtir. Şükrullah Bey bu paranın 5000 akçesini hamamın çeşitli araç gereçlerine harcayacak, kalan bölümünü kendisine aydan aya ödeyecektir. Şükrullah Bey, müteveli Hüseyin Çelebi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Çelebi, mutawalli of the Bektaş Efendi Waqf, is in court with Şükrullah Bey. The former states that Osman had rented a waqf-owned bathhouse in Galata. When the rent contract was over, he rented the bathhouse to Şükrullah Bey for one year. Now Şükrullah Bey wants to rent the bathhouse for another year, and they have agreed on a rent of 30,830 akçe per annum. Şükrullah Bey will spend 5000 akçe of the sum on bathhouse equipment and pay the remainder to Hüseyin Çelebi in monthly installments. Şükrullah Bey corroborates mutawalli Hüseyin Çelebi's account. The court registers the transaction.

Merhûm Bektaş Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin Çelebi ibn Cafer meclis-i şer' de Şükrullah bin Abdullah nâm bev-vâb-ı sultânî mahzarında ikrâr-ı tav'î idüp vakf-ı mezbûrdan mah-rûsa-i Galata'da Karaköy'de vâki' çifte hammâmın müste'ciri olan Osman'ın müddeti tamâm olup âhara îcârı lâzım geldikde bundan akdem mezbûr Şükrullah Bey'e [...] on beş akçeye bin yirmi beş Zilka'de'sinin onuncı gününden bir sene tamâmına îcâr itmişidim hâlen müddetini ziyâde idüp bin yirmi yedi Zilhiccesi gâyetine varınca otuz bin sekiz yüz otuz akçeye mezbûr Şükrullah Bey'e îcâr ve teslîm eyledüm mezbûr dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve te-sellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûrdan bir yılda beş bin ak-çesini mezbûr Şükrullah Bey'in hammâm-ı mezkûrun dolab ve ko-ğa ve organına ve kapu keçelerine ve ağız suyuna ve hasırlarına harc ve sarf idüp mâ'adasını mâh-be-mâh bana teslîm eylesün di-dikde gibbe't-tasdik vicâhen mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-hâmis ve'l-'işrîn min Receb li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Osman Halife ibn Ahmed el-imâm, Dede Ivaz el-müezzin, Ramazan bin Maksud, Mehmed bin Mustafa el-müezzin, Ahmed bin Yusuf, Ahmed Bey ibn Memi, el-Hâc Mahmud bin Bali ve gayruhum.

738 - 1619 (1028) İstanbul 4: 1b/1 Tescil işlemi / Registration

Yusuf Çavuş ile Hasan Bey birlikte mahkemededirler. Yusuf Çavuş, Mimar Sinan Vakfı'ndan aylık 60 akçe kira ile tasarrufunda bulundurduğu dükkânı, müteveli izniyle Hasan Bey'e 7200 akçeye devreder (tefviz). Yapılan anlaşmaya göre, Hasan Bey vakfa aylık 60 akçe kira ödeyecektir. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Yusuf Çavuş and Hasan Bey are in court. The former had rented a store from the Mimar Sinan Waqf for 60 akçe per month. He transfers (tefviz) this store to Hasan Bey for 7200 akçe, with the permission of the mutawalli. Accordingly, Hasan Bey will pay the waqf 60 akçe per month. The court registers the transaction.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-cüyûş Yusuf Çavuş ibn Cafer meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde işbu hâfızü'l-kitâb Hasan Bey ibn Emrullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve itirâf idüp merhûm Mimâr Sinan Vakfı'ndan mahmiyye-i İstanbul mahallâtından Kıztaş dimekle ma'rûf mahallede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları ve kenîfi ve havluyı müştemil olup icâre-i mu'accele ve be-her şehr altmışar akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufumda olan menzilin hakk-ı tasarrufunu mütevellîsi ma'rifeti ile mezbûr Hasan Bey'e tefvîz ve teslim idüp ol dahî tefevvüz ve tesellüm eyledikten sonra mukâbele-i tefvîzde mezbûr Hasan Bey'in yedinden iki bin nakd râyic fi'l-vakt akçe alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun [...] olan icâre-i mü'eccelesin mütevellîsine mâh-be-mâh edâ idüp mutasarrıf ola didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere olan ikrârın el-mukarrün-lehü'l-merkûm Hasan Bey dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itdikten sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-îşrîn min şehri Saferi'l-hayr
li-sene semâne ve 'îşrine ve elf

Şühûd

Fahrü'l-kuzât mevlânâ Melik Mehmed Efendi, fahrü'l-müderri-
sîn mevlânâ Osman Efendi, fahrü'l-akrân Derviş Çelebi, el-Hâc
Yusuf el-haffâf, Hasan Çelebi bin Hüseyin, Mustafa bin Mehmed
ve gayruhum.

739 - 1619 (1028) İstanbul 4: 1b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Pervane Bey, Nuriye Hatun Vakfı'nın mütevellisi Ali'ye 20.000
dirhemi faizden (çuka bezi olarak ifade edilmiş) olmak üzere top-
lam 120.000 dirhem borçlanır. İki Müslüman Pervane Bey'e kefil
olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Pervane Bey owes Ali, mutawalli of the Nuriye Hatun Waqf, 120,000 dirhem, of which 20,000 dirhem represents interest (expressed as the price of broad cloth). Two Muslims serve as his sureties. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

740 - 1619 (1028) İstanbul 4: 2a/3 Dava / *Adjudication*

Hasan Paşa Vakfı mütevellisi Ali Ağa'nın vekili Mehmet Bey, Fener Kapısı yöresi sakinlerinden Dölek Nikola ve Mikalot karşısında mahkemededir. Daha önce Dölek Nikola ve Mikalot ile pazarcı Nikola, Kiro, Dimitri, Todoş ve boyacı Dimitri vakıftan ortak olarak 120.000 akçe borç almışlardır. Bu işlem sırasında her bir borçlu diğerine kefil olmuştur. Daha sonra borçluların bir bölümü, vakfa iki taksit olarak toplam 63.600 akçe ödeme yapmışlardır. Şimdi vekil Mehmet Bey, Dölek Nikola ile Mikalot'tan ödeme sırası onlara geldiği için kalan 56.400 akçeyi almak istemektedir. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı Hristiyanlar

söylenilenleri onaylarlar. Sonuç olarak mahkeme borçlarını ödemeleri konusunda davalı Dölek Nikola ile Mikalot'u uyarır.

Mehmet Bey, legal agent of Ali Ağa, the mutawalli of the Hasan Paşa Waqf, sues Dölek Nikola and Mikolat, residents of Fener Kapısı region. Earlier Dölek Nikola, Mikolat, market vendor (pazarıcı) Nikola, Kiro, Dimitri, Todoş, and painter Dimitri jointly borrowed 120,000 akçe from the waqf, with each serving as surety for the others. Subsequently, some of the debtors settled 63,600 akçe of the debt in two installments. Now the legal agent Mehmet Bey wants Dölek Nikola and Mikolat to pay the remaining 56,400 akçe, since it is their turn. Questioned by the court, the defendants corroborate the legal agent. In conclusion, the court instructs the defendants Dölek Nikola and Mikolat to settle their debts.

Mağfiret-nişân ve huld-âşiyân merhûm tarakçı Hasan Paşa Evkâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-emâsil ve'l-akrân kapucıbaşı olan Ali Ağa bin Abdülmennan cânib-i âlîlerinden meblağ-ı âti'l-beyânı da'vâ ve talebe ve kabz ve îsâle mütevakkıf olan umûrın cümlesine vekîl idüğü şer'an mu'teber tarîk üzre sâbit olan Mehmed Bey bin Hasan meclis-i şer'de hısn-ı Kostantiniyye ebvâbından Fener Kapısı dâhili sâkinlerinden Dölek Nikola veled-i Mihal ve Mikalot veled-i Kabanoz nâm zimmîler muvâcehelerinde takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Nikola ve Mikalot bundan akdem pazarcı Yani veled-i Kosta ve Kiro veled-i Kiro ve Dimitri veled-i Yorgi ve Todoş veled-i Manol ve Boyacı Dimitri veled-i Matyoz nâm zimmîler ile mâl-ı vakf-ı mezkûrdan mütevellî-i müşârün-ileyh hazretleri yedinden ale'l-iştirâki's-seviyy fiddî ve râyic fi'l-vakt yüz yirmi bin Osmânî akçe iktirâz ve kabz eylediklerinde her birisi sâyirin zimmetine lâzım olan mâl-ı vakfa emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil olduklarından meblağ-ı mezbûrdan bir def'a kırk sekiz bin ve bir def'a dahi on beş bin altı yüz akçe ki cem'an altmış üç bin altı yüz akçe olur müvekkilim müşârün-ileyh ağa hazretleri meblağ-ı mezbûr altmış üç bin altı yüz akçeden her birinin hissesine düşen meblağı zimmîyûn-ı mezbûrûn yedlerinden ahz ü kabz idüp cümlesinin zimmetin-

de cem’an elli altı bin dört yüz akçe bâkî kalmışdır kalmuş idi el-hâ-letü hâzihî zıkr olunan medyûnlardan merkûmân Nikola ve Mikalot’a zafer buldukda hakâkat-i hâl su’âl olunup zıkr olunan elli altı bin dört yüz akçenin cümlesi asâlet ve kefâletleri hasebiyle mezbûrân Nikola ve Mikalot’dan alıvirilmek taleb iderim didikde gibbe’s-su’âl mezbûrân Nikola ve Mikalot cevâbında fi’l-vâki’ mâl-ı vakf-ı mezbûrdan vekîl-i mezbûrun müvekkili mütevellî-i mûmâ-ileyh hazretleri yedinden cümlemiz ale’l-iştirâki’s-seviyy yüz yirmi bin mezbûrû’n-nakd iktirâz idüp ahz ü kabz eyledüğümüzde her birimiz sâyirin zimmetine lâzım gelene emr ü kabûllerini hâviye kefâlet ile kefil bi’l-mâl olmuş fi’l-vâki’ sâyirin edâ idüp hâlen taleb olunan meblağ-ı vakf-ı mezbûre lâzımü’l-edâ deynimizdir deyü bi’t-tav’ mukırr ve mu’terif olduklarında meblağ-ı mezbûrun cânib-i vakfa edâsıyla ilzâm-ı vakfa def’a vekîl-i mezbûr talebiyle tenbîh olunup vaka’a bi’t-taleb [ketb] olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-‘işrîn min Saferi’l-hayr min şühûr sene semâne ve ‘işrîne ve elf

Şühûd

Himmet bin Mustafa, Abdünnebi bin İbrahim, Murad bin Mehmed, Sinan bin Abdullah, Musalli bin Cafer, Musa bin İlyas ve gayruhum.

741 - 1619 (1028) İstanbul 4: 2b/2 Dava / *Adjudication*

Debbağ Yunus Mahallesi sakinlerinden Rahime Hatun, evini, yaşamında kendisi, öldükten sonra da kızı Şakire ve onun soyundan gelenlerin kullanması şartıyla vakfeder. Şakire’nin de soyu tükenirse, evin geliri Medine’nin yoksullarına harcanacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Rahime, yaptığı vakfiyeyi bozmak istediğini belirterek müteveli tayin ettiği Mehmet’ten evi geri almak ister. Gerekçe olarak da bazı İslam hukukçularına göre vakfiyeyi bozabileceğini belirtir. Mahkeme müteveliye görüşünü sorar. Mehmet, başka İslam hukukçularının görüşleri uyarınca vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mahkeme de Mehmet’in görüşüne katılarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Rahime Hatun, a resident of the Debbag Yunus neighborhood, endows her house to be used by her as long as she lives, and, after her death, by her daughter Şakire and her line. After the end of Şakire's line, the revenue of the house is to be spent on the poor in Medina. After the registration of these stipulation, Rahime says that she wants to annul the waqf deed (vakfiye) and to take the house back from Mehmet, the mutawalli she has appointed. She bases her position on the views of some Islamic jurists. Questioned by the court, mutawalli Mehmet claims, based on views of other Islamic jurists, that the deed cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Hamd ü sipâs ü sitâyîş-i bî-kıyâs ol hâlik-i ins ü cân ve vâkîf-ı esrâr-ı her dü cihân [...] ve salât-ı bî-nihâye ve tahiyyât-ı bî-gâye Muhammed Mustafa ve âl u ashâb-ı safâ hazretlerine olsun rıdvânullâhu aleyhim ecma'în emmâ ba'd işbu kitab-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine dâ'î oldur ki mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Debbag Yunus Mahallesi sâkinelerinden Rahime Hatun ibnet-i Ramazan meclis-i şer'-i kaviyyî'l-bünyânda vakf-ı âti'l-beyâna li-ecli't-tescîl mütevellî nasb eyledüğü Mehmed bin Sadık mahzarında ikrâr idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir beyt-i ulvî ve bir beyt-i süflîyi ve kenîfi müştemil olup bir tarafı Ahmed Bey el-cündî mülki ve iki tarafı el-Hâc Şehâbeddin bin Mehmed mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilimi hasbeten li'llâh vakf ve habs eyledim ve şöyle şart eyledim ki mâdâm hayâtta olan kendüm sâkine olam ba'de vefâtî [...] kızım Şâkire bint-i Abdullah sâkine ola ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâdı neslen ba'de neslin sâkin ola ve ba'de'l-inkırâz Medîne-i Münevver'e alâ sâkinihâ salavât-ı mükerrere fukarâsına ücreti i'tâ oluna deyüp menzil-i mezbûrı mütevellî-i merkûma teslîm ve ikbâz idüp ol dahi tesellüm ve kabz itdüğünü i'tirâf idüp emri merkûmân oldukdan sonra vâkîf-ı mezbûr i'ade-i kelâm idüp vakf-ı akâr imâm-ı A'zam Ebû Hanife Kûfi cûziye bi'l-hayr ve kûfiye katında lâzım olmamağın vakıfdan rücû' idüp mütevelliden taleb itdikde mütevellî cevâb virüp imâmeyn-i hümâmeyn katla-

rında sıhhat lüzûmdan mufârik olmağın imâmeyn-i mûmâ-ileyhi-mâ re’yleri üzre hâkim-i mevkî-i kitâbdan lüzûmına hükm taleb itdikde hâkim-i mûmâ-ileyh dahi imâm-ı A‘zam kavli üzre sıhate ve imâmeyn kavli üzre lüzûmına ve şürût ve kuyûdunun meşrû‘iyyetine hükm idüp vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh-i lâzım ve mü‘eyyed ve müseccel ve muhalled olup tebdîl ve tağyîrine mahâl mümteni‘ü’l-ihtimâl oldı fe-men beddelehu ba‘demâ semî‘ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûneh inne’llâhe semî‘un alîm hurrire fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-‘ışrîn min Safer li-sene semâne ve ‘ışrîne ve elf Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Ali el-imâm, Mehmed bin İsmail el-mü‘ezzin, el-Hâc Şehabeddin bin Mehmed, Kasım bin Derviş, Veli Bey bin Mahmud, Hasan bin Ali, Cafer bin Abdullah, Hasan Efendi bin Cafer, Mehmed Çelebi, İbrahim Çelebi, Ahmed bin Mehmed, [silik].

742 - 1619 (1028) İstanbul 4: 3b/3 Tescil işlemi / Registration

Vezir-i azam Mehmet Paşa’nın vekili Mustafa Çelebi, Eyüp’teki Sultan Mehmet Han Medresesi müderrislerinden Ali Efendi ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çelebi, mülkiyeti Murat Efendizade Mustafa Vakfı’na ait olup kullanım hakkı Ali Efendi’de olan 4 dükkânı Ali Efendi’den 50.000 akçeye devralır (tefviz). İşlem, vakfın mütevellisi Recep’in izniyle yapılır. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çelebi, legal agent of Grand Vizier (vezir-i azam) Mehmet Paşa, is in court with Ali Efendi, a teacher at the Sultan Mehmet Han School (medrese) in Eyüp. Ali Efendi holds the usufruct rights of four stores belonging to the Murat Efendizade Mustafa Waqf. He transfers (tefviz) these stores to Mustafa Çelebi for 50,000 akçe, with the permission of mutawalli Recep. The court registers the transfer.

İşbu kitâb-ı müstetâb-ı sahîhü’l-mazmûn fasîhü’l-ünvân tahrîr ve imlâsına bâdî cenâb-ı [...] âlî-şân ve sadr-ı mesned-nişîn-i âsaf-nişân düstûr-ı ma‘delet-şi‘âr ve müşîr-i müşterî-[...] hüsn-i burc-i

ihtişâm ve nâhid-i evc-i ihtirâm yümn-i dîn-i devlet emîn-i mülk ü millet mümehhid-i kavâ'id-i şer'-i mübîn mü'eyyid-i da'âyim-i dîn-i mübîn fânusu bihâr-ı devlet-i fâhire nâmus-ı esrâr-ı saltanat-ı zâhire vezîr-i a'zam ve sadr-ı mükerrem Mehmed Paşa [...] lâzâlet-emânuhû celâluhû fî sahâyifi'l-eyyâm-i mestûre ve [...] ikbâluhû ber tâcü's-sa'âde hâfika-i menşûre tarafı şereflerinden tasdik-i âti'l-beyâna vekîl olup vekâleti bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an sâbite olan zü'l-kadri'l-celîl ve'l-hulku'l-cemîl Mustafa Çelebi ibn İsmail ile fudalâ-i mudakkıkîn ve ulemâ-i muhakkıkînden merkad-i ebâ Eyyüb el-Ensârî aleyhi rahmeti'l-bârî civârında Sultan Mehmed Han Medresesi müderrisi olan sâhibü'l-fezâil sâhib-i ezyâlî'l-fevâzıl câmi'-i ehâssü'l-mehâsin ve mehâsinü'ş-şemâ'il Ali Efendi bin Mehmed ile meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihü'l-erkân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-beyânda hâzır olduklarında müşârün-ileyh Ali Efendi takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Karaman-ı Küçük sûkında vâki' merhûm Murad Efendizâde Mustafa Vakfı'ndan iki taraftan merhûm Hafız Ahmed Paşa Vakfı'na ve bir taraftan paşâ-yı müşârün-ileyh mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehiyyi'l-hudûd olup icâre-i mu'accele ve sâhib-i vakfa yevmî beş akçe icâre-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufında olan dört bâb dükkân ve fevkinde üç bâb odaların hakk-ı tasarrufunu bi'l-fi'l vakf-ı mezbûr mütevellîsi el-Hâc Receb bin Yunus Efendi ma'rifetiyle müşârün-ileyh vezîr-i a'zam Mehmed Paşa hazretlerine tefvîz ve teslîm idüp anlar dahi mukabele-i tefvîzde bana elli bin nakd râyic fi'l-vakt fiddî Osmânî akçeye tefvîz itmekle meblağ-ı mezbûr elli bin akçeyi mukâbele-i tefvizde dest-i sa'âdet-bûslarından bî-kusûr alup kabz eyleyüp dekkâkîn-ı mezbûrûnı teslîm itdim ba'de'l-yevm keyfe-mâ-yeşâ ve haysü mâ-yahtâr mutasarrıf olsunlar deyü ikrâr-ı sahîh ve itirâf-ı mer'î ile ikrâr itdikde mukîrr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mezkûr Mustafa Halîfe bi'l-muvâcehe tasdik ve şifâhen tahkîk itdikden sonra mütevellî-i vakf olan mûmâ-ileyh el-Hâc Receb dahi husûs-ı kazıyyeyi tahkîk ve kendüden sâdır olan ikrârı ve sadr-ı a'zam hazretlerine virdüğü tezkire-i mahtûme tasdik idicek bu vesîka-i [...] temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin ve'l-ışrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kıdvetü'l-kuzât eş-Şeyh Mehmed Efendi bin [boş] Yusuf Çavuş bin Bahşi, Nebi Efendi bin [boş], Mustafa bin Nasuh, Mahmud Ağa bin Hüseyin Halife, Mehmed Çavuş bin Musalli, Ali Efendi bin Mustafa, Cafer Çelebi bin Nurullah Çavuş, Yunus Bey bin Abdullah.

743 - 1619 (1028) İstanbul 4: 4a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hızır Bey Mahallesi'nden Recep Beşe, merhum Molla Halil ile kızı Fatma'nın kurdukları vakfın mütevellisi Abdülkerim'le birlikte mahkemeye gelir. Recep Beşe, daha önce eski mütevellî Abdurrahman'dan peşin 2000 akçe ve her ay 90 akçe ödemek koşuluyla 5 oda kiralamıştır. Kira sözleşmesine göre Abdurrahman, onarım masraflarını kendi cebinden karşılamak koşuluyla Recep Beşe'ye izin vermiştir. Recep Beşe de kiracılık döneminde 3550 akçe harcayarak söz konusu odaları genişletmiştir. Şimdi yeni mütevellî Abdülkerim'le kira sözleşmesini feshettiklerini belirten Recep Beşe, yaptığı ek bölümü 3550 akçeye vakfa satar. Mahkemede bulunan güvenilir kişiler de, ek binanın yapımına harcanan paranın piyasa koşullarına uyduğu doğrultusunda görüş bildirirler. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Recep Beşe, a resident of the Hızır Bey neighborhood, is in court with Abdülkerim, mutawalli of a waqf founded by the late Molla Halil and his daughter Fatma. Recep Beşe had earlier rented five rooms from the former mutawalli Abdurrahman for a 2000 akçe advance payment and rent of 90 akçe per month. According to the rent contract, Abdurrahman allowed Recep Beşe to do repairs out of his own pocket. During his tenancy, Recep Beşe expanded the rooms, spending 3550 akçe. Now, Recep Beşe and the new mutawalli Abdülkerim annul the rent contract, and Recep Beşe sells the extended section to the waqf for 3550 akçe. Reliable persons in court note that the extension expense matches the market rate. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Hızır Bey Mahallesi sâkinlerinden Receb Beşe ibn Mehmed nam râcil meclis-i şer' de merhûm Monla Halil ve kızı Fâtıma Hâtun'un vakıflarına bi'l-fi'l mütevellî olan işbu hâfızü'l-kitâb Abdülkerim bin Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp bundan akdem vakf-ı merkûma mütevellî olan Abdurrahman bin Mehmed nâm kimesne vakf-ı merkûmdan mahalle-i mezbûrede vâki' üç tarafı yahudihâne ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup üç bâb fevkânî ve iki bâb tahtânî odaları müştemil olan beş bâb müte'ehhilîn odalarını iki bin akçe icâre-i mu'accele ve be-her şeh'r doksan akçe ücret-i mü'eccele ile bana îcâr itdikde kendi malım ile ta'mîriçün binâya izin virmeğin ben dahi üç bin beş yüz elli akçe harc u sarf idüp ba'zı binâ ihdâs itmekle mutasarrıf idüm el-hâletü benden fesh-i icâre idüp zikr olunan odaları mütevellî-i merkûma teslîm itdüğimde zikr olunan mülk binâm vakf için alınmak vakfa her vechile enfa' olup ve meblağ-ı mârû'z-zikr üç bin beş yüz elli akçe dahi binâ-yı merkûmun yevm-i iştirâda semen-i misli idüğü zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslümânlar re'y ve ittifâkıyla ma'lûm olmağın binâ-yı mersûmı mütevellî-i merkûma üç bin beş yüz elli akçeye bey'-i bât-ı sahîh ile vakf için bey' ve teslîm idüp mütevellî-i merkûm Abdülkerim yedinden vakf-ı merkûm malından üç bin beş yüz elli akçe alup kabz eyledim zikr olunan odalar ve binâsında aslâ ve kat'â benim âlâkam kalmadı didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre olan ikrârın mütevellî-i merkûm dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene semâne ve 'ışrîne ve elf

Şühûd

Kıdvetü'l-ulemâ'i'l-izâm Abdullah Efendi hazretleri, kıdvetü'l-kuzât mevlânâ Mahmud Efendi, fahrü'l-müderrisîn el-Hâc Musallî ibn İsa, fahrü'l-cüyûş İbrahim Çavuş ibn Ali, Fazlullah Efendi bin Lütfullah, Mehmed Çavuş bin Lütfullah, Ahmed bin Abdi, Mehmed bin Ahmed, Ali Beşe er-râcil ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

744 - 1619 (1028) İstanbul 4: 4a/3 Dava / Adjudication

Samanviran Mahallesi'nden Raziye Hatun, I. Yusuf karşısında mahkemededir. Raziye Hatun'un merhum kocası II. Yusuf hayat-ta iken Sûfî Mehmed Paşa vakfından bir ev kiralamıştır. Vakfın mütevellisi Malkoç, II. Yusuf'un ölümünden sonra, merhumun ço-cuğu olmadığı için evi başkasına kiraya vermek istemiştir. Raziye Hatun da bu evi kiralaması için I. Yusuf'a 3000 akçe vermiştir. I. Yusuf ise evi kendi adına kiralayarak mütevelliden temessük al-mıştır. Şimdi Raziye Hatun, I. Yusuf'tan evin alınmasını ve kendi-sine teslim edilmesini ister. Mahkeme I. Yusuf'a görüşünü sorar. I. Yusuf söylenilenleri doğrular. Mahkeme de evi davacı Raziye Ha-tun'a teslim etmesi için I. Yusuf'u uyarır.

Raziye Hatun, a resident of the Samanviran neighborhood, su-es Yusuf I. Prior to his death, Yusuf II, Raziye Hatun's late hus-band, had rented a house from the Sûfî Mehmed Paşa Waqf. Af-ter his death, waqf mutawalli Malkoç wanted to rent the house to some other person, since the decedent had no legal heirs. Raziye Hatun then gave Yusuf I 3000 akçe to rent the house under his na-me. Yusuf I rented the house and received a rent promissory note (temessük) from the mutawalli. Now Raziye Hatun wants the co-urt to take the house from Yusuf I and give it to her. Questioned by the court, Yusuf I corroborates Raziye Hatun's testimony. The court instructs Yusuf I to return the house to Raziye Hatun.

Mahmiye-i İstanbul'da Baba Ali Fırını kurbünde Samanviran Mahallesi sâkinelerinden Raziye bint-i Abdullah nam hâtun mec-lis-i şer'-i şerîfde Yusuf bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem fevt olan zevcim Yusuf bin Abdullah'ın merhûm Sûfî Mehmed Paşa Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede vâki' icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf oldu-ğı lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb tahtânî oda ev-lâdı olmamağla mahlûl olup işbu hâzır bi'l-meclis olan mütevellî Malkoç bin Abdullah nâm kimesne icâre-i mu'accele ile tâlibîne icâr itmek murâd itdikde ben dahi zikr olunan odayı mütevellî-i

merkûmdan istîcâra mezbûr Yusuf'u tevkîl idüp yedine üç bin nakd râyic fi'l-vakt akçe teslîm itmiş idim mezbûr Yusuf meblağ-ı mezkûrun iki bin beş yüz akçesin nefsiyçün istîcârına mütevellî-i merkûma icâre-i mu'accele ve beş yüz akçesin sâyir levâzımına harc u sarf idüp sâlifü'z-zikr odayı nefsiyçün istîcâr itmiş iken temessûki kendi nâmına ihrâc itmekle menzil-i merkûmı bana teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup ihkâk-ı hakk olunmasın taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yusuf kaziyye minvâl-i muharrer üzre olduğunu mu'terif oldukda ba'de'l-yevm merkûm Yusuf menzil-i mersûmı mütevellî-i vakf ma'rifetiyle merkûme Râziye'ye ale'l-icâre teslîme tenbîh olunup bu hurûf mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min Saferi'l-hayr li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Hâfız Mehmed Efendi ibn Ahmed el-imâm, Şeyhzâde Ali Çelebi bin Kemal Efendi, Mehmed bin el-Hâc İbrahim, el-Hâc Mahmud bin Abdullah, Mehmed Çavuş bin Abdullah el-mübâşir, Yusuf bin İsa el-müezzîn ve gayruhum.

745 - 1619 (1028) İstanbul 4: 4a/4 Tescil işlemi / Registration

Fatma ve Saliha kardeşler, Sadri Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi'ye evlerini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 70.000 dirheme satarlar. İki kız kardeş sonra sattıkları evi mütevelliden 1 yılılığına 7000 dirheme kiralarlar. Ayşe, iki kız kardeşe ve vakfa olan borçlarına kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Sisters Fatma and Saliha take out a 70,000 dirhem mortgage (istiglal) on their house from Ahmet Çelebi, mutawalli of the Sadri Çavuş Waqf. Then the sisters rent the same house from the mutawalli for 7000 dirhem for one year. Ayşe serves as surety for the sisters and their debt to the waqf. The court registers these transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

746 - 1619 (1028) İstanbul 4: 6a/1 Dava / Adjudication

El-Hac İlyas Mahallesi mescidinin imamı İbrahim Efendi ile müezzini Eyüp Halife, Üstad Yunus Vakfı mütevellisi Ali karşısında mahkemeye çıkarlar. Merhum Üstad Yunus, evini önce kendisi, sonra kardeşi Recep ve onun çocukları, Recep'in soyunun tükenmesinden sonra da diğer kardeşi Ahmet ve onun çocuklarının kullanması şartıyla vakfetmiştir. Ahmet'in neslinin tükenmesinden sonra, ev kiraya verilerek sağlanan gelir, merhum için günde üç kez dua okumaları karşılığında, El-Hac İlyas Mahallesi'nin mescidinin imam ve müezzinlerine verilecektir. Şimdi İbrahim Efendi ile Eyüp Halife, vakfiye şartlarına göre evin gelirinin kendilerine verilmesi gerektiğini ancak bunu belgeleyen vakfiye belgesinin kaybolduğunu, müteveli Ali'nin de kira gelirinden 500 akçeye el koyduğunu söylerler. Mahkeme, Ali'ye görüşünü sorar. Ali, davacı İbrahim Efendi ile Eyüp Halife'den savlarını kanıtlamalarını ister. Onlar da mahkemeye getirdikleri şahitlerle savlarını kanıtlayarak davayı kazanırlar.

İbrahim Efendi, prayer leader (imam) of the El-Hac İlyas neighborhood mosque, and Eyüp Halife, prayer caller (müezzin) of the same mosque, sue Ali, mutawalli of the Üstad Yunus Waqf. The late Üstad Yunus had endowed his house on condition that initially he himself would use the house. Then his brother Recep and his children; and after the end of Recep's line, his other brother Ahmet and his children were to use the house. After the end of Ahmet's line, the house was to be rented and its revenue given to the prayer leaders and prayer callers of the El-Hac İlyas neighborhood mosque for Quran reading for the soul of the decedent, three times a day. Now İbrahim Efendi and Eyüp Halife state that, although the waqf deed (vakfiye) entitles them to the income from the house, the deed documenting this right is missing, and mutawalli Ali has confiscated the 500 akçe rent revenue. Questioned by the court, mutawalli Ali asks that the plaintiffs İbrahim Efendi and Eyüp Halife prove their claim. They do so through witness accounts and win the case.

Dârü'l-hilâfeti's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından el-Hâc İlyas Mahallesi mescidinin imamı olan İbrahim Efendi ibn Kasım ve yine mescid-i mezbûrun hâlen mü'ezzini olan Eyüb Halife bin Bali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Üstâd Yunus Vakfı olmak ile meşhûr olan menzil-i âti'l-beyâna tevliyeti hasbiyle vâzi'ü'l-yed olduğu nehc-i mu'teber üzre sâbit olan Ali bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vâkîf-ı mezbûr bundan akdem mahalle-i mezbûrede vâki' olup etrâf-ı erba'ası tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki oda ve su kuyusını ve hadîkayı ve kenîfi müştemil olan menzilin merhûm-ı merkûm hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i lâzım ile vakf u habs idüp süknâsını evvelâ kendi nefsin vefâtından sonra karındaşı Receb'e ânın vefâtından sonra mezbûr Receb'in evlâdına ve ba'de'l-inkırâz âhar karındaşı Ahmed'e ânın vefâtından sonra kezâlik ânın dahi evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve ba'de'l-inkırâz menzil-i mezbûr ecr-i misline icâr olunup ribh ve gallesi zikr olunan el-Hâc İlyas Mahallesi Mescidi'nin imâmına ve mü'ezzinine alâ vechi'l-münâsafa şirket üzre be-her yevm rûhiyçün her biri üçer İhlâs-ı Şerîf tilâveti üzre şart idüp vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve makbûlün-aleyhâsında mestûr ve mukayyed iken el-hâletü hâzihî mürûr-ı eyyâm ile zikr olunan mevkûfün-aleyhim münkarizler olup biz mescid-i mezbûrda imam ve mü'ezzin olmağla ber müceb-i şart-ı vâkîf menzil-i mezbûrun gallesini bize müteveccih olmuş iken vakf-ı mezbûrun kitâb-ı vakfı zâyî' olmağla mütevellî-i merkûm ta'allül idüp hâlen menzil-i mezbûr icâresinden yedinde olan beş yüz akçe hakkımızı virmez hakikat-i hâl mütevellî[den] su'âl olunup hakk-ı meşrûtımız alıvrilmek taleb ideriz didiklerinde gibbe's-su'âl mütevellî-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' menzil-i merkûm merhûm-ı mersûm Üstâd Yunus Vakfı olup mütevellîsi olduğım ecilden el-ân tasarruf ve meblağ-ı mezbûr zabtımdadır ve lâkin tafsîl-i sabık üzre vâkîf-ı mezbûrun şurût ve kuyûdî ve ba'de'l-inkırâz galle-i vakf-ı mezbûrun hakk-ı meşrûti idüğü ma'lûmum değildir deyüp mezbûrân İbrahim Efendi ve Eyüb Halife'nin hakk-ı meşrûtaları olduğunu inkâr idicek müdde'ıyyân-ı mezbûrân İbrahim Efendi ve Eyüp Halife'den da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i müsli-minden Halil bin Abdullah ve Hasan bin Mustafa nâm kimesneler

li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' merhûm-ı mezbûr Üstâd Yunus menzil-i mezbûrî hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf idüp süknâsını evvelâ kendi nefesine ba'de'l-vefât karındaşı Receb'e andan sonra evlâdına ve ba'de'l-inkırâz âhar karındaşı Ahmed'e ânın dahi fevtinden sonra kezâlik evlâdına evlâdı münkariz oldukdan sonra el-Hâc İlyas Mahallesi Mescidi'nin imâm ile mü'ezzinine be-her yevm üçer İhlâs-ı Şerîf mukâbelesinde şart u ta'yîn eyledi mürûr-ı eyyâm ile sâyir mevkûfün aleyhim münkariz olup hâlen mezbûr İbrahim Efendi mescid-i mezbûrda imam ve mezkûr Eyüb Halife mü'ezzin olmağla menzil-i mezbûrun ribh ve gallesi müdde'ıyyân-ı mezbûrânın hakk-ı meşrûtlarıdır mezbûrlar için menzil-i mezbûrun ribh ve gallesini ber müceb-i şart-ı vâkıf hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü ikrâr-ı şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde ba'de ce'ale şerâit-i kabûlihâ mer'iyyeten şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mücebiyle hükm olunup mâ-hüve'l-vâki' li-ecli't-temessük ketb ü terkîm olunup yed-i tâlibe vaz' olundu tahrîren fî evâhiri Saferi'l-hayr li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi bin Hüseyin, Ferhad bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Habib bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Mustafa bin [boş] ve gayruhum.

747 - 1619 (1028) İstanbul 4: 6b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Kasım Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, vakfın onarıma ihtiyacı olan bir mescidini vakıf parasıyla onarmış olup mahkemeden, onarım bedelinin keşfedilmesini istemektedir. Mahkeme, iki mimar ile güvenilir bazı kişileri, keşif yapmaları için bölgeye gönderir. Yapılan keşif sonucunda onarım için harcanan paranın toplam 14.872 akçe olduğu anlaşılır. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Merhum Kasım Ağa Waqf, is in court. Mehmet Efendi had a dilapidated waqf mosque repaired

with waqf funds. Now he requests an investigation to determine the repair expenses. The court sends two architects and some reliable persons to the region to find out the expenses. The investigation reveals that the repairs cost 14,872 akçe. The court registers the outcome of the investigation.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' merhûm Kasım Ağa Evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm kılup mahmiyye-i mezbûrede merhûm-ı mûmâ-ileyh mahallesinde vâki' vâkîf-ı müşârûn-ileyh binâ eylediği mescid-i şerîfin sakfı ve harem divarlarının derzi ve vakf-ı mezbûr tevâbi'inden olup mahalle-i merkûmede Kamerşah odaları dimekle ma'rûf olan beş bâb odaların mevâzi'-i adîdesi ve mescid-i mezbûra mülâhik olan bâğçenin şatrancî üzre kırk beş zirâ' taş divarı ve tahta havlısı mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşrif olup imâret ve meremmete muhtâc olmağın tevliyet-i mahkiyem hasebiyle mâl-ı vakf-ı mezbûr ile imâret ve meremmet itdim itdüğim imâret ve meremmetin ne mikdâr akçeye tahammülü vardır cânib-i şer'den üzerine nâ'ib ve mi'mâr varup nazar ve mesâha olunup tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve mâ-vaka'a ketb ü terkîm olunmasın taleb iderim didikde savb-ı şer'den fahrû'l-müderresin mevlânâ İbrahim Efendi bin Şuayib ve hâssa mi'mârlardan Üstâd Hüsrev bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitabda mestûrû'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile üzerine varup mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde nazar ve mesâha itdiklerinde zikr olunan mescid-i şerîfin üstüne müceddeden yüz on altı aded kurşun tahtasına ve üstâdiye ve sâ'ir levâzımına üç bin dört yüz doksan dokuz akçe ve hesab-ı mezbûr üzre yüz zirâ' harem divarının kirec ile derzine bin akçe ve haremde bir pencere köprileriyle ve üç zira' taş divarına ber vech-i tahmîn iki yüz akçe ve haremın cânib-i cenûbîsinde olan kapu üzerinde bi-hesab-ı mezbûr altı zirâ' müceddeden taş divarının her zirâ'ı altmış akçeden üç yüz altmış akçe ve mescid-i mezbûrun divarı on iki zirâ' mikdârı yarılup kirec ile doldurmasına ber vech-i tahmîn sekiz yüz seksen akçe ve kurşun altına kırk iki aded ağa tahtasına on altışar akçeden altı yüz yetmiş iki akçe ve hesâb-ı mezbûr üzre altmış beş zirâ' harem divarı üstünün ayak meremmetine her zirâ'ı beş akçeden üç yüz yirmi beş akçe ve zikr olunan odaların hesâb-ı mezbûr

üzre doksan sekiz zirâ' müceddeden taş ile sed divarının her zirâ'ı otuz akçeden iki bin dokuz yüz kırk akçe ve zikr olunan beş bâb odaların ocakları meremmetine ve sakıflarının kiremidlerin akdar-masına altı yüz altmış akçe ve câ-be-câ lâzım olan cedîd kiremid-lerine dört yüz yirmi akçe ve zikr olunan bâğçenin hesâb-ı mezbûr üzre kırk beş zirâ' divarının her zirâ'ı otuzar akçeden bin beş yüz elli akçe ve seksen aded kestâne tahtasıyla ve pervere (?) tahtasıyla havlısına yedi yüz altmış altı akçe ve sekiz aded bodrum pence-lerinin parmaklarına iki yüz akçe ve zikr olunan bodrum kapu-larının kirec ile derzine yüz altmış akçe ve bu cümlelerin isnâdiye ve ırgâdiyesine beş yüz akçe ve hammâliyesine altı yüz kırk akçe cem'an on dört bin sekiz yüz yetmiş iki akçeye tahammüli vardır meblağ-ı mezbûrdan noksân ile imâret ve meremmet mümkün de-ğildir deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir bî-garaz müslimîn ittifâk ile haberlerin mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itdikde ihbâr mahall-i kabûl ve irtisâdda vâki' olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Şühûd

Ali Efendi bin Mustafa, İsmail Efendi bin Halil, Osman bin Ha-san el-mü'ezzin, Hızır bin Dede, Sunullah Çelebi, Halil bin İbra-him, Kalender bin Abdullah.

748 - 1619 (1028) İstanbul 4: 6b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Nikola, Şerîfezade Vakfı'nın mütevellisi Derviş Çelebi'ye 220 dirhemi faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 3920 dirhem borçlanır. İki Hristiyan, Nikola'ya ve borcu-na kefil olurlar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Nikola owes Derviş Çelebi, mutawalli of the Şerîfezade Waqf, a total of 3920 dirhem, of which 220 dirhem is for interest (ex-pressed as the price of broad cloth). Two Christians serve as sure-ties for Nikola and the debt. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

749 - 1619 (1028) İstanbul 4: 7a/3 Dava / *Adjudication*

Sarı Demirci Mahallesi sakinlerinden Hüseyin, Meleksima Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Merhum Ahmet Bey'in vakfetmiş olduğu bir ev ile iki dükkân vardır. Vakfiye şartlarına göre bu mülklerin gelirini, merhumun hür köleleri ile hür kölelerinin hür köleleri alacaktır. Hüseyin, merhumun hür kölesi olup bu mülkleri kullanan Mihriban Hatun'un ölümü üzerine kullanım haklarının Meleksima Hatun ile kendisine kalmış olmasına karşın Meleksima Hatun'un mülklerin 'bütününe el koyduğunu söyler. Mahkeme Meleksima Hatun'a görüşünü sorar. Meleksima Hatun, vakfiye şartlarını doğrulamakla birlikte Mihriban Hatun'un hür edilmiş tek kölesi kaldığını, onun da kendisi olduğunu öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Hüseyin'den kanıt ister, o da getirdiği şahitler desteğiyle Mihriban Hatun'un hür edilmiş kölelerinden olduğunu kanıtlar. Sonuç olarak davacı Hüseyin mahkemeyi kazanarak söz konusu mülklerin yarı hissesini kullanmaya hak kazanır.

Hüseyin, a resident of the Sarı Demirci neighborhood, sues Meleksima Hatun. The late Ahmet Bey had endowed a house and two stores. According to the waqf deed (vakfiye), the revenues are to be used for the decedent's emancipated slaves and their own emancipated slaves. Hüseyin states that upon the death of Mihriban Hatun, an emancipated slave of the decedent who had been using the properties, their usufruct rights fell to him and Meleksima Hatun. However, Meleksima Hatun confiscated them all. Questioned by the court, Meleksima Hatun corroborates the waqf deed. She claims also that she is Mihriban Hatun's only emancipated slave. The court then asks Hüseyin to substantiate his claim, who proves through witness accounts that he is an emancipated slave of Mihriban Hatun. In conclusion, the plaintiff Hüseyin wins the case and the usufruct right of a half-share of the properties.

Dârü's-saltanatı's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahalâtından Sarı Timurci Mahallesi sâkinlerinden işbu hâmilü'l-kitâb Hüseyin bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mahalle-

i merkûmede vâki‘ merhûm Ahmed Bey nâm sâhibü’l-hayrın vakfı olmak üzere meşhûr olan âti’l-beyân vakıf menzile ve iki dükkana hakk-ı meşrûtı olmak za‘mı ile vâzı‘ü’l-yed olup nehc-i mu‘teber üzere vaz‘-ı yedi sabit olan Meleksîmâ Hatun ibnet-i Abdullah mahzarında üzerine takrîr-i da‘vâ idüp merhûm-ı mezbûr Ahmed Bey mahalle-i merkûmede bir taraftan Keyvan bin Abdullah mülki ile ve iki taraftan Mercan Ağa Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî altı odayı ve su kuyusını ve kenîfi müştemil olan mülk menziline ve yine hudûd-ı merkûme dâhilinde iki bâb mülk dükkânlarını mukaddemâ vakf-ı sahîh-i lâzım ile vakf idüp menzil-i merkûmun süknâsını ve dükkânlar ecr-i misline îcâr olunduktan sonra hâsıl olan ribh ve gallesini zikr [olunan] dükkân evânını utekâsına ve utekâ-yı utekâsına şart ve ta‘yîn idüp vakfiye-i ma‘mûlün-bihâ ve makbûlün-aleyhâsında dahi bu minvâl üzere mestûr ve mukayyed olup ba‘dehû utekâ-yı vâkıf-ı mezbûrdan merkûme Mihriban Hatun ber müceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezbûra ve dükkânlara mutasarrıf olup ba‘dehû merkûme Mihriban Hatun dahi vefât idüp hâlen mezbûre Meleksîmâ ve ben merkûme Mihriban Hatun’un utekâsından olup ve bizden gayrı utekâdan kimesne kalmamağın ber müceb-i şart-ı vâkıf alâ tarîki’l-münâsafa menzil-i mezbûrun süknâsını ve mârû’z-zikr dükkânların ribh ve gallesi ikimizin hakk-ı meşrûtı olmuş iken merkûme Meleksîmâ Hatun cümlesinde yalnız bana olup ve dükkânların dahi rub‘ nemâsını ahz idüp nisf-ı hakk-ı meşrûtımı bi-gayr-ı vech-i şer‘î fuzûlî tasarruf idüp nisfından yed-i kasr itdürilüp şer‘an bana alıvirilmek taleb iderim bi’l-muvâcehe su‘âl olunsun didikde gibbe’s-su‘âl merkûme Meleksîmâ Hatun cevâbında fi’l-vâki‘ vâkıf-ı mezbûr Ahmed Bey menzil-i mezbûr ve dükkânları utekâsına ve utekâ-yı utekâsına şart u ta‘yîn idüp ba‘dehû merkûme Mihriban Hatun utekâ-yı vâkıf-ı mezbûreden olmağla menzil-i mezbûr ve dükkânları meşrûtiyet ile mutasarrıfa olup ba‘de vefâtihâ menzil-i mezbûrun süknâsı ve dükkânlar merkûme Mihriban Hatun’un utekâsından ancak yalnız ben kalmağla bana teveccüh idüp hakkım olmağla el-ân yedimde ve tasarrufumdadır merkûm Hüseyin dahi mesfûre Mihriban Hatun’un utekâsından olduğu ma‘lûmum değildir deyü mezbûr Hüseyin’in utekâdan olduğunu inkâr idicek müdde‘î-i mezbûr Hüseyin’den

da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mehmed Efendi ibn İbrahim el-imâm ve Mehmed Halife ibn Ömer el-mü'ezzin ve Mahmud bin Abdünnebi ve Osman bin Abdullah ve Mehmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'î şerîfe hâzırûn olup gibbe'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Hüseyin dahi mesfûre Mihriban Hatun'un abd-i memlûkî olup bundan akdem hasbeten li'llâhi te'alâ bizim huzûrımızda itâk eyledi pes bu takdîrce mezbûr Hüseyin için nısfını hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde ba'de ce'ale şerâ'iti'l-kabûlihâ mer'îyyet-i şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkî'a olup mûcebiyle hükm birle mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri ûle'r-Rebî'ayn li-senne semâne ve işrîne ve elf mine'l-hicreti'n-Nebeviyye

Şühûd

İlyas bin Kabil, el-Hâc Memi bin Hüseyin, Sinan bin Abdullah, el-Hâc Ali bin Abdullah, Mahmud bin Bali, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

750 - 1619 (1028) İstanbul 4: 7b/1 Dava / Adjudication

Yakup Ağa Vakfı'nın mütevellisi Yusuf Bey, Avraham karşısında mahkemededir. Yusuf Bey, vakfa ait 15 odanın odabaşı görevlisi olan Avraham'da, vakfın 15 aylık kira gelirinden 3900 akçe alacağı olduğunu belirterek bu paranın Avraham'dan alınmasını ister. Mahkeme Avraham'a görüşünü sorar. Avraham söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme söz konusu parayı ödemesi için Avraham'ı uyarır.

Yusuf Bey, mutawalli of the Yakup Ağa Waqf, sues Avraham. He claims that Avraham, janitor (odabaşı) of 15 rooms belonging to the waqf, is in possession of 3900 akçe, which represents the rent that they generated over 15 months. Yusuf Bey wants Avraham to transfer the money to the waqf. Questioned by the court, Avraham corroborates Yusuf Bey's account. In conclusion, the court instructs Avraham to pay the money in question.

Mahmiye-i İstanbul’da medfûn merhûm ve mağfûrûn-leh Yakub Ağa Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan fahrûl-emâsil ve’l-akrân Yusuf Bey bin Abdülmennan meclis-i şer’de vakf-ı mezbûr odalarından on beş aded odaya odabaşı olan Avraham veled-i Menteş nam yahudi üzerine da’vâ idüp mezbûr Avraham zimmetinde on beş aylık kirâ ki cem’an üç bin dokuz yüz akçe olur meblağ-ı mezbûrdan bin yüz yirmi akçesin mezbûr Avraham yedinden ahz ü kabz idüp zimmetinde iki bin yedi yüz seksen akçe bâkî kalmışdır su’âl olunup alivirilmesin taleb iderim didikde gibbe’s-su’âl mezbûr Avraham ikrâr ile cevâb viricek meblağ-ı mezbûrun edâsına tenbîh olunup mâ-vaka’a kayd şüd fi’t-târihi’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Mehmed bin İsmail, Ali bin Abdullah, Murad bin Mehmed, Ali bin Abdullah, Musalli bin Cafer ve gayruhum.

751 - 1619 (1028) İstanbul 4: 7b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İbrahim, Hafız Ahmet Paşa Vakfı’na ait bir dükkânı kiralamak için müteveli Mehmet Ağa’ya peşin 2000 akçe verir. Yapılan sözleşmeye göre İbrahim, peşin bedelin dışında günde 2 akçe de ertelenmiş kira ödeyecektir. Mehmet Ağa, İbrahim’e kira sözleşmesini belgeleyen bir tezkire verir. Tezkireyi mahkemeye sunan İbrahim, mahkemeden yapılan sözleşmenin tescilini gösteren bir temessük belgesi ister. Mahkeme de işlemi tescil eder ve belgesini İbrahim’e verir.

İbrahim gives Mehmet Ağa, mutawalli of the Hafız Ahmet Paşa Waqf, 2000 akçe in cash to rent a store belonging to the waqf. According to the rent contract, İbrahim will pay 2 akçe per day as rent in addition to the advance payment. Mehmet Ağa gives İbrahim a certificate (tezkire) documenting the rent contract. Presenting the certificate to the court, İbrahim wants a promissory note (temessük) documenting the contract. The court registers the transaction and gives İbrahim the requested document.

İşbu râfi'ü'l-kitâb İbrahim bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe gelüp takrîr-i kelâm idüp merhûm ve mağfûrûn-leh Hâfız Ahmed Paşa tâbe serâhunun vakfından olup mahrûsa-i İstanbul'da Küçük Karaman'da vâki' südcü dükkânı dimekle mahallinde meşhûr olmağın tahdîdden müstağnî olan bir bâb dükkân cânib-i vakıfdan îcâr olunmak lâzım gelmeğın mütevellîsi olan fahrû'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa bin Abdülmennan târih-i kitâb senesi Saferü'l-muzafferî guresinde vakf için yedimden iki bin akçe icâre-i mu'accele alup kabz idüp yevmî iki akçe icâre-i mü'eccele ile bana îcâr eyleyüp ben dahi vech-i mübeyyen üzre istîcâr ve kabûl eyledüğimden sonra zabt ve tasarrufı için yedime tezkire virmiş idi el-hâletü hâzihî tezkirem mazmûnınca savb-ı şer'den dahi temessük taleb iderim deyü mütevellî-i müşârûn-ileyh nâmına hatt ve hatemini müştemile ve târih-i mezbûr ile müverraha mazmûnı takrîrine mutâbık mütevellî tezkiresi ibrâz eylemeğın tezkiresi mücebi üzre bu sahîfe talebiyle ketb olunup cânib-i vakfa icâre-i mü'eccele-i mu'ayyenesini edâ eyleyüp zabt ve tasarrufına kimesne mâni' olmamak için savb-ı şer'den yedine def' olundu ki lede'l-hâce tezkire icrâ ola tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Murad bin Mehmed, Musallî bin Cafer, Rüstem bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Musallî bin Cafer.

752 - 1619 (1028) İstanbul 4: 8a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Belgradî Mustafa Efendi Vakfı'nın mütevellîsi Mehmet Çelebi, merhum II. Mehmet'in eşi Ayşe ile birlikte mahkemededir. Merhum II. Mehmet, yaşamında vakıftan 9350 akçe borç almış, karşılığında da kimi eşyalarını mütevellî Mehmet Çelebi'ye rehin bırakmıştır. Ancak II. Mehmet bu borcunu ödeyemeden vefat etmiştir. I. Mehmet Çelebi, vakfın alacağını merhumun terekesini elinde bulunduran Ayşe'den tahsil ederek rehindeki eşyaları da Ayşe'ye teslim eder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Belgradî Mustafa Efendi Waqf, is in court with Ayşe, wife of the late Mehmet II. The late Mehmet II had taken a 9350 akçe loan from the waqf and pawned some goods to mutawalli Mehmet Çelebi in exchange. Mehmet II died without settling his debt. Mehmet Çelebi collects the debt from Ayşe, to whom the estate has fallen, and returns to her the pawned goods. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Belgrâdî Mustafa Efendi Vakfı'na berât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed Çelebi ibn Hasan meclis-i şer'î şerîf-i lâzımü't-teşrîfde mahmiyye-i mezbûrede Yedikule kurbünde Mîrâhor Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin Hamza nâm kimesne-nin zevcesi işbu râfi'atü'l-kitâb Âişe bint-i Muharrem mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem müteveffâ-yı merkûm hâl-i hu-yûtında mâl-i vakf-ı merkûmdan dokuz bin üç yüz elli akçe iktirâz idüp bir yeşil çatma sûr-mâ'î çatma ve bir kırmızı serâser döşekler ve bir kırmızı ve bir sûr-mâ'î çatma minderi ve iki sûr-mâ'î yasdık ve bir üç ayaklı incilik altun saç bağı ve iki ayaklı bir yeşil zümrüd ortası yâkut küpe ve bir serâser beşik örtüsü ve üç kırmızı tafta üzerine dikme beşik çârşebi ve iki dikme mâ'î atlas üzerine bir kırmızı ve bir deve yünü hâvî kaftan ve bir uzun yekli yakalı hevâ'î hâreye kaplı zerdâde kürkini meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde rehn-i şer'î ile rehn vaz' itmişidi meblağ-ı mezbûr dokuz bin üç yüz elli akçe zimmetinde bâkî iken vefât itmeğin hâlen tevliyetim hasebiyle meblağ-ı mezbûr dokuz bin üç yüz elli akçe'î müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtından mezbûre Âişe Hatun yedinden vakf için verâset-i mahkiyesi hasebiyle bi't-tamâm alup kabz idüp sâlifü'z-zikr esbâbları teslîm idüp mezbûre dahi fekk-i rehn eyledi min ba'd müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde mâl-ı vakf-ı merkûmdan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrârın mezbûre Âişe Hatun dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Rebî'ilevvel li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûd

Kıdvetü'l-kuzâtî'l-İslâm Ârâmi Efendi, fahrü'l-kuzât mevlânâ Mehmed Efendi, fahrü'l-cüyûş Yusuf Çavuş, Abdüsselam Çelebi es-Seyyid, Rüstem bin Abdullah, Yusuf bin Ali, Mehmed bin Abdi, Hayri bin Mustafa.

753 - 1619 (1028) İstanbul 4: 10a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Şeyh Âbid Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Habib ile İbrahim birlikte mahkemededirler. Vakfın eski mütevellisi Mehmet, vakfa ait bir odayı peşin 500 akçe ve ertelenmiş aylık 25 akçeye İbrahim'e kiraya vermiştir. Yapılan sözleşmeye göre İbrahim bu odanın tamiri için gerekli izni Mehmet'ten almıştır. Bu konuda İbrahim'in elinde bir temessük belgesi vardır. Şimdi Habib ile İbrahim söz konusu kira sözleşmesini aynı şartlarla yenilerler. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Habib, mutawalli of the Şeyh Âbid Çelebi Waqf, is in court with İbrahim. Mehmet, former mutawalli of the waqf, had rented to İbrahim a waqf room for a 500 akçe advance payment plus rent of 25 akçe per month. According to the rent contract, Mehmet gave İbrahim permission to repair the room. İbrahim possesses a promissory note (temessük) documenting the permission. Now Habib and İbrahim renew their rent contract without alteration. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Şeyh Âbid Çelebi Evkâfî'na be-rât-ı pâdişâhî ile bi'l-fi'l mütevellî olan Habib bin Abdülkerim mahfil-i kazâda hâmilü'l-kitâb İbrahim bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vakf-ı mezbûra mütevellî olan Mehmed bin Abdullah yine Şeyh Çelebi Mahallesinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bab oda mahlûl oldukda beş yüz akçe icâre-i mu'accele ve ayda yirmi beş akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr İbrahim'e icâr idüp ve sarf itdüğü meblağ icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere kapu üzerinde kendü malıyla nefsiyçün bir oda binâ itmeğe izn virüp ol dahi min ba'd muhtâc-ı meremmât ol-

dukda zikr olunan odayı meremmât itmeğe müte'ahhid olup min-vâl-i meşrûh üzre mütevellî-i sâbık mümzâ ve mahtûm yedine temessük virmeğin hâlen ben dahi tafsîl-i sâbık üzre zikr olunan odayı ayda yirmi beş akçe icâre-i mü'eccele ile icâr idüp ol dahi isticâr ve kabûl idüp binâ ve meremmete izn virdüm didikde mütevellî-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrûn lehü'l-merkûm vicâhen tasdîk itdikden sonra işbu vesîka ketb ve yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilevvel li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Hasan bin Nasuh, Osman bin Abdülgaffar, Şaban bin Mehmed, Üstâd Mahmud, el-Hâc Mehmed.

754 - 1619 (1028) İstanbul 4: 11a/1 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Halife, Tercüman Yunus Vakfı'nın mütevellisi Ali Çavuş'a evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 7000 dirherme satar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 700 dirheme kiralar. Bir kişi Mehmet Halife'ye ve vakfa olan borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Halife takes out a 7000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Ali Çavuş, mutawalli of the Tercüman Yunus Waqf. Then he rents the same house from the mutawalli for 700 dirhem for a period of one year. Someone serves as surety for Mehmet Halife and his debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

755 - 1619 (1028) İstanbul 4: 11a/2 Tescil işlemi / Registration

Hasan Çelebi, Tercüman Yunus Vakfı'nın mütevellisi Ali Çavuş'a evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 13.000 dirheme satar,

sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 1300 dirheme kiralar. Bir kişi Hasan Çelebi'ye ve vakfa olan borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Hasan Çelebi takes out a 13,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Ali Çavuş, mutawalli of the Tercüman Yunus Waqf. He then rents the same house from the mutawalli for 1300 dirhem for a period of one year. Someone serves as surety for Hasan Çelebi and his debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

756 - 1618 (1028) İstanbul 4: 12a/3 Tescil işlemi / Registration

Unkapanı yöresi sakinlerinden Ali, ayakkabıcı Nikola ile mahkemededir. Ali, daha önce Mehmet Ağa Vakfı'ndan kiraladığı bir ayakkabı dükkânını mütevellî izniyle Nikola'ya 14.000 akçe karşılığında devreder. Nikola devir parasının yarısını peşin öder ve kalan bölümünü taksitlerle ödemeyi kabullenir. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Ali, a resident of Unkapanı, is in court with shoe maker Nikola. Ali transfers to Nikola a shoe store that earlier he had rented from the Mehmet Ağa Waqf for 14,000 akçe, with the permission of the mutawalli. Nikola pays half of the transfer price in cash and agrees to pay the remainder in installments. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Unkapanı kurbünde vâki' Karabaş odalarında sâkin olan Ali bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i kavîmde hâmil-i hâze'l-kitâb Papuccı Nikola veled-i Ander nâm zimmî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mahmiyye-i merkûmede merhûm Mehmed Ağa Evkâfı'ndan olup merhûm-ı mûmâ-ileyhin câmi'-i şerîfi kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd

olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufumda olan bir pa-
buccı dükkânının hakk-ı tasarrufunu mütevellîsi ma'rifetiyle on
dört bin nakd fiddî râyic fi'l-vakt akçeye merkûm Nikola'ya tefvîz
idüp fâriğ olduğumda ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra
meblağ-ı mezbûrdan yedi bin akçesini merkûm Nikola yedinden
ahz ü kabz idüp yedi bin akçesi zimmetinde bâkî kalmışdır ba'de'l-
yevm dükkân-ı mezbûrun icâresin mâh-be-mâh cânib-i vakfa edâ
itdikden sonra mutasarrıf ola kimesne mâni' olmaya didikde mu-
kır-ı merkûm Ali'yi vech-i meşrûh üzre sâdır olan ikrârında el-
mukarrûn lehü'l-mezbûr Nikola vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik
idicek mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olun-
dı tahrîren fî evâyili şehri Muharremi'l-harâm li-sene semâne ve
'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Atâullah, Ahmed Bey bin Ab-
dullah er-râcil, Hasan Bey bin Ali el-cündî, Bali bin Ahmed, Eyüp
bin Mehmed, Mehmed Bey bin Hasan, Sinan bin Abdullah, Mus-
tafa bin Abdullah er-râcil.

757 - 1619 (1028) İstanbul 4: 14b/1 Dava / *Adjudication*

Sadrazam Mehmet Paşa'nın kethüdası Mehmet Ağa, bir miktar
parasını 10'a 11 faiz hesabına göre işletilmesi için vakfeder. Elde
edilen gelirle, Sarıyer'in Büyükdere mahallesindeki caminin ima-
mına, Kuran okuyup sevabını Mehmet Ağa'ya hediye etmesi kar-
şılığında günde 2 akçe verilecektir. Yine bu caminin müezzine,
dua okuyup sevabını Mehmet Ağa'ya hediye etmesi karşılığında
günde 1 akçe verilecektir. Söz konusu cami vakfının mütevellisi,
Mehmet Ağa'nın vakfına da müteveli olacaktır. Bu koşulların
kaydedilmesinden sonra Mehmet Ağa'nın vekili, kurulan vakfa
müteveli atanan Mahmut Subaşı karşısında dava açar. Vekil, kimi
İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyeyi bozmak ve
mütevelliden parayı geri almak ister. Müteveli Mahmut Subaşı ise
başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin bo-
zulamaz olduğunu belirtir. Sonuç olarak mahkeme Mahmut Suba-

şı'nın görüşüne katılarak Mehmet Ağa'nın yaptığı vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Dolayısıyla vakfiye tescil edilmiş olur.

Mehmet Ağa, steward (kethüda) of Grand Vizier Mehmet Paşa, endows some money to be operated at 11 for 10 interest. Out of the revenue, 2 akçe per day is to be paid to the prayer leader (imam) of the mosque in Sarıyer's Büyükdere neighborhood to read the Quran for the benefit of Mehmet Ağa. The prayer caller (muezzin) of the same mosque is to be paid 1 akçe per day to carry out the same duty. The mutawalli of the above-stated mosque waqf is to serve also as mutawalli of Mehmet Ağa's waqf. After the recording of these stipulations, the legal agent of Mehmet Ağa sues the waqf mutawalli Mahmut Subaşı. Based on the views of some Islamic jurists, the legal agent moves to annul the waqf and get his money back from the mutawalli. For his part, mutawalli Mahmut Subaşı claims, based on the views of other Islamic jurists, that a waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. Agreeing with mutawalli Mahmut Subaşı, the court decides that the waqf deed cannot be annulled. It then registers the waqf deed.

Vakfiye-i Mehmed Ağa ibn Rıdvân

Hamd-i bî-hadd ve senâ-yı lâ-yü'ad ol pâdişâh-ı bî-zevâl ve sultân-ı zü'l-celâl celle celâluhû ve amme nevâluhûya olsun ki kullarına sadakât ve hasenât senî ile yevm-i cezâda dergâh-ı âliyye vâsıl ve li-eclî'l-hayrât ve'l-müberrât kemâl-i rahmet ve mağfiretine nâ'il kıldı ve dahi salâtu selâm ol serverân-ı gürûh-ı enbiyâ ve kâfile-i [silik] cumhûr-ı asfiyâ-yı ra'nâ hazret-i Muhammed Mustafa aleyhi mine's-salâti mâ-hüve asfâya olsun ki ümmetini du'âsıyla hasenâta bâdî ve taraf-ı felâh ve selâmete dâ'idir ve dahi âl-i izâm ve ashâb-ı kirâmı üzerlerine olsun ki her biri necm-i âsümân-ı dîn ve kevkeb-i burc-i yakîndir rıdvânü'llâhi te'âlâ aleyhim ecma'în emmâ ba'd işbu kitab-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâdî ve bu hitâb-ı anberîn-nikâbın tastîrine sebab ve dâ'î oldur ki hâlen sadr-ı a'zam vezîr-i mükerrem emînü'd-devleti'l-Kâhire bi-yemîni's-saltanatî'z-zâhire Mehmed Paşa yessarallâhü lehû mâ-bedîd ve mâ-yeşâ hazretlerinin kethüdâlıkları şeref-hıdmetleriyle

müşerref ve gûş-ı canları kelâm-ı dürer-bârları istimâ'ıyla müşerref olan zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' Mehmed Ağa ibn Rıdvân tarafından vakf-ı âti'z-zikri ikrâra ba'dehû da'vâ-yı rücû'a vekîl olup Derviş Çelebi ibn Ahmed ve Mehmed Halife ibn Yusuf şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mefharü'l-e'imme Mehmed Efendi ibn Ali meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde müvekkili mûmâ-ileyhin vakf-ı âtiyi tescil için mütevellî nasb ve ta'yîn itdikleri fahrü'l-akrân Mahmud Subaşı ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağa vaktâ ki bu dünyâ-yı deniyye-i fâniyede insanın meks ve karârı muhâl ve iş ü tena'um ve sürûr serîrû'z-zevâl olup bu geşt-zâr-ı dünyâda tohm-ı amelî zirâ'at idenler harmen-i arasât ve yevm-i ticârâtta amel-i kalîl mukâbelesinde inâyât-ı azîm-i sübhâniyye ve himâyât-ı celîle-i rahmâniyye ile mukâfât olacağını delâ'il-i akliye ve nakliye ile tam bilürse yevm-i ma'âd için idhâl-i zâd murâd idüp ahlâs-ı mâl ve etyab-ı menâ-linden on bir bin fiddî ve râyic fi cemî'i'l-levâzım ve'l-havâyic akçe ifrâz idüp hasbeten li'llâhi'l-aliyyi'l-azîm ve taleben li-marzât-i rabbühü'l-kerîm vakf ü habs idüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr rehn-i kavî ve kefil-i melî ile yerlû ve mûna'am kimesnelere her sene-i kâmilede onı onbir akçe olmak üzere yed-i mütevellî ile istirbâh ve alâ vechi'l-helâl istiglâl olunup hâsıl olan ribh ve gallesinden mahmiyye-i Galata muzâfâtından Büyükdere nâm karyede binâ itdüğü câmi'-i şerîfinde her kim imâm olursa yevmî iki akçe virilüp ol dahi mukâbelede Kur'ân-ı Azîm ve Furkân-ı Kerîm'den be-her yevm fi vakt-i [...] bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını merkûm Mahmud Çavuş'ın rûhına ihdâ eyleye ve dahi câmi'-i mezbûrda her kim mü'ezzin olursa âna dahi yevmî bir akçe virilüp ol dahi mukâbelesinde her gün akîb-i salavâtî'l-hamsede üçer kerre İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp sevâbını yine merhûm-ı mezbûr Mahmud Çavuş'un rûhına hediye eyleye ve câmi'-i merkûmun vakf-ı kadîmine her kim mütevellî ve nâzır ve kâtib olursa buna dahi mütevellî ve nâzır ve kâtib olalar deyü meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûm Mahmud Subaşı'ya teslim idüp anlar dahi tesellüm ve zabt ve sâyir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve rabt eylediler didikde vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi'yi ikrâr-ı meşrû-

hında mütevellî-i mezbûr Mahmud Subaşı bi'l-muvâcehe tasdîk idüp vaktâ ki vakf-ı mezbûr itmâm ve hükm-i habs-ı merkûm tamâm-ı ihtîşâm buldıysa vekîl-i mezbûr takrîr-i kelâm idüp vakfiyet-i nûkûdın bâlâ-kelâm-ı e'imme-i selâse-i kirâm katında adem-i sıhhati muhakkak ve âna müteferri' olan şürût ve kuyûdın dahi fesâdı mu'ayyen ve musaddak olduğına binâ'en meblağ-ı merkûmı yine müvekkilimin mülkine redd ve mütevellînin tarîk-i tasarrufunu andan sedd taleb iderim deyü da'vâ idüp mütevellî-i mezbûr dahi bi'l-muvâcehe kendüye lâzım ve mahalle mülâyim olan vech üzre imam-ı Züfer aleyhi rahmeti meliki'l-ekberden Ensârî rivâyeti üzre vakf-ı nûkûdın sıhhati mukarrer ve âna mebnî olan şürûtın cevaz ve istikâmeti mu'teberdir deyü cevâb virüp mevki-i sadr-ı kitab olan hâkim-i hâsim e'azzehu rabbühü'l-meliki'd-dâ'im huzûrunda mürâfa'a olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle müşârün-ileyh dahi hazret-i imâm-ı Züfer fetvâsı üzre meblağ-ı mezbûrun vakfiyetinin sıhhatine ve şerâ'itinin şer'iyetine hükm itdikden sonra vekîl-i mezbûr yine tafsîl-i makâl ve izhâr-ı [...] idüp eğerce sıhhat-i vakf-ı nûkûd re'y-i imam-ı ma'hûd üzre muhakkakdır lâkin sıhhatine lüzûm gayr-ı lâzım ve ol kavl üzre lüzûmının vücûbuna hükm mülâyim değildir deyü meblağ-ı mezbûr müvekkilim için ahz ü kabz iderin deyüp vekîl-i mezbûr dahi imâmeyn-i hü mâmeyn [...] re'y-i şerîfleri üzre lâ-siyyemâ ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî sıhhat-i vakf lüzûmdan mufârik olmaz ol re'y üzre lüzûmına dahi hükm olunmasın taleb iderim didikde hâkim-i mezbûr rahimehullâhi'l-meliki's-şekûr i'tibâr-ı cânib-i vakfı evlâ ve ihtiyâr-ı kavl-i sıhhat ve lüzûmı [...] görüp vakf-ı merkûmun husûs ve umûmında sıhhat ve lüzûmına meşâyih-i eslâf ve e'imme-i eşrâf beyninde bu babda cârî olan hilâf ve ihtilâf ma'lûmı olduğu halde hükm-i menhec-i şer'î ile hükm idüp min ba'd meblağ-ı mezbûr vakf-ı muhalled ve mü'eyyed olup naks-ı nakîsa mecâl emr-i muhâl oldu fe-men beddelehû ba'demâ semî'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilüne'l-kelâm ve yuharrifûneh vallâhü semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-kayyûm cerâ zâlik ve hurrire min gurrei şehri Rebî'ilevvel li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü’l-müderrişîn Esad Çelebi bin Mehmed Efendi, Derviş Çelebi bin Ahmed, fahrü’l-kuzât Derviş Ağa bin Rıdvan, Veli Bey bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, mefharü’l-akrân Yusuf Çavuş bin Bahşi, Mustafa Bey muhızırbaşı ve gayruhum.

758 - 1619 (1028) İstanbul 4: 16a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Kamer Hatun, Yusuf Paşa Vakfı mütevellisi Mehmet Çavuş’a evini, istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 12.000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden bir yılığına 1800 dirheme kiralar. Bir kişi Kamer Hatun’a ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Kamer Hatun takes out a 12,000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Mehmet Çavuş, mutawalli of the Yusuf Paşa Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for 1800 dirhem for a period of one year. One person serves as surety for Kamer Hatun and her debt. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

759 - 1619 (1028) İstanbul 4: 18a/2 Dava / *Adjudication*

Hızır Bey, vakfına müteveli tayin ettiği Mehmet Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Hızır Bey, Eski İmaret Mahallesi’nde bulunan bir evini vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre, yaşadığı sürece evde kendisi oturacak, ölümünden sonra eşi ve soyundan gelenler oturacaktır. Soyu tükendikten sonra ev kiraya verilecek ve geliri Medine yoksullarına dağıtılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Hızır Bey, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Mehmet Efendi ise başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hızır Bey sues Mehmet Efendi, mutawalli of his own waqf. The former had endowed his house in the Eski İmaret neighborhood. According to the waqf deed, Hızır Bey is to reside in the house as long as he lives, with his wife and descendants following him after his death. After the end of his line, the house is to be rented and the revenue spent on the poor of Medina. After the registration of these stipulations, Hızır Bey claims that the waqf is invalid, based on the views of an Islamic jurist. Based on the views of other Islamic jurists, mutawalli Mehmet Efendi responds that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

760 - 1619 (1028) İstanbul 4: 18b/1 Tescil işlemi / Registration

Geliri Ayşe Sultan Vakfı'na ait olan Rumeli'deki Mekşe köyünün mütevellisi Marko, İbrahim Çavuş Vakfı'na ait bir bozahane de kiracıyken vefat etmiştir. Merhumun varisi olmadığı için boza hanede bırakmış olduğu üretim araç gereçlerine el koyan Rıdvan Bey, bunları müzayede yoluyla satışa sunar. Müzayedede en yüksek teklifi 5000 akçe ile İbrahim Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Süleyman Bey verir. Süleyman Bey vakıf parasından Rıdvan Bey'e ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan satış işlemini tescil eder.

Marko, mutawalli of the Mekşe village in Rumelia, whose revenue belongs to the Ayşe Sultan Waqf, dies while a tenant of a boza store belonging to the İbrahim Çavuş Waqf. Rıdvan Bey lays claim to boza production equipment of the decedent, who has no legal heirs. He then auctions off the equipment. Süleyman Bey, mutawalli of the İbrahim Çavuş Waqf, offers the highest bid of 5000 akçe. Süleyman Bey pays Rıdvan Bey out of waqf funds. The court registers the transaction.

Rumili'nde Yadin [?] Kazâsı'na tâbi' merhûme Âişe Sultan Vakfı olan Mekşe nam karyenin bi'l-fi'l mütevellîsi ve beytü'l-mâli

emîni olup vakf-ı mezbûr re'âyâsından mahmiyye-i İstanbul'da merhûm İbrahim Çavuş Vakfı'ndan Topkapısı dâhilinde vâki' bozahânenin müste'ciri iken bilâ-vâris-i ma'rûf mürd olan Marko nâm zimmînin muhallelâtına vâzî'ü'l-yed olan Rıdvân Bey bin Abdullah nam bevvâb-ı sultânî meclis-i şer'-i şerîfde sâlifü'z-zikr İbrahim Çavuş Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olan râfi'ü'l-kitâb Süleyman Bey bin Mehmed nam bevvâb-ı sultânî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i merkûmun zikr olunan bozahâne mevcûd mülki olup emânetim hasebiyle vaz'-ı yed itdüğüm otuz altı vakıyye bir büyük kazgan ve yedi vakıyye bir küçük kazgan ve bir büyük anbar ve bir değirmen ve bir büyük tekneyi safka-i vâhide ile merkûm İbrahim Çavuş Vakfı'nın mütevellîsi olan sâlifü'z-zikr Süleyman Bey'e vakf-ı mezbûr için vakfın nâzırı olan iftihârü'l-havâs ve'l-mukarrebîn Sarây-ı Atîk-i Âmire ağası Mehmed Ağa hazretleri ma'rifeti ile ba'de'l-müzâyede beş bin akçeye bey'-i bât ile bey' ve teslîm idüp ol dahi mâl-ı vakf ile yine vakf için iştirâ ve tesellüm eyledi ve semen-i merkûmı emânetim hasebiyle bi't-tamâm yedinden alup kabz itdim didikde mezbûr Rıdvân Bey'i kelimât-ı meşrûhasında mezbûr Süleyman Bey vicâhen tasdik idicek mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel min şühûr lisene semâne ve 'ışrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Efendi bin Mehmed el-imâm, Hasan Halife el-müezzin, Muharrem Halife el-müezzin, Derviş Bey bin Abdullah el-Câbî, Abdullah Halife el-Câbî, Bekir Bey bin Abdullah el-bevvâbü's-Sultânî, Hüseyin Bey bin İlyas el-kâtib, el-Hâc Ali bin Abdullah el-kethüdâ.

761 - 1619 (1028) İstanbul 4: 18b/3 Dava / *Adjudication*

Çukur Mahallesi'ndeki mescitin onarımı için vakfedilen paranın mütevellisi Seyyit Abdi, merhum Mustafa'nın eşi Emine Hatun karşısında mahkemededir. Seyyit Abdi, vakfın merhum Mustafa'da 2200 akçe alacağı kaldığını belirterek bu parayı Emine Hatun'dan tahsil etmek ister. Mahkeme Emine Hatun'a görüşünü so-

rar. Emine Hatun'un söylenilenleri reddetmesi üzerine mahkeme Seyyit Abdi'den kanıt ister. Seyyit Abdi de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme merhumun borcunu terekeden ödemesi konusunda Emine Hatun'u uyarır.

Seyyit Abdi, mutawalli of funds endowed for the repair of the mosque in the Çukur neighborhood, sues the late Mustafa's wife Emine Hatun. Claiming that the decedent owed the waqf 2200 akçe, Seyyit Abdi requests that Emine Hatun settle the debt. Questioned by the court, Emine Hatun rejects the claim. The court then asks Seyyit Abdi to bring evidence. Seyyit Abdi proves his claim through witness accounts. In conclusion, the court instructs Emine Hatun to pay the decedent's debt out of his estate.

Mahmiye-i İstanbul'da Çukur Mahallesi mescidinin meremmeti için mevkûf olan nükûdin mütevellîsi olan es-Seyyid Abdi ibn es-Seyyid Hamza meclis-i şer' de bundan akdem vefât iden Mustafa bin Abdullah nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi ve vârisesi olan Âmine bint-i Hüseyin nam hâtun üzerine da'vâ idüp mezbûr Mustafa zimmetinde mâl-ı mevkûf-ı mezbûrdan iki bin iki yüz akçe olup müslümanlar huzûrunda dahi ikrâr itmişdir su'âl olunup alıvirilmesin taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûre Âmine inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Mehmed Efendi bin İbrahim ve Mehmed bin Ahmed ve Mehmed bin Süleyman nâm kimesneler mahfil-i kazâda li-ecli's-şehâde hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka merkûm Mustafa hâl-i huyûtında bizim huzûrımızda mescid-i mezbûr meremmetine mevkûf olan nükûddan zimmetimde iki bin iki yüz akçe vardır deyü ikrâr eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye mezbûrûnın şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûma makbûzı olan terekkesinden edâ itmeğe tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb kayd şüd hurrire fi't-târihi'l-mezbûr Şühûdü'l-hâl

Hüseyin bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Mehmed, Hüseyin bin Mehmed, Musallî bin Cafer ve gayruhum.

762 - 1619 (1028) İstanbul 4: 20a/3 Tescil işlemi / Registration

Merhum el-Hac Hüsrev'in kızı İsmihan mahkemeye gelir. El-Hac Hüsrev, hayatta iken bir evini önce kendisi, öldükten sonra da çocukları ve torunlarının kullanması için vakfetmiştir. El-Hac Hüsrev'in ölümü sonrasında vakfiye şartları gereğince bu evi, oğlu Mehmet kullanmıştır. Şimdi Mehmet'in de vefat ettiğini belirten İsmihan Hatun, vakfiye şartlarına göre evin kendi kullanımına verilmesini istemektedir. Bu konuda elinde bulunan vakfiye belgesini mahkemeye sunan İsmihan Hatun, mahkemede hazır bulunan Müslümanlara görüşlerinin sorulabileceğini sözlerine ekler. Sunulan vakfiyeyi inceleyen mahkeme, İsmihan Hatun'un getirdiği şahitlere görüşlerini sorar. Şahitler, vakfiyeyi ve İsmihan Hatun'un sözlerini doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme, evi İsmihan Hatun'un kullanabileceğini belgeleyen bir temessük hazırlar ve İsmihan Hatun'a verir.

İsmihan Hatun, daughter of the late el-Hac Hüsrev, is in court. Before his death, el-Hac Hüsrev had endowed a house on condition that first he, then his children and grandchildren would use the house. Upon el-Hac Hüsrev's death, his son Mehmet took over the house in accordance with the waqf deed (vakfiye). Reporting that Mehmet passed away, İsmihan Hatun requests permission to use the house as stated in the waqf deed. Presenting to court the deed, she states that the court can also question the Muslim witnesses present in court. Examining the deed, the court questions the witnesses, who corroborate both the deed and İsmihan Hatun's testimony. In conclusion, the court issues, and then gives to İsmihan Hatun, a promissory note (temessük) documenting that she can use the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Dülbendci Süleyman Mahallesi'nde mukaddemâ vefât iden merhûm el-Hâc Hüsrev bin Abdullah'ın sulbiye kızı İsmihan nam hâtun mahfil-i kazâyâ gelüp takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Dülbendci Hüsam Vakfı ve bir tarafı Mustafa

Ağa Vakfı ve bir tarafı Kara Mehmed Ağa mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilimi vakf ve süknâsını hayâtta oldukça kendüye ba'de vefâtihî evlâdına ve evlâd-ı evlâdına şart idüp kendi vefâtından sonra ber müceb-i şart-ı vâkıf oğlu Mehmed sâkin olup hâlen merkûm Mehmed dahi vefât itmekle menzil-i mezbûrun süknâsı yedimde olan vakfiye-i ma'mûlün-bihâ nâtika olduğu üzere bana intikâl itmişdir el-hâletü hâzihî yedimde olan vakfiyeye nazar olunup ve hakikat-i hâl hâzır bi'l-meclis olan müslümanlardan su'âl olunup cânib-i şer'den yedime temessük virilmesin taleb iderim didikde yedinde olup bin on üç şehri Rebî'îlâhiri târihi ile müverrah vakfiyeyi ibrâz idüp nazar olundukda mazmûnı takrîrine mutâbık olup hakikat-i hâl hâzır bi'l-meclis olan müslümanlardan olup mahalle-i merkûme sükkânından el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Mehmed ve Abdüsselam bin Mustafa ve Mustafa bin Mehmed ve Mustafa Çelebi ibn Mehmed el-imâm nâm kimesnelerden su'âl olundukda fi'l-hakika vâkıf-ı merkûm menzil-i mezbûrî vakf ve süknâsı hayatta oldukça nefesine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına şart idüp vefâtından sonra oğlu Mehmed sâkin olup hâlen mersûm Mehmed dahi vefât itmekle menzil-i mezbûrun süknâsı merkûme İsmihan'a intikâl idüp mezbûre İsmihan dahi müteveffâyı merkûm el-Hâc Hüsrev'in sulbiye kızıdır deyü haber virdiklerinde mâdâm ki hilâfı zuhûr içmeye merkûme İsmihan ber müceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezbûrda iskân olunup mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fî gurrei şehri Rebî'îlâhir li-sene semâne ve işrine ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Ağa bin [...], Mehmed Çavuş der-i âlî, Sinan Efendi bin Veli, Abdüsselam Çelebi bin Ali, Hasan Çelebi bin Ahmed.

763 - 1619 (1028) İstanbul 4: 22a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Aynî Hatun, Halil Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Ali'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 8000 dirheme satar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 1000 dirheme kiralar. Mustafa Bey de gerek Aynî'ye gerekse vakfa olan borcuna kefil olur. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Aynî Hatun takes out an 8000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Ali, mutawalli of the Halil Çelebi Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for 1000 dirhem for one year. Mustafa Bey serves as surety for Aynî Hatun as well as her debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

764 - 1619 (1028) İstanbul 4: 22b/1 Dava / Adjudication

Keçeci Piri Mahallesi'nden Hacı Yakup, vakfına mütevellî atadığı Recep Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Hacı Yakup, adı geçen mahallede bulunan bir evini vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre yaşadığı sürece Hacı Yakup evi kullanacak, ölümünden sonra eşi Mülayim, sonra da soyları tükeninceye kadar Mülayim'in köleleri kullanacaktır. Evi kullananlar Hacı Yakup için Kuran okuyacaklar, ilerleyen yıllarda vakfiye koşulları bozulursa ev kiraya verilerek geliri Medine yoksullarına gönderilecektir. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Hacı Yakup, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Recep Efendi ise iki İslam hukukçusunun görüşlerine dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, mütevellînin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hacı Yakup, a resident of the Keçeci Piri neighborhood, sues Recep Efendi, mutawalli of his waqf. The former endowed a house in the above-stated neighborhood. According to the waqf deed (vakfiye), Hacı Yakup is to use the house during his lifetime, followed by his wife. After Mülayim's death, her slaves are to use the house until the end of their line. The residents of the house are to say prayers (read the Quran) for Hacı Yakup. If, in time the deed conditions cease to be fulfilled, the house is to be rented and the revenue spent on the poor in Medina. After the registration of these condistions Hacı Yakup claims that the waqf is invalid, based

on the views of an Islamic jurist. Mutawalli Recep Efendi responds that the deed is valid, based on the views of two other Islamic jurists. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf is valid and cannot be annulled.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

765 - 1619 (1028) İstanbul 4: 22b/2 Tescil işlemi / Registration

Osman, Sefer Efendi Vakfı'nın mütevellisi Vildan Halife'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 4000 dirheme satar, sonra da sattığı evi mütevelliden bir yılığına 600 dirheme kiralar. Bir kişi Osman'a ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Osman takes out a 4000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from Vildan Halife, mutawalli of Sefer Efendi Waqf. He then rents the same house from the mutawalli for 600 dirhem for a period of one year. One person serves as surety for Osman and his debt to the waqf. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

766 - 1619 (1028) İstanbul 4: 23a/1 Tescil işlemi / Registration

Gülsüm, Hüsna Hatun Vakfı'nın mütevellisi Mehmet'e evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 14.280 dirheme satar, sonra da aynı evi mütevelliden yılığı 1780 dirhemden üç yılığına kiralar. Bir kişi Gülsüm'e ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Gülsüm takes out a 14,280 dirhem mortgage (istiglal) on her house from Mehmet, mutawalli of the Hüsna Hatun Waqf. She then rents the same house from the mutawalli for three years at

1780 dirhem per annum. One person serves as surety for Gülsüm and her debt. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

767 - 1619 (1028) İstanbul 4: 23a/2 Tescil işlemi / Registration

Mesmoni, Pertev Paşa Vakfı'nın mütevellisi İsmail Ağa'ya evini, istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 200 dinara satar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 1400 dirheme kiralar. İki kişi Mesmoni'ye ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mesmoni takes out a 200 dinar mortgage (istiglal) on his house from İsmail Ağa, mutawalli of the Pertev Paşa Waqf. He then rents the same house from the mutawalli for 1400 dirhem for a period of one year. Two persons serve as sureties for Mesmoni and his debt. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

768 - 1619 (1028) İstanbul 4: 24a/1 Dava / Adjudication

Yeniçeri Mustafa Bey Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi, Rumeli Hisarı sakinlerinden Ahmet Çelebi karşısında mahkemededir. Mehmet Efendi'ye göre, Ahmet Çelebi on yıl önce vakıftan yıllık yüzde 10 faizle (ona on bir hesabı üzere) 8000 akçe borç almıştır. Ahmet Çelebi vakfa yıllık ödemesi gereken 800 akçe faiz borcundan her yıl 80 akçe eksik ödeme yapmıştır. Şimdi Mehmet Efendi, Ahmet Çelebi'de on yıldır eksik ödenen faizden 800 akçe, son altı aylık faizden 400 akçe ve ana paradan 8000 akçe olmak üzere toplam 9200 akçe alacağı olduğunu belirterek bu paranın alınmasını ister. Mahkeme Ahmet Çelebi'ye görüşünü sorar. Ahmet Çelebi söylenilenleri kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, borcunu ödemesi konusunda Ahmet Çelebi'yi uyarır.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Mustafa Bey Waqf, sues Ahmet Çelebi, a resident of Rumeli Hisarı. Mehmet Efendi claims that ten years ago Ahmet Çelebi took out an 8000 akçe loan from the waqf at an interest rate of 10 percent (11 for 10). Each year, Ahmet Çelebi paid 80 akçe less than the 800 akçe annual interest charge. Now Mehmet Efendi wants Ahmet Çelebi to pay a total of 9200 akçe: the 800 akçe residual for ten years, 400 akçe for the last six months' interest charge, and 8000 akçe as principal. Questioned by the court, Ahmet Çelebi corroborates Mehmet Efendi's testimony. In conclusion, the court instructs Ahmet Çelebi to settle his debt.

Mahmiye-i İstanbul'da Öksüz Mahallesi mescidi imamı olup bi'l-fi'l merhûm yeniçeri Mustafa Bey Vakfı'na mütevellî olan Mehmed Efendi ibn Sunullah meclis-i şer'-i şerîfde Rumili Hisarı sâkinlerinden Ahmed Çelebi ibn Cafer nam yeniçeri mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Ahmed Çelebi zimmetinde asl-ı mâl-ı vakf-ı merkûmdan sekiz bin akçe ve meblağ-ı mezbûrun onı onbir hesâbı üzre altı aylık murâbahasından dört yüz akçe ve on yıldan berü merkûm Ahmed Çelebi her sene asl-ı mâl-ı mezkûrdan hesâb-ı mersûm üzre lâzım olan sekiz yüz akçe murâbahadan cânib-i vakfa noksân üzre virdüğü seksanar akçeden sekiz yüz akçe ki cem'an dokuz bin iki yüz akçe olur hâlen tevliyetim hasebiyle vakfiçün alıvırmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed Çelebi fi'l-vâki' tafsîl-i sâbık üzre vakf-ı merkûm malından dokuz bin iki yüz akçe zimmetimde lâzımü'l-edâ deynimdir deyü bi-tav'ihî ikrâr ve itirâf idicek mücebiyle meblağ-ı mezkûr mütevellî-i merkûma edâya mezbûr Ahmed Çelebi'ye kibel-i şer'den tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ilâhîr li-sene semâne ve işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Ahmed Beşe bin Abdullah er-râcil, Ali Beşe bin Hisar Bey Odabaşı, Ahmed bin Abdullah er-râcil, Hasan bin Mustafa, Pîrî Beşe bin Abdullah er-râcil, Mahmud Çelebi bin Bali, el-Hâc Hüseyin bin Osman.

769 - 1619 (1028) İstanbul 4: 25b/2 Tescil işlemi / Registration

Şahi Hatun’un, içinde oturacak kişinin ilimle uğraşan, dindar bir kişi olması ve her gün Kuran okuyup sevabını vakıf sahibinin ruhuna hediye etmesi şartıyla vakfettiği bir ev vardır. Evi kullanan Ali vefat etmiştir. Mahkeme söz konusu vakıf evini, kullanması için vakfiye şartlarına uygun olduğu anlaşılan Mehmet Efendi’ye verir.

Şahi Hatun had endowed a house for the benefit of a pious scholar who would say daily prayers for the soul of the waqf founder. The former tenant Ali has died. The court gives the house to Mehmet Efendi, who meets the requirements of the waqf deed (vakfiye).

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Elvanzâde Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı İskender bin Abdullah mülki ve bir tarafı Ayasofya Vakfı ve bir tarafı [boş] Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup süknâsı rûhiyçün yevmî bir cüz’-i şerîf tilâvet itmek üzere ulemâdan bir recüle Şâhî Hâtun nam sâhibetü’l-hayr vakf ve şart eyledüğü menzilde ber müceb-i şart-ı vâkıf sâkin olan Ali bin Abdullah fevt olup süknâ-yı menzil-i mezbûr mahlûl olup işbu hâfızü’l-kitâb mevlânâ fahrü’l-müderresîn Mehmed Efendi ibn Derviş âlim ve mütedeyyin ve meskene ihtiyâcı zâhir ve mübeyyen olup menzil-i mezbûrun süknâsı ber müceb-i şart-ı vâkıfe mezbûr Mehmed Efendi’ye tevcih olunup zabt u tasarrufiyçün bu hurûf ketb ü terkîm olunup yedine vaz’ u teslim olundu ki lede’l-hâce müzekkir-i mâ-cerâ ola tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min şehri Rebî’ilevvel li-sene semâne ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-akrân Mahmud Ağa ibn Hasan, Mustafa Beşe bin İbrahim Bostancı, Mehmed Bey bin Hüseyin kâtib-i sır, fahrü’l-cüyûş Mehmed Çavuş bin Mustafa, Mustafa Bey ser-muhzırân, Ahmed Efendi bin Seydî Ali, Hasan Beşe bin Abdullah Çukadar.

770 - 1619 (1028) İstanbul 4: 26a/1 Tescil işlemi / Registration

Mahkemeye gelen Nikola, Ârî Sinan Paşa Vakfı'ndan peşin 2500 akçe ve günlük 2 akçe ödeme şartıyla iki oda kiralamıştır. Mütevelliden aldığı ve kira sözleşmesini belgeleyen temessükü mahkemeye sunan Nikola, ikinci bir temessük almak ister. Sunulan belgeyi inceleyen mahkeme, Nikola'ya istediği temessük belgesini verir.

Nikola appears in court. He has rented two rooms from the Ârî Sinan Paşa Waqf for a 2500 akçe advance payment plus rent of 2 akçe per day. Presenting to court a promissory note (temessük) issued by the mutawalli and documenting the rent contract, he asks it to issue a second promissory note. After examining the promissory note, the court issues Nikola the requested document.

İşbu râfi'ül'l-kitâb Nikola veled-i Manol nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihü'l-unvân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-erkân-da takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm Ârî Sinan Paşa evkâfında hâlen mütevellî olan Abdurrahman vakf-ı merkûmdan mahmiyye-i merkûmede Balat kurbünde el-Hâc İsa Mahallesi'nde lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd fevkânî ve tahtânî iki bâb odayı yevmî iki akçe icâre-i mü'eccele ve iki bin beş yüz akçe icâre-i mu'accele ile bana îcâr idüp yedime imzâsıyla mûmzâ ve hatemi ile mahtûm ve târih-i kitâb şehri evâ'ili ile müverrah temessük virmişdir nazar olunup mücebince kîbel-i şer'-i şerîfden dahi temessük virilmesi matlûbumdur deyü vech-i meşrûh üzre yedinde olan temessûki ibrâz idüp nazar olundukda takrîrine muvâfık bulunmağın işbu vesîka alâ mâ-hüve'l-hakîka li-ecli't-temessük ketb olunup yed-i tâlibe def' ve vaz' olundu ki lede'l-hâce müzekkir-i mâ-cerâ ola tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ilâhîr li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Çelebi bin Bali, el-Hâc Mehmed bin İsmail, Ali bin Abdullah, Mustafa bin Hamza, el-Hâc Hüseyin bin Osman ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

771 - 1619 (1028) İstanbul 4: 26b/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri Ali Ağa, Atik Ali Paşa Mahallesi’ndeki İskender Bey Vakfı’na ait bir değirmen ile fırında kiracıdır. Fırın zamanla yıpranmıştır. Ali Ağa, masraflarını peşin kiradan düşmek koşuluyla fırının yeniden yapılması için mütevellî Ayşe Hatun’dan izin almıştır. Şimdi mahkemeye gelen Ali Ağa’nın vekili Ahmet Beşe, müvekkilinin fırını yeniden yaptırdığını belirterek mahkemeden yapılan harcamanın belirlenmesini ister. Mahkeme, bir mahkeme görevlisiyle iki mimarı keşif yapması için bölgeye gönderir. Bilirkişiler mütevellî Ayşe Hatun’un huzurunda keşif yaparlar. Yapılan keşif sonucunda söz konusu mülkün onarımı için en az 186.792 akçe harcanması gerektiği anlaşılır. Onarım öncesi mülk üzerindeki harabe için de 18.902 akçe değer belirlenir. Harabeyi Ali Ağa değerlendirdiği için onun bedeli toplamdan düşülür. Sonuçta Ali Ağa’nın harcadığı para 167.890 akçe olarak hesaplanır. Mahkeme yapılan keşif işlemi tescil eder.

Janissary Ali Ağa is tenant of a mill and a bakery in the Atik Ali Paşa neighborhood, belonging to the İskender Bey Waqf. Since the bakery is dilapidated, Ali Ağa gets permission from mutawalli Ayşe Hatun to have it repaired, with the expenses deducted from the advance payment. Now Ali Ağa’s legal agent Ahmet Beşe states that his client has had the bakery repaired and that he wants the court to conduct an investigation to determine the repair expenses. The court sends a court officer and two architects to the area to conduct an investigation in the presence of mutawalli Ayşe Hatun. The experts determine that the repairs must have cost at least 186,792 akçe. The value of the ruins before renovation is determined as 18,902 akçe. The latter figure is deducted from the total, because it is Ali Ağa who collected the revenue. In conclusion, Ali Ağa’s net expense is calculated as 167,890 akçe. The court registers the results of the investigation.

Mahmiye-i İstanbul’da Ali Paşa-yı Atik Mahallesi’nde vâki’ merhûm İskender Bey Vakfı’ndan olup mahalle-i merkûmede vâki’

bir taraftan saraylı hâtun mülki ve bir taraftan Hadîce Hatun ibnet-i Yahya Ağa mülki ve bir taraftan paşâ-yı mûmâ-ileyh câmi'-i şerîfi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki göz at değirmenini hâvî olan bir bâb etmekci fırınıni icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olan sâhib-i hâze'l-kitâb bi'l-fi'l yeniçeri kethüdâsı olan mefharü'l-emâsil ve'l-erkân makbûlû's-sudûr ve'l-erkân Ali Ağa ibn Abdülmennân tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup yeniçeri çavuşu olan Mustafa Çavuş ibn Osman ve zağreci Yusuf Çelebi ibn Abdullah şehâdetleri ile hasm-ı mu'teber mahzarında şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Beşe ibn Murad nam râcil meclis-i şer'-i şerîfde vekâleten takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm kılup bundan akdem mezkûr fırın mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşrif olup kâbil-i intifâ' olmamağla müceddeden binâ olunması lâzım geldikde vakıfda müsâ'ade olmamağın müvekkilim müşârün-ileyh Ali Ağa icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere vakf-ı mezbûra meşrûtiyyet tarîki ile mütevellîye olan Âişe Hâtun ibnet-i Şehbaz Bey izniyle kendi malı ile binâ itmek murâd itdikde hâkim-i hâsım-ı mevkî' hâze'l-kitâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretleri tarafından zikr olunan fırının üzerine nâ'ib ve mi'mâr getürüp müceddeden binâsına ne mikdâr akçe vefâ ider deyü tahmîn itdirdikde ba'de'l-mesâha kırk altı bin yedi yüz akçeye tahmîn ve nukzını on sekiz bin dokuz yüz akçeye takvîm ve ihrâc itdikden sonra mûmâ-ileyh Ali Ağa binâya mübâşeret itmiş idi hâlen itmâm-ı binâ müyesser olmuşdur müşârün-ileyh Ali Ağa'nın müceddeden ihdâs itdüğü binânın ne mikdâr akçeye tahmîli vardır tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunup mâ-vaka'a ketb ü terkîm olunmasıyçün üzerine nâ'ib ve mi'mâr gönderilmesin taleb iderim didikde savb-ı şer'-i hatîrden mevlânâ Receb Efendi ibn Muharrem ve hâssa mi'mârlardan Yusuf bin Abdullah ve Ali bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mes-tûrû'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mezkûr fırının üzerine varup mütevellîye-i merkûme muvâcehesinde nazar ve mesâha itdiklerinde zikr olunan değirmenlerin taş divarı ve bir bâb âhûrın ve mezkûr fırının taş divarları hesâb-ı şatrancî üzere sekiz yüz doksan yedi zirâ' olup her zirâ'ı altmışar akçeden elli üç bin sekiz yüz yirmi akçe olup ve bir fevkânî dolama divar bi-hesâb-ı mezbûr yüz kırk zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden beş bin altı yüz akçe ve

mezkûr âhûrın tahta döşemesini bi-hesâb-ı mezbûr yüz bir zirâ' olup her zirâ'ı sekiz akçeden sekiz bin seksen akçe ve bir fevkânî buğday anbarı döşemesini bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz kırk yedi zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden dokuz bin sekiz yüz seksen akçe ve bir küçük anbar dûzgâh döşemesi bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz altmış zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden on bin dört yüz akçe ve bir fevkânî anbar perdesi bi-hesâb-ı mezbûr yüz kırk altı zirâ' olup her zirâ'ı yirmişer akçeden iki bin dokuz yüz yirmi akçe zikr olunan değirmenlerin ve fırının sakfları bi-hesâb-ı mezbûr yedi yüz seksen zirâ' olup her zirâ'ı altmışar akçeden kırk altı bin sekiz yüz akçe ve taş kaldırım bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz kırk bir zirâ' olup her zirâ'ı on ikişer akçeden iki bin sekiz yüz doksan iki akçe ve otuz adet kurşun tahta yedi bin akçe ve iki taş tekne dört yüz akçe ve bir hamir teknesi üç bin akçe ve iki değirmen ber vech-i tahmîn otuz altı bin akçe cem'an yüz seksen altı bin yedi yüz doksan iki akçe olup mârû'z-zikr nukz için takvîm olunan on sekiz bin dokuz yüz iki akçe ihrâc olundukdan sonra bâkî yüz altmış yedi bin sekiz yüz doksan râyic akçeye tahammüli vardır meblağ-ı mezbûrdan noksan ile müceddeden binâ olunmak mümkün değildir deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve sâ'ir ehl-i vukûf müslümânânın ittifâk ile haberlerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itdikde ihbâr mahall-i kabûl ve irtizâda vâki' olmağın mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ilâhîr li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac İbrahim bin Hüseyin, Hüseyin Beşe bin Mustafa er-râcil, Mustafa Beşe bin Osman er-râcil, Mehmed bin Murad er-râcil, Şaban bin Ali er-râcil, Ali Halife bin Hüseyin el-mü'ezzin, Mehmed bin Abdullah er-râcil, Ömer Beşe bin Bayram er-râcil, Mustafa bin İbrahim ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

772 - 1619 (1028) İstanbul 4: 27a/1 Tescil işlemi / Registration

Merhum Gafur Ağa'nın ilim adamlarının oturması için vakfettiği bir evde Şeyh Mehmet Efendi oturmaktadır. Mahkemeye gelen

Mehmet Efendi, söz konusu vakıf evinin harabe olduğunu belirtir. Bu evi kendi parasıyla yeniden yaptırmak isteyen Mehmet Efendi, mahkemeden inşaat için ne kadar harcama gerektiğinin hesaplanmasını ve yeniden bina yapımına izin verilmesini ister. Mahkeme bölgeye keşif yapmaları için bilirkişiler gönderir. Yapılan keşif sonucunda evin enkazının 4860 akçe değerinde olduğu, inşaat için de 30.127 akçe harcanması gerektiği anlaşılır. Enkazı Mehmet Efendi değerlendireceği için onun bedeli toplamdan düşülür. Sonuç olarak Mehmet Efendi'nin 25.267 akçe harcayarak evi yeniden yaptırmasına izin verilir.

The late Gafur Ağa had endowed a house for the use of scholars. Şeyh Mehmet Efendi is currently residing in the house. Mehmet Efendi appears in court to state that the house is in disrepair. He asks the court for allow him to rebuild the house and also to determine construction expenses. The court sends experts to the region for an inquiry. The experts report that the ruins of the house are worth 4860 akçe and that the construction would cost 30,127 akçe. The value of the ruins is deducted from the sum since the revenue they produce will go to Mehmet Efendi. In conclusion, Mehmet Efendi is given permission to rebuild the house at a net expenditure of 25,267 akçe.

Mahmiye-i İstanbul'da Tophane Mahallesi'nde vâkı' bir taraftan Balcı Hasan Bey mülki ve bir taraftan Bayram Ağa mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî büyü-tü müte'addideyi müstemil olan menzili sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât merhûm Gafur Ağa ibn Abdülmennan vakf ve süknâsını ulemâ-yı sâlihînden mahal ve müstahikka şart itmekle ber müceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezbûrda ulemâ-yı sâlihînden olan fahrü'l-müderrişin mevlânâ Şeyh Mehmed Efendi ibn Şeyh Mehmed meclis-i kavimde kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm kılup menzil-i mezbûr mürûr-ı eyyâm ve şühûr ve kürûr-ı a'vâm ve dühûr ile müşrif ile'l-harâb mâyl ale't-türâb olup kâbili süknâ olmamağla müstemilâtından bir bâb tahtânî ve iki bâb fevkânî odalar ve bir âhûr ve bir dehliz ve bir kenîf ve bir taş divarı müceddeden binâyâ muhtâc

olup ve cânib-i vakıfdan müsâ'ade olmamağın mütevellî ve meşrû-tun-leh olduğım hasebiyle kendi mâlım [ile] binâ itmek murâdırındır kibel-i şer'-i güzînden üzerine nâ'ib ve mi'mâr varup nazar ve mesâha olunup ne mikdâr akçe vefâ ider tahmîn-i sahîh ile ve nukzı takvîm olundukdan sonra binâya izn virilüp mâ-vaka'a ketb ü terkîm olunmasının taleb iderim didikde savb-ı şer'iden mevlânâ Recceb Efendi ibn Muharrem ve hâssa mi'mârlardan Yusuf bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile menzil-i mezbûrun üzerine varup nazar ve müşâhede itdiklerinde fi'l-vâki' zikr olunan müstemilât bi'l-külliye harâb olup müceddeden binâya eşedd-i ihtiyâcı olmağın mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir bî-garaz ve ehl-i vukûf ve ashâb-ı ebniye ve sukûf olan kimesneler otuz bin yüz yirmi yedi akçe ile ancak binâ olunmak mümkindir meblağ-ı mezbûrdan noksan ile binâ olunmağa imkân yokdur tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdikden sonra müstemilât-ı mezkûrun nukzı dört bin sekiz yüz altmış akçeye takvîm ve meblağ-ı mezbûr otuz bin yüz yirmi yedi akçeden ihrâc olunup mâ'adâ yirmi beş bin iki yüz altmış yedi akçe bâkî kalup vech-i muharrer üzere tahmîn ve takvîm itdiklerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itdikde ihbâr mahall-i kabûl ve irtizâda vâki' olmağın binâya izn virilüp mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili şehri Rebî'îlâhir li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrû'l-müderrişin Abdullah Efendi bin Abdülhalim, Abdurrahman Çelebi bin Abdullah el-mülâzım, İbrahim Efendi el-musta'id, iftihârû'l-emâsil Bayram Ağa, Yusuf bin İsmail, fahrû'zu'emâ İlyas Ağa, Abdülkerim Efendi ibn Bekir el-mülâzım, iftihârû'l-emâsil Ramazan ağa-yı hazîne, Lütfullah Efendi el-kâdı ve gayruhum.

773 - 1619 (1028) İstanbul 4: 28a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Çadırcı Muhyiddin Vakfı mütevellisi Mehmet Çelebi mahkemeye gelir. Hacca gideceğini belirten Mehmet Çelebi, geri dönün-

ceye kadar mütevellilik hizmetini İbrahim Efendi'nin yürüteceğini belirterek bunun için mahkemeden izin istemektedir. Mahkeme Mehmet Çelebi'ye gerekli izni verir.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Çadırcı Muhyiddin Waqf, is in court. Stating that he will be going on a pilgrimage (hajj), he requests the court's permission for İbrahim to replace him as mutawalli during his absence. The court grants Mehmet Çelebi the requested permission.

Dârü's-saltanatı's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede vâkî' çadırcı merhûm el-Hâc Muhyiddin Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olan Mehmed Çelebi bin Ahmed mahfil-i kazâya hâzır olup takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp işbu sene-i karînü'l-meymenede sıdk-ı niyet ve hüsn-i taviyyet ile ben hacc-ı şerîf ve tavâf-ı beytullâhi'l-harâm ve ziyâret-i ravza-i razıyye-i seyyidi'l-enâm aleyhi's-salevâtü ve's-selâm itmeğe teveccüh ve azîmet itdim inşaallâh [...] varup gelince tevliyet-i mezbûre hıdmetinde işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-e'imme'i'l-kirâm İbrahim Efendi bin Abdülvehhâb'ı yerime kâ'im-makâm ve menâbıma nâ'ib nasb idüp cânib-i şer'i mutahhardan izn virilmek taleb iderim didikde mûmâ-ileyh efendi dahi zikr olunan kâ'im-makâmlığı kabûl ve hidemâtını kemâ yenbağî edâya müte'ahhid oldukda mütevellî-i merkûma vech-i mersûm üzre izn ü icâzet virilüp bu kitâb-ı sıhhat-nisâb isrû't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî selhi şehri Rebî'ilâhir sene 1028

Şühûd

Ahmed bin Ali, Ramazan bin Mehmed, Ahmed Halife, Receb Halife el-mü'ezzin, Mustafa Çelebi bin Abdünnebi, Ebubekr bin Osman ve gayruhum.

774 - 1619 (1028) İstanbul 4: 28a/3 Tescil işlemi / Registration

Dizdarzâde Mehmet Efendi Vakfı'nın mütevellisi Mahmut Bey, asker sınıfından Ali Çavuş ile mahkemeye gelir. Mahmut Bey, vakfa ait bir evi Ali Çavuş'a 28.000 akçe peşin ve ayda 30 akçe kira

ödenmek şartıyla kiraya verir. Evin onarılması gerektiğinde masrafı Ali Çavuş karşılayacaktır. Mahkeme yapılan sözleşmeyi sicile kaydeder.

Mahmut Bey, mutawalli of the Dizdarzâde Mehmet Efendi Waqf, is in court with Ali Çavuş, a soldier. The former rents to Ali Çavuş a house belonging to the waqf for a 28,000 akçe advance payment and a rent of 30 akçe per month. Should the house need repairs, Ali Çavuş is to cover the expenses out of his own pocket. The court registers the rent contract.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Dizdârzâde Mehmed Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-akrân Mahmud Bey bin Mustafa meclis-i şer'de hâmil-i hâze'l-kitâb fahrû'l-cüyûş Ali Çavuş bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i merkûmede yine merhûm Dizdârzâde Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı selâsesi vakf-ı mezkûr ile ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd olup bir bâb beyt-i ulvî ve bir bâb beyt-i süflî ve bir tahta-pûş ve bi'r-i mâ'i ve kenîfi müştemil olan menzili mûmâ-ileyh Ali Çavuş'a yirmi sekiz akçe [bin] icâre-i mu'accele ve târih-i kitâbdan her ayda otuzar akçe icâre-i mü'eccele ile îcâr ve teslîm idüp ol dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra icâre-i mu'accele olan meblağ-ı merkûm yirmi sekiz bin akçeyi vakf içün tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledim ba'de'l-yevm mersûm Ali Çavuş mâh-be-mâh menzil-i mezkûrun ücret-i mu'ayyenesini cânib-i vakfa edâ eyleyüp mutasarrıf ola didikde mütevellî-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârın el-mukarrün lehü'l-mezbûr Ali Çavuş bi'l-muvâcehe tasdik itdikden sonra mestûr Ali Çavuş ba'de'l-yevm menzil-i merkûmun lâzım gelen meremmetini kendü malından teberru'an meremmet ve imâret idüp vakfa ilhâk itmeğe müte'ahhid olıcak mâ-vaka'a ketb olundu fî târihi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi el-kâdı, Receb Efendi el-kâdı, Ahmed Efendi el-müderriş, Hüsam Efendi el-müderriş, Abdullah Efendi bin Nasrullah, Yusuf Bey el-cündî, el-Hâc Hasan bin Abdullah.

775 - 1619 (1028) İstanbul 4: 28b/3 Tescil işlemi / Registration

İsmail, Tercüman Vakfı'na 600 dirhemi faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 1600 dirhem borçlanır. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

İsmail comes to owe 1600 dirhem to the Tercüman Waqf, including 600 dirhem for interest (expressed as the price of broad cloth). The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

776 - 1619 (1028) İstanbul 4: 29a/2 Tescil işlemi / Registration

Pirinççi Rıdvan, yeniçerilerin 1. Ağa Bölüğü'nün masrafları için vakfedilen paranın mütevellisi Derviş Bey ile mahkemededir. Rıdvan, 3000 akçesi faiz (çuka bahasından olarak ifade ediliyor) olmak üzere vakfa 23.000 akçe borçlanır. Rıdvan 3000 akçe faizi bir yıl sonra ödeyecektir. (Ana meblağın ne zaman ödeneceği belirtilmemiştir.) Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Pirinççi Rıdvan is in court with Derviş Bey, mutawalli of funds endowed for expenses of the 1st Squad of the Janissaries. Rıdvan comes to owe 23,000 akçe to the waqf, including 3000 akçe for interest (expressed as the price of broad cloth). He will pay the 3000 akçe interest one year later. (The verdict does not specify when the principal is to be repaid.) The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata mahallâtından Şahkulı Mahallesi sâkinlerinden Pirinççi Rıdvan bin Abdullah nâm kimesne makâm-ı kazâda yeniçeri odalarından birinci ağa bölüğü odasının mühimmâtına vakf olan akçenin bi'l-fi'l mütevellisi olan hâmil-i hâze'l-kitâb korı-cı Derviş Bey bin Ahmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp zikr olunan oda vakfından yirmi bin fiddî ve râyic fi'l-vakt akçe karz-ı şer'îden ve dahi üç bin akçe mezbûrû'n-nakt akçe çuka bahâsından

cümle yirmi üç bin akçe edâsı lâzım zimmetimde deynim vardır karzın gayrısı üç bin akçe târih-i kitâbdan sene tamâmına varınca mev'ûd ve mü'ecceldir didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu min gurrei Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf Şühûd

Veli bin Mahmud, İbrahim bin Abdullah Yesârî, Mustafa bin Murad, Osman bin Abdullah, Murad bin Abdullah, Hüseyin Râ-cil, Edânî Efendi.

777 - 1619 (1028) İstanbul 4: 29b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hacı Mehmet, El-Hac Memi Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Çelebi'den Cibali Kapısı yöresindeki bir odayı peşin 800 akçe ödeyerek aylık 35 akçeye kiralar. Mütevelliden aldığı kira sözleşmesine ilişkin temessükü mahkemeye sunan Hacı Mehmet, mahkemeden işlemi belgeleyen bir hüccet belgesi istemektedir. Mahkeme yapılan sözleşmeyi tescil ederek belgesini Hacı Mehmet'e verir.

Hacı Mehmet rents a room in the Cibali Gate (Cibali Kapısı) region belonging to the El-Hac Memi Waqf from the waqf mutawalli Mustafa Çelebi for a 800 akçe advance payment and rent of 35 akçe per month. Presenting to court the promissory note (temessük) issued by the mutawalli documenting the rent contract, Hacı Mehmet wants the court issue a hujjet documenting the transaction. The court registers the contract and gives Hacı Mehmet the relevant documentation.

İşbu râfi'ü's-sahîfe el-Hâc Mehmed bin Sa'îd nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i merâm idüp mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' Seferikoz dimekle ma'rûf merhûm el-Hâc Memi Vakfı'ndan olup mahmiyye-i mezbûrede Cebeali Kapısı dâhilinde vâki' vâkıf-ı sâlife intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan bir bâb oda mahlûl olmağın vakf-ı mezbûra bi'l-fi'l mütevellî olan Mustafa Çelebi bin Arâullah benim yedimden vakf için sekiz yüz akçe ücret-i mu'accele alup kabz idüp zikr olunan odayı ayda otuz beş bin [?]

akçe ücret-i mü'eccele ile bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi vech-i merkûm üzre istîcâr ve tesellüm idüp ve lâzım olan mevâzî'ini kendü malımdan ta'mîre müte'ahhid olduğumdan sonra mütevellî-i merkûm yedime hatt ve hatemini hâvî ve müştemil temessük virmiştir mücebince cânib-i şer'-i mutahhardan dahi hüccet tahrîr olunmak taleb iderin deyü kelimât-ı meşrûhasına mutâbık ve kavlini nâtık mütevellî-i mezbûrun hatt ve hatemini mutazammın târih-i kitâb şehri gurresi ile müverrah temessük ibrâz idicek mücebince bu hurûf ketb ü tahrîr olunup yedine def' olundu tahrîren fî râbî' Cumâdelûlâ li-sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi bin Nasrullah el-müderriş, Mustafa Halife bin Osman el-imâm, el-Hâc Mehmed bin Ramazan el-müezzin, Hasan bin Bali, Mahmud bin Bali, Yusuf bin Bayram ve gayruhum.

778 - 1619 (1028) İstanbul 4: 30b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Halil, El-Hac İlyas Vakfı'nın mütevellisi Çaker Çavuş'tan 1200 dirhemi faizden (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 9200 dirhem borç alır. Bir kişi Halil'e ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Halil takes out a 9200 dirhem loan from Çaker Çavuş, mutawalli of the El-Hac İlyas Waqf. 1200 dirhem of the loan represents interest (mentioned as the price of broad cloth). One person serves as surety for Halil and his debt. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

779 - 1619 (1028) İstanbul 4: 31a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kasım Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, Ömer Çavuş ile mahkemededir. Mehmet Çelebi, vakfa bağlı Bergos'un Oklagi-

cümle yirmi üç bin akçe edâsı lâzım zimmetimde deynim vardır karzın gayrısı üç bin akçe târih-i kitâbdan sene tamâmına varınca mev’ûd ve mü’ecceldir didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu min gurrei Cumâdelûlâ li-sene semâne ve ‘işrîne ve elf Şühûd

Veli bin Mahmud, İbrahim bin Abdullah Yesârî, Mustafa bin Murad, Osman bin Abdullah, Murad bin Abdullah, Hüseyin Râ-cil, Edânî Efendi.

777 - 1619 (1028) İstanbul 4: 29b/3 Tescil işlemi / Registration

Hacı Mehmet, El-Hac Memi Vakfı’nın mütevellisi Mustafa Çelebi’den Cibali Kapısı yöresindeki bir odayı peşin 800 akçe ödeyerek aylık 35 akçeye kiralar. Mütevelliden aldığı kira sözleşmesine ilişkin temessükü mahkemeye sunan Hacı Mehmet, mahkemeden işlemi belgeleyen bir hüccet belgesi istemektedir. Mahkeme yapılan sözleşmeyi tescil ederek belgesini Hacı Mehmet’e verir.

Hacı Mehmet rents a room in the Cibali Gate (Cibali Kapısı) region belonging to the El-Hac Memi Waqf from the waqf mutawalli Mustafa Çelebi for a 800 akçe advance payment and rent of 35 akçe per month. Presenting to court the promissory note (temessük) issued by the mutawalli documenting the rent contract, Hacı Mehmet wants the court issue a hujjet documenting the transaction. The court registers the contract and gives Hacı Mehmet the relevant documentation.

İşbu râfi’ü’s-sahîfe el-Hâc Mehmed bin Sa’îd nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i merâm idüp mahmiyye-i Kostantiniyye’de vâki’ Seferikoz dimekle ma’rûf merhûm el-Hâc Memi Vakfı’ndan olup mahmiyye-i mezbûrede Cebeali Kapısı dâhilinde vâki’ vâkıf-ı sâlife intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan bir bâb oda mahlûl olmağın vakf-ı mezbûra bi’l-fi’l mütevellî olan Mustafa Çelebi bin Atâullah benim yedimden vakf için sekiz yüz akçe ücret-i mu’accele alup kabz idüp zikr olunan odayı ayda otuz beş bin [?]

akçe ücret-i mü'eccele ile bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi vech-i merkûm üzre istîcâr ve tesellüm idüp ve lâzım olan mevâzî'ini kendü malımdan ta'mîre müte'ahhid olduğumdan sonra mütevellî-i merkûm yedime hatt ve hatemini hâvî ve müştemil temessük virmiştir mücebince cânib-i şer'î mutahhardan dahi hüccet tahrîr olunmak taleb iderin deyü kelimât-ı meşrûhasına mutâbık ve kavlini nâtık mütevellî-i mezbûrun hatt ve hatemini mutazammın târih-i kitâb şehri gurresi ile müverrah temessük ibrâz idicek mücebince bu hurûf ketb ü tahrîr olup yedine def' olundu tahrîren fî râbî' Cumâdelûlâ li-sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi bin Nasrullah el-müderriş, Mustafa Halife bin Osman el-imâm, el-Hâc Mehmed bin Ramazan el-müezzin, Hasan bin Bali, Mahmud bin Bali, Yusuf bin Bayram ve gayruhum.

778 - 1619 (1028) İstanbul 4: 30b/3 Tescil işlemi / Registration

Halil, El-Hac İlyas Vakfı'nın mütevellisi Çaker Çavuş'tan 1200 dirhemi faizden (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 9200 dirhem borç alır. Bir kişi Halil'e ve borcuna kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Halil takes out a 9200 dirhem loan from Çaker Çavuş, mutawalli of the El-Hac İlyas Waqf. 1200 dirhem of the loan represents interest (mentioned as the price of broad cloth). One person serves as surety for Halil and his debt. The court registers the transaction.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

779 - 1619 (1028) İstanbul 4: 31a/3 Tescil işlemi / Registration

Kasım Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, Ömer Çavuş ile mahkemededir. Mehmet Çelebi, vakfa bağlı Bergos'un Oklagi-

lo köyünün vergi gelirlerini bir yılığına Ömer Çavuş'a 9000 akçeye iltizam yoluyla devreder. Ömer Çavuş aldığı iltizam için vakfa 3000 akçe peşin ödeme yapar. Kalan meblağ yıl sonunda ödenecektir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil ederek belgesini taraflara verir.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Kasım Ağa Waqf, is in court with Ömer Çavuş. The former transfers to Mehmet Çelebi waqf-owned tax farming rights (iltizam) of the Oklagilo village in Bergos for one year for 9000 akçe. Ömer Çavuş pays the waqf 3000 akçe in cash. The remainder is to be paid at the end of one year. The court registers the transaction and gives the sides the pertinent documentation.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Kasım Ağa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-akrân Mehmed Çelebi bin Ahmed mahfil-i kazâda hâmil-i hâze'l-kitâb fahrü'l-cüyûş Ömer Çavuş ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup Rumili'nde Bergos Kazâsı'na tâbî' Oklagilo nam karyenin a'şâr-ı şer'îye ve rüsûm-ı örfiyye ve kadîmden zabt oluna gelen üzre sâ'ir mahsûlâtını işbu bin yirmi sekiz senesinde vâki' Mart evvelinden bin yirmi dokuz senesi Martı ibtidâsına varınca mesfûr Ömer Çavuş dokuz bin akçeye ber vech-i iltizâm der-'uhde idüp ol dahi vech-i meşrûh üzre ta'ahhüd ve kabûl itdikden sonra meblağ-ı mezkûr dokuz bin akçeden ber vech-i peşin üç bin beş yüz akçesini tevliyetim hasebiyle vakf-ı mezbûr için mersûm Ömer Çavuş yedinden ahz ü kabz idüp sâ'ir mültezimlerin tasarruf idgeldikleri üzre mesfûr Ömer Çavuş dahi zabt idüp min ba'd âhardan kim mesne dahl ve ta'arruz itmeye didikde mütevellî-i merkûmun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârın el-mukarrûn lehü'l-mezbûr Ömer Çavuş bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûd

El-Hac Hüseyin bin Osman, Mahmud Çelebi bin Bali, Hasan Çelebi bin Ali, Mahmud Çelebi bin Bali.

na harcanacaktır. Ayrıca vakfın mütevellilik görevini Ayşe Hatun hayatta iken kendisi, öldükten sonra da Medine-i Münevvere Vakfı'nın mütevellisi olan kişi yürütecektir. Mahkeme, önceki vakfiye belgesini inceler. Sonuç olarak vakfiyenin Ayşe Hatun tarafından değiştirilebileceği anlaşılır ve yeni vakfiye şartları tescil edilir.

Ayşe Hatun, a resident of the Abdullah Ağa neighborhood, is in court. Earlier Ayşe Hatun endowed a house with the following stipulations. She is to use the house as long as she lives; after her death, the revenue of the house is to be used for the poor in Medina. She is entitled to change the conditions of the waqf deed (vakfiye). Now Ayşe Hatun states that she wants to change the waqf deed. Accordingly, after her death, some rooms of the house are to be used by her grandson Mehmet, her emancipated concubines Kelale and Kâyine, and cousin Fatma. After the end of their line, the revenue is to be used for the poor in Medina. Ayşe Hatun is to serve as mutawalli until the end of her life, followed by the mutawalli of the Medine-i Münevvere Waqf. Examining the former waqf deed, the court decides that Ayşe Hatun may make changes. It then registers the new deed.

Mahmiye-i İstanbul'da Abdullah Ağa Mahallesi sâkinelerinden sâhibetü'l-hayrât ve râğıbetü'l-müberrât fahrü'l-muhadderât ve zahrü'l-muvakkarât Âişe bint-i Mehmed nâm hâatun meclis-i şer'-i şerîfe gelüp takrîr-i kelâm ve ta'bir-i anî'l-merâm idüp bundan akdem mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni Mustafa Efendi mülki ve bir tarafı Altunbula Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt-i süflî ve üzerlerinde iki beyt-i ulvî ve ulvîlerin üzerine iki beyt-i ulvî ve bir sofa ve kapuya muttasıl bir dükkân ve mahûta ve kenîfi müştemil olan mülk menzilimi hasbeten-li'llâh vakf ü habs idüp hayâtda oldukça nefsime ve ba'de vefâtî Medîne-i Münevvere fukarâsına ve tebdîl ve tağyîr yedimde ola deyü şürût itmiş idüm hâlen tebdîl ve tağyîr yedimde olmağın vefâtımdan sonra cümlemin a'lâsında olan iki beyt ve iki sofa oğlum oğlu Mehmed bin Osman ve anların esfelinde olan iki beyt biri ve anların altında olan bir beyt-i süflî mu'takam Kelâle bint-i Abdullah ve kapu kurbünde olan bir beyt-

i süflî ve dükkân diğer mu'takam Kâyine bint-i Abdullah ve kapu üstünde olan bir beyt-i ulvî bint-i hâli'im Fatıma bint-i Osman ve ba'de'l-inkırâz ke'l-evvel Medîne-i Münevvere fukarâsına ve hayat-da oldukça tevliyet hasebiyle nefsime ve ba'de vefâtî Medîne-i Münevvere Evkâfı mütevellîsi ola deyü şart eyledim didikde vakfiye-i ma'mûlün-bihâya nazar olundukda fi'l-hakîka tebdîl ve tağyîri yedinde koduğu musarrah olmağın şart-ı mezbûr mücebince vâkife-i merkûmenin tebdîl itdüğü şurût-ı mu'tebere mukarrer kılınup bu vesîka-i şâriha gıbbe't-taleb ketb ü terkîm olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ilâhîr li-sene semâne ve 'işrîne ve elf şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Fethullah el-imâm, Mustafa bin Hasan el-imâm, Abdullah Efendi ibn Mehmed, Üstad Mehmed bin Kalaycı, İlyas bin Hızır, Murad bin Mehmed, Yusuf bin Ali, Müstedâm bin Muharrem.

781 - 1619 (1028) İstanbul 4: 33a/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Hacı Ahmet'in kızı Mümine Hatun'un eşi ve vekili Osman, Timurhan Mahallesi'nin imamı Halil Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Hacı Ahmet yaşamında İstanbul'daki Timurhan ve Vefa mahallelerinde bulunan iki evini vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre bu evleri yaşadığı sürece Hacı Ahmet kullanacak, daha sonra soyları tükeninceye dek çocukları kullanacak, evlerde oturanlar her yıl Muharrem aylarında aşure pişirip yoksullara dağıtacak ve her gün Hacı Ahmet'in yaptırmış olduğu çeşmeye su taşıyacaklardır. Vekil Osman, iki ay önce Halil Efendi'ye bu koşulları içeren iki vakfiye belgesini emanet olarak bıraktığını, ancak şimdi Halil Efendi'nin vakfiyeleri kendisine geri vermediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda imam Halil Efendi, iki ay önce vakfiyeleri emanet olarak aldığını doğrulamakla birlikte Hacı Ahmet'in diğer kızı Belkis Hatun'un gelip kendisinden vakfiyeleri aldığını söyler. Halil Efendi, ayrıca söz konusu evlerin Hacı Ahmet'in vakıfları olduğunu da doğrular. Mahkemede bulunan Belkis Hatun'a görüşü sorulur. O da Halil Efendi'den yalnızca Timurhan Mahal-

lesi'ndeki evin vakfiyesini aldığı söyler. Sonuçta mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Osman, husband and legal agent of Mümine Hatun, daughter of the late Hacı Ahmet, sues Halil Efendi, prayer leader (imam) of the Timurhan neighborhood. Before his death, Hacı Ahmet had endowed two houses in İstanbul's Timurhan and Vefa neighborhoods. According to the waqf deed, Hacı Ahmet was to use the houses during his lifetime, followed by his children until the end of their line. The residents of the house would serve aşure (a sweet dish) to the poor every year in the month of Muharrem (first month of the Arabic lunar calendar), and carry water to the fountain that Hacı Ahmet had built. The legal agent Osman states that two months earlier he entrusted with Halil Efendi two waqf deeds (vakfiye). Alas, the latter refuses to return them. Questioned by the court, Halil Efendi admits to taking the deeds. He adds that Hacı Ahmet's other daughter Belkıs Hatun took the deeds from him. He also corroborates that the houses in question have been endowed by Hacı Ahmet. Questioned by the court, Belkıs Hatun states that she only took the deed of the house in the Timurhan neighborhood. In conclusion, the court registers the testimonies of all parties.

Mahmiye-i İstanbul'da vefât iden el-Hâc Ahmed'in sulbiye kızı Mümine Hâtun'un zevci ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan hâmilü'l-kitâb Osman bin Mehmed mahfil-i kazâda mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Timurhan Mahallesi'nde bi'l-fi'l imâm olan es-Seyyid Halil Efendi bin Seyyid Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm idüp müvekkilemin babası mezbûr el-Hâc Ahmed hâl-i hayâtında zikri sâlif Timurhan ve Şeyh Ebü'l-Vefa Mahalleleri'nde vâki' lede'l-cîrân hudûdları ma'lûm iki bâb mülk menzilleri vakf idüp süknâların evvelâ kendüye ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf idüp yedinde sâkin olan her mâh-ı Muharremde 'âşûr aşî pişîrüp fukarâyâ it'âm ve yedinde sâkin olan her gün bâzâristân kurbünde vaz' eylediği musluğa su alıvirmek üzere şart idüp iki tormar (?) vakfiye yazdırmışidi târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem zikr olunan vakfiyeleri mûmâ-ileyh es-Seyyid Halil

Efendi'ye emânet tarîkiyle hıfz içün teslîm idüp ol dahi teslîm itmişdi virmekde ta'allul ider su'âl olunmasın taleb iderin didikde mûmâ-ileyh es-Seyyid Halil Efendi istintâk olundukda cevâbında fi'l-hakîka vech-i merkûm üzre bende iki kıt'a tormar vakfiyeyi emânet vaz' eyleyüp hıfz itmişidim bir kaç günden sonra vâkıf-ı mezbûrun diğer sulbiye kızı işbu Belkis Hâtun benden taleb idüp vakfiyelerin Rıdvan Efendi'ye gösterüp yine getüreyin demekle ben dahi ikisini bile mezbûre Belkis'a teslîm itdüm ve fi nefsi'l-emr zikir olunan iki menzilin mezbûr el-Hâc Ahmed'in vakfı olduğu ma'lûmumdur deyü cevap virüp mezbûre Belkis Hâtun dahi istintâk olundukda cevâbında mezbûr es-Seyyid Halil Efendi'den ancak Timurhan Mahallesi'nde olan menzilin vakfiyesin aldım ibrâz idüp gayrı vakfiye almadım deyü inkâr idicek sûret-i hâl hıfzan li'l-makâl ketb ü tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilâhir sene semâne ve 'ışrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Ağa bin Abdullah reis-i muhızırân, el-Hâc Ali bin Abdullah, Mahmud bin Bali, Murad bin Mehmed.

782 - 1619 (1028) İstanbul 4: 35b/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri odabaşısı iken ölmüş olan I. Osman Beşe'nin kardeşi ve varisi Mehmet Beşe, II. Osman Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. I. Osman Beşe, yaşamında arsasını Hacı Mahmut'un yıllık 350 akçeye vakıftan kiralamış olduğu ve İznikmit Kasabası'nda bulunan bir grup taşınmazı II. Osman Beşe'ye satmıştır. II. Osman Beşe, paranın bir bölümünü ödemiş, geri kalan 15.000 akçeyi ödemedi. I. Osman Beşe ölmüştür. Varis Mehmet Beşe, şimdi geri kalan 15.000 akçeyi II. Osman Beşe'den aldığını belirtir. II. Osman Beşe bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet Beşe, brother and heir of Osman Beşe I, who died while on post as the janissary janitor (odabaşı), is in court with Osman Beşe II. Osman Beşe I had sold to Osman Beşe II some properties in the town of İznikmit, built on a plot that Hacı Mah-

mut had rented from a waqf at 350 akçe per annum. Osman Beşe II made partial payment. Alas, Osman Beşe I died before payment of the remaining 15,000 akçe. The decedent's heir Mehmet Beşe now states that he has collected from Osman Beşe II the remaining 15,000 akçe. Osman Beşe II corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Elli ikinci ağa bölükünde odabaşı olup mukaddemâ vefât iden Osman Beşe bin Abdullah nâm râcilin li-ebeveyn karındaşı ve bi'l-inhisâr vârisi Mehmed Beşe nâm râcil mahfil-i kazâda hâmilü'l-ki-tâb fahrü'l-emsâl diğeri Osman Beşe ibn Abdullah nâm korucu mahzarında ikrâr idüp mevrısım müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında vilâyet-i Anadolu'da Kasaba-i İznikmid'de vâki' bir tarafı Kâdızâde Mehmed Çelebi mülki ve bir tarafı Abdülbaki Çelebi oğulları Mehmed Çelebi ve Ali Çelebi mülki ve bir tarafı tarîk-i 'ânım ve bir tarafı sâhil-i bahr ile mahdûd mülk bir mahzen ve iki oda ve çardak ve iki bâzarcı dükkânı ve iskelesini ki merhûm el-Hâc Mahmud'un her sene üç yüz elli akçe mukâta'alı vakıf arzı üzerine hâl-i huyûtunda yedinden ahz itdirüp bâkî zimmetinde on beş bin akçesi var iken vefât idüp meblağ-ı merkûm irs-i şer'le bana intikâl itmeğın hâlen meblağ-ı bâkî on beş bin akçeyi mersûm Osman Beşe yedinden alup kabz eyledüm min ba'd ebniye-i merkûme merkûm Korucu Osman Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrün-lehü'l-mesfûr vicâhen tasdik idicek mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Abdullah, Ayni bin Abdullah, Hüseyin bin Hasan er-râcil, Ali bin Hüseyin er-râcil, Ahmed bin Abdullah er-râcil, Kara Ahmed bin Abdullah er-râcil, Mehmed bin Abdullah er-râcil.

783 - 1619 (1028) İstanbul 4: 37b/2 Dava / Adjudication

Çelebioğlu Mahallesi'nden Ali Çelebi, mahkemeye gelerek Hüseyin Çelebi Vakfı'ndan bir dükkân kiraladığını, daha sonra mah-

kemede bulunmayan Salamon'un haksız olarak bu dükkân üzerine bir Yahudi evi (Yahudihane) yaptırdığını ileri sürer. Ali Çelebi, mahkemeden keşif yapılmasını ve evin yıkılmasını istemektedir. Birlikçiler, gerçekleştirdikleri keşif işlemi sonucunda Salamon'un yaptırmış olduğu evin Ali Çelebi'nin dükkânına zarar verdiğini mahkemeye bildirirler. Ali Çelebi'nin izniyle yapılmadığı için Salamon'un yaptırmış olduğu evin yıkılması gerekmektedir. Sonuçta mahkeme, Salamon'un mahkemeye çağırılmasına ve binayı yıkması konusunda uyarılmasına karar verir.

Ali Çelebi, a resident of the Çelebioğlu neighborhood, is in court. He states that he rented a store from the Hüseyin Çelebi Waqf, over which Salamon, who is not in court, had unlawfully erected a Jewish home (Yahudihane). Ali Çelebi wants the court to conduct an investigation and demolish the house. The experts report to the court that Salamon's house is harming Ali Çelebi's store. Salamon's house needs to be demolished because it was built without Ali Çelebi's permission. In conclusion, the court decides to call Salamon to court and instruct him to demolish the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Uzun Çarşı kurbünde vâki' Çelebioğlu Mahallesi'nden Ali Çelebi ibn Yusuf meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'anî'l-merâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' merhûm Hüseyin Çelebi Vakfı'ndan icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olup lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd olan dört bâb dükkânının üzerine Salamon nâm yahudi fuzûlî bir yahudihâne ihdâs idüp bana küllî zararı vardır kibel-i şer'den üzerine nâ'ib ve mi'mâr varup mâ-vaka'a ketb ü terkîm ve zarar-ı mezbûr men' ü def' olunması matlûbumdur didikde savb-ı şer'-i mutahhardan mevlânâ Fazlullah bin Lutfi ve hâssa mi'mârlardan Ali Bey ibn Abdullah ve Yusuf ibn Abdullah irsâl olunup lâkin mezbûr Salamon hâzır olmayup zeyl-i kitâbda isimleri muharrer olan müslimîn ve bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed bin Yusuf nâm kimesne ile zikr olunan dükkânların üzerine varup müşâhede ve mesâha itdiklerinde merkûm Ali Çelebi'nin tûlen ve kadden hesâb-ı şatrancî üzere seksen zirâ' olan divârının üzerine merkûm Salamon binâ itdüğü

yahudihâne-i merkûme Ali Çelebi'nin dükkânına zarar-ı fâhişi vardır deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve sâ'ir ehl-i vukûf Müslümân itti-fâkla haber vire[yin] mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'de-hû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itdikde yahudi-yi mezbûrun ihzârı ehl-i vukûfun ihbârı bi'l-muvâcehe olmak üzre tenbîh olunup yahudi-yi merkûm müte'annit olmağla hâzır olmadığı i'lâm olunup ol mahalden mürûr iderken bu fakîr dahi müşâhede olmayup müdde'î-i mezbûrun mülkümdür didüğü mezbûr dükk[ân] üzerine yahudi-yi merkûmun ihdâs itdüğü binâ mâdâm ki rızâsıyla olmaya hilâf-ı şer' idüğü ayân olmağın yahudi ihzâr olunup ya kal'a veyahud sulh ve rızâsı üzre [...] olunup vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Ali, Ahmed Efendi el-imâm, İlyas bin Abdullah, el-Hâc Ali bin Abdullah, Siyavuş bin Abdullah, Mehmed Efendi bin Ahmed el-imâm, Mehmed Efendi bin Ali, Mehmed Çelebi ibn Ali, el-Hâc Basri bin İsa, es-Seyyid Ahmed bin Mustafa, Rüstem bin Abdullah ve gayruhum.

784 - 1619 (1028) İstanbul 4: 38a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hasan Bey, Ayşe Hatun Vakfı'ndan Kurşunlu Türbe Mahallesi'nde bulunan bir ev kiralamıştır. Hasan Bey, daha önce evin yıkılmaya yüz tutması üzerine vakfın eski mütevellisi Mustafa'nın izniyle kendi parasını kullanarak ve peşin kiraya karşılık olmak koşuluyla iki odayı yeniden yaptırmış ve evin kimi bölümlerini de onarmıştır. Şimdi ise mahkemeden evde keşif yapılmasını ve harcamalarının saptanmasını istemektedir. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda söz konusu inşaat ve onarımın en az 19.420 akçeye yapılabileceğini mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Hasan Bey has rented from the Ayşe Hatun Waqf a house in the Kurşunlu Türbe neighborhood. Earlier, the house was in disrepa-

ir and Hasan Bey got the permission of the former mutawalli Mustafa to have two rooms rebuilt and to renovate some sections of the house, at his own expense and in exchange for the advance rent payment. Now he wants the court to conduct an investigation to determine his repair expenses. The experts report to the court that the construction and renovation should have cost at least 19,420 akçe. The court registers the testimony of the experts.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Ayiçe Hâtun Vakfı'ndan olup Kurşunlu Türbe Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kâtib Es'ad Efendi mülki ve etrâf-ı selâsesi vakf-ı mezbûr ile mahdûd olan menzilde icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile sâkin olan Hasan Bey bin Ahmed nâm cündî mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm idüp menzil-i mezbûr mü-rûr-ı eyyâm ve şühûr ve kürûr-ı a'vâm ve dühûr ile müşrifü'l-harâb ve mâ'il-i ile't-türâb olup kâbil-i süknâ olmamağla bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaların müceddeden binâ ve ba'zı mevâzi'in 'imâret ve meremmeti lâzım geldikde cânib-i vakfdan müsâ'ade olmamağın icâre-i mu'accele mahsûb olmak üzere sâbıkan mütevellîsi olan Mustafa bin Piri izniyle kendi mâlım ile zikr olunan odaları müceddeden binâ idüp ve mevâzi'-i merkûmeyi 'imâret ve meremmet itdim binâ ve meremmetin ne mikdâr akçeye tahammülü vardır cânib-i şer'den üzerine nâ'ib ve mi'mâr varup tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve nukzı takvîm olunup mâ-vaka'a ketb ve terkîm olunmasın taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Receb Efendi bin Muharrem ve hâssa mi'mârlardan Yusuf Bey bin Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan bî-garaz ve ehl-i vukûf müslimîn ile üzerine varup meşrûtiyet üzere bi'l-fi'l mütevellîsi olan eş-Şeyh İlyas nâm imâmın kâyim-makâmı ve vekîli olup Eyüp Efendi bin Veli ve Ali bin İbrahim şehâdetleriyle hasm-ı mu'teber mahzarında şer'an vekâleti sâbite olan Mahmud bin Tayyib nâm kimesne mahzarında müşâhede ve mesâha itdiklerinde zikr olunan fevkânî odanın sakfı tûlen on üç ve arzan on ve bi-hesâb-ı şatrancî yüz otuz zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden beş bin iki yüz elli akçe ve mezkûr odanın tavânı tûlen beş ve arzan beş ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi beş zirâ' olup her zirâ'ı otuzar akçeden yedi yüz elli akçe ve bir dolma divâr tûlen otuz üç ve kadden dört ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz otuz iki

zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden sıvası ve tuğlasıyla beş bin iki yüz seksen akçe ve tuğla döşeme tûlen dört ve arzan beş ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi zirâ' olup her zirâ'ı yirmişer akçeden dört yüz akçe ve bir masandıra parmaklarıyla altı yüz akçe ve bir kapu iki yüz akçe ve iki dolab dört yüz akçe ve iki pencere câmlarıyla üç yüz akçe ve bir ocak dört yüz akçe ve fevkânî odanın dolma divârı tûlen on sekiz ve kadden dört ve bi-hesâb-ı mezbûr yetmiş iki zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden sıvasıyla ve tuğlasıyla iki bin sekiz yüz seksen akçe ve bir tavan tûlen beş ve arzan dört ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden altı yüz akçe ve tahta döşeme bi-hesâb-ı mezbûr üzre yirmi zirâ' olup her zirâ'ı otuz beşer akçeden yedi yüz akçe ve bir sakf tûlen beş ve arzan dört ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi zirâ' olup her zirâ'ı kırkar akçeden sekiz yüz akçe ve her nerdübân sakfı ve perdesiyle dört yüz akçe ve bir kapu iki yüz akçe ve iki pencere câmları ve telleriyle yüz altmış akçe ve her pencere sıvasıyla dört yüz akçe ve bir ocak üç yüz akçe ve celb-i ziyâ için bir baca câmları beş yüz akçe ve bir tahta-pûş üç yüz akçe cem'an on dokuz bin sekiz yüz yirmi akçe olup nukzı dört yüz akçeye takvîm ve ihrâc olundukdan sonra on dokuz bin dört yüz yirmi akçeye tahammülü vardır meblağ-ı mezbûrdan noksân ile binâ ve meremmet mümkün değildir deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ehl-i vukûf müslimîn ittifâk ile haberlerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ihbâr ve takrîr itdikde ihbâr-ı ahyâr mahall-i kabûl ve irtizâda vâki' olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Cunnâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Veli Bey bin Abdullah, Osman bin Mehmed Attâr, Osman bin Davud, İsmail bin Memi, Ahmed Bey bin Mustafa Bevvâb, Rüstem bin Abdullah, Mustafa Bâcî, Sefer bin Abdullah, Ali Bey bin Hasan, Ali Bey bin Mustafa.

785 - 1619 (1028) İstanbul 4: 38b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul sakinlerinden Piyale, Raziye Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Raziye'nin eşi Veli, Molla Şeref Vakfı'na ait olup Kali-

çeciler Köşkü Mahallesi'nde bulunan bir odayı aylık 40 akçeye kiralamıştır. Veli'nin ölümünden sonra oda yasa gereğince küçük oğlu Mustafa'ya kalmıştır. Mustafa'nın da ölümünden sonra yine yasa gereğince oda vakfa kalmıştır. Daha sonra odayı vakıftan kiralamış olan Piyale, varis olduğu gerekçesiyle odayı kullanmasına engel olan Raziye'den davacı olur. Görüşü sorulduğunda Raziye, vakfın odayı Piyale'ye kiralamış olduğunu ve odayla ilişkisi bulunmadığını belirtir. Sonuçta mahkeme, odayı Piyale'ye teslim etmesi konusunda davalı Raziye'yi uyarır.

Piyale, a resident of İstanbul, sues Raziye Hatun. Raziye's husband Veli had rented from the Molla Şeref Waqf a room in the Kâliçeciler Köşkü neighborhood for 40 akçe per month. After Veli's death, his younger son Mustafa inherited the room in accordance with the law. Following Mustafa's death, the room fell to the waqf. Piyale, who rented the room from the waqf, sues Raziye for preventing him from using the room on the ground that she is the heir. Questioned by the court, Raziye admits that the waqf rented the room to Piyale and that the room does not concern her. In conclusion, the court instructs the defendant Raziye to return the room to the plaintiff Piyale.

Mahmiye-i İstanbul sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Piyale bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Raziye Hâtun ibnet-i Rıdvân mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Kâliçeciler Köşki mahallesinde vâki' merhûm Monla Şeref Vakfı'ndan olup vâkıf-ı sâlife intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan bir bâb oda mezbûr Raziye Hâtun'un zevci Veli nâm kimesnenin icâre-i mu'accele ve ayda kırk akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufunda iken vefât idüp tasarrufu bi-hasbî'l-kanûn sulbî sağır oğlu Mustafa'ya intikâl idüp ol dahi vefât idüp cânib-i vakfa 'âyid oldukda izn-i mütevellî ve icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile ben taraf-ı vakfdan almışiken mezbûre Raziye Hâtun oğlu sağırın vefâtından [sonra] tasarrufu kendüye intikâl itmek za'mı ile tasarrufuma mâni' olup zikr [olunan] odayı bana teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup bana teslîm olunmasın taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl mezbûre Raziye Hâtun cevâbında fi'l-vâki' tasarruf-ı sâbık üzre

izn-i mütevellî ve icâre-i mu‘accele ve mü‘eccele ile zikr olunan oda mezbûr Piyale’nin hâlen taht-ı icâre[sinde] olup kat‘â ‘alâka ve medhalim yokdur deyü bi-tav‘ihâ i’tirâf idicek i’tirâfı mücebince zikr olunan odayı mezbûr Piyale’ye teslîm eyle deyü mezbûre Raziye Hâtun’a tenbîh olunup mâ-vaka‘a isri’t-taleb ketb ve yed-i tâlibe def‘ olundu hurrire fî 8 min Cumâdelûlâ li-sene 1028

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi el-imâm, Mehmed bin Zeyni, Abdi bin Mustafa, Ferhad bin Mustafa, İsmail Halife el-müezzin, Mehmed Halife el-kayyim, Musa bin Mehmed ve gayruhum.

786 - 1619 (1028) İstanbul 4: 39a/4 Tescil işlemi / Registration

Ali Beşe, Bal Mahmut diye bilinen Defteri Mahmut Efendi’nin vakfına mütevellî olan Çaker Bey ile birlikte mahkemeye gelerek bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 50.000 dirheme vakfa satar. Ali Beşe daha sonra aynı evi bir yıllığına 5000 dirheme vakıftan kiralar. Hacı Mustafa, borcun ödenmemesi durumunda evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Ali Beşe is in court with Çaker Bey, mutawalli of the Defteri Mahmut Efendi Waqf and also known as Bal Mahmut. He takes out a 50,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 5000 dirhem for one year. Hacı Mustafa serves as surety to return the house to the waqf in case the debt is not settled. The court registers the transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

787 - 1619 (1028) İstanbul 4: 39b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’daki Takyeci Pervane Bey Vakfı’nın üç görevlisi, mütevellî Hüseyin, nazır Mehmet Bey ve Sinan Ağa Mahallesi’nde

imam olup vakfa ait olan bir evin kira gelirinden günlük 2 akçeye Kuran okuyan Hacı Ahmet Efendi; Ahmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Vakfın sahibi merhum Pervane Bey, evini sırasıyla kendisi ve çocukları kullandıktan sonra adı geçen mahallenin imamlarının kullanması koşuluyla vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre evde oturanlar ev üzerinde her türlü kullanım hakkına sahip olacaktırlar. Pervane Bey, ölmeden önce evi İstanbul'daki Divane Ali Mahallesi'nde bulunan bir evle değiştirmiş, ancak daha sonra bu ev yanmış ve vakfın onarım izni vermemesi üzerine arsası günlük 2,5 akçeye Bali Bey'e kiralanmıştır. Bali Bey, daha sonra vakfın izniyle arsa üzerine evler yapmış ve bunları Ahmet Çelebi'ye satmış, arsasını da vakıftan izin alarak devretmiştir. Vakıf görevlileri, söz konusu evlerin artık Ahmet Çelebi'nin mülkü olduğunu ve vakfa kirasını ödediği sürece arsayı da istediği gibi kullanabileceğini belirtirler. Mahkeme de vakıf görevlilerinin ifadelerini sicile kaydeder.

Hüseyin, mutawalli of the Takyeci Pervane Bey Waqf in İstanbul, the waqf's minister (nazır) Mehmet Bey, and Hacı Ahmet Efendi, prayer leader (imam) of Sinan Ağa neighborhood and Quran reader for 2 akçe per day paid out of the rent revenue of a waqf-owned house, are all in court with Ahmet Çelebi. The waqf founder Pervane Bey had endowed his house for use initially by him and his children, in that order, and then the prayer leaders of the above-stated neighborhood. According to the waqf deed (vakfiye), the residents of the house hold usufruct rights. Before his death, Pervane Bey traded the house for another in İstanbul's Divane Ali neighborhood, which subsequently burnt down. The waqf did not allow the house to be repaired, so Pervane Bey then rented its ruins to Bali Bey for 2.5 akçe per day. Bali Bey erected new houses on the plot with the permission of the waqf. He then sold these houses and transferred their plot to Ahmet Çelebi, again with the waqf's permission. The waqf officers state that the houses in question now belong to Ahmet Çelebi, who is free to use the plot as he wishes as long as he pays the rent to the waqf. The court registers the testimonies of the waqf officers.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Takyeci Pervâne Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin bin Cafer ve nâzırı olan mîrî Takyeci Mehmed Bey ibn Hüseyin ve mahmiyye-i mezbûrede Sinan Ağa Mahallesi'nde imâm olup âti'z-zikr olan vakıf menzilin mukâta'asından yevmî iki akçe vazîfe ile bir cüz'-i şerîf tilâvet iden el-Hâc Ahmed Efendi ibn İsa mahfil-i kazâda sâhibü'l-kitâb Ahmed Çelebi ibn Mirza mahzarında takrîr-i kelâm idüp mersûm Pervâne Bey hâl-i hayâtında mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd mülk menzilin vakf idüp süknâsını nefsine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve ba'de'l-inkırâz vech-i meşrûh üzre mahalle-i mezbûre imâmına şart idüp ve tebdîl ve tağyîri dahi süknâsı yedinde olmasın şart idüp ba'dehû menzil-i mezbûrî hâl-i hayâtında mahmiyye-i mezbûrede vâki' Divane Ali Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed bin Abdullah mülki ve bir tarafı Simkeş Ali bin Abdi mülki ve bir tarafı [silik] Mehmed mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd menzil ile istibdâl idüp ba'dehû menzil-i mezbûr ihrâk ve 'arsası hâliye kalup binâyâ vakıfdan müsâ'ade olmamağın sâbıkan vakf-ı mezbûr nâzırı olan Nasuh Ağa ve mütevellîsi Fazlullah'a meşrût [silik] el-mezbûr el-Hâc Ahmed arz-ı merkûmeyi yevmî iki buçuk akçe mukâta'a ile takyeciler [silik] Bali Bey bin Abdurrahman nâm kimesneye virüp binâyâ izin verdiklerinden sonra mezbûr Bali Bey dahi mâliyle nefsiyçün arz-ı mezbûre üzerine müte'addid fevkânî ve tahtânî evler binâ idüp ba'dehû mezkûr Bali Bey menzil-i mersûmı mezkûr Ahmed Çelebi'ye bey' ve arsasın izn-i mütevellî ile tefevvüz ve kabz-ı semen itmiş idi el-hâletü hâzihî zikr olunan bey' ve tefvîz bizim izin ve icâzetimiz ile olmuştur ebniye-i merkûme mersûm Ahmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır mâdâm ki mütevellîsine mukâta'a-i arzları vire kimesne dahl [ve] ta'arruz itmeyüp keyfemâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk vicâhen tahrîr fi'l-yevmî's-sâdis 'aşer min Cumâdelûlâ fi sene semâne ve 'işrine [ve elf]

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Hüseyin bin Durmuş, Osman bin Yusuf, Piyale Çavuş bin Mustafa, Hasan Çavuş Mütevellî, Sefer Çelebi bin Hasan, Mehmed bin Hüseyin.

788 - 1619 (1028) İstanbul 4: 40b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Molla Alaeddin el-Fenari Vakfı'nın mütevellisi olup aynı zamanda Sahn Medresesi müderrislerinden olan Mahmut el-Fenari, oğlu Şeyh Mehmet Efendi'nin vekili Mahmut Çelebi ile mahkemeye gelir. Vakfın Firuz Ağa Mahallesi'ndeki arsasını, vakıf sahibi Molla Alaeddin el-Fenari'nin oğlu Muhyiddin, yıllık 40 akçeye vakıftan kiralayarak üzerine bir ev yaptırmış, daha sonra da bu evi yine kendisinin yaptırmış olduğu mescitte imamlık yapanların oturması amacıyla vakfetmiştir. Ancak, daha sonra bu ev bütünüyle yanmış, oğul Muhyiddin'in vakfının mütevellisi Mehmet Çelebi, kendi vakıflarına ait olduğu düşüncesiyle arsayı günlük iki akçeye Fatma Hatun'a kiralamış, Fatma Hatun da arsa üzerine yeni bir ev yaptırmıştır. Molla Alaeddin Vakfı'nın mütevellisi Şeyh Mehmet Efendi, evin kendi vakfına ait olduğu gerekçesiyle Mehmet Çelebi'yi mahkemeye vererek şahitler yardımıyla davayı kazanmış ve mahkemeden bir hüccet almıştır. Şimdi müteveli Şeyh Mehmet Efendi'nin vekili Mahmut Çelebi, elindeki hücceti sunarak mahkemeden arsada keşif yapılmasını ve kira bedelinin belirlenmesini istemektedir. Mahkeme müteveli vekilinin sunmuş olduğu hücceti inceledikten sonra, keşif işlemi için bilirkişileri görevlendirir. Bilirkişiler, evin kira değerinin günlük 2 akçe olduğunu mahkemeye bildirirler. Sonuçta mahkeme, arsanın kiracısı olan Fatma Hatun'un ödemekte olduğu günlük 2 akçe kira bedelini, artık Molla Alaeddin el-Fenari Vakfı'na ödemesine karar verir.

Mahmut Çelebi, legal agent of Şeyh Mehmet Efendi, who is the son of Mahmut el-Fenari, mutawalli of the Molla Alaeddin el-Fenari Waqf in İstanbul and a teacher (müderriş) in the Sahn School (medrese), is in court. Muhyiddin, son of the waqf founder Molla Alaeddin el-Fenari, rented a waqf plot in the Firuz Ağa neighborhood for 40 akçe per annum. He then erected a house on the plot and endowed it for the use of prayer leaders (imam) of the mosque that he had built. Later, the house burned down and Mehmet Çelebi, mutawalli of Muhyiddin's waqf, believing that the plot belonged to their waqf, rented the plot to Fatma Hatun for 2 akçe

per day. She proceeded to have a house erected on the plot. Şeyh Mehmet Efendi, mutawalli of the Molla Alaeddin Waqf, had sued Mehmet Çelebi on the ground that the house belonged to his waqf. He won the case through witness accounts and received a hujjet documenting this outcome. Now, presenting to court the hujjet, Mahmut Çelebi, legal agent of mutawalli Şeyh Mehmet Efendi, requests an investigation to determine the rent. Examining the hujjet, the court appoints experts to conduct an investigation. The experts determine the rent as 2 akçe per day. In conclusion, the court decides that from now on Fatma Hatun should pay the 2 akçe per day rent to Molla el-Fenari Waqf.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki‘ merhûm Monla Alaeddin el-Fenârî Vakfı’na meşrûtiyet üzere mütevellî olan sahn müderrislerinden olan ‘umdetü’l-‘ulemâi’l-muhakkıkîn kıldetü’l-fudalâi’l-mü-dakkıkîn Şeyh Mehmed Efendi ibn Mahmud el-Fenârî tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup hasm-ı câhid tarafından mevlânâ İbrahim Efendi ibn İsrail ve diğer İbrahim Efendi bin Abdülhalim şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü’l-eşbâh Mahmud Çelebi bin Abdurrahman mahfil-i şer’de takrîr-i kelâm ve ta’bîrî ‘anî’l-merâm kılup vakf-ı mezbûrdan olup Firuz Ağa Mahallesi’nde vâki‘ bir taraftan el-Hâc Paşa Vakfı ve iki taraftan vakf-ı mezbûr ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup hesâb-ı şatrancî üzere tûlen ve ‘arzan iki yüz yetmiş zirâ’ olan ‘arsa-i hâliye sâbikan vâkîf-ı mûmâ-ileyhin oğlu merhûm Muhyiddin el-Fenârî her sene de kırkar akçe mukâta’a ile alup binâ eylediği mescidin imâmı sâkin olmak için bir menzil binâ idüp ba’de zamânin binâsı bi’l-küllîye muhterik olup kat’â eser-i binâ kalmamak ile merhûm-ı mezbûr Muhyiddin el-Fenârî Vakfı’na mütevellî olan Mehmed Çelebi ibn Derviş ‘arsa-i merkûma vakf-ı mezbûrdan olmak za’mı ile Fatıma bint-i Kaytas nâm Hâtun’a yevmî ikişer akçeye icâr ve teslîm idüp ol dahi istîcâr ve kabûl eyledikten sonra mezbûre Fatıma Hâtun arsa-i merkûmenin üzerine binâ ihdâs itdüğünü istimâ’ itduğimde bundan akdem meclis-i şer’de mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi muvâcehesinde ‘arsa-i merkûme Monla Alaeddin el-Fenârî’nin vakfıdır deyü müvekkil-i mûmâ-ileyh tarafından bi’l-

vekâle da'vâ ve Monla Alaeddin el-Fenârî Vakfı'ndan idüğün şühûd-ı 'udûl şehâdetleriyle isbât idüp 'arsa-i merkûme vakf-ı mezbûra hükm olunup yedime hüccet-i şer'iyye almışidim hâlen 'arsa-i mezbûre üzerine nâ'ib ve mi'mâr varup ecr-i misli takrîr olunmak taleb iderim deyü bundan akdem mahmiyye-i İstanbul'da nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ İbrahim Efendi hatemi ile mahtûm ve sene seb'a ve 'işrîn ve elf Rebî'ulâhîr târihiyle muverrah bir hüccet-i şer'iyye ibrâz idüp nazar olundukda vekîl-i mezbûr Mahmud Çelebi mütevellî-i merkûm Mehmed Çelebi mahzarında 'arsa-i mezbûre merhûm-ı mezbûr Monla Alaeddin el-Fenârî Vakfı'ndan olmak za'mı ile vaz'-ı yed eylerüm merhûm-ı mezbûr Monla Alaeddin el-Fenârî Vakfı'ndan idüğü ma'lûmum değildir didikde vekîl-i mezbûrî da'vâsına muvâfık beyyine taleb olunup 'udûl-i ah-rârdan eş-Şeyh Alaeddin bin [boş] ve Ali bin Ivaz nâm kimesneler gıbbe'l-istişhâd 'arsa-i mezbûr ve merhûm-ı mezbûr Monla Alaeddin el-Fenârî'nin Vakfı'ndandır deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde mevlânâ müşârûn-ileyh ba'de't-ta'dîl şehâdetlerin kabûl ve 'arsa-i mezbûreyi merhûm-ı merkûm Monla Alaeddin el-Fenârî Vakfı'na hükm itdüğü mestûr ve mukayyed olmağla mazmûn-ı hüccet bi'l-muvâcehe sâbit olduktan sonra cânib-i şer'-i mutahhardan fahrû'l-müderresîn Abdünnebi Efendi ibn Mahmud ve hâssa mi'mârlardan Ali Bey bin Abdullah ve Cafer Bey ibn Abdullah irsâl olunup zeyl-i kitâbda isimleri muharrer olan Müslümanlar ile 'arsa-i mezbûrenin üzerine varup müste'cir-i merkûmenin vekîli Mustafa Beşe bin Ali ve mezbûr Muhyiddin Efendi mütevellîsi merhûm Mehmed Çelebi mahzarında müşâhede ve mesâha itdiklerinde 'arsa-i mezbûrünün ecr-i misli yevmî ikişer akçedir ziyâdeye tahammülü yokdur deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve sâ'ir ehl-i vukûf Müslümânân ittifâkıyla tahmîn itdiklerinde ecr-i misli olan ikişer akçe mûmâ-ileyh Ala[eddin] Efendi el-Fenârî Vakfı'na edâ olunmasına tenbîh itdüğünü mevlânâ-yı mezbûr mahalinde tahrîr ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda ikrâr ve takrîr itmeğîn ihbâr-ı ahyâr mahall-i kabûl ve irtikâda vâki' olmağın mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili şehri Rebî'ulâhîr min şühûr sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer Çavuş bin Mahmud, Ahmed Çelebi bin Ali, Ali Efendi bin İsrail, İbrahim Efendi bin Abdülhalim el-Müsta'id, İbrahim bin Osman el-müsta'id, Mehmed bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin Mahmud, Mehmed Çelebi bin Ahmed ve gayruhum.

789 - 1619 (1028) İstanbul 4: 40b/2 Dava / *Adjudication*

Yakup Kethüda Vakfı'nın kurucusunun oğlu ve mütevellisi Ferruh, yine vakıf sahibinin soyundan gelip vakfa nazır olan Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mütevellî Ferruh, nazır Mehmet Çelebi'ye vakfın 18.670 akçesini emanet olarak bıraktığını, şimdi vakfın harcamaları için geri istediğini, ancak Mehmet Çelebi'nin bu parayı vermediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Mehmet Çelebi, bu parayı emanet olarak aldığını doğrular. Ancak, daha önce kendi parasıyla vakfın onarıma ihtiyacı olan kimi binalarını onardığını, şimdi bu paraya onarıma harcamış olduğu paraya karşılık olarak el koyduğunu söyler. Mehmet Çelebi, onarıma para harcadığını kanıtlayamamış, üstelik onarım yapmış olsa bile bunu izinsiz yapmıştır. Mahkeme, parayı aldığını itiraf ettiği için Mehmet Çelebi'nin sorgusunu sürdürmüştür. Sonuçta mahkeme, ya parayı yasal olarak harcamış olduğunu kanıtlaması ya da parayı olduğu gibi vakfa geri vermesi konusunda Mehmet Çelebi'yi uyarıp kendisine üç gün süre tanır.

Ferruh, a son of the founder of Yakup Kethüda Waqf and now its mutawalli, sues Mehmet Çelebi, another descendant of the waqf founder and waqf minister (nazır). Mutawalli Ferruh claims that he entrusted to minister Mehmet Çelebi 18,670 akçe belonging to the waqf. When he wanted the money back for waqf expenses, Mehmet Çelebi refused to give it back. Questioned by the court, Mehmet Çelebi admits taking the entrusted money. However, he says, he confiscated the money in exchange for his expenses on the repair of some waqf buildings. Mehmet Çelebi could not prove that he spent money on repairs; and, even if he did fund the repairs, he did so without the waqf's permission. The court interrogates Mehmet

Çelebi, since he confessed to taking the money. In conclusion, the court instructs Mehmet Çelebi to either prove that he spent the money lawfully or return it to the waqf within three days.

Mahmiyye-i istanbul'da merhûm Yakub Kethüda Vakfı'na evlâd-ı vâkıfıdan olmağla meşrûtiyet üzere mütevellî olan Ferruh bin Abdullah meclis-i şer'-i kavîmde kezâlik evlâd-ı vâkıfıdan olmağla meşrûtiyet üzere nâzır olan Mehmed Çelebi ibn Yakub kethüdâ mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem mâl-i vakf-ı mezbûrdan merkûm Mehmed Çelebi'ye 'alâ tarîki'l-vedî'a on sekiz bin altı yüz yetmiş akçe teslim itdi idüm hâlen vakf-ı mezbûrun ba'zı mühimâtına sarf için meblağ-ı mezbûrı merkûm Mehmed Çelebi'den taleb itdüğimde bana teslimden imtinâ' ider su'âl olunup teslim itdirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi ikrâr idüp fi'l-vâki' vech-i muharrer üzere mütevellî-i merkûm Ferruh mâl-i vakf-ı mezbûrdan vedî'a tarîki üzere on sekiz bin altı yüz yetmiş akçe benim yedime teslim itdi lâkin bundan esbak vakf-ı mezbûrun ba'zı ebniyesi harâb olmağla kendi mâlimdan meblağ-ı sâlifü'z-zikre mikdârı akçe harc ve sarf idüp 'imâret ve meremmet itdüm meblağ-ı merkûmı masrûf olan akçeye tutarın didikde izn-i şer'le olmayup ve sarf itdüğü dahi nâ-ma'lûm olmağın kabzına i'tirâfı mücebince ikrâr ile mu'âhaze olunup meblağ-ı mezbûra ya bes [?] masraf-ı meşrû' ve makbûl beyân eyle veyahud cânib-i vakfa teslim eyle deyü tenbîh olunup cevâb-ı meşrû' beyânına istimhâl itmeğün üç gün mehl-i şer'î virilüp kaziyye vukû'ı üzere sebt-i sicil olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ömer Çavuş bin Mahmud, Salih Efendi bin Bayram, İsa bin Dede, Musa bin Ahmed, Musa bin İsa, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

790 - 1619 (1028) İstanbul 4: 41b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'daki Süleyman Ağa Mahallesi'nden Todori, Kürkçübaşı Şemsi Bey Vakfı mütevellisi Mustafa Bey karşısında mahke-

meye çıkar. Todori, ölen Mihal’in altı çocuğundan biridir. Miras, Todori ile erkek kardeşi Kostantin ve dört kız kardeşine kalmış olup daha sonra Kostantin de ölmüştür. Mihal, yaşamında aylık 180 akçeye Nişancı Mehmet Paşa Vakfı’ndan Muhsine Hatun Mahallesi’nde bulunan bir dükkân, aylık 10, 6,5 ve 5 akçeye Kürkçübaşı Şemsi Bey Vakfı’ndan Bitpazarı’nda bulunan üç dükkân ve aylık 20 akçeye Büyük Ayasofya Vakfı’ndan bir dükkân kiralamıştır. Ölümünden önce Kostantin müteveli izniyle bu dükkânlardaki 1/6’lık hissesini kardeşi Todori’ye 6000 akçeye satmıştır. Davacı Todori, Kürkçübaşı Şemsi Bey Vakfı’na ait dükkânların 1/6’lık hisselerini satın aldığını belgeleyen hücceti müteveli Mustafa Bey’e sunup kendisinden temessük istediğinde, Mustafa Bey söz konusu satış işlemini reddetmiş, üstelik dükkânları başkasına devrettiğini söylemiştir. Todori, daha sonra bu konuda şeyhülislamdan fetva bile aldığını, buna karşın mütevellinin hisseleri kendisine vermemekte direndiğini ileri sürer. Mahkemede söz konusu fetva ve hüccet okunduktan sonra müteveli Mustafa Bey’e görüşü sorulur. Mustafa Bey, hüccet ve fetvanın içeriğini reddeder. Todori’nin mahkemeye çağırdığı şahitler ise, hüccetin içeriğini doğrular. Sonuçta mahkeme, dükkânların 1/6’lık hisselerinin davacı Todori’ye verilmesine karar verir.

Todori, a resident of İstanbul’s Süleyman Ağa neighborhood, sues Mustafa Bey, mutawalli of the Kürkçübaşı Şemsi Bey Waqf. Todori is one of the six children of the late Mihal, whose inheritance fell to Todori, his brother Kostantin and his four sisters. Subsequently, Kostantin, too, died. Before his death, Mihal had rented from the Nişancı Mehmet Paşa Waqf a store in the Muhsine Hatun neighborhood for 180 akçe per month, three stores in the Flea Market (Bitpazarı) from the Kürkçübaşı Şemsi Bey Waqf respectively for 10, 6.5 and 5 akçe per month, and yet another store from the Büyük Ayasofya Waqf for 20 akçe per month. Before his death, Kostantin sold his 1/6 share in these stores to his brother Todori for 6000 akçe, with the permission of the mutawalli. When the plaintiff Todori asked mutawalli Mustafa Bey to issue a promissory note (temessük) for the transfer of 1/6 shares, presenting

the sale hujjet, the mutawalli rejected the sale. In addition, he said that he had transferred the stores to some other person. Subsequently, Todori went so far as to obtain a fatwa from the Sheikulislam. Nevertheless, the mutawalli continued to refuse to return him the shares. Examining the fatwa and hujjet in question, the court questions Mustafa Bey, who rejects both documents. Todori proves the authenticity of the hujjet through witness accounts. In conclusion, the court decides for the 1/6 shares of the stores be given to Todori.

Mahmiye-i İstanbul'da Süleyman Ağa Mahallesi sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Todori veled-i Yovan nâm zimmî mahfil-i kazâda mahmiyye-i mezbûrede vâki' kürkcibaşı merhûm Şemsi Bey Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellîsi olan Mustafa Bey ibn Mehmed mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem vâlidim Mihâl nâm zimmî mürd oldukda beni ve kebîr oğlu Kostantin'i ve Kokna ve Karanca ve Brosrebe [?] ve Esenid nâm dört kızlarını terk eyleyüp icâre-i mu'accele ile mutasarrıf olduğu dekâkîn-i âti'l-beyân bi-hasbi'l-kânûn 'ale's-seviyye altı nefer evlâdına intikâl itdikden sonra ben karındaşım Kostantin'den mahmiyye-i mezbûrede merhûm Nişancı Mehmed Paşa Vakfı'ndan Muhsine Hâtun Mahallesi'nde vâki' iki tarafı vakf-ı mezbûr ile ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup babam mezbûr icâre-i mu'accele ve her ayda yüz seksen akçe ücret-i mü'eccele ile helâki zamânına değin mutasarrıf olduğu bir bâb bâzârcı dükkânından ve Bitpazarı'nda vâki' merhûm Kürkcibaşı Şemsi Bey Vakfı'ndan bir bâb ma'lûmü'l-hudûd dükkânın icâre-i mu'accele ve her ayda on akçe ücret-i mü'eccele ile mutasarrıf olduğu nisf-ı şâyi'inden ve girü Bitpazarı'nda Kürkcibaşı Vakfı'ndan diğer bir bâb ma'lûmü'l-hudûd dükkânın icâre-i mu'accele ve her ayda altı buçuk akçe ücret-i mü'eccele ile mutasarrıf olduğu nisf-ı şâyi'inden ve girü Bitpazarı'nda merkûm Kürkcibaşı Vakfı'ndan diğer bir bâb ma'lûmü'l-hudûd bir bâb dükkânı icâre-i mu'accele ve ayda beş akçe ücret-i mü'eccele ile mutasarrıf olduğu rub' şâyi'inden ve eski bezzâzistân kurbünde çukacılar çârşûsunda vâki' Ayasofya-i Kebîr Evkâfı'ndan bir bâb ma'lûmü'l-hudûd dükkânın icâre-i mu'accele ve âyda yirmi akçe ücret-i mü'ec-

cele ile helâki zamânına değin mutasarrıf olduğu nısf-ı şâyi'inden kendüye 'âyid olan südüs hissesini mütevellî-i mezbûr ma'rifetiyle altı bin akçeye bana bey' ve tefvîz idüp yedime hüccet-i şer'iyeye virilmiş iken müşârün-ileyh Mustafa Bey ma'rifetin inkâr idüp hisse-i meşrûhı bana zabt itdirmiyüp âhara tefvîz itdüm deyü ta'allül ider birkaç kerre hüccet-i şer'iyeyi ibrâz idüp kendüden dahi temessük taleb itdiğimde mahzâ celb-i âhar için ol temessük virmekde ta'allül itmeğın bu husûsda fetvâ-yı şerîfe dahi ihrâc itmişimdür deyü ibrâz idüp hulâsa-i istiftâ ve cevâb-ı şerîf deyüp bu makûle mutasarrıf olandan hakk-ı tasarruflarını âhara fâriğ olup mütevelliden temessük taleb itdiklerinde müte'anniten temessük virmemek kâdir olmaz buyurulmağın mütevellî-i mezbûrdan su'âl olunup yedinde şeyhülislâm hazretlerinin imzâ-yı şerîfleriyle müşerref ve müzeyyen olan hüccet-i şer'iyeye kırâ'et oldukda mazmûn-ı hücceti inkâr ile cevâb virüp karındaşı Kostantin vech-i meşrûh üzere hâl-i hayâtında dekâkîn-i merkûmede südüs hisse-i 'âyidesin karındaşı merkûm Todori'ye bey' ve tefvîz itdüğü ma'lûmum olmağın mahlûl olmak üzere âhara tefvîz kasd itmişidüm deyücek müdde'î-i mezbûr istişhâd olundukda 'udûl-ı müslimînden fahrü'l-e'imme Ali Efendi ibn Abdülkadir ve Mehmed Halife ibn Halil el-mü'ezzin li-ecli's-şehâde hâzırân olup fi'l-hakîka mezbûr Kostantin hâl-i hayâtında dekâkîn-i mezbûrdan südüs hisse-i şâyi'asın bizim huzûrumuzda ma'rifet-i mütevellî ile karındaşı müdde'î-i mezbûr Todori'ye altı bin akçeye bey' ve tefvîz idüp yedine hüccet-i şer'iyeye virdi bu minvâl üzere mazmûn-ı hüccet-i merkûmeye şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didikleri gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkî' olup mücebiyle mürd-i mezbûr Kostantin'in zikr olunan südüs hissesi müdde'î-i mezbûr Todori yedinde ibkâ olunup mütevellî-i mezbûr ta'arruzdan men' olundu bu hurûf li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yemvi'r-râbi' min Cumâ-delûlâ li-sene semâne ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Ağa reis-i muhızırân, Bayram bin Abdülkadir, Davud Halife bin Davud el-imâm, Veli Dede el-kayyim, Mustafa bin Hüseyin, İbrahim Beşe bin Abdülkerim, Murad bin Mehmed, Sinan bin Abdullah ve gayruhum.

791 - 1619 (1028) İstanbul 4: 42a/3 Tescil işlemi / Registration

İlyâ ve Kalomire adındaki Yahudi çift, kendi vakfının sahibi ve mütevellisi olan Müderris Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. İlyâ ve Kalomire, İstanbul'daki Çakırağa Mahallesi'nde bulunan evlerini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 10.000 dirheme vakfa satarlar, sonra da aynı evi bir yıllığına 1500 dirheme vakıftan kiralarlar. Mayer, borcun ödenmemesi durumunda borcu ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

İlyâ and Kalomire, a Jewish couple, are in court with Müderris Mustafa Efendi, founder and mutawalli of his own waqf. The former take out a 10,000 dirhem mortgage (istiglal) on their house in İstanbul's Çakırağa neighborhood. Then they rent the same house from the waqf for 1500 dirhem for one year. Mayer serves as surety to pay the debt or return the house to the waqf in the event that the debt is not settled. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

792 - 1619 (1028) İstanbul 4: 43a/2 Tescil işlemi / Registration

Canfeda adlı kadının vekili İsmail, Sultan Süleyman Han Vakfı'nın mütevellisi Abdi Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. İsmail, Canfeda'nın adı geçen vakfa 14.000 dirhem taksitlendirilmiş borcu bulunduğunu ve her yıl bu paranın 1750 dirhemini ödeyeceğini belirtir. Canfeda'nın mahkemede bulunan eşi Mustafa, borcun ödenmemesi durumunda, eşini mahkemeye getirmeye ya da parayı ödemeye kefil olduğunu mahkemeye bildirir. Yine mahkemede bulunan Mehmet, kendisinin de Mustafa'ya kefil olduğunu belirtir. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

İsmail, legal agent of a woman named Canfeda, is in court with Abdi Ağa, mutawalli of the Sultan Süleyman Han Waqf. He states

that Canfeda owes the waqf a total of 14,000 dirhem and that she will pay it back in yearly installments of 1750 dirhem. Mustafa, Canfeda's husband who is present in court, serves as surety to pay the waqf or bring his wife to court in the event that the debt is not settled. Mehmet, who is also present in court, provides additional surety. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

793 - 1619 (1028) İstanbul 4: 43b/1 Dava / Adjudication

İstanbul'da Sofular Mahallesi'nde yaşarken ölmüş olan Nesli Hatun'un eşi İlyas, ölen Hızır'ın kızı Ayşe karşısında mahkemeye çıkar. Nesli Hatun, yaşamında Huban Hatun Vakfı'ndan aylık 15 akçeye bir ev kiralamış, daha sonra aynı evi Hızır'a devretmiş, Hızır'ın ölümüyle de ev, kızı Ayşe'ye kalmıştır. İlyas, devir işleminin mütevellinin bilgisi dışında yapıldığı gerekçesiyle geçersiz olduğunu, dolayısıyla evin kendisinin Nesli Hatun'dan olan oğlu Mehmet'e miras kaldığını ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Ayşe, evin müteveli Mahmut'un izniyle devredildiğini belirterek mütevelliden alınmış olup devir işlemini belgeleyen temessükü mahkemeye sunar. Mahkeme, temessük belgesini inceledikten sonra mahkemede bulunan müteveli Mahmut'un da görüşünü alır. Müteveli Mahmut, temessük belgesinin kendisi tarafından verildiğini doğrular. Sonuçta davalı Ayşe, mahkemeyi kazanır.

İlyas, husband of Nesli Hatun who died while residing in İstanbul's Sofular neighborhood, sues Ayşe, the late Hızır's daughter. Nesli Hatun had rented a house from the Huban Hatun Waqf for 15 akçe per month. Then she transferred the house to Hızır, and after his death it fell to Hızır's daughter Ayşe. İlyas claims that the transfer is invalid on the ground that it was conducted without the permission of the mutawalli. The house passes on to Mehmet, Nesli Hatun's son from him. Questioned by the court, Ayşe states that the mutawalli's permission was obtained. She then presents to

court a promissory note (temessük) issued by the mutawalli, which documents the permission. Examining the promissory note, the court also questions mutawalli Mahmut, who verifies its authenticity. In conclusion, the defendant Ayşe wins the case.

Mahrûsa-i Kostantiniyye mahallâtından Sofılar Mahallesi'nde sâkine iken sâbikan müteveffât olan Nesli nâm hâtunun zevc-i metrûki İlyas nâm kimesne mahfil-i kazâda mukaddemâ mahrûsa-i mezbûrede müteveffâ olan Hızır nâm kimesnenin sulbî kızı işbu râfi'atü'l-kitâb Âişe Hâtun muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp merhûme Huban Hâtun Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı selâsesi vakf-ı mezbûr ile ve taraf-ı âharı tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb süflâ odayı ve mahûtayı müştemil menzil icâre-i mu'accele ve ayda on beş akçe ücret-i mü'eccele ile zevcem mezbûre Nesli'nin taht-ı tasarrufunda iken hâl-i sıhhatinde hakk-ı tasarrufun mezbûre Âişe'nin babası merkûm Hızır'a tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl itdiğinden sonra fevt oluncak menzil-i mezbûra ilâ hâze'l-ân kızı merkûme vaz-ı yed ider lâkin tefvîz-i mezbûr ma'rifet-i mütevellî ile olmayup cevâzı ise âna mebnî olmağın menzil-i mesfurı bi-hasbî'l-kânûn mezbûr Nesli'den mütevellid sulbî sağır oğlum Mehmed'e intikâl itmiş olmağın hâlen ve râsetim hasebi ile taleb iderin su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûre Âişe cevâbında zikr olunan menzili babam merkûm Hızır mütevellî-i vakf olup hâzır bi'l-meclis olan Mahmud'un ma'rifeti ile tefvîz eyledi ile'l-ân menzil-i mezbûrda izn-i mütevellî ve tefvîz-i müte'ârif ile sâkineyim deyü kelâmını mü'eyyed mütevellî-i mezbûrun iznini mutazammen ve hat ve hatemini müştemil temessük ibrâz idüp nazar olundukda takrîrine mutâbık bulunduğundan mâ'ada mezkûr Mahmud dahi zikr olunan temessüki kendünün idüğünü mezbûre icâr-ı şer'î ile sâkine olduğın tahkîk itmeğın menzil-i mezbûr merkûme Âişe yedinde ibkâ olunup merkûm İlyas mu'ârazadan men' olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Abdullah, Abdülkerim bin İlyas, Hızır bin [boş] ve gayruhum.

794 - 1619 (1028) İstanbul 4: 44b/1 Dava / Adjudication

İstanbul’daki Şeyh Muhittin Mahallesi’nden Hacı Halil Bey, mahallenin imamı Hasan Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Nergis Hatun, yaşamında bir evini kiraya verilmesi ve gelirinin mahallede imamlık yapanlara Kuran okumaları karşılığında aktarılması koşuluyla vakfetmiştir. Halil Bey, evi yaklaşık iki yıl önce 4000 akçe peşin kira bedeli ve günlük 3 akçeye imam Hasan Efendi’den kiraladığını ve peşin kira bedeli olan 4000 akçeyi de ödediğini, ancak imam Hasan Efendi’nin evi hâlâ kendisine teslim etmediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda imam Hasan Efendi, Halil Bey’in savını olduğu gibi doğrular. Sonuçta davacı Halil Bey davayı kazanır.

Hacı Halil Bey, a resident of İstanbul’s Şeyh Muhittin neighborhood, sues Hasan Efendi, prayer leader (imam) of the neighborhood. The late Nergis Hatun had endowed her house to be rented and income given to prayer leaders of the neighborhood in return for Quran reading. Halil Bey claims that two years earlier he rented the house from prayer leader Hasan Efendi for a 4000 akçe advance payment and rent of 3 akçe per day. Although he made the 4000 akçe advance payment, Hasan Efendi never turned over the house. Questioned by the court, prayer leader Hasan Efendi corroborates Halil Bey’s account. In conclusion, the plaintiff Halil Bey wins the case.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından eş-Şeyh Muhyiddin Mahallesi’nde sâkin el-Hâc Halil Bey ibn Hasan meclis-i şer‘-i şerîfe mahalle-i mezbûrede imâm olan Hasan Efendi ibn Emir’i ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem merhûme Nergis Hâtun nâm sâhibetü’l-hayr hâl-i hayâtında mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki bâb süflî odayı ve mahûtayı müştemil iki tarafı tarîk-i âmm ve bir tarafı benim menzirim ve bir tarafı dahi süknâsı sulehâya meşrûta vakf menzil ile mahdûd olan mülk menzilini vakf idüp gallesin mahalle-i mezbûrede imâm olan her sene iki hatm-i şerîf tilâvet itdikden sonra mutasarrıf ola deyü şart itdüğü

merhûm-ı mezbûrenin kitâb-ı vakfında mestûr olmağla mezbûr Hasan Efendi'nin yirmi altı senesinde vâki' Şevvâli'l-mükkerrem gurresinden yevmî üçer akçe ücret-i mü'eccele ve dört bin akçe icâre-i mu'accele ile bana îcâr idüp ben dahi istîcâr ve kabûl itdiğimden sonra icâre-i mu'accele-i merkûmeyi yedimden tamâmen ahz itmişiken ile'l-ân menzil-i mezbûrî bana teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup tahrîri tahrîr olunmak taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hasan Efendi cevâbında fi'l-vâki' menzil-i mezbûrun vech-i merkûm üzre gallesi bana meşrûta olduğu bâ'isden merkûm el-Hâc Halil târîh-i mezbûrdan yevmî üçer akçe icâre-i mü'eccele ve dört bin akçe icâre-i mu'accele ile îcâr idüp ol dahi istîcâr ve kabûl eyledikde ücret-i mu'accele olan dört bin akçeyi vakf için müste'cir-i mezbûr yedinden alup kabz eyledüm deyü i'tirâf itmeğin mâ-vaka'a kayd şüd hurrîre fî evâhiri Cumâdelûlâ sene 1028

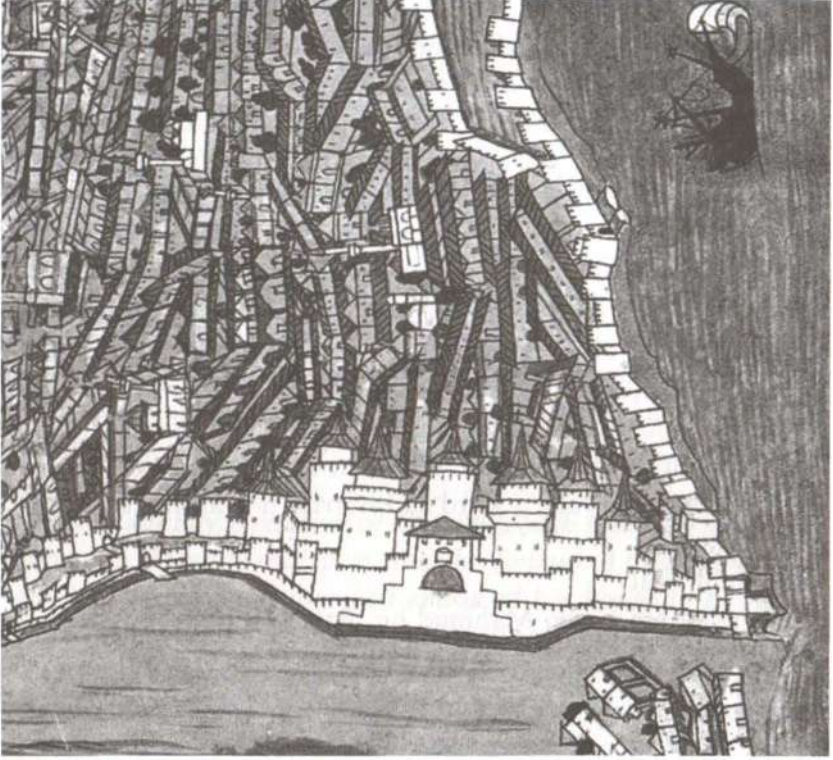
Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Cafer, Mahmud bin Bali, Halil bin [boş] ve gay-ruhum.

795 - 1619 (1028) İstanbul 4: 45a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yedikule yakınlarındaki Bucakbağı Mahallesi'nde bulunup Hacı Alaeddin Mescidi'nde imam olanların oturması için vakfedilmiş olan evin mütevellisi Mustafa, Habib Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Mustafa, görevini kendi isteğiyle Habib Çelebi'ye devrettiğini, Habib Çelebi de mütevellilik görevini kabul ettiğini belirtir. Mahkeme bu görev değişikliğini onaylar.

Mustafa, mutawalli of a waqf house in the Bucakbağı neighborhood near Yedikule, which was endowed for the use of the prayer leaders of the Hacı Alaeddin mosque, is in court with Habib Çelebi. Mutawalli Mustafa states that he has voluntarily transferred his post to Habib Çelebi. The latter then accepts the appointment. The court registers the change of office.

Seyid Lokman'ın 16. yüzyıl sonlarında resimlediği *Hünernâme*'deki İstanbul planından Yedikule'yi gösteren ayrıntı.

Yedikule and its vicinity in the late sixteenth century: detail from a map of Istanbul in Seyid Lokman's Hünernâme.

Mahmiye-i İstanbul'da Yedikule kurbünde Bucakbağı Mahallesi'nde vâki' merhûm el-Hâc Alaeddin Mescidi imâmına süknâsı meşrû olup yine mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd vakıf menzilin hasbî mütevellîsi olan Mustafa bin Pervane nâm kimesne meclis-i şer' de işbu hâfızu'l-kitâb fâh-rü'l-akrân Habib Çelebi bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mütevellîsi olduğım menzil-i mezbûrun tevliyetin hüsn-i ihtiyârım ile mezbûr Habib Çelebi'ye fâriğ oldum ol dahi teveliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini ikâmete müte'ahhid olıcak mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Hasan Halife bin Veli el-imâm, Osman Halife bin Sinan el-imâm, Nasuh bin Yusuf, Mehmed bin Mustafa ve gayruhum.

796 - 1619 (1028) İstanbul 4: 45a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Seferikoz Mahallesi'nden Mehmet Bey, Mahmut Efendi Vakfı'nın mütevellisi Çaker Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Bey, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 30.000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yıllığına 5100 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mehmet Bey, a resident of the Seferikoz neighborhood, is in court with Çaker Bey, mutawalli of the Mahmut Efendi Waqf. The former takes out a 30,000 dirhem mortgage (istiglal) on his house from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 5100 dirhem for one year. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

797 - 1619 (1028) İstanbul 4: 46a/1 Dava / *Adjudication*

Rıdvan, vakfının mütevellisi Ahmet karşısında mahkemeye çıkar. Rıdvan Koğacıdede Mahallesi'nde bulunan bir evini çeşitli koşullarla vakfetmiştir. Buna göre yaşadığı sürece evi kendisi, ölümünden sonra eşi Kamer kullanacak, onun ölümünden sonra ise ev kiralanarak geliri nalçacı (nalça: ayakkabı altına çakılan demir parçası) esnafının ödemesi gereken vergiler için kullanılacak, esnaf üzerinden vergiler kaldırılırsa bu gelir yoksul esnafa dağıtılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vakıf kurucusu Rıdvan, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak düzenlediği vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda mütevellî Ahmet, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını savunur. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Rıdvan sues Ahmet, mutawalli of his waqf. The former endowed a house in the Koğacıdede neighborhood with certain stipulations. Accordingly, he is to use the house until the end of his life; after his death, his brother Kamer is to use it; and after Kamer's death, the house is to be rented and the revenue used for the payment of the taxes of nalça (a piece of metal placed under the sole of a shoe) tradesmen. If their tax requirement is rescinded, the revenue will go to poor members of the same tradesmen. Following the recording of these stipulations, the waqf's founder Rıdvan claims the waqf deed (vakfiye) is invalid, based on views of an Islamic jurist. Mutawalli Ahmet counters, based on views of another Islamic jurist, that an established waqf cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

798 - 1619 (1028) İstanbul 4: 47a/3 Tescil işlemi / Registration

Ayşe Hatun, Çırakçı Hamza Vakfı'nın mütevellisi İbrahim ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 8000 dirheme vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yılığına 1100 dirheme vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Ali, borcun ödenmemesi durumunda borcu ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Ayşe Hatun is in court with İbrahim, mutawalli of the Çırakçı Hamza Waqf. She takes out an 8000 dirhem mortgage (istiglal) on her house from the waqf. She then rents the same house from the waqf for 1100 dirhem for one year. Ali, also in court, serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in the event that the debt is not settled. The court registers these transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

799 - 1619 (1028) İstanbul 4: 48a/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri Bali Beşe, Ayşe Hatun Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Subaşı ile birlikte mahkemeye gelir. Bali Beşe, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 11.000 akçeye vakfa satar, daha sonra aynı evi bir yıllığına 1625 akçeye vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Janissary Bali Beşe is in court with Mehmet Subaşı, mutawalli of the Ayşe Hatun Waqf. The former takes out an 11,000 akçe mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 1625 akçe for one year. The court registers these transactions.

Otuz dördüncü sekbanlardan Bali Beşe ibn Abdullah nâm râcil meclis-i şer'î şerîfde merhûme Aişe Hâtun Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan râfi'ü'l-kitâb Mehmed Subaşı ibn Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Bergos İskeleyi'nde vâki' olup hudûd lade'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme olup mülk-i mahzım olan iki mahzen ve bir dükkânımı cümle tevâbi'i ile bundan akdem mütevellî-i mersûma bi-tarîki'l-istiglâl mâl-i vakf-ı mezbûr ile on bir bin nakd fiddî Osmanî akçeye bey' idüp ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ eyleyüp kabz-ı semen ve mahallinde teslîm-i mebi' itdüğimden sonra zikr olunan iki mahzen ve bir dükkânımı ba'de't-tahliyeti's-şer'iyeye mütevellî-i mezbûrdan târîh-i kitâb Muharremü'l-harâmı gurre-sinden sene tamâmına değin bin altı yüz yirmi beş akçeye istîcâr eyledüm ol dahi bu minvâl üzre îcâr ve teslîm eyledi didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd şüd fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Ebubekir bin Osman, Hamza bin Mustafa, Mehmed bin Tavi, Yahya bin Mustafa ve gayruhum.

800 - 1619 (1028) İstanbul 4: 48a/3 Tescil işlemi / Registration

Akşemsettin Mahallesi'nden Mehmet Beşe ve eşi Ayşe Hatun, evlerini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 12.000 dirheme Osman Ağa

Vakfı’nın mütevellisi Mehmet’e satarlar, daha sonra aynı evi bir yılığına 1200 dirheme vakıftan kiralarlar. Mahkemede bulunan Sitti adındaki kadın, borcun ödenmemesi durumunda borcu ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mehmet Beşe and his wife Ayşe Hatun, residents of the Akşem-settin neighborhood, take out a 12,000 dirhem mortgage (istiglal) on their house from Mehmet, mutawalli of the Osman Ağa Waqf. They then rent the same house from the waqf for 1200 dirhem for one year. Sitti, a woman, serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in the event that the debt is not settled. The court registers these transactions.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

801 - 1619 (1028) İstanbul 4: 48b/3 Tescil işlemi / Registration

Kamer Hatun Vakfı’nın mütevellisi Ali Beşe, Mahmut Paşa ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Ali Beşe, daha önce vakfın bir evini Mahmut Paşa’ya günlük 2 akçeye kiralamıştır. Evin onarılması gerektiğinde Mahmut Paşa, mütevelliden izin alarak evi kendi parasıyla 3200 akçe harcayarak onarmıştır. Mahmut Paşa, mütevelliden onarıma harcadığı paranın kira ücretinden düşüleceğini belgeleyen bir hüccet almıştır. Müteveli Ali Beşe, içinde bulundukları yılın Ramazan ayına geldiklerinde vakfın Mahmut Paşa’ya olan borcunun bitmediğini saptadıklarını, bu yüzden borç kapanıncaya kadar Mahmut Paşa’dan kira ücreti almayacağına söz verdiğini belirtir. Mahkeme, müteveli Ali Beşe’nin ifadesini sicile kaydeder.

Ali Beşe, mutawalli of the Kamer Hatun Waqf, is in court with Mahmut Paşa. Earlier mutawalli Ali Beşe rented a waqf house to Mahmut Paşa for 2 akçe per day. When the house needed repair, Mahmut Paşa renovated it at his own expense for 3200 akçe, with the permission of the mutawalli. He also took a hujjet from the

mutawalli, noting that repair expenses are to be deducted from the rent. Mutawalli Ali Beşe states that as of Ramazan (ninth month) of the current year, the waqf remained indebted to Mahmut Paşa; accordingly Mahmut Paşa will not have to pay rent until the debt is settled. The court registers Ali Beşe's testimony.

Mahrûsa-i Kostantiniyye'de vâki' Kamer Hatun Vakfı'na ber-vech-i meşrûtiyet bi'l-fi'l mütevellî olan Ali Beşe bin Hüseyin meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Mahmud Paşa ibn Mehmed er-râcil mahzarında ikrâr idüp vakf-ı mezbûrdan mahrûsa-i merkûmede Murad Paşa-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Cafer Bey ibn Abdullah mülki ve bir tarafı Saraylı dimekle ma'rûfe hâtun mülki ve bir tarafı Şeyh Mehmed Efendi mülki ve taraf-ı âharı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan harâbe menzil mukaddemâ mezbûr Mahmud Paşa'ya yevmî ikişer akçe ücret-i mü'eccele ile icâr eyledüğimden sonra menzil-i mezbûre meremmeti için izin ve icâzetim ile sarf itdüğü üç bin iki yüz akçeyi sâkin oldukça ücretinden istifâ etmek üzere müste'cir-i mezbûrun yedine hüccet virdim idi lâkin menzil-i mezbûrun ücretini târîh-i kitâb senesinde vâki' şehri Ramazanü'l-mübârek guresine değin ahz ü kabz itmiş bulunduğum ecilden gurrei şehri mezbûrdan zıkr olunan üç bin iki yüz akçe haklaşılmayınca mezbûr Mahmud Paşa'dan ücret talep itmemeğe müte'ahhid oldum ol dahi bi-tarîk-i mezbûr üzere istifâyâ râzı oldum didikde gibbe't-tasdîk vicâhen mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâ'ili Cumâdelâhire sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-e'imme Muharrem Efendi ibn Hamza, Ayni bin İlyas, Abdülcélil bin [boş] ve Muharrem el-muhzır.

802 - 1619 (1028) İstanbul 4: 49b/1 Tescil işlemi / Registration

Sakine Hatun Mescidi Vakfı'nın mütevellisi Müstedam, kendisinden önceki vakıf mütevellisi Osman Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek uzun süredir mütevellilik görevinin kimin tarafından yapılacağı konusunda kendisiyle Osman Çelebi arasında anlaş-

mazlık olduğunu, ancak şimdi araçların devreye girmesiyle kendisinin bu görevi Osman Çelebi’ye devrettiğini söyler. Müstedam, görevi devretmesine karşılık olarak Osman Çelebi’den 10.000 akçe aldığını ve elinde bulunan mütevellilik beratını da Osman Çelebi’ye verdiğini söyler. Osman Çelebi, Müstedam’ın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Müstedam, mutawalli of the Sakine Hatun Mosque Waqf, is in court with Osman Çelebi, the former mutawalli of the waqf. The former states that for a long time he and Osman Çelebi have been in disagreement over who should be the mutawalli. Now, upon mediation, he agrees to transfer the post to Osman Çelebi. In exchange for the transfer, Osman Çelebi gives 10,000 akçe to Müstedam, who then hands over the imperial mutawalli appointment document (berat). Osman Çelebi corroborates Müstedam’s testimony. The court registers the transfer of post.

Dârü’s-saltanatı’s-seniyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Topkapısı hâricinde vâki’ merhûme Sakine Hâtun Mescid-i Şerîfi Evkâfı’na mütevellî olup Kızıltaş Mahallesi sâkinlerinden olan Müstedam bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer’-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde vakf-ı mezbûrun sâbıkan mütevellîsi olan hâmilü hâze’l-kitâb Osman Çelebi bin Mustafa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp tevliyet-i merkûmeyi nice zamândır kâh mezbûr Osman Çelebi alup ve kâh ben almağla mâ-beynimizde münâza’ât-ı şedîde ve muhâsamât-ı ekîde vâki’a olmuşıdi el-hâletü hâzihî muslihûn vesâtatiyle hüsn-i ihtiyârımla tevliyet-i mersûmeyi mûmâ-ileyh Osman Çelebi’ye fâriğ olup yedimde olan tevliyet berâtımı dahi merkûm Osman Çelebi’ye teslîm idüp mukâbele-i ferâğda mûmâ-ileyh Osman Çelebi yedinden on bin nakd fiddî akçesin ahz ü kabz idüp tevliyet-i mesfûreye müte’allik merkûm Osman Çelebi ile da’vâ ve nizâ’ım yokdur da’vâ dahi idersem lede’l-hükkâmî’l-kirâm mesmû’a olmaya didikde mukırr-ı merkûm Müstedâm’ı kelîmât-ı meşrûhasında mûmâ-ileyh Osman Çelebi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve’l-vâki’ gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene semâne ve işrine ve elf Şühûdü’l-hâl

Mustafa Ağa ser-muhzırân, el-Hâc Ali Kethüdâ, Sinan bin Abdullah, Murad bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin İsmail, Musa bin Hızır, İbrahim Çavuş bin İsa el-mübâşır, Hüseyin bin Mustafa, Mahmud bin Bali ve gayruhum.

803 - 1619 (1028) İstanbul 4: 50a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bezzaz-ı Cedid Mahallesi sakinlerinden bir grup mahkemeye gelerek ölen Ayşe'nin mahallelerinde bulunan bir evini bir ilim adamının (ulemâdan bir recül-i sâlih) kullanması koşuluyla vakfettiğini söylerler. Evin kullanım hakkını vakfiye koşullarına uygun olarak elinde bulunduran Murat Efendi, sekiz yıl önce mahalleden ayrılmış olup, bir daha gelmemiştir. Mahalleli, evin bu arada yandığını belirtip mahkemeden evin arsasında keşif yapılmasını ve arsanın kullanım haklarının bir başkasına devredilmesini istemektedir. Birlirkişiler, keşif işlemi sonucunda evin gerçekten yanmış olduğunu, kullanılamaz durumda olduğunu ve mahalleye zarar verdiğini mahkemeye bildirirler. Sonuçta mahkeme, evin arsasının kullanım haklarını yine ilim adamı olan Abdurrahim Efendi'ye devreder.

A group of residents of the Bezzaz-ı Cedid neighborhood appear in court and state that the late Ayşe had endowed her house in the neighborhood for the use of a learned person (ulemâdan bir recül-i sâlih). Murat Efendi, who had the usufruct right of the house in accordance with the waqf deed, left the neighborhood eight years ago and never returned. In the meantime, the house burnt down. Now the neighborhood residents want an investigation to be conducted on the plot of the house and the usufruct rights of the plot transferred to someone else. The experts report that the house has actually burnt down, cannot be used and is harming the neighborhood. In conclusion, the court transfers the usufruct right of the plot to Abdurrahim Efendi, another learned person.

Mahrûsa-i İstanbul'da Bezzâz-ı Cedîd Mahallesi'nden Mehmed Efendi bin Bali el-imâm ve Ömer bin Osman ve İbrahim bin Osman ve İsmail bin Osman ve el-Hâc Osman bin Ömer ve el-Hâc

Mehmed bin Mehmed ve Piri Çavuş bin Abdullah ve el-Hâc Ebu-bekir bin Osman ve es-Seyyid Abdurrahim bin Ömer ve Mustafa bin Receb ve Mehmed bin Ömer ve el-Hâc Sadık bin el-Hâc Sinan nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfe gelüp takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâc Ebubekir evi ve bir taraftan Ferhad Paşa Vakfı ve bir taraftan el-Hâc Bali mülki ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup tûlen beş zirâ' ve 'arzan dört zirâ' arz-ı hâliye üzerine binâ olunan menzil merhûme Ayi-şer'nin mülki iken vakf idüp süknâsını evvelâ kendüye ba'dehâ 'ulemâdan bir recül-i sâlih sâkin olup be-her yevm üç İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp sevâbın rûhuna hibe itmek üzre şart itdüğü menzil-i mezbûrda 'ulemâdan sâkin olan Murad Efendi sekiz seneden berü âhar diyârda olup menzil-i mârû'z-zikr muhterik olup eser-i binâdan nesne kalmamağla mezbelelik olup mahallemize zararı vardır kibel-i şer'den üzerine varılup keşf olunup âhara tevcîh olunmasın taleb ideriz didiklerinde savb-ı şer'den mevlânâ Ali Efendi bin Abdurrahim Efendi irsâl olunup ol dahi zeyl-i hüccetde isimleri mes-tûr olan müslimîn ile üzerine varılup keşf olundukda fi'l-hakîka menzil-i mezbûr muhterik olmağla eser-i binâdan bir nesne kalmayup arz-ı hâliye olmağla mezbelelik olup mahalleye zararı mukarrer müşâhede olunup vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'dehû mahfil-i kazâda haber virdikden sonra zikr olunan arz-ı hâliye şart-ı mezbûr üzre işbu hâfızu'l-kitâb 'ulemâdan Abdurrahim Efendi bin Mehmed mahall ve lâyük olmağın kibel-i şer'den tevcîh olunup tasarrufı için bu hurûf ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelâhire sene semâne ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Osman bin Mustafa, Ömer bin Mustafa, Kemaleddin Efendi el-kâdi, Abdurrahim Efendi el-müderriş, Mustafa Çelebi bin Ali, Halil Efendi bin Musa, Seyyid Ahmed Efendi el-müderriş, Ömer Efendi.

804 - 1619 (1028) İstanbul 4: 50a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bolu Sancağı'nda yaşamakta olan kadı Ramazan Efendi, kendi adına ve kardeşi Musa Efendi'nin vekili olarak Halil Efendi ile bir-

likte mahkemeye gelir. Ölen Ebubekir Efendi, Bolu'ya bağlı bir köyde, Timur Bey Vakfı'na ait olup iki bölümden oluşan tarlaları yıllık 3 akçeye vakıftan kiralamıştır. Ebubekir Efendi'nin ölümünden sonra erkek çocuğu olmadığı için tarlalar bu kez Ramazan Efendi ile kardeşi Musa Efendi'ye kiralanmıştır. Daha sonra da adı geçen ortak kardeşler, tarlaların kullanım haklarını mütevellinin izniyle 8000 akçeye Halil Efendi'ye devretmişlerdir. Kadı Ramazan Efendi, Halil Efendi'den paranın tamamını aldığını söyler. Mahkeme de bu devir işlemini onaylar.

Judge Ramazan Efendi, a resident of the Bolu Sanjak, is in court with Halil Efendi, representing himself and his brother Musa Efendi. The late Ebubekir Efendi had rented two fields in a village in Bolu belonging to the Timur Bey Waqf for 3 akçe per annum. Ebubekir Efendi had no sons, so when he died the fields were rented to Ramazan Efendi and his brother Musa Efendi. Then, the partner brothers transferred the usufruct right of the fields to Halil Efendi for 8000 akçe, with the permission of the mutawalli. Judge Ramazan Efendi states that Halil Efendi has paid him the transfer price in full. The court registers the transfer.

Vilâyet-i Anadolu'da Bolı Sancağı'nda vâki' Yenice Kazâsı'na tâbi Firuz-ı Sağîr nâm karye sâkinlerinden olan Ramazan Efendi bin Fethullah nâm kâdî meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde kendi tarafından asâleten ve li-ebeveyn karındaşı olan Musa Efendi nâm müderris tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i nehc-i şer'î üzere vekâleti sâbite oldukdan sonra mûmâ-ileyh Musa Efendi cânibinden vekâleten hâmilü hâze'l-kitâb Halil Efendi ibn Süleyman nâm müsta'id muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf ve kazâ-i mezbûra tâbi' karye-i Pürtâb toprağında vâki' iki taraftan mûmâ-ileyh Ramazan Efendi tarlası ve bir taraftan Mustafa ve Şaban nâm kimesneler tarlaları ve bir taraftan cebel ile mahdûd olup Timur Bey Vakfı'ndan olmağla her senede üç akçe mukâta'ası olup bundan akdem bilâ-evlâd-ı zükûr fevt olan Ebubekir Efendi ibn Piri Fakih'in tasarrufunda olup karındaşım mûmâ-ileyh Musa Efendi ile ber-vech-i iştirâk tapu ile aldığımız iki kıt'a tarlaların hakk-ı tasarruflarını sâhib-i

arzu ma'rifetiyle asâleten ve vekâleten mersûm Halil Efendi'ye tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra mukâbele-i tefvîzde merkûm Halil Efendi yedinden sekiz bin nakd fiddî râyic fi'l-vakt akçesin ahz ü kabz eyleyüp mezkûr tarlaların mahallinde kabz ve tasarrufunu mûmâ-ileyh Musa Efendi'yi taslît eyledüm keyfe-mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mûmâ-ileyhi ikrâr-ı meşrû-hunda el-mukarrün-lehü'l-mersûm Musa Efendi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâkî' gıbbe't-taleb ketb olundu tah-rîren fî evâsıtı Cumâdelâhire li-sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi bin Receb el-kâdı, Mehmed Efendi bin Piri, el-müderriş, Bayram Efendi bin Mehmed el-Müderriş, Muharrem Efendi bin Süleyman el-müderriş, Abdülhalim bin Mustafa, Sefer bin Turali, Ali bin Abdullah ve gayruhum.

805 - 1619 (1028) İstanbul 4: 51a/2 Dava / *Adjudication*

Mehmet, kullanım hakları başkasında olan bir köyü, kendi mülkü olduğunu söyleyerek Ahmet'e 3500 akçeye satmıştır. Daha sonra Ali ve Rahime adlı çocukların vasisi Recep, köyün kullanım haklarının babalarından bu iki çocuğa miras kaldığını ileri sürerek Ahmet'e dava açmış ve savını kanıtlayarak köyü geri almıştır. Ahmet, şimdi mahkemede Mehmet'ten parasını geri istemektedir. Görüşü sorulduğunda Mehmet, köyün kullanım haklarının çocuklara babalarından miras kaldığını doğrulamakla birlikte çocukların babası olan Hacı Saka'nın yaşamında köyü kendisine günlük 4 akçeye kiraladığını ve kendisinin de günlük 4 akçeye Ahmet'e kiralamış olduğunu söyler. Ahmet'ten savını kanıtlaması istenir, o da ile-ri sürmüş olduğu satış işlemine şahitlik yapan kişileri mahkemeye çağırır. Şahitler, Ahmet'in savını doğrularlar. Sonuçta mahkeme, davalı Mehmet'i davacı Ahmet'ten almış olduğu 3500 akçeyi geri vermesi yolunda uyarır.

Mehmet sold to Ahmet a village for 3500 akçe claiming that it belonged to him, while the usufruct right of the village belonged

to someone else. Later Recep, the guardian of Ali and Rahime, sued Ahmet on the ground that the children inherited the village from their father. He won the case and took the village back. Now Ahmet wants Mehmet to refund the 3500 akçe payment. Questioned by the court, Mehmet admits that the children inherited the usufruct right of the village from their father. But he adds that their father Hacı Saka had rented him the village at 4 akçe per day and that he proceeded to rent the village to Ahmet at 4 akçe per day. Asked to prove his claim, Ahmet calls in the witnesses to the sale, who corroborate his account. In conclusion, the court instructs the defendant Mehmet to return to the plaintiff Ahmet the 3500 akçe that he received for the sale.

İşbu hâmilü'l-kitâb Ahmed bin el-Hâc İvaz nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Mehmed bin Hayrullah mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp biz sakâlardan olup ahâlî-i hırfetimiz beyninden 'örf ve 'âdet olduğu üzre mâ-beynimizde ma'lûme ve ma'hûde olan bir karyeyi mülk-i mahzıdır deyü bundan akdem mezbûr Mehmed üç bin beş yüz fiddî râyic fi cemi'l-merâm ve'l-havâyic akçeye bana bey' idüp kabz-ı semen itmişidi tasarrufumda iken karye-i mezbûre Ali ve Rahime nâm sağırlara babaları müteveffâ Hacı Saka'dan intikâl itmiş mülkidir deyü el-ân vasî olan hâzır bi'l-meclis Receb bin Abdullah da'vâ ve taleb ve isbât idüp karye-i mezbûreyi şer'an yedimden almağla hâlen ben dahi semeni ile merkûm Mehmed'e rücû' idüp virdüğim meblağı mezbûr üç bin beş yüz akçeyi taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' karye-i mezbûre sağırân-ı mezbûrânın mülki olup müteveffâ babaları mezbûr Hacı Saka hâl-i hayâtında yevmî dörder akçeye bana icâre ile virmiş idi yedimde iken ben dahi mezbûr Ahmed'e dörder akçeye icâr eyledim üç bin beş yüz akçeye bey' itmedim deyü bey'i bi'l-küllîye münkir olacak mezbûr Ahmed'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müsliminden Sefer bin Hüseyin ve Murad bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olup gibbe'l-istîşhâd fi'l-vâki' bundan akdem mezbûr Mehmed karye-i mezbûreyi bizim huzûrumuzda üç bin beş yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mersûm Ahmed'e mülküm-

dür deyü bey' ve teslîm idüp kabz-ı semen-i mezbûr eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mücebiyle meblağ-ı mezbûrî mezbûr Ahmed'e teslîm ile ilzâm olunup mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi evâyili Cumâdelâhire sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Çelebi bin Bali, Sinan bin Abdullah, Hızır bin Abdullah, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

806 - 1619 (1028) İstanbul 4: 51a/3 Dava / *Adjudication*

Ölen Hacı Saka'nın çocukları olan Ali ve Rahime'nin vasileri Recep, Ahmet'in karşısında mahkemeye çıkar. Hacı Saka, yaşamında kullanım haklarını elinde bulundurduğu bir köyü günlük 4 akçeye Mehmet'e kiralamış, ölümünden sonra o köy çocuklarına miras kalmıştır. Davacı taraf olan vasi Recep, Ahmet'in elinde bulunan köyün kendilerine verilmesini istemektedir. Görüşü sorulduğunda davalı Ahmet, Mehmet'in bu köyü, mülkü olduğunu belirterek 3500 akçeye kendisine sattığını, dolayısıyla köyün artık kendisinin mülkü olduğunu söyler. Vasi Recep'ten savını kanıtlaması istenildiğinde, Recep mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Recep'in savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, köyün vasi Recep'e verilmesine karar verir.

Recep, guardian of the late Hacı Saka's children Ali and Rahime, sues Ahmet. Before his death, Hacı Saka had rented to Mehmet the usufruct rights of a village for 4 akçe per day. At his death, his children inherited the village. The plaintiff Recep wants Ahmet to return to the children the village that he has been using. Questioned by the court, the defendant Ahmet states that Mehmet sold him the village for 3500 akçe, claiming ownership, which makes himself the new owner. Thus, he is the owner of the village. Asked to prove his claim, the guardian Recep calls witnesses to court, who corroborate his account. In conclusion, the court decides that the village must be returned to the guardian Recep.

Mahmiye-i İstanbul'da sakâ zümresinden olup bundan [akdem] müteveffâ olan Hacı [Saka] ibn Abdullah nâm kimesnenin sağîr oğlu Ali ve sağîre kızı Rahime'nin zabt-ı emvâl ve nazm-ı ahvâllerine kibel-i şer'-i mergûbdan mansûb vasî olan Receb bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde Ahmed bin el-Hâc Ivaz mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp vasîsi olduğum sağîrân-ı mezbûrânın babaları olan mezbûr Hacı bundan akdem hâl-i hâyatında sakâlar beyninde mu'tâd olduğu üzre mülki olan bir karyesini Mehmed bin Hayrullah nâm kimesneye yevmî dörder akçeye icâreye virüp hâlen fevt olmağla sağîrân-ı merkûmâna intikâl itmişdir hâlen karye-i mezbûreyi mezbûr Ahmed'in yedinde ve tasarrufunda buldum vesâyetim hasebiyle sağîrân-ı mezbûrân için taleb iderin su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed cevâbında karye-i merkûme fi'l-vâki' [...] mârû'z-zikr Mehmed bundan akdem mülkümdür deyü karye-i mezbûreyi üç bin beş yüz akçeye bana bey' eyledi mülk-i müşterâmdır ve sağîrân-ı merkûmânın mülk-i mevrûsları idüğü ma'lûmum değildir deyü inkâr idicek vasî-yi mezbûr Receb'den da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Sefer bin Hasan ve Murad bin Abdullah nâm kimesneler li-eclîş-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olup fi'l-vâki' mezbûr Ahmed'in mutasarrıf olduğu karye-i mezkûre mukaddemâ Saka Hacı nâm kimesnenin mülki olup Mehmed bin Hayrullah nâm kimesneye yevmî dörder akçeye icâreye virmişidi fevt olmağla karye-i mezbûr evlâd-ı sıgârı mezbûrân Ali ve Rahime'ye intikâl itmişdir mülk-i mevrûslarıdır bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de ri'âyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olup mücebiyle karye-i mezbûr sağîrân-ı mezbûrâna hükm olunup mâ-vaka'a sebt olundu

Şühûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

807 - 1619 (1028) İstanbul 4: 51b/3 Dava / *Adjudication*

Ölen Cafer Ağa'nın vakfiyesi gereğince Murat Paşa Camisi'nde günlük 2 akçeye her sabah bir kişi Kuran okuyacaktır. Bu görevi

üstlenen Mustafa Halife, vakıfta üç aylık toplam 180 akçe alacağı biriktiğini ileri sürerek mütevellî Ömer Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Görüşü sorulduğunda mütevellî, vakfiye koşullarına göre bu görevi üstlenen kişinin her sabah Murat Paşa Camisi’ne gelip görevini burada yerine getirmesi gerekirken, Mustafa Halife’nin camiye gelmediğini ileri sürer. Mütevellî, mahkemeden Mustafa Halife’nin uyarılmasını da istemektedir. Sonuçta mahkeme, Mustafa Halife’nin biriken parasının ödenmesi ve görevini vakfiyeye uygun olarak yerine getirmemesi durumunda görevden alınması yönünde mütevellî Ömer Efendi’yi uyarır.

In accordance with the waqf deed (vakfiye) of the late Cafer Ağa, one person is to read the Quran every morning in the Murat Paşa Mosque for 2 akçe per day. Mustafa Halife, the Quran reader, sues waqf mutawalli Ömer Efendi on the ground that the waqf owes him 180 akçe that accrued over three months. Questioned by the court, the mutawalli states that, although the waqf deed requires the Quran reader to carry out his duty in the Murat Paşa Mosque, Mustafa Halife has failed to do so. The mutawalli also demands the court to instruct Mustafa Halife to comply with the deed. In conclusion, the court instructs mutawalli Ömer Efendi to pay Mustafa Halife’s accrued money, but also to recall him if he fails to perform his job as required by the waqf deed.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de merhûm Cevher Ağa rûhiyçün Aksaray kurbünde vâki‘ Murad Paşa Câmi’-i Şerîfinde yevmî iki akçe vazîfe ile ba’d e salâti’s-subh bir cüz’-i şerîf tilâvet iden Mustafa Halife ibn Mihrab meclis-i şer’-i şerîfde merhûm-ı mezbûr vakfının bi’l-fi’l mütevellîsi olan râfi’ü’l-kitâb Ömer Efendi ibn İshak mahzarında da’vâ idüp ben zikr olunan cüz’-i şerîfi tilâvet idüp hıdmetimde kusûrum yoğiken taraf-ı vakıfda işlemiş üç aylık yüz seksen akçem vardır mütevellî-i mezbûr virmede ta’allül ider taleb iderin su’âl olunsun didikde gibbe’s-su’âl mütevellî-i mezbûr cevâbında mezbûr Mustafa Halife’nin taraf-ı vakıfda üç aylık işlemiş yüz seksen akçe vazîfe olduğuna mu’terif olup lâkin vâkıf-ı mûmâ-ileyh zikr olunan cüz’-i şerîfi merhûm Murad Paşa Câmi’-i

şerîfinde tilâvet oluna deyü şart itmişiken mezbûr Mustafa Halife vâkıfın şart ve ta'yîn itdüğü mahalle gelüp edâ-i hıdmet itmez min ba'd edâ-i hıdmet itmek üze mezbûr Mustafa Halife'ye tenbîh olunmasın taleb idicek mütevellî-i mezbûrî merkûm Mustafa Halife'nin güzeşte-i vazîfesin edâ idüp min ba'd vakfiyesinde vâkıf ta'yîn itdüğü üze edâ-i hıdmet itmedüğü eyyâmın vazîfesi mezbûr Mustafa'ya virilmemek üze tenbîh olunup mâ-vaka'a isri't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî evâsıtı Cumâdelâ-hire sene 1028

Şühûdü'l-hâl

[silik], Hüseyin beşe bin Abdullah, Mahmud Çelebi bin Bali, Mustafa bin Cafer, Mehmed bin Zeyn, Mehmed bin Cafer ve gay-ruhum.

808 - 1619 (1028) İstanbul 4: 52a/1 Dava / Adjudication

İstanbul'daki Aksaray Çarşısı'nda bulunup Cevher Ağa Vakfı'na ait odaların birkaç kiracısı, vakfın mütevellisi Ömer Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Kiracılar, yaşadıkları odaların odabaşısının olmadığını belirterek mahkemeden odalara odabaşı ataması konusunda mütevelliyi uyarmasını istemektedirler. Mahkeme, kiracıların isteği doğrultusunda mütevelliyi uyarır. Daha sonra mütevellî, kiracılar arasından Süfyan'ı odabaşı olarak tayin eder. Süfyan'a görevi karşılığında ücret olarak bir odanın kira bedeli olan 35 akçenin 15 akçesi verilecektir. Mütevellî, kalan 20 akçenin de odaların onarım giderlerine harcanmasına izin verir. Süfyan görevi kabul eder. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

A group of tenants residing in rooms located in İstanbul's Aksaray Market and belonging to the Cevher Ağa Waqf sues the waqf mutawalli Ömer Efendi. The tenants state that their rooms lack a janitor (odabaşı). Accordingly, they ask the court to instruct the mutawalli to appoint a janitor. The court instructs the mutawalli appoint a janitor. Later, the mutawalli appoints Süfyan, one of the tenants, as the janitor of the rooms. For his service, Süfyan

will get 15 akçe out of the 35 akçe rent of one room. The mutawalli allows for the remaining 20 akçe to be allocated to maintenance of the rooms. Süfyan accepts the post. The court registers these transactions.

Dâru's-saltanatî's-seniyye-i Kostantiniyyetî'l-mahmiyyede Ak-saray Çarşusu'nda vâki' merhûm Cevher Ağa Vakfı olan odalar sükkânından Yusuf bin Ahmed ve Veli bin Ali ve Turan bin Sinan ve Hızır bin Halil ve Yusuf bin Mehmed ve Calabverdi bin Mehmed ve Şaban bin Ramazan nâm kimesneler mahfil-i kazâya vakf-ı mezbûra bi'l-fi'l mütevellî olan Ömer Efendi ibn İshak nâm kimesneler ihzâr ve mahzarında her biri takrîr-i kelâm idüp zikr olunan odaların münhasıra odabaşısı olunmayup ta'mîr ve meremmeti lâzım olan mevâzi'ini ta'mîr idüp ve sâkin olanların ahvâlini zabt u rabt için bir odabaşı lâzım ve ehemmdir nasbı için mütevellî-i mezbûra tenbîh olunmasın taleb ideriz didiklerinde vech-i merkûm üzre mütevellî-i mezbûra tenbîh olundukdan sonra mütevellî-i mezbûr dahi zikr olunan Müslümanlar ma'rifeti ile yine odalar halkından mezbûr Süfyan bin Ramazan'ı odabaşı nasb idüp hıdmeti mukâbelesinde ayda otuz beş akçe ücret-i mü'eccelesi olan bir bâb odanın on beş akçesine mutasarrıf olup yirmi akçesini dahi zikr olunan odaların lâzım olan meremmetine sarf ve harca izin virdikde mezbûr Süfyan dahi vech-i merkûm üzre odabaşılığı kabûl ve hıdemâtını edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a isri't-taleb ketb ü tahrîr ve yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî evâsıtı Cummâdelâhire sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

809 - 1619 (1028) İstanbul 4: 52a/2 Dava / *Adjudication*

Koğacıdede Mahallesi'nden Bayram, vakfına müteveli tayin ettiği Kamyab karşısında mahkemeye çıkar. Bayram, adı geçen mahallede bulunan bir evini çeşitli koşullarla vakfetmiştir. Buna göre, evde yaşadığı sürece kendisi, sonra soyundan gelenler, son-

ra soyları tükenene kadar köleleri ve sonra da Kuran okumaları koşuluyla mahalle imamı oturacaktır. Yaşadığı sürece vakfın yöneticisi Kamyab olacak, evde oturanlar evin bakım ve onarımından sorumlu olacaktır. Birden Bayram, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Kamyab ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Sonuçta mahkeme, mütevellînin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Bayram, a resident of the Koğacıdede neighborhood, sues Kamyab, mutawalli of his waqf. The former endowed his house in the neighborhood with certain stipulations. He is to reside in the house until the end of his life. After his death, his line, and after the end of his line, his slaves are to reside in the house. After the end of his slaves' line, the prayer leaders (imam) of the neighborhood will use the house on condition that they read the Quran for his soul. Kamyab is to manage the waqf for the rest of his life. The residents of the house are to maintain the house. All of a sudden, based on the views of an Islamic jurist, Bayram asks for the waqf's annulment. Based on views of another Islamic jurist, mutawalli Kamyab claims that waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

810 - 1619 (1028) İstanbul 4: 53a/2 Tescil işlemi / Registration

Ölen Hızır'ın küçük kızı Ümmühani'nin vasisi olan Mahmut, mahkemeye gelerek Hızır'ın miras olarak kalan parasının tamamını alacaklılara verdiğini, geriye yalnızca Bitpazarı'nda bulunan ve Molla Hüsrev Vakfı'ndan kiralanmış olan yarım dükkân hissесinin kaldığını söyler. Vasi Mahmut, Ümmühani'nin nafakasına yetecek parası dışında hiçbir şeyi olmadığını, ancak kimi alacaklıla-

rın hâlâ kendilerini rahatsız ettiğini belirterek bu duruma şahitlik yapacak iki kişinin ifadesinin sicile kaydedilmesini istemektedir. Mahkeme, şahitlerin ifadesini dinleyip sicile kaydeder.

Mahmut, guardian of Ümmühani, younger daughter of the late Hızır, appears in court. He states that the whole estate was used to settle the decedent's debts. The only item remaining from the estate is the half share of a store in the Flea Market (Bit Pazarı), which was rented from the Molla Hüsrev Waqf. The guardian Mahmut adds that Ümmühani has nothing more than her alimony, yet some creditors continue to bother her. He wants two persons to serve as witnesses to this condition and their testimony registered. The court listens to the witnesses and registers their testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da el-Hâc Hüseyin Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden merhûm Hızır bin Yunus'un sağîre kızı Ümmühani'nin hıfz-ı emvâl ve nazm-ı ahvâline savb-ı şer'den mansûb vasî olan yine karındaşı Mahmud nâm kimesne mahfil-i kazâya hâzırân olup takrîr-i kelâm ve ta'bîri 'anî'l-merâm idüp vasî olduğum sağîre-i merkûmenin babası merhûm Hızır medyûnen vefât idüp muhallefâtı ancak deynine ihâta idüp sağîre-i mezbûreye babası merhûm-ı merkûmdan icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tasarrufunda olup merhûm Monla Hüsrev Evkâfî'ndan Bitpazarı'nda vâki' üç taraftan yine vakf-ı mezbûr ile ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan nısıf dükkânından gayrı nukûd ve garûz ve menkûlden bir şey intikâl itmemekle hâlen nafaka ihtiyâcından gayrı ba'zı kimesneler gelüp bizim dahi merkûm-ı mersûm zimmetinde hakkımız vardır deyü bana ta'addî itmeden hâlî değildir zikr olunan dükkânın hakk-ı tasarrufı sağîreye intikâli 'atıyye-i pâdişâhî olup gayrı kalîl ve kesîr her nesi var ise cümlesini düyûn-ı müsbitesine virildiğün bilür Müslümânlar vardır istihbâr olunup haberleri tahrîr olunmasın taleb iderim didikde husûs-ı mezbûra vukûf ve şu'ûrî olan müslümanlardan Abdi bin Mehmed ve Mustafa bin Osman nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istihbâr takrîr-i kelâm idüp fi'l-vâki' sağîre-i merkûmeye

babası merhûm-ı mezbûrdan zikr olunan nısıf vakfı dükkânından gayrı nukûd ve garûz ve menkûl kısmından asla bir şey' intikâl itmeyüp nafakaya ihtiyâcından gayrı cümle muhallefâtı merhûm-ı merkûmun düyûn-ı müsbitesine virilmiştir deyü ihbâr itdiklerinde mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundı fi evâsıtı Cumâdelâhire sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

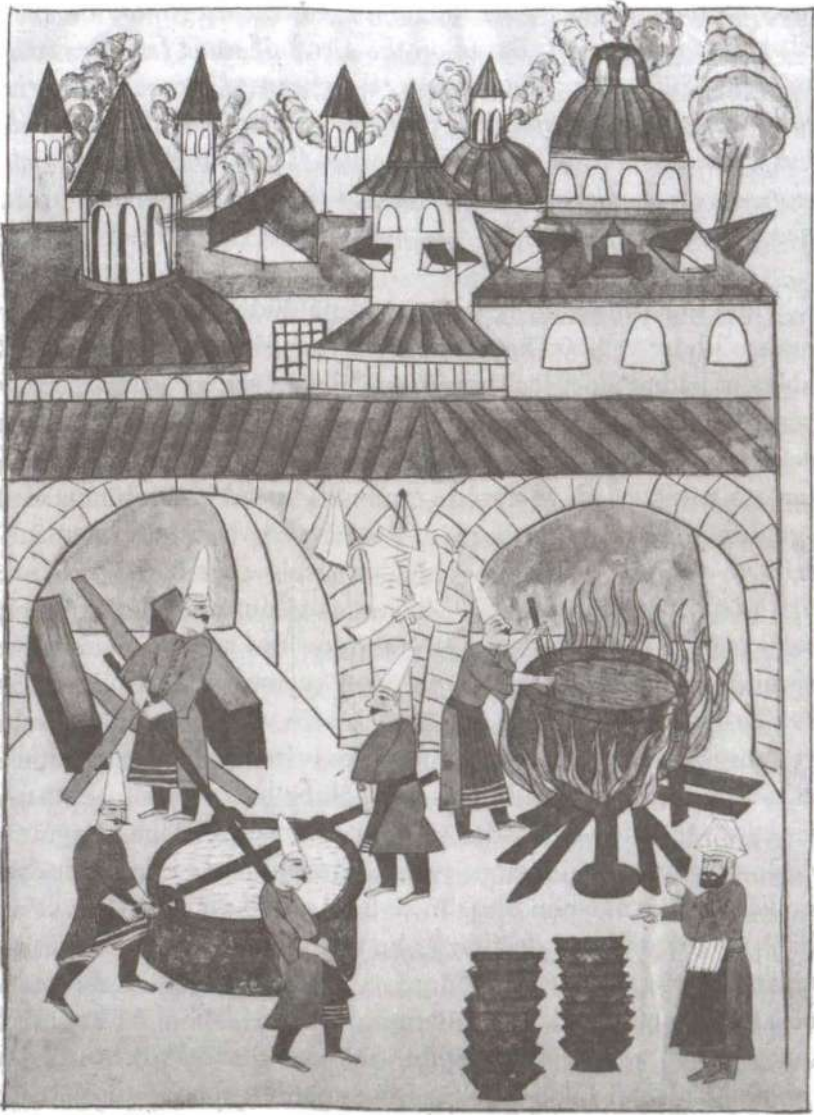
Mahmud Çelebi bin Bali, Murad bin Mehmed, Mehmed bin Hızır, el-Hâc Hüseyin bin Osman.

811 - 1613 (1022) İstanbul 4: 54b/1 Dava / *Adjudication*

Süleyman Çavuş, vakıflarına müteveli tayin ettiği kızı Saliha Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Süleyman Çavuş, Rumeli'ye bağlı Nevrekop'ta bir camiyle birlikte aşevi (imaret) ve muallimhane yaptırmış, daha sonra bunların bakım ve onarımları için 18.000 akçe vakfetmiştir. Süleyman Çavuş'un daha sonra bu paraya sırasıyla 14.000 ve 112.000 akçe daha eklemesiyle vakfedilen para 144.000 akçeyi bulmuştur. Süleyman Çavuş daha sonra aynı bölgede bir de hamam yaptırmıştır. Vakfiye koşullarına göre, paranın her 10 akçesi 11,5 akçe karşılığında işletilecek ve geliriyle cami görevlilerinin ücretleri ödenecek ve caminin diğer giderleri karşılanacaktır. Süleyman Çavuş ayrıca, İstanbul'daki Mercan Ağa Mahallesi'nde bulunan bir evini vakfetmiş ve bu evin bakım ve onarımı için de 20.000 akçe vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre yaşadığı sürece Süleyman Çavuş'un kızı Saliha evi kullanacak, ölümünden sonra ise ev vakıf yararına kiraya verilerek geliriyle Kuran okutulacaktır. Süleyman Çavuş yine Mercan Ağa Mahallesi'nde bulunan ikinci bir evini de vakfetmiş olup, kira geliriyle Kuran okutulmasını istemiştir. Süleyman Çavuş, ayrıca İstanbul'da, Üskübi Mahallesi'nde bulunan 9 oda ve 8 dükkândan oluşan taşınmazlarını da vakfetmiş, bunların geliriyle de Kuran okunmasını ve Eyüp Sultan Türbesi'nin giderleri için günlük 1 akçe verilmesini istemiştir. Süleyman Çavuş, yaşadığı sürece kızı Saliha Hatun'un bütün vakıflarına müteveli olmasını ve ölümünden sonra

da mahkemenin belirleyeceği bir kişinin bu görevi yürütmesini istemiştir. Ayrıca, Nevrekop’taki muallimhane vakfının bakım ve onarımından arta kalan gelirleriyle burada bulunan öğrencilerin yiyecek ve giyecekleri karşılanacak ve köy halkına düzenli olarak yemek dağıtılacaktır. Bütün bu harcamalardan geriye para kalırsa bunlarla vakıf için yeni taşınmazlar satın alınacaktır. Birden Süleyman Çavuş, kimi İslam hukukçularının görüşlerine göre bu vakfın geçersiz olduğunu belirterek vakfiyenin bozulması gerektiğini ileri sürer. Müteveli Saliha ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, müteveli Saliha’nın görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Süleyman Çavuş sues Saliha Hatun, his daughter and mutawalli of his waqfs. He had a mosque built with adjoining soup kitchen (aşevi) and teachers’ house (muallimhane) in Rumelia’s Nevrekop, and then he endowed 18,000 akçe to be used for the upkeep and operation of these structures. Later he added 14,000 akçe, and another 112,000 akçe to the initial amount, raising the endowed funds to 144,000 akçe. He also had a bathhouse built in the same region. According to the waqf deed (vakfiye), the capital is to be operated at 15% interest rate (10 to 11.5). The revenue is to be used to pay the wages of mosque staff and other expenses of the mosque. Süleyman Çavuş also endowed his house in İstanbul’s Mercan Ağa neighborhood and 20,000 akçe for the house. The waqf deed requires Süleyman Çavuş’s daughter Saliha to have use of the house as long as she lives; after her death, it is to be rented on behalf of the waqf and the revenue be used for Quran reading. Süleyman Çavuş endowed 9 rooms and 8 stores in the Üskübi neighborhood on condition that the revenue is to be used for Quran reading and that 1 akçe per day support the expenses of Eyüp Sultan Tomb. Süleyman Çavuş wants his daughter Saliha to serve as the mutawalli of his waqfs as long as she lives; she is to be followed by a court-appointed mutawalli. The clothing and food expenses of the students of the teachers’ house in Nevrekop will be met by the Nevrekop teachers’ house waqf’s revenue. The waqf

17. yüzyıla ait bir çarşı ressamının kaleminden muhtemelen bir vakıf aşevine ait mutfak (yay. F. Taeschner).

A kitchen which probably belonged to a charitable waqf, from an anonymous Ottoman album of the seventeenth century (pub. F. Taeschner).

will also provide food for the village residents. If any money is left after all these expenses are made, it is to be used to buy other real estate for the waqf. Based on the views of some Islamic jurists, suddenly Süleyman Çavuş claims that the waqf is invalid and that the waqf should be annulled. For her part, mutawalli Saliha claims otherwise, based on views of other Islamic jurists. In conclusion, agreeing with mutawalli Saliha, the court decides the waqf deed cannot be annulled.

Hamdü nâ-mahdûd ve senâ-yı nâ-ma’dûd ol vâcibü’l-vücûd ve mahzu’l-hayr ve’l-cûd hazretine lâıyk ve sezâ ve eczâ ve devâdır ki ahlâs-ı ‘ibâdını zînet-i ‘akl-i râsih ve hilyet-i şer’-i nâsih ile müzeyyen ve muhallâ ve ‘uyûn-ı basârını kehl-i [...] ile mükahhal ve mücellâ idüp sülûk-ı mesâlik-i visâka tevîk-i refîk ve temhîd-i esâs-ı ma’âşa hakîk eyledi ve dürûd-ı ‘amîmü’l-vürûd ol sâhib-i makâm-ı mahmûd ve misbâh-ı bezm-gâh-ı mevcûd ve miftâh-ı gencîne-i sehâ ve cûd a’nâ-yı güzîn-i enbiyâ ve rûsul ve reh-nümâ-yı reh-revân-ı sübûl resûl-i müctebâ Muhammed Mustafa ‘aleyhi mine’s-salât mâ-hüve asfâ ve evfâ hazretlerinin rûh-ı pür-fütûhlarına îsâr ve nisârdır ki ashâb-ı ma’âsî ve âsâm yevme yu’hazû bi’n-nevâsi ve’l-akdâm ânın şefâ’atin ve lutf ve kerem ve ‘atûfetin ricâ iderler ve tahiyyât-ı bî-pâyân ve teslîmât-ı ferâvân ervâh-ı tayyibe-i âl ü ashâb cümlesine olsun ki her biri vâkıf-ı hadîs-i şerîf-i el-mer’u yestakilu (?) tahte zillî sadakâtihî olup emvâlini vücûh-ı hayrâtda nisâr ve infâk fî sebîli’llâh sâyir ef’âl üzerine visâr eylediler rıdvân-ı’llâhî te’âlâ ‘aleyhim ecma’in ve ba’d erbâb-ı elbâba hafâ ve ashâb-ı âdâba muhtefâ değildir ki bu cihân-ı gaddâr esbâbın cism-i nizâr gibi bî-üstüvâr ve bu dünyâ-yı mekkâr medâr-ı bevâr ve binâsı gâıyb-i nâ-pâyidârdır mukîmi müşerref-i irtihâl na’îmi muntazır-ı zevâl menâzili mesâyibe süknâ ve mesâkini mesâyibe ma’nâdır mahall-i ikâmet-i vürûd ve mahfil-i râhat-i vüsûl ve bu dahi zâhir ve rûşen ve bâhir ve mübeyyendir ki libâs-ı hayât-ı insân bir belâ-yı ârî ve câme-i vücûd-ı ‘âlemân bir kabâ-yı müste’ârdır lâ-cerem insân-ı kâmil oldur ki ve mâ halaktü’l-cinne ve’l-ins illâ li-ya’budûn muktezâsınca hazret-i Hâlikü’l-‘ibâda ‘ibâdetin kâmil ve bir kez ândan gâfil olmayup hâl-i âfiyetde hâl-i âkıbeti

re'y-i reşîd ile tedebbür ve fikr-i sedîd ile tefekkür idüp ed-dünyâ mezra'atü'l-âhire misdâkınca mezra'a-i dünyâda tohm-ı hayrâtı zirâ'at ve bezr-i hasenâtı hırâset idüp tahsîl sultân-ı kudsiyye [?] ve tekmîl-i ma'ârif-i insiye bâbında sarf-ı kudret ve bezl ü tâkat kılup muhâsebe-i a'mâl ile muhallâ ve [...] ef'âl ile müzekkâ ve musaffâ olup rûz-ı cezâda hey'et-i behiyyet üzre mahşûr ve ni'met-i dâru's-selâm ile mesrûr olan binâ'en 'alâ zâlik sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât ve râgibü'l-müberra't ve sadakât dergâh-ı 'âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî çavuşlarından fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman Çavuş ibn Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihu'l-'imâdda hâzır olup âti'l-beyân olan vakfına li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği kızı Saliha Hâtun mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î kılup Vilâyet-i Rumili'nde vâki Nevrekop Kazâsı tevâbi'inden karye-i Vezma'da [?] mukaddemâ bir câmi'-i şerîf ve câmi'-i mezbûr kurbünde 'imâret ve bir mu'allim-hâne binâ idüp ba'dehû on sekiz bin fiddî ve Osmanî râyic fi'l-vakt akçe vakf ve habs idüp hâsıl olan rib' ve gınâsından hatîb ve imâm ve mü'ezzin ve kayyım ve devr-hân vazîfelerin ta'yîn eyleyüp ba'dehû meblağ-ı mezbûra bir def'ada on dört bin akçe ve bir def'ada dahi yüz on iki [bin] mezbûru'n-nakd akçe zamm ve ilhâk idüp cem'an yüz kırk dört bin akçeyi ahlâs-ı mâl ve atyeb-ı menâlimden ifrâz idüp hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf ve karye-i mezkûrede bir hammâm dahi binâ idüp şöyle şart eyledim ki meblağ-ı merkûmun cümlesi her on akçesi sene-i kâmilede on bir buçuk akçe olmak üzre yed-i mütevellî ile rehn-i kavî ve kefil-i celî ile yahud halk huzûrunda ikisinden biri ile 'alâ vechi'l-helâl istirbâh ve istiglâl olunup hâric-i kazâ-i mezbûra ve müsâfire akçe virilmeyüp ve yine kazâ-i mezbûr ahâlisinden dahi mazanna-i zâyî' olan yerlere virilmekten hazer oluna deyü cümle meblağın hâsıl olan rib'inden yevmî on akçe câmi'-i mezbûrun hatîbi ve imâmı olan kimesneye virile ve yevmî sekiz akçe dahi câmi'-i mezbûrun mü'ezzinine verile ve yevmî bir akçe bir nefer hâfıza virile ve câmi'-i mezbûrun iki nefer kayyımı ola şem'ine ve kandîl yakana her bir sene yevmî üçer akçe virile ve mektebin her kim halîfe olursa mü'ezzin ol ola ve kennâse ve [...] ve hasıra ve kandîl için yağa yevmî iki akçe virile ve leyâlî-i Ramazan-ı şerîfde ikâd için iki bal mumı alınup her biri beşer vakıy-

ye ola ve câmi'-i mezbûrun mahfilinde Cum'a günü câmi'-i mezbûra hâzır olan cemâ'at istimâ' etmek için hatîbi hutbeye çıkacak zamâna değin cehrile Kur'ân-ı 'azîm tilâvet idüp yevmî bir akçe virile ve mahrûsa-i Kostantiniyye mahallâtından Mercan Ağa Mahallesi'nde vâki' iki tarafı Canfedâ Kethüdâ Kadın mülkine ve bir taraftan Rüstem Bey mülküne ve bir taraftan Yakub Ağa ve Mercan Ağa vakıflarıyla Hasan Ağa mülkine ve bir tarafı mezbûr Hasan mülkiyle Hüseyin Ağa Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i 'âmma mahûta-i dâhiliyyesinde tahtânî iki oda ve orta sofa ve fevkânî iki bâb oda ve orta sofa ve matbah ve kenîfi mahûta-i hâriciyyesinde fevkânî orta sofalı iki bâb oda ve tahtânî iki oda ve bi'r-i mâ ve kenîfi ve bir âhûrı müştemil mülk menzilimi dahi vakf ve habs eyleyüp ve yine menzil-i merkûm için yirmi bin mezbûru'n-na't akçe vakf eyledüm tafsîl-i sâbık üzre bu dahi yılda onı on bir buçuk akçe olmak üzre istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan rib' ve gallesi menzil-i mezkûrun meremmetine harc ve sarf oluna ve menzil-i mezbûr müştemilâtından fevkânî odalarda kızım sâliha-i merkûme sâkine ola ba'de'l-vefât vakf-ı mezbûr için zabt oluna ve menzil-i mezbûr icâresinden mahalle-i merkûme imâmı mescid-i merkûmda be-her yevm bir kerre Sûre-i Nebe'-i şerîf tilâvet idüp yevmî bir buçuk akçe 'ulûfeye mutasarrıf ola ve yine menzil-i mezbûr icâresinden mahrûsa-i mesfûrede vâki' sarây-ı 'atîk-i pâdişâhî kur-bünde olan merkûm Yakut Ağa binâ eylediği mescidde her kim imâm olursa yevmî bir buçuk akçe ile Sûre-i Mülk tilâvet ile ve yevmî bir buçuk akçe ile her kim mü'ezzin olursa günde bir kerre Sûre-i Nebe'-i şerîf tilâvet eyliye ve yine menzil-i mezbûrdan yevmî bir buçuk akçe ile kızım Saliha Hâtun günde üç İhlâs-ı şerîf tilâvet eyliye ve yine kızım merkûme Saliha menzil-i mesfûr icâresinden yevmî bir buçuk akçeye mutasarrıf olup rûhum için be-her yevm yüz kerre derûnî tevhîd-i Bârî idüp mâdâm ki kayd-ı huyûtdadır mutasarrıf olup ba'de'l-vefât hâkim diledüğüne vire ve yine Kostantiniyye mahallâtından Mercan Ağa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hüseyin Ağa Vakfı'na ve bir tarafı merhûme Elif Hâtun Vakfı'na ve bir tarafı Ali Ağa Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehâ olan fevkânî ve tahtânî odaları ve bi'r-i mâ ve kenîfi ve mahûtai müştemil menzilimi dahi vakf idüp şöyle şart eyledüm ki

menzil-i merkûmun hâsıl olan icâresinden mahalle-i mezbûre mes-cidi imâmı ve mü'ezzini yevmî bir buçuk akçe ile günde bir kerre birer cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını karındaşım merhûm Mustafa Bey rûhuna hîbe eyliye ve yine menzil-i mezbûr icâresinden yevmî bir buçuk akçe ile kızım merkûme salihâ Hâtun günde üç İhlâs-ı şerîf tilâvet idüp sevâbını benim rûhuma tehdiye eyliye ba'de'l-vefât hâkimü's-şer'î's-şerîf diledüğüne tevcih eyliye ve yine mahmiyye-i merkûmede vâkî' Üskübî Mahallesi'nde vâkî' hudûdî 'inde'l-ahâlî ma'lûm olup dokuz bâb hücre ve kurbünde sekiz bâb dükkânları silk-i mülk-i hâlisime dâhil olduğu hâlde kezâlik vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki Mahalle-i Üskübî'de vâkî' merhûm Defterdâr binâ eylediği câmi'-i şerîfe her kim imâm olursa salât-ı zuhrdan mukaddem tecvîdle her yevm bir kerre Sûre-i Mülk tilâvet ve kırâ'et idüp yevmî bir buçuk akçe 'ulûfeye mutasarrıf olup mezkûr odaların icâresinden ala ve bâlâda zikr olunan Mercan Ağa imâmı tilâvet eylediği Sûre-i Nebe'-i şerîfin yevmî bir buçuk akçe vazîfesini mezkûr odaların icâresinden ala ve vakf-ı mezbûra hasbî nâzır ola ve altı nefer kimesne kelâmu'llâhi kadîmden her biri tilâvete kâdir olup okumaları ve her biri birer buçuk akçeye mutasarrıf olup vazîfelerin mezkûr odaların icâresinden ala ve sevâbını benim rûhıma hîbe idüp ve iki cüz'-i şerîf sevâbı vâkîf zevcesi Emine bint-i Abdurrahman rûhuna hibe oluna ve eczâ-i şerîfe vâkîf-ı mûmâ-ileyh için binâ olunan türbede tilâvet ve kırâ'et oluna ve türbe-dâra dahi vakf-ı mezbûrdan yevmî bir akçe ta'yîn olunup mezkûr odaların icâresinden virile ve menzil-i mezbûrun icâresinden yevmî bir akçe hazret-i Ebâ Eyyub Ensârî 'aleyhi rahmeti'l-meliki'l-bârî merkad-i pür-nûrlarına virile ve bu zikr olunan cümle vakfa kızım mezbûre Saliha Hâtun mütevellîye olup bâlâda mestûr olunan Mercan Ağa Mahallesi'nde olan menzilin icâresinden yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıfa ola İstanbul'da olan mütevellî cümle vakfıma mütevellî ola ve yevmî dört akçe vazîfe dahi Rumili'nde olan vakfının mahsûlâtından ala ve tarafından müstakîm ve dindâr bir kimesneyi kâyim-makâm idüp Rumi-li'nde olan vakfıma göre ol dahi Rumili'nde olan evkâfımdan yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve İstanbul'da mütevellî olan kimesne her sene Rumili'nde mütevellî olan kimesnenin muhâse-

besin göre ve mahmiyye-i İstanbul'da mütevellî olan merkûme Saliha Hâtun mâdâm ki kayd-ı hayâtdadır tevliyeteye mutasarrıflar olup ba'de'l-vefâtihi re'y-i hâkim ile sâlih ve mütediyyin bir kimesne mütevellî ola ve mahmiyye-i İstanbul'da olan câbî iki akçe vazîfeye mutasarrıf olup bâlâda mestûr olan Mercan Ağa Mahallesi'nde vâkî' menzil icâresinden ala ve Rumili'nde olan evkâfıma câbî yevmî dört akçeye mutasarrıf ola vazîfesini Rumili'nde olan evkâf mahsûlünden ala ve dahi ahâlî-i Mahalle-i Üskübî hasbî vakf-ı mezbûra nâzır olalar ve dahi Mercan Ağa Mahallesi ahâlîsi ve dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî çâşnigîrlerinden fahrî'l-akrân Mehmed Ağa ve Mehmed Çavuş vakf-ı mezbûra hasbî nâzır olalar ve mahrûsa-i İstanbul'da hâkimü'l-vakt vakf-ı mezbûra nâzır olup vakfa nezârete yevmî bir akçe vazîfe virile ve her sene mütevellînin muhâsebesin göre ve muhâsebesin tamâm görüldükden sonra aslâ bir kimesne tevliyetin tebdîl idüp azl olunmaya ve bâlâdaki menzilin meremmetiçün vaz' olunan yirmi bin akçenin meremmet lâzım gelmezse şart ve ta'yîn olunan vazîfelerine zamm oluna ve zikr olunan evkâfın Rumili'nde olan ta'mîr ve meremmetiçün sâyir masârifinden sonra mezkûr mu'allim-hânede ta'lîm-i Kur'ân-ı 'azîm iden sıbyâna büyük [...] birer kapama ve birer 'arakıyye ve birer çift pabuc virile ve küçük [...] birer çift pabuc alına ve vilâyet-i merkûmede 'âdet olan üzre 'ıydeynin her birinde ta'âm tabh olunup fukarâ it'âm oluna ve ta'âm-ı mezbûr içün iki re's koyun ve üç kîle pirinc ve beş vakıyye yağ ve on beş vakıyye bal ile dört dürlü ta'âm ki biri yahni ve biri pilav ve biri zerde ve biri ekşi aş cümlesi tabh olunup karye halkına tevzî' ve bahş oluna ve ta'âm mühimmâtiçün altı kâmil sahan ve iki kazgân-ı kebîr biri kırk altı vakıyye ve bir yirmi dört vakıyye ve yahni kazgânı ki on iki vakıyyedir ve iki tencere ki ikisi üçer vakıyyedir ve demür sini dahi vakf ve habs eyledüm tabh ve ihzâr olunan ta'âm içün mahallinde isti'mâl oluna ve eğer evkâf-ı merkûme bu zikr olunan masârifden ziyâde olursa mütevellî-i vakf ahz ü kabz idüp muhızrlara noksanı olan nesnelerin noksanını tekmîl eyliye ânlar dahi ziyâde olursa mütevellî-i vakf mahall-i [...] dükkân ve gayrı 'akâr iştirâ' idüp vakfa ilhâk eyliye bu husûsda men' ve dahl olunmaya ve mâdâmki kendim kayd-ı huyûtda olam tağyîr ve teb-

dîl elimde ola ve'l-hâsıl mütevellî-i vakf sâlih ve mütediyyin ve hüsn-i hâli zâhir ve mübeyyen bâ-husûs umûr-ı vakfa vâkîf ve muttalî' ola sa'yi ile vakfa vüs'at gelürse zikr olunan vazîfe-hârına isti'dâd ve istihkâklarına göre terakkî virile deyü ta'yîn-i şürût ve bast-ı bisât-ı kuyûd idüp hâricen meblağ-ı mezbûrî ve zikri sebk iden menâzil ve hucurâtı ve dekâkîni ve menkûl kısmından olan cemî'-i evânîyi târîh-i kitâbdan otuz gün mukaddem mütevellîye-i mezbûre Saliha'ya [...] teslîm idüp ol dahi ahz ü kabz ve sâyir evkâf mütevellîleri gibi zabt ve tasarruf eyledi didikde vâkîf-ı mezkûr Süleyman Çavuş ikrâr-ı meşrûhunda bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhede tahkîk eyledi cümlesini vakfiyet üzre tevliyeti hasebiyle ahz ü kabz eyledim ve bir sene emr-i vakf-ı mezbûr itmâm ve hükm-i habs-i merkûm tamâmen hitâm buldukdan sonra vâkîf-ı mezbûr Süleyman Çavuş vifâkı şikâka mütebeddil kılup mütevellîye-i mezbûra Saliha Hâtun mahzarında bi'l-fi'l da'vâ idüp vakfiyet-i nukûdun bilâ-keîlâm e'imme-i selâse-i kirâm katında 'adem-i sıhhati muhakkak ve lâkin müteferri' olan cemî-i şürût ve kuyûdun dahi fesâdı mu'ayyen ve musaddak olduğuna binâ'en meblağ-ı mezbûrî ve otuz günde vazîfe-i tevliyet deyü mütevellî-i merkûmenin alduğı yüz yirmi akçeden ecr-i misli mertebesi olandan mâ'ada makbûzı olan altmış akçeyi yine mülkûme red itirilüp şer'an iltizâmın taleb iderin ve dahi sirâcü'l-ümme [...] İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı efham Ebu Hanife Numan bin Sabit el-Kûfî cevveze hayru'l-cezâ' ve Kûfî katında vakf-ı 'akârın 'adem-i lüzûmı mu'ayyendir ki mütebennâ olan şürût ve kuyûdının dahi fesâdı mukarrer ve mu'ayyen olmağla zikr olunan menâzil ve hucurât ve dekâkîni istirdâd ve dâyre-i mülkûme idhâl murâd iderin ve dahi menkûl kısmının ekser e'imme-i meşâhîr yanında 'adem-i sıhhati mukarrer olup ânda dahi benim içün rücû'a mesâğ olup zikr olunan evânîyi dahi taleb iderin didikde mütevellîye-i merkûme dahi bi'l-muvâcehe kendüye lâzım ve mahal ve makâma mülâyim olan vech üzre cevâp virüp evvelâ mâdde-i vakf-ı nukûdda imâm-ı mu'teber ve hümâm-ı cennet-makarr hazret-i İmâm Züfer aleyhi'r-rahmeti'l-meliki'l-ekber ve nâ'il-i rahmet-i Bârî hazret-i İmâm el-Ensârî rivâyeti üzre vakf-ı nukûdun sıhhati mukarrer ve âna metbû' olan şürût ve kuyûdun cevâz ve istikâmeti mu'teber-

dir ve dahi vakf-ı ‘akâr eğerçi hazret-i İmâm Ebu Hanîfe ‘aleyhi’r-rahme katında gayr-ı lâzım idüğü zâhirdir ve lâkin ‘inde’l-imâmeyn lâ-siyyemâ ba‘de’t-teslîm ile’l-mütevellî kemâ yenbağî lüzûm ‘âriz olur ve mütevellî dahi eğerçi ba‘zı e’imme ihtiyâr-ı ‘adem-i sıhhati cânibini ihtiyâr itmişlerdir ve lâkin ba‘zı mesâğ lüzûm yine sıhhatine vifâk-ı tâm ve ittifâk-ı bâlâ-kelâm itmişlerdir deyü her mâddede [...] teslîmden imtinâ’ ile husûmet ve cidâl idüp mevki’-i sadr-ı kitâb olan hâkim-i câsim ehsena’llâhü’l-meliki’d-dâyim huzûrunda mürâfa’a olup mütevellî mezbûr taleb-i hükm eyledikde hâkim-i mûmâ-ileyh dahi te’emmül-i lâyık eyledikde cânib-i vakfı evlâ görüp imâm-ı Züfer kavli üzre vakf-ı nukûdun sıhhatine ve sıhhatine lâzım olan şürût ve kuyûdun şer’iyyetine ve mütevellînin vazîfe-i tevliyet ahz ü kabz eylediği akçenin bu takdîrce reddi lâzım olursa mutâlebeden [silik] zimmetine ve dahi imâmeyn-i hümmâmeyn re’y-i rasînleri üzre vakf-ı ‘akârın lüzûmuna ve dahi sıhhatine ve ehem olan ba‘zı mesâğ meşâhîr-i kirâm re’yle-ri [silik] menkûlün kemâl-i [...] sıhhatine hükm-i şer’î kıldıkdan sonra vâkıf-ı mezbûr tafsîl-i makâl idüp eğerçi sıhhat-i vakf-ı nukûd re’y-i imâm-ı [...] üzre mukarrer ve muhakkakdır lâkin sıhhatinde lüzûm gayr-ı lâzım ve ol kavîl üzre hükm-i mülâyim değildir deyü meblağ-ı mezbûrî istirdâd ve ahza ikdâm idilmek mütevellîye-i mezbûre bast-ı makâl idüp gerçi inde’l-İmâmü’l-A‘zam sıhhat mufârik ‘anî’l-lüzûm olduğu ma’lûmdur lâkin imâmeyn-i hümmâmeyn re’yi üzre lâ-siyyemâ ba‘de’t-teslîm ile’l-mütevellî sıhhatine lüzûm lâzım belki sıhhat-i lüzûmı müstelzimdir binâ’en ‘aleyh lüzûmuna dahi hükm olunmak taleb iderin didikde hâkim-i mezbûr ahsena’llâhü’l-meliki’d-dâyim hükm-i şer’î idüp min ba’d vakf-ı mezbûr vakf-ı müseccel ve mü’eyyed olup tağyîr ibtâl ihtimâlî yokdur fe-men beddelehû ba‘de mâ-semî’ahû fe-innemâ ismuhû ‘ale’l-lezîne yübeddilûneh inne’llâhe semî’un ‘alîm ve icra’l-vâkıfu ‘ale’l-hayyi’l-cevvâdi’l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fî Rebî’ilevvel isnâ ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Ağa ez-Zevvâk, Mehmed Çavuş, Mahmud Bey Dola-bî, Mehmed bin Yusuf el-imâm, Hasan bin İbrahim el-mü’ezzin, Mahmud bin Mustafa, el-Hâc Tursun, Mehmed bin Hızır, fahrü’l-

akrân Mustafa Çavuş, Ali bin Ebibekr er-râcil, Yusuf bin Abdullah, Süleyman bin Mustafa, Yakub bin İbrahim, Ali bin Abdurrahman, Süleyman bin Abdullah, Piri Bey el-bevvâb, [...] Mehmed Çelebi, el-Hâc Ahmed bin Mustafa ve gayruhum.

812 - 1619 (1028) İstanbul 4: 55b/3 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Çelebi, Ali Bey ile birlikte mahkemededir. Mehmet Çelebi'nin annesi Mümine Hatun, Sinan Ağa Vakfı'nın Kabasakal Mahallesi'nde bulunan bir evini günlük 1 akçeye kiralamış olup onun ölümünden sonra ev oğluna miras kalmıştır. Mehmet Çelebi, evin kullanım hakkını mütevellinin izniyle 40.000 akçeye Ali Bey'e devrettiğini söyler. Ali Bey, Mehmet Çelebi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu devir işlemi onaylar.

Mehmet Çelebi is in court with Ali Bey. Mehmet Çelebi's mother Mümine Hatun has rented a house in the Kabasakal neighborhood belonging to the Sinan Ağa Waqf for 1 akçe per day. After her death, her son inherited the house. With the permission of the mutawalli, Mehmet Çelebi transfers the usufruct right of the house to Ali Bey for 40,000 akçe. Ali Bey corroborates Mehmet Bey's account. The court registers the transfer.

Mahmiyye-i Kostantiniyye sâkinlerinden Mehmed Çelebi ibn Hasan mahfil-i kazâda râfi'ü'l-kitâb Ali Beşe ibn Mustafa el-cündî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Sinan Ağa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i mezbûrede Kabasakal Mahallesi'nde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı Mustafa Beşe nâm yeniçeri mülküne ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî olup iki fev-kânî odayı ve bir kileri ve tahta-pûş ve bir tahtânî odayı ve âhûrı ve su kuyusunu ve kenîfi müştemil ve hâvî olan menzil vâlidem Mümine Hâtun'un icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî bir akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufunda iken vefât itmekle bi-hasbî'l-kânûn tasarrufu bana intikâl itmeğin ben dahi tevâbi' ve levâhıkı ile menzil-i mezbûrun hakk-ı tasarrufun mütevellî-i vakf-ı mezbûr

izin ve ma‘rifeti ile mezbûr Ali Bey’e tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve mukâbele-i tefvîzde yedinden kırk bin nakd râyic fi’l-vakt akçe ki te’kîden li’l-asl nısfı yirmi bin akçe olur alup kabz itdüm ba‘de’l-yevm mezbûr Ali Bey taraf-ı vakfa mâh-be-mâh lâzım olan ücret-i mü’eccelesin edâ ve teslîm idüp mutasarrıf ola didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Çelebi’nin ikrâr-ı meşrûhun mezbûr Ali Bey dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik idüp mâ-vaka’a ketb ve tahrîr olundu tahrîren fî sâdis ‘aşer min Cumâdelâhire li-sene 1028

Şühûdü’l-hâl

Hasan Çavuş ibn Abdullah mütevellî-i Vakf-ı Mesih Paşa, Ahmed Efendi ibn Ali el-imâm, Ebubekir Efendi bin Ahmed el-imâm, Habib bin Bali el-mü’ezzin, Hasan bin Abdullah Yayı, Hacı Ali bin Abdullah es-sakâ’ü’l-hâssa, Davud Bey bin Abdülkerim el-cündî, Hacı Mustafa el-attâr er-râcil, Murad Bey bin Abdullah el-mütevellî, Şems bin Mustafa, Mustafa bin Cafer ve gayruhum.

813 - 1619 (1028) İstanbul 4: 57b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Amasya’daki Hatuniye Mahallesi’nden sipahi Ahmet Bey, İstanbul’un Kirmastı Mahallesi’nde yaşamakta olan ilim adamı (âlim) Ali Efendi ile birlikte mahkemededir. Ahmet Bey, Hatuniye Mahallesi’nde bulunan ve arsası Bülbül Hatun Vakfı’na ait olan 7 oda ve 1 ahır 45.000 akçeye Ali Efendi’ye sattığını ve mütevellinin izniyle arsalarını da devrettiğini belirtir. Ali Efendi, Ahmet Bey’in ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydederek.

Ahmet Bey, a timariot residing in Amasya’s Hatuniye neighborhood, is in court with Ali Efendi, a scholar (âlim) residing in İstanbul’s Kirmastı neighborhood. The former sells to Ali Efendi 7 rooms and a stable in the Hatuniye neighborhood, built on a plot belonging to the Bülbül Hatun Waqf for 45,000 akçe. With the permission of the mutawalli, he also transfers to Ali Efendi the usufruct rights of the plot. Ali Efendi corroborates Ahmet Bey’s account. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti'z-zikri mahallinde ketb ve tahrîre mahkeme-i şerî-feden nâyib taleb olundukda küttâb-ı mahkeme-i refî'u'l-beyân-dan mevlânâ Ahmed Efendi bin Mehmed irsâl olunup zeyl-i ki-tâbda mestûretü'l-esâmî olan cemm-i gafîr müslimîn ile mahmiyye-i İstanbul'da Kirmastı Mahallesi sâkinlerinden kıdvetü'l-'ule-mâi'l-muhakkikîn 'umdetü'l-fudalâi'l-müdakkikîn Ali Efendi Hazretleri'nin sa'âdet-hânelerine varup 'akd-i meclis itdükde medîne-i Amasya'da Hatuniye Mahallesi sâkinlerinden olup ebnâ-i sipâhiyândan olan Ahmed Bey bin Hüsrev mûmâ-ileyh Ali Hazretleri muvâcehesinde ikrâr-ı tav'î idüp mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Hatuniye Mescid-i Şerîfi'ne ve bir tarafı mu'allim-hâneye ve bir tarafı Amasya Nehri demekle ma'rûf nehre ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehî olup merhûm Bülbul Hâtun Vakfı olan hânın üzerinde mütevellî-i vakf ma'rifeti ile kendü mâlım ile nefsim için binâ eyledüğüm şehnişîni ile üç odanın ve ânlara muttasıl olup vakf 'arsası üzerinde binâ eyledüğüm dört bâb fevkânî odaların ve altlarında bir bâb büyük âhûrun mülküm olan ebniyesini bey' bât-ı sahîh-i şer'î ile kırk beş bin akçeye müşârün-ileyh Ali Efendi'ye bey' idüp semen-i merkûmı bi-temâmihi yedlerinden alup kabz ve tesellüm idüp ebniye-i mezkûreyi mahallinde kabza mûmâ-ileyh Ali Efendi'yi taslît eyledüğimden sonra ebniye-i mezbûrenin 'arsasının dahi tasarrufunu vakf-ı mezbûrun kâyim-makâm-ı mütevellisi olup işbu hâzır fi'l-meclis olan Mehmed Çavuş bin Ali izin ve ma'rifeti ile müşârün-ileyh Ali Efendi Hazretleri'ne tefvîz idüp ânlar dahi vech-i merkûm üzre tefevvüz itdiler didikde mezbûr Ahmed Bey'in vech-i merkûm üzre sudûr iden ikrârın mûmâ-ileyh efendi dahi bi'l-muvâcehe tasdik eyledikde mevlânâyı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp mahfil-i kazâda inhâ ve ihbâr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' tahrîr

Şühûdü'l-hâl

Mevlana es-Seyyid Mehmed Efendi bin Mehmed el-kâdı, Kasım Efendi bin Resul el-kâdı, Mehmed Efendi bin Ali el-kâdı, Sefer Çavuş bin Abdullah, Veli Bey bin Abdullah, Halid Efendi bin Halil el-kâdı, Mehmed bin Hüseyin el-müderriş ve gayruhum.

814 - 1619 (1028) İstanbul 4: 57b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Bey, sarayda dolapçıbaşılık görevini yürütürken ölmüş olan İbrahim Bey’in kardeşi ve vârisi Zülfikar ile birlikte mahkemeye gelir. İbrahim Bey’in ölümünden sonra söz konusu görevi Mustafa Bey devralmıştır. Mustafa Bey, İbrahim Bey’in ölmeden önce parasının üçte biri olan 10.000 dirhemi vakfettiğini vasiyet olarak kendisine söylediğini belirtir. Vakfiye koşullarına göre para faizle (muâmele-i şeriye) işletilecek, gelirinden 2 dirhem Dolab Mescidi’nin imamı olan kişiye Kuran okuması koşuluyla verilecek, vakıf mütevellisine ise yıllık 260 dirhem verilecektir. Mahkeme, Mustafa Bey’in ifadesini sicile kaydeder.

Mustafa Bey is in court with Zülfikar, brother and heir of İbrahim Bey, who died while in office as the dolapçıbaşı in the palace. After İbrahim Bey’s death, Mustafa Bey took over the office. Mustafa Bey states that before his death, İbrahim Bey willed that one-third of his estate, or 100,000 dirhem, should be endowed. According to the waqf deed (vakfiye), the capital is to earn interest (muâmele-i şeriye). Out of the revenue, 2 dirhem is to be paid to the prayer leader (imam) of the Dolab Mosque for Quran reading, and the waqf mutawalli is to be paid 260 dirhem per annum. The court registers Mustafa Bey’s testimony.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

815 - 1619 (1028) İstanbul 4: 60a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Canbaz Mustafa Mahallesi’nde yaşarken ölmüş olan Nefise Hatun, bir evini yaşadığı sürece kendisi, ölümünden sonra soyları tükeninceye kadar köleleri, daha sonra da bir ilim adamının oturması koşuluyla vakfetmiştir. Evde oturmakta olan Nefise Hatun’un cariyesi Zamane’nin ölümünden sonra hiçbir yakını bulunamamıştır. Sonuçta mahkeme, vakfiye koşullarına uygun olarak evi konut ihtiyacı olan ilim adamı Ali Efendi’ye vermiştir.

The late Nefise Hatun, who used to reside in the Canbaz Mustafa neighborhood, had endowed a house on condition that she would use the house until the end of her life, to be followed by her slaves until the end of their line, and then by a scholar. After the death of the current resident, Nefise Hatun's concubine Zaman, who has no legal heirs, the court gives the house to Ali, a scholar who meets the requirements of the waqf deed (vakfiye).

Dârü'l-hilâfeti's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Canbaz Mustafa Mahallesi'nde sâkine iken müteveffât olan merhûme Nefise ibnet-i Mustafa nâm hâtun mahalle-i merkûmede vâki' tarafeyni kendü vakfına ve taraf-ı âhareyni Medine-i Münevvere şerrefeha'llâh vakfı ile tarîk-i 'âmma müntehî olup iki beyt-i süflâyı ve iki sofayı ve bir kenîfi ve mahûtayı ve eşcâr-ı müsmireyi hâvî ve müştemil olan mülk menzili vakf idüp vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında süknâsını huyûtda oldukca kendü nefisine ve ba'de vefâtihâ 'utekâsına ve ba'dehum batnen ba'de batnin 'utekâsı evlâdına ba'de'l-inkırâz hâkimü's-şer' ulemâdan süknâya muhtâc bir recül-i sâlih-i âlime tevcîh idüp ol dahi kendü huzûrunda bir Sûre-i Yâsîn-i Şerîf ve bir Sûretü'l-Mülk tilâvet idüp sevâbını rûhuna ihdâ eyliye deyü şart ve ta'yîn itmeğin vâkife-i mûmâ-ileyhânın 'utekâsından olup menzil-i mezkûrda meşrûtiyet üzre sâkine olan Zaman bint-i Abdullah nâm hâtun fevt olup vâkife-i müşârün-ileyhânın 'utekâsından ve 'utekâsı evlâdından karîb ve ba'id kimesne bulunmayup zikr olunan menzil re'y-i hâkim ile bir recül-i sâlih-i âlime tevcîh olunmak lâzım olup ve işbu râfi'ül-kitâb 'umdetü'l-müderresini'l-kirâm mevlânâ Ali Efendi ibn Musa zîver-i 'ilm ve salâhla ârâste olup süknâya şiddet-i ihtiyâcı olmağın menzil-i mezbûrun süknâsı müşârün-ileyh Ali Efendi'ye tevcîh olunup li-ecli't-temes-sük bu hurûf ketb olunup ilâ-âhir

Şühûdü'l-hâl

Mevlânâ Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi el-müderres, Muzafer Ağâ ibn Muharrem, mevlânâ Abdülkerim Efendi el-müderres, mevlânâ Mehmed Efendi bin Abdullah el-müderres, mevlânâ Mustafa Efendi bin Abdullah el-müderres.

816 - 1619 (1028) İstanbul 4: 61a/1 Tescil işlemi / Registration

Anadolu Vilayeti'ne bağlı İbradi Kasabası'ndan Mustafa, Abdullah ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa'nın Abdullah'a 27.778 akçe borcu vardır. Ölen Hasan Ağa'dan Mustafa'ya 2 arsa, 1 bağ ve 1 bostan arsasının tümü ile timar ya da vakıf arsası (sahib-i arz) olan 2 otlaktan 10/18'lik hissenin kullanım hakları miras kalmıştır. Mustafa, Abdullah'a kendi mülkiyetinde olan taşınmazları 22.000 akçeye satmış, vakıf ya da timar toprağı olan taşınmazların kullanım haklarını ise 5778 akçeye devretmiştir. Mustafa, taşınmazların toplam bedeli olan 27.778 akçeyi Abdullah'a olan borcuna takas ettiğini belirtir. Abdullah, Mustafa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini onaylar.

Mustafa, a resident of the İbradi town in the province of Anatolia, is in court with Abdullah. Mustafa owes Abdullah 27,778 akçe. Mustafa inherited from the late Hasan Ağa all shares of 2 plots, a vineyard and a vegetable garden, and the usufruct rights of a 10/18 share of 2 meadows that are fief or waqf land (sahib-i arz). Mustafa has sold to Abdullah the properties that he owns for 22,000 akçe. He has also transferred the usufruct rights of the fief or waqf land for 5778 akçe. He counts the total of 27,778 akçe toward his debt to Abdullah. Abdullah corroborates Mustafa's account. The court registers the sale and transfer.

Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Kasaba-i İbradi sükkânından Mustafa bin Abdülhalim nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Abdullah bin Mahmud nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdullah'a cihet-i karzdan zimmetimde yirmi yedi bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe deynim olmağın mûrisim Hasan Ağa nâm müteveffâdan irs-i şer'î ile 'alâ vechi'l-hasr bana intikâl idüp kasaba-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Ali mülküne ve bir tarafı Katrancı Mahmud mülküne ve bir cânibden arz-ı hâliyeye ve bir taraftan tarîk-i 'âmma müntehî ev yerinin ve yine karye-i mezbûre kurbünde derbend nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Mehmed bin Ahmed mülkine ve bir cânibden Yahya bin

Oruc mülküne ve iki taraftan tarîk-i ‘âmma müntehî olan mülk bâğçemin ve Yenice Suyı önünde vâki’ lede’l-ahâlî ma’lûmü’l-hudûd olan mülk bostan yerimin on sekiz sehimden on sehm-i şâyi’ini merkûm Abdullah’a yirmi iki bin akçeye bey’ idüp ve bi’l-fi’l yedimde ve taht-ı tasarrufumda olup yine kasaba-i mezbûrede Ayrancı nâm mevzi’de vâki’ bir taraftan Hasan bin Mahmud mezra’asıyla ve bir taraftan Mustafa Beşe bin ve el-Hâc Ali ibn Abdülgani tarlalarıyla ve bir taraftan arz-ı hâliye ile ve yine beynimizde ve lede’l-ahâlî hudûdı ma’lûm olan cem’an iki kıt’a mezra’amın on sekiz sehimden on sehminin hakk-ı tasarrufunu sâhib-i arz ma’rifetiyle beş bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe bedel-i tefvîz ile mezbûr Abdullah’a tefvîz idüp cümlesini mahallinde kabza mezbûr Abdullah’ı taslît eyledüğimden sonra mebî’ât-ı mezkûrenin semeni olan yirmi iki bin akçe ve bedel-i tefvîz olan beş bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe ki cümlesi yirmi yedi bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe olur zimmetimde mezbûra edâsı lâzım deynim olup zikr olan yirmi yedi bin akçeye mukâsa eyledik didikde mukırr-ı mezbûrı ikrâr-ı meşrûhunda mezbûr Abdullah bi’l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb ve imlâ olundu hurrîre fî 15 Safer

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Beşe bin es-Seyyid Ahmed, Mustafa bin Mehmed, Osman bin Ali, Bali bin Nasuh, el-Hâc Ali bin Mehmed Ali, Mustafa bin Abdullah, Mustafa bin Yahya, Mustafa bin Mehmed, Hüseyin bin Veli, Mehmed bin Ali, Mehmed bin Ahmed, el-Hâc Abdullah bin Mehmed, Mustafa bin Ivaz, Ahmed bin Ali ve gayruhum.

817 - 1619 (1028) İstanbul 4: 61b/2 Tescil işlemi / Registration

Fatma’nın vasisi Alaeddin Efendi, Hasan Ağa Vakfı’nın mütevellisi Yusuf Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek mütevellinin kendilerine vakfın parasından 1000 dirhem borç verdiğini ve daha sonra kendilerinin bu borcu ödediklerini söyler. Müteveli Yusuf Efendi, vakfın vasi Alaeddin Efendi’den alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Alaeddin Efendi, guardian of Fatma, is in court with Yusuf Efendi, mutawalli of the Hasan Ağa Waqf. The former states that they have repaid a 1000 dirhem loan that mutawalli Yusuf Efendi made out of waqf funds. Mutawalli Yusuf Efendi states that guardian Alaeddin Efendi no longer owes anything to the waqf. The court registers the testimonies.

[Orijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

818 - 1619 (1028) İstanbul 4: 62a/2 Dava / Adjudication

Hüseyin Çavuş'un vekili Mehmet Sadık Efendi, Hüseyin Çavuş'un damadı ve vakfına mütevellî atadığı Derviş Çavuş karşısında mahkemeye çıkar. Hüseyin Çavuş, 90.000 akçesini her 10 akçenin 11 akçe karşılığında faizle işletilmesi koşuluyla vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına göre, ana paranın geliriyle vakıf görevlilerinin ücretleri ödenecek, kalanıyla da ölen Ayşe Hatun'un Hoca Üveys Mahallesi'nde vakfetmiş olduğu 10 odanın yıllık onarım giderleri karşılanacaktır. Derviş Çavuş yaşadığı sürece vakfın mütevellisi olacak, ilerleyen yıllarda vakfiye koşulları bozulursa gelir bütünüyle Medine yoksullarına dağıtılacaktır. Vekil Mehmet Sadık Efendi, daha sonra kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Derviş Çavuş ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Mehmet Sadık Efendi, legal agent of Hüseyin Çavuş, sues Derviş Çavuş, Hüseyin Çavuş's son-in-law and the mutawalli of his waqf. Hüseyin Çavuş endowed 90,000 akçe to be operated at 10 to 11 interest rate (10 percent). The waqf deed stipulates that the revenue is to be used to pay the wages of waqf officers. The remainder is to be used for the maintenance expenses of 10 rooms in the Hoca Üveys neighborhood that the late Ayşe Hatun had endowed. Derviş Çavuş is to be the mutawalli as long as he lives. If, in

time, the requirements of the waqf deed (vakfiye) cease to be met, then the revenue is to be used for the poor in Medina in its totality. Suddenly, the legal agent Mehmet Sadık Efendi claims that the waqf is invalid based on the views of certain Islamic jurists. For his part, mutawalli Derviş Çavuş claims that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Hamd-i mü'eyyed ve şükr-i muhalled ol vâkıf-ı zamâ'ir ve kâşif-i serâyir hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine ref' olunur ki hallâk-ı âlem ve rezzâk-ı benî âdemden ve nukûd-ı dürûd ol sâhib-i makâm-ı mahmûd ve nakkâd-ı bâzâr-ı ziyân ü sûd hazretlerinin ravzasına îsâr olunur ki şefî-i 'usât-ı ümmet ve kible-i erbâb-ı himmetdir ve bakıyye-i nakıyye-i selâm âl ve evlâd-ı kirâmları meşâhid-i 'aliyyelerine nisâr olunur ki her biri mütevellî-i cihân-ı dîn ve nâzır-ı şer'-i metîndüerler rıdvânü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve ba'de işbu kitâb-ı müstetâbı ketb ve tahrîre dâ'î-yi âdî ve bu hatt-ı ârî 'anî'ş-şekki tesvîd ve tastîre bâ'is ve bâdî budur ki dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede [...] Mahallesi'nde sâkin olan 'umdetü'l-cüyûş ve'l-ekâbir Hüseyin Çavuş ibn Abdülkadir kıbelinden vakf-ı âti'z-zikri ikrâra ve ba'de-hû da'vâ-yı rücû'a vekîl olup mahzar-ı hasm-ı şer'ide dergâh-ı âlî çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş bin Abdülmennan ve dîvân-ı hümayûn kâtiblerinden 'umdetü'l-a'yân Hasan Efendi bin Abdülmennan şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'umdetü'l-müderrişini'l-kirâm mevlânâ Mehmed Sadık Efendi ibn Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde müvekkil-i müşârün-ileyhin dâmâdı olup li-eclî't-tescîl vakfına mütevellî nasb eylediği fahrü'l-a'yân Derviş Çavuş bin Mustafa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim müşârün-ileyh Hüseyin Çavuş vaktâ ki bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ olup dirheminin âhiri hem ve dînârının âhiri nâr olup na'îmi ma'rız-ı zevâlde ve mukîmi müşrif-i irtihâlde olduğunu mülâhaza kılup es-sadakatü fidyeti'l-ma'âsî yevme yühazü'l-mücrimûn bi'n-nevâsî dahi ma'lûmı olup ahsen-i hasenât ve eberr-i müberrât 'avâyidi

müstemirre ve ferâ'idi müstakirre olan sadaka-i câriye olduğuna vâkıf olmağla niyyet-i sâfiye ve taviyyet-i vâfiye ile hasbeten li'llâh ve taleben li-rızâ' etyab-ı mâl ve ahlâs-ı menâlınden doksan bin nakd fiddî râyic fi'l-vakt akçeyi mümtâz ve li-eclî'l-vakf ihrâc ve if-râz idüp vech-i âtî üzre vakf-ı nukûdı tecvîz iden e'imme-i dîn mez-heb-i şerîfleri üzre meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm vakf-ı sahîh ve habs-i sarîh ile vakf idüp şart eyledi ki mâl-i mevsûf ve meblağ-ı mevkûf ribhi her sene onı on bir akçe ziyâde olmak üzre ale'l-vec-hi's-şer'î'l-helâl istirbâh ve istiglâl oluna bi-fazlî'llâhi te'âlâ hâsıl olan rib' ve galle ve nemâ ve fazlasından âti'l-beyân olan vezâyif-i mu'ayyenemden mâ'adası bundan akdem mahalle-i merkûmede Hâce Üveys Mahallesi'nde müteveffât olan merhûme Ayişe nâm hâtunun süknâsını ve gallesini 'utekâsına ve ba'dehum 'utekâsı ev-lâdına ba'de'l-inkırâz Medîne-i Münnevvere fukarâsına vakf ey-le-düğü mahalle-i merkûmede vâki' kendüye intimâ ile tahdîd ve tav-zîfden mümtâz ve müstağnî olan on bâb odanın be-her sene ta'mîr ve meremmetine sarf oluna ve müşârün-ileyh Derviş Çavuş huyûtda oldukca vakf-ı merkûmun mütevellîsi olup yevmî altı akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve mahmiyye-i merkûmede Mercan Ağa Ma-hallesi sükkânından Hasan bin Abdullah nâm kimesne huyûtda oldukça vakf-ı mezbûra kâtib olup yevmî iki akçe vazîfeye muta-sarrıf ola ve zikri sebk iden Hâce Üveys Mahallesi sükkânından Şaban bin Abdullah nâm kimesne kezâlik huyûtda oldukça vakf-ı mersûma câbî olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihim tevliyet ve kitâbet ve cibâyeti hâkimü's-şer' müstahikkı-na tevcih eyliye ve zikr olunan odalarda meşrûtiyet üzre her kim sâkin olursa her biri vakf-ı mezkûra nâzır olup zevâyidine ale'l-iş-tirâki's-seviy mutasarrıf olalar ve eğer mürûr-ı eyyâm ve kürûr a'vâm hasebiyle masârif-i merkûmeye sarf müte'azzir olursa vâkı-fe-i müşârün-ileyhânın şartı üzre Medine-i Münnevvere fukarâsına sarf oluna deyüp târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem meblağ-ı mer-kûmı müşârün-ileyh Derviş Çavuş'a teslim idüp ol dahi tesellüm idüp sâ'ir mütevellîlerin evkâfda olan tasarrufları gibi tasarruf ey-ledi didikde vekîl-i müşârün-ileyh Mehmed Sadık Efendi'nin min-vâl-i mübeyyen üzre sâdır olan kelâmını mütevellî-i müşârün-ileyh Derviş Çavuş bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhede tahkîk idüp

emr-i vakf ve teslîm-i ikmâl tetmîm olundukdan sonra vekîl-i mez-
bûr bi'l-vekâle vakf-ı mezkûrdan rücû' ve mukaddemâ nizâ'a şü-
rû' idüp vakf-ı derâhim ve denânîr e'imme-i selâse [...] re'y-i mü-
nîr ve mezheb-i hatîrlerinde ve âna müteferri' olan şürût ve kuyûd
dahi [...] sıhhat ve kabûlden 'âtıldır ve mütevellî-i mezbûrun iki ay-
da vazîfe-i tevliyet için aldığı üç yüz altmış akçenin iki yüz akçe-
si ecr-i mislinden zâyid olmağla lâzımü'r-reddir asl-ı mâl-i mevkû-
fı ve meblağ-ı zâyid-i mevsûfı müvekkilimin mülküne istirdâd ide-
rin didikde mütevellî-i müşârün-ileyh dahi cevâbında fi'l-hakîka
vakf-ı mezbûr 'inde'l-e'immeti's-selâse [...] sıhhati nâfiz ve meblağ-
ı mezkûr ecr-i misilden zâyiddir lâkin vakf-ı nukûd ve zımnında
olan şürût ve kuyûd imâm-ı mu'teber ve hümâm-ı cennet-makar
hazret-i İmâm Züfer tayyeba'llâhü [...] bi's-şükri'l-efzûn dâric-i
medâric-i rahmet-i Bârî merhûm İmâm Ensarî rivâyeti üzre sahîh
ve câ'iz ve şeref-sıhhati hâ'iz olup fi zamâninâ kuzât-ı İslâm ve vü-
lât-i enâm ol rivâyet ile hükme mevlâ oldukları tuğrâ-yı garrâ-yı
sultânî ile muhallâ olan menşûrlarında mestûr ve musarrahdır de-
yü reddetme imtinâ' idüp a'lâ-yı kitâbı tevkî'i müstetâbı ile muvak-
ka' olunan hâkim huzûrunda müterâfi'ân ve hükme tâlibân olduk-
larında hâkim-i müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa nazar ve mübtıl-
ı hayr olmakdan hazer idüp vakf-ı nukûd-ı ma'hûdun ve zımnın-
da olan şürût ve kuyûdun sıhhatine ve damân-ı zâyid-i mezbûrdan
mütevellî-i mezkûrun berâ'et-i zimmetine hükm idicek vekîl-i sâli-
fü'z-zikr 'inân fikrini semt-i âhara 'âtıf olup eğerçi hükm-i mezbûr
ile vakfa sıhhat hâsıl oldu lâkin imâm-ı a'zam hümâm-ı akdem ka-
tında sıhhat-i lüzûmı müstelzim olmayup kâbil-i rücû' [silik] rücû'
eyledüm asl-ı meblağ-ı merkûm ve ecr-i misilden zâyid ahz olunan
mikdâr-ı ma'lûm bana red olunmak [taleb iderin] didikde mütevel-
lî merkûm tekrâr cevâb virüp eğerçi İmâm-ı A'zam katında sıhhat
mufârik 'anı'l-lüzûm [silik] olduğu meşhûr ve ma'lûmumdur lâkin
'âlim-i rabbânî İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-İmâmî's-Sânî mez-
heb-i şerîfinde mücerred [silik] demekle ve fâzıl-ı Hemedânî İmâm-
ı Sâlis Mehmed bin el-Hasan eş-Şeybanî teslîmî ile'l-mütevellî
olunmağla lüzûm-ı [silik] 'arız olup mezheb-i imâmeyn üzre lü-
zûm-ı vakfıma ecr-i misilden zâyid olduğum vazîfe-i ma'lûme mu-
tâlebesinden zimmetimin berâ'etine hükm olunmak taleb iderin di-

dikde hâkim-i mûmâ-ileyh lâzâle'l-hak mâ-beyne yedeyhi dahi temhîd-i kavâ'id-i hayrı evlâ ve teşyîd-i mebânî-i vakfı ahrâ görüp re'y-i imâmeyn üzre vakf-ı mezbûrun lüzûmuna ve vazîfe-i merkûm mutâlebesinden mütevellînin berâ'et-i zimmetine hükm buyurup min ba'd vakf sahîh ve lâzım ve habs sarîh ve mütemmem olup nakz ve tahvîli muhal ve tağyîr ve tebdîli 'adîmü'l-ihitmâl oldu hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Recebî'l-ferd sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Mevlana Ömer Efendi bin Osman el-imâm, Mevlana Hasan Efendi el-imâm, fahrü'l-cüyûş Mustafa Çavuş, Ahmed Çavuş bin Abdullah, Bekir Bey bin Ahmed Çavuş, Sinan bin Abdurrahman, Mehmed Çavuş bin Mehmed, Yusuf Bey bin Abdullah el-bevvâ-bü's-sultânî, Ahmed Bey bin Abdullah.

819 - 1619 (1028) İstanbul 4: 62b/1 Tescil işlemleri / Registration

Anadolu Vilayeti'ndeki İbradi kasabasından Mustafa, Mümine ile Ayni hatunların vekili ve aynı zamanda Ayni'nin eşi olan Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa, adı geçen kasabada bulunan birer ev ve bostan arsalarının 3/18'er hisselerini 7000 akçeye Mümine Hatun'a, arsaların 5/18'er hisselerini de 10.000 akçeye Ayni Hatun'a satmıştır. Mustafa, ayrıca yine aynı bölgede bulunan (ve vakıf ya da timar toprağı olan) iki otlak arsasının 3/18'er hisselerinin kullanım hakkını toprak sahibinin izniyle Mümine Hatun'a, 5/18'er hissesini de 3809 akçeye Ayni Hatun'a devretmiştir. Vekil Ahmet, arsaların paralarını ödediğini belirtir. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini onaylar.

Mustafa, a resident of the İbradi town in the province of Anatolia, is in court with Ahmet, Mümine Hatun's husband and legal agent of Mümine and Ayni Hatun. Mustafa sold 3/18 shares of a house and a vegetable garden in the town in question to Mümine Hatun for 7000 akçe, and 5/18 shares to Ayni Hatun for 10,000 akçe. He also transfers the usufruct rights of 3/18 shares of two meadows (probably fief or waqf owned) in the same region to Mü-

mine Hatun and 5/18 shares to Ayni Hatun for 3809 akçe, with the permission of the land owner. The legal agent Ahmet reports that he has paid for the plots. The court registers the transfer and sale.

Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Kasaba-i İbradi sükkânından Mustafa bin Abdülhalim nâm kimesne mahfil-i kazâda kasaba-i mezbûrede sâkine olan bâ'iseteyi'l-kitâb Mümine bint-i Mehmed ve Ayni bint-i Mehmed nâm hâtunlar taraflarından vech-i âtî üzre iştirâ ve tefevvüze ve def'-i semen ve bedel-i tefvîze vekîl olup vekâleti Mehmed Çelebi bin el-Hâc Ali ve Mustafa bin Mehmed şehâdetleri ile alâ vechi'l-hasım sâbite olan mezbûre Ayni Hâtun'un zevci Ahmed bin Ferhad muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mûrisim Hasan Ağa nâm müteveffâdan irs-i şer'î ile 'alâ vecihi'l-hasr bana intikâl idüp kasaba-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc Ali mülkine ve bir taraftan katrancı Mahmud mülkine ve bir cânibden arz-ı hâliyeye ve bir taraftan tarîk-i 'amma müntehî ev yerinin ve yine karye-i mezbûre kurbünde Derbend nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Mehmed bin Ahmed mülkine ve bir cânibden Yahya bin Oruç mülkine ve iki taraftan tarîk-i 'amma müntehî olan mülk bağımın ve Yenice suyu önünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd olan mülk bostân yerimin on sekiz sehimden üç sehm-i şâyi'ini vekîl-i mezbûr Ahmed'e yedi bin fiddî akçeye bey' idüp ol dahi müvekkilem merkûme Mümine Hâtun'un malıyla meblağ-ı mezbûra mezkûre Mümine için iştirâ idüp def'-i semen-i mezbûr itdikden sonra yine karye-i mezbûrede İstiranci nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Hasan bin Mahmud mezra'asıyla ve bir taraftan Mustafa Beşe ve el-Hâc Ali ibn Abdülgani tarlalarıyla ve bir taraftan arz-ı hâliye ile mahdûd olan mezra'amın ve yine karye-i mezbûrede Kebiz nâm mevzi'de vâki' inde'l-ahâlî ve'd-deyyâr ma'lûmü'l-hudûd ve'l-mikdâr olan iki kıt'a mezra'amın dahi on sekiz sehimden üç sehm-i şâyi'inin hakk-ı tasarrufunu sâhib-i arz ma'rifetiyle tefvîz idüp ol dahi kezâlik müvekkilesi mezkûre Mümine Hâtun'un malıyla mezbûre için tefvîz idüp bedel-i tefvîzi yedinden alup kabz eyleyüp mahallinde mebi'ât-ı mezkûreyi ve mezâri-i mezbûreyi kabza müvekkile-i merkûme Mümine'yi taslît eyledim didikde gibbe't-tasdîk merkûm

Mustafa yine vekîl-i mezbûr mahzarında takrîr-i kelâm idüp bâlâda mestûr olan ev yerinin ve bâğın ve bostan yerinin on sekiz sehîmden beş sehmi dahi on bin fiddî akçeğe vekîl-i mezbûra bey’ idüp ol dahi zevcesi mezbûre Ayni Hâtun’un mâlıyla mezkûre Ayni için bi’l-vekâle meblağ-ı mezbûra iştirâ’ idüp kabz-ı semen itdüğimden sonra mezârî-i mezkûrenin dahi on sekiz sehîmden beş sehminin hakk-ı tasarrufunu vekîl-i mezbûra üç bin sekiz yüz dokuz akçe bedel-i tefvîz ile sâhib-i arz ma’rifetiyle tefvîz idüp ol dahi zevcesi mezbûre Ayni Hâtun’un mâlıyla zevcesi için tefevvüz idüp bedel-i tefvîzi yedinden alup kabz idüp mahallinde mebî’ât-ı mezkûreyi ve mezârî-i mestûreyi kabza mezbûre Ayni’yi taslît itdim didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a kayd [şüd] tahrîren fî evâsıtı Recebî’l-ferd li-sene semâne ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Ahmed, Mustafa bin Mehmed, Ömer bin Ali, Bali bin Nasuh, Ahmed bin Ivaz, Mustafa bin Abdullah, Mustafa bin Ömer, el-Hâc Mustafa bin Mehmed, Ahmed bin Mehmed, Ali bin Abdi, Sinan bin Abdullah ve gayruhum.

820 - 1619 (1028) İstanbul 4: 62b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mahpeyker Vakfı’nın mütevellisi Rıdvan Bey, vakfın ölmüş olan eski mütevellisi Mehmet’in eşi ve varisi Hatice Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Rıdvan Bey, mütevellilik görevini devraldıktan sonra Hatice Hatun’dan ellerinde kalan vakfa ait rehin malları istemiş, Hatice de Bilal Efendi’den vakfa olan borcuna karşılık rehin olarak alınmış değerli eşyaları yeni mütevellî Rıdvan Bey’e vermiştir. Rıdvan Bey, Hatice Hatun’dan malların tümünü aldığını söyler. Hatice Hatun da Rıdvan Bey’in ifadesini doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Rıdvan Bey, mutawalli of the Mahpeyker Waqf, is in court with Hatice Hatun, wife and heir of the former waqf mutawalli, the late Mehmet. When the latter took over the office, Rıdvan Bey asked Hatice Hatun to transfer to him the goods pawned to the waqf.

Hatice Hatun gave Rıdvan Bey some valuable goods pawned in exchange for Bilal Efendi's debt to the waqf. Rıdvan Bey states that he has taken over all the goods from Hatice Hatun. The latter corroborates this testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Tütüncü (?) Mahallesi'nde vâkî' merhûme Mahpeyker Evkâfı'na berât-ı şerîfle hâlen mütevellî olan Rıdvan Bey bin Abdullah mahfil-i şer'-i celîlü's-şânda bundan akdem vakf-ı mezbûra mütevellî olup vefât iden Mehmed bin Abdullah nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi ve vârisesi bâ'isetü'l-kitâb Hadice bint-i Mehmed nâm hâtun mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed vefât eyledikde tevliyet-i mezbûre mezkûrun mahlûlünden bana tevcih olunup ben dahi mütevellî olduğumda müteveffâ-yı mezbûrun yedinde olan rihânı zevcesi mezbûre Hadice'den taleb itduğimde mezbûre dahi merhûm Bilal Efendi'nin deyni mukâbelesinde rehin olan bir gümüş imâmelü mercan tesbih ve bir serâser câmeyi ve Mustafa Çavuş nâm kimesnenin deyni mukâbelesinde rehin olan bir münakkaş çârşeb ve biri kök yakut ve biri yemenî ve biri Kıbrıs elması taşlı üç 'aded yüzüğü ve üç dâne incilü [...] altun küpeyi getirüp bana teslim idüp ben dahi mezbûre Hadice yedinden tevliyetim hasebiyle vakf-ı mezbûr için alup kabz ve zabt eyledüm didikde mukırr-ı merkûm Rıdvan Bey'i ikrâr-ı meşrûhunda el-mukarrün-lehe'l-merkûm dahi bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkik idicek mâ-vaka'a sebt olundu tahrîren fî 3 min şehri Şa'bân sene 1028

Şühûdü'l-hâl

Sadru'l-'ulemâ'i'l-'izâm Hüseyin Efendi Hazretleri eş-şehîr beyne'l-enâm Efendi, Nasuh Çavuş kethüdâ-yı hazret-i müşârün-ileyh, Abdülkerim bin Davud, Mahmud Bey [bin] Bali ve gayruhum.

821 - 1619 (1028) İstanbul 4: 63b/1 Dava / *Adjudication*

Keçeci Piri Mahallesi'nden Gülçehre Hatun'un vekili Hacı Veli, Gülçehre Hatun'un eşi ve vakfının mütevellisi olan Mahmut Bey karşısında mahkemeye çıkar. Hacı Veli, Gülçehre Hatun'un iki

yıl önce 4000 akçesini vakfettiğini söyler. Vakfiye koşullarına göre, paranın her 10 akçesi 11 akçe karşılığında faizle işletilecek, mahalle mescidine imam olanlar vakfa da müteveli olacak, işletilen paranın geliriyle Kuran okutulacak, ilerleyen yıllarda vakfiye koşulları bozulursa gelir bütünüyle yoksullara dağıtılacaktır. Daha sonra vekil Hacı Veli, vakfiyenin geçersiz olduğunu belirterek paranın kendisine geri verilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda müteveli Mahmut Bey, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, iki İslam hukukçusunun görüşlerine dayanarak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hacı Veli, legal agent of Gülçehre Hatun, a former resident of the Keçeci Piri neighborhood, sues Mahmut Bey, Gülçehre Hatun's husband and the mutawalli of her waqf. The former states that two years ago Gülçehre Hatun endowed 4000 akçe. The waqf deed (vakfiye) required the money be invested at 10 to 11 (10% interest rate). Prayer leaders (imam) of the neighborhood mosque were to serve as mutawallis of the waqf. The revenue was to support the saying of prayers. If in time the deed requirements ceased to be met, thenceforth the revenue would be used for the poor in its totality. Then the legal agent Hacı Veli claims the waqf is invalid, and he asks that the money returned to him. Questioned by the court, mutawalli Mahmut Bey states that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of an Islamic jurist. In conclusion, the court decides the waqf cannot be annulled, based on views of two Islamic jurists.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Keçeci Piri Mahallesi sâkinelerinden olup Saraylı demekle ma'rûfe olan Gülçehre Hâtun ibnet-i Abdullah tarafından vakf-ı âti'z-zikri ikrâra ba'dehû da'vâ-yı rücû'a vekil olup vekâleti fahrü'l-e'imme Receb Efendi ibn Emrullah ve el-Hâc Perviz bin Abdullah el-mü'ezzin şehâdetleri ile sâbite olan el-Hâc Veli bin Rahmetullah meclis-i şer'î şerîfde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Gülçehre Hâtun târîh-i ki-tâbdan iki yıl mukaddem etyab-ı mâlından ve ahlâs-ı menâlinde

dört bin râyic fiddî akçeyi mümtâz ve li-ecli'l-vakf ihrâc ve ifrâz idüp vech-i âti üzre vakf-ı nukûdumı tecvîz iden e'imme-i dîn mezheb-i şerîfleri üzre meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm vakf-ı sahîh ve habs-i sarîh idüp şart eyledi ki mâl-ı mevsûf ve meblağ-ı merkûm ribhi her sene onı on bir akçe olmak hesâbı üzre nehc-i helâl ve vech-i mennâh üzre mütevellîsi yediyle istirbâh olunup mahalle-i merkûme mescid-i şerîfine her kim imâm olursa vakf-ı mezbûra mütevellî olup hâsıl olan ribhi imâm-ı mezbûr alup mukâbelesinde ba'de salâtı'l-mağrib secde âyet-i kerîmesi tilâvet idüp sevâbını vâkîfenin rûhuna ihdâ eyleyüp ve eğer mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm hasebi ile masârif-i mezbûreye sarf mümkün olmaz ise mutlakâ fukarâya sarf oluna deyüp târîh-i merkûmede meblağ-ı merkûmı vakf-ı mezbûra mütevellî nasb eyledüğü zevci el-Hâc Veli bin Rahmetullah (?) nâm kimesneye teslim idüp mütevellî-i mezbûr dahi kabz-ı tesellüm itdükdən sonra vekîl-i mezbûr mütevellî-i mezkûr mahzarında bi'l-vekâle vakf-ı mezbûrdan rücû' idüp meblağ-ı merkûmı taleb eyledikde mütevellî-i mezbûr cevâb virüp imâm-ı Züfer re'y-i şerîfi üzre sıhhat-i vakf-ı nukûd emr-i mukarrerdir deyü teslimden imtinâ' idüp sadr-ı kitâbda tevkî-i vâkî' olan hâkim-i nâfizü'l-ahkâmdan hükm-i şer'î taleb itdikde vakf-ı nukûd alâ re'yi'l-imâmi'l-ma'hûd sahîh ve câ'izdir lâkin lüzûm ve ibrâmı gayr-ı câyizdir âna binâ'en taleb iderim didikde mütevellî-i müşârün-ileyh cevâb virüp alâ re'yi'l-imâmeyn sıhhat-i vakf ile lüzûm ve tev'emân ve mütelâzımândır husûsan ki hükm-i hâkim lâhık ola deyü mâ-beynlerinde bu minvâl üzre cidâl vâkî' olup hâkim-i mûmâ-ileyh dahi bi'l-muvâcehe 'alâ re'yi'l-imâmeyn vech-i merkûm üzre lüzûmuna dahi hükm idüp min ba'd nakzı muhâl ve ta'yîn ve tebdîli mümteni'u'l-ihimâl oldu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-sene semâne ve 'ışrîne ve elf

Sâbıkûn

822 - 1619 (1028) İstanbul 4: 64b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Fahri adlı kadın vakıf mütevellisi Mehmet Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Fahri, Derviş Ali Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 8000 dirheme vakfa satar, daha

sonra aynı evi bir yıllığına 800 dirheme vakıftan kiralar. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Fahri, a woman, is in court with waqf mutawalli Mehmet. The former takes out an 8000 dirhem mortgage (istiglal) on her house in the Derviş Ali neighborhood from the waqf. She then rents the same house from the waqf at 800 dirhem for one year. The court registers the transactions.

[Oriijinal metin Arapçadır. *The original text is in Arabic.*]

823 - 1619 (1028) İstanbul 4: 65a/1 Tescil işlemi / Registration

Anadolu Vilayeti'ne bağlı İbradi Kasabası'ndan Mustafa, Abdullah ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa'nın Abdullah'a 27.778 akçe borcu vardır. Ölen Hasan Ağa'dan Mustafa'ya 2 arsa, 1 bağ ve 1 bostan arsasının tümüyle timar ya da vakıf arsası (sahib-i arz) olan 2 otlaktan 10/18'lik hisse miras kalmıştır. Mustafa, Abdullah'a kendi mülkiyetinde olan taşınmazları 22.000 akçeye satmış, vakıf ya da timar toprağı olan taşınmazları ise 5778 akçeye devretmiştir. Mustafa, bu taşınmazların toplam bedeli olan 27.778 akçeyi Abdullah'a olan borcuna takas ettiğini belirtir. Abdullah, Mustafa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini onaylar.

Mustafa, a resident of the İbradi town in the province of Anatolia, is in court with Abdullah. Mustafa owes Abdullah 27,778 akçe. Mustafa inherited from the late Hasan Ağa all shares of 2 plots, a vineyard, and a vegetable garden, along with a 10/18 share of 2 meadows that are fief or waqf land (sahib-i arz). Mustafa sold to Abdullah the properties that he owns for 22,000 akçe. He also transferred to him the fief or waqf land for 5778 akçe. He counts 27,778 akçe, the total price of the properties, toward his debt to Abdullah. Abdullah corroborates Mustafa's account. The court registers the sale and transfer.

Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Kasaba-i İbradi sükkânından Mustafa bin Abdülhalim nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Abdullah bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdullah'a cihet-i karzdan zimmetimde [yirmi] yedi bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe deynim olmağın mûrisim Hasan Ağa müteveffâdan irs-i şer'î ile 'alâ vecih'l-hasr bana intikâl idüp kasaba-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Mustafa ibn el-Hâc Ali mülküne ve bir tarafı Katrancı Mahmud mülküne ve bir cânibden arz-ı hâliyye ve bir taraftan tarîk-i 'âmma müntehî ev yerinin ve yine karye-i mezbûre kurbünde [derbend] nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Mehmed bin Ahmed mülküne ve bir taraftan Yahya bin Oruc mülküne ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî olan mülk bâğımın ve Yenice Suyı önünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd olan mülk bostan yerimin ve taht-ı tasarrufumda olup yine kasaba-i mezbûrede İstiranci nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Hasan bin Mahmud mezra'asıyla ve bir taraftan Mustafa Beşe ve el-Hâc Ali ibn Abdülgani tarlalarıyla ve bir taraftan arz-ı hâliye ile mahdûde olan ve yine karye-i mezbûrede Gebiz nâm mevzi'de vâki' lede'l-ahâlî ve'd-deyyâr ma'lûmü'l-hudûd olan iki kıt'a mezra'amin on sekiz sehinden on sehminin hakk-ı tasarrufunu sâhib-i arz ma'rifetiyle beş bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe bedel-i tefvîz ile mezbûr Abdullah'a tefvîz idüp cümlesini mahallinde kabza mezbûr Abdullah'ı taslît eyledüğimden sonra mebî'ât-ı mezkûrenin semeni olan yirmi iki bin akçe bedel-i tefvîz olan beş bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe ki cümlesi yirmi yedi bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe olur zimmetimde mezbûra edâsı lâzım deynim olan yirmi yedi bin akçeye mukâsa eyledik didikde mukırr-ı mezbûr ikrâr-ı meşrûhunda mezbûr Abdullah bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Recebi'l-mürecceb li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Ahmed, Mustafa bin Mehmed, Ömer bin Ali, Bali bin Nasuh, Mustafa bin Abdi, Mustafa bin İsa, Ahmed bin Ivaz ve gayruhum.

824 - 1619 (1028) İstanbul 4: 65a/3 Tescil işlemi / Registration

Baba Hasan Mahallesi’nde yaşamakta olan eski saray görevlisi (ruznamçeci) Mustafa Efendi’nin vekili Hasan Bey, Mustafa Efendi’nin eşi Ayşe Hatun’un vekili olan Kurd Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Efendi, İstanbul’a bağlı Firuz Köy’de bulunan bir çiftlik evini içindeki eşya ve hayvanlarla birlikte 550.000 akçeye eşi Ayşe Hatun’a satmıştır. Yine çiftlik yakınında, vakıf ya da timar toprağı olup kullanım haklarını elinde bulundurduğu tarlalarını da toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle 100.000 akçeye eşi Ayşe Hatun’a devretmiştir. Vekil Hasan Bey, paranın tümünü Ayşe Hatun’dan aldığını belirtir. Ayşe Hatun’un vekili Kurd Bey, Hasan Bey’i doğrular. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Hasan Bey, legal agent of Mustafa Efendi, a resident of the Baba Hasan neighborhood and the former clerk of the palace in charge of financial transactions (ruznamçeci), is in court with Kurd Bey, legal agent of Mustafa Bey’s wife Ayşe Hatun. Mustafa Efendi sells a farm house in İstanbul’s Firuz village, including its furnishings and animals, to his wife Ayşe Hatun for 550,000 akçe. He also transfers the usufruct rights of fief or waqf fields near the farm to Ayşe Hatun for 100,000 akçe, with the permission of the owner (sahib-i arz). The legal agent Hasan Bey states that he has collected payment from Ayşe Hatun in full. Ayşe Hatun’s legal agent Kurd Bey corroborates Hasan Bey’s testimony. The court registers the sale and transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Baba Hasan Mahallesi sâkinlerinden olup ‘atebe-i ‘aliyyede sâbikan rûznâmçeci olan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi’u’l-mehâmid ve’l-mekârim Mustafa Efendi ibn Ali tarafından husûs-ı âti’l-beyânı ikrâra vekîl olup Ahmed Çavuş ibn Abdullah ve Sinan bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle nehc-i şer’î üzre vekâleti sâbite olan karındaşı fahrü’l-akrân Hasan Bey ibn Ali el-mezbûr meclis-i şer’-i şerîfde mûmâ-ileyh Mustafa Efendi’nin zevci olan fahrü’l-muhadderât Ayişe bint-i Hasan tarafından ikrâr-ı âti’l-beyânı tasdîka vekîl olup mûmâ-ileyh Ah-

med Çavuş ve Hüseyin Bey ibn Abdullah şehâdetleriyle nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan Kurd Bey ibn Abdullah nâm râcil mahzarında vekâleten ikrâr ve i'tirâf idüp müvekkilim müşârün-ileyh Mustafa Efendi silk-i mülkünde münselik olup Havâss-ı Kostantiniyye Kazâsı'na tâbi' Firuz nâm karyede vâki' bir taraftan merhûm Osman Çelebi mülki ve karındaşı Hüseyin Çelebi mülki ve bir taraftan Korucı Mehmed Çelebi mülki ve taraf-ı âharı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup mahûta-i dâhiliyyesi fevkânî altı bâb odayı ve üç orta sofayı ve tahtânî üç odayı ve orta ve yan sofayı ve bir matbahı ve kenîfi ve altında büyük âhûrı ve bir büyük bâğçeyi ve bir taraftan fevkânî iki odayı ve bir selâmlığı ve altında bir odayı ve üç bâb büyük âhûrı ve bir samanlığı ve Mahmud Çavuş'dan iştirâ itdüğü çiftlik bâğçesiyle ve önünde bir kıt'a büyük bostanlığı ve bir kıt'a mülk bâğını ve mâbeynlerinde vasf ve re'si 'ilm-i şer' ile ma'lûm kırk re's kara sığırları ve sâ'ir âlât-ı zirâ'at ve esbâb-ı hırâseti merkûm Ayişe Hâtun'a beş kerre yüz bin ve elli bin nakd fiddî râyic fi'l-vakt akçeye safka-i vâhide ile bey-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrı merkûm Âişe yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp ve yine mezkûr çiftlik tevâbi'in-den olup ma'an tasarruf olunagelen tahmînen keyl-i İstanbul ile yüz müd tohum istî'âb idüp beynlerinde hudûdları 'ilm-i şer'î ile ma'lûm olan tarlalarının hakk-ı tasarruflarını merkûm Ayişe Hâtun yüz bin mezbûru'n-na't akçeye sâhib-i arz ma'rifetiyle tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl itdikden sonra meblağ-ı mezbûr yüz bin akçeyi merkûm Ayişe yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan emlâk ve arâziye keyfe-mâ-teşâ mutasarrıfa olsun didikde gıbbe't-tasdîk vekâleten mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu tahrîren fî evâhiri Recebi'l-ferd li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yahya Efendi bin Ramazan el-imâm, İbrahim çavuş-ı dergâh-ı âlî, Ahmed Beşe bin Abdullah er-râcil, İskender Beşe bin Abdullah er-râcil, Ali Beşe bin Abdullah er-râcil, Şehrab bin Abdullah er-râcil, Hasan Bey et-tabbâhu's-sultânî ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

825 - 1619 (1028) İstanbul 4: 66a/3 Dava / Adjudication

Cemal Çelebi Vakfı’nın mütevellisi Ferruh Beşe, vakfın eski mütevellisi Ahmet karşısında mahkemeye çıkar. Ferruh Beşe, vakıf defterlerine göre vakfın eski müteveli Ahmet’ten 19.125 akçe alacağı olduğunu ve Ahmet’in borcunu itiraf ettiğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Ahmet, Ferruh Beşe’nin ifadesini doğrular. Sonuçta mahkeme, eski müteveli Ahmet’i vakfa olan borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Ferruh Beşe, mutawalli of the Cemal Çelebi Waqf, sues Ahmet, former mutawalli of the waqf. The former claims that, according to the waqf books, the former mutawalli Ahmet owes 19,125 akçe to the waqf and that the latter has admitted his debt. Questioned by the court, Ahmet corroborates Ferruh Beşe’s testimony. In conclusion, the court instructs the former mutawalli Ahmet to pay his debt to the waqf.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de vâki’ merhûm Cemal Çelebi Vakfı’nın hâlen mütevellîsi olan Ferruh Beşe bin Abdullah mahfil-i kazâda sâbikan vakf-ı mezbûra mütevellî olan Ahmed bin Mustafa mahzarında da’vâ idüp mezbûr Ahmed sâbikan vakf-ı mezbûra mütevellî olup hâlen tevliyet-i mezbûre bana tevcîh olunup mezbûrun yedinde olan defâtir-i vakf mücebince muhâsebesi görüldükde cem’an vakf-ı mezbûr mâlından üzerinde on bin dokuz yüz yirmi beş akçe zimmetine lâzım gelüp ve kendü dahi meblağ-ı merkûm zimmetinde idüğüne itirâf itmişdir su’âl olunup meblağ-ı merkûm vakf için alvirilmek taleb iderin didikde gibbe’s-su’âl mezbûr Ahmed cevâbında fi’l-vâki’ meblağ-ı merkûm on bin dokuz yüz yirmi beş akçe zimmetimde taraf-ı vakfa lâzımü’l-edâ deynimdir deyücek edâsına tenbih olunup mâ-vaka’a ketb olundı fî evâhiri Recebi’l-ferd sene semâne ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Muzaffer Ağa, el-Hâc Ali bin Abdullah Kethüda, el-Hâc Baba bin Memi, Mehmed bin Memi, Murad bin Yunus, Ahmed bin Hüseyin.

826 - 1619 (1028) İstanbul 4: 66a/5 Tescil işlemi / Registration

Beyoğlu sakinlerinden Hani adındaki Hristiyan, Muslihittin Ağa Vakfı'nın mütevellisi Abdurrahman Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Cani adlı Hristiyan, adı geçen vakıftan 3000 akçesi faiz (çuka bezi bedeli olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 23.000 akçe borç almış, Hani de bu borca kefil olmuştur. Hani, şimdi henüz ödenmemiş borca karşılık bir evini rehin olarak vakfa verdiğini belirtir. Mütevelli Abdurrahman Beşe, vakıf adına evi teslim alır. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hani, a Christian residing in Beyoğlu, is in court with Abdurrahman Beşe, mutawalli of the Muslihittin Ağa Waqf. Cani, another Christian, took out a 23,000 akçe loan from the waqf, including 3000 akçe for interest (mentioned as the price of broad cloth). Hani served as surety for the debt. Now, in exchange for the debt, Hani pawns his house to the waqf. Mutawalli Abdurrahman Beşe takes over the house on behalf of the waqf. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata'da Beyoğlu Sarayı Mahallesi'nde sâkin olan Hani veled-i Bertomi nâm zimmî mahfil-i kazâda mahmiyye-i İstanbul'da merhûm Muslihuddin Ağa Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellisi olan işbu bâ'isü'l-kitâb Abdurrahman Beşe bin Ahmed muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i merkûm sükânından Cani veled-i Pendani nâm zimmînin zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından cihet-i karzdan yirmi bin akçe ve sene tamâmına mü'eccel çuka bahâsından üç bin akçe deyni olup meblağ-ı mezbûrun cümlesine ben tarafeynden emr ve kabûlî hâviye kefâletle kefil olduğumdan sonra mahalle-i merkûmede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan mülk menzilimi deyn-i mezbûr mukâbelesinde cânib-i vakfa rehin vaz' idüp mütevellî-i mezbûra teslîm eyledüm ol dahi kabûl ve ittihâb eyledi didikde gıbbe't-tasdik ve't-taleb mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu fî selhi Receb Şühûdü'l-hâl

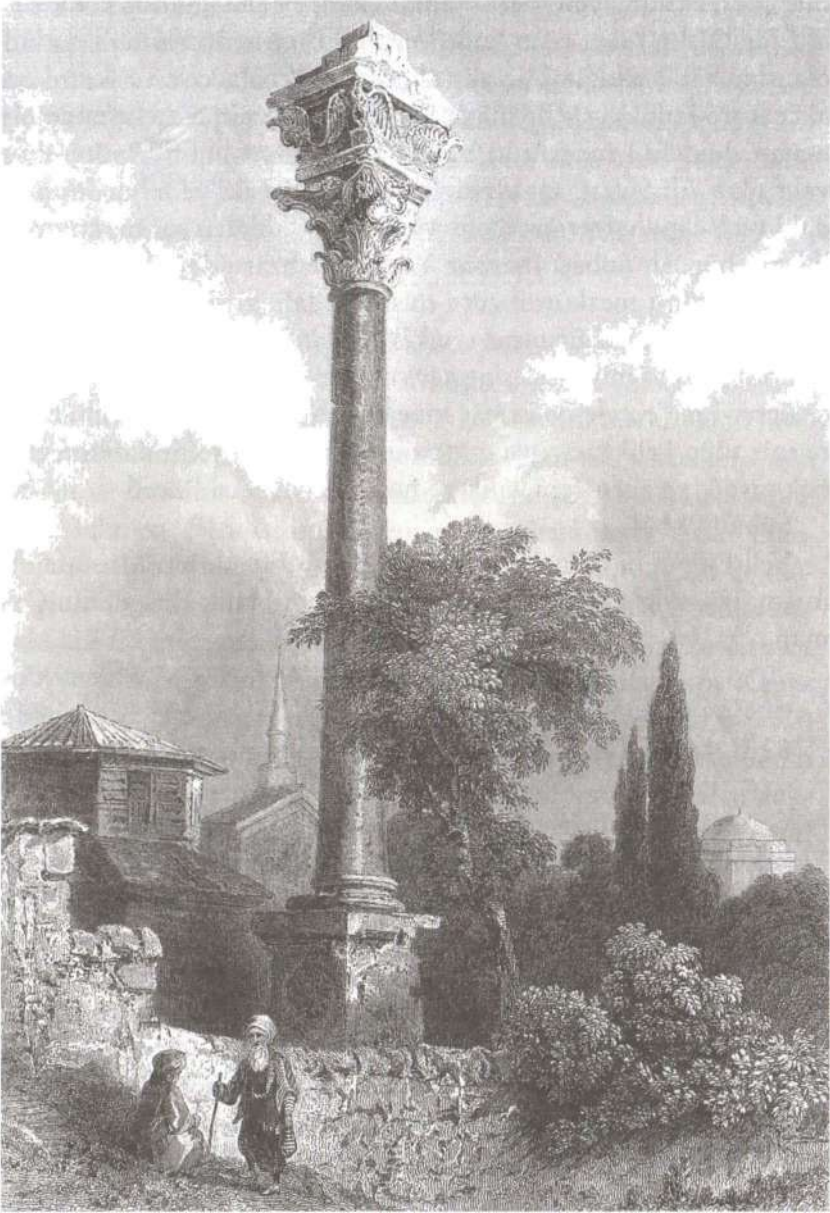
Mustafa Efendi bin [silik], İbrahim Efendi el-Hattâb, Osman Efendi el-imâm, İbrahim Efendi bin Abdülvehhab el-imâm, Abdurrahim Bey el-Yesari, Mehmed bin Mustafa.

827 - 1619 (1028) İstanbul 4: 66b/1 Tescil işlemi / Registration

Çakırağa Mahallesi’nden Toma adlı Hıristiyan kadının vekili Pandeli, Toma’nın eşi Yanaki ile birlikte mahkemeye gelir. Toma, Kıztaşı’nda (Sofular Mahallesi) bir vakfa ait olan dükkânı 300 akçesi peşin ve günlük 10 akçe kira bedeli karşılığında kiralamış, sonra mütevellinin de izniyle bu dükkânı eşi Yanaki’ye devretmiştir. Daha sonra vakfın mütevellisi, kira bedelinin düşük olduğunu belirterek peşin kira bedelini 2000 akçeye, günlük kira bedelini de 12 akçeye çıkararak dükkânı yeniden Yanaki’ye kiralamıştır. Mütevellî Ali Subaşı, yenilenen kira işlemini belgeleyen temessükü Yanaki’ye verdiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Pandeli, legal agent of Toma, a Christian woman residing in the Çakırağa neighborhood, is in court with Yanaki, Toma’s husband. Toma had rented a store in the Kıztaşı (Sofular) neighborhood belonging to a waqf for a 300 akçe advance payment and rent of 10 akçe per day. She then transferred it to her husband Yanaki with the permission of the mutawalli. Later, claiming that the rent was too low, the waqf mutawalli raised the advance payment to 2000 akçe and daily rent to 12 akçe, and then re-rented it to Yanaki. Mutawalli Ali Subaşı gives Yanaki a promissory note (temessük) documenting the renewed rent contract. The court registers the transaction.

Mahmiyye İstanbul’da Çakır Ağa Mahallesi sâkinelerinden Toma bint-i Mozaki nâm nasrâniyye tarafından husûs-ı [âtîye] vekîl olup Ebubekir bin Ahmed ve Ali bin Halil şehâdetleriyle şer’an vekâleti sâbite olan Pandeli veled-i [silik] mahfil-i kazâda yine müvekkile-i mezbûrenin zevci olan işbu râfi’ü’-kitâb Yanaki veled-i Dimitri [mahzarında] bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve ta’bîr-i ‘anîl-me-

William Bartlett'in çizgileriyle 19. yüzyıl başlarında Kıztaşı.

Kıztaşı (Column of Markianus) in the early nineteenth century, by William Bartlett.

râm idüp mahmiyye-i mezbûrede Kızıtaş Mahallesi'nde vâki' [silik] Bali Vakfı'ndan olup 'inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir bâb [dükkânı] üç yüz akçe icâre-i mu'accele ve yevmî on akçe icâre-i mü'eccele ile müvekkile-i mezbûrenin tasarrufunda olmağın dükkân-ı mezkûrun hakk-ı tasarrufunu bi'l-fi'l mütevellî-i vakf olan Ali Subaşı ma'rifetiyle mezbûr Yanaki'ye tefvîz idüp ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz eyledi didikden sonra mütevellî-i mezbûr Ali Subaşı mezbûr Yanaki mahzarında takrîr-i kelâm idüp dükkân-ı mezkûrun ecr-i mislinin dahi ziyâdeye tahammülü olmağın dahi mezbûr taraf-ı vakfa iki bin akçe ücret-i mu'accele virüp ve ücret-i mü'eccelesine yevmî iki akçe ziyâde idüp on iki akçe ücret-i mü'eccele ile istîcâr itmeğın ben dahi nehc-i mezbûr üzre îcâr idüp [silik] hâvî ve müştemil temessük virdim didikde gib-be't-tasdîk vicâhen cerâ zâlik ve hurrire fî evâhiri Receb

Şühûdü'l-hâl

Veli Efendi bin Hamza et-tabîb, Habib Efendi bin Mustafa el-imâm, Hüseyin Çelebi bin Mustafa, Ali bin Halil, Ferhad bin Osman.

828 - 1661 (1071) İstanbul 9: 2a/3 Tescil işlemi / Registration

Galata meyhanecilerinden Hristiyan Lefteri, yeniçeri Yusuf Efendi'nin vekili Mehmet Efendi ve Yusuf Efendi'nin para vakfettiği Eyüp'teki bir vakfın mütevellisi Hüseyin Muallim ile birlikte mahkemededir. Lefteri ile Yusuf Efendi'nin Karaköy'de ortak oldukları bir demirci dükkânı vardır. Bu dükkânın bir çeyreği Lefteri'nin, dörtte üçü de Yusuf Efendi'nindir. Yusuf Efendi kendi hissesini Lefteri'ye yıllık 12.000 akçeye kiraya verir. Lefteri, söz konusu dükkâna sermaye temin etmek için müteveli Hüseyin Muallim'e 36.000 akçesi faiz (çuha bahasından) olmak üzere toplam 236.000 akçe borçlanır. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Lefteri, a Christian tavern owner (meyhaneci) in Galata, is in court with Mehmet Efendi, legal agent of janissary Yusuf Efendi, and Hüseyin Muallim, mutawalli of a Yusuf Efendi's cash waqf in

Eyüp. Lefteri and Yusuf Efendi jointly own a smithy in Karaköy. A quarter share of this smithy belongs to Lefteri and the remaining three quarters to Yusuf Efendi. Yusuf Efendi rents his share to Lefteri for 12,000 akçe per annum. In order to provide capital for the smithy, Lefteri takes out a total of 236,000 akçe loan from mutawalli Hüseyin, of which 36,000 akçe represents interest (mentioned as the price of broad cloth (çuka bahası)). The court registers the transactions.

Mahmiyye-i Galata'da meyhaneci taifesinden Lefteri veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer'î hatîrde halen yeniçeri efendisi olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Yusuf Efendi bin el-Hâc Hüseyin kıbelinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîli olup Mustafa Ağa bin Ali ve İbrahim bin Resül şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi bin Rüstem ve müşârün-ileyh Yusuf Efendi'nin medîne-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî'de vâki' Câmî'-i Kebîr'de tilâvet olunmağîçün vaz' eylediği [silik] kırâ'eti için vakf eylediği nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan Hüseyin Çelebi bin İsa mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûrede Karaköy Kapısı hâricinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb demirci dükkanının selâse-i erbâ'ı mûmâ-ileyh Yusuf Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır ve rub'ı benim kendi mülküm olup hâlen dükân-ı mezbûrun zikr olunan selâse-i erbâ'ını mûmâ-ileyh Yusuf Efendi bana senede on iki bin akçeye îcâr ve teslîm ben dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra zikr olunan dükkanda sermaye için vakf-ı mezbûr malından mütevellî-i merkûm yedinden fiddî râyic fi'l-vakt iki yük akçe ahz ü kabz eyleyüp târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mev'ûd-ı mü'eccel levn ve zirâ'ı ve kıymeti beynimizde malum mütevellî-i mezbûrdan ahz ü kabz ve tesellüm eylediğim çuka bahâsından dahi fiddî râyic fi'l-vakt otuz altı bin akçe ki cem'an iki yük otuz altı bin akçe cânib-i vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynim vardır didikde gibbe't-tâsdîkü'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvâlî'l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mehmed Efendi bin Osman, ve Avni Efendi bin Abdurrahman, Ali Efendi bin [silik], Mehmed [silik], Sefer Beşe bin Mustafa.

829 - 1661 (1071) İstanbul 9: 4a/3 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri ocağı başçavuşu Ali Ağa'nın vekili Süleyman Beşe, bir yeniçeri cemaatine ait odanın giderleri için vakfedilmiş paranın mütevellisi Ömer Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Süleyman Beşe, Ali Ağa'nın bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Ömer Beşe'ye 1000 kuruşa satar. Daha sonra Süleyman Beşe, Ali Ağa adına aynı evi 180 günlüğüne 200 kuruşa kiralar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Süleyman Beşe, legal agent of Ali Ağa, sergeant-major (başçavuş) of the Janissaries, appears in court with Ömer Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary barrack. Süleyman Beşe takes out a 1000 kuruş mortgage (istiglal) on Ali Ağa's house from Ömer Beşe. Then, on behalf of Ali Ağa, he rents the same house from Ömer Beşe for 200 kuruş for 180 days. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Müneccim Sa'di Mahallesi'nde sâkin sâbikâ yeniçeri ocağında başçavuş olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Ali Ağa ibn İlyas tarafından husûs-ı câi'z-zikri ikrâra vekîl olup İbrahim Çelebi ibn Süleyman el-mü'ezzin ve Odabaşı Mehmed Beşe ibn Ahmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Süleyman Beşe ibn Abdi meclis-i şer'i hatîrde elli dokuz cemâ'atine mahsûs oda muzâfâtıyçün merkûme nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ömer Beşe ibn Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âtî sudûruna değin müvekkile-i mûmâ-ileyhânın silk-i mülkünde olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hızır Beşe mülküne ve bir taraftan ba'zan Şaban Çelebi ibn Mehmed ve ba'zan Kasım Beşe mülklerine ve bir taraftan ba'zan Çorbacı Ali Ağa ve ba'zan Ka-

yıkçı Kızları mülklerine ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd menzilin bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr Ömer Beşe bin kıt'a esedî guruşa istig-lâl-i şer'î tarîkı üzre bey' ve teslîm ol dahî mâl-i vakf-ı mezbûr ile minvâl-i muharrer üzre vakf için iştirâ ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr bin esedî guruşu tamâmen mütevellî-i mezbûr yedinden ahz ve kabz eylediğinden sonra yine menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâbdan yüz seksen gün tamâmına dek mü'eccel ve muahharan iki yüz kıt'a riyâlî guruş ücret ile müvekkil-i mûmâ-ileyh Ali Ağa mütevellî-i mezbûrdan isticâr ve tesellüm idüp ol dahi minvâl-i muharrer üzre menzil-i mezbûrî icâr ve teslîm eyledüm didikde mezbûr Süleyman Beşe'yi bi'l-vekâle bâdî ve cârî olan kelîmât-ı meşrûhasında mütevellî-i mezbûr Ömer Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itneğîn mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Şevvâlî'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

şühûdü'l-hâl

Hızır Beşe bin İlyas, Şaban Beşe er-râcil, Ali Beşe ibn Hüdâverdi, Şaban Çelebi ibn Mehmed, Mehmed Bey ibn Ali, Gazanfer ibn Tevekkül.

830 - 1661 (1071) İstanbul 9: 4b/1 Tescil işlemi / Registration

Hoca Hayrettin vakfı mütevellisi Abdülbaki Bey, vakfa ait olup büyük yangında zarar gören caminin onarımı için gerekli harcamaları yaptığını belirterek bunu tescil ettirmek için mahkemeye başvurur. Yapılan harcamaların belirlenmesi için bilirkişi atanır. Sonuçta mütevellinin yaptığı harcamanın toplam 357.300 akçe olduğu belirlenir. Mahkeme yapılan keşfi sicile kaydeder.

Abdülbaki Bey, mutawalli of the Hoca Hayrettin Waqf, is in court. He states that a waqf-owned mosque was destroyed in the great fire and he had it repaired. Now he wants the court to determine and register the expenses. A court-appointed expert finds the

repair expenses of the mutawalli as 357,000 akçe. The court registers the investigation.

Mahmiye-i İstanbul'da hısnı ebvâbından Unkapanı Kapusu dâhilinde merhûm Hâce Hayreddin binâ eylediği câmi'-i şerîfe ve sâyir evkâfına mütevellî olup işbu kitâb-ı hüccet yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim zübdetü'l-efâhim ve'l-e'âzım Abdülbaki Bey meclis-i şer'-i hatîrde bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve tastîr-i merâm idüp zıkr olunan câmi'-i şerîfin kubbelerinden gayrı sukûf ve minâre ve mahfil ve mihrâb ve tavan ve camlar ve taş divârlarının yetmiş senesi Zilka'desi'nin on altıncı gününde vâki' harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olduğu ecilden bi'l-izni's-şer'î mâl-i vakıfıdan mücedded binâ ve 'imâret eylemişidim hâlen kibel-i şer'den üzerine varılıp masrûfımun merteb-i tahammüli tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olunması bi't-tevliye matlûbumdur didikde savb-ı şer'den Mevlana Mehmed Efendi bin Mahmud irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâdü'l-[...] Hasan ibn Ömer ve zeyl-i sahîfede isimleri mestûr olup ebniye-i sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrı olan müslimîn ile üzerine varup nazar eylediklerinde fi'l-vâki' mütevellî-i mezkûr zıkr olunan sukûf ve tavan ve mahfil ve mihrâb ve camlar ve taş divârları müceddeden binâ eylediği mukarrer oldukdan sonra mi'mâr-ı mezbûr mesâha ve takvîm eyledikde tûlen otuz dört ve 'arzan on sekiz buçuk bi-hesâb-ı şatrancî altı yüz yirmi iki zirâ' câmi'-i mezbûr sakfları zirâ'ı seksen akçeden kırk dokuz bin yedi yüz altmış akçeyi ve tûlen on yedi 'arzan altı bi-hesâb-ı mezkûr yüz iki zirâ' sakf-ı kebîrin zirâ'ı seksen akçeden sekiz bin yüz altmış akçe ve tûlen altı 'arzan beş bi-hesâb-ı mezkûr otuz zirâ' sakf-ı kebîrin zirâ'ı seksen akçeden iki bin dört yüz akçe ve tûlen otuz iki 'arzan on yedi bi-hesâb-ı mezkûr beş yüz kırk dört zirâ' tavanın zirâ'ı altmış akçeden otuz iki bin altı yüz kırk akçe ve tûlen on on buçuk 'arzan altı buçuk mezkûr altmış beş zirâ'ı tavanın zirâ'ı altmış akçeden üç bin dokuz yüz akçe ve tûlen on altı 'arzan on bir bi-hesâb-ı mezkûr yüz yetmiş altı zirâ' tavanın zirâ'ı altmış akçeden on bin beş yüz altmış akçe ve tûlen on altı 'arzan on bir bi-hesâb-ı mezkûr yüz yetmiş altı zirâ' tuğla döşemenin zirâ'ı kırk akçeden yedi

bin kırk akçe ve her biri bin akçeden dokuz billur cam dokuz bin akçe ve her biri üçer yüz akçeden on iki sırça cam üç bin akçe ve her biri ikişer yüz akçeden on iki cam teli iki bin dört yüz akçe ve her biri biner akçeden on iki uzun [...] ma'a çardak on iki bin akçe ve her biri bin akçeden on iki geçme billur cam on iki bin akçe ve bir kebîr cam bin akçe ve tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mezkûr kırk beş zirâ' tavanın zirâ'ı altmış akçeden iki bin yedi yüz akçe ve üç mihrâb üç bin akçe ve her biri beşer bin akçeden cunba câmi'-i mezbûrun iki kapısı on bin akçe ve iki dolab iki bin akçe ve tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mezkûr altmış altı zirâ' mahfil döşemesi ma'a tavan yüzer akçeden altı bin altı yüz akçe ve sekiz mahfildir ki yüz akçeden sekiz yüz akçe ve tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mezkûr elli beş zirâ' tuğla döşemenin zirâ'ı kırk akçeden iki bin iki yüz akçe ve bir nerdübân ma'a tavan bin beş yüz akçe ve bir mükemmel minber dört bin akçe ve bir 'alem dokuz yüz akçe ve beşer yüz akçeden beş trabzon (?) iki bin beş yüz akçe ve tûlen yirmi dört kadden sekiz 'arzan buçuk bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz seksen sekiz zirâ' kebîr tâş divarın zirâ'ı altmış akçeden on yedi bin iki yüz seksen akçe ve tûlen on iki kadden sekiz 'arzan bir buçuk bi-hesâb-ı mezkûr yüz kırk dört zirâ' tâş divârın zirâ'ı altmış akçeden sekiz bin altı yüz kırk akçe [...] dört kadden sekiz 'arzan bir buçuk bi-hesâb-ı mezkûr kırk sekiz zirâ' taş divârın zirâ'ı altmışar akçeden iki bin sekiz yüz seksen akçe ve tûlen dört kadden üç bi-hesâb-ı mezkûr on iki zirâ' taş divârın zirâ'ı altmışar akçeden yedi yüz yirmi akçe ve yedi sive-bâb üçer yüz akçeden iki bin yüz akçe ve bir minâre kapısı iki yüz elli akçe ve sekiz zirâ' tahta döşeme üç yüz kırk akçeli on iki tırabzondan her biri dörder yüz akçeden dört bin sekiz yüz akçe ve her biri altışar yüz akçeden sekiz çepe direk ma'a taban dört bin sekiz yüz akçe ve dokuz direk dokuz yüz akçe ve dokuz battal direk bin üç yüz elli akçe ve her biri altmışar akçeden on iki seng kürsi yedi yüz yirmi akçe ve her biri on beşer akçeden yüz yetmiş üç buçukdur ki iki [bin] beş yüz doksan beş akçe ve dokuz iznikmid direği dokuz yüz bir akçe ve tûlen on sekiz kadden altı 'arzan iki bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz on altı zirâ' minâr için taş divarın zirâ'ı altmışar akçeden on iki bin dokuz yüz altmış akçe minâre basamakları üç bin akçe ve beş kilid efrenci iki yüz elli ak-

çe ve şerefe-i minâre sekiz bin akçe ve bir külâh-ı minâre yedi bin akçe ve bir 'alem-i minâre bin akçe ve ücret-i batanacıyân altı yüz akçe direkler ve oluklar için ve mermer çenber ve kenâr bin yedi yüz yirmi beş akçe dört bin beş yüz beş vukıyye kurşûn [...] için dokuz bin on akçe ve ücret-i taşcıyân bin dört yüz altmış akçe ve sekiz kile alçı dört yüz akçe ve meremmât-ı kubbelere bin beş yüz vakıyye yağlı kirec iki bin iki yüz elli akçe ve ücret-i hakkacıyân bin akçe ve kubbe etrâflarına seksen dört taban yetmiş beşer akçeden altı bin üç yüz akçe ve kubbelerin iskelesine mismâr ve üstâdına ve ırgâdına altı bin akçe ve tahliye-i zemîn ve kurşun için ücret-i ırgâdân yedi bin dört yüz akçe ki cem'an üç yüz elli yedi bin üç yüz akçe[?] ile ancak binâ-i 'imâret mümkündür bundan ekal ve noksan ile kâbil değildir deyü mi'mâr-ı mezkûr ve sâ'ir müslimîn icmâ' ve ittifâk eylediklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahzarında ba'de't-tahrîr ma'an ba's olunan İsmail ibn Murad ve Mustafa ile meclis-i şer'a gelüp vukû'ı üzre inhâ ve takrîr itdüklerinden sonra mi'mâr-ı mezkûr bâlâda tafsîli mürûr itdîği vech üzre eyledüğü takvîmi hâlâ mi'mârân-ı hâssa ağalığı şerefiyle müşerref olan iftihârü'l-emâsil ve'l-a'yân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân Mustafa Ağa'ya 'arz eyledükde mezkûr Mustafa Ağa kabûl idüp mütevellî-i mezkûr yedine takvîm ve meşrûhı nâtık ve mübeyyen hatt ve hatemi-ni müştemil defter virmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Mahmud, Şükrullah ibn Mustafa, Resul ibn Ramazan, Gazanfer ibn Tevekkül.

831 - 1661 (1071) İstanbul 9: 6a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Tahtakale'deki Hacı Hamza Mescidi Vakfı mütevellisi Ayşe Hatun'un vekili Mehmet Çelebi, mescidin müezzini Süleyman Çelebi ile birlikte mahkemededir. Süleyman Çelebi, söz konusu vakıf evinin ve mescidin 1660 (H. 1070) yılındaki büyük yangında yandığını belirterek bu evin onarımı için vakıftan izin alamadığından

kendi cebinden 25.000 akçe harcayarak evin arsası üzerine müezzinlerin oturması için yeni bir bina yaptırdığını kaydeder. Daha sonra müteveli Ayşe, harcanan parayı Süleyman Çelebi'ye peyderpey vereceğini taahhüt etmiş ve Süleyman Çelebi'ye konuyla ilgili bir temessük vermiştir. Ayşe'nin vekili (kaymakamı) Mehmet Çelebi de bu temessükü sunarak, isteği üzerine Süleyman Çelebi'ye hüccet verilmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti Süleyman Çelebi'ye verir.

Mehmet Çelebi, legal agent of Ayşe Hatun, mutawalli of the Hacı Hamza Mescidi (mosque) Waqf in Tahtakale, is in court with Süleyman Çelebi, prayer caller (muezzin) of the mosque. Süleyman Çelebi states that the waqf-owned mosque and house were destroyed in the great fire of 1660 (AH 1070). Lacking the waqf's authorization for repairs, Süleyman Çelebi had to spend 25,000 akçe out of his own pocket to erect a new house on the plot for the use of prayer callers. Later, Ayşe, the mutawalli, promised to reimburse Süleyman Çelebi in installments. She gave him a promissory note (temessük) documenting their agreement. Now, presenting to court the promissory note in question, Mehmet Çelebi, Ayşe's legal agent (kaymakam), requests that a hujjet be issued for Süleyman Çelebi. The court gives Süleyman Çelebi the requested hujjet.

Mahmiye-i İstanbul'da Tahtülkal'a kurbünde Hacı Hamza Mescid-i Şerîfi Vakfı'na meşrûtiyyet üze müteveliye olan evlâd-ı vakıftan Ayşe Hatun ibnet-i Ahmed'in kâim-makâm-ı müteveli'si olan Mehmed Çelebi ibn Ali meclis-i şer' de mescid-i mezbûrın halen müezzini olan Süleyman Çelebi bin Ali mahzarında takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûrın evkâfından zikr olunan Hacı Hamza Mahallesi'nde vâki süknâsı mescid-i mezbûrda müezzin olanlara meşrûta lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd menzilde mezbûr Süleyman Çelebi sâkin iken bin yetmiş senesi Zilkadesinin on altıncı gününde vaki Harîk-i Kebîr'de mescid-i mezbûr ile menzil-i merkûm bi'l-küllîye muhterik olup hâlen mescid-i mezbûr tecdîd olunmağla müezzin-i mezbûr Süleyman Çelebi için menzil-i merkûm tecdîd

olunmak lazım ve mühim olup lakin cânib-i vakıftan menzil-i mezbûrı tecdîde müsâ’ade olmadığı zâhir ve müte’ayyin olmağın zikr olunan menzil arsası üzerine mezbûr Süleyman Çelebi kendü malıyla yirmi beş bin akçeye dek harc ve sarf idüp mezbûr Süleyman Çelebi ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mescid-i mezbûrda müezzin olanlar sâkin olmağıçün ebniye ihdâs idüp mezbûr Süleyman Çelebi müezzin oldukça sâkin olup harc ve sarf eylediği meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin fiddî râyic fi’l-vakt akçeyi taraf-ı vakıfdan mezbûr Süleyman Çelebi’ye mütevellîye-i merkûme tedric ile virmeğe ta’ahhüd idüp târih-i kitâb senesi Şevvâlü’l-mükerremnin gurresinde hatt ve hatemini hâvî mezbûr Süleyman Çelebi yedine temessük vermiştir kibel-i şer’den dahi istihkâken hüccet verilmesi murâdıdır işbu temessûke nazar olunsun deyü temessük ibrâz idüp nazar olundukda târih-i mezbûr ile müverrah ve mütevellîye-i mezbûrenin hatt ve hatemini hâvî mazmûnı min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık ve muvâfık bulunmağın bu vesîka-i anîka alâ mâhûve’l-hakîka ketb ve yed-i tâlibe def olundu fi’l-yevmi’s-sâlis min Şevvâli’l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi bin el-Attar, Seyyit Mehmed Çelebi bin Yusuf, İsmail Çelebi bin Ömer, el-Hâc Ahmed el-attar, Mehmed Çelebi bin İbrahim Ağa, el-Hâc Mahmud el-attar, Gazanfer bin Müvekkil, Resûl bin Rûdvan.

832 - 1661 (1071) İstanbul 9: 6a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Tahtakale’de Hâce Hamza Mescidi Vakfı mütevellisi Ayşe Hatun’un vekili Mehmet Çelebi, mescidin imamı Şeyh Ali Efendi ile birlikte mahkemededir. Şeyh Ali, söz konusu vakıf evinin ve mescidin 1660 (H. 1070) yılındaki büyük yangında yandığını belirterek bu evin onarımı için vakıftan izin alamadığından kendi cebinden 30.000 akçe harcayarak evin arsası üzerine imamların oturması için yeni bir bina yaptırdığını kaydeder. Daha sonra mütevellî Ayşe, harcanan parayı Şeyh Ali’ye peyderpey vereceğini taahhüt etmiş ve Şeyh Ali Efendi’ye konuyla ilgili bir de temessük vermiş-

of his own pocket to erect a new house on the plot for the use of prayer leaders. Later, Ayşe, the mutawalli, promised to reimburse Şeyh Ali Efendi in installments. She gave him a promissory note (temessük) documenting their agreement. Now, presenting to court the promissory note in question, Mehmet Çelebi, Ayşe’s legal agent (kaymakam), requests that a hujjet be issued for Şeyh Ali Efendi. The court gives Şeyh Ali Efendi the requested hujjet.

Mahmiye-i İstanbul’da Tahtül-kale kurbünde Hacı Hamza Mescid-i Şerîfi Vakfı’na meşrûtiyyet üzere mütevellîye olan evlâd-ı vâkıfdan Ayşe Hatun ibnet-i Ahmed’in kâim-makâm-ı mütevellîsi olan Mehmed Çelebi ibn Ali meclis-i şer’-i hatîrde mescid-i mezbûrın halen imamı olan Şeyh Ali Efendi bin Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vâkıf-ı mezbûrın evkâfından zikr olunan Hacı Hamza Mahallesi’nde süknâsı mescid-i mezbûrda imam olanlara meşrûta lede’l-ahâlî ma’lûmü’l-hudûd menzilde mezbûr Şeyh Ali sâkin iken bin yetmiş senesi Zilkâ’desinin on altıncı gününde vaki harîk-i kebîrde mescid-i mezbûr ile menzil-i mezbûr bi’l-küllîye muhterik olup halen mescid-i mezbûr tecdîd olunmağla imam-ı mezbûr Şeyh Ali Efendi için menzil-i merkûm dahi tecdîd olunmak lâzım ve mühim olup lakin cânib-i vakıfdan menzil-i mezbûrı tecdîde müsâ’ade olmadığı zâhir ve müte’ayyin olmağın zikr olunan menzil arsası üzerine mezbûr Şeyh Ali Efendi kendi malı ile otuz bin akçeye dek harc ve sarf idüp mezbûr Şeyh Ali Efendi ber-müceb-i şart-ı vâkıf mescid-i mezbûrda imam olanlar sâkin olmağ için ebniye ihdâs idüp mezbûr Şeyh Ali Efendi imam oldukça sâkin olup harc ve sarf eylediği meblağ-ı mezbûr otuz bin akçeyi taraf-ı vakıfdan mezbûr Ali Efendi’ye mütevellîye-i merkûme tedricle virmeğe ta’ahhüd idüp târih-i kitâb senesi Şevvâlü’l-mükerremnin guresinde hatt ve hatemini hâvî mezbûr Ali Efendi yedine temessük virmişdir kibel-i şer’-i enverden dahi istihkâken hüccet virilmesi murâdıdır işbu temessûke nazar olunsun deyü temessük ibrâz idüp nazar olundukda târih-i mezbûr ile müverrah ve mütevellîye-i mezbûrenin hatt ve hatemini hâvî ve mazmûnı min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık ve muvâfık bulunmağın bu vesîka-i enîka ‘alâ mâ-hüve’l-hakîka ketb ve yed-i tâ-

libe def' olundi fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-se-
ne ihdâ ve seb'îne e elf

Şühûd
Es-sâbıkûn

833 - 1661 (1071) İstanbul 9: 7a/2 Dava / *Adjudication*

Ahmet Çelebi, İstati karşısında mahkemededir. Ahmet Çelebi, İstinye'ye bağlı olan Yeniköy'de Yahya Efendi Vakfı'ndan kiralanmış bir at değirmeni ve bir ekmekçi fırınının yarı hissesinin kullanım haklarını İstati'den mütevellî aracılığıyla 30.000 akçeye devralmıştır. Ancak İstati Ahmet Çelebi'ye engel olmaktadır. Mahkeme, Ahmet Çelebi'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği üç Müslüman şahitle tezini destekler. Sonuç olarak mahkeme, İstati'nin söz konusu hisseye engel olmasını yasaklar.

Ahmet Çelebi sues İstati. The plaintiff claims that for 30,000 akçe and with the permission of the mutawalli, the defendant transferred to him the usufruct rights of a half share of a horse mill and a bakery in Yeniköy, a district of İstinye, that have been rented from the Yahya Efendi Waqf. However, he adds, İstati is preventing him from using his share. The court asks the plaintiff Ahmet Çelebi to prove his claim. He does so through the testimony of three Muslim witnesses. In conclusion, the court instructs the defendant İstati to refrain from preventing Ahmet Çelebi's use of his share.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Çelebi bin Hasan mahfil-i kazâda İstati veled-i Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine dava ve takrîr-i kelam idüp mahrûsa-i Galata muzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tabi Yeniköy dimekle ma'rûf karyede vaki' Merhum Yahya Efendi Evkafı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her yevm beşer akçe ücret-i mü'eccele ile ma'lûmü'l-hudûd bir bâb at değirmeni ve etmekçi fırınının nısf-ı şâyi'i mezbûr İstati'nin tasarrufunda olup ma'rifet-i mütevellî ile otuz bin akçe bedel mukâbelesinde ba-

na ferâğ ve tefvîz ve ben dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl idüp iki sene tasarrufumda iken halen mezbûr İstati tasarrufuma mani' olur su'al olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdımdır didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i ricâl-i ah-râr-ı müslimînden olup yine karye-i mezbûre sâkinlerinden es-Sey-yid Mehmed ve Hasan Çelebi bin Musa ve Mehmed Ağa bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup is-rû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr İstati karye-i mezbûrede vâki zikr olunan at değirmeni ve etmekçi fırınının nısf-ı şây'i'ini ma'rifet-i mütevellî ile otuz bin akçe bedel mukâbelesinde müdde'î-i mezbûr Ahmed Çelebi'ye bizim huzûrumuzda ferâğ ve tefvîz ve kabz-ı bedel-i mezkûr idüp mezbûr Ahmed Çelebi dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledi biz bu hususa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebince mezbûr İstati mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Şevvâli'l-mükerr-em li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Recep Beşe bin Mustafa, Ahmed Beşe bin Ali, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi bin [boş], Gazanfer bin Tevekkül, Mehmed bin Rıdvan, Hasan bin Ebubekir, Osman Çelebi bin Abdullah.

834 - 1661 (1071) İstanbul 9: 8b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniköy sakinlerinden Ahmet Çelebi, İstati ile birlikte mahkemeye gelir. Yahya Efendi Vakfı'na ait bir at değirmeni ile bir etmek fırınında kiracı olan Ahmet Çelebi, bu mülklerin kirası için peşin ödenen depozitoya (icâre-i mu'accele) ek olarak vakfa günde 5 akçe ödemektedir. Şimdi Ahmet Çelebi, bu mülkleri yıllık 5000 akçeden İstati'ye üç yıllığına kiraya verdiğini söyler. Bir Müslüman İstati'ye kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ahmet Çelebi, a resident of Yeniköy, appears in court with İstati. The former has rented a horse mill and a bakery belonging to the Yahya Efendi Waqf for an advance payment (icâre-i mu'accele) and a rent of 5 akçe per day. Now Ahmet Çelebi states that he has rented the property to İstati for three years at 5000 akçe per annum. A Muslim serves as İstati's surety. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tâbi' Yeniköy dimekle ma'rûf karyede sâkin Ahmed Çelebi bin Hasan meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımı't-teşrîfde işbu bâ'isü's-sıfır İstati veled-i Yorgi nam zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' merhûm Yahya Efendi Evkâfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her yevm beşer akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufımda olan bir bâb at değirmeni ve etmekci fırını tâtarih-i kitâbdan üç sene tamâmına değin senede beş bin akçeden üç senede on beş bin akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr İstati'ye icâr ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre benden isticâr ve tesellüm eyledi didikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'î zimmî-i mezbûrın nefesine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzâr ve firâr ve gaybet iderse ücret-i mezbûreye emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile karye-i mezbûrede sâkin Mehmed Çelebi bin Murad kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Es-Seyyid Mehmed Efendi bin es-Seyyid Mehmed el-imâm, Receb Beşe bin Mustafa, el-Hâc Ahmed Çelebi bin Mahmud, Hasan Çelebi bin Münir, Mustafa Çelebi bin İsa, Hasan bin Ebubekir

835 - 1661 (1071) İstanbul 9: 8b/3 Tescil işlemi / Registration

Eyüp sakinlerinden Hüseyin Beşe, Eyne Bey Vakfı mütevellisi Ahmet Ağa ile birlikte mahkemededir. Hüseyin Beşe, müteveli huzurunda vakfa olan 400 kuruş borcunu her ay başında 20'şer kuruş olarak, yirmi ayda ödeyeceğini taahhüt eder. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Beşe, a resident of Eyüp, is in court with Ahmet Ağa, mutawalli of the Eyne Bey Waqf. Hüseyin Beşe agrees to pay his 400 kuruş debt to the waqf through monthly installments of 20 kuruş over a period of 20 months. The court registers the agreement.

Medîne-i Hazret-i Ebâ Eyyûbe'l-Ensârî mahallâtından Otakcılar Mahallesi'nde sâkin Hüseyin Beşe ibn Ömer meclis-i şer'-i hatîrde merhûm Eyne Bey Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed Ağa bin Cuma mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mâl-i vakf-ı mezbûrdan zimmetimde dört yüz riyâlî gurus deynim olup meblağ-ı mezbûrun her re's-i şehirde yirmişer gurus virmek üzre yirmi ay tamâmına değin edâya ta'ahhüd eylerüm didikte gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-îşrîn min Ramazânî'l-mübârek li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Ebubekir Efendi ibn Ali, İbrahim Çelebi ibn Abdullah, Musa ibn Hasan, kîdvetü'l-kuzâtî'l-İslam Mustafa Efendi.

836 - 1661 (1071) İstanbul 9: 9a/2 Dava / Adjudication

Abdi Subaşı Mahallesi sakinlerinden Hristiyan Belaş, Ali Ağa Vakfı mütevellisi Ali Efendi karşısında mahkemededir. Belaş'a göre, 1634 (H. 1044) yılında Kokna adındaki Hristiyan bir kadın, Mesih Paşa Vakfı'na olan 22.500 akçe borcuna karşılık evini mütevellî Abdi'ye istiglal (ipotek, rehin) yoluyla rehin vermiştir. Daha sonra Kokna, rehindeki evini mütevellinin izniyle 22.500 akçeye Laskari'ye, o da Belaş'a satmıştır. Bu sırada söz konusu evin Mesih Paşa Vakfı'ndan önce Ali Ağa Vakfı'na yine istiglal yoluyla rehin bırakıldığını bahane eden Ali Efendi, Belaş'a engel olmaktadır. Belaş, Ali Efendi'nin bu tutumunun önüne geçilmesini ister. Mahkeme Ali Efendi'ye görüşünü sorar. Ali Efendi tezi doğrultusunda elinde herhangi bir kanıt olmadığını söyler. Sonuç olarak mahkeme, eve müdahale etmemesi konusunda Ali Efendi'yi uyarır.

Belaş, a Christian resident of the Abdi Subaşı neighborhood, sues Ali Efendi, mutawalli of the Ali Ağa Waqf. According to Belaş, in 1634 (AH 1044) Kokna, a Christian woman, took out a 22,500 akçe mortgage (istiglâl) on her house from Abdi, mutawalli of the Mesih Paşa Waqf. Later, with the permission of the mutawalli, Kokna sold the pawned house to Laskari for 22,500 akçe, who then sold it to Belaş. Alas Ali Efendi has been preventing Belaş from using the house, on the ground that the house was pawned in exchange for a mortgage taken out from the Ali Ağa Waqf before it was mortgaged to the Mesih Paşa Waqf. Belaş wants Ali Efendi prevented from interfering. Questioned by the court, Ali Efendi fails to provide proof in support of his claim. In conclusion, the court instructs Ali Efendi to refrain from blocking Belaş's use of the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Abdi Subaşı Mahallesi'nde sâkin Belaş veled-i Mihal nâm zimmî meclis-i şer' de mahmiyye-i mezbûrede vâki' Ali Ağa'nın vakfının mütevellîsi olan Ali Efendi ibn Hemdem nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı hisâr divârına ve bir tarafı Polidro nâm zimmî mülküne ve bir tarafı Heryano zimmî mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehî menzil gâyibetün 'anî'l-meclis Kokna nâm nasrâniyyenin mülki olup bin kırk dört senesinde merhûm Mesih Paşa Vakfı'nın mütevellîsi hâzır bi'l-meclis Abdi Bey ibn Mustafa nâm cündiye mâl-i vakıfdan yirmi iki bin beş yüz akçe deyni mukâbelesinde bi-tarîki'l-istiglâl rehin vaz' ve teslîm idüp menzil-i mezbûr mütevellî-i merkûm Abdi Bey yedinde bi-tarîki'l-istiglâl rehin iken mütevellî-i mezbûr izni ile merkûm Kokna menzil-i mezbûrî semen-i ma'lûm [ile] işbu hâzır bi'l-meclis Laskari veled-i Nikola nâm zimmîye bey' ve teslîm ol dahi bana yirmi iki bin beş yüz akçeye bey' ve teslîm itmekle benüm mülk-i müşterâm iken mütevellî-i mezbûr Ali Efendi menzil-i mezbûr mütevellî-i merkûm Abdi Bey'in istiglâlinde mukaddem benüm yedümden dahi istiglâl tarîkiyle rehindür deyü mu'ârazadan ve dahilden hâlî değildir su'âl olunmayup bi-gayrı vech-i şer'î ta'arruzdan men' olunması murâdumdur didikde gibbe's-su'âl mütevellî-i merkûm Ali Efendi

vech-i mezbûr üzre mütevellî-i merkûm Abdi Bey’in istiglâlinden mukaddem kendü de istiglâl tarîkiyle rehin olduğunu isbâta kâdir değilim deyü cevâp virmekle mütevellî-i mezbûr bilâ-beyân bî-vech dahl ve ta’arruzdan men’ birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min Şevvâli’l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Ağa ibn Mehmed, el-Hâc Ahmed ibn Mahmud, Mustafa ibn Osman, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, Ali ibn Muharrem, Musa ibn Bekir.

837 - 1661 (1071) İstanbul 9: 9a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Atik Murat Paşa Vakfı mütevellisi Musa Çelebi mahkemeye gelir. Bir yıl önceki büyük yangında yıpranan bir hamamın onarımı için vakıftan izin alamayan Musa Çelebi, şimdi başka bir vakıftan borç alarak onarımı gerçekleştirmek istediğini belirterek mahkemenin izin ister. Mahkeme de Musa Çelebi’ye istediği izni verir.

Musa Çelebi, mutawalli of the Atik Murat Paşa Waqf, appears in court. He states that he was unable to secure the waqf’s permission to repair a bathhouse destroyed in the big fire one year ago. Noting that he took out a loan from another waqf, he now seeks the court’s permission for repairs. The court grants Musa Çelebi the requested permission.

Dârü’s-saltanatî’s-seniyye-i Kostantiniyyetî’l-mahmiyye’de vâkî Murad Paşa-yı Atîk Vakfî’na bi’l-fi’l mütevellî olan işbu bâ’isü’l-ve-sika Musa Çelebi ibn Hamza nâm kimesne meclis-i şer’i hatîrde takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i merkûmede Aksaray kurbünde vâkî ve vâkıfına intimâ ile tahdîdden müstağnî Çifte-hammâm yetmiş senesi Zilka’dê’sinin on altıncı günü vâkî harîk-i kebîrde muhterik olmağla ‘imâret ve meremmete eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olup cânib-i vakıfdan tecdîd ve meremmete müsâade olmamağın hakikat-i hâl bî-garaz müslimînden istihbâr ve

su'âl olunup âhar vakıfıdan istidâneye kibel-i şer' den izin virilmek matlûbumdur didikde gibbe'l-istihbâr hammâm-ı mezbûrun vech-i mezkûr üzre tecdid ve meremmete kemâl-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu ve taraf-ı vakf-ı mesfûrda 'adem-i müsâ'adeyi cemm-i gafîr ihbâr itmeğin hammâm-ı merkûm kemâ-yenbağî 'imâret ve meremmet için âhar vakıfıdan istidâneye ve hammâm-ı merkûma harc ve sarfa mütevellî-i mersûma savb-ı şer'-i mazhardan izin virilüp mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Şevvâli'l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Ahmed kâtib-i vakf, Mehmed Efendi ibn Mehmed el-imâm, Ömer Efendi ibn el-Hâc, Yusuf Halife ibn [boş] kâtib-i zimmet, [silik]

838 - 1661 (1071) İstanbul 9: 11a/5 Tescil işlemi / Registration

Koruk Mahmut Mahallesi sakinlerinden Hüseyin Efendi, Hatice'nin vekili Mustafa ile birlikte mahkemeye gelir. Hatice'nin merhume annesi Havva'nın kurduğu vakfa ait bir evde aylık 70 akçe ye kiracı olduğunu belirten Hüseyin Efendi, Hatice'nin isteği nede niyle söz konusu evi 49 gün sonra boşaltacağına ilişkin söz verir. Mahkeme de Hüseyin Efendi'nin bu sözlerini sicile kaydeder.

Hüseyin Efendi, a resident of the Koruk Mahmut neighborhood, is in court with Mustafa, legal agent of Hatice. Hüseyin Efendi is the tenant of a house that belongs to a waqf founded by Hatice's late mother Havva. He pays rent of 70 akçe per month. He states that, upon Hatice's request, he will vacate the house in 49 days. The court registers Hüseyin Efendi's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Odabaşı Çarşısı kurbünde Koruk Mahmud Mahallesi sükkânından Tatârî Hüseyin Efendi ibn Mustafa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Hadice bint-i el-Hâc Mahmud tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan zevci Mustafa ibn Ömer nâm kimesne mahzarında ik-

râr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki‘ lede’l-ahâlî ve’l-cîrân ma‘lûmü’l-hudûd menzil müvekkile-i mezbûrenin vâli-desi merhûme Havva nâm sâhibetü’l-hayr evvelâ kendi nefesine ba‘dehâ evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf ve şart eylediği menzili mezbûre Hadice ayda yetmiş akçe ücret ile bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi isticâr ve kabûl itmişidim hâlen hurûcumı murâd eylemeğin târîh-i kitâbdan kırk dokuz gün tamâmına değin menzil-i mezbûrî müvekkile-i merkûmeye teslîme ta‘ahhüd eyledüm didikde mukırr-ı mezbûrî cârî olan ikrârında vekîl-i mezbûr vicâhen tasdîk itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-‘işrîn min Şevvâlî’l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Resûl ibn Rıdvan, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, Veli ibn Mahmud, Veli ibn Süleyman, Ahmed ibn Abdülhayyar.

839 - 1661 (1071) İstanbul 9: 12a/3 Tescil işlemi / Registration

Kalenderhane Mahallesi sakinlerinden Mehmet’in vasisi ve dayısı olan Ebubekir, Süleyman Efendi’nin vekili Abdi Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mülkiyeti Selami Hamza Vakfı’na ait olup kullanım hakkı Mehmet’e ait olan bir ev ile bir dükkân bir yıl önceki büyük yangında yıpranmıştır. Bunların onarımı için Mehmet’in parası olmadığı gibi geçinmek için paraya gereksinimi vardır. Bu nedenle Ebubekir, söz konusu mülklerin arsasını başkasına devretmek için müzayedeye çıkarır. Yapılan müzayedeyi 7000 akçe teklif eden Süleyman Efendi kazanır. Ödemenin yapıldığını belirten Ebubekir, vakıf ev ve dükkânını Süleyman Efendi’ye verdiği söyler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Ebubekir, guardian and uncle of Mehmet, a resident of the Kalenderhane neighborhood, appears in court with Abdi Ağa, legal agent of Süleyman Efendi. Mehmet holds the usufruct rights of a house and a store belonging to the Selami Hamza Waqf. One year ago, the house and the store were destroyed in a fire. Mehmet lacks the funds for the repairs. Moreover, he needs money for his

livelihood. For these reasons, Ebubekir auctions off the property in the hope of transferring it to someone else. Süleyman Efendi wins the auction through an offer of 7000 akçe. Stating that Süleyman Efendi has made payment, Ebubekir transfers to him the waqf property. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Kalenderhâne Mahallesi'sinde sâkin Mehmed bin Rûdvan nâm ma'tûhun te'diye-i umûrî için kibel-i şer'-i mergûbdan mansûb vasîsi ve dayısı olan Ebubekir bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde işbu kitâb-ı sevâd-intisâbın sâhibi ekmelü'l-müderrisîni'l-kirâm efdalü'l-müdakkikîni'l-fihâm Süleyman Efendi ibn [boş] tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îleri olan Abdi Ağa ibn Yusuf mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Selami Hamza Vakfından olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan acem oğlanı odaları ve bir taraftan Murad Paşa Türbesi ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı günü vâki' olan harîk-i 'azîmde muhterik menzil ve dükkân 'arsası ma'tûh-ı mezbûrun tasarrufunda olup binâyâ kudreti olmaduğundan mâ'adâ nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla 'arsa-i mezkûrenin şer'an âhara ferâğî lâzım gelmeğın bundan akdem ba'de'l-izni's-şer'î 'arsa-i mezbûre beyne't-tâlibîn ve'r-râğibîn müzâyede olunup bi'l-küllîye ragebât-ı nâs münkatî'a oldukda meblağ-ı âtîde mûmâ-ileyh Efendi üzerinde karâr idüp bir akçe ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itmemeğın vesâyet-i mahkîyem hasebiyle 'arsa-i mahdûdenin hakk-ı tasarrufunı vakf-ı mezkûr mütevellîsi ma'rifeti ile yedi bin akçe bedel mukâbelesinde mûmâ-ileyh Süleyman Efendi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvûz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr yedi bin akçeyi vesâyetim hasebiyle mûmâ-ileyh Süleyman Efendi yedinden alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm 'arsa-i mezkûreyi emsâlî tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde mukîr-ı mezbûrî bi'l-vesâye cârî ve sâdır olan ikrâr-ı muharrerinde vekîl-i mezbûr Abdi Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahizâde Ahmed Efendi, Kadri Efendi el-kâdı, Ahmed Efendi el-vası, Mehmed Efendi el-kâdı, Yahya Efendi ibn Mustafa Efendi el-imâm, Ahmed Ağa ibn Abdullah

840 - 1661 (1071) İstanbul 9: 13b/4 Tescil işlemi / Registration

Hamza Fakih Mahallesi sakinlerinden olup merhum Mehmet Beşe’nin varisleri olan Müstakim, Mülayim ve Saime’nin vekili Mehmet Çavuş, merhumun vasisi Hüseyin Beşe ile birlikte mahkemedir. Merhum Mehmet Beşe, mal varlığı olan evinin satılmasını ve elde edilecek gelirden 18.500 akçesinin vakfedilmesini, kalan miktarın da mirasçılara ve cenaze masraflarına harcanmasını vasiyet etmiştir. Hüseyin Beşe de merhumun evini 30.000 akçeye satarak bunun 27.000 akçesini vakıf ve cenaze işlemlerine ayırmıştır. Mehmet Çavuş, kalan 3000 akçeyi müvekkilleri adına Hüseyin Beşe’den teslim aldığı söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Mehmet Çavuş, legal agent of Müstakim, Mülayim and Saime, heirs of the late Mehmet Beşe and residents of the Hamza Fakih neighborhood, is in court with Hüseyin Beşe, the decedent’s executor. The decedent Mehmet Beşe willed that his house be sold, 18,500 akçe of the proceeds be endowed, and the remainder be used for his funeral expenses and his heirs. Hüseyin Beşe sold the house for 30,000 akçe and kept 27,000 akçe for the waqf and funeral expenses. Mehmet Çavuş states that he received the remaining 3000 akçe from Hüseyin Beşe on behalf of his clients. The court registers his testimony.

Mahmiye-i İstanbul’da Hamza Fakih Mahallesi sâkinelerinden Müstakim bint-i Abdullah ve Mülayim bint-i Abdullah ve Sayime bint-i Abdullah taraflarından husûs-ı âti’z-zikre vekil olup mezbûrânın zâtları ma’rifet-i şer’iyye ile ‘ârifân olan Hüseyin Beşe ibn Ömer ve Ali Çelebi ibn Ahmed şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbi- te olan Mehmed Çavuş ibn Ahmed meclis-i şer’de mezbûrânın

mu'tekaları olup bundan akdem mahalle-i mezbûrede sâkin iken fevt olan Mehmed Beşe'nin vasî-yi muhtârı ve terekesine vâzî'u'l-yed olan dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin yirminci cemâ'atine mahsûs odanın hâlen odabaşısı olan işbu bâ'isü'r-rakîm Hüseyin Odabaşı ibn Murad mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr Mehmed Beşe hâl-i marazında bi-emri'llâhi te'âlâ vefât itdükde mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzirim semen-i misli ile bey' olunup semeninden on sekiz bin beş yüz akçesi vakfım olup zikr olunan odada be-her Cum'a tabh-ı ta'âm oluna ve mezbûre Müstakim'e iki bin akçe ve merkûme Sayime'ye iki bin akçe ve merkûm Mülâyim'e bin akçe virile deyü vasiyyet ve musırran fevt olmağla mezbûr Hüseyin Odabaşı zikr olunan menzili otuz bin akçeye bi'l-vesâye bey' idüp semeninden yirmi yedi bin akçesini vakf ve müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine ve beytül-mâl ve zevcesi [boş] nâm hâtunun mehr-i mü'ecceli ile rub' hissesi için harc ve sarf idüp bâkî üç bin akçe yedinde kalmışdır hâlen meblağ-ı mezbûr üç bin akçeyi vekâletim hasebiyle mezbûr Hüseyin Beşe yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz idüp bâkî iki bin akçeden mezbûrân fâriğalar olmuşlardır didikde gibbe't-tasdikî'sher'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe Çukadar, İbrahim Beşe ibn [boş], Ali ibn Ahmed, Hüseyin ibn Abdullah, Murad ibn Mehmed

841 - 1661 (1071) İstanbul 9: 16a/2 Dava / Adjudication

İstanbul'da vefat eden el-Hac Mustafa adlı kişinin mirası merhumun hür ettiği köleleri Hüseyin ile Süleyman'a kalır. Hüseyin'in kızı Fatma; Süleyman'ın oğlu Abdi ve diğer oğlu Şaban'ın vekili Hatice karşısında mahkemededir. El-Hac Mustafa hayattayken bir evini, "azat edilmiş evlatlarım eşit şekilde ortak tasarruf olsunlar" koşuluyla vakfetmiştir. El-Hac Mustafa'nın vefatının ardından Hüseyin ve Süleyman da vefat etmiştir. Söz konusu evin bir yıl önceki büyük yangında yandığını belirten Fatma, merhum babasın-

dan miras kalan 1/2 hissesini onartmak istediğini, ancak Abdi ile Şaban’ın “1/3 hisse senin, 2/3 hisse bizim” diyerek ona engel olduklarını söyler. Fatma mahkemeye kanıt olarak merhum el-Hac Mustafa’nın düzenlediği vakfiyeyi sunar. Sunulan vakfiyeyi inceleyen mahkeme, Fatma’nın yarı hissesine karışmamaları konusunda Abdi ile Şaban’ı uyarır.

The estate of the late el-Hac Mustafa, a resident of İstanbul, falls to Hüseyin and Süleyman, his manumitted slaves. Fatma, Hüseyin’s daughter, sues Abdi, one of Süleyman’s sons, and Hatice, legal agent of Şaban, Süleyman’s other son. In his lifetime, el-Hac Mustafa had endowed a house with the stipulation that his manumitted slaves would use it jointly with equal rights. Following el-Hac Mustafa’s death, Hüseyin and Süleyman, too, passed away. Noting that the house in question was destroyed in a fire one year ago, Fatma states that when she attempted to repair the half share she inherited from her father, Abdi and Şaban prevented her from doing so, claiming that she only had a third share whereas they had two thirds. Fatma presents to court el-Hac Mustafa’s waqf deed (vakfiye) to support her claim. Examining the waqf deed, the court instructs Abdi and Şaban to refrain from preventing Fatma’s use of the half share of the house.

Mahmiye-i İstanbul’da Çakır Ağa Mahallesi sükkânından olup bundan akdem vefât iden merhum el-Hâc Mustafa bin Veli nam sâhibü’l-hayrın ‘atîki Hüseyin bin Abdullah’ın sulbiyye kebîre kızı işbu râfi’atü’l-vesîka Fatma Hatun meclis-i şer’i hatîrde yine merhum-ı mezbûrın âhar ‘atîki olan Süleyman bin Abdullah’ın sulbî kebîr oğlu Abdi nam şabb emred ile mezbûr Abdi’nin karındaşı olup gâyibi anî’l-meclis olan Şaban tarafından da’va-yı âtîde redd ü cevâba vekîl-i şer’îsi olan vâlidesi Hadîce bint-i Abdullah nam hatun mahzarlarında üzerlerine da’va ve takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûr hâl-i hayâtında mahalle-i mezbûrede vaki’ ma’lûmü’l-hudûd menzîlini vakf-ı lâzım ile vakf ve habs idüp süknâsı kendiden sonra ‘utekâsına ve evlâd-ı ‘utekâsına ve evlâd-ı evlâd-ı ‘utekâsına şart idüp meşrûta-i aleyhim olanlardan veyâhud evlâd-

larından vefât idenlerin hisseleri eğer derûn-ı vakfiyede esâmîsi mestûr olan 'utekâ evlâdlarından ve eğer sâir evlâdlarından vâlid ve vâlideleri hisselerini zeker ve inâs ale's-seviyye mutasarrıf olalar ve dahi 'utekâ veya evlâdlarından bâlîniz bir kimesne kalursa cümle husûsa mutasarrıf ola deyü yedimizde olan işbu vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve makbûlün-aleyhâda musarrah ve mestûr olup ve meşrû-ı aleyhimden ekseri ve evlâdları münkariz olup ancak 'utekâdan babam mezbûr Hüseyin ile mezbûrân Abdi ve Şaban'ın babaları mezbûr Süleyman'a kalmağla ale's-seviyye mecmû-ı menzile mutasarrıflar olup ve mezbûr Süleyman dahi vefât idüp menzil-i mezbûrda olan nısf hissesi oğulları mezbûrân Abdi ve Şaban'a ve benim babam dahi vefât idüp kezâlik menzil-i mezbûrda olan nısf hissesi bana intikâl idüp bu vech üzre mutasarrıflar iken menzil-i mezbûr bin yetmiş Zilkadesinin on altıncı günü vaki olan harîk-i azîmde muhterik olmağın menzil-i mezbûrdan benim hisseme isâbet iden nısfı müceddeden imâret murâd eylediğimde vekîl-i mezbûre ile merkûm Abdi arsa-i mezbûrenin sülûsü sana ve sülûsânı bize isâbet ider deyü nısf hissemi tasarrufa mâni olurlar işbu vakfiyeye nazar olunup mücebince mezbûrân bana mu'ârazadan men' olunmak murâdımdır didikde yedlerinde olan vakfiye-i ma'mûlün-bihâyâ nazar olundıkda fi'l-vâki' kazıyye müdde'ıyye-i mezbûre Fatma'nın takrîr eylediği vech üzre olduğu mestûr olmağın mezbûrân Abdi ve vekîl-i mezbûre bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Şevvâli'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdi Çelebi bin Hüseyin, Ahmed bin Yusuf, Hasan Çelebi bin Bayram, Veli bin Mahmud, Veli bin Süleyman

842 - 1661 (1071) İstanbul 9: 17a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Davutpaşa Mahallesi sakinlerinden Mehmet Çelebi, Haydar Ağa Vakfı mütevellisi el-Hac Dilaver Ağa ve Hüseyin Beşe ile birlikte mahkemededir. Mehmet Çelebi, Haydar Ağa Vakfı'ndan altı ay önce 200 kuruş borç almıştır. Altı ayda bu borca 2000 akçe de

faiz (irbâh olarak ifade edilmiş) eklenmiştir. Mehmet Çelebi, bir evini satarak elde edilen kazançla Dilaver Ağa'ya olan borcunu ödemesi için Hüseyin Beşe'yi vekil tayin eder. Hüseyin Beşe vekâleti kabul eder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Çelebi, a resident of the Davutpaşa neighborhood, is in court with el-Hac Dilaver Ağa, mutawalli of the Haydar Ağa Waqf, and Hüseyin Beşe. Six months earlier Mehmet Çelebi took out a 200 kuruş loan from the waqf. Over six months, a 2000 akçe interest (irbâh) accrued on the initial loan. Mehmet Çelebi appoints Hüseyin Beşe as his legal agent to sell his house and settle his debt to Dilaver Ağa with the proceeds, if the need arises. Hüseyin Beşe accepts legal agency. The court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Davud Paşa Mahallesi'nde sâkin Mehmed Çelebi ibn Mirza meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahmiyye-i merkûmede vâki' merhûm Haydar Ağa Evkâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Dilaver Ağa ibn Abdurrahman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan zimmetinde iki yüz kıt'a riyâlî kebîr gurus ve bin yetmiş Recebi guresinden târîh-i kitâb Şevvâl'i gâyetine dek onı on bir iki pul hesâbı üzre on altı ayda müctemî' olan irbâhından dahi fiddî râyic fi'l-vakt iki bin akçe ki cem'an iki yüz riyâlî kebîr gurus ile iki bin akçe vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynim olup mukâbelesinde cânib-i vakfa mütevellî-i mezbûr yedinden rehin vaz' eylediğim mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Âmine Hatun ibnet-i Abdullah mülki ve bir taraftan Mehmed Beşe nâm kimesne mülki ve bir taraftan Receb Beşe ibn [boş] mülki ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd büyü't-ü müte'addidi müştemil cemî' mülk menzili semeni misli ile âhara bey' ve kabz-ı semene ve semeninden vakf-ı mezkûra ve benim olan meblağ-ı mezbûr iki yüz gurus ile iki bin akçe deynimi vakf için mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîme işbu hâzır bi'l-meclis dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin on dördüncü ağa bölüğüne mahsûs oda ahâlisinden Hüseyin Beşe bin Kurd'ı tarafımdan vekâlet-i devriye ile vekîl ve nâib eyledüm di-

dikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâ-ya ta'ahhüd itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yev-mi's-sâdis ve'l-'işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi ibn İbrahim, İsmail Çelebi ibn Mehmed, Ahmed Çelebi ibn Yusuf el-müderres, Mustafa Efendi ibn Muharrem Keşfi, Gazanfer ibn Tevekkül, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Mehmed bin Mustafa

843 - 1661 (1071) İstanbul 9: 17b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbuli Ali Efendi Vakfı'nın mütevellisi Abdülbaki Efendi'nin vekili Mehmet Çelebi, müvekkilinin yaşlandığı ve artık vakıf işlelerini yürütemediği gerekçesiyle mütevellilik görevini Salih Efendi'ye devrettiğini söyler. Vakıf parası 150 kuruş da Salih Efendi'ye teslim edilir. Salih Efendi mütevellilik görevini kabul ettiğini bildirir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Çelebi, the legal agent of Abdülbaki Efendi, mutawalli of the İstanbuli Ali Efendi Waqf, appears in court, stating that the mutawalli can no longer attend to waqf business due to old age. For this reason the aging mutawalli has transferred his office to Salih Efendi and handed over to the latter waqf money comprising 150 kuruş. Salih Efendi accepts the post. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Karagümrük kurbünde Kethüda Hatun Mahallesi'nde vâki' merhûm İstanbulî Ali Efendi Vakfı'na meşrûtiyet üzre bi'l-fi'l mütevellî olan a'lemü'l-'ulemâi'l-'izâm ef-dalü'l-fudalâi'l-fihâm yenbû'ül-fezâil metbû'u'l-efâzıl alemü'l-'ilm ve'l-hüdâ menârü'l-fazl ve't-takiy Abdülbaki Efendi ibnü'l-mevlâ el-merhûm Muzaffer Efendi husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup Esad Efendi ibn Abdurrahman ve Ömer Beşe ibn İbrahim şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mehmed Çele-

bi ibn İbrahim meclis-i şer‘-i hatîrde yine mahalle-i mezbûrede bi’l-fi’l imâm olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Salih Efendi ibn Sinan mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrun tevliyeti ve vasiyet-i ma‘mûlün-bihâsından müvekkilim mûmâ-ileyh Abdûlbaki Efendi Hazretleri’ne ba‘dehû mahalle-i mezbûra emânet-i meşrûta olup lâkin müvekkilim mûmâ-ileyh pîr ve ihtiyâr olup edâ-i hıdmete kâdir olmamağın tevliyet-i mezbûresi kendisinden ihtiyârı ile tevliyet-i mezbûra kendiden sonra meşrûta olan mezbûr Salih Efendi’ye fâriğ olup yedinde olan mâl-i vakf-ı mezbûrdan her biri yedişer dirhem gelür yüz elli riyâlî gurûş mezbûr Salih Efendi’ye def‘ ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre tessellüm ve tevliyet-i mezbûreyi havâle ve hıdmet-i lâzimesini edâya müte‘ahhid eyledi didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hafız Efendi ibn Yusuf, Halil Beşe ibn Şeyh İbrahim, Hamza Beşe ibn Bilal, Mustafa Halife el-müezzin, Hızır Efendi ibn Hasan el-müezzin, Ahmed Efendi ibn Hasan el-müezzin, Mesud Çelebi bin Abdullah, [silik]

844 - 1661 (1071) İstanbul 9: 18a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Azebler Mahallesi sakinlerinden Kerime Hatun, merhum el-Hac Mehmet’in kızı Afife’nin vasisi el-Hac İsa ile birlikte mahkemeye gelir. Kerime Hatun, mülkiyeti Ayasofya-i Kebir Vakfı’na ait olan bir mahzenin kullanım hakkını ölümünden önce el-Hac Mehmet’e 32.000 akçeye geri alabilme koşuluyla (bi-tarîki’l-vefâ) devretmiştir. Merhumun vefatından sonra Kerime, 32.000 akçeyi el-Hac İsa’ya geri ödemek ve söz konusu mahzeni tekrar kullanabilmek için dava açmıştır. El-Hac İsa, merhumun mahzeni kesin devirle (kat’î tefviz) aldığını ve hatta bu mahzene 40.000 akçe harcama yaptığını belirterek Kerime’ye karşı çıkmıştır. Ancak Kerime şahitler desteğiyle tezini kanıtlamış, davayı kazanmıştır. Bunun üzerine kimi araçlar yardımıyla iki taraf anlaşarak sulh yapmıştır.

Bu sulha göre el-Hac İsa 32.000 akçeye ek olarak Kerime'ye 30.000 akçe daha ödemeyi kabul etmiş, Kerime de önceki şartlı deviri kesin devire çevirmiştir. Şimdi Kerime, söz konusu mahzenin kullanım haklarını tamamen Afife'ye devrettiğini ve onunla bu konuda herhangi bir davaları olmadığını söyler. El-Hac İsa söylenenleri doğrular. Mahkeme de Kerime'nin bu sözlerini sicile kaydeder.

Kerime Hatun, a resident of the Azebler neighborhood, is in court with el-Hac İsa, guardian of Afife, the late el-Hac Mehmet's daughter. Before el-Hac Mehmet's death, Kerime Hatun transferred to him the usufruct rights of a cellar belonging to the Ayasofya-i Kebir Waqf for 32,000 akçe with a buy-back option (bi-tarîki'l-vefâ). After his death, Kerime Hatun filed a lawsuit to retrieve the usufruct rights of the cellar by paying back the 32,000 akçe. El-Hac İsa rejected the case, on the ground that the transfer was final (kat'î tefviz) and that the decedent spent 40,000 akçe on the cellar. Yet Kerime Hatun proved her claim through witness testimonies and won the case. Upon arbitration, the sides reached an amicable settlement. Accordingly, el-Hac İsa agreed to pay Kerime Hatun another 30,000 akçe in addition to the 32,000 akçe transfer price, and Kerime Hatun removed the buy-back option, making the transfer final. Now Kerime states that she has transferred the usufruct rights of the cellar to Afife, and that she has no further issues with her. El-Hac İsa corroborates her testimony. The court registers the testimonies.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Brusevî Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Azebler Mahallesi'nde Kerime Hatun ibnet-i Osman'ın sâkine olduğu menzile varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mezbûre Kerime Hatun ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe olduktan sonra meclis-i ma'kûd ve mezkûrda mahalle-i mezbûreye muttasıl Ayık [...] Mahallesi ahâlisinden olup bundan akdem tarîk-i hacc-ı şerîfde fevt olan el-Hâc Mehmed bin İsa el-Yesârî'nin sulbiyye kızı Afî-

fe nam sağırenin vasî-yi muhtârı olan el-Hâc İsa bin Abdülmümin nam kimesne mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüp bundan esbak icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile tasarrufımda olup mahmiyye-i mesfûrede işbu hâzır bi'l-meclis vekîl-i harcı Ali Çelebi kâyim-makâm-ı mütevellî olduğu Ayasofya-i Kebîr Vakfı'ndan Bal Kapanı'nda vâkî lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bedeli misli bin gurus olan mahzenin hakk-ı tasarrufını sağıre-i mezbûrenin babası mezbûr el-Hâc Mehmed'e hâl-i hayâtında bi-tarîki'l-vefâ otuz iki bin akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz idüp yedinde iken fevt olmağla hâlen meblağ-ı mezkûr vasî-yi mezbûra redd ve mahzen-i merkûmı teslim murâdımdır deyü da'vâ eylediğimde vasî-yi mezbûr cevâbında mahzen-i mezkûr merkûm el-Hâc Mehmed'e ferâğ-ı kat'î ile fâriğa olmuşidik hattâ müteveffâ-yı mezbûr mahzen-i mezkûr kat'î tefvîzine binâ'en imâret ve meremmetine kırk bin akçe mikdârı harc u sarf idüp mahzen-i mezkûr intikâl-i âdî ile sağıre-i mezbûreye intikâl eyledi deyü mezbûr el-Hâc Mehmed'in bi-tarîki'l-vefâ tefevvüzi ma'lûmum değildir deyü inkâr itmeğin ben dahi müdde'âmı şühûd-i udûl şehâdetleri ile vasî-yi mezbûr muvâcehesinde vech-i şer'î üze isbât idüp mahzen-i merkûm bana hükm olunmuşidi el-hâletü hâzihî beynimizde muslihûn tavassut idüp mahzen sağıre-i [mezbûre] tarafından [...] sağıre hakkında nef' ve haber mukarrer olmağın mukaddemâ el-Hâc Mehmed'in bana def' eylediği bedelden mâ'adâ vasî-yi mezbûrdan bi-tarîki's-sulh bana otuz bin dahi alıvir didiklerinde ben dahi kabz ve kabûl idüp min ba'd mahzen-i mezkûr kâyim-makâm-ı mezbûr ma'rifetiyle sağıre-i mezbûre içün vasî-yi mezbûra ferâğ-ı kat'î ile ferâğ ve tefvîz ol dahi bi'l-vesâye tefevvüz ve kabûl idüp ba'de'l-yevm zikr olunan mahzene müte'allik olan âmm-e-i de'âvî ve mutâlebât ve kâffe-i eyman-ı muhâsamâtdan ben sağıre-i mezbûrenin zimmetini ibrâ'-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât idüp vasî-yi mezbûr dahi târih-i kitâba gelince beynimizde vâkî' olan cemî' husûsa müte'allika olan da'vâdan kezâlik benim zimmetimi ibrâ' ve iskât eyledi didikde sağıre-i mezbûreyi vech-i meşrûh üze sâdır olan ikrârında vasî-yi mezbûr el-Hâc İsa bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhede tahkik idicek hakikat-i hâli mevlânâ-yı [mezbûr] mahallinde ketb ü terkîm ba'de-

hû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Ramazan ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min Şevvâli'l-mükerrem lisene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdülkâdir Efendi bin Mehmed el-imâm, Ahmed Çavuş bin Abdülbâki el-cündî, Ömer Çavuş bin Mehmed el-mübâşir, Mehmed Çavuş bin Ali, Mehmed bin Ali, el-Hâc Selim bin Cuma, el-Hâc Nimetullah bin Şahabeddin, el-Hâc İbrahim bin el-Hâc Ahmed kethüdâ-yı [...], el-Hâc Ferhad bin Abdullah, el-Hâc Yusuf bin Yahya, Hasan Çelebi bin Mehmed kâtib-i vakf-ı mezbûr, Mehmed Efendi bin Ahmed el-imâm, el-Hâc Hasan bin Hüseyin

845 - 1661 (1071) İstanbul 9: 19a/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbuli Ali Efendi Vakfı'nın nâzırı (idarecisi) olmadığından bu göreve Ali Çelebi mahkeme tarafından atanır. Ali Çelebi de nazırlık görevini gönüllü olarak yapacağına mahkemede söz verir.

The İstanbuli Ali Efendi Waqf lacks a minister (nâzır). The court appoints Ali Çelebi as its minister. Ali Çelebi promises to fill the position without pay.

Merhûm İstanbulî Ali Efendi Vakfı'nın nâzırı olmayup vakf-ı mezbûra bir nâzır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve fehm olunmağın kibel-i şer'den işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ali Çelebi ibn Abdullah nâm kimesne vakf-ı mezbûra hasbî nâzır nasb ve ta'yîn olunup ol dahi nezâret-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olunup yedine def' olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min Şevvâli'l-mükerrem lisene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hafız Efendi ibn Yusuf, Halil Beşe ibn eş-Şeyh İbrahim, Hamza Beşe ibn Bilal, Mustafa Çelebi ibn Yusuf, Receb Efendi ibn Hasan el-Hatib

846 - 1661 (1071) İstanbul 9: 19b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Mismari Şuca Mahallesi sakinlerinden Gemlikli Saliha, Sinan Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Saliha, mülkiyeti Bursa'daki bir vakfa ait olup yıllık 32 akçe kira karşılığında (mukataa) işlettiği bir bağı 3000 akçeye Sinan Beşe'ye devreder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Saliha, originally from Gemlik and now a resident of Istanbul's Mismari Şuca neighborhood, is in court with Sinan Beşe. For 3000 akçe, Saliha transfers to Sinan Beşe a vineyard belonging to a waqf in Bursa that she has been tax farming for 32 akçe per annum. The court registers the transfer.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Gemlik Kazası'na tâbi Küçük Kumla nâm karyede sâkine olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Mismari Şuca Mahallesi'nde sâkine Saliha bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Sinan Beşe ibn Hasan nâm râcil mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'arsasının senede mahmiyye-i Burusa'da Hazret-i Emir Sultan [...] şehîdü'l-'azîz Vakfı'na otuz iki akçe mukâta'a-i kadîmesi olan karye-i mezbûre hâricinde Hisarcık nâm mevzi'de vâki' bir tarafı Mehmed Dede ibn Abdülkerim bağına ve iki tarafı tarîk-ı âmma mün-tehî iki dönüm bir kıt'a mevkûf 'arsa üzerinde mevcûd olan mülk bağımı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık üç bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mezbûr Sinan Beşe'ye tarafından îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ol dahi vech-i mübeyyen üzre iştirâ ve kabûl eyledikden sonra 'arsasını vakf-ı mezbûr mütevellîsi izniyle mezbûr Sinan Beşe'ye meccânen ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin akçeyi müşterî-i mezbûr Sinan Beşe yedinden tamâmen ahz ve kabz mahallinde kabz ve tasarrufa müşterî-i mezbûr Sinan Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır 'arsa-i mevkûfe hakk-ı müfevvezidir keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis [ve'l-işrîn] min Şevvâl li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi ibn [boş] el-imâm, Mustafa Çelebi ibn Mehmed el-müezzin, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Abdi Çelebi ibn Mehmed er-râcil, Mehmed Çelebi ibn Ali el-müezzin

847 - 1661 (1071) İstanbul 9: 24a/3 Tescil işlemi / Registration

Eynebey Mahallesi sakinlerinden Mehmet, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Onuncu Yeniçeri Bölüğü için vakfedilen paranın mütevellisi Süleyman Beşe'ye 87 kuruş ve 5000 hurda akçe karşılığında satar. Bu işlemin ardından Mehmet, sattığı evi 1500 akçe'ye 6 aylığına kiralar. Mehmet'in toplam borcuna annesi ile babası kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mehmet, a resident of Eynebey neighborhood, takes out an 87 kuruş and 5000 junk (hurda) akçe loan from Süleyman Beşe, mutawalli of funds endowed for the Tenth Janissary Squad. Mehmet then rents the same house for 1500 akçe for six months. Mehmet's mother and father serve as sureties for his debt. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Büyük Lanka'da Eyne Bey Mahallesi'nde sâkin Mehmed ibn Davud meclis-i şer'-i hatîrde dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin onuncu ağa bölüğüne mahsûs oda mühimmâtıyçün mevkûf nukûda mütevellî olan Süleyman Beşe ibn Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülkümde olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdanda Ağdacı Osman Dede mülki ve bir tarafdanda Kapu Ağası Vakfı ve bir tarafdanda Hüseyin Subaşı Vakfı ve bir tarafdanda tarîk-ı 'âmma müntehi ve mahdûd ve muhterik cemî'-i mülk menzil arsası istiglal-i şer'î tarîkı üzre mütevellî-i mezbûra seksan yedi esedî gurûş ve beş bin hurda akçe ve elli riyâlî guruşa bey' ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üzre mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî tamâmen mütevellî-i merkûm yedinden alup kabz eylediğinden sonra yine menzili mahdûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbuzî'l-mer'î

târîh-i kitâbdan yüz seksen gün tamâmına dek bin beş yüz akçe ücret-i mü'eccele ile ve mev'ûde ile mütevellî-i mezbûrdan istîcâr ve tesellüm ol dahi minvâl-i muharrer üzre bana icâr ve teslim eyledi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î meblağ-ı mezbûrun cümlesine ve ücret-i merkûmeye mukırr-ı mezbûrun babası mezbûr Murad ve vâlidesi Fatıma bint-i Abdullah emr ve kabûlî hâvî kefâletle kefil olduklarında mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Zilkâ'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe el-hallâc, Mehmed ibn Ali, Mustafa Beşe er-râcil, Musa Halife el-müezzin

848 - 1661 (1071) İstanbul 9: 28b/1 Dava / Adjudication

Hasan Çelebi, kızları Fatma ve Rabia karşısında mahkemededir. Hasan Çelebi'nin merhume eşi Raziye'nin Şemsipaşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir ev konusunda Hasan Çelebi ile kızlarının arası açılmıştır. Merhume hayattayken söz konusu ev, çıkan bir yangında yıpranmış, Hasan Çelebi de 16.000 akçe harcayarak bu evi onartmıştır. Raziye'nin vefatından sonra Fatma ile Rabia'nın Şemsipaşa Vakfı mütevellisinin izni dahilinde bu evi kendisine devrettiklerini belirten Hasan Çelebi, şimdi kızlarının kendisine engel olmalarından şikâyetçi olur. Mahkeme davalı kızlara görüşlerini sorar. Davalılar söylenilenleri reddeder. Davacı Hasan Çelebi de mahkemeye getirdiği şahitler yardımıyla tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, babalarına engel olmamaları konusunda Fatma ile Rabia'yı uyarır.

Hasan Çelebi sues his daughters Fatma and Rabia. The sides are in conflict over a house that Raziye, Hasan Çelebi's late wife, rented from the Şemsipaşa Waqf. Before the decedent's death, the house was destroyed in a fire. Hasan Çelebi had the house repaired for 16,000 akçe. Following Raziye's death, Hasan Çelebi states, Fatma and Rabia transferred the house to him, with the permission of the mutawalli. He now complains that his daughters

are preventing him from using the house. Questioned by the court, the daughters reject the claim. The plaintiff Hasan Çelebi proves his testimony through witness accounts. In conclusion, the court instructs Fatma and Rabia to refrain from blocking their father from using the house.

İşbu bâ'isü'r-rakîm Hasan Çelebi ibn Hüseyin meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde Fatıma ve Rabia bint-i Mustafa mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Şemsi Paşa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da Hâce Hayreddin Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kazgancı el-Hâc İbrahim mülküne ve bir tarafı Hamide Hatun mülküne ve bir tarafı Durmuş nâm kimesne mülküne ve bir tarafı tarîk-ı hâssa müntehî menzil zevcem olup bundan akdem mahalle-i mezbûrede sâkine iken fevt olan Raziye nâm hâtunun icâre-i mu'accele ve mü'eccele [...] ile taht-ı tasarrufunda iken vefât itmekle intikâl-i 'âdî ile sadriye kebîre kızları mezbûretâna isâbet ve intikâl itmişidi lâkin mezbûre Raziye'nin huyûtunda menzil-i mezbûr muhterik olmağla 'arsa-i mezbûre üzerine mezbûre Raziye on iki bin akçe harc ve sarf idüp ve mezbûre Raziye'nin emriyle ben on altı bin akçe harc ve sarf eylediğimizden sonra mezbûre Raziye fevtinden sonra merkûmetân Fâtıma ve Rabia menzil-i mezbûrî bana vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Ömer izniyle ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz itdikden sonra müteveffâ-yı mezbûrenin terekesinden makbûzum olan cemî-i eşyâyı mezbûretâna teslim ve kasr-ı yed idüp tereke-i müteveffâ-yı mezbûreye müte'allik da'vâdan ben mezbûretânın zimmetini ibrâ' ve iskât idüp ânlar dahi müteveffâ-yı mezbûrenin masrûfı olan on iki bin akçe ile sâyir terekeden benüm zimmetimi ibrâ' ve iskât itmişler iken mu'ârazadan hâlî değillerdir su'âl olunup mu'ârazadan men' olunmaları murâdumdur didikde gıbbe's-su'âl ve 'akîbü'l-inkâr müdde-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûre sükkânından Mustafa Bey ibn Hüseyin ve Ebubekir bin Ali nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûretân Fatıma ve Rabia menzil-i mahdûd-ı mezbûrî merkûm Hüseyin Çelebi'ye müteveffâ-yı mezbûr Ömer'in izniyle bizim huzûrımız-

da ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra mezbûr Hasan Çelebi müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden makbûz olan cemî'-i eşyâdan kasr-ı yed ve mezbûretâna teslîm idüp müteveffât-ı mezbûrenin terekesine müte'allik cemî'-i da'vâdan zimmetlerini ibrâ' ve iskât idüp ânlar dahi mezbûr Hasan Çelebi'nin merkûme Raziye'nin masrûfı olan meblağ-ı mezbûr on iki bin akçe ile sâyir tereke müteveffât-ı mezbûreden zimmetini huzûrımızda ibrâ' ve iskât eylediler biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eyledüklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûretân ta'arruzdan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Zilkâ'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman ibn Bali, İsa ibn Nasib, Mehmed ibn Ramazan, Abdi ibn Hüseyin, Hasan ibn Behram

849 - 1661 (1071) İstanbul 9: 30a/1 Dava / *Adjudication*

Cedid Mesihpaşa Mahallesi sakinlerinden Rahime'nin vekili Hasan Çelebi, Rahime'nin kurduğu vakfın mütevellisi Hasan Beşe karşısında mahkemededir. Rahime, bir evini şu koşullarla vakfetmiştir: Evi hayatta iken Rahime, öldükten sonra kocası, onun ölümünden sonra da Rahime'nin soyundan gelenler kullanacaktır. Hasan Çelebi, yapılan vakfiyenin kimi İslam hukukçularına göre geçersiz olduğunu öne sürerek evin mütevelliden alınmasını ister. Hasan Beşe ise, farklı İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mahkeme Hasan Beşe'nin görüşüne katılarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hasan Çelebi, legal agent of Rahime, a resident of the Cedid Mesihpaşa neighborhood, sues Hasan Beşe, mutawalli of Rahime's waqf. Rahime endowed a house with the following stipulations. Rahime will use the house during her lifetime, to be followed

by her husband and then by her line. Based on the views of certain Islamic jurists, Hasan Çelebi claims that the waqf deed (vakfiye) is invalid; and on that ground, he wants the mutawalli to return the house. For his part, Hasan Beşe claims the waqf is valid, based on views of other Islamic jurists. Endorsing Hasan Beşe's view, the court rules that the waqf deed cannot be annulled.

El-hamdü li-veliyihî ve's-salâtü 'alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma'in emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Mesih Paşa-yı Cedit Mahallesi'nde sâkine kıdvetü'l-muhadderât Rahime bint-i Mustafa nâm hâtun tarafından vakf-ı âti'z-zikri ikrâra ve ba'dehû da'vâ-yı rücû' ve istirdâda vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Mehmed Çelebi bin Rıdvan ve Rıdvan Efendi ibn Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Hasan Çelebi ibn Hıdır meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde li-ecli't-tescîl ve li-i'âneti'l-maslaha ve't-tekmîl mütevellî nasb eylediği Hasan Beşe ibn Süleyman nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup müvekkilem merkûme Rahime Hâtun bu dünyâ-yı deniyyeye 'ayn-i itibâr ve dîde-i bîdâr ile nazar idüp ni'amı mu'arraz-ı zevâl ve mukîmi şeref-i irtihâlde idüğün zikr ve mülâhaza-i deng eyleyüp mâ-tükaddimû li-enfûsikûm min hayrin tecidûhu 'inde'llâh âyet-i kerîmesi mefhûm-ı şerîf ve mümtâz-ı münîfi hasr ve's-sadaka [...] karîne-i li'l-ma'âsî yevme yu'hazû'l-mücrimûn bi'n-nevâsî sadâsı dahî gûş-ı hûşunda cây-gîr olup efdalü hıdemât ve ahsenü hasenât fevâyid-i müstecirre ve 'avâyid-i müstakirre olan sadaka-i câriye olduğına binâ'en silk-i mülkünde münselik olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Fatıma Hâtun mülküne ve bir tarafı Ömer Çelebi mülküne ve bir tarafı Yusuf Re'is hâtunı mülküne ve bir tarafı tarîk-ı 'amma münthê bir bâb tahtânı oda kurbünde bir bâb sağır oda ve bir sofa ve kenîf ve cenîneyi müştemil menzilini hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf ve habs idüp şöyle şart eyledi ki menzil-i mezbûrda hayâtta olduğınca evvelâ kendi sâkine ve mutasarrıf ola bi-emri'llâhi 'l-meliki'l-müte'âl bu dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâyâ intikâl ve irtihâl eyledikde menzil-i mezbûrda zevci Ömer Çelebi ibn

[boş] nâm kimesne sâkin ola ba'de vefâtihî kendü evlâdı ve evlâdı evlâdı neslen ba'de neslin ve fer'an gıbbe asl sâkin olalar ba'de inkırâzi'l-evlâd ve menzil-i mezbûr hasbe'l-âde icâre-i mu'tâdi ile icâr olunup ücreti zikri mürûr iden Mesih Paşa Cami'-i Şerîfi'nde mü'ezzin olanlara meşrût olup her biri nevbetinde üçer İhlâs-ı Şerîfe ve birer Fâtîha-i Şerîfe tilâvet idüp sevâbından rûh-ı vâkıfeye ihdâ idüp menzil-i mezbûrun gallesine mutasarrıf olalar ve mürûr-ı eyyâm ile icrâ-yı şerâyit-i mezkûre te'azzür olursa menzil-i mezbûr mutlaka fukarâ-i müslimîne meşrûta ola deyü menzil-i mezbûrun fârigân 'anî's-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin sâ'ir evkâf tasarrufları gibi tasarruf eylemedikde gıbbe't-tasdik vekil-i mezbûr kelâmını semt-i rücû'a 'âtıf olup vakf-ı 'akâr egerçi imâm-ı muhtâr olan pişvâ-yı külli reh-nümâ-yı sübül İmâm-ı A'zam reh-nümâ-yı akdem ve ekrem Ebû Hanife Kûfi cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye hazretlerinin mezheb-i hatîrlerinde sahîh ve câ'ize lâkin menzil-i 'âriyetde olmağile şeref-lüzûmı câ'iz olmayup husûsan vâkıf-ı menâfi' vakfı nefesine şart eylemekle 'âlim-i Rabbânî İmâm Muhammed el-Hasen eş-Şeybânî re'y-i hatîrleri üzre vakf-ı mezbûr âna mebnâ olan şurût-ı kuyûd bâtil olup rücû' emr-i meşrû' olmağın menzil-i mezbûrun vakfiyetinden rücû' idüp kemâ-kân müvekkilemin mülküne idhâli murâdımdır didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâb-ı 'âzım olup egerçi hâli sebt olunan minvâl üzre olduğu cây-ı işkâl değildir lâkin fâzıl-ı samedânî İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-imâmî's-sânî re'y-i münîrleri üzre şart-ı mezkûr sahîh olup mevâkîf-ı mücerred vakfı[?] dimekle lüzûm ifâde idüp istirdâd muhâl olmuştur deyü reddetme imtinâ' ve husûs-ı kazıyyede fasl ve hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mevzi'-i sadr-ı kitâb tûbâ le-hû ve hüsne me'âb hazretleri dahi ol cânibine nazar ve [...] li'l-hayr olmakdan hazer idüp 'alâ kavli men-yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmunu hükm itmeğın min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu fe-men beddelehû ba'de-mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû 'ale'l-lezîne yübeddilühne inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıf 'alâ cevâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fî gurrei Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kıdvetü's-sulehâ ve'l-ekâbir Mehmed Efendi ibn Ahmed, fahrü'l-e'imme Mehmed Efendi ibn Veli, re'îsü'l-mü'ezzinîn Sefer Efendi, Rıdvan Çelebi ibn [boş] el-mü'ezzin, Mehmed Efendi ibn Ali el-müezzin fi'l-Mağrib, Mehmed ibn Rıdvan, Ali Beşe ibn Mehmed, Musili Çelebi ibn Mehmed, İbrahim Çelebi ibn Mehmed, Şaban bin Receb, Hasan Çelebi el-Kayyım, Hasan Çelebi ibn Hızır

850 - 1661 (1071) İstanbul 9: 31a/1 Tescil işlemi / Registration

Ayşe Hatun, el-Hac Ahmet Vakfı mütevellisi Mehmet Halife'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 200 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Ayşe Hatun, sattığı evi Mehmet Halife'den bir yıllığına 30 kuruşa kiralar. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Ayşe Hatun takes out a 200 kuruş mortgage (istiglal) on her house from Mehmet Halife, mutawalli of the el-Hac Ahmet Waqf. She then rents the same house from Mehmet Halife for 30 kuruş for one year. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde sâkine Ayişe Hâtun ibnet-i Fazlullah meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde el-Hâc Ahmed nâm sâhibü'l-hayrın vakfına hâlen mütevellî olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Halife ibn Mehmed el-mü'ezzin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir 'umdetü'l-'ulemâi'l-'izâm zübdetü'l-fudalâi'l-fihâm Ebussudzâde Mehmed Sadık Efendi bostanına ve bir tarafı Ahmed Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-ı hâssa ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî büyût-ı müte'addideyi müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfik iki yüz kıt'a riyâlî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl mütevellî-i mezbûr Mehmed Halife'ye bey' ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra yine menzil-i mahdûd ve mezbûrî ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târihi-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına dek otuz riyâlî guruşa mü-

tevellî-i mezbûr Mehmed Halife'den isticâr ve kabûl idüp ol dahi vech-i muharrer üzre îcâr ve tesellüm eyledi didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb [ketb] olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilka'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Mehmed, Abdülkadir Efendi ibn Mehmed, Salih Efendi ibn Muhammed, Keşfi Mustafa Efendi ibn Muharrem, Resül ibn Rıdvan, Gazanfer ibn Tevekkül

851 - 1661 (1071) İstanbul 9: 32b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Bey Vakfı'na müteveli olan Fatma'nın vasisi Yusuf Bey, Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Bey'le beraber mahkemeye başvurur. Yusuf Bey, Mehmet Efendi'nin sahip olduğu evle hemen bitişiğindeki vakıf evini, vakfa daha çok gelir getireceğini düşünerek, değiştirmeyi teklif eder. Bâb Mahkemesi nâibi (kadı vekili) olan Mehmet Efendi yanına hâssa mimarlarından birini alarak her iki evi incelemeye alır. Yapılan keşif sonucunda Mehmet Efendi'ye ait olan evin vakıf evinden daha çok gelir getireceği belirlenir. Bu konuda padişah'tan da ferman alınır. Vekil Mustafa Bey daha sonra söz konusu takastan vazgeçecek olur. Ancak mahkeme vakıf için yararlı olacağı gerekçesiyle evlerin el değiştirmesine karar verir.

Yusuf Bey, guardian of Fatma, mutawalli of the Mustafa Bey Waqf, is in court with Mustafa Bey, legal agent of Mehmet Efendi. Yusuf Bey proposes to swap the waqf house with the house of Mehmet Efendi, which is adjacent to the waqf house, on the ground that it will generate more income for the waqf. Mehmet Efendi, the assistant judge (nâib) of the Bâb Court, investigates the two houses accompanied by an imperial (hâssa) architect. The investigation reveals that Mehmet Efendi's house will generate more revenue than the waqf house. An imperial decree (ferman) approving the swap is issued. Mustafa Bey, legal agent of the homeowner, appears to want to annul the exchange. However, on the gro-

und that waqf stands to benefit from the swap, the court decides that the agreement should be implemented.

Hamd-ı mü'ebbed ve şükr-i muhalled ol hudâ-yı lâ-yezâl ve melik-i müte'âl celle 'aniş-şebîh ve'l-misâl cenâb-ı büzürg-vârına lââyık ve sezâvârdır ki tahavvül ve intikâlden zât-ı pâki 'ârî ve mülkünde tebeddül ve istibdâl gayr-ı câizdir ve salât ve selâm ol sey-yid-i enâm ve sened-i hâs u 'âmm mühr ü sipihr-i istifâ Muhammed Mustafa 'aleyhi mine's-salâti mâ-hüve'l-ezkâ ve'l-evfâ hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki şefî-i gazbân-ı ümmet ve kible-i erbâb-ı himmetdir ve ba'dehû selâm âl ve evlâd-i kirâm ve ashâb-ı emcâd-ı zevî'l-ihtirâmlarının merâkîd-ı 'aliyye ve meşâhid-i celiyyelerine ithâf olunur ki mülk-i fânîyi menzil-i bâkî ile istibdâl itmekle muhassilü'l-a'mâl olmuşlardır rıdvânü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve 'alâ men tebe'ahüm bi-ihsânin ilâ yevmî'd-dîn ve ba'd dâ'î-yi tahrîr-i vesîka ve bâdî-i tastîr-i varaka-i ânife budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Kadirga Limanı kurbünde Şehsuvâr Mahallesi'nde vâkî merhûm Mustafa Bey ibn Abdullah sâhibü'l-hayr vakf idüp ve sükenâ ve tevliyetini evlâdın şart ve ta'yîn eylediği bir taraftan mahalle-i mezbûre mü'ezzinine meşrûta menzil ve ba'zan Pâyidâr bint-i Abdullah ve Şakire bint-i Abdullah nâm hâtonlara mahsûs menzile ve iki taraftan 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî's-sübhânehû re'isü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref zevî'l-'avârif üsvetü ashâbî'l-kemâlât ve'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âde ve'l-iclâl sâhibi ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî ve'l-câhi'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî murassa'u'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtîfü'l-meliki's-samed Şâmîzâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi mülküne ve bir taraftan tarîk-ı hâssa müntehî iki bâb fevkânî oda ve karşusunda bir bâb sağır fevkânî oda ve bir bâb fevkânî oda ve altında bir bâb fevkânî oda ve bir bâb fevkânî sofa ve altında bir katı sağır kilâr ve altlarında bir âhûr ve bir kenifi müştemil menzilin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevelliyesi olan Fatıma nâm sağırenin vasî-yi şer'îsi tarafından kâim-makâm-ı mütevellî olan Yusuf Bey ibn Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde müşârün-ileyh Mehmed Efendi Hazretle-

tevellî-i mezbûr Mehmed Halife'den isticâr ve kabûl idüp ol dahi vech-i muharrer üzre îcâr ve tesellüm eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb [ketb] olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Mehmed, Abdülkadir Efendi ibn Mehmed, Salih Efendi ibn Muhammed, Keşfi Mustafa Efendi ibn Muharrem, Resül ibn Rıdvan, Gazanfer ibn Tevekkül

851 - 1661 (1071) İstanbul 9: 32b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Bey Vakfı'na mütevellî olan Fatma'nın vasisi Yusuf Bey, Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Bey'le beraber mahkemeye başvurur. Yusuf Bey, Mehmet Efendi'nin sahip olduğu evle hemen bitişiğindeki vakıf evini, vakfa daha çok gelir getireceğini düşünerek, değiştirmeyi teklif eder. Bâb Mahkemesi nâibi (kadı vekili) olan Mehmet Efendi yanına hâssa mimarlarından birini alarak her iki evi incelemeye alır. Yapılan keşif sonucunda Mehmet Efendi'ye ait olan evin vakıf evinden daha çok gelir getireceği belirlenir. Bu konuda padişah'tan da ferman alınır. Vekil Mustafa Bey daha sonra söz konusu takastan vazgeçecek olur. Ancak mahkeme vakıf için yararlı olacağı gerekçesiyle evlerin el değiştirmesine karar verir.

Yusuf Bey, guardian of Fatma, mutawalli of the Mustafa Bey Waqf, is in court with Mustafa Bey, legal agent of Mehmet Efendi. Yusuf Bey proposes to swap the waqf house with the house of Mehmet Efendi, which is adjacent to the waqf house, on the ground that it will generate more income for the waqf. Mehmet Efendi, the assistant judge (nâib) of the Bâb Court, investigates the two houses accompanied by an imperial (hâssa) architect. The investigation reveals that Mehmet Efendi's house will generate more revenue than the waqf house. An imperial decree (ferman) approving the swap is issued. Mustafa Bey, legal agent of the homeowner, appears to want to annul the exchange. However, on the gro-

und that waqf stands to benefit from the swap, the court decides that the agreement should be implemented.

Hamd-ı mü'ebbed ve şükr-i muhalled ol hudâ-yı lâ-yezâl ve melik-i müte'âl celle 'aniş-şebîh ve'l-misâl cenâb-ı büzürg-vârına lââyık ve sezâvârdır ki tahavvül ve intikâlden zât-ı pâki 'ârî ve mülkünde tebeddül ve istibdâl gayr-ı câizdir ve salât ve selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâs u 'âmm mühr ü sipihr-i ıstıfâ Muhammed Mustafa 'aleyhi mine's-salâti mâ-hüve'l-ekzâ ve'l-evfâ hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki şefî-i gazbân-ı ümmet ve kible-i erbâb-ı himmetdir ve ba'dehû selâm âl ve evlâd-i kirâm ve ashâb-ı emcâd-ı zevî'l-ihtirâmlarının merâkîd-ı 'aliyye ve meşâhid-i celiyyelerine ithâf olunur ki mülk-i fânîyi menzil-i bâkî ile istibdâl itmekle muhassılü'l-a'mâl olmuşlardır rıdvânü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve 'alâ men tebe'ahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn ve ba'd dâ'i-yi tahrîr-i vesîka ve bâdî-i tastîr-i varaka-i ânife budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Kadırga Limanı kurbünde Şehsuvâr Mahallesi'nde vâkî merhûm Mustafa Bey ibn Abdullah sâhibü'l-hayr vakf idüp ve sükenâ ve tevliyetini evlâdın şart ve ta'yîn eylediği bir taraftan mahalle-i mezbûre mü'ezzinine meşrûta menzil ve ba'zan Pâyidâr bint-i Abdullah ve Şakire bint-i Abdullah nâm hâtonlara mahsûs menzile ve iki taraftan 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî's-sübhânehû re'îsü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref zevî'l-'avârif üsvetü ashâbî'l-kemâlât ve'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âde ve'l-iclâl sâhibi ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî ve'l-câhi'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî murassa'u'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtîfü'l-meliki's-samed Şâmîzâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi mülküne ve bir taraftan tarîk-ı hâssa müntehî iki bâb fevkânî oda ve karşusunda bir bâb sağır fevkânî oda ve bir bâb fevkânî oda ve altında bir bâb fevkânî oda ve bir bâb fevkânî sofa ve altında bir katı sağır kilâr ve altlarında bir âhûr ve bir kenîfi müştamil menzilin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevelliyesi olan Fatıma nâm sağîrenin vasî-yi şer'îsi tarafından kâim-makâm-ı mütevellî olan Yusuf Bey ibn Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde müşârün-ileyh Mehmed Efendi Hazretle-

ri’nin necl-i mükerrerleri ve tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup nehc-i şer’î mukayyed üzre vekâlet-i sâbite olan ‘umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi’u’l-mehâmid ve’l-mekârim Mustafa Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ta’bîrî ‘anî’l-merâm idüp müşârün-ileyh Mehmed Efendi Hazretleri’nin mülki olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Sancakdâr Ali Ağa vereseşi mülklerine ve bir taraftan kassâblar kethüdâsı Ali Çelebi vâlidesi mülkine ve bir taraftan Fatıma Hâtun ibnet-i Hamza Çelebi mülkine ve bir tarafı tarîk-ı hâssa müntehî dâmlarına üç bâb fevkânî oda ve bir orta sofası ve dehlîzi ve fevkânî bir tahta pûşu ve iki kenîfi ve altlarında camekânî hâvî bir hammâmı ve kömür ocaklı bir matbahı ve bir su kuyusu ve iki kenifi hâvî ve çarçevesi iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve dehliz ve âhûr ve samanlığı ve âhur odası ve iki kenîfi müştemil olan mülk menzil ribh ve kıymet cihetlerinden vakf olan menzil-i mezkûrdan ekser ve evfer olup ve menzil-i mevkûf-ı mezbûr müşârün-ileyh Mehmed Efendi hisselerinin sâkin olduğu menzile muttasıl olmağla istibdâle râgib olunup beyân olunan vech üzre cânib-i vakf-ı mezbûra min külli’l-vücûh enfa’ ve evlâ olmağın ben dahi istibdâl murâdımdır kibel-i şer’den üzerlerine varılıp hakîkat müşâhede ve tahkîk olunduktan sonra istibdâle izin virilmek matlûbumdur didikde sadr-ı şerîfleri mahmiyye-i mezbûrede hâlen Bâb Mahkemesi’nde nâibü’s-şer’-i şerîf olan fahrü’l-müderrişini’l-kirâm zahrü’l-müdakkikîni’l-fihâm mevlâna Mehmed Efendi ibn Ahmed irsâl olunup ol dahi hâssa mi’mârlardan el-Hâc Hasan bin Ömer ve zeyl-i kitâb-ı sâdır ‘anî’l-irtiyâb hâl-i tahliyeti’s-sahîha ve’s-sedâdda isimleri muharrer olup ebniye ve sukûf ahvâline külli’l-şu’ûrî ve vukûfî olan müslimînden evvelâ vakf olan menzil-i mezkûrun üzerine varup ba’d-ı l-müşâhede ve’l-mesâha menzil-i mevkûf-ı mezbûrun mecmû’-ı ‘arsası bi-zirâ’i’l-binâ tûlen ve ‘arzan bi-hesâb-ı terbî’î dört yüz dört zirâ’ olup yüz seksen zirâ’ üzerinde müntehî iki bâb fevkânî oda ve kârşusunda bir bâb sağır fevkânî oda ve bir bâb fevkânî oda ve altında bir bâb fevkânî oda ve bir fevkânî sağır ve altında bir bâb fevkânî sağır kilâr ve altlarında bir âhûr ve bir kenîf ve müstakil zirâ’ı üçer yüz akçeden elli dört bin akçe ve iki yüz yirmi dört zirâ’ ‘arsa hâliyenin zirâ’ı kırkar akçeden seksen bin dokuz yüz altmış akçeye mü-

sâvî idüğü bâhir varılup ba'dehû bâ-cemî'ihim mülk olan menzil-i mezbûra varup minvâl-i mübeyyen üzre mahsûlâtını müşâhede ve mi'mâr-ı mezbûrî müşâhid eyledükde tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz yetmiş iki buçuk zirâ' olup dört yüz otuz iki buçuk zirâ' üzerinde mebnî dâhiliyyesinde üç bâb fevkânî oda ve bir orta sofa ve bir dehliz ve kayganlı tahta pûşî ve iki kenîfî ve altlarında camekânı hâvî bir hammâmı ve kömür ocaklı matbah ve bir kilar ve bir su kuyusu ve iki kenîf ve çârçebesinde iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve dehliz ve âhûr ve samanlık ve bir âhûr odası ve iki kenîf ve sakfın zirâ'ı beşer yüz akçeden iki yük on sekiz bin iki yüz elli akçe ve otuz altı zirâ' 'arsa-i hâliye zirâ'ı kırkar akçeden bin dört yüz kırk akçeye müsâvî idüğü zâhir ve müte'ayyin olup mülk olan menzil-i mezbûrun kıymeti vakıf olan menzil-i mezbûrun kıymetinden yüz elli altı bin iki yüz otuz akçe ziyâde olduğundan mâ'ada vakf-ı mezbûrun hâlâ ecr-i misli günde onar akçe ve temellük olan menzil-i mezbûrun ecr-i misli günde yirmişer akçe olmağla istibdâl câyiz ve vakfa enfa' idüğü azharu mine's-şems olduğunu mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'a ma'an ba's olan Ali bin Veli ve Zülfikar ibn Abdullah ile gelüp hakikat-i hâli ihbâr eylediklerinden sonra husûs-ı istibdâl dergâh-ı ma'delet-meâl savbına 'arz olundukda istibdâle izn-i hümayûn-ı sultânîyi nâtik emr-i şerîf-i çelîlü'l-kadr-i pâdişâhî vârid olmağın mercî-i sadr-ı kitâb-ı sıhhat-nisâb olan a'lemü 'ulemâ'-i 'izâm ekremi fudalâ'î fihâm yenbû'-ı fezâil ve me'âlî metbû'-ı efâzil ve ahâlî hazretleri fukahâ-yı ülü'l-elbâbdan istibdâl-i vakfı tecvîz iden meşâyih-i 'izâm 'aleyhim rıdvânî'l-'aliyyi'l-'allâm kulları üzerinde minvâl-i meşrûh üzerinde istibdâle izin virilmekle vakf olan menzili kâim-makâm-ı mütevellî mezbûr Yusuf Bey menzili olan menzil-i mezbûreden vekîl-i merkûm Mustafa Efendi ile mübâdele idüp mülk olan menzil vakf olup vakf olan menzil mülk olup tarafeynden kabz ve teslim bulundukdan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı küttâb vakfında istibdâl ve isti'dâl şart itmedükce sahîh olmadığına binâ-i mütevellî-i mezbûr ile beynimizde cârî olan istibdâl ve isti'dâlden bi'l-vekâle rucû' eyledüm menzil-i mevkûfa bedel virdiğim menzil memlûki ke'l-evvel müvekkilimin mülkünde redd-i murâdımdır didikde

kâ'im-makâm-ı mütevellî-i mezbûr cevâbına mutasaddî olup egerçi hâl sebt olunan minvâl üzere lâkin ketb-i mu'temedede ize'l-vâkîfu izâ şerata'l-istibdâl li-nefsihî fî aslı vakfihî yesuhhu'l-vakfe ve's-şarta emmâ bi-dûni's-şarti fakad işâra ve fî's-seyyidi'l-kebîr innehû lem temellûke'l-istibdâl ille'l-kâdî izâ re'â fîhi maslahatin mes'lesi muktezâsınca ihfâ-yı ihtiyâr ile ibtâl ve istibdâlde cânib-i vakfa menfa'ati 'azîme ve maslahat-i mühimme olduğu müte'ayyin ve mütehakkak olmuştur deyü reddeden imtinâ' idüp hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne'l-enâm [...] müşârün-ileyh hazretleri dahi vakfa menfa'at olduğu müte'ayyin olmağla istibdâl-i vakfı tecvîz iden fukahâ-yı ülü'l-elbâb kulları üzere sıhhat-i ibdâl ve istibdâle sulh eyledükde vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi bin Osman kelâm-ı semt-i vakârdan taraf-ı şikâka sarf idüp fî'l-vâkî' bi-şartı'l-maslaha ve sıhhat-i istibdâle kâdir olup lâkin sıhhat-i ma'nâsı lüzûmı [...] değildir binâ'en-'alâ zâlik benüm için bâb-ı rucû' ve istirdâd men' olmağla menzil-i mevkûfa bedel virdiğim menzil-i memlûk kemâ-kân müvekkilimin mülküne red olunmak matlûbumdur didikde kâyıy-makâm cetvel-i mezbûr havâle mensûb olup sıhhat-i ma'nâsı lüzûmı ma'lûme olmamak ıtlâk üzere değildir belki el-vâkıf izâ sahha lüzûm ve hiye[...] kirâm kulları üzere sıhhat-i lüzûmı ma'lûmemizdir deyüp red ve teslîmden imtinâ ve sâbıkâ hâkim-i müşârün-ileyh hazretlerine müterâfî'ân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh hazretleri dahi kavlı-i mezbûra binâ'en lüzûmuna dahî hükm itmekle hükm-i sâbıkını ihkâm idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûr mülk ve menzil-i memlûk-i mezbûr vakf oldu cerâ zâlik ve hurrire fî'l-yevmi's-sâdis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Efdalü müderrisîni'l-kirâm Mustafa Efendi, Mefharü'l-e'imme Abdullah Efendi ibn Resûl el-imâm, Şaban Beşe ibn Mehmed, fahrü'l[...] Mustafa Efendi, Halil Çelebi ibn Salih, Seyyid Mehmed Çelebi ibn Seyyid Nasreddin, Ahmed Efendi bin Hasan el-imâm, fahrü'l-akrân [...] ibn Abdülmennân, Ahmed Çelebi bin Musa, Ahmed Çelebi ibn Hamdi, Ali Çavuş ibn Mustafa, el-Hâc Mehmed ibn [...], Mehmed Ağa ibn Salih, Mustafa ibn Murad, Hasan Çelebi ibn Abdullah, Ali Çelebi ibn İskender ve gayruhum

852 - 1627 (1037) İstanbul 9: 33b/1 Tescil işlemi / Registration

Sultan Bayezidhan Vakfı'na ait bir zaviyede şeyh olan Abdülmecid Efendi, Mustafa Dede ile birlikte mahkemededir. Abdülmecid Efendi, kirası için vakfa yıllık 40 akçe ödediği zaviyenin arsasına mütevellî izniyle iki oda yaptırmıştır. Şimdi Abdülmecid Efendi bu odaları Mustafa Dede'ye hibe ettiğini söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Abdülmecid Efendi, a sheikh in a dervish lodge (zaviye) belonging to the Sultan Bayezidhan Waqf, is in court with Mustafa Dede. With the permission of the mutawalli, Abdülmecid Efendi has erected two rooms on the dervish lodge-owned plot that he rented from the waqf for 40 akçe per annum. He states that he has donated these two rooms to Mustafa Dede. The court registers his testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm ve mağfûrûn-leh Sultân Bayezid Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin meşâyih-i kirâmdan merhûm Şeyh Tavsî (?) Hazretleri için binâ ve vakf eylediği zâviyede hâlen şeyh olup Sivasi demekle şehîre [...] olan 'umdetü'l-müfessirîni'l-kirâm kıdvetü'l-muhaddisîn-i zevi'l-ihtirâm sultânü'l-fudâlâi'l-ârifîn burhânü'l-ulemâi'l-me'âlîn eş-şeyh Abdülmecid Efendi ibn Muharrem Efendi meclis-i şer'de hâmil-i hâze'l-kitâb fahrû's-sulehâi's-sâlikîn Mustafa Dede ibn Şaban mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp zâviye-i mezbûre arâzîsinden yine zâviye-i mezbûre haremi dâhilinde olup etrâf-ı selâseden zâviye-i mezbûre ile ve bir taraftan mahdûd olan senede kırk akçe mukâta'a ve icâre-i mu'accele ile mutasarrıf olduğum bi-hesâb-ı şatrancî üç yüz altmış zirâ 'arsa-i mevkûfeyi mütevellî-i vakf ma'rifeti ile ve hüsn-i ihtiyârım ile mezbûr Mustafa'dan yer ferâğ idüp ve 'arsa-i mezbûre üzerine izn-i mütevellî ve ma'rifet-i hâkimü's-şer'le kendü mâlîm ile kendü nefsimçün mahdûden binâ eylediğim iki bâb odayı ve bir kenîfi ve zikr olunan 'arsayı ihâta ider tahta perdeyi dahi mezbûr Mustafa Dede'ye hibe-i sahîha-i şer'iyye ile hibe ve temlîk ve ba'de't-tahliye teslim idüp ol dahi vech-i muharrer üzre

meclis-i hîbede ittihâb ve kabûl ve temellük ve tesellüm eyledi
ba'de'l-yevm 'arsa-i mezbûre ve ebniye-i mesfûreyi keyfe-mâ-yeşâ
ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı müşârün-ileyh hazret-
lerinin vech-i mübeyyen üzre sudûr iden kelimât-ı şerîfelerin el-
mukarrün lehü'l-mezbûr vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek
mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Re-
bî'ilevvel li-sene seb'a ve selâsîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü kuzâtü'l-İslâm Abdüssamed Efendi ibn eş-Şeyh Musallî
Efendi, kıdvetü'l-müderrişini'l-kirâm Mehmed Efendi ibn [boş], fah-
rû'l-müderrişini'l-kirâm Ömer Efendi ibn [boş], Mehmed Efendi ibn
Mustafa Efendi, fahrû'l-müderrişin Ahmed Çelebi ibn Yahya, fah-
rû's-sâlikin Ömer Dede ibn [boş], fahrû'l-akrân Ali Bey el-Yesârî

853 - 1661 (1071) İstanbul 9: 33b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Siyavuş Hatun, yeniçerilerin kurduğu bir vakfın mütevellisi
Mahmut Beşe'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 6000 akçeye
satar. Bu işlemin ardından Siyavuş Hatun, sattığı evi 370 akçeye
altı aylığına kiralar. Bir Müslüman Siyavuş Hatun'a kefil olur.
Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

*Siyavuş Hatun takes out a 6000 akçe mortgage (istiglal) on her
house from Mahmut Beşe, mutawalli of a janissary waqf. She then
rents the same house for 370 akçe for six months. A Muslim serves
as surety for Siyavuş Hatun. The court registers the transactions.*

Mahmiye-i İstanbul'da Tûti Latif Mahallesi'nde sâkine Siyavuş
Hatun ibnet-i Abdullah meclis-i şer'-i hatîrde dergâh-ı 'âli yeniçeri-
lerinin otuz yedi cemâ'ate mahsûs oda mühimmâtıyçün mevkûf
olan nukûda mütevellî olan Mahmud Beşe ibn Haydar mahzarın-
da ikrâr idüp mahalle-i mezbûrede vâki' Arakiyyeci Mehmed Çele-
bi mülküne ve bir tarafı mahalle-i mezbûr imâmına meşrûta men-
zil ve bir tarafı Fatıma bint-i Seydi mülki ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâs
ile mahdûd mülk menzilimi râyic fi'l-vakt altı bin akçeye istiglâl-i

şer'î tarîki üzre mütevellî-i mezbûra bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile vakf için minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen alup kabz eylediğimden sonra menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliyeti's-şer'î ve't-tekâbuzı'l-mer'î târîh-i kitâbdan yüz seksen gün tamâmına değin üç yüz yetmiş akçe ücret-i mü'eccele ile mütevellî-i mezbûrdan istîcâr ve tesellüm ol dahi minvâl-i muharrer üzre bana îcâr ve teslim eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i merkûmesine hâzır bi'l-meclis Ahmed Çavuş ibn Mustafa Çavuş emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis min Şevvâli'l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mustafa ibn Sinan, el-Hâc Musa ibn Hasan, Ali Bey el-hayyat, Korıcı Mustafa Çelebi, Mehmed Çelebi ibn Mustafa, Hasan Beşe er-râcîl, Keresteci Hacı Hamza

854 - 1661 (1071) İstanbul 9: 34a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum el-Hac Ahmet'in soyundan olup kurduğu vakfa müteveli olan Ümmühan, İbrahim Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ümmühan, vakıf mülklerinden olup Mimar Çeşmesi bölgesinde bulunan ve zamanla yıpranan bir evi, izni olmadığı için onartamadığını belirtir. Bu nedenle Ümmühan söz konusu evden geriye kalan enkazı 3500 akçe karşılığında İbrahim Çelebi'ye satar. Ayrıca Ümmühan, enkazın bulunduğu arsayı aylık 20'şer akçeden İbrahim Çelebi'ye kiralar. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Ümmühan, mutawalli of the waqf founded by the late el-Hac Ahmet, one of her ancestors, is in court with İbrahim Çelebi. The former states that she is not authorized to repair a dilapidated waqf-owned house in the Mimar Çeşmesi region. Accordingly, she sells to İbrahim Çelebi the ruins of the house for 3500 akçe. In addition, she rents the plot of the house to İbrahim Çelebi for 20 akçe per month. The court registers the transactions.

Ashâb-ı hayrâtdan merhûm el-Hâc Ahmed'in zikri câ-î vakıf menziline evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre tevliyet ve gallesine mutasarrıfa olup medîne-i Ebâ Eyyube'l-Ensârî'de Otakcılar Mahallesi'ne sâkine Ümmühan bint-i Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ül-kitâb İbrahim Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ced-düm merhûm-ı mezbûr el-Hâc Ahmed'in vakfı olup mahmiyye-i İstanbul'da Mi'mar Çeşmesi kurbünde Çukur Mahalle'de vâki' bir taraftan mahalle-i mezbûre mescidi mü'ezzinine meşrûta menzile ve bir taraftan Saraylı Hâtun ve ba'zan İbrahim Beşe mülklerine ve iki taraftan tarîk-ı hâssa müntehî vakf menzili 'arsasına binâya vakıfdan müsâ'ade ve bende dahi kudret olmamağla 'arsa-i mezbûrenin enkâzını bey' ve 'arsasını küllü şehir yirmi akçe icâre-i mü'eccele ile îcâr her vechile cânib-i vakfa enfa' vâdî olmağın tevliyet-i mahkiyem hasebiyle 'arsa-i mezbûre üzerinde olan enkâz üç bin beş yüz akçeye mezbûr İbrahim Çelebi'ye bâten bey' ve teslîm ve kabz-ı semen ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def'-i semen eyledikten sonra 'arsasını dahi küllü şehir yirmi akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr İbrahim Çelebi'ye îcâr ol dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eyledikten sonra icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzre binâya dahi izin virdüm didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi ibn Abdülfettah el-imâm, Receb Çelebi ibn Hüsamüddin el-mü'ezzin, Halil Beşe ibn Mustafa, Mehmed Beşe ibn Hüseyin, Ahmed Halife ibn Hüseyin, Şükür Beşe ibn Mehmed

855 - 1661 (1071) İstanbul 9: 34b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Cündi Mehmet Ağa'nın varislerinden eşi Rafia'nın vekili I. Hasan Efendi, II. Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Hasan'a göre merhum, Mihrimah Sultan Vakfı'na bağlı mukataalardan Rumeli'nin Terece Kazası'ndaki mukataalarını, iki yıl önce II. Hasan Efendi'ye 1.316.333 akçeye devretmiştir. II. Hasan

Efendi bunun 805.230 akçesini merhuma ödemiştir. Vekil Hasan, kalan 511.100 akçeyi II. Hasan Efendi'nin şimdi ödediğini söyler. II. Hasan Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

Hasan Efendi I, legal agent of Rafia, wife and heir of the late Cündi Mehmet Ağa, is in court with Hasan Efendi II. The legal agent Hasan I states that two years earlier the decedent had transferred to Hasan Efendi a tax farm in Rumeli's Terece District, which belonged to the Mihrimah Sultan Waqf, for 1,316,333 akçe. Hasan Efendi II paid 805,230 akçe to the decedent. The legal agent states that Hasan Efendi II has now paid him the remaining 511,100 akçe. Hasan Efendi II corroborates this testimony. The court registers the two testimonies.

Mahmiye-i İstanbul'da Sarı Bayezid Mahallesi'nde sâkin bundan akdem fevt olan Cündî Mehmed Ağa ibn Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Râfi'a bint-i Abdullah'a ve sulbiye-i sağîre kızı Fatıma'ya ve li-eb karındaşları Bayram ve Süleyman ve li-eb kız karındaşları Ayiše ve Ümmühaniye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra sağîre-i mezbûrenin vâlidesi ve kibel-i şer'den mansûbe vasîsi olan merkûme Rafi'a tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekil olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Mehmed ibn Mustafa ve el-Hâc Halil ibn İsmail şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Hasan Efendi ibn Mustafa meclis-i şer'de işbû bâ'isü'l-kitâb Hasan Efendi ibn Veli mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hayâtında Mihrimâh Sultan Evkâfı'ndan olup vilâyet-i Rumili'nde Terece Karya Kazası'nda münselik olmağla mukâta'aları taht-ı iltizâmında olmağla zikr olunan mukâta'aları mezbûr Hasan Efendi'ye on üç yük on altı bin üç yüz otuz üç akçeye bin altmış dokuz senesinde der-'uhde idüp ol dahi iltizâm ve kabûl ve zabt itdikden sonra meblağ-ı mezbûrun sekiz yük beş bin iki yüz otuz akçesini müteveffâ-yı mezbûr huyûtunda ahz ü kabz idüp bâkî beş yük on bir bin yüz üç akçeyi kable'l-ahz fevt olmağın meblağ-ı mezbûr vere-se-i mezbûrûna isâbet ve intikâl idüp lâkin mezbûrûn Bayram ve

Süleyman ve Ayiçe ve Ümmühan hisse-i şer'iiyelerini âhar terekeden istîfâ idüp ve meblağ-ı mezbûr merkûm Rafî'a ile sağîre-i mezbûreye ta'yîn ve tahsîl olunmuşidi el-hâletü hâzihî mezbûre Rafî'a Hâtun meblağ-ı mezbûr beş yük on bir bin yüz üç akçeyi asâleten ve vesâyeten merkûm Hasan Efendi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim min ba'd meblağ-ı mezbûrdan mezbûr Hasan Efendi yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tas-dîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

'Umdetü'l-a'yân İbrahim Efendi emîn-i tersâne, Yusuf Efendi ibn [boş], Mehmed Çelebi ibn Mustafa, Receb Çelebi ibn [...], Selim Bey ibn Mehmed, Ivaz Bey ibn [boş], Mehmed Bey ibn Abdullah.

856 - 1661 (1071) İstanbul 9: 35b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yakup Ağa Mahallesi sakinlerinden İbrahim Çelebi, mahallenin avarız vergisi giderlerini karşılamak amacıyla kurulan Yakup Ağa Vakfı mütevellisi el-Hac Sinan ile birlikte mahkemededir. Vakfa ait bir evde aylık 6 akçeye kiracı olduğunu belirten İbrahim Çelebi, İstanbul'da 24 Temmuz 1660 (H. 16 Zilkade 1070) tarihinde çıkan büyük yangında söz konusu evin yandığını söyler. İbrahim Çelebi, parası olmadığı için yanan evi yeniden yaptıramadığını, dolayısıyla da evin bulunduğu arsayı müteveliye teslim ettiğini belirtir. Bunun üzerine müteveli el-Hac Sinan da İbrahim Çelebi'ye bağış olarak 100 akçe verir. Ayrıca İbrahim Çelebi'nin söz konusu evden dolayı vakfa olan 2160 akçe borcunu ödediğini belirten el-Hac Sinan, vakıf adına İbrahim Çelebi'den bu paranın tekrar istenmeyeceğine kefil olduğunu söyler. Mahkeme tarafların bu sözlerini sicile kaydeder.

İbrahim Çelebi, a resident of the Yakup Ağa neighborhood, is in court with el-Hac Sinan, mutawalli of the Yakup Ağa Waqf, which was founded to cover the payment of the neighborhood's

extraordinary (avarız) tax. İbrahim Çelebi states that he was the tenant of a waqf-owned house for 6 akçe per month. The house was destroyed in the July 24, 1660 (AH 16 Zilkade 1070) great İstanbul fire. Lacking the money to rebuild the house, İbrahim Çelebi says, he returned the plot to the mutawalli. El-Hac Sinan then donated 100 akçe to İbrahim Çelebi. Confirming that İbrahim Çelebi has settled his 2160 akçe debt to the waqf, he also agrees to serve as surety that the waqf will no longer bother İbrahim Çelebi about the debt. The court registers the two testimonies.

Mahmiye-i İstanbul'da Yakub Ağa Mahallesi sâkinlerinden İbrahim Çelebi bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre avârızına mevkûfe nükûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Sinan bin Hasan nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Yakub Ağa Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede vâki' icâre-i mu'accele ve her ayda altışar akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olup bir tarafı Medîne-i Münevvere Vakfı ve bir tarafı mahalle-i mezbûre imâmına meşrût vakf menzil ve bir tarafı ulemâyâ meşrûta vakf menzil ve bir tarafı tarîk-i âmın ile mahdûd menzile mutasarrıf iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı günü harîk-i azîmde menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi'l-küllîye muhterik olup arsa sarfa kalup ve binâyâ benim kudretim olmamağla arsa-i mezbûreden hüsn-i ihtiyârımla kasr-ı yed idüp mütevellî-i mezbûr teberru'an bana yüz akçe virüp ben dahi ahz ü kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mütevellî-i mezbûr el-Hâc Sinan meclis-i mezbûrda merkûm İbrahim Çelebi mahzarında ikrâr ve itirâf idüp menzil-i mezbûr ücretinden mezbûr İbrahim Çelebi zimmetinde olan iki bin yüz altmış akçeyi ben ahz ü kabz eyledim âna meblağ-ı mezbûr taraf-ı vakıfdan talep olunursa ben dâmin ve kefil oldum didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi bin Ali el-imâm, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Mustafa Bey bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Himmet Bey bin Ebubekir, Mehmed bin Ahmed.

857 - 1661 (1071) İstanbul 9: 36a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kabil Efendi, Rabia Hatun Vakfı'na olan borcunu ödemedi. Mütevellî Mehmet Çelebi, vakfın merhumda kalan 200 kuruş alacağını Kabil Efendi'nin karısı ve çocuklarının vasisi olan Fatma'nın ödediğini söyler. Fatma söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Kabil Efendi dies without settling his debt to the Rabia Hatun Waqf. Mehmet Çelebi, mutawalli of the waqf, states that Fatma, the decedent's wife and the guardian of his children, has now paid the decedent's 200 kuruş debt. Fatma corroborates the mutawalli's testimony. The court registers the two testimonies.

Mahmiye-i İstanbul'da Rabia Hâtun Vakfı'na mütevellî olan Mehmed Çelebi ibn Mustafa meclis-i şer'î hatîrde mahmiyye-i mezbûrede Kâtib Hüsrev Mahallesi sükkânından olup bundan akdem Medine-i Münevvere'de vefât iden Kabil Efendi ibn Abdullah nâm kimesnenin evlâd-ı sığârı Salih ve İbrahim ve İsmail nâm sağırlarının tesviye-i umûrına kibel-i şer'den mansûbe vasîsi olmağıle tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'u'l-yed olan zevce-i metrûkesi râfi'î hâze'l-vesîka Fatıma bint-i Hamza mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve i'tirâf idüp mütevellîsi olduğum mâl-i vakf-ı mezbûrdan mezkûr Kabil Efendi zimmetinde her biri yedişer dirhem olmak üzere iki yüz kıt'a riyâlî kebîr gurus olup kable'l-edâ zimmetimde iken vefât itmeğîn hâlen meblağ-ı mezbûr iki yüz kıt'a riyâlî kebîr gurus işbu Fatıma tereke-i müteveffâ-yı mezkûrdan tamâmen bana teslim idüp ben dahi tevliyetim hasebiyle ahz ve kabz idüp min ba'd mâl-i vakıfıdan bir akçe ve bir habbe kalmadı didikde gıbbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilka'deti'sş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-e'imme Yusuf Efendi ibn Osman el-imâm, Yusuf Çelebi ibn Abdullah, Ali Beşe ibn Mehmed, Mehmed Bey ibn Abdullah, Mehmed ibn el-münâdî

858 - 1661 (1071) İstanbul 9: 36b/4 Tescil işlemi / Registration

Merhum Timur Bey'in, içinde iyi bir insanın oturması koşuluyla vakfettiği bir ev vardır. Söz konusu evde kadı kararıyla oturan Ali ölür. Mustafa Efendi'nin eve ihtiyacı olduğu gerekçesiyle mahkeme evin kendisine verilmesini kararlaştırır.

The late Timur Bey had endowed a house with the stipulation that a good person would live in it. Ali, who had lived in the house in accordance with a judge's permission, dies. The court assigns the house to Mustafa, who is in need of lodging.

Mahmiye-i İstanbul'da Akbıyık Mahallesi'nde vâki' merhûm Timur Bey nâm sâhibü'l-hayr vakf süknâsını bir recül-i sâliha şart eylediği bir tarafı Mustafa Ağa mülki ve bir tarafı Abdullah Çavuş mülki ve bir tarafı mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfi imâmına meş-rût menzil ve bir tarafı tarîk-ı 'âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtâ-nî büyût-ı müte'adide ve kenîfi müştemil menzile tevcîh-i hâkimü's-şer'le sulehâdan mutasarrıf olan Ali nâm kimesne fevt olup menzil-i mezbûr mahlûl olmağın işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa Efendi ibn Ahmed sulehâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Mustafa Efendi'ye tevcîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-'ulemâi'l-kirâm Mahmud Efendi, umdetü'l-müderri-sîn Ahmed Efendi, Hasan ibn Halil, Mustafa Efendi ibn Musa

859 - 1661 (1071) İstanbul 9: 37a/1 Dava / Adjudication

El-Hac Ramazan tarafından vakfedilen ve el-Hac İlyas Mahallesi'nde bulunan vakıf evinin mütevellisi Sarıca, Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Söz konusu vakıf evinin bitişiğindeki evin sahibi Hasan Ağa, Sarıca'ya kendi evi ile vakıf evini takas etmeyi önermiştir. Bu teklifi vakıf için olumlu bulan Sarıca, mahke-

meden bir keşif yapılarak takas için izin verilmesini ister. Mahkeme bir görevliyi mimar Üstad Ali ile birlikte bölgeye gönderir. Keşif sırasında bölge halkının ileri gelenleri de hazır bulunurlar. Yapılan keşif sonucunda Hasan Ağa'nın evinin vakıf evinden daha değerli olduğu anlaşılır. Bunun üzerine mahkeme takas için saraydan izin ister. Saraydan da bunu onaylayan bir ferman gelmesi üzerine takas işlemi gerçekleştirilir. Bu işlemlerden sonra Hasan Ağa, evini geri ister. Sarıca, kimi İslam hukukçularının görüşlerine göre bunun mümkün olmadığını öne sürer. Sonuç olarak Sarıca'nın tezine katılan mahkeme yapılan takastan geri dönülemeyeceğine karar verir.

Sarıca, mutawalli of a house situated in the el-Hac İlyas neighborhood and endowed by el-Hac Ramazan, is in court with Hasan Ağa, who owns the house adjacent to the waqf house. He has offered to exchange his house with that of the waqf. Thinking that the exchange would benefit the waqf, Sarıca demands an investigation and authorization for the exchange. The court sends an officer and Üstad Ali, an architect, to the region. Notables of the neighborhood witness the investigation. The investigation reveals that Hasan Ağa's house is more valuable than the waqf house. The court then seeks the Porte's permission for the exchange. Upon reception of an imperial decree (ferman) approving the exchange, the court confirms the transaction. Following the exchange, Hasan Ağa demands back his house. Based on the views of certain Islamic jurists, Sarıca claims that the transaction cannot be undone. Agreeing with Sarıca, the court decides that the exchange cannot be annulled.

El-Hamdü li'llâhi'l-Kaviyyi'l-Celîli zi'l-Celâl el-münezzeh 'ani't-tag'yîr ve't-tebdîl ve'z-zevâl ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ nebiyyihî Muhammed el-Mustafa mekârimü'l-ahlâk ve ekârimü'l-hisâl ve 'alâ âlihî ve ashâbihî'l-meb'ûsîn bi-nu'ûti'l-kemâl emmâ ba'd bu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Eğri Kapu dâhilinde el-Hâc İlyas Mahallesi'nde merhûm el-Hâc Ramazan ibn Şaban nâm sâhibü'l-hayr vakf ve süknâ-

sını evvelâ kendi nefsine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz zevcesi Nisa bint-i Mustafa nâm hâtuna ba'de ve-fâtihâ kendinin rebîbi Yusuf ibn Abdullah ba'dehû mezbûr Yusuf'un evlâdına ve evlâd-ı evlâdına şart eylediği mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı merhûm-ı mezbûrun âhar vakfına ve iki tarafı Hasan Ağa mülküne ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve dehlîz ve bir nerdübân ve bir tahtânî oda ve sofa ve dehlîz ve iki kenîf ve bir su kuyusunu müştemil mülk menzilin meşrûtiyet üzere mütevellîye olan Sarıca bint-i Yusuf meclis-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hasan Ağa ibn İbrahim mahzarında bi't-tevliye takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hasan Ağa'nın mahalle-i mezbûrede vâki' iki tarafı helvâcî odalarına ve iki tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî dâhiliyyesi bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve bir nerdübân ve sundurma ve dehlîz ve köşk ve hâricesi bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve bir bâb tahtânî oda ve bir âhur ve iki kenîfi müştemil mülk menzili binâ ve rey'-i kıymet cihetlerinden vakf-ı mezbûrdan ekser ve evfer olup menzili mevkûf-ı mezbûr merkûm Hasan Ağa'nın menziline muttasıl olmağla istibdâle râgıb olmağın beyân olunan vech üzere istibdâl cânib-i vakf-ı mezbûra min külli'l-vücûh enfa' ve evlâ olmağın benüm dahî istibdâl murâdumdur kibel-i şer'den üzerine varılıp hakikat-i hâl müşâhede ve tahkîk olunduktan sonra izin virilmek matlûbumdur didikde kibel-i şer'den Mevlana Seyyid Mehmed Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Üstâd Ali ibn Abdullah ve zeyl-i vesîkada isimleri muharrer olup ebniye ve sukûf-ı ahvâline vukûfî olan bî-garaz müslimîn ile evvelâ vakf olan menzili mezbûrun üzerine varup mütevellîye-i mesfûre ile merkûm Hasan Ağa mahzarlarında ba'de'l-müşâhede mi'mâr-ı merkûm misâha eyledikde menzili mevkûf-ı mezbûrun mecmû'ı 'arsası tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî üç yüz kırk dört zirâ' olup yüz yirmi dört zirâ' üzerinde mebnî iki bâb fevkânî oda ve isi sofa ve dehlîz ve nerdübân ve bir bâb tahtânî oda ve sofa iki kenîf ve sakfın zirâ'ı yüz ellîşer akçeden sekiz bin altı yüz akçe ve altmış beş zirâ' 'arsa-i hâliyenin zirâ'ı altmışar akçeden üç bin dokuz yüz akçeye müsâvî idüğü bâhir olup ba'dehû bâ-cem'ihim mülk olan menzili mezbûra varup minvâl-i mübeyyen üzere müştemilâtını müşâhede

ve mi'mâr-ı mezbûr misâha eyledikde mecmû'-ı 'arsası tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mesfûr üç yüz altmış altı zirâ' olup iki yüz elli üç zirâ' üzerinde mebnâ ve dâhiliyyede bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve nerdübân ve sundurma ve dehlîz ve köşk hâriciyyede bir bâb fevkânî oda ve bir bâb tahtânî oda ve bir âhûr ve kenîf ve sakfın zirâ'ı üç yüz akçeden yetmiş bin dokuz yüz akçe ve yüz on üç zirâ' arsa-i hâliyenin zirâ'ı altmış akçeden altı bin yedi yüz seksen akçeye müsâvî idüğü zâhir ve müte'ayyin olup mülk olan menzil-i mezbûrun kıymeti vakf olan menzil-i mezbûrun kıymetinden altmış bin yüz seksen akçe ziyâde olduğundan mâ'adâ vakf-ı mezbûrun hâlâ ecr-i misli günde onar akçe ve mülk olan menzil-i mezbûrun ecr-i misli günde on beşer akçe olup ve vakf için mezbûr Hasan Ağa bana seksen gurûş dahi def' ve ben dahi kabz itmekle istibdâl cânib-i vakfa enfa idüğü azharun mine'-ş-şems olduğundan merkûm Seyyid Mehmed Efendi mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî müslimîn ile bi'l-ittifâk ihbâr eyledüklerinden sonra husûs-ı mezbûr 'atebe-i 'aliyye-i sidre-misâle 'arz olundukda izn-i hümâyûn-ı sultânîyi nâtik emr-i celilü'l-kadr vârid olmağın sadr-ı kitâb-ı müstetâbda tevkî'-i refî'im vâkî' olan hâkim-i kâsım-ı fâzıl-ı 'âlim-i 'âmil-i bî-mu'âdil yenbû'u'l-fezâyil metbû'u'l-efâzıl dahi fukahâ-yı ülü'l-elbâbdan istibdâl-i vakfı tecvîz iden meşâyih-i kirâm kulları üzre ibdâl ve istibdâle izin virmekle vakf olan menzil-i mezbûr mütevellî-i mezbûra mülk olan menzil-i merkûm ile merkûm Hasan Ağa ile mübâdele idüp mülk olan menzil vakf olup vakf olan menzil mülk olup tarafeynden kabz ve tesellüm bulundukdan sonra merkûm Hasan Ağa vâkıf-ı kitâb vakfında ibdâl ve istibdâl şart itmedükçe sahîh olmadığına binâ'en mütevellî-i mezbûr ile beynlerinde cârî olan ibdâl ve istibdâlden rucû' idüp menzil-i mevkûfa bedel virdüğü menzil-i memlûki ke'l-evvel mülkûme red murâd iderüm didikde mütevellî-i mezbûr cevâba tasaddî olup eğerçi hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin kütüb-i mu'teberede inne'l-vâkıf izâ şerata'l-istibdâl li-nefsihî fî ehli vakf yesuhhu'l-vakfe ve'-ş-şart emmâ bi-dûnî'-ş-şarti fakat işâra bi's-seyri [...] innehu lem temelleke'l-istibdâl ille'l-kâdî izâ re'â fîhi maslahatin meselesi muktezâsınca ihbâr-ı ahyâr ile ibtâl ve istibdâl cânib-i vakfa menfa'at-i 'azîme ve maslahat-i 'amîme olduğu mütebeyyin ve mütehas-

sır olmuştur deyü redd ve imtinâ' idüp hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne'l-enâm bi'l-'izzi müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa men-fa'at-i 'azîme olmağla istibdâl-i vakfı tecvîz iden fukahâ-yı ülü'l-el-bâb kulları üzre sıhhat-i ibdâl ve istibdâle hükm eyledükde mer-kûm Hasan Ağa 'ayârı kelâmı bilmeden [...] tarîk-i şikâka sarf idüp fi'l-vâki' bi-şarti'l-maslaha istibdâle kâdı kâdir olup lâkin sıh-hat ma'nâ-yı lüzûmı müstelzime değildir binâ'en-'alâ zâlik benüm için bâb-ı rücû' ve istirdâd müfsid olmamağla menzil-i mevkûfa bedel virdiğim menzil-i memlûk kemâkân mülküme red olunmak matlûbumdur didikde mütevellî-i mezbûra cevâba mütesaddî olup sıhhat-i ma'nâ-yı lüzûmı müstelzime olmamak ıtlâkı üzre değildir bi-kelimetü'l-vâkıf izâ sahha lüzum beyne e'imme-i kirâm kavli-şerîfleri üzre sıhhat ve lüzûmı müstelzimedir deyüp redd ve teslim-den imtinâ' ve [...] hâkim-i müşârün-ileyh huzûrunda müterâfi'ân olunduklarında hâkim-i müşârün-ileyh hazretleri dahi mütevellî-i mezbûra binâ lüzûmunı dahi hükm itmekle hükm-i sâbıkı ihkâm idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûr mülk ve menzil-i memlûk-i mezbûr vakf oldu cerâ zâlik fî gurrei Zilka'de li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed Ağa ibn Ömer Efendi, Mehmed Ağa el-müteferrik, el-Hâc İbrahim Efendi, Fazlı Bey el-cündî, Ali Bey el-cündi

860 - 1661 (1071) İstanbul 9: 40a/2 Tescil işlemi / Registration

Abdullah Efendi, bir yeniçeri vakfı mütevellisi Sinan Bey'e evi-ni istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 1200 riyali kuruşa satar. Abdul-lah Efendi, aynı evi daha sonra vakıftan 30 aylığına 450 riyali ku-ruşa kiralar. Söz verdiği kira bedelini ödemediği durumda evin başka bir kişiye satılabileceğine Hasan Efendi kefil olur. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Abdullah Efendi takes out a 1200 riyâlî kuruş mortgage (istiglal) on his house from Sinan Bey, mutawalli of a janissary waqf. He then rents the same house from the waqf for 450 riyâlî kuruş for 30 months. Hasan Efendi serves as surety that if Abdullah

Efendi fails to pay the rent, the house can be sold to someone else. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Ördek Kasab Mahallesi'nde sâkin fahr-i kuzâtî'l-İslâm Abdullah Efendi ibn el-Hâc Nuh meclis-i şer' de dergâh-ı 'âli yeniçerilerinin altmış sekizinci cemâ'atine mahsûs oda mühimmâtıyçün mevkûf nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Sinan Bey ibn Hasan el-Yesârî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı mütevellî-i mezbûr mülküne ve bir tarafı Solak Mustafa Çelebi mülküne ve bir tarafı yeni bâğçe ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî mülk menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfik mezbûra istiglâl-i şer'î tarîki üzre bin iki yüz riyâlî guraşa bey' ve teslim ve ol dahi minvâl-i muharrer üzre mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrî tamâmen yedinden alup kabz eylediğimden sonra menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'î ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâb senesi Zilhiccesi guresinden otuz ay tamâmına değin mütevellî-i mezbûrdan dört yüz elli riyâlî guraş ücret-i mü'eccele ile isticâr ve tesellüm ol dahi minvâl-i muharrer üzre bana îcâr ve teslim eyledi didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mezbûr Abdullah Efendi meclis-i mezbûrda Hasan Efendi ibn Hamza muvâcehesinde ikrâr idüp eğer müddet-i mezbûre tamâmında meblağ-ı mezbûr ile ücret-i merkûmeyi cânib-i vakf-ı mezbûra edâ idemezsem menzil-i mahdûd-ı mezkûrî semen-i misli ile âhara bey' ve semeninden vakf-ı mezbûra olan deynimi ahz ve kabza ve semeni bana îsâle [...] vekîli mazmûnî üzre 'azl-i in'izâlden masûna vekâlet-i devriyye ile mezbûr Hasan Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâ'ib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledüm didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdemâtın edâya ta'ahhüd itmeğın mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi [boş] min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed ibn Mustafa, Mustafa ibn Hasan er-râcil, Ali ibn Hudâvirdi er-râcil, Abdurrahman Efendi ibn Nuh, el-Hâc Ail ibn Abdullah, Şahin ibn Mehmed

861 - 1661 (1071) İstanbul 9: 41b/2 Dava / Adjudication

Yeniçerilerin giderleri için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Mehmet Beşe, Todori karşısında mahkemeye çıkar. Beş yıl önce Todori'ye vakıf parasından 32.000 akçe borç verdiğini öne süren Mehmet Beşe, şimdi bu paranın alınmasını ister. Todori söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda Todori'yi uyarır.

Mehmet Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of the janissaries, sues Todori. Claiming that he gave Todori a 32,000 akçe loan from the waqf funds five years earlier, Mehmet Beşe now demands payment. Todori corroborates his testimony. In conclusion, the court instructs Todori to pay his debt.

Dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin yetmiş bir samsuncılara mahsûs oda ahâlîsi için mevkûf olan nukûda kâyım-makâm-ı mütevellî olan işbu râfi'ül-kitâb Mehmed Beşe ibn Hızır mahfil-i kazâda hayyât tâ'ifesinden Todori veled-i Vasil muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Todori'ye târih-i kitâbdan beş sene mukaddem mâl-i vakf-ı mezbûrdan râyic-fi'l-vakt otuz iki bin akçe ikrâz ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre istikrâz ve kabz ve tesellüm eylemişidi hâlen meblağ-ı bâdiyü'z-zikri mezbûr Todori'den taleb iderüm su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl merkûm Todori cevâbında kazıyye bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre olduğunu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebiyle edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Zeynelabidin Çelebi ibn Mustafa, Abdurrahman Beşe ibn Receb, Mustafa Efendi ibn Muharrem, Ali ibn Muharrem, Gazanfer ibn Tevekkül

862 - 1661 (1071) İstanbul 9: 43a/2 Dava / Adjudication

Rüstem Ağa Vakfı mütevellisi Ahmet Efendi, vakfın eski mütevellisi olup vefat eden Mehmet Çelebi'nin oğlu Ahmet Çelebi kar-

şısında mahkemededir. Vakıf parasından merhumda 122 kuruş alacak kaldığını öne süren Ahmet Efendi, merhumun terekesini elinde bulundurduğunu öne sürdüğü Ahmet Çelebi’den bu paranın alınmasını ister. Ahmet Çelebi, merhumun vakfa olan borcuyla ilgili bilgisi olmadığını belirterek merhumun terekesini elinde bulundurmadığını da sözlerine ekler. Bunun üzerine mahkeme davacı Ahmet Efendi’den kanıt ister. Mahkemeye herhangi bir kanıt sunamayan Ahmet Efendi, Ahmet Çelebi’ye yemin ettirilmesini teklif eder. Davalı Ahmet Çelebi de sözleri doğrultusunda yemin eder. Sonuç olarak mahkeme, Ahmet Efendi’yi elinde kanıt olmadan dava açmaması konusunda uyarır.

Ahmet Efendi, mutawalli of the Rüstem Ağa Waqf, sues Ahmet Çelebi, son of the late Mehmet Çelebi, former mutawalli of the same waqf. Claiming that the decedent owed the waqf 122 kuruş, Ahmet Efendi demands payment from Ahmet Çelebi, who according to him has possession of the decedent’s estate. Stating that he knows nothing about his father’s debt to the waqf, Ahmet Çelebi adds that he does not have possession of the estate. The court then asks the plaintiff Ahmet Efendi to support his case through evidence. Failing to do so, Ahmet Efendi demands that Ahmet Çelebi take an oath. The defendant Ahmet Çelebi takes an oath. In conclusion, the court instructs Ahmet Efendi to refrain from filing a lawsuit without supplementary evidence.

Mahmiye-i İstanbul’da merhûm Rüstem Ağa Vakfı’na hâlen mütevellî olan Ahmed Efendi ibn Bali mahfil-i kazâda vakf-ı mezbûra sâbıkâ mütevellî olup mahmiyye-i mezbûrede Hamâmî Muhyiddin Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mehmed Çelebi’nin sulbi kebîr oğlu Ahmed Çelebi mahzarında bi’t-tevliye üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Çelebi vakf-ı mezbûra mütevellî iken vefât eyledükde yerine ben mütevellî olmağla asl-ı mâl vakf-ı mezbûrdan olup mezbûr Mehmed Çelebi’nin makbûzı olan dört yüz seksen kıt’a riyâlî gurusdan yüz yirmi iki gurusına zimem-i müteferrikadan mezbûr Ahmed Çelebi bana gösterüp ben dahi [...] kabûl idüp bâkîsi olan [silik] kıt’a riyâlî

guruşu mezbûr Ahmed Çelebi'nin makbûzı olan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Ahmed Çelebi ma'lûmum olan meblağ-ı mezbûr yüz yirmi iki guruşu zimemden gösterüp lâkin mâ'adâ olan meblağ-ı mezbûr babam mezbûrun makbûzı olduğu ma'lûmum olmadığından gayr-ı tereke-i müteveffâ-yı mezbûra dahi vaz'-ı yed itmedüm deyü inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı 'acız idüp istihlâf itmeğin fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vaz'-ı yed itmedüğüne mezbûr Ahmed Çelebi'ye yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi te'âlâ idicek mütevellî-i mezbûr bilâ-beyyine mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-mü'ezzinîn Ahmed Efendi ibn Mahmud Efendi, Mustafa Efendi ibn el-Hâc Hüseyin Efendi, Şeyh Mustafa Efendi ibn Muharrem, Abdülkadir Efendi ibn [boş]

863 - 1661 (1071) İstanbul 9: 46b/3 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri gereksinimleri için vakfedilen paranın mütevellisi İlyas Odabaşı'nın vekili Mehmet Beşe, vakıf parasından Todori'ye verilen 32.000 akçe için daha önce kendisine dava açmış olduğunu söyler. İlyas söz konusu meblağı Todori'den geri almıştır. Mahkeme vekilin ifadesi kaydeder.

Mehmet Beşe, legal agent of İlyas Odabaşı, mutawalli of funds endowed for janissaries' needs, is in court. He states that earlier he sued Todori for his 32,000 akçe debt to the waqf. He now says that Todori has paid İlyas. The court registers the legal agent's testimony.

Dergâh-ı 'âlî dâme merce'an li'l-e'âlî yeniçerilerinin yetmiş birinci samsuncılar odasının mühimmât-ı lâzimesiyçün mevkûfe nu-

kûdun hâlen mütevellîsi olan İlyas Odabaşı tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Abdurrahman ibn Receb ve Mustafa ibn İlyas şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Beşe ibn Hızır meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü's-sifr Todori veled-i Vasil muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp müvekkilim mezbûr-ı merkûm Todori'ye ba'de müddetin akdem mâl-i vakıfıdan otuz iki bin akçe ikrâz ve teslim ol dahi iktirâz ve kabz eyledükden sonra İstofa oğlu demekle ma'rûf Yorgici veled-i Kostanti nâm zimmîye teslim itmekle meblağ-ı mezbûr ben dahi merkûm Todori'den da'vâ ve taleb itmişidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr otuz iki bin akçeyi merkûm Todori yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledüm zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâmis min Zilka'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Gazanfer ibn Tevekkül, Mehmed Beşe ibn Ramazan, Hasan ibn Behram, Resül ibn Rıdvan, Todori veled-i Vasil, Todori veled-i Taracan, Dimitri veled-i Kostanti

864 - 1661 (1071) İstanbul 9: 48a/3 Dava / *Adjudication*

Yeniçeri gereksinimleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mahmut Beşe, merhum Yusuf'un oğulları Ahmet Efendi ile Mehmet Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Yusuf'un 21 ay önce vakıftan 50 kuruş borç aldığını ve bunu ödemededen vefat ettiğini belirten davacı Mahmut Beşe, söz konusu paranın varislerden alınmasını ister. Davalı taraf söylenenleri kabul etmez. Bunun üzerine mahkeme Mahmut Beşe'den kanıt ister. Mahmut Beşe de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Son olarak mahkeme, Mahmut Beşe'den merhum Yusuf'tan hiçbir biçimde para almadığına yemin etmesini ister. O da yemin ederek davayı kazanır.

Mahmut Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of janissaries, sues Ahmet Efendi and Mehmet Beşe, sons of the late Yusuf. Stating that 21 months ago the decedent took out a 50 ku-

ruş loan from the waqf and passed away in debt, Mahmut Beşe demands payment from his heirs. The defendant heirs reject his testimony. The court then asks Mahmut Beşe to prove his claim. He does so through witness testimonies. Finally, the court asks the plaintiff Mahmut Beşe to swear under oath that he never received payment from Yusuf in any shape or form. He does so and wins the case.

Dergâh-ı ‘âlî yeniçerilerinin elli yedinci ağa bölümüne mahsûs oda ahâlisi için mevkûfe nukûdun bi’l-fi’l mütevellîsi olan râfi’ü’l-kitâb Mahmud Beşe ibn Hasan mahfil-i kazâda bundan akdem vefât iden Yusuf ibn Mehmed nâm kimesnenin verâseti sulbî kebîr oğulları Ahmed Efendi ve Mehmed Beşe’ye ve sağîr oğlu Mustafa’ya münhasıra olduğu şer’an zâhir olduğdan sonra kendi tarafından asıl ve karındaşı sağîre-i mezbûra kibel-i şer’den mansûb vasî olan mezbûr Ahmed Efendi ile mezbûr Mehmed Beşe mahzarlarında üzerlerine bi’t-tevliye da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Yusuf’a hâl-i huyûtunda târîh-i kitâbdan yirmi bir ay mukaddem mâl-i vakf-ı mezbûrdan elli ri’yâlî guruş ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabz idüp kable’l-edâ fevt olmağla zimmetinde kalmışdır su’âl olunup asl-ı mâl olan elli ri’yâlî guruş muhallefât-ı vâfiyesinden taleb iderüm su’âl olunsun didikde gıbbe’s-su’âl ve ‘akîbü’l-inkâr müdde’î-i mezbûrdan müdde’âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden olup zikri mürûr iden oda ahâlisinden Selman Beşe ibn Şaban ve Mehmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne li-ecli’s-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup fi’l-hakîka mütevellî-i mezbûr Mahmud Beşe târîh-i mezbûrda müteveffâ-yı merkûm Yusuf’a hâl-i huyûtunda mâl-i vakf-ı mezbûrdan huzûrımızda elli kıt’a ri’yâlî guruş ikrâz ve teslîm idüp ol dahi iktirâz ve kabz eyledi bizler bu husûsa bu vech üze şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde gıbbe ri’âyeti şerâyiti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olduğdan sonra mütevellî-i mezbûra meblağ-ı mezkûrı küllen ve ba’zan müteveffâ-yı mezbûrdan hâl-i huyûtunda kabz ve turuk-ı şer’iyyeden bir tarîk ile istifâ eylemediğine yemîn tekîf olundukda ol dahi ‘alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâhi te’âlâ it-

meğin mücebine meblağ-ı mezbûr elli guruş müteveffâ-yı mezbûrun muhallelât-ı vâfiyesinden mütevellî-i mezbûra edâ ve teslim merkûmân Ahmed Efendi ve Mehmed Beşe'ye tenbîh birle mâ-va-ka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Ahmed, Süleyman Beşe ibn [boş], Veli ibn Rıdvan, Abdi ibn Hüseyin, Hasan ibn Süleyman

865 - 1661 (1071) İstanbul 9: 51b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Hatice Hatun'un vakıf evine, vakıf şartnamesine aykırı olarak mütevellî olan Seyfullah görevden uzaklaştırılır ve yerine Hatice'nin kızı olan Ayşe Hatun mütevellî olarak atanır. Mahkeme bu işlemi tescil eder.

Seyfullah, who was appointed as the mutawalli of Hatice Hatun's waqf house is dismissed from office for breaching the waqf deed (vakfiye). Ayşe Hatun, Hatice's daughter, is appointed as the mutawalli in his place. The court registers the appointment.

Dârü's-saltanat-ı 'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Çıkırcı Kemal Mahallesi'nde merhûme Hadice Hatun ibnet-i Mehmed nâm sâhibü'l-hayrın lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd vakf menziline hilâf-ı şart-ı vâkıfe cânibinden mütevellî olan Seyfullah ibn Osman ref' olunup yerine evlâd-ı vâkıfeden işbu bâ'ise-tü'l-vesîka Ayşe Hâtun ibnet-i Mehmed Subaşı sadâkat ve istikâmet ile ma'rûfe ve 'ıffet ve diyânet ile mevsûfe olup her vechile tevliyet 'uhdesinden gelmeğe kâdire idüğünü sıkât-ı sahîhu'l-kelimât haber virdüğünü merkûme menzil-i mersûma kıbel-i şer'den hasbî mütevellîye nasb ve ta'ayyün olundukda ol dahi kabul ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Bali Beşe ibn Ahmed, Murad Beşe ibn Mehmed, Ahmed Efendi ibn Mehmed, Ali Çelebi ibn Mehmed Kâtib-i Meclis, İsmail Çelebi ibn İsmail, Ahmed Çelebi ibn Musa, Abdülkerim Bey ibn Memi

866 - 1661 (1071) İstanbul 9: 52a/1 Tescil işlemi / Registration

Derviş Mehmet, Kadızade Vakfı için Kuran'dan günde iki cüz okumakta ve bunun için günlük 4 akçe almaktadır. Vakıf mütevellisi Ahmet Efendi'nin cariyesinin ölümü üzerine Derviş Mehmet cenaze masraflarını kendi cebinden karşılamıştır. Daha sonra bu parayı Ahmet Efendi'den almak için ona dava açtığını ancak Ahmet Efendi'nin bunu kabul etmediğini söyler. Ardından kimi aracılar yardımıyla taraflar 5500 akçeye anlaşarak sulh yaparlar. Mahkeme sulh işlemini tescil eder.

Derviş Mehmet has been reciting two verses from the Quran daily for the Kadızade Waqf at 4 akçe per day. He states that upon the death of Ahmet Efendi's (waqf mutawalli) concubine, he himself paid for the funeral. He then sued Ahmet Efendi for payment, but the defendant declined the request. Now, upon mediation, the parties have reached an amicable settlement for 5500 akçe. The court registers the settlement.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Nuri Dede Mahallesi'nde sâkin Derviş Mehmed Çelebi ibn Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' merhûm Kadızade Mehmed Efendi Vakfı'na meşrûtiyet üzre mütevellî olan vâkıf-ı mezbûrun oğlu sâhib-i hâze'l-kitâb Ahmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan berât-i şerîf ile mutasarrıf olduğum iki cüz'-i şerîfin her birinin yevmî ikişer akçe ücret ile kı-râ'eti için ta'yîn olunan yevmî dört akçe vazîfemden bundan ak-dem yirmi dokuz ayda müctemi' olan üç bin dört yüz seksen akçe ile mezbûr Ahmed Efendi târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem [...] seferinde iken mahmiyye-i mezbûrede fevt olan mezbûr Ahmed

Efendi'nin Timurhân nâm câriye-i memlûkesinin techîz ve tekfîne harc ve sarf eylediğim yedi yüz elli akçe cem'an dört bin iki yüz otuz akçeyi Ahmed Efendi'den da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr itmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuşıdi el-hâletü hâzihî vesâtat-i muslihîn ile mezbûr Ahmed Efendi da'vâ-yı mezkûremden benimle bin beş yüz akçe üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eyledükde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr fiddî râyic fi'l-vakt akçeyi mezbûr Ahmed Efendi yedinden tamâmen alup kabz eyledüm min ba'd târîh-i kitâba gelince vazîfe-i mezkûremden ve sâ'irinden mezbûr Ahmed Efendi zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-Mü'ezzinîn el-Hâc Mustafa Efendi, Ahmed Çavuş ibn Ali el-mübâşir, Ebubekir Efendi ibn Musa el-imâm, Hüseyin Çelebi ibn Mehmed, el-Hâc Osman Çavuş ibn el-Cündi, Osman Çelebi ibn el-bevvâbü's-sultânî

867 - 1661 (1071) İstanbul 9: 52a/3 Dava / *Adjudication*

Fatma Hatun'un kurduğu vakfın mütevellisi Hüseyin Çelebi, ölen Salamon isimli Yahudi'nin eşi Semnire karşısında mahkeme dedir. Salamon'un vakıftan aylık 1230 açkeye kiraladığı bir Yahudihane kirasından vakfa toplam 30.750 akçe borcu kalmıştır. Hüseyin Çelebi, Semnire'nin söz konusu borcu daha önce şahitler huzurunda kabul etmesine karşın, şimdi ödeme yapmaya yanaşmadığını söyler. Semnire söylenilenleri reddeder. Mahkeme Hüseyin Çelebi'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlayarak davayı kazanır.

Hüseyin Çelebi, mutawalli of a waqf founded by Fatma Hatun, sues Semnire, wife of the late Salamon, a Jew. Salamon owed the waqf a total of 30,750 akçe as the accrued rent of a Jewish quarter (Yahudihane) rented from the waqf at 1230 akçe per month.

Hüseyin Çelebi states that even though she earlier admitted the debt before witnesses, Semnire now refuses to make payment. Semnire rejects his testimony. The court asks Hüseyin Çelebi to prove his claim. He does so through witness testimonies and wins the case.

Kapu Ağası Gazanfer Ağa'nın kız karındaşı Fatıma Hatun Vakfı'na kâim-i makâm-ı mütevellî olan Hüseyin Çelebi ibn Ahmed meclis-i şer' de Kalavere cemâ'atinden olup bundan akdem hâlik olan Salamon nâm yahudinin zevce-i metrûkesi olup hâlâ mahrûsa-i Galata'ya tâbi Ortaköy'de mütemekkiye Semnire bint-i İsak nâm yahudiyye mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i İstanbul'da Çelebioğlu Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd yahudihâne ayda bin iki yüz otuz akçe icâre ile hâlik-i mezbûrın tasarrufında olmağla her bir ayda bin iki yüz otuz akçeden yirmi beş ayda müctemi' olan otuz bin yedi yüz elli akçeyi sâhib-i vakfa kable'l-edâ mezbûr Salamon hâlik olup metrûkâtına zevcesi mezbûre Semnire vâzi'atü'l-yed olmağın bundan akdem huzûr-ı müsliminde ücret-i merkûmeyi mezbûre Semnire'den da'vâ ve taleb eylediğimde vech-i muharrer üzre zevci hâlik-i mezbûrın taraf-ı vakfa otuz bin yedi yüz elli akçe deyni olduğunu ikrâr dahi eylemişken hâlâ muhallefâtından taleb eyledikde edâdan imtinâ' ider suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûre Semnire zevci hâlik-i mezbûrın yahudi[-hâne] ücretinden zimmetinde otuz bin yedi yüz elli akçe müctemi' oldu deyü ikrâr eylediğin inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda 'udûl-i ricâl-i müsliminden olup mahrûsa-i Üsküdar'da Hasan Ağa Mahallesi'nde sâkin Mehmed bin Mahmud ve Yeni Câmi' kurbünde Kurşunlu odalarda sâkin Hasan bin Bayram nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olup istişhâd olundıklarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Hasan Çelebi ücret-i mezbûre otuz bin yedi yüz otuz akçeyi mezbûre Semnire'den bundan akdem bizim huzûrımızda taleb ve da'vâ eylediğinde zevci hâlik-i mezbûr Salamon zimmetinde zikr olunan yahudihâne ücretinden yirmi beş ayda müctemi' otuz bin yedi yüz akçe deynim vardır deyü ikrâr ve bizi istişhâd eyledi biz bu husûsa bu

vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde gıbbet ri’âye şerâ’itü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebince tereke-i hâlik-i mezbûrdan meblağ-ı mezbûrî edâya mezbûre Semnire’ye tenbîh-i birle mâ-va-ka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşer min Zilka’deti’s-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Ağa bin Muhzır başı, Mehmed Beşe bin Ahmed Çukadar, Mustafa Efendi ibn Muharrem, Gazanfer bin Tevekkül, Veli bin Mahmud

868 - 1661 (1071) İstanbul 9: 53a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Çelebi, İbrahim Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, bir vakıftan yıllık 720 akçeye kiraladığı, İbrahim Çavuş’un eşi Havva’nın evinin bitişiğindeki evin kullanım hakkını, 30.000 akçe karşılığında İbrahim Çavuş’a devreder. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Çelebi is in court with İbrahim Çavuş. For 30,000 akçe, Mehmet Çelebi transfers to İbrahim Çavuş the usufruct rights of a house adjacent to Havva’s (İbrahim Çavuş’s wife) house, which was rented from a waqf for 720 akçe per annum. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki’ İbni Midas (?) Mahallesi’nde sâkin Mehmed Çelebi bin İbrahim Ağa nam kimesne meclis-i şer’i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde hâfız-ı hâze’l-kitâb fahrü’l-cüyûş İbrahim Çavuş bin Abdülgani mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr İbrahim Çavuş’ın zevce-i menkûhası gâyibet-i ani’l-meclis vezîrim Havva bint-i Mehmed nam hâtunun silk-i mülk-i sıhhatinde münselik iken senede yedi yüz yirmi akçe mukâta’a ile otuz bin akçeye bâten merkûm İbrahim Çavuş’a bey’ ve teslîm ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm eylediği mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı el-Hâc Ümmühanı nam ki-

mesne mülkine ve bir tarafı Bostanzâde Mehmed Efendi mülkine ve bir tarafı Mehmed Beşe nam kimesne mülkine ve taraf-ı râbî'î ba'zan el-Hâc Mehmed nam kimesne mülki ve ba'zan tarîk-i hâssa müntehî menzilde benim aslâ alâka ve medhalim ve vechen mine'l-vücûh hakkım yokdır didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdülkâdir Efendi bin Mehmed el-imam, Mustafa Çelebi bin [boş], Mahmud Beşe bin Abdi, Ahmed Efendi bin el-müezzın, Abdullah bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Müyesser

869 - 1661 (1071) İstanbul 9: 54a/1 Dava / *Adjudication*

Merhum Hüseyin Bey'in Şehsuvar Mahallesi'ndeki vakfına mütevellî olan Ahmet Efendi, reisülküttap Şamizade Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın bitişiğindeki evinin vakfa daha çok gelir getireceğini düşünen Mehmet Efendi, bu evle vakfa ait olan evi takas etmek istemektedir. Mehmet Efendi'nin teklifini vakıf için uygun bulan Ahmet Efendi, mahkemeden bir keşif yapılmasını ve takas için izin verilmesini ister. Mahkeme saray mimarlarından Ali ile birlikte bir grup Müslümanı bölgeye inceleme yapması için gönderir. Yapılan keşif sonucunda takas işleminin vakfa yararlı olacağı anlaşılır. Bu konudaki fermanı da göz önünde bulunduran mahkeme takas işlemini onaylar. Daha sonra Mustafa Efendi, müvekkilinin takas işleminden caydığını belirterek evi geri almak ister. Ancak Ahmet Efendi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine göre yapılan takasın bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mütevellinin görüşüne katılan mahkeme, yapılan takasın bozulamayacağına karar verir.

Ahmet Efendi, mutawalli of the late Hüseyin Bey's waqf in the Şehsuvar neighborhood, is in court with Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs

(reisülküttap). Mehmet Efendi wants to exchange the waqf house with his house adjacent to the waqf house, on the ground that the latter will bring more income to the waqf. Supporting Mehmet Efendi's plan, Ahmet Efendi requests an investigation and the court's authorization for the exchange. The court appoints Ali, a palace architect, and a group of Muslims to conduct the investigation. The investigation reveals that the exchange will benefit the waqf. Taking into consideration an imperial decree (ferman) to that effect, the court authorizes the exchange. Later Mustafa Efendi demands the house back, on the ground that his client has changed his mind. Based on the views of certain Islamic jurists, Ahmet Efendi claims that the exchange cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the exchange should go through.

Hamd-i ve şükr-i muhalles ol hudâ-yı lâ-yezâl ve melik-i müteâl celle 'aniş-şebîh ve'l-misâl cenâb-ı büzürg-vârına lâ-yık ve se-zâvârdır ki tahavvül-i intikâlden zât-ı pâki 'ârî ve ve mülkünde tebeddül ve istibdâl gayr-ı cârîdir ve salât ü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss u 'âmm mihr-i sipihr-i istafâ Muhammed el-Mustafa 'aleyhi mine's-salâti mâ-hüve'l-ezkâ ve'l-evfâ hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki şefî' u usât-ı ümmet ve kible-i erbâb-ı himmetdir ve bakıyye-i nakiyye-i selâm âl ve evlâd-ı kirâm ve ashâb-ı emcâd ve zevi'l-ihtirâmıların merâkid-ı 'aliyye ve meşâhid-i celiyyelerine ithâf olunur ki mülk-i fânîyi menzil-i bâkî ile istibdâl itmekle muhassilü'l-a'mâl olmuşlardır rıdvânü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve 'alâ men tebe'ahum ilâ yevmi'd-dîn ve ba'd dâ'î-yi tahrîr-i vesîka ve bâdî-i tastîr-i varaka-i ânife budur ki dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyye'de Kadırga Limanı kurbünde Şehsüvâr Mahallesi'nde vâkı' merhûm Hüseyin Bey ibn Abdullah nâm sâhibü'l-hayr vakf ve süknâ ve tevliyetini bir recül-i 'âlim-i sâliha şart ve ta'yîn eylediği bir taraftan 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtı'r-rabbâniyye-de bi'l-fi'l reisü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref-i zevi'l-'avârif üsvet-i ashâbi'l-kemâlât ve'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâli'l-mecdi ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' câmi'u'l-me-

kârim ve'l-me'âlî merca'î'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfun bi-sunûfî'l-
'avâtîfî'l-meliki's-samed Şâmî el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa
Efendi mülküne ve bir taraftan Şakire bint-i Abdullah ve Payidar
bint-i Abdullah nâm hâtunda meşrûta olan vakıf menzile ve bir ta-
raftan cidâr-ı hısın ve bir taraftan ba'zan Hasan Çelebi ve ba'zan
Kamer Hâtun mülküne müntehî dâhiliyyesi sağır ve kebîr iki bâb
fevkânî oda ve bir sağır fevkânî kiler ve bir kenîf ve tahtânî bir bâb
oda ve mıhtıb ve bir tahtânî sofa ve kenîfi hâvî ve hâriciyyesi bir
bâb fevkânî oda ve bir bâb tahtânî sağır oda ve bir ayazmayı müş-
temil menzile 'ulemâdan olup süknâ ve tevliyetine mutasarrıf olan
Ahmed Efendi ibn Mustafa Efendi el-müezzin meclis-i şer'-i hatîr-
de müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretlerinin necl-i mükerrerme-
ri ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Mustafa Efendi el-
müderri ve İbrahim Ağa ibn Mehmed Efendi şehâdetleri ile vekâ-
leti sâbite olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid
ve'l-mekârim Mustafa Efendi mahzarında bi't-tevliye takrîr-i ke-
lâm ve bast-ı merâm idüp müvekkil-i müşârün-ileyh Mehmed
Efendi'nin mülki olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hı-
zır Bey mülküne ve bir taraftan Şaban Bey mülküne ve iki taraf-
dan tarîk-ı hâssa müntehî dâhiliyyesi iki bâb fevkânî oda ve altın-
da bir kiler ve bir matbah ve fevkânî iki sofa ve tahta-pûş ve bi'r-i
mâ ve havlıyî hâvî ve hâriciyyesi iki bâb fevkânî oda ve bir sağır
fevkânî oda ve altında bir oda ve âhur ve kenîfi müştemil olan
mülk menzil rub' ve kıymet ve metânet ve rasânet cihetlerinden
vakf olan menzil-i mezkûrdan evfer ve ekser olup ve menzil-i mev-
kûf-ı mezkûr müşârün-ileyh Mehmed'in sâkin olduğu menziline
muttasıl olmağa istibdâle râgıb olup beyân olunan vech üzre ibdâl
ve istibdâl vakf hakkında min külli'l-vücûh evlâ ve enfa' olmağın
benüm dahi istibdâl murâdumdur kıbel-i şer'den üzerlerine varılup
hakîkat-i hâl müşâhede ve tahkik olduktan sonra istibdâle izin vi-
rilmek matlûbumdur didikde savb-ı şer'den mahmiyye-i mezbûre-
de hâlen Bâb Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'-i şerîf olan fahrü'l-mü-
derrişini'l-kirâm mevlânâ Mehmed Efendi ibn Ahmed irsâl olunup
ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan Halife ibn Ömer
ve zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olup ebniye ve sukûf-ı ahvâli-
ne kemâl-i ıtlâ'-ı vukûfları olan bî-garaz müslimîn ile evvelâ men-

zil-i mevkûf-ı mezkûra varup ba'de'l-müşâhede ve'l-misâha mecmû' bi-zirâ'î'l-binâ tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı terbî'î üç yüz altı zirâ' olup iki yüz iki zirâ'ı üzerinde mebnî sağır ve kebîr iki fevkânî oda ve bir sağır fevkânî kiler ve bir fevkânî kenîf ve bir tahtânî oda ve mıhtıb ve tahtânî sofa ve kenîf ve bir fevkânî oda ve bir sağır tahtânî odanın zirâ'ı ikişer yüz altışar akçeden elli bin beş yüz akçe ve yüz dört zirâ' arsa-i hâliyenin zirâ'ı otuzar akçeden üç bin yüz yirmi akçe cem'an elli üç bin altı yüz yirmi akçe olup ba'dehû bâ-cemî'ihim menzil-i memlûk-ı mezbûra varup minvâl-i muharrer üzere müştemilâtını [...] ve mi'mâr-ı mezbûr misâha eyledükde mecmû'-ı 'arsası tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz yirmi üç zirâ' olup üç yüz on bir zirâ' üzerinde mebnî beş bâb fevkânî oda ve altında bir kiler ve bir matbah ve fevkânî iki sofa ve tahtapûş ve bi'r-i mâ ve tahtânî oda ve bir âhûr ve samanlık ve kenîfin zirâ'ı dörder yüz akçeden bir yük yirmi dört bin dört yüz akçeye ve yüz on zirâ' 'arsa-i hâliyenin zirâ'ı altışar akçeden beş bin altı yüz akçe min haysî'l-mecmû' yüz otuz bin akçeye müsâvî olup mülk olan menzilin kıymeti vakf olan menzil kıymetinden yetmiş altı bin üç yüz seksen akçe ziyâde olduğundan mâ'ada vakf menzilin hâlen ecri misli yevmî beşer akçe ve mülk menzilin ecri misli yevmî onar akçe olmakla işbu icâret vakfa evlâ ve enfa' idüğü zâhir ve müte'ayyin ve mütehakkık ve mütebeyyin olduğunı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Ali ibn Veli ve Zülfikar ibn Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp hakikat-i hâli ihbâr eylediklerinden sonra husûs-ı istibdâl dergâh-ı ma'delet-me'âlî sûyına 'arz olundukda istibdâle izn-i hümayûn-ı sultânîyi nâtik emr-i şerîf-i celîlül-kadr-i pâdişâhî vârid olmağın mevkî-i sadr-ı küttâb sıhhat-nisâb olan a'lemü'l-'ulemâî'l-'izâm ekremü'l-fudalâî'l-fihâm yenbû'u'l-fezâil ve'l-me'âlî metbû'u'l-efâzıl ve'l-e'âlî hazretleri fukahâ-i zevî'l-elbâbdan istibdâl-i vakfı tecvîz iden meşâyih-i 'izâm 'aleyhim rıdvânî'l-'aliyyî'l-'allâm kulları ibdâl ve istibdâle izin virmeğın vakf olan menzili mütevellî-i merkûm Ahmed Efendi mülk olan menzil-i mezkûr ile vekîl-i müşârün-ileyh Mustafa Efendi ile mu'âdile idüp mülk olan menzil vakf ve vakf olan menzil mülk olup tarafeynden kabz ve teslîm olundukdan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı kitâb vakfında ib-

dâl ve istibdâli şart itmedükce sahîh olmaduğına binâ'en mütevellî-i mezbûr ile beynimizde cârî olan ibdâl ve istibdâlden bi'l-vekâle rucû' eyledim menzil-i mevkûfa bedel virdiğim menzil-i memlûki ke'l-evvel müvekkilimin mülküne redd murâdımdır didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba mutesaddî olup eğerçi hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin kütüb-i mu'teberede inne'l-vâkıf izâ şerata'l-istibdâl li-nefsihî fî asli vakfihî yesuhhu'l-vakf ve's-şart ve emmâ bi-dûni's-şart fakat işâra fi's-Siyeri'l-Kebîr innehû lem-yemlûki'l-istibdâl illâ el-kâdî izâ re'â fihi maslahatin mes'elesi muktezâsınca ihbâr-ı ahyârıyla ve istibdâlde cânib-i vakfa menfa'at-i 'azîme ve maslahat-i 'amîme olduğu müte'ayyin ve mütehakkık olmuşdur deyü reddden imtinâ' idüp hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne'l-enâm bi'l-'izz müşârün-ileyh hazretleri dahi vakfa menfa'at olduğu müte'ayyin olmağla istibdâl-i vakfı tecvîz iden fukahâ-i ülü'l-elbâb kavlleri üzre sıhhat ve ibdâl ve istibdâle hükm eyledükde vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi 'inân-ı kelâmı semt-i vifâkdan taraf-ı şikâka sarf idüp fi'l-vâkı' bi-şarti'l-maslahati kâdî istibdâle kâdir olup lâkin sıhhat-i ma'nâ-yı lüzûmı müstelzime değildir binâ'en 'alâ zâlik benüm için rucû' mesned olmamağla menzil-i mevkûfa bedel virdiğim menzil-i memlûk kemâkân müvekkilimin mülküne redd olunmak matlûbumdur didikde mütevellî-i mezbûr cevâb virüp sıhhat-i ma'nâ-yı lüzûmı müstelzime olmamak ıtlâk üzre değildir belki el-vâkıfu izâ sahha lezime diyen e'imme-i kirâm kavlleri üzre sıhhat-i lüzûmı müstelzimedir deyüp redd ve teslîmden imtinâ' ve sâniyen hâkim-i mûmâ-ileyh huzûrunda müterâfi'ân olduklarından sonra hâkim-i müşârün-ileyh hazretleri dahi kavli mezbûra binâ'en lüzûmuna dahi hükm itmekle hükm-i sâbıkını ihkâm idüp min ba'd menzil-i mevkûf-ı mezkûr mülk ve menzil-i memlûk-ı mezbûr vakf oldu cerâ zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'işrîn min Zilkâ'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Nasıruddin, Sefer Ağa ibn Mustafa, Mehmed Bey ibn Abdullah, Abdullah Efendi ibn Resul, Ahmed Çelebi ibn Hasan, Mehmed Ağa ibn el-Kuşî, Şaban Bey ibn el-Cündî, Mustafa ibn Resul, Receb Bey ibn Mehmed, Hasan Ağa ibn Abdülbaki.

870 - 1661 (1071) İstanbul 9: 55a/2 Tescil işlemi / Registration

Koyun emini Mehmet Ağa'nın Mercan Ağa Mahallesi'ndeki vakfettiği yedi odanın kiracıları olan yedi Müslüman, vakıf mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Kiracılar, yedi odanın birisi için aylık 90, diğerleri için de 100'er akçe kira ödemektedirler. Bir yıl önceki büyük yangında bu odaların yıprandığını belirten kiracılar, Mehmet Çelebi'nin kiralarda bir indirim yapması karşılığında odaların onarımını üstlenebileceklerini söylerler. Mahkeme Mehmet Çelebi'ye görüşünü sorar. Mehmet Çelebi sunulan teklifi reddetmekle birlikte söz konusu odaların onarım işini vakıf parasıyla yaptıracağını söyler. Mahkeme de onun bu sözünü sicile kaydeder.

Seven Muslims, tenants of seven rooms in the Mercan Ağa neighborhood, all endowed by Mehmet Ağa, a sheep officer (koyun emini), are in court with waqf mutawalli Mehmet Çelebi. The tenants have been paying 90 akçe per month for one of the rooms, and 100 akçe per month for each of the remaining six rooms. Noting that the rooms were damaged in the big fire of a year earlier, the tenants state that they can repair the rooms if Mehmet Çelebi agrees to reduce their rent. Questioned by the court, Mehmet Çelebi rejects the offer. By the same token, he agrees to repair the rooms out of waqf funds. The court registers his testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da koyun emîni Mehmed Ağa nam sâhibü'l-hayrın mahmiyye-i mezbûrede Mercan Ağa Mahallesi'nde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd yedi bâb müte'ehhilîn odalarının müste'cirleri olan Fâtıma Hatun'ın vekîl-i şer'îsi olan babası Ebû Ahmedzâde Mehmed Efendi ve Mehmed bin Hızır ve Süleyman bin Hasan ve Mustafa bin el-Hâc Mehmed ve Habib bin Mehmed ve Ali bin Hüseyin ve el-Hâc Mustafa bin Şaban nam kimesneler meclis-i şer'-i hatîrde vakf-ı mezbûra meşrûtiyyet üzre mütevelliyeye olan Mehmed Çelebi bin Bayezid nam kimesne mahzarında her biri takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan her birimizin taht-ı tasarrufımızda olup icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve her ayda altı odası-

nın yüzer ve bir odasının doksan akçe ücret-i mü'eccelesi olan odalar bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı günü vâki' olan harîk-i kebîrde muhterik olmağın müceddeden binâ ile veyâhud icâre-i mü'eccelesin tenzîl ile her birimiz icâre-i mu'accelesine mahsûb olmak üzere odalarımızı vaz'-ı kadîmi üzere binâ ideriz didiğimizde imtinâ' ider su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında tenzîle râzı olmayup lâkin zikr olunan yedi bâb odaları yedimizde olan mâl-ı vakf-ı mezbûr ile bin yetmiş iki Muharremü'l-haramı gurresinde vaz'-ı kadîmleri üzere müceddeden binâya şürû' iderim didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

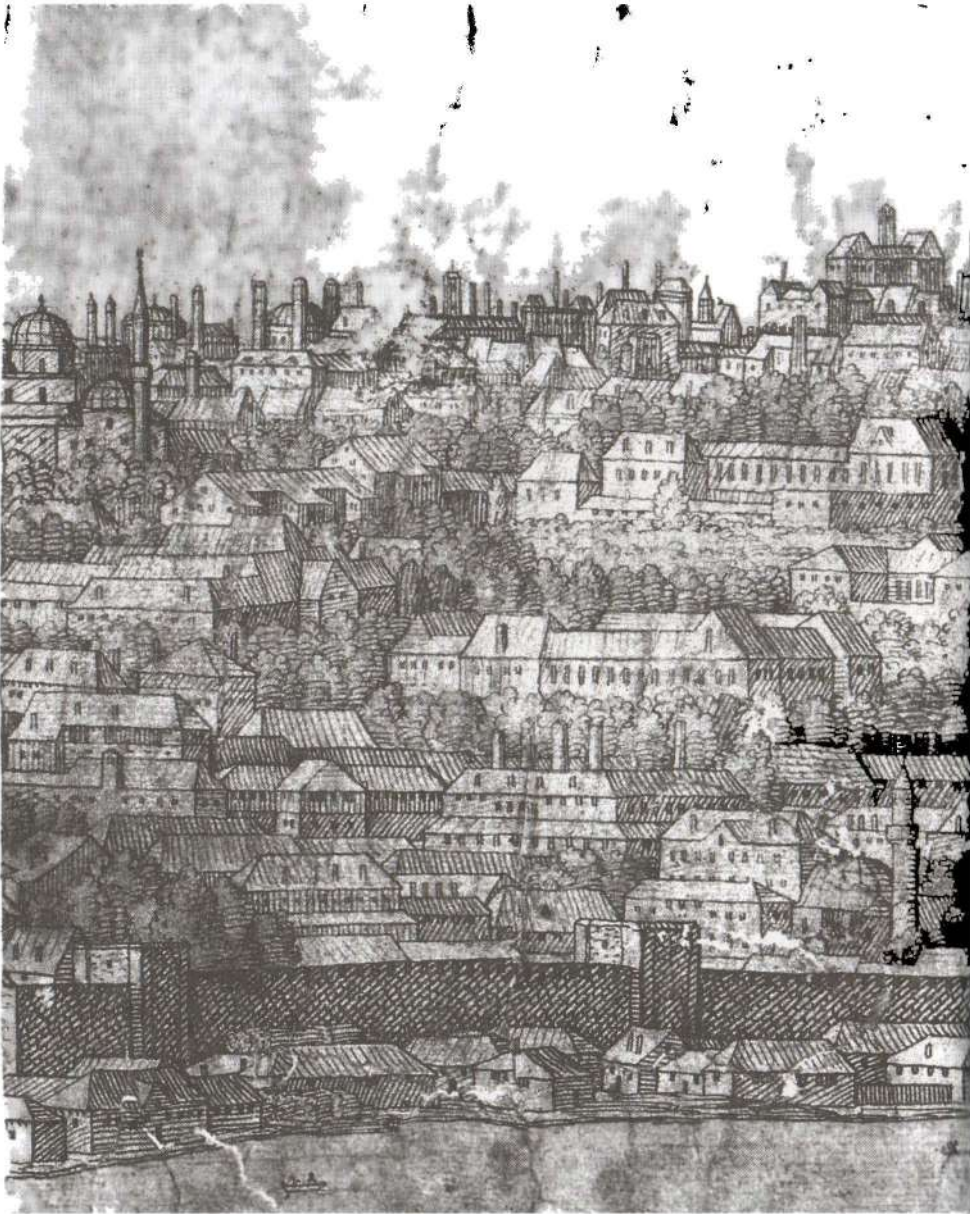
Şühûd

Mehmed Çavuş bin Musa el-mübâşir, el-Hâc Mahmud bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Ahmed Çukadar, Abdülkadir Efendi el-kâdı, Mustafa Efendi el-kâdı

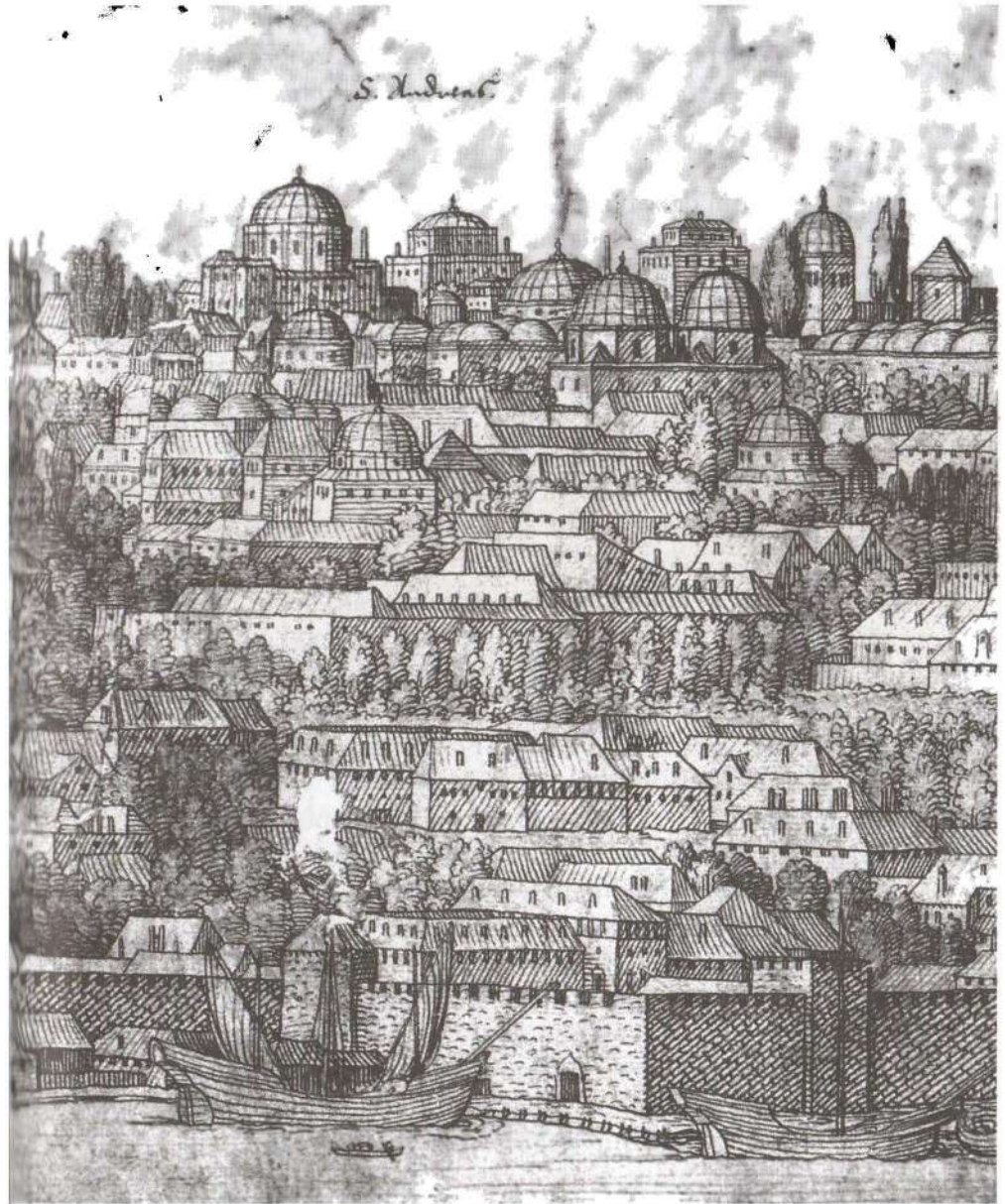
871 - 1661 (1071) İstanbul 9: 55b/3 Dava / *Adjudication*

Mehmet Ağa Vakfı mütevellisi Hatice Hatun'un vekili Mehmet Çelebi, el-Hac Mustafa karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi'ye göre el-Hac Mustafa'nın vakfa bir oda kirasından 650 akçe borcu vardır. Mahkeme el-Hac Mustafa'ya görüşünü sorar. Borcunu kabul eden el-Hac Mustafa, ödemeyi Mehmet Çelebi'nin gönderdiği Ali'ye yaptığını öne sürer. Mehmet Çelebi, parayı alması için Ali'yi gönderdiğini kabul etmez. Bunun üzerine mahkeme el-Hac Mustafa'dan tezini kanıtlamasını ister. El-Hac Mustafa kanıt için mahkemeden ek süre ister. Sonuç olarak mahkeme, el-Hac Mustafa'ya istediği süreyi vererek davayı erteler.

Mehmet Çelebi, legal agent of Hatice Hatun, mutawalli of the Mehmet Ağa Waqf, sues el-Hac Mustafa. According to Mehmet Çelebi, el-Hac Mustafa owes the waqf 650 akçe for the unpaid rent of a waqf room. Questioned by the court, el-Hac Mustafa admits the debt. However, he claims, he made payment to Ali, a collector

Melchior Lorichs'in 16. yüzyıla ait İstanbul panoramasından Gül Camisi ve civarını gösteren son paftadan ayrıntı.

The Gül Mosque and surrounding neighborhood from Melchior Lorichs' sixteenth-century panorama of Istanbul.

sent by Mehmet Çelebi. Mehmet Çelebi denies that he sent Ali to collect the debt. The court then asks el-Hac Mustafa to prove his claim. He requests an extension to bring evidence. Granting el-Hac Mustafa the requested extension, the court postpones the case.

Mahmiye-i İstanbul’da vâki‘ merhûm Mehmed Ağa Vakfı’na meşrûtiyet üzre mütevellîye olan Hadice Hâtun ibnet-i Mehmed Ağa tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ‘ârifân olan Mahmud Çavuş ibn Musa ve Mustafa Efendi ibn Halil şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan bâ’isü’r-rakîm Mehmed Çelebi ibn Bayezid meclis-i şer’-i hatîrde el-Hâc Mustafa ibn Şaban mahzarında da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup Mercan Ağa Mahallesi’nde vâki‘ vâkîfına intimâ ile tahdîdden müstağnî icâre-i mu’accele ve mü’eccele ile tasarruf olunan yedi bâb müte’ehhilin odalarının birisi mezbûr el-Hâc Mustafa’nın tasarrufunda olup be-her mâh yüzer akçe icâre-i mü’eccelesinden zimmetinde müctemi‘ olan altı buçuk aylık altı yüz elli akçeyi vakf için bi’l-vekâle taleb iderüm su’âl olunsun didikde gıbbe’s-su’âl mezbûr el-Hâc Mustafa cevâbında fi’l-hakîka icâre-i mü’eccele-i merkûmeden zimmetinde altı yüz elli akçe olduğunu ikrâr lâkin vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi meblağ-ı mezkûr tarafından kabza irsâl eylediği Ali nâm kimesneye def‘ ve teslîm ol dahi kabz eyledi deyücek ‘akîbü’l-istintâk vekîl-i mezbûr merkûm Ali’yi meblağ-ı mezkûr kabza irsâlini inkâr itmeğin mezbûr el-Hâc Mustafa’dan kabza irsâle tenbîh taleb olundukda gıbbe’l-istimhâl mehl-i şer’î ile imhâl olundukda mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin min Zilka’deti’s-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdi ibn Hüseyin, Şükür Bey ibn Mustafa, Gazanfer ibn Tevek-
kûl, Veli ibn Mahmud, Resul ibn Rıdvan

872 - 1661 (1071) İstanbul 9: 56a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gül Camisi Mahallesi sakinlerinden Fatma Hatun’un eşi ve vekili olan Ahmet Beşe, Hafız Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye

gelir. Fatma ile Mehmet Çelebi'nin Şeyh Ebülvefa Mahallesi'ndeki bir vakıf arsası üzerinde ortak bir evleri vardır. Söz konusu ev bir yıl önceki büyük yangında yanmıştır. Ahmet Beşe, Fatma'nın bu evden geriye kalan enkazdaki dörtte üç hissesini Mehmet Çelebi'ye 14.000 akçeye satar. Bu işleme ek olarak Ahmet Beşe, Fatma'nın arsadaki dörtte üç hissesini de mütevellî izniyle yine Mehmet Çelebi'ye devreder. Mahkeme yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Ahmet Beşe, husband and legal agent of Fatma Hatun, a resident of the Gül Camisi neighborhood, is in court with Hafız Mehmet Çelebi. Fatma and Mehmet Çelebi jointly own a house in the Şeyh Ebülvefa neighborhood, built on a waqf-owned plot. One year ago, the house was destroyed in a fire. For 14,000 akçe, Ahmet Beşe sold to Mehmet Çelebi Fatma's three-quarters share in the ruins of the house. In addition, he transferred to Mehmet Çelebi her three-quarters share in the plot, with the permission of the mutawalli. The court registers the transactions.

Kable'l-harîk mahmiyye-i İstanbul'da Şeyh Ebü'l-Vefa sâkinlerinden olup mahmiyye-i mezbûrede Gül Cami-i Şerîfi Mahallesi'nde sâkine Fatıma bint-i el-Hâc Mehmed nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifân Yusuf ibn Elvân ve Mehmed ibn İskender nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan zevci Ahmed Beşe ibn Yakub meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Hafız Mehmed Çelebi ibn [boş] mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Fatıma'nın zikr olunan Şeyh Ebü'l-Vefa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Halil Şorbacı menziline ve bir tarafı İmam Ahmed Efendi menziline ve iki tarafı tarîk-ı 'âmım ile mahdûd ve müntehî fevkânî ve tahtânî büyü-tü müte'addideyi müştemil menzilin ve 'arsasının dört sehinden üç sehmi müvekkilem mezbûre Fatıma'nın olup ve bir sehmi mezbûr Hafız Mehmed Çelebi'nin olup bin yetmiş Zilka'de'sinin on altıncı günü vâki' olan harîk-i 'azîmde muhterik olmağın menzil-i mezbûrun dört sehinden üç sehimi mülk nukzını müvekkilem mezbûre Fatıma Hâtun merkûm Mehmed Çelebi'ye fiddî râyic fi'l-vakt on

dört bin akçeye bâten bey' ve teslîm idüp ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl ve meblağ-ı mezbûr on dört bin akçeyi mezbûr Hafız Mehmed Çelebi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledükden sonra 'arsanın dahi zikri mürûr iden dört sehimden üç sehim hissesini müvekkilem mezbûre Fatıma Hâtun mezkûr Hafız Mehmed Çelebi'ye ma'rifet-i mütevellî ile meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm zikri mürûr iden menzilin nukzında ve 'arsasında müvekkilem mezbûrenin kat'â 'alâka ve medhali kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Ahmed Çelebi ibn Mahmud, Resûl ibn Rıdvan, Şükrullah ibn Mustafa, Gazanfer ibn Tevekkül, Veli ibn Mahmud, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, Ali ibn Durmuş

873 - 1661 (1071) İstanbul 9: 57a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Vefat eden I. Mustafa Efendi'nin mirası eşi Hatice ile çocuklarına kalır. Merhumun oğullarından Ahmet, kardeşleri adına vekâleten II. Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye çıkar. Ahmet'e göre merhum, hayattayken sahip olduğu vakıf evini, vakfa daha yararlı olacağı gerekçesiyle II. Mustafa Efendi'nin eviyle takas etmiştir. I. Mustafa Efendi'nin ölümü üzerine Ahmet, merhumun eski vakıf evine onarım için 30.000 akçe harcama yaptığını ileri sürerek, bu parayı evin şimdiki sahibi II. Mustafa Efendi'den istemiştir. Ahmet, söz konusu evin onarımdan önceki keşfine ilişkin hücceti de mahkemeye sunmuştur. Şimdi ise II. Mustafa Efendi'nin onarım için harcanan 30.000 akçeyi ödediğini söyleyen Ahmet, bundan sonra söz konusu evle ilgili olarak onunla davaları kalmadığını söyler. II. Mustafa Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

The estate of the late Mustafa Efendi I falls to his wife Hatice and his children. As the legal agent of his siblings, Ahmet, one of

the decedents' sons, appears in court with Mustafa Efendi II. Ahmet states that the decedent exchanged his waqf-owned house with Mustafa Efendi II's house, on the ground that it would benefit the waqf. Claiming that his late father spent 30,000 akçe on repairs of the house that he transferred, Ahmet demanded the money from the current owner Mustafa Efendi II. Ahmet also presented to court a hujjet documenting the investigation of the house before repairs. Stating that Mustafa Efendi II has made payment, Ahmet now reports that he has no further issues with him about the house. Mustafa Efendi II corroborates his testimony. The court registers the testimonies.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den Bâb Mahkemesi'nde nâibü'ş-şer' olan mevlânâ fahrü'l-müderresini'l-kirâm Mehmed Efendi ibn Ahmed irsâl olunup ol dahi Kadirga Limanı kurbünde Şehsüvar Mahallesi'nde sâkin işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi olup 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye-de reisü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ruf-ı zevî'l-'avârif üsvetü ashâbü'l-kemâlât ve'l-ma'ârif zü'l-kadri'r-refî' zü'l-câhi'l-menî' el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtîfi'l-meliki's-samed Samizâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Ağa Hazretleri'nin menzili olup zeyl-i rakîmde mestûru'l-eşâmî müslimîn huzûrunda 'akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledükde mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden Mustafa Efendi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Hadice bint-i Abdullah'a ve sulbi kebîr oğulları Ahmed Efendi ve Mehmed'e ve sulbiye kebîre kızları Hadice ve Fatîma'ya münhasıra olduğu ve tashîh meselesi kırk sekiz sehinden olup sihâm-ı mezbûreden altı sehmi zevcesi mezbûreye ve on dörder sehmi oğulları Hadice[?] mezbûrana ve yedişer sehmi kızları mezbûretâna isâbet eylediği şer'an zâhir oldukdan sonra mezbûr Ahmed Efendi kendi tarafından asâleten ve zevce-i mezbûre Hadice ve er karındaşı mezbûr Mehmed ile taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasrîha vekîl-i şer'îleri olan necl-i mükerrerleri 'umdetü ashâbi't-tahrîr ve'l-kalem zübdetü erbâbi't-takrîr ve'l-kalem Mustafa Efendi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd olup

süknâsı 'ulemâdan bir recül-i sâliha meşrûta olmağla 'ulemâdan mezbûr Ahmed Efendi'nin menzil-i mezbûr meşrûtiyet üzre taht-ı tasarrufunda iken istibdâl cânib-i vakf-ı mezbûra enfa' olmağla müvekkil-i müşârün-ileyh hazretleri'ne mahalle-i mezbûrede vâki' âhar mülk menzili binâ ve 'arsa ve rey' cihetlerinden her vechile menzil-i mevkûf-ı mezbûrdan evfer ve ekser olan mülk menzili ile istibdâl idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûr mülk ve mülk olan menzili vakf olmuşıdi lâkin babamız ve mevrismiz müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde işbu yedimizde olan keşif hüccetleri nâtık olduğu üzre mine'l-asl vakf olup hâlâ mülk olmağla müvekkil-i müşârün-ileyh hazretlerinin tasarrufunda olan menzil-i mezbûrun 'imârı ve meremmetine kendi mâlından beş bin akçe bir def'a ve on yedi bin akçe her bir def'a ve bin kırk dört târihinde kal'a cîdârına karîb olan herkes semtinde olan kal'a divârını 'imâret eylesün deyü fermân-ı 'âlî sâdir olmağla sekizer bin akçe dahi kal'a divârına ki cem'an otuz bin akçe harc ve sarf eyledikten sonra babamız fevt olmağla meblağ-ı mezbûr irsen bize intikâl eyledi deyü menzil-i mezbûra mutasarrıf olan müvekkil-i müşârün-ileyh hazretlerinden taleb eylemişdik el-hâletü hâzihi mezbûrdan üç bin yedi yüz elli akçe şer'î hissesi mukâbile ve zevce-i mezbûre Hadice'ye ve sekizer bin yedişer yüz ellişer akçesini karındaşı Mehmed ile bize ve dörder bin üçer yüz yetmiş beşer akçesini kız karındaşlarını mezbûretân Fatıma ve Hadice'ye vekîl-i mezbûr Mustafa Efendi yedinden tamâmen alup kabz idüp min ba'd müvekkil-i müşârün-ileyhin tasarrufunda olan menzil-i mezbûrda ve ebniyesinde asla ve kat'â hakk ve 'alâka ve medhalim kalmadı didüklerinde vâki' hâli mevlâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü's-sâdât es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn es-Seyyid Hayreddin, Osman Bey ibn Abdülcilil, Hasan Beşe ibn Mehmed, Sefer Bey ibn Abdülmennan, Hasan Çelebi ibn Kabil, Mustafa Çavuş ibn Receb

874 - 1661 (1071) İstanbul 9: 58a/1 Tescil işlemi / Registration

Arsası için Baba Hamza Vakfı'na yıllık 80 akçe kira ödenen evin dörtte birinin Mustafa'ya, yarısının Fatma'ya ve dörtte birinin de Durmuş'a miras kaldığı varislerin ellerindeki hüccetle belgelendirilmiştir. Durmuş ve Mustafa'nın vekili olan Fatma, Ali Ağa ile birlikte mahkemededir. Fatma, söz konusu evin tamamını Ali Ağa'ya 38.000 akçeye satar. Ali Ağa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The heirs of a house built on a plot rented from the Baba Hamza Waqf for 80 akçe per annum present a hujjet to the court, which documents that Fatma inherited a half share of the house and Durmuş and Mustafa a quarter share each. Fatma, the legal agent of Durmuş and Mustafa, is in court with Ali Ağa. For 38,000 akçe, Fatma sells the whole house to Ali Ağa. Ali Ağa makes the payment. The court registers the sale.

Dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Hâce Hayreddin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Şerife kerîme mülkine ve bir taraftan es-Seyyid

Mehmed Çelebi mülkine ve bir taraftan Dökücüzâde [?] zevcesi [boş] hatun mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî iki bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî oda ve bir dükkân ve kenîfi ve mahûtayı müşt Emil arsanın Baba Hamza Vakfı'na senede seksen akçe mukâta'ası olup binâsı mülk olan menzilin bi-tarîk-i isrâî'ş-şer'î dört sehinden bir sehmi Mustafa bin Ebubekir'in ve iki sehmi kızı Fatma'nın ve bir sehmi mezbûrenin zevci Durmuş bin Hasan'ın mülkleri olduğu yedlerine olan hüccet-i şer'iyye ile müte'ayyin oldukdan sonra mezbûre Fatma Hatun asâleten ve merkûme Durmuş kendi tarafından asâleten ve mezbûr Mustafa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Halil bin Burak ve Mehmed bin Mustafa şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'-i şerîf-i vâcibi't-teşrîfde işbu râfi'i'l-kitâb Ali Ağa bin İsmail mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp vech-i meşrûh üzre müşâ'an mülkümüz olan menzil-i mahdûd-ı mezbû-

rın mülk binâsını tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sa-
hîh-i şer'î ile bi-safka-i vâhîde merkûm Ali Ağa'ya otuz sekiz bin
fiddî râyic-i fi'l-vakt akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi vech-i mu-
harrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni
olan meblağ-ı mezkûrî alâ kadri'l-husûs yedinden tamâmen alup
kabz eyledik fîmâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda kat'â alâka ve
medhalim kalmayup merkûm Ali Ağa'nın mülk-i müşterâsı olmuş-
dur mülk binâsına keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didik-
lerinde gibbe't-tasdîki'-ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilkadeti'-ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne
ve elf

Şühûd

İmam el-Hâc Hüseyin Efendi bin [boş], Abdurrahman Çelebi
bin Mehmed el-bevvab, Recep Bey bin Mehmed el-bevvab, Terzi
Mehmed bin Mustafa, Hüseyin Hoca bin el-müezzîn, Gazanfer
bin Müvekkil

875 - 1661 (1071) İstanbul 9: 58b/1 Dava / *Adjudication*

Çakır Ağa Mahallesi'nden Mehmet, Hüseyin karşısında mah-
kemeye çıkar. Mehmet'e göre Hüseyin, Takyeci İbrahim Çavuş
Vakfı'ndan aylık 16 akçeye kiraladığı bir odayı mütevellinin izniy-
le kendisine 300 akçeye devretmiştir. Mehmet, devir işlemine kar-
şın söz konusu odayı Hüseyin'in kendisine vermemesinden şikâ-
yetçi olur. Mahkeme Hüseyin'e görüşünü sorar. Hüseyin, söyleni-
lenleri reddeder. Bunun üzerine mahkeme Mehmet'ten kanıt ister.
O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar ve da-
vayı kazanır.

*Mehmet, a resident of the Çakır Ağa neighborhood, sues Hüse-
yin. According to Mehmet, for 300 akçe Hüseyin transferred to
him a room rented from the Takyeci İbrahim Çavuş Waqf at 16
akçe per month, with the permission of the mutawalli. The plain-
tiff complains that, disregarding the transfer, Hüseyin has been
preventing him from using the room. Questioned by the court, the*

defendant Hüseyin rejects the claim. The court then asks Mehmet for proof. The plaintiff wins the case by proving his claim through witness accounts.

Mahmiye-i İstanbul'da Çakır Ağa Mahallesi sâkinlerinden Mehmed ibn Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Hüseyin ibn İbrahim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Takyeci İbrahim Çavuş musakkafâtından olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Arzî Hâtun tasarrufunda olan ve bir tarafı Ümmühan tasarrufunda olan vakıf menzile ve bir tarafı mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfine ve bir tarafı tarîk-ı hâs ile mahdûd bir bâb fevkânî odaya mezbûr Hüseyin icâre-i mu'accele ve ayda on akçe ücret-i mü'eccele ile mutasarrıf iken zikrî mürûr iden odanın hakk-ı tasarrufunu üç yüz akçe mukâbelesinde ma'rifet-i mütevellî ile bana mezbûr Hüseyin ferâğ ve tefvîz idüp ben dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûrî kendüye huzûr-ı müsliminde def' ve teslîm itmişken mezbûr Hüseyin beni tasarrufundan men' ider su'âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl ve 'akîbû'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup mahalle-i mezbûrede sâkin vakf-ı mezbûr câbîsi İbrahim ibn Hasan el-bevvabü's-sultânî ve sâbıkan vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Ali Çelebi ibn Mehmed ve Ömer ibn Mehmed ve Ahmed ibn Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' merkûm Hüseyin hudûd-ı mezbûr ile mahdûd olan odasını müdde'î-i mezbûr Mehmed'e bizim huzûrımızda üç yüz akçe bedel mukâbelesinde ma'rifet-i mütevellî ile ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl itdükden sonra bedel-i mezkûr üç yüz akçeyi mezbûr Mehmed yedinden ahz ve kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üze şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mezbûr Hüseyin'in kasr-ı yedine tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Zilkâ'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Efendi ibn [boş] el-imâm, Mehmed ibn Hızır, Veli ibn Süleyman, Osman ibn Veli, Ömer Fakih ibn Muýtâb, Gazanfer ibn Tevekkül, Yusuf ibn Mehmed, Hasan Beşe ibn [boş], Emrullah Çelebi ibn [boş], Ali Beşe ibn [boş]

876 - 1661 (1071) İstanbul 9: 58b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bahçekapı’daki Sarıbaş Mahallesi’nde İstrakline adlı Yahudi kadının oğlu ve onun kurduğu vakfın mütevellisi olan Mosi, Abdülaziz Efendi’nin vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. İstrakline’nin gelirini yoksullara dağıtılması koşuluyla vakfettiği Sarıbaş Mahallesi’ndeki ev, bir yıl önce çıkan büyük yangında yanmıştır. Bu yangından sonra çıkan bir ferman gereğince, Yahudilere ait gayrimenkullerin bulunduğu bölgede Müslüman evleri ve cami inşaatı varsa, bu gayrimenkulleri Yahudiler kullanamayacaklardır. Bu ferman uyarınca müteveli Mosi, söz konusu evin arsasını Abdülaziz Efendi’ye yıllık 360 akçeden kiraya verir. Buna ek olarak Mosi, evden geriye kalan enkazı da 2000 akçeye yine Abdülaziz Efendi’ye satar. Kira koşullarına göre Abdülaziz isterse bu arsanın üzerine mülk yaptırabilecektir. Mustafa Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mosi is the son of İstrakline, a Jewish woman residing in Bahçekapı’s Sarıbaş neighborhood, and the mutawalli of his mother’s waqf. He appears in court with Mustafa Efendi, legal agent of Abdülaziz Efendi. One year earlier, a house that İstrakline endowed with the stipulation that its revenue be used for the poor was destroyed in the big fire. An imperial decree (ferman) issued after the fire orders that Jews may not use their properties located near Muslim residences and mosque constructions. Din accordance with the imperial decree, Mosi rents the plot of the house to Abdülaziz Efendi for 360 akçe per annum. In addition, he sells to him the ruins of the house for 2000 akçe. The rent contract authorizes Abdülaziz Efendi to erect structures on the plot if he wills. Mustafa Efendi corroborates Mosi’s testimony. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Bağçe Kapusu dâhilinde Sarıbaş Mahallesi'nde vaki İstrakline bint-i İlya nam yahudiye'nin evladından olup zikri âtî vakfa meşrûtiyyet üzere iddi'â-i tevliyet iden Mosi veled-i Yehuda nam yahudi vakf-ı mezbûra kıbel-i şer'den mütevellî nasb olunup ol dahi kabûl eyledikten sonra meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve tasvîr-i anî'l-merâm idüp vâkıf-ı mezbûrenin vakf idüp süknâsını yahudi kurâları fukarasına şart eylediği mahalle-i mezbûrede vaki' bir taraftan kable'l-harîk câmi'-i mezbûrenin kenîsesi olup halen Anadolu efendisi olan a'lemü'l-'ulemâ'î'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fezâyil ve'l-meâlî menbû'ü'l-efâzıl ve'l-e'âlî vâkıf-ı esrârî'l-hakâyık kâşif-i estârî'd-dekâyık Abdülkadir Efendi bin el-mevlâ el-merhûm el-mebrûr ed-dâric ilâ medâric rahimehû rabbihû'l-gafûr Yusuf Efendi hazretleri binâya şurû' eyledikleri câmi'-i şerîf ve ba'zan Ethem Beşe tasarrufunda olan arsa yer ve bir taraftan Mosi nâm yahudi vakfından yine mûmâ-ileyh hazretleri tasarrufunda olan arsaya ve bir taraftan Hanoka nam yahudiye mülkine ve bir taraftan tarîk-i [âmma] müntehî tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı terbî'i [boş] zirâ' arsa üzere mebnâ olan dört bâb hücrede ber-mûceb-i şart-ı vâkıfe Karali [?] fukarâsı sâkinlerinden iken bin yetmiş senesinde vâkı' harîk-i kebîrde muhterik olup taraf-ı vakıfıdan binâya müsâ'ade olmaduğundan mâ'adâ ba'de'l-harîk Hâcepaşa ve Bağçe Kapusu kurbünde yahudi tâifesi tasarruflarında olan emlak ve evkâf-ı müslimîne bey' ve icâr itdirilmek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmağla mûcebiyle amel-i birle hâlen arsa-i mezbûrenin etrâfında menâzil-i müslimîn ve cevâmî' ve binâlarına şurû' olunup ba'de'l-yevm müslimîn mahalleleri olmak mukarrer ve müte-hakkık olup müslimîn arasında yahudi sakin olmak şer'an dahi memnû' olmağın fimâ-ba'd arsa-i mezbûrede binâ ve Karali fukarâsı iskânı ile şart-ı vâkıfeye ri'âyet müte'azzir olmağla nukzı semen-i misli ile bey' ve arsa-i mezbûre ecr-i misli ile âhara icâr olunup Karali fukarâsına sarfa izin taleb iderim deyüp fi'l-hakîka kazıyye bâlâda tafsîli mürûr itdüğü üzere olduğu lede's-şer'î'l-mutahhar zâhir ve müte-hakkık olmağın minvâl-i meşrûh üzere izn-i şer'î virildikten sonra mütevellî-i mezbûra meclis-i mezkûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan mûmâ-

ileyh Abdülaziz Efendi hazretleri tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olup zahrü'l-müderrişîn Mehmed Efendi bin Mustafa ve zahrü'l-kuzât Dervîş Mehmed Efendi bin Mustafa şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan umdetü'l-müderrişîni'l-kirâm Mustafa Efendi [bin] Nurullah mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp tevliyetim hasebiyle nukz-ı mezbûrı semen-i misli olan iki bin akçeye müvekkil-i mûmâ-ileyhe ba'de'l-izni's-şer'î bey' ve arsa-i merkûmeyi dahi senede ecr-i misli olan üçyüz altmış akçe mukâta'a ile yine mûmâ-ileyhe îcâr ve teslîm idüp anlar dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve isticâr ve kabûl eylediklerinden sonra semen-i nukz olan meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi yedlerinden bi't-tamâm vakf için alup kabz idüp arsa-i merkûme üzerinde malıyla mülki olmak üzre binâya mûmâ-ileyhe izin virdüm didikde gibbe't-tasdikî'l-mu'teber mukâta'a-i mezbûre arsa-i mezkûrenin mukâta'a-i misli olup meblağ-ı merkûm dahi nukz-ı mersûmın semen-i misli olduğunu zeyl-i rakîmde muharre-rü'l-esâmî bî-garaz müslimîn ve sikâtdan cemm-i gafîr ve cem'i kesîr dahi haber virmeğin mütevellî-i mezbûrın minvâl-i muharrer üzre vâki olan bey' ve îcârı tecvîz ve tenfiz olunup sıhhatine ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûd

Emcedü'l-müderrişîni'l-kirâm Mehmed Efendi, efdalü'l-mü-dakkıkîni'l-fihâm Ali Çelebizade, efdalü'l-müderrişîni'l-'izâm Fey-zullah Efendi eş-şehri Numanzâde, umdetü'l-müderrişîni'l-kirâm Seydizade, zübdetü'l-müdakkıkîni'l-fihâm Mustafa Efendi, zahrü'l-kuzât Mehmed Efendi bin Mustafa, zahrü'l-müderrişîni'l-kirâm [...] Abdullah Efendi, Mehmed Sait Çelebi bin Mahmud el-Brusevî, zahrü'l-müderrişîn Mustafa Efendi, Mehmed Efendi bin Abdülkadir, Keşfi bin Muharrem, Mehmed Bey bin Abdullah.

877 - 1661 (1071) İstanbul 9: 59a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Eski başmuhasebeci Mehmet Efendi, yeniçeri efendisi Yusuf Efendi'nin vekili Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet

Efendi, mülkiyeti İsmail Çelebi Vakfı'na, arsası da Sultan Bayezid Vakfı'na ait (mukataalı) olan Sütlüce'deki bir evde günlük 6 akçe-ye kiracıdır. Mehmet Efendi, 2250 sikke karşılığında ve mütevellinin izniyle söz konusu evin kullanım hakkını Yusuf Efendi'ye devreder. Hasan Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Efendi, former chief accountant (başmuhasebeci), is in court with Hasan Ağa, legal agent of Yusuf Efendi, commander of janissaries (yeniçeri efendisi). At 6 akçe per day, Mehmet Efendi rents a house in Sütlüce belonging to the İsmail Çelebi Waqf and built on a plot tax-farmed (mukataalı) by the Sultan Bayezid Waqf. For 2250 golden coins (sikke), Mehmet Efendi transfers the usufruct rights of this house to Yusuf Efendi, with the permission of the mutawalli. Hasan Ağa corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Sarı Nasuh Mahallesi'nde sâkin sâbıkâ baş muhâsebeci olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Bolevî Mehmed Efendi ibn Mustafa meclis-i şer'-i hatîrde işbu kitâb-ı sedâdintisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan bi'l-fi'l yeniçeri efendisi 'umdet-i ashâbi's-şerefi's-şâmih zübdet-i erbâbi'l-mecdi'r-râsih sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecdi ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refi' ve'l-câhi'l-menî' menba'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merca'i'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtifi'l-meliki'r-ra'ûf Yusuf Efendi ibn el-Hâc Hüseyin taraf-ı bâhirü's-şereflelerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îsi olan karındaşı fahrü'l-enâmil ve'l-a'yân makbûlû's-sudûr ve'l-erkân Hasan Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âti sudûruna değin taht-ı tasarrufumda olup merhûm bâzârgânbaşı İsmail Çelebi ibn[boş] nâm sâhibü'l-hayrın evkâfından medîne-i Ebâ Eyyûb el-Ensârî 'aleyhi rahmeti'l-bârî muzâfâtından Südlüce nâm kasabada vâkî icâre-i mu'accele ve yevmî altı akçe icâre-i mü'eccelesi olup bir taraftan merhûm Ebü's-Suud Efendizâde yedinde olan vakıf menzil ve bir taraftan sâhil-i bahr ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mah-

dûd ve tarîk-i 'âmm tarafında vâki' fevkânî ve tahtânî iki kasır ve bir beyt-i 'ulvî ve bir havz ve bir süflî oda ve bir kiler ve iki matbah ve bir fırın ve tahtânî iki köşk ve bir âhûr ve bir hammâm ve bir tahtânî oda ve iki su kuyusu ve iki dolap ve sâhil-i bahr tarafında vâki beş bâb oda üç süflî oda ve mâ'-i câriyi hâvî kanevât mahzenleri muhtevî olup 'arsasının merhûm ve mağfûrûn-leh Sultân Bâyezid Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'r-rıdvân vakfiyesine de mukâta'a-i ma'lûmesi olan vakıf menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile ve kâffe-i menâfi' ve murâfıkı ile müşârûn-ileyh Yusuf Efendi'ye hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile iki bin iki yüz elli 'aded sikke-i haseneye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan iki bin iki yüz elli 'aded sikke-i haseneyi tamâmen mûmâ-ileyh Yusuf Efendi yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd menzili mevkûf-ı mezbûr müşârûn-ileyh Yusuf Efendi'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrî kelimât-ı muharreresinde vekîl-i merkûm Hasan Ağa bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müsâmaha tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Zilkâ'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

'Umdet-i ashâbi't-tahrîri ve'l-kalem Abdülatif Efendi, fahrü'l-a'yân Mustafa Ağa ibn Abdullah Kethüdâ-yı Fatıma Sultan, Solakzâde İsmail Ağa ibn el-Hâc Hasan.

878 - 1661 (1071) İstanbul 9: 59b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Kuruçeşme Cemaati'nden Bali isimli Yahudi, Perviz Efendi'nin kurduğu vakfın mütevellisi Abdülvehhab Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Elvanizade Mahallesi'ndeki bir evinde aylık 330 akçeye kiracı olduğunu belirten Bali'ye göre bu ev bir yıl önceki büyük yangında hasar görmüştür. Bali, bu evi söz konusu yangından sonra devlet tarafından çıkarılan bir kanun nedeniyle onartmadığı ve kirasını ödemekte zorlandığı için vakfa geri verir. Abdülvehhab Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Bali, a member of the Jewish Kuruçeşme Community, is in court with Abdülvehhab Efendi, mutawalli of Perviz Efendi's Waqf. Noting that he is the tenant of a waqf-house in the Elvanizade neighborhood for 330 akçe per month, Bali adds that the house was destroyed in the big fire of a year ago. He returned the house to the waqf, because a state order following the fire prevented him from making repairs and he had difficulty paying the rent. Abdülvehhab Efendi corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Kuruçeşme cemâ'atinden Bali veled-i Mosi nâm Yahûdi mahfil-i kazâda mahmiyye-i mezbûrede Perviz Efendi nâm sâhibü'l-hayrın vakfında hâlen mütevellî olan fahrü'l-müderrişini'l-kirâm zübdetü'l-muhakkıkîni'l-fihâm sâhib-i hâze'l-kitâb Nasranizâde dimekle şehîr Abdülvehhâb Efendi ibn Ebû's-Suud Efendi mahzarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr musakkafâtından olup mahmiyye-i mezbûrede Elvanzâde Mahalle-si'nde vâki bir tarafı yine benüm mülkûme ve bir tarafı Kasım Paşa Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-ı hâssa ve bir tarafı tarîk-ı âmma müntehî fevkânî ve tahtânî büyü't-ı müte'adideyi müştemil menzil icâre-i mu'accele ve be-her şehir vakf-ı mezbûra üç yüz otuzar akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki' olan harîk-ı kebîrde bi'l-külliye muhterik olup 'arsa sarfa kaldıktan sonra taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden bize binâ memnû' olup ve âhardan tefevvüze tâlib dahi olmayup ve 'arsa-i mezbûrenin ücretini dahi virmeğe iktidârim olmamağla kendü hüsn-i rızâm ile 'arsa-i mahdûde-i mezbûreden kasr-ı yed idüp mütevellî-i mûmâ-ileyh Abdülvehhab Efendi'ye teslîm eyledüm ba'de'l-yevm 'arsa-i mezbûrede 'alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm [...] Mehmed Efendi, fahrü'l-müderrişin Abdullahzâde Mehmed Efendi, Mehmed Bey ibn Cafer, Ali ibn Lütfullah, Memi ibn Süleyman

879 - 1661 (1071) İstanbul 9: 60b/1 Tescil işlemi / Registration

Manisalı Çelebi Mahallesi sakinlerinden Afife Hatun, yanmış evinin arsasını Kadı Alaettin Vakfı mütevellisi Mehmet Halife'ye istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 79 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Afife Hatun, sattığı arsayı mütevelliden 1335 akçeye bir yıllığına kiralar. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Afife Hatun, a resident of the Manisalı Çelebi neighborhood, takes out a 79 kuruş mortgage (istiglal) on the plot of her house destroyed in a fire, from Mehmet Halife, mutawalli of the Kadı Alaettin Waqf. She then rents the same plot from the mutawalli for 1335 akçe for one year. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde sâkine Afife Hatun ibnet-i el-Hâc Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' Kadı Alâeddin Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed Halife bin Mehmed mahzarında ikrâr idüp akd-i âtî sudûrına değin silk-i mülkimde olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Mehmed Çelebi nam kimesne mülki ve bir taraftan Ali Bey Vakfı'na ve bir taraftan âhar mülkime ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd bi'r-i mâ'i müştemil muhterik mülk menzil arsamı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mütevellî-i mezbûra yetmiş dokuz kıt'a riyâlî guruşa istiglâl-i şer'î tarîki üzre bey' ve teslim ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile vakf-ı mâl için iştirâ ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrı yedinden ahz ü kabz eylediğimden sonra arsa-i mezbûreyi târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mütevellî-i mezbûrdan bin üç yüz otuz beş akçe ücret-i mü'eccele-i mev'ûde ile isticâr ve tesellüm ol dahi minvâl-i muharrer üzre arsa-i mezkûreyi bana icâr ve teslim eyledi didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-ışrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-kuzât Salih Efendi ibn [boş], fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi ibn [boş], Gemici Ali Çelebi, Rıdvan bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Hüseyin bin Ebubekir ve gayruhum

880 - 1661 (1071) İstanbul 9: 61a/4 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Bucakbağı Mahallesi'nden İbrahim Çelebi, Save adlı Ermeni karşısında mahkemeye çıkar. İbrahim'in iki yıl önce Save'ye sattığı kimi eşyanın ücretinden Save'de 4000 akçe alacağı kalmış, Serkis adlı Ermeni de bu borca kefil olmuştur. Save bu borcu için Nişancı Mehmet Vakfı'ndan kiraladığı evinin üçte bir hissesini İbrahim'e devretmiştir (tefviz etmiştir). Ancak İbrahim evdeki hissesini alamadan çıkan bir yangında söz konusu ev yanmıştır. Bu durumdan dolayı devretme işleminin geçersiz olduğuna ilişkin mahkemeye bir fetva sunan İbrahim, Save'den 4000 akçenin alınmasını ister. Mahkeme Save'ye görüşünü sorar. O da söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda Save'yi uyarır.

İbrahim Çelebi, a resident of İstanbul's Bucakbağı neighborhood, sues Save, an Armenian. Save owes İbrahim 4000 akçe for some furniture he bought two years ago. Serkis, another Armenian, served as surety for Save's debt. In exchange for the debt, Save transferred (tefviz) to İbrahim a one-third share of a house that he rented from the Nişancı Mehmet Waqf. However, the house was destroyed in a fire before İbrahim could receive his share. Presenting to court a fatwa declaring that the fire has annulled the transfer, İbrahim demands payment of the 4000 akçe. Questioned by the court, Save corroborates İbrahim's testimony. In conclusion, the court instructs Save to settle his debt.

Mahmiye-i İstanbul'da Yedikule kurbünde Bucakbağı Mahallesi'nde sâkin işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim Çelebi bin Üveys nam kimesne mahfil-i kazâda Save nam Ermeniye muvâcehesinde üzerine da'va ve takrîr-i kelam idüp tarih-i kitâbdan iki sene mukaddem mezbûre Save zimmetinde yedimden müştêrâ ve makbûz levn ve cinsi beynimizde malûm esvâb bahasından dört bin akçe hakkım olup meblağ-ı mezbûra gâyib ani'l-meclis Serkis veled-i Çakmak nam Ermeni kefil bi'l-mâl olduğundan ma'adâ meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde mahmiyye-i mezkûrede Soğan Ağa Ma-

hallesi'nde vâki Nişancı Mehmed Paşa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd menzilde olan üç sehinden bir sehm hisse-i şer'iyyesini bi-tarîki't-tefvîz-i bi'l-vefâ ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile dört bin akçe mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp lakin menzili mezbûrî bana teslim itmedin bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-i kebîrde menzil-i mezkûr bi'l-küllîye muhterik olmağla menzil-i mezkûr mezbûre Save'nin bana ferâğı sahîh olmaduğuna yedimde fetvâ-yı şerîfe olmağın mücebince meblağ-ı mezbûr dört bin akçeyi mezbûre Save'den taleb iderin sual olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûre Save cevâbında fi'l-hakîka menzili mezkûr târih-i mezbûrda vech-i mübeyyen üzre müdde'î-i mezbûra tefvîz-i bi'l-vefâ ve ma'rifet-i mütevellî ile dört bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz eyledim lakin menzili mezkûr mezbûr İbrahim Çelebiye teslim itmedin zikri mürûr iden harîkde muhterik olmuşdır didikde mücebince meblağ-ı mezbûr dört bin akçeyi merkûm İbrahim Çelebi'ye edâ ve teslîme mezbûre Save'ye tenbîh-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Zilkadeti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Çelebi bin Mehmed Efendi, Mehmed Halife el-kâyim-i sancakdâr, Bekir Bey bin Mustafa, Şükrullah bin Mustafa

881 - 1661 (1071) İstanbul 9: 61b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Ağa, Bayrampaşa Vakfı mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye çıkar. Mehmet Ağa, vakıftan kiraladığı evin çıkan bir yangında yandığını ve bu evin arsasına yeni bir ev yaptırmak için Mehmet Efendi'den izin aldığını belirterek bu izni belgeleyen temessükü mahkemeye sunar ve söz konusu arsa üzerine yeni bir ev yaptırmak için mahkemeden izin ister. Mahkeme iki mimarı keşif yapması için bölgeye gönderir. Yapılan keşif sonucunda arsanın ölçümü ve üzerindeki enkazın bedeli belirlenir. Bu işlemin ardından mahkeme Mehmet Ağa'ya istediği izni verir.

Mehmet Ağa is in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Bayrampaşa Waqf. Mehmet Ağa states that a house that he has rented from the waqf was destroyed in a fire. Presenting to court a promissory note to that effect, he adds that he received Mehmet Efendi's permission to erect a new house on the plot. He requests the court's permission for the construction. The court appoints two architects for an investigation to determine the size of the plot and the value of the ruins. Following the investigation, the court grants Mehmet Ağa the pertinent permission.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri için bi'l-iltimâs kîbel-i şerî'at-i mergûbeden mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan ibn Ömer ile zikri âtî 'arsaya varup ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i rakîmde isimleri mestûr olan müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde hâlâ 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meş-hûnetehû bi'l-'inâyâtî's-sübhâniyyede cebecilerbaşı olup işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' Mehmed Ağa ibn Ali meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp merhûm Bayram Paşa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da Bostancı Ali Ağa Mahallesinde vâki' bir tarafı tasarrufumda olan 'arsa-i muhterika ve bir tarafı vakf-ı mezbûr bostanı ve bir tarafı mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfine ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî bir havuzı müştemil işbu 'arsa-i muhterika icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarrufumda olup hâlâ vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis fahrü'l-eymân Mehmed Efendi ibn Nurullah işbu 'arsa ve havuz üzerlerine mâlım ile mülküm olmak üzere diledüğüm ben ebniye ihdâsına izin ve yedime temessük virmişidi hâlâ 'arsa-i mezbûre üzerine vâki' olan nukaz tahmîn olundukdan sonra kîbel-i şer'den dahi izin virilmek matlûbumdur didikde mi'mâr-ı mezkûr zikr olunan havuzı müştemil 'arsamı mütevellî-i mezkûr muvâcehesinde mesâha eyledikde tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatran-cî iki yüz yetmiş zirâ' ve yine tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mezbûr üç yüz altmış yedi zirâ' ve üzerinde mevcûd olan nukazın üç bin akçe

kıymeti olduğına mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir müslimîn icmâ' ve itti-fâk eylediklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ba'de't-tahrîr ma'an ba's olunan Hasan ibn Bayram ile meclis-i şer'a gelüp vukû'ı üzerine inhâ ve takrîr itdüklerinden sonra vech-i muharrer üzre ebniye ihdâsına mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya kıbel-i şer'den izin virilüp mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Zil-ka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Ağa Kapucıbaşı, Abdurrahman ibn Abdullah, Ahmed Bey bevvâb-ı sultânî, Musa Ağa habbâz-ı hâssa, İbrahim Çorbacı 'an cemâ'at-i Mehmed Ağa el-cündî, el-Hâc İsmail bevvâb-ı sultânî, Abdurrahman cebeciyân-ı hâssa, el-Hâc Halil ibn Nasrullah, Abdurrahman ibn Musa, Mehmed Çelebi ibn Ali Ağa, Şaban Efendi el-müderriş

882 - 1661 (1071) İstanbul 9: 63b/1 Tescil işlemi / Registration

Muharrem Bey'in karısıyla ortak olarak Defterdar Abdüsselam Vakfı'ndan kiraladığı vakıf hanı büyük yangında yanar. Muharrem Bey kendi adına ve karısının vekili olarak mahkemede, peşin kira bedelinden karşılanmak üzere hana ek odalar yaptırdıklarını belirterek mahkemeden yaptıkları masrafın keşfedilmesini ister. Muharrem Bey, yanan mülkün arsasındaki enkazın değerini gösteren hüccet ve buraya yeniden mülk inşası için verilen temessükü de mahkemeye sunar. Mahkeme bilirkişi olarak Mimar Hasan'ı, yanındaki şahitlerle birlikte hana yapılan harcamaları belirlemesi için bölgeye gönderir. Yapılan inceleme sonucunda onarımın 351.960 akçeye yapılmış olduğu belirlenir.

A waqf-owned inn that Muharrem Bey and his wife jointly rented from the Defterdar Abdüsselam Waqf was destroyed in the great fire. Muharrem Bey, representing himself and as the legal agent of his wife, appears in court stating that they built additional rooms with the expenses to be paid from the advance payment. He now demands an investigation to determine their expenses. He presents to court a hujjet documenting the value of the ruins and

a promissory note (temessük) authorizing the construction of a new structure on the plot. The court sends Mimar (architect) Hasan to the region along with some witnesses to determine the expenses made on the inn. The experts report to the court that the repairs must have cost 351,960 akçe.

el-emru kemâ zükire fihi, nemekahû el-fakîr ileyhi te'âlâ Mehemmed el-me'mûr bi-teftîşî'l-vakfî'l-mezbûr min kıbeli men lehü'l-emr

Mahmiye-i İstanbul'da [boş] Mahallesi sükkânından fahrü'l-a'yân Muharrem Bey ibn [boş] kendi nefisinden asâleten ve zevcesi Rahime Hâtun ibneti el-Hâc İbrahim tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üze vekâleti sâbite olduğdan sonra vekâleten meclis-i şer'-i hatîrde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp şeyh-i meşâyihî'l-İslam müftî-i âmmetü'l-enâm hazretlerinin dâhil-i taht-ı nezâret-i 'aliyyeleri olan evkâfdan merhûm Defterdâr Abdüsselâm Evkâfından mahmiyye-i mezbûrede Mahmud Paşa kurbünde Tavuk Pazarı'nda vâki' bir tarafı Rüstem Paşa Hânı'na ve etrâf-ı selâsesi Aya Sofya Vakfı'na müntehî hân icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve altı yüz akçe ücret-i mü'eccele ile 'ale'l-iştirâk zevcem mezkûre Rahime ile benim taht-ı tasarrufumda iken bin yetmiş senesi Zilkâ'de'sinin on altıncı gününde harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olduğu ecilden üzerinde mevcûd olan nukazının kıymeti yedimde olan işbu hüccet-i şer'iyye nâtika olduğu üze otuz dört bin akçeye takvîm olunduktan sonra vakf-ı mezbûrun bi'l-fi'l mütevellîsi 'umdetü'l-eymân Hasan Ağa zikr olunan hânı mu'acceleyle mahsûb olmak üze 'ale'l-iştirâk müceddeden binâ ve 'imârete ikimize izin yedimizde temessük virilmeğe müvekkilem mezbûre ile ben kendi malımız ile mu'acceleyle mahsûben fevkânî ve tahtânî kırk yedi bâb odalar binâ itmişidik hâlen savb-ı şer'den üzerine varılup masrûfumuzun mertebe-i tahammülü tahmîn ve takvîm olunmak matlûbumdur didikde bu fakîr ve hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan bin Ömer ve sâyir ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ile hân-ı mezkûra varılup nazar olundukda fi'l-vâki' müceddeden fevkânî ve tahtânî kırk yedi bâb odalar şâhid olunduktan sonra mi'mâr-ı

mezkûr mütevellî-i mezbûr Hasan Ağa mahzarında hân-ı mesfûrî mesâha ve takvîm eyledikte ve kadden bi-hesâb-ı şatrancî bin üç yüz altmış zirâ‘ mecmû‘ dolma divârların zirâ‘ı ellişer akçeden altmış sekiz bin akçe ve tûlen yüz otuz yedi kadden beş bi-hesâb-ı mezkûr altı yüz seksen beş zirâ‘ taş divârın zirâ‘ı altmış akçeden kırk bir bin yüz akçe ve tûlen yüz on iki ‘arzan yedi bi-hesâb-ı mezkûr yedi yüz seksen dört zirâ‘ tahta döşemenin zirâ‘ı altmışar akçeden kırk yedi bin kırk akçe ve tûlen ve ‘arzan bi-hesâb-ı mezkûr bin iki yüz doksan iki zirâ‘ mecmû‘ sukûf zirâ‘ı yetmişer akçeden doksan bin dört yüz kırk akçe ve tûlen otuz dokuz ve ‘arzan yedi bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz yetmiş üç zirâ‘ tahta döşemenin zirâ‘ı altmışar akçeden on altı bin üç yüz seksen akçe ve tûlen yüz otuz ‘arzan beş bi-hesâb-ı mezkûr elli zirâ‘ tavan zirâ‘ı otuzar akçeden on dokuz bin beş yüz akçe ve kırk yedi sâde kapu yüz ellişer akçeden yedi bin iki yüz elli akçe ve kırk yedi pencere yüzer akçeden dört bin yedi yüz akçe diğeri sekiz timur pencere çerçeveleri ellişer akçeden bin dört yüz akçe ve on dokuz bartık [?] direği ellişer akçeden bin dokuz yüz elli akçe diğeri direk ma‘a taban ve başlık yüz ellişer akçeden üç bin akçe ve tûlen yüz otuz ‘arzan beş bi-hesâb-ı mezkûr altı yüz elli zirâ‘ tuğla döşeme zirâ‘ı kırkar akçeden yirmi altı bin akçe ve tûlen yirmi kadden üç bi-hesâb-ı mezkûr altmış zerâyî‘ tâş divâr zirâ‘ı otuzar akçeden bin sekiz yüz akçe ve sekiz kebir direk üçer yüz ellişer akçeden iki bin altı yüz elli akçe ve altı İznikmid direği yüz otuzar akçeden yedi yüz elli akçe ve beş kenîf divârları ve döşemeleri ile sekizer yüz akçeden dört bin akçe ve iki zokak kapûsı bin beşer yüz akçeden üç bin akçe ve kârîzler ta‘mîri beş bin akçe ve mes‘ele-i arsa-i hân ve ihrâc-ı moloz on bin akçe ve zokak kapûsı üzerinde iki bâb fevkânî odalar otuz iki bin akçe ki cem‘an dört bin akçe kıymet-i nukaz ihrâc olundukdan sonra üç yüz elli bir bin dokuz yüz altmış akçe ile ancak binâ ve ‘imâret mümkündür bundan ekal ve noksan ile binâ ve ‘imâret kâbil değildir deyü mi‘mâr-ı mezkûr ve sâyir ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu‘ûrî zeyl-i sahîfede isimleri mestûr olan müslimîn icmâ‘ ve ittifâk itmeğîn mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-‘işrîn min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Çelebi ibn Mehmed, Hasan Ağa ibn Abdurrahman, Davud Ağa ibn Mehmed Kilârî, Halil Çelebi ibn Ali Çelebi, Mehmed ibn Yusuf, Receb Çelebi ibn Mehmed, Şaban ibn Sakib, el-Hâc Yusuf ibn Mehmed, el-Hâc Mehmed el-kâtib, Mehmed Çelebi ibn el-kâtib, Ömer Çelebi ibn Mehmed, Mustafa ibn Mahmud, Mustafa Çelebi ibn Nasuh, Mustafa ibn Ali

883 - 1661 (1071) İstanbul 9: 67a/2 Dava / Adjudication

Kabasakal Sinan Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi, defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Avraham ve Yakub adlı Yahudilerin ortaklaşa kiralandıkları vakıf evi yangında harap olmuş ve arsası boş kalmıştır. Bunun üzerine Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Ağa, söz konusu arsaya, yanmış Yahudi sinagoglarının (kenise = kneset olarak ifade ediliyor) arsalarının devlete ait olduğunu bildiren fermana dayanarak el koymuş ve bu arsayı satmak istemiştir. Mehmet Efendi buranın vakıf arsası olduğunu belirterek arsayı geri almak istediğini söyler. Mahkeme Mustafa Ağa'ya görüşünü sorar. Mustafa Ağa söylenilenleri reddeder. Mehmet Efendi de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlayarak davayı kazanır.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Kabasakal Sinan Ağa Waqf, sues Mustafa Ağa, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar). A waqf-owned house that Avraham and Yakub, two Jews, had jointly rented was destroyed in a fire, leaving its plot vacant. In accordance with an imperial decree (ferman) declaring that the ownership of synagogue (expressed as kneset = kenise) plots destroyed in the fire has passed to the state, Mustafa Ağa confiscated and then tried to sell the plot. Stating that the plot is waqf-owned, Mehmet Efendi requests the return of the plot. Questioned by the court, Mustafa Ağa rejects Mehmet Efendi's testimony. The plaintiff Mehmet Efendi then proves his claim through witness testimonies and wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Kabasakal Sinan Ağa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu bâisü'l-kitâb Mehmed Efendi bin Ahmed elimâm meclis-i şer'-i hatîrde hâlen şikk-ı evvel defterdârı olan umdet-i ashâbi's-şerefi's-şâmih kıdvet-i erbâbü'l-izzî'l-bârih Hüseyin Paşa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âti'l-beyâna sâbitü'l-vekâle vekîli olan fahrü'l-a'yân Mustafa Ağa bin Mahmud mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğım evkâf-ı mezbûre musakkafâtından olup mahmiyye-i merkûmede Hâce Halil Mahallesi'nde Arabacılar kârhanesi karşısında vaki' bir tarafı Hâce Teberrük Vakfı ve bir tarafı Ayasofya Vakfı ve bir tarafı Keyvan Ağa Vakfı ve bir tarafı ba'zan Yelunciler Kenîsesi civarı ve ba'zan tarîk-i âmm ile mahdûd icâre-i mu'accele ve yevmî iki akçe ücret-i mü'eccele ile tûlen on altı zira' ve arzan on zira' bi-hesâb-ı şatrancî yüz altmış zirâ' arsa ile meşgul fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi müstemil menzil gâyibân-ı anî'l-meclis Avraham veled-i İlyâ ve Yakob veled-i Baroh namî yahudilerin iştirâken taht-ı tasarruflarında iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vaki' olan harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup arsa hâliyye kaldıktan sonra taraf-ı seniyye-i aliyyeden yehûd ta'ifesi binâdan memnû' olmağla bu âna dek arsa hâliyye kalmış idi halen yehûd ta'ifesinin kenîselerini âhara bey' olunmak için taraf-ı saltanat-ı aliyyeden fermân-ı âlî-şân sâdir olmağla müvekkil-i müşârün-ileyhe zikr olunan kenîsenin [...] olmak za'mıyla vakf-ı mezbûr arsasını dahi âhara bey' murâd ider halen vekîl-i mezbûr dan su'âl olunup müvekkil-i müşârün-ileyhin arsa-i mezbûredeki kasr-ı yedine vekîl-i mezbûra tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında kazıyye minvâl-i muharrer üzre olduğunu ikrâr lakin zikr olunan arsa vakf-ı mezbûr arsasından olduğu müvekkil-i müşârün-ileyhin malûmı değildir deyü inkâr idicek müvekkil-i merkûm Mehmed Efendi'den müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden olup zikr olunan Kabasakal Sinan Ağa Mahallesi'nde Recep Halife bin İbrahim ve Mustafa Halife bin Abdullah ve İskender bin Abdullah nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka zikri mürûr iden Hâce Halil Mahallesi'nde Arabacılar karhânesi karşısında vaki hudûd-ı mezkûr ile

mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i yüz altmış zirâ' muhterik menzil arsası merhûm-ı mezbûr Kabasakal Sinan Ağa vakfıdır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe ri'âyet şerâ'itü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince zikri mürûr iden muhterik menzil arsasından müvekkil-i müşârün-ileyhin kasr-ı yedine vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûd

Abdullah Efendi bin Halil el-imâm, Şaban Çelebi bin İbrahim, Recep Fakih bin Mustafa, fahrü'l-erbâb ve'l-kalem Mehmed Efendi, Abdullah Halife bin Hasan el-müezzîn, Ramazan Bey bin Hasan el-Yesârî.

884 - 1661 (1071) İstanbul 9: 68b/1 Dava / *Adjudication*

Şamizade el-Hac Mehmet'in vekili Mustafa Efendi, Şamizade Vakfı'nın mütevellisi Sefer Ağa'nın karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Efendi müvekkilinin kurduğu vakfın vakfiye şartlarını tek tek sayar. Sefer Ağa vekil Mustafa'nın söylediklerini doğrular. Daha sonra Mustafa Efendi, saydığı malların vakıf olmaktan çıkarılması ve sahibinin mülkiyetine geçirilmesi için mütevelliden davacı olur. Sefer Ağa, kimi İslam hukukçularına göre kurulan vakfın bozulamayacağını öne sürer. Hanefi İslam hukukçularının bu konudaki görüşlerine katılan mahkeme, vakfın geçerli bir vakıf olduğunu belirterek hiçbir biçimde malların vakıf malı olmaktan çıkarılamayacağına karar verir.

Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade el-Hac Mehmet, sues Sefer Ağa, mutawalli of the Şamizade Waqf. Mustafa Efendi recites the stipulations of the waqf deed (vakfiye) that his client founded. Sefer Ağa corroborates Mustafa Efendi's statement. After these procedures, the legal agent sues the mutawalli, demanding the property that he just listed to be retrieved from the waqf and re-

turned to the initial owner. Based on the views of certain Hanefi-te Islamic jurists, Sefer Ağa claims that the waqf deed cannot be annulled. Agreeing with these Islamic jurists, the court declares that the waqf is valid and that the property in question cannot be removed from the waqf.

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol hâlik-ı zemîn ü zamân ve hudâvend-i ins ü cân celle celâluhû ve [...] hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine ref' olunur ki eşyâ-yı fülk-i devvâr ve basît-i arzı sâkin ve ber-karâr idüp 'ibâd-ı kerem-ma'âdini vesâyit ve vesâ'il-i resûl ve resâyil ile mevâyid-i fevâyid-i cûd u rahmet ve hadîka-i [...] cennete da'vet eyledi ve salât ü selâm ve [...] ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss u 'âmm kutb-ı fülk-i nübüvvet merkez-i dâ'ire-i risâlet şems-i âsümân-ı hidâyet Muhammed Mustafa salla'llâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellem ba'd dahî samt ü mütekellim hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki câmi'-i menâkıb ve mefâhir ve hâvî-i mu'cizât ve me'âsirdir ve bakıyye-i nakıyye-i selâm âl ve evlâd-ı kirâm ve ashâb-ı ahhâb-ı zevi'l-ihtirâmının merâkîd-ı 'aliyye ve meşâhid-i celîlelerine nisâr olunur ki her biri mütevellî-i dîn ve nâzır-ı şer'-i mübîn ve rıdvânü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve 'alâ men tebe'ahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn emmâ ba'd bu kitâb-ı sıhhat-nisâb ve bu hitâb-ı 'anberîn-nikâb ol kaziyye-i şer'iyeye [...] menba' ve şol maslahat-i mer'iiyeti'l-ma'nâdan menhîdir ki 'avn-i 'azzet cellet kudretihû ve 'azzet kelimesi ihsânehu ihsân eyledi ki mevâhib-i celiyye ve 'atâyâ-yı 'illiyete ve in te'uddû ni'mete'llâhi lâ-tuhsûhâ misdâkınca bir 'add ile ma'dûd ve bir hadd ile mahdûd olmağa kâbiliyet mertebesinden devr ü dâ'ire imkândan mehcûrdur pes 'âkıl ve musîb ve [silik] ve edîb oldur ki eş-şükrü yestecibü'l-mezîd ve yer-tebitü'l-anîd (?) hadîs-i şerîfinin fehvâ-yı beşşârı ihtivâsı ile 'âmil olup her nefesde ezkâr-ı şükri tekrâr idüp ilâ fî intihâ fikrini kalbinde mûnis ve ber-karâr ide ve râhile-i ücret için zâde ve yevmi-me'âd için [...] bezl eyleye binâ'en 'alâ zâlik münşî-i mir'ât-ı 'amîme ve menşe'-i hayrât-ı 'azîme sâhibü'l-hayrât ve hasenât râgibü's-sadakât ve'l-müberrât hâlâ 'atebe-i 'aliyye sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî'r-rabbâniyyede re'îsü'l-küttâb olan iftihâr-ı

a'ruf ve zevi'l-'avârif üsve-i ashâbü'l-kemâlât ve'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâli'l-hamdi ve'l-ikbâl zü'l-'izzeti'r-refi' ve'l-câhü'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merce'i'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki's-samed Şamîzâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi yessera'llâhu murâdehû fevka mâ-yürîd ve mâ-yeşâ hazretleri taraf-ı şerîflerinden vakf-ı âti'l-beyânı ikrâra ve ba'dehû ahkâmını ihkâm için da'vâ-yı rücû'a vekîl olup ekmelü'l-müderresîn Mustafa Efendi ve fahrü's-sâdât es-Seyyid Mehmed Efendi şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan necl-i mükerremleri 'umdetü ashâbü't-tahrîri ve'l-kalem zübdetü erbâbü't-takrîri ve'r-rakam Mustafa Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihu'l-bünyân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu'l-erkânda vâkıf-ı 'ârifin vakf-ı âti'z-zikrine mütevellî nasb eylediği fahrü'l-a'yân Sefer Ağa ibn Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim müşârün-ileyh niyyet-i hâlisa-i kâfiye ve tarîk-ı sâdika-i sâfiye ile dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Küçük Ayasofya Mahallesi'nde vâki' silk-i mülk-i sahîhinde münselik bir taraftan ba'zan İsmail Çelebi ve ba'zan eş-Şeyh Ahmed Efendi mülkleri ve iki taraftan tarîk-ı hâss ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bi'r-i mu'ayyeni müştemil fevkânî ve tahtânî on iki bâb müte'ehhilîn odalarını ve âna muttasıl altı bâb dükkânlarını ve yine mahmiyye-i mezbûrede Emin Bey Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Bâzârgânbaşı Hüseyin Çelebi menzili ve ba'zan 'ulemâyâ meşrûr vakıf menzil ve bir taraftan ba'zan Abdurrahman Paşa Vakfı menzili ve ba'zan Esirci Osman Beşe ve bir taraftan ba'zan Neşat Mustafa Bey menzili ve ba'zan İbrahim Beşe menzili ve bir taraftan Kürkcibaşı Vakfı odaları ve bir taraftan tarîk-ı 'âmma müntehî fevkânî ve tahtânî on dokuz bâb mülk müte'ehhilîn odalarını ve yine silk-i mülk-i sahîhinde münselik Karadeniz Boğazı'nda Göksu nâm mevzi'de vâki' iki taraftan Karye-i Dirsekli (?) sınıırına ve bir taraftan merhûm Hân-cızâde Mehmed Paşa mülküne ve bir taraftan tarîk-ı 'âmma müntehî Hoca Çelebi Bostanı demekle ma'rûf mülk bostanlarını hasbeten li'llâhi'l-meliki's-samed vakf-ı sahîh ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledi ki zikri murûr iden odalar ve bostandan her biri [...] bihi'l-'âde icâre-i mu'accele ve ücret-i mü'eccele ile icâr olunduk-

dan sonra ücret-i mü'ecceleden hâsıl olan meblağdan yevmî altı akçesi mahmiyye-i mezbûrede Kadırğa Limanı kurbünde vâki' Bostancıbaşı Ali Ağa Mescidi demekle ma'rûf kendüler ta'mîr ve tevsî' ve câmi' eyledikleri câmi'-i şerîfde vâ'iz ve nâsih ta'bîr buyurdıkları fahrû's-sâlikîn [silik] Efendi'ye ve yevmî sekiz akçesi hatîb ve [...] ta'yîn buyurdıkları Ali Efendi'ye ve yevmî ikişer akçesi yine câmi'-i mezbûrda [...] ta'yîn olunan Şeyh Celal ve Şeyh Mansur ve Mehmed Efendiden her birine ve yevmî iki akçe dahi na't-hân ta'yîn olunan ahmed Çelebi'ye ve yevmî ikişer akçesi dahi salâ mü'ezzinleri ta'yîn olunan Mustafa ve Halil ve Ahmed'den her birine ve yevmî iki akçe dahi kıymete virile ve üç akçe dahi kâtibe ve zikri mürûr iden bi'r-i mu'ayyenden nez'-i mâ içün [...] dahi kendi tarafından alınmak üzere bir kimesne âb-keş ta'yîn olunup yevmî iki akçe virile ve câmi'-i mezkûrun mihrâbının iki tarafından îkâd içün senede her biri beşer vakıyye gelür iki şem'-i 'asel alunup Leyle-i Berât'larda îkâd oluna ve her sene hasırına ve masârif-i lâzimesine ikişer bin yüz altmışar akçe virile ve dehn-i zeyt alunup leyle-i mübâreke de dâhil-i câmi'-i şerîfde ve Ramazan-ı şerîfde minârede kanâdîl îkâd olunmak içün kezâlik her sene iki bin yüz altmışar akçe virile ve cihet-i tevliyet yevmî sekiz akçe ola ve vakf-ı mezbûra hayyâtından iyi bir kimesne yevmî dört akçe ile câbi ola zikri sebk iden Küçük Ayasofyasında olan müte'ehhilîn odalarının gârizini Ayasofya gârizine ilhâk içün yine ücret-i mezkûrdan senede cânib-i vakf-ı mezbûra yüz beş akçe mukâta'a virile ve merkûm Sefer Ağa hayâtda oldukca vakf-ı mezbûra mütevellî ola ve merkûmun tevliyetinden sonra tevliyet-i mezbûra irsle vâkîf-ı mûmâ-ileyhin 'utekâsına meşrûta ola ve icâre-i mu'acceleden hâsıl olan meblağ ile mütevellî-i mezbûr yediyle vakf içün münâsib mahallerde 'akâr iştirâ oluna ve yevmî iki akçe dahi su yolcıya virile ve oğlu Mustafa Efendi ve evlâdları ve evlâd-ı evlâdları vâkîf-ı müşârûn-ileyhin zükûr-ı inâs evlâdları vakf mezbûra nâzır olalar ve galle-i mezbûrenin fazlasından müctemî' olan meblağı nâzır ma'rifetiyle münâsib 'akâr iştirâ oluna ve nâzır-ı mûmâ-ileyh Tosya'da olan hân [...] olan 'akârâta ve Kasaba-i İlgün'de[?] binâ olunan çifte hammâma dahi hasbî nâzır ola ve şart-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedlerinde olacak

ta'yîn ve tahsîs buyurup sâlifü'z-zikr odalar ve dekâkîn ve bostanı mütevellî-i mezbûra teslim idüp ol dahi vakfiyet üzre kabz ve tessellüm ve sâ'ir mütevellîler evkâfda mutasarrıf olduğu gibi tasarruf eyledi didikde vekil-i mezbûrun kelimât-ı meşrûhasında mütevellî olan Sefer Ağa vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik itdikden sonra vekil-i mezbûr Mustafa Efendi mütevellî-i mezbûr Sefer Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı 'akâr 'inde'l-İmâmü'l-A'zam ve hü-mâmü'l-efham Ebû Hanife el-Kûfî cûziye hayru'l-cezâ' ve kûfiye hazretlerinin katında sahîh lâkin gayr-ı lâzımdır vakf-ı mezbûrdan bi'l-vekâle rucû' ve müvekkilimin mülküne idhâl murâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba muttasıl olup eğerçi hâli sebt olunan minvâl üzredir lâkin İmâm Ebu Yusuf 'aleyhi'r-rahme hazretleri katında muharrer vakfiyet dimekle ve İmâm Muhammed ibn Hasan eş-Şeybânî katında ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî sahîh ve lâzım olmağın 'alâ men-bihimâ sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim deyü emirden[?] imtinâ' ve husûmet ve nizâ' idüp hâkim-i mevki' 'alâ hâze'l-kitâb tûbâ le-hû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda müterâfi'ân olduklarında hâkim-i mûmâ ileyh lâzâle'l-hakk câriyyen beyne yedeyhi hazretleri dahi tarafeynin delillerine dahi nazar idüp ve cânibeynin kelâmlarına fikr-i dakîk ve cânib-i vakfa nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp vakf-ı mezbûrun imâmeyn-i hü-mâmeyn-i mezbûreyn mezheb-i şerâyi'leri üzre sıhhat ve lüzûmuna hükm itmekle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ile vakf olup min-ba'd ibtâl ve ta'tîli 'adîmü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'de-mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû 'ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un 'alîm ve âhirü'l-vakf 'ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Zilka'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa ibn Müstedâm, fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi ibn Abdullah, fahrü's-sâdât es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Nasıruddin, fahrü'l-e'imme Ahmed Çelebi ibn Hasan el-imâm, Mustafa Çavuş ibn Receb, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa el-Kudsi, Abdullah Efendi ibn Resul, Osman Bey ibn Abdullah, Receb Bey ibn Mehmed, Mustafa ibn Resul, Hasan Ağa ibn Abdulmennan, Şaban Bey ibn el-cündî, Ali Bey ibn

el-Hızır, el-Hâc Mehmed ibn Abdullah, Ahmed Çelebi el-mü'ezzin,
Yusuf Ağa ibn Müstedâm

885 - 1661 (1071) İstanbul 9: 69b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ali Çelebi adlı hayırseverin vakfettiği iki adet evin mütevellileri olan Hasan Efendi ve Abdurrahman Efendi, Mehmet Ağa'nın vekili İmamüddin Ağa ile birlikte mahkemededirler. Hasan Efendi ve Abdurrahman Efendi, mütevellisi oldukları bu vakfın bir arsasının üzerine daha önce Halil adlı kişinin mütevellî izni olmadan ev yaptığını söylerler. Daha sonra bu ev harabeye dönüşmüştür. Hasan Efendi ve Abdurrahman Efendi bu arsa üzerindeki harabeyi müzayedede açık artırmayla Mehmet Ağa'ya 61.440 akçe karşılığında satarlar. Mütevelliler, evin arsasını da yine Mehmet Ağa'ya 89.000 akçe peşinata ek olarak yıllık 2160 akçeden kiraya (mukata'a) verirler. İki mütevellî, paraların tahsilinden sonra söz konusu arsa üzerinde yeniden bina yapılmasına izin verdiklerini gösteren temessük belgesini İmamüddin Ağa'ya verirler. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Hasan Efendi and Abdurrahman Efendi, the mutawallis of two houses endowed by the philanthropist Ali Çelebi, are in court with İmamüddin Ağa, legal agent of Mehmet Ağa. The mutawallis state that Halil built a house on a waqf-owned plot without the permission of the mutawalli. Later the house in question fell into disrepair. Hasan Efendi and Abdurrahman Efendi then auctioned off the remains of the house, selling it for 61,440 akçe to Mehmet Ağa, the highest bidder. They also rented (mukata'a) to him the plot of the house for an advance payment of 89.000 akçe and an annual rent of 2160 akçe. After receiving payment, the mutawallis gave İmamüddin Ağa a promissory note (temessük), authorizing Mehmet Ağa to erect a new house on the plot. The court registers the transactions.

Dârü's-saltanatî'l-aliyye Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Güngör Mahallesi Mescid-i şerîfinde imam olup menzil-i âtî'z-zikre meşrû-

tiyet üzere mütevellî olan Hasan Efendi ibn Mustafa ve Uzun Şucâ' Mahallesi'nde vâki Avcılar Mescid-i şerîfinde imâm olup kezâlik menzil-i câi'l-beyâna meşrûtiyet üzere mütevellî olan Abdurrahman Efendi ibn Osman nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımı't-teşrîfde işbu kitâb-ı sedâd ittisâbın sâhibi 'umdetü'l-emâcid ve'l-e'âlî câmi'u'l-mehâmid ve'l-me'âlî zül-'izzî'l'alîy ve'l-kadri'l-celî Mehmed Ağa ibn [boş] tarafından ikrâr-ı câi'l-beyânı tasdîka vekîl olup fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn Abdülmennan ve Zülfikar Ağa ibn Abdülmüstebân şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan kîdvetü erbâbi'l-'izzî ve'l-ikbâl üsvetü ashâbi'l-mecd ve'l-iclâl İmâdüddin Ağa ibn Mehmed mahzarında her biri bi't-tevliye ikrâr ve takrîr kelâm idüp merhûm Silâhî Ali Çelebi ibn Kasım nâm sâhibü'l-hayr vakf ve tasarrufı evvelâ nefisine ba'dehû 'utekâsına ve evlâd-ı 'utekâsına ve evlâd-ı evlâd-ı 'utekâsına ve tevliyet-i hasbiyesini 'utekâsından Cafer ibn Abdullah ve ba'dehû tevliyet ve gallesini mescideyn-i mezkûreynde imâm olanlara şart ve ta'yîn idüp 'utekâ ve evlâd-ı 'utekâ bi'l-küllîye münkariz olmağla hâlen tevliyet ve gallesi bize intikâl idüp zikr olunan Güngörmez (?) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Yeni Cami Vakfına ve üç taraftan tarîk-ı 'âmma müntehî menzilde mukaddemâ Çâker Ağazâde Halil Efendi'nin bilâ-izni'l-mütevellî nefsiyçün ihdâs eylediği ebniye şart-ı şer'an kal' olunup ve vakf binâsı dahi mürûr-ı zamân ile müşrif-harâb ve mâ'il-i türâb olup cânib-i vakfdan müceddeden binâyâ ber-vech-i müsâ'ade olmayup ber-mûceb-i şart-ı vâkıf vech-i âti üzere enkâzı bey' ve 'arsayı îcâr olunmak vakfa her vechile evlâ ve enfa' olmağın menzil-i mezkûrun 'arsası üzerinde mevcûd olan enkâzı ba'de'l-keşf tahmîn-i sahîh ile altmış bir bin dört yüz kırk akçeye tahmîn ve 'arsası beyne't-tâlibîn müzâyede olunup ragebât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a olduktan sonra seksen dokuz bin akçe icâre-i mu'accele ve senede iki bin yüz altmış akçe mukâta'ada müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın enkâz-ı mezkûreyi semen-i misli olan altmış bir bin dört yüz kırk akçeye mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya tevliyetimiz hasebiyle bi'l-izni'ş-şer'î bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra 'arsa-i mezkûre dahi seksen dokuz bin akçeye icâre-i mu'accele ve

senede ecr-i misli olan iki bin yüz altmış akçe mukâta'a ile yine mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya îcâr ve teslîm ol dahi vech-i meşrû üzre istîcâr ve tesellüm ve kabûl idüp semen-i enkâz-ı merkûme ve mu'accele-i mersûme cem'an yüz elli bin dört yüz kırk akçeyi tevliyetim hasebiyle yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledikten sonra 'arsa-i mezkûre üzerinde malıyla mülki olmak üzre müceddeden binâyâ müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya izin ve yedine ma'mûlün-bih temessük virdük didüklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Zilhicce-ti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid Mehmed Bey eş-şehîr bi'l-Kefelizâde, fahrü'l-müderrişin Abdurrahman Efendi, fahrü'l-e'âlî Süleyman Efendi tezkire-i küçük, fahrü'l-akrân Şabana Ağa ibn Ali, Ahmed Bey ibn Hüseyin el-cündî, el-Hâc Halil Bey ibn Mehmed, İbrahim Çelebi ibn Abdullah

886 - 1661 (1071) İstanbul 9: 71a/1 Dava / *Adjudication*

Danışmendli Köyü'nden Recep Halife, Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Recep Halife, Mehmet Çelebi'nin vakıf şartnamesine aykırı olarak vakıf köyü ve mezraasını işgal ettiğini söyler. Kendisinin vakfı kuran kişinin neslinden geldiğini belirten Recep Halife, söz konusu taşınmazların vakıf şartnamesine uygun olarak kendisine verilmesi gerektiğini öne sürer. Mehmet Çelebi söylenilenleri reddeder. Recep Halife de şahitler desteğiyle vakfı kuran kişinin neslinden geldiğini kanıtlayarak davayı kazanır.

Recep Halife, a resident of the Danışmendli village, sues Mehmet Çelebi. The plaintiff claims that Mehmet Çelebi is occupying a waqf-owned village and its fields in violation of the waqf deed (vakfiye). Claiming that he is a descendant of the waqf founder, the plaintiff demands return of the property in accordance with the waqf deed. The defendant Mehmet Çelebi rejects Recep Halife's testimony. Proving his case through witness testimony, the plaintiff Recep Halife wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Sahil Kazâsı'na tâbi Danişmendli nâm karye sükkânından işbu râfî'ü'l-kitâb Receb Halîfe ibn Yusuf meclisi şer'-i hatîrde karye-i mezkûre ile zikri câî mezra'aya hilâf-ı şart-ı vâkıf mutasarrıf olan Mehmed Çelebi ibn Mahmud nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre Danişmendli ve etrâf-ı cevânibinde olan ma'lûmü'l-hudûd arâzî ve mezârî' kazâ-i mezbûreye karîb Sinob Kasaba'sının iç kal'ası sükkânından merhûm sâhibü'l-hayrât Halil Beşe ibn eş-Şeyh Ali nâm kimesne hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı muhadded ile vakf idüp rub' ve gallesini evvelâ hayâtda oldukça kendi nefesine ba'dehû tasarruf ve tevliyet ve cibâyetini kendi neslinden olup vakf-ı mezbûra li-ec-li't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Abdullah Efendi nâm müderrise ve ba'dehû mezbûr Abdullah Efendi'nin aslah evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına neslen ba'de neslin ve fer'an gibbe asl karye-i mezbûre ve mezra'a-i mezkûreye mutasarrıf olup sâkin olduğu mahallede olan etfâle ta'lim-i Kur'ân-ı Azîmü's-Şân eyleye deyü işbu yedimde olan ve kazîyye-i ma'mûlün-bihâsında şart ve tasrîh idüp ve ben müşârün-ileyh Abdullah Efendi'nin sulbi oğlu Eyyüb Şeyh'in sulbî oğlu Yusuf'un sulbî oğlu olmağla işbu yedimde olan berât-ı 'âlî-şân ile karye-i mezbûre ve mezra'a-i mezkûreye mutasarrıf iken mezbûr Mehmed Çelebi hilâf-ı şart-ı vâkıf karye-i mezbûre ve mezra'a-i mezkûreye vaz'-ı yed ider su'âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında karye-i mezbûre ve mezra'a-i mezkûreye vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûr vech-i muharrer üzre vâkıf-ı müşârün-ileyhin neslinden olan mezbûr Abdullah Efendi'nin evlâdından olduğu inkâr idicek mezbûr Receb Halife'den müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda kazâ-i mezbûra tâbî' Tartar nâm karyeden fahrü'l-kuzât Hüseyin Efendi ibn Mehmed ve Karye-i Urgankiriş'den Ahmed Efendi ibn Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclisi-ı şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâkı' mezbûr Receb Halife vâkıf-ı mûmâ-ileyh Halil Bey'in neslinden mezbûr Abdullah Efendi'nin aslah evlâdından olan Eyyüb Şeyhin sulbi oğlu Ali'nin sulbi oğlu Yusuf'un sulbî oğludur biz bu husûsa bu vech üzre şahidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye ey-

lediklerinde gıbbe ri'âyet şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm karye-i mezbûre ile mezra'a-i mezkûreden kasr-ı yedine mezbûr Mehmed Çelebi'ye tenbîh birle mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Murad Çelebi ibn Hüseyin, Mehmed Çelebi ibn Himmet, Ali Beşe ibn Mehmed er-râcil, Resul Efendi ibn Murad, Halil Efendi ibn Mehmed, Mustafa Halife ibn Abdullah, İbrahim Efendi ibn Halil, Ahmed ibni Mahmud, Ahmed Efendi ibn Hasan el-imâm, Mehmed Beşe ibn Yusuf, Muslihiddin el-müezzîn, Hüseyin Beşe ibn Abdullah, Sefer Halife ibn Hasan, Ahmed Çelebi ibn [boş] el-müezzîn

887 - 1661 (1071) İstanbul 9: 73a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hayder isimli Yahudi, eski Selanik ağası Halil Ağa'nın vekili İbrahim Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Hayder, Muhasebeci Ahmet Efendi Vakfı'ndan peşinata ek olarak günlük 7,5 akçeye kiralandığı Fener Kapısı dışındaki on odalı Yahudihaneyi, müteveli ile 130.000 akçe karşılığında Halil Ağa'ya devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Hayder, a Jew, is in court with İbrahim Beşe, legal agent of Halil Ağa, former agha of Selanik (Salonika). For 130,000 akçe, Hayder transfers to Halil Ağa a ten-room Jewish residence (Yahudiha-ne) located outside the Fener Gate and rented from the Muhasebeci Ahmet Efendi Waqf for an advance payment and 7.5 akçe per day. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Balat Kapısı hâricinde sâkin Hayder veled-i Yasef nâm yahûdi meclis-i şer'-i şerîfde sâbıkâ Selanik Ağası olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim işbu râfi'ü'l-kitâb Halil Ağa ibn Ahmed tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdika vekîl-i şer'iyyesi olan İbrahim Beşe ibn Mahmud mahza-

rında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup merhûm Muhasebeci Ahmed Efendi Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî yedi buçuk akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından Fenar Kapısı hâricinde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı sâhil-i bahra ve bir tarafı kâtib Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma muntehî on bâb fevkânî oda ve dokuz bâb tahtânî odaları ve su kuyusını ve kayikhâne ve iki zokak kapusunu müstemil yahudihâne ta'bîr olunur menzil ve ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile müvekkil-i mûmâ-ileyhe yüz otuz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr yüz otuz bin akçeyi müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr müvekkil-i mûmâ-ileyhin hakk-ı müfevvezi olmuştur didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî'l-hâmis min Zilhiceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Yazıcı ibn Osman, Mehmed ibn Ali, Veli Beşe Kumcı, Ali Beşe Kumcı, Yusuf Beşe ibn Abdullah, Mehmed Çelebi ibn el-müezzin, Mehmed Ağa ibn el-Hammâmî.

888 - 1661 (1071) İstanbul 9: 74b/3 Tescil işlemi / Registration

Eski Anadolu Beylerbeyi merhum Çuvalcı Hasan Paşa'nın eşi Emetullah Hatun, Kara Çelebizade Mahmut Efendi Medresesi Vakfı'na mütevellî olan Cafer Çavuş'a evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 950 kuruşa satar. Emetullah bu satışa ek olarak Eyüp'teki bir tarlasını toprak sahibinin (sâhib-i arz) izni dahilinde yine Cafer Çavuş'a 50 kuruşa devreder. Daha sonra Emetullah, sattığı evi Cafer Çavuş'tan 75 kuruşa altı aylığına kiralar. Emetullah'a kardeşi Mehmet Ağa kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Emetullah Hatun, wife of the late Çuvalcı Hasan Paşa, former governor-general (beylerbeyi) of Anatolia, takes out a 950 kuruş

mortgage (istiglal) on her house from Cafer Çavuş, mutawalli of the Kara Çelebizade Mahmut Efendi School Waqf. In addition, for 50 kuruş, Emetullah transfers to Cafer Çavuş a field in Eyüp with the permission of the landowner (sâhib-i arz). She then rents the same house from Cafer Çavuş for 75 kuruş for six months. Her brother Mehmet Ağa serves as surety for Emetullah. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da kable’l-harîk Sofılar Mahallesi’nde ve hâlâ Altımermer’de sâkine ‘umdetü’l-muhadderât zübdetü’l-muvakkarât Emetullah Hâtun ibnet-i Ahmed Efendi meclis-i şer’de mahmiye-i mezbûrede vâki’ merhûm Kara Çelebizâde ibnü’l-Mufaddal Mahmud Efendi’nin medresesi evkâfına bi’l-fi’l mütevellî olan hâfız-ı hâze’l-kitâb fahrü’l-akrân Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp sâbikan Anadolu Beylerbeyisi olup bundan akdem müteveffâ olan zevcim mezbûr Çuvalcı Hasan Paşa’dan hâl-i sıhhatinde iştirâ eylediğim Havâss-ı ‘Aliyye Kazâsına tâbî’ İncili (?) nâm karye kurbünde vâki’ lede’l-ahâlî ve’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd çiftlik ta’bîr olunur büyût-ı müte’addide ve dâhilinde mevcûd olan mecmû’-ı âlât-ı zirâ’ati ve yetmiş ırgadlık cemî’-i mülk bağçe ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî hadîkayı müştemil mülk menzilimi mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş’a dokuz yüz elli kıt’a riyâlî guruşa bi-tarîki’l-istiglâl bey’ ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyleyüp karye-i mezbûre sinûrî dâhilinde ma’lûmü’l-hudûd ve’l-makta’ tarlalarımı dahi sâhib-i ‘arz ma’rife-ti ve tefvîz-i bi’l-vefâ tarîki ile elli kıt’a riyâlî kebîr guruş mukâbelesinde mezbûr Cafer Çavuş ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl idüp semen-i mezbûr dokuz yüz elli kıt’a guruş ile bedel-i tefvîz olan elli kıt’a guruş ki cem’an bin kıt’a mezbûrû’n-nakd ri-yâlî guruşu mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledikten sonra zikr olunan çiftliği ba’de’t-tahliyeti’ş-şer’iyye ve’t-tekâbuzi’l-mer’î târîh-i kitâbdan altı ay tamâmına değin mütevellî-i mezbûr yetmiş beş ri-yâlî kebîr guruşa yine bana îcâr ben dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eyledüm zikr olunan çiftliğin derkine işbu hâzır bi’l-meclis li-ebeveyn karında-

şım Mehmed Ağa emr ve kabûli hâvî bir kefâlet-i sahîha ile kefil oldum didikde gıbbe't-tasdîki's-ser'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhicceti's-serîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Abdülkadir, Ahmed Efendi ibn el-müderis, Arabacı Ali Ağa ibn Abdullah, fahrü'l-müderrişin Mustafa Efendi ibn Ahmed başkâtib, Hüseyin Bey ibn Abdullah, Hasan Efendi ibn el-kâdî, Mustafa Efendi ibn el-kâdî, Muharrem Çavuş ibn Abdullah

889 - 1661 (1071) İstanbul 9: 75b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Sekbanbaşı Yakup Ağa Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Mahmut'un kızları Ayşe ile Rabia'nın vasisi Hüseyin Beşe, merhumun eşi Havva Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Mülkiyeti Gazanfer Ağa Vakfı'na ait olup yıllık 40 akçe kira ödenen arsa üzerindeki eve merhum ile Havva yarı yarıya ortaktır. Söz konusu ev bir yıl önceki büyük yangında yıpranmıştır. Hüseyin Beşe, merhumun bu arsadaki yarı hissesini Ayşe ile Rabia'nın nafaka gereksinimi için açık artırmaya çıkarır. Yapılan müzayedede 3000 akçelik en yüksek teklifi Havva verir. Hüseyin Beşe de iki kızın söz konusu arsadaki hisselerini Havva'ya devreder. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Beşe, guardian of Ayşe and Rabia, daughters of the late Mahmut, a resident of the Sekbanbaşı Yakup Ağa neighborhood, is in court with Havva Hatun, wife of the decedent. The decedent and Havva equally owned a house built on a plot rented from the Gazanfer Ağa Waqf for 40 akçe per annum. The house was destroyed in the big fire of a year ago. In order to provide alimony for Ayşe and Rabia, Hüseyin Beşe auctions off the decedent's half share in the house. Havva makes the highest offer of 3000 akçe. Hüseyin Beşe transfers the two sisters' share to Havva. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Sekbânbaşı Yakub Ağa Mahallesi'nde iken vefât iden Mahmud ibn Yusuf'un sağîre kızları Ayişe ve Rabiâ'nın kibel-i şer'den mansûb vasîleri olan Hüseyin Beşe ibn Mustafa meclis-i şer'de sağîreteyn-i mezbûreteynin vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Havvâ bint-i Mustafa nâm hâtun mahzarında ikrâr idüp merhûm Gazanfer Ağa Vakfı'na 'arsasının senede kırk akçe mukâta'ası olup bir taraftan Gazanfer Ağa Medresesi'ne ve bir taraftan İbrahim Ağa menziline ve bir taraftan Saraylı Ferruh Hâtun mülküne ve bir taraftan tarîk-ı 'âmma müntehî olup harîkde muhterik olan menzil 'arsasının nısf-ı şâyi'î mezbûre Havvâ'nın ve nısf-ı şâyi'î âharı dahi zevci müteveffâ-yı mezbûr Mahmud'un tasarrufunda iken fevt olup zikri sebk iden nısf şâyi' hissesi sulbiye kızları sağîreteyn-i mezbûreteynin nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmağın 'arsa-i mezkûrenin âhara tefvîzi lâzım gelmeğın bundan akdem nısf-ı 'arsa-i mezkûre ba'de'l-müzâyedeti'l-mu'tâde bin beş yüz akçede mezbûr Havvâ üzerinde karâr idüp tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın nısf-ı 'arsa-i mezkûreyi safka bedeli olan üç bin akçe bedel mukâbelesinde izn-i mütevellî ile vesâyetim hasebiyle mezbûreye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr üç bin akçeyi mezbûre Havvâ yedinden alup kabz eyledüm min ba'd 'arsa-i mezkûreyi emsâli gibi mutasarrıfa olsun didikde gibbe't-tasdi'kiş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin ibn Ahmed, İsmail Çavuş ibn Mustafa Odacısı, Beşir ibn Mehmed, Osman ibn Kumru, Şükür Beşe ibn Mustafa

890 - 1661 (1071) İstanbul 9: 76b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Çelebi ile Osman Çelebi birlikte mahkemeye gelirler. Mehmet Çelebi'nin Gülrana Vakfı'na yılda 7 akçe kira (mukataa) ödediği ve Çarıkçı (?) Kemal Mahallesi'nde bulunan bir arsa üzerinde bir evi vardır. Mehmet Çelebi bu evini Osman Çelebi'ye 26.500 akçeye satar. Bu işlemin ardından Mehmet Çelebi sattığı

evin arsasını mütevellinin izniyle yine Osman Çelebi'ye devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mehmet Çelebi and Osman Çelebi appear in court. Mehmet Çelebi owns a house in the Çarıkçı (?) Kemal neighborhood. It is built on a plot rented (mukataa) from the Gülrağna Waqf at 7 akçe per annum. For 26,500 akçe, Mehmet Çelebi sells the house to Osman Çelebi. He then transfers to him the plot of the house, with the permission of the mutawalli. The court registers the transactions.

Dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyye mahallâtından Çakırcı [?] Kemal Mahallesi'nde sâkin Mehmed Çelebi ibn Hasan Efendi meclis-i şer'î hatîr-i lâzımı't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-vesîka Osman Çelebi ibn Kemaleddin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan İmam Hüseyin Efendi sâkin olduğu vakıf menziline ve bir taraftan Mustafa Çelebi menziline ve bir taraftan tarîk-i âmma münthê bir fevkânî odayı ve bir su kuyusını ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i doksan zirâ' arsa-i hâliyyeyi müstemil olup arsasının merkûme Gülra'nâ Vakfı'na sene-de yedi akçe mukâta'ası olan menzilimin binâsını tarafeynden icâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi altı bin beş yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mezbûr Osman Çelebi'ye bey' ve teslîm idüp ol dahi minvâl-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yirmi altı bin beş yüz akçeyi yedinden bi't-tamâm alup kabz idüp arsasının dahi hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i mütevellî ile yine mezbûr Osman Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledi min ba'd zikr olunan menzilin binâ ve arsasında kat'â alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-a'yân Hüseyin Efendi ibn [boş], Recep Halife bin Müezzîn, Ali Beşe bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin [boş], Ali Beşe bin Ramazan

891 - 1661 (1071) İstanbul 9: 77b/1 Tescil işlemi / Registration

Cebecibaşı Mahallesi'nden Hüseyin Ağa, Ebubekir Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Ağa, eşi Gülgün Hatun'un Emir Buhari Vakfı'ndan yıllık 300 akçeye kiraladığı (mukataa) arsa üzerine bir ev yaptırmıştır. Şimdi Hüseyin Ağa, bu evi istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Ebubekir Ağa'ya 2700 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Hüseyin Ağa, sattığı evi Ebubekir Ağa'dan 300 kuruş karşılığında 4 aylığına kiralar. Gülgün Hatun, Hüseyin Ağa'ya kefil olur. Hüseyin Ağa, kira süresi bitiminde borcunu ödeyemezse söz konusu evi satarak borcunu ödemesi için Veli Çelebi'yi vekil olarak atar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Hüseyin Ağa, a resident of the Cebecibaşı neighborhood, is in court with Ebubekir Ağa. Hüseyin Ağa had a house erected on a plot that his wife Gülgün Hatun rented (mukataa) from the Emir Buhari Waqf for 300 akçe per annum. He now takes out a 2700 kuruş mortgage (istiglal) on the house from Ebubekir Efendi. Then he rents the same house from Ebubekir Ağa for 300 kuruş for 4 months. Gülgün Hatun serves as surety for Hüseyin Ağa. Hüseyin Ağa appoints Veli Çelebi as his legal agent to sell the house in order to settle the debt if he fails to do so at the end of the rental period. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânı mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den mevlânâ Mustafa Efendi ibn Ahmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Sultan Selim kurbünde Cebecibaşı Mahallesi'nde sâkin Hüseyin Ağa ibn Bünyad'ın menziline varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr olan müslimin huzûrunda 'akd-i meclis-i şer'î eyledikde mezkûr Hüseyin Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu kitâbın sâhibi fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân makbûlû's-sudûr ve'l-erkân Ebubekir Ağa ibn Mehmed mahzarında ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' arsası merhûm Emir Buhari 'aleyhi rahmeti rabbühü'l-bârî vakfı'na senede üç yüz akçe mukâta'ası olup zevcem Gülgün Hâtun ibnet-i Abdullah'ın mutasarrıfa olduğu bir taraftan Habib Çelebi mülküne ve

bir taraftan Mehmed Ağa ibn Ferhad mülküne ve taraftan tarîk-
 ı ‘âmma müntehi menzilde mezbûre Gülgun Hâtun’un izni ile ken-
 dü malım olmak üzere bundan akdem büyü-tü ‘adîde binâ ve ihdâs
 itmişidim hâlen menzil-i mezbûr ‘arsası üzerinde olan cemî-i eb-
 niye-i memlûkemi kâffe-i hukûk ve murâfıkımı zevcem mezbûre
 Gülgun Hâtun’un izni ile mûmâ-ileyh Ebubekir Ağa’ya iki bin ye-
 di yüz riyâlî gurusu istiglâl-i şer’î tarîki üzere bey’ ve teslîm ol dahi
 kendi mâlî ile vech-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve
 menzil-i mezbûrun içinde mevcûd olan cemî-i eşyâmı dahi mûmâ-
 ileyh Ebubekir Ağa’ya îdâ ve teslîm ol dahi istîdâ’ ve tesellüm ve
 kabûl idüp semen-i mezbûr iki bin yedi yüz riyâlî gurusu mûmâ-
 ileyh Ebubekir Ağa yedinden tamâmen alup kabz eylediğimden
 sonra mebî-i mezbûr târîh-i kitâbdan yüz yirmi gün tamâmına
 dek üç yüz riyâlî gurusu ücret ile mezbûr Ebubekir Ağa’dan istîcâr
 ve tesellüm ol dahi bana minvâl-i muharrer üzere îcâr ve teslîm ve
 menzil-i mezbûrun içinde olup mûmâ-ileyh Ebubekir Ağa’ya îdâ’
 ve teslîm eylediğim eşyâmı dahi [...] yedinden alup kabz ve tesel-
 lüm eyledüm didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mezbûr Hüseyin
 Ağa’nın zevcesi mezbûr Gülgun dahi menzil-i mezbûrun derkine
 ve ücret-i merkûmesine emr ve kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i
 şer’iyye ile kefil ola didikden sonra mezbûr Hüseyin Ağa meclis-i
 mezbûrda mûmâ-ileyh Ebubekir Ağa muvâcehesinde ikrâr idüp
 meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz riyâlî gurusu ile menzil-i mezbûr
 ücreti olan üç yüz riyâlî gurusu müddet-i mezbûre tamâmında edâ
 ve teslîm idemezsem menzil-i mahdûd-ı mezbûrî semeni misli ile
 dahi bey’ ve semeninden meblağ-ı deynimi edâ ve fazlasını bana
 îsâle küllemâ azleteke [...] vekîl mazmûnı üzere ‘azl ve in’izâlden
 masûne vekâlet-i mürûriyye ile işbu hâzır bi’l-meclis Veli Çelebi
 ibn Mehmed’i tarafımdan vekîl ve nâ’ib-i münâsib nasb ve ta’yîn
 eyledüm didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdemâtı
 edâya müte’ahhid olduğunu mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr
 ba’dehû ma’an irsâl olunan Hüseyin ibn Ebubekir ile meclis-i şer’a
 gelüp ‘alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-ta-
 leb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene ih-
 dâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü'l-e'imme muktediyyü'l-ümme Süleyman Efendi ibn Hasan el-hatîb bi-Câmi'-i Süleymaniye, fahrü'l-Akrân Hasan Ağa ibn Mehmed, el-Hâc Abdullah Çelebi ibn Yusuf, Veli Çelebi ibn Mehmed

892 - 1661 (1071) İstanbul 9: 78a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Şehremini bölgesine yakın Ereğli Mahallesi'ndeki Mehmet Ağa, Mahi Hatun ve diğer Mahi Hatun vakıflarının aynı anda mütevellisi olan Abdülbaki Ağa, sefere çıkacak olan orduyla birlikte gideceğini belirterek yerine Ali Bey'in atanmasını istediğini bildirir. Ali Bey görevi kabul ettiğini söyler. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Abdülbaki Ağa, who is the mutawalli of the Mehmet Ağa Waqf, the Mahi Hatun Waqf, and other Mahi Hatun waqfs in the Ereğli neighborhood near the Şehremini region, appears in court. Informing the court that he is about to join a military expedition, he requests the appointment of Ali Bey to his posts. Ali Bey accepts the appointments. The court registers them.

Mahmiye-i İstanbul'da Şehremini kurbünde Ereğli Mahallesi'nde Mehmed Ağa ibn Ahmed Ağa ve Mahi Hâtun ve diğer Mahi Hâtun Vakıfları'na bi'l-fi'l mütevellî olan Abdülbaki Ağa ibn Ahmed meclis-i şer' de işbu râfi'ü'l-vesîka Ali Bey ibn Abdullah mahzarında ikrâr ve itirâf idüp işbu sene-i mübârekede sefer-i hü-mâyûna gitmeğe teveccüh ve 'azimet eyledüm hâlen varup gelince tarafımdan mezbûr Ali Bey'i yevmî beş akçe vazîfe ile yerime kâ-yim-makâm nasb ve ta'yîn eyledüm didikde ol dahi kabûl ve hıdemâtını edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Musa Efendi el-imâm, Ramazan Çelebi el-mü'ezzin, Mahmud Çelebi el-mü'ezzin, Halil Çelebi el-kâtib, Mehmed Efendi el-imâm

893 - 1661 (1071) **İstanbul** 9: 79a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mimar Ayas Mahallesi'nden Hasan Çavuş, Kara Çelebizade Mahmut Efendi Medresesi Vakfı mütevellisi Cafer Çavuş'a, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 300 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Hasan Çavuş, sattığı evi yıllık 45 kuruştan bir yıllığına kiralar. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Hasan Çavuş, a resident of the Mimar Ayas neighborhood, is in court with Cafer Çavuş, mutawalli of the Kara Çelebizade Mahmut Efendi School (medrese) Waqf. the former takes out a 300 kuruş mortgage (istiglal) on his house from Cafer Çavuş. Hasan Çavuş then rents the same house from the waqf for 45 kuruş for one year. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mimar Ayas Mahallesi'nde sâkin bölük çavuşlarından Hasan Çavuş ibn Abdullah meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' merhûm Kara Çelebizâde Mahmud Efendi Medresesi Evkâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı garben el-Hâc Sinan Vakfı olup Firuza Hâtun tasarrufunda olan menzile ve bir tarafı şarkan Sitti Hâtun Vakfı olup Mustafa Halife tasarrufunda olan menzile ve bir tarafı şîmâlen 'arabacılar kethüdâsı Mehmed Bey ve ba'zan Frenk Ali Ağa mülklerine ve taraf-ı râbî'i tarîk-i 'âmma müntehi mülk-i muhterik cemî-i menzilim 'arsasını ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Şükrullah Efendi Vakfı ve bir tarafı mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakıf menzil ve bir tarafı tarîk-ı hâssa ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd senede dört yüz akçe mukâta'ası olup hâlâ müceddeden binâ eylediğim fevkânî ve tahtânî iki odayı müşte-mil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhik tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî her biri yedişer dirhem üç yüz kıt'a riyâlî kebîr guraşa bi-tarîki'l-istiglal mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş'a bey' ve teslim ol dahi vech-i muharrer üzre vakf-ı mezbûr için iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yüz kıt'a riyâlî kebîr guraşı mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen

ahz ve kabz eyleyüp 'arsa-i mahdûde-i mezkûre ile menzil-i mahdûd-ı mezkûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î mütevellî-i mezbûr târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin kırk beş riyâlî guruşa yine bana îcâr ve teslîm ben dahi vech-i muharrer üzere istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledüm didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî ve'l-ışrîn min Zilka'deti's-şerîfe sene 1071

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Abdülkadir el-kâdî, Derviş Bey ibn Mehmed el-cündî, Hasan Çelebi ibn Abdullah, Salih Çelebi ibn el-kasâb, Ahmed Beşe Tatar ibn Veli, Ahmed Beşe ibn Muharrem Çavuş

894 - 1661 (1071) İstanbul 9: 80a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Balat'ın Yahudi sakinlerinden İsrail, Cündi Vakfı'ndan kiralamış olduğu (mukataa) bir arsadaki yanmış olan mahzeni enkazıyla birlikte İbrahim Çavuş ile karısına 50.000 akçeye satar. İsrail daha sonra elindeki vakıf arsasını da, mütevellinin izniyle söz konusu kişilere devreder. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

İsrail is a Jewish resident of Balat. For 50,000 akçe he sells to İbrahim Çavuş and his wife the wreck of a burned down cellar, which stands on a plot that he rented (mukataa) from the Cündi Waqf. He also transfers to the couple the usufruct rights of the waqf-plot, with the permission of the mutawalli. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Balat hâricinde sâkin İsrail veled-i İlya nâm yahûdî meclis-i şer'de kendi tarafından asıl ve zevcesi Meryem bint-i Mehmed tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka sâbitü'l-vekâle vekil olan İbrahim Çavuş ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mahmiyye-i mezbûrede Çelebioğlu Mahallesinde vâki' iki tarafı merhûm ve mağfûrûn-leh Üsküdarî Mahmud Efendi Vakfı'na ve iki tarafı tarîk-ı âmma müntehî Cündî Vakfı'na senede altı yüz akçe mukâta'a ile tasarru-

fumda muhterik menzil ‘arsasında mevcûd olup mülküm olan iki kârgîr mahzen ve sâ’ir enkâzını bâten elli bin akçeye mezbûrâna bey’ ve teslim ânlar dahi iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr elli bin akçeyi mezbûrân yedlerinden bi’t-tamâm ahz ve kabz idüp meccânen ‘arsa-i mezbûremi dahi ma’rifet-i mütevellî ile mezbûrâna ferâğ ve tefvîz idüp ânlar dahi tefevvüz ve kabûl eylediler didüklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis min Zilhiceti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Çavuş ibn Mehmed, el-Hâc Mustafa ibn Şaban, el-Hâc Yusuf ibn Yahya, Şükür ibn Mustafa

895 - 1661 (1071) İstanbul 9: 81a/1 Tescil işlemi / Registration

Rukiye Hatun, Rabia Hatun Vakfı’ndan yıllık 2160 akçeye kiraladığı (mukataa) evin, büyük yangında yandığını belirtir. Yangından sonra mütevellî Mustafa Çelebi’nin izniyle aynı arsa üzerine yeni bir ev yaptırdığını belirten Rukiye Hatun, mahkemeden yaptığı harcamaların keşfedilmesini ister. Mahkeme, Mehmet Efendi’yi, Mimar Hasan’ı ve inşaat işlerinden anlayan bir grup Müslümanı, keşif için görevlendirir. Yapılan keşif sonucunda söz konusu evin en az 459.135 akçeyle yapılabileceği anlaşılır. Mahkeme de yapılan bu keşifi sicile kaydeder.

Rukiye Hatun states in court that a house she rented (mukataa) from the Rabia Hatun Waqf at 2160 akçe per annum was destroyed in the great fire. After the fire, she erected a new house on the plot, with the permission of Mustafa Çelebi, mutawalli of the waqf. She now demands an investigation to determine the construction expenses. The court appoints Mehmet Efendi, Hasan, an architect, and a group of Muslims, who are knowledgable about construction, for an investigation. The experts report that the construction must have cost at least 459,135 akçe. The court registers the outcome of the investigation.

Mahmiye-i İstanbul'da Muhtesib Karagöz Mahallesi'nde sâki-ne 'umdetü'l-muhadderâtı'l-'azîme üsvetü'l-muvakkarâtı'l-mükerrime Rukıyye Hâtun ibnet-i el-mevlâ el-merhûm Rıdvan Efendi meclis-i şer'-i hatîrde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp 'arsasının senede merhûme Rabia Hâtun Vakfı'na iki bin yüz altmış akçe mukâta'ası olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Binbaşı Musallı Bey Vakfı'na ve bir tarafı Serrac Abdi mülküne ve bir tarafı âhar mülk 'arsama ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî hâricen ve dâhilen büyüğü hâvî mülk menzile bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-ı kebîrde bi'l-külliye muhterik olup 'arsa sarfa kalmağla vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mustafa Çelebi'nin izn ve ma'rifetiyle 'arsa-i mezbûre üzerine kendi mâlûm ile nefsim için mülküm olmak üzere hâriciyyesi fevkânî nîm-sofalı bir kebîr oda ve âna muttasıl bir oda ve bir sağır oda ve bir sofa ve dehlîz ve tabaka-i vustâsında iki oda ve bir kenîf ve tahtında iki dükkân ve bir âhur ve dâhiliyye iki kebîr oda fevkânî ve iki sofa ve dehlîz ve bir kebîr tahta-pûş ve fevkânî ve tahtânî kenîfler ve tahtında iki oda ve bir matbah binâ itmişidim hâlen savb-ı şer'den üzerine varılıp masrûfûmumun mertebe-i tahammülü tahmîn ve takvîm olunmak matlûbumdur didikde cânib-i şer'den Mevlana Mehmed Efendi ibn Mahmud irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Üstad el-Hâc Hasan bin Ömer ve sâyir ebniye-i sukûf-ı ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ile menzil-i mezkûr üzerine varılıp nazar eylediklerinde fi'l-vâki' müceddeden binâ ve 'imâreti mukarrer olduktan sonra mi'mâr-ı mezbûr mütevellî-i mezkûr muvâcehesinde menzil-i mezkûrî mesâha ve takvîm eyledikde tûlen yetmiş altı kadden yedi bi-hesâb-ı şer'î beş yüz otuz iki zirâ' taş divârın zirâ'ı seksen akçeden kırk iki bin beş yüz altmış akçe ve tûlen otuz kadden beş bi-hesâb-ı mezkûr yüz elli zirâ' dolma divârın zirâ'ı altmışar akçeden dokuz bin akçe ve tûlen on iki kadden üç bi-hesâb-ı mezkûr otuz altı zirâ' dolma divârın zirâ'ı altmışar akçeden iki bin yüz altmış akçe ve tûlen on iki 'arzan on bi-hesâb-ı mezbûr yüz yirmi zirâ' tahta döşemenin zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz bin dört yüz akçe ve iki sâde demürlü pencere üçer yüz akçeden altı yüz akçe ve dört sâde kapısı ki yüz akçe ve beş sırça câm yüz elliser akçeden yedi yüz elli ak-

çe ve bir nerdübân bin akçe ve bir küçük nerdübân üç yüz akçe ve bir kebîr zokak kapısı bin iki yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr on beş zirâ' dükkânlar kepengi sekizer akçeden bin iki yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz zirâ' tahta döşemenin zirâ'ı yetmiş akçeden iki bin yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi zirâ' tahta perdenin zirâ'ı otuzar akçeden altı yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr beş zirâ' taş nerdüban ayağı ikişer yüz ellişer akçeden mürekkeb iki yüz elli akçe ve bir kebîr nerdübân iki bin akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezkûr dört yüz elli altı zirâ' dolma divârın zirâ'ı yetmiş akçeden otuz bin dokuz yüz yirmi akçe ve tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz on zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden on dört bin yed yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr yirmi zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmiş akçeden bin dört yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yirmi sekiz zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden bin dokuz yüz altmış akçe ve tûlen on 'arzan yedi bi-hesâb-ı mezkûr yetmiş zirâ' tavan zirâ'ı altmışar akçeden dört bin iki yüz akçe ve on elvân billûr câm sekizer yüz akçeden sekiz bin akçe ve yirmi billur câm dörder yüz akçeden sekiz bin akçe ve yedi timur pencere çekme câmları ile bin ikişer yüz akçeden sekiz bin dört yüz akçe ve dört kilosu sekizer akçeden üç yüz yirmi akçe ve bir çift bin akçeden mükemmel masandıra iki bin akçeden ocak ma'a korluk beş bin akçe 'arabî kanadlı iki tûlen bin iki yüz akçe ve bir [...] iki yüz akçe ve altı demir pencere sekizer yüz akçeden dört bin sekiz yüz akçe ve üç sâde tûlen altı yüz akçe ve bir masandıra bin akçe ve bir ocak bin beş yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr on beş zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmiş akçeden bin elli akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz zirâ' tavân zirâ'ı yetmiş akçeden iki bin yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr on iki zirâ' tavan zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz yüz kırk akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr on iki zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz yüz kırk akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr yirmi zirâ' tavan zirâ'ı yetmiş akçeden bin dört yüz akçe ve iki sâde kapu dört yüz akçe ve iki kemer kapu sekiz yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz zirâ' tavân yetmişer akçeden yedi bin akçe ve üç kebîr direk dörder yüz akçeden bin iki yüz akçe ve beş dehlizdir ki dört yüz akçe ve iki billur havâle câmı bin akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr kırk iki zirâ' tahta perde otuzar akçeden bin iki yüz altmış akçe ve bir kaygan döşemeli âb-

dest-hâne bin akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr elli dört zirâ' tahta perde zirâ'ı otuzar akçeden bin altı yüz yirmi akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr seksen yedi zirâ' [silik] sundurma zirâ'ı altmışar akçeden beş bin iki yüz yirmi akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr elli zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden dört bin altmış akçe ve on dört ve [...] direği yüz akçeden bin dört yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr on zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden yedi yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr on iki zirâ' tahta perde zirâ'ı otuzar akçeden altı yüz otuz akçe ve tûlen yirmi buçuk 'arzan on beş bi-hesâb-ı mezkûr üç yüz on zirâ' sakf-ı kebîr zirâ'ı yüzer akçeden otuz bir bin akçe ve dört trabazandan altı yüz akçe ve bir kebîr orta kapunun iki yüz akçe ve dâhiyyede tûlen yirmi dört kadden beş bi-hesâb-ı mezbûr yüz yirmi zirâ' dolma divâr zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz bin dört yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz altı zirâ' tavan zirâ'ı yetmişer akçeden iki bin beş yüz yirmi akçe ve altı billûr câm sekizer yüz akçeden dört bin sekiz yüz akçe ve altı billûr câm beşer yüz akçeden üç bin akçe ve üç zimur pencere ma'a çekme câm bin ikişer yüz akçeden üç bin altı yüz akçe ve bir mükemmel ocak beş bin akçe ve dört kilosu mezbûr akçe ve bir mükemmel masanadıra beş bin akçe ve iki tûlen altı yüz akçe ve iki kemer kapu bin akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr yüz yirmi beş zirâ' dolma divâr zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz bin yedi yüz elli akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz doksan beş zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmiş akçeden on üç bin altı yüz elli akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz altı zirâ' şîşhâne tavan zirâ'ı sekizer akçeden bin altı yüz kırk akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz altı zirâ' lâciverd tavan zirâ'ı yüzer akçeden üç bin altı yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr on sekiz zirâ' tahta döşeme zirâ'ı yetmişer akçeden bin iki yüz altmış akçe ve üç 'arabî kanadlı dolab bin altı yüz akçe ve sekiz pencere ma'a geçme billûr câm bin ikişer yüz akçeden dokuz bin altı yüz akçe ve yedi kilosu yedi yüz akçe ve bir çift altı yüz akçe ve bir mükemmel masandıra altı bin akçe ve bir ocak ma'a mermer korluk beş bin akçe ve sekiz elvân billur câm sekizer yüz akçeden altı bin dört yüz akçe ve sekiz billur câm dörder yüz akçeden üç bin iki yüz akçe ve bir [...] iki yüz elli akçe ve altı topaç direk beşer yüz akçeden üç bin akçe ve altı iznikmid direği dokuz yüz akçe bi-hesâb-ı mezkûr yirmi sekiz zirâ' tahta perde zirâ'ı

otuzar akçeden sekiz yüz kırk akçe ve beş kafes ikişer yüz ellişer akçeden bin iki yüz elli akçe ve altı kilosu sekizer akçeden dört yüz seksen akçe ve dört elvân billur câm sekizer yüz akçeden üç bin iki yüz akçe ve dört billur câm dörder yüz akçeden bin altı yüz akçe ve iki [...] yedi yüz elli akçe ve tûlen on dokuz ‘arzan on yedi bi-hesâb-ı mezkûr üç yüz yirmi üç zirâ’ sakf zirâ’ı yüzer akçeden otuz iki bin üç yüz akçe ve beş trabazan yedi yüz elli akçeye ve bi-hesâb-ı mezkûr yüz otuz beş zirâ’ tavân zirâ’ı yetmişer akçeden sekiz bin elli akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr elli sekiz buçuk zirâ’ gemi tah-tası döşeme zirâ’ı sekizer akçeden dört bin altı yüz seksen akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr yirmi yedi zirâ’ tahta döşeme zirâ’ı yetmiş akçeden bin sekiz yüz doksan akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr kırk beş buçuk zirâ’ tahta perde zirâ’ı otuzar akçeden bin üç yüz altmış beş akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yetmiş zirâ’ sakf zirâ’ı sekizer akçeden beş bin altı yüz akçe ve bir [...] küb bin beş yüz akçe ve yedi tra-bazan yüz ellişer akçeden bin elli akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr elle al-tı zirâ’ dolma divârın zirâ’ı yetmişer akçeden üç bin dokuz yüz yir-mi akçe ve fevkânî ve tahtânı kenîfler ma’a kaygân döşeme ve sakflar ve divarlar sekiz bin akçe ve bir sâde kapu iki yüz akçe ve bir kebîr nerdübân ma’a sahn iki bin akçe ve altı çapa direk ma’a kürsî yedişer yüz akçeden dört bin iki yüz akçe ve dört iznikmid direği ma’a kürsi altı yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz seksen iki zirâ’ tâş divar zirâ’ sekizer akçeden on dört bin beş yüz altmış akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr yüz yirmi zirâ’ ve dolma divar zirâ’ı yetmiş akçeden sekiz bin altı yüz seksen akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr seksen dört zirâ’ tuğla döşeme zirâ’ı kırkar akçeden üç bin üç yüz altmış akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr seksen dört zirâ’ tavan zirâ’ı yetmiş akçeden beş bin sekiz yüz seksen akçe ve iki sâde masandıra bin akçe ve üç billûr câm altı yüz akçe ve iki sâde kapu üç yüz akçe ve beş pencere yedi yüz elli akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr otuz zirâ’ tahta perde zirâ’ı otuzar akçeden dokuz yüz akçe ve bir dönme dolap dört yüz akçe ve bir matbah ma’a sakf ve divar ve kebîr kemer ocak on iki bin akçe ki cem’an dört yüz bin elli dokuz bin yüz otuz beş akçe ile ancak binâ ve ‘imâret mümkündür bundan ekall ve noksan ile binâ ve ‘imâret kâbil değildir deyü mi’mâr-ı mezbûr mütevellî-i mezkûr Mustafa Çelebi muvâcehesinde sâyir müslimîn

ile icmâ ve ittifâk eyledikleri mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ba'de't-tahrîr ma'an ba's olunan Hasan bin Bayram ve Mustafa ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediklerinden sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî gurre-i Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

'Umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm zübdetü'l-fihâm Yazıcızâde Mustafa Efendi, fahrü'l-kudât Kebirzâde Yahya Efendi, fahrü'l-müderrisîn Mustafa Efendi ibn Davud Efendi, İbrahim Efendi ibn Davud Efendi, kıdvetü'l-a'yân Ahmed Efendi ibn İbrahim, İsmail Çelebi ibn Hasan, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Mehmed Bey ibn Musa, Mehmed Efendi ibn Mustafa, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Mustafa, Receb Çelebi ibn Ahmed, Ahmed Çelebi ibn Hasan

896 - 1661 (1071) İstanbul 9: 81b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Karaçelebizade Mahmut Efendi Medresesi Vakfı mütevellisi Cafer Çavuş, eski Anadolu beylerbeyi merhum Çuvalcı Hasan Paşa'nın eşi Emetullah ile birlikte mahkemededir. Emetullah, vakıftan borç aldığı 9000 kuruşun 1250 kuruşunu bir ay önce ödemiştir. Cafer Çavuş, Emetullah'tan 5750 kuruşa bir ev satın almıştır. Dolayısıyla taraflar, evin parasıyla borcun 5750 kuruşluk bölümünü karşılıklı takas ederler. Emetullah, kalan 2000 kuruş borcunun 1000 kuruşu için Eyüp'teki çiftlik evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Cafer Çavuş'a satar; son olarak da 1000 kuruşluk borcu için kimi mücevherlerini yine Cafer Çavuş'a rehin olarak bırakır. Cafer Çavuş, Emetullah'ta vakfın alacağı kalmadığını söyler. Mahkeme de yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçelebizade Mahmut Efendi School (medrese) Waqf, is in court with Emetullah, wife of the late Çuvalcı Hasan Paşa, former governor-general of Anatolia. A month ago, Emetullah paid back 1250 kuruş of her 9000 kuruş debt to the waqf. Meanwhile Cafer Çavuş bought from Emetullah a house for 5750 akçe. They have counted the sale price towards 5750 kuruş of Emetullah's debt. For the remaining 2000 kuruş,

Emetullah took out a 1000 kuruş mortgage (istiglal) on a farm house in Eyüp from Cafer Çavuş. Finally, for the last 1000 kuruş, she pawned some of her jewelry. Cafer Çavuş states that Emetullah is no longer indebted to the waqf. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Karaçelebizâde merhûm Mahmud Efendi'nin medresesi evkâfına berât-ı 'âlî-şân ile bi'l-fi'l mütevellî olan Cafer Çavuş ibn Mehmed mahfil-i kazâda sâbıkâ Anadolu Beylerbeyisi olup bundan akdem müteveffâ olan merhûm Çuvalcı Hasan Paşa'nın zevce-i metrûkesi 'umdetü'l-muhadderât Emetullah ibnet-i Ahmed Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ müşârün-ileyhâ Emetullah Hâtun zimmetinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan dokuz bin kıt'a riyâlî kebîr guruş olup zikr olunan dokuz bin kıt'a riyâlî guruşdan târîh-i kitâbdan otuz gün mukaddem nakd bin iki yüz elli kıt'a riyâlî guruşını müşârün-ileyhâ yedinden tevliyetim hasebiyle tamâmen ahz ve kabz idüp ve beş bin yedi yüz elli guruşını târîh-i kitâb gününde müşârün-ileyhâ Emetullah Hâtun'dan vakf için iştirâ eylediğim mahmiyye-i mezbûrede Sofılar Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd muhterik mülk menzil 'arsası semenine takâs olan mezbûr en-nakd beş bin yedi yüz elli guruş ki cem'an tâmmü'l-vezn sahîhu'l-'ayâr yedi bin kıt'a riyâlî guruşu bi't-tevliye vakf-ı mezbûr için ahz ve kabz eyledüm hâlen mezbûre Emetullah Hâtun'dan zimmetinde ancak meblağ-ı mezbûrdan iki bin kıt'a riyâlî kebîr guruş bâkî kalup zikr olunan iki bin guruşun bin guruşu mukâbelesinde Havâss-ı 'Aliyye Kazâsı'na tâbî' İnceğiz (?) nâm karye kurbünde vâki' çiftlik ta'bîr olunur mezbûrenin mülk menzilini istiglâlen ve bin guruş mukâbelesinde mezbûrenin silk-i mülk-i sahîhinde bir çift zümrüd küpe ve on dört yaftalı elmas ve yakut taşlı bir kuşağı ile her biri sekizer yaftalı bir çift mücevher bileziğini dahi yedime rehin vaz' ve teslim ben dahi tesellüm ve kabul eyledüm hâlen zikr olunan meblağı iki bin guruşdan gayrı mezbûr Emetullah Hâtun zimmetinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbet't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

خمر استامولده واقع فرجه چله زان و دم محمد افند بکر مدینه اوقافند برانکشت
 ابله بختل سراج اولاد جعفر جابوئل محمد بن تقاده سکا انما له سراجیکه دروز
 بر شاف احمد بن سقانی اولاد و هم جابوئل یکا نکر بفرقه معوضه عنی محمد بن
 اندامه خانقاه ابنه اندامه بن محضه اندامه بن قورق طبع اندامه بن قورق امین و الهام
 اندامه خانقاه بن سندن مال دفعه و برده طغوز بکر قطعه رباله کیم و خوشی
 اولوب دکر اولاد طغوز بکر قطعه رباله غرضه تاریخ هاکا اوتوز کوه مقدم
 تقد بکر ایکسیر زالی قطعه رباله غرضه مشا و الهام بندن تقایم صبیله تمام اخذ
 و بعضی اندوب و بشی بکر بیدیز اللوز شنی تاریخ تمام بختند مشا و الهام اندامه
 خانقاه و غف احمدی اشرا ایلیم محمد و بنور و بعضی بکر بختند واقع معلوم
 الموده محترمه بکر بنور عده سی عتفه مقاصد اولاد بنور کتبت بشی بکر بیدیزه الهی
 غرضه که جمعا نام الودق صحیح العیار بیدی بکر قطعه رباله غرضه بالبقوله
 و غف و بنور احمدی اخذ و بعضی ایلیم جلال و بنور اندامه خانقاه و سندن آنی مبلغ
 بنور و زالی بکر قطعه رباله کیم غرضه شوقا لوب ذکر اولاد ایکسیر و بکر بکر غرضه
 مقابله سند حاصل علیه قصاصه تابع ایلیم نام و بکر و بنور و غرضه و بعضی بکر بیدیزه
 و بنور بکر بکر بنور استعلا لا و بکر غرضه مقابله سند و بنور بکر بکر بیدیزه
 بر بخت و بنور کوب و او قدره بافته الماس و بافت طاشی بعضی شایطه و بنور
 سکر بافته بر بخت محرم لوز بکر و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور
 ایلیم خانقاه ذکر اولاد و بنور بکر غرضه عتفه و بنور اندامه خانقاه
 و سندن مال دفعه و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور
 الشریع و ما مع الکمال کتب اعلیٰ فی الاموال و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور و بنور
 محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر
 محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر محمد باقر

897 - 1661 (1071) İstanbul 9: 82b/1 Dava / *Adjudication*

El-Hac Hamza Mahallesi'nden Fatma Hatun, kurduğu vakfa mütevellî olarak atadığı Şeyh Ebubekir Efendi karşısında mahkemedir. Fatma, oturduğu evi şu koşullarla vakfetmiştir: Evde önce kendisi, vefatından sonra hür edilmiş köleleri ve onların çocukları kullanacak, onların neslinin tükenmesinden sonra da evin gelirleri fakir Müslümanlara verilecektir. Fatma, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak kurduğu vakfı bozmak istediğini söyler. Mahkeme Şeyh Ebubekir Efendi'ye görüşünü sorar. O da diğer İslam hukukçularının görüşlerine göre vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mütevellinin görüşüne katılan mahkeme, yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Fatma Hatun, a resident of the el-Hac Hamza neighborhood, sues Şeyh Ebubekir Efendi, the mutawalli she appointed to her waqf. Fatma endowed her house with the following stipulations. First she, and, after her death, her manumitted slaves and their children will use the house. After the end of their line, the revenue of the house will go to Muslims in need. Fatma then states that she wants to annul the waqf based on the views of certain Islamic jurists. For his part, and based on the views of other Islamic jurists, Şeyh Ebubekir Efendi counters that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. In conclusion, the court agrees with the mutawalli and decides that the waqf deed cannot be annulled.

El-Hamdü li-veliyihî ve's-salâtü 'alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma'în emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da el-Hâc Hamza Mahallesi'nde sâkin sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Fatıma bint-i Piri nâm hâtun meclis-i şer'de vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Şeyh Ebubekir Efendi ibn Musa mahzarında ikrâr ve itirâf idüp zikri câ'î vakfın sudûrına değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Yusuf Çelebi veresesi mülklerine ve bir tarafı Ayni Hâtun Vakfı'na ve bir tarafı Medine-i Münevvere Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-

ı 'amma müntehî üç beyt-i süflî ve bir sofa-i süfliye ve bir su kuyusun ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müstemil menzili cemî-i tevâbi' ve levâhıkı ile hasbeten li'llâhi's-Samed vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve hiss-i sarîh-i muhalled ile vakf vasiyyet idüp şöyle şart eyledi ki mâdem ki lâbise-i libâs-ı huyût olam menzil-i mezbûrda evvelâ kendüm sâkine ve mutasarrıfa olup vefâtımdan sonra mu'tekam Raziye bint-i Abdullah ile rebîbem Gülistan bint-i Abdullah 'ale'l-iştirâk mutasarrıf olalar ba'de vefâtihimâ evlâdları ve evlâd-ı evlâdları ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdları 'ale'l-iştirâk mutasarrıf olalar ve ba'de'l-inkırâzi'l-küll mezbûr Şeyh Ebubekir Efendi sâkin ve mutasarrıf olup külli yevm bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyleye ve ba'de'l-inkırâz süknâsı 'ulemâdan bir recül-i sâliha meşrût ola ve mürûr-ı eyyâm ile icrâ-i şerâyit-i mezkûre müte'azzir olursa menzil-i mezbûr mutlak fukârâyı müslimîne vakf ola deyüp menzil-i mezbûrî fârigan 'anî's-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi vakfiyet üzre kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin evkâfda mutasarrıfları gibi tasarruf eyledi didikde gibbe't-tasdîk vâkıfe-ı mezbûre inân-ı kelâmını semt-i rücû'a 'âtife olup vakf-ı 'akâr eğer yed-i muhtâr-ı e'imme ihtiyâr olan pîşvâ-yı külli eyyâm sübûl-i enâm a'zam ve efham ve reh-nümâ-yı akdem ve ekrem Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye hazretlerinin mezheb-i hatîrlerinde sahîh ve câyizdir lâkin menzile 'âriyetde olmağla şeref-i lüzûmı câyiz olmayup husûsan vâkıf menâfi'-i vakfı nefsine şart itmekle 'âlim-i Rabbânî İmâm Muhammed ibnü'l-Hasan eş-Şeybânî re'y-i hatîrleri üzre vakf-ı mezbûr bâtıl olup rücû'ı emr-i meşrû' olmağın menzil-i mezkûrun vakfiyetinden rücû' idüp kemâ-kân mülkûme idhâl olunmak murâdımdır didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba 'âzim olup eğerçi hâl sebt olunan minvâl olduğu câyiz eşkâl değildir lâkin fâzıl-ı samedânî İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-imâmî's-sânî re'y-i münîrleri üzre şart-ı mezkûr sahîh olup ve vâkıf mücerred vekafet dimekle lüzûm ifâde idüp istirdâd muhâl olmuştur deyü reddet imtinâ' ve husûs kazıyyede fasl ve hisseme tâlibân olduklarında hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâb tûbâ le-hû ve hüsne me'âb hazretleri dahi ona cânibine nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp 'alâ kavli men yerâhü vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmına hükm itmeğın

mezbûr vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli 'ademü'l-ihimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismu-hû 'ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un 'alîm ve icra'l-vâ-kıfû 'ale'l-Hayyi'l-Kerîm cerâ zâlik hurrire fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Zilka'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi ibn eş-Şehîr bi-A'reczâde, fahrü'l-kuzât Hüseyin Efendi, Ahmed Kethüdâ ibn Mahmud, Abdi ibn Hüseyin, Resul ibn Rıdvan

898 - 1661 (1071) İstanbul 9: 82b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Emetullah Hatun, Karaçelebizade Mahmut Efendi Medresesi Vakfı'ndan aldığı borç için bazı mücevherlerini mütevellî Cafer Çavuş'a rehin bırakır. Bu işleme ek olarak Emetullah'ın kardeşi Mehmet Ağa, Emetullah'a kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Emetullah Hatun pawns some of her jewelry to Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçelebizade Mahmut Efendi Medresesi (school) Waqf, in return for a loan he took out from the waqf. Her brother Mehmet Ağa serves as surety for Emetullah's debt. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da kable'l-harîk Sofılar Mahallesi'nde ve ba'de'l-harîk Altımermer'de sâkine fahrü'l-muhadderât Emetullah Hâtun ibnet-i Ahmed Efendi meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' merhûm Karaçelebizâde Ebü'l-fazl Mahmud Efendi Medresesi Evkâfına berât-ı 'âlî-şân ile bi'l-fi'l mütevellî olan hâfız-ı hâze'l-kitâb fahrü'l-akrân Cafer Çavuş ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan zimmetimde vâcibü'l-edâ deynim olan tâmmü'l-vezn ve sahîhu'l-'ayâr bin kıt'a riyâlî kebîr gu ruş ile semeni târîh-i kitâbdan altı ay tamâmına değin mev'ûd ve mü'eccel mütevellî-i mezbûr yedinden müşterâ ve makbûz bir ku-

yûn sâ'ati [?] semeninden dahi yetmiş beş mezbûru'n-nakd gurus ki cem'an bin yetmiş beş kıt'a riyâlî kebîr gurus olup meblağ-ı mezbûr bin yetmiş beş gurus mukâbelesinde silk-i mülkümde olan eşyâmdan bir çift zümrüd küpe ve on dört yaftalı elmas ve yakut taşlı bir cevher kuşağım ile her biri sekizer yaftalı bir çift cevherî bileziki mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş yedinden rehnen vaz' ve teslim ol dahi irtihân ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mezbûr Emetullah Hâtun'un li-ebeveyn karındaşı Mehmed Ağa meclis-i mezbûrda mütevellî-i mezbûr mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp rihan-ı mezkûrenin derkine emr ve kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile ben kefil oldum didikde gibbe't-tasdîki'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Ahmed Başkâtib, Yorosi Ahmed Efendi ibn [boş], A'recî Ali Ağa ibn Abdullah, Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mehmed Çavuş ibn el-mübâşir

899 - 1661 (1071) İstanbul 9: 82b/3 Dava / Adjudication

Yeniçeri gereksinimleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Efendi, Sefer Beşe karşısında mahkemededir. Vakıf parasından Sefer Beşe'ye 6000 akçe borç verildiğini belirten Mehmet Efendi, Sefer Beşe'den bu paranın alınmasını ister. Sefer Beşe söylenilenleri doğrular. Mahkeme de borcunu ödemesi konusunda Sefer Beşe'yi uyarır.

Mehmet Efendi, mutawalli of funds endowed for the expenses of janissaries, sues Sefer Beşe. Claiming that he loaned 6000 akçe to Sefer Beşe out of waqf funds, the plaintiff demands payment. Sefer Beşe admits the charge. The court instructs the defendant Sefer Beşe to pay his debt.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin kırk dokuzuncu cemâ'atine mahsûs odanın mühimmât-ı lâzimesiycün mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mü-

tevellîsi olan Mehmed Efendi ibn Hüseyin meclis-i şer‘de Sefer Beşe ibn Abdullah mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğum mâl-i vakf-ı mezbûra altı bin akçe ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabz itmişdir su‘âl olunup alıvirilmesi bi’t-tevliye murâdımdır didikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Sefer Beşe cevâbında fi’l-hakîka mâl-i vakf-ı mezbûrdan olmak üzre mütevellî-i mezbûr yedinden altı bin akçe iktirâz ve kabz idüp zimmetimde lâzımü’l-edâ deynimdir deyü bi-tav‘ihî ikrâr ve i’tirâf itmeğin mücebince meblağ-ı mezbûr altı bin akçeyi müdde’î-i mezbûra edâ ve teslîme merkûm Sefer’e tenbîh birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşer min Zilhiceti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Mehmed el-mübâşir, Keşfi Mustafa Efendi, Resul ibn Rıdvan, Abdi ibn Hüseyin

900 - 1661 (1071) İstanbul 9: 83a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Fatma Hatun, kocası Hüseyin Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek mülkiyeti Ahmet Paşa Vakfı’na ait olan ve Mihaliç Kazası’nın Tavla Köyü’nde bulunan bir değirmenini, mütevellinin izniyle başkasına devretmesi için Hüseyin Ağa’yı vekil atar. Hüseyin Ağa kendisine verilen bu vekâleti kabul eder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Fatma Hatun is in court with her husband Hüseyin Ağa. She appoints Hüseyin Ağa as her legal agent to transfer to someone else a mill that is situated in the Tavla village of the Mihaliç district and belongs to the Ahmet Paşa Waqf, with the permission of the mutawalli. Hüseyin Ağa accepts the legal agency. The court registers the appointment.

Husûs-ı âti’z-zikri mahallinde tahrîri için savb-ı şer‘den mevlânâ Burusevî Ahmed Efendi ibn Mahmud irsâl olunup ol dahi zeyli vesîkada muharrerü’l-esâmî müslimîn ile mahmiyye-i İstanbul’da

Havuzlu Hammâm kurbünde Yenikapu hâricinde fahrü'l-muhadde-rât Fatıma Hâtun ibnet-i el-merhûn İbrahim Efendi'nin sâkine ol-duğu menziline varup 'akd-i meclis-i şer'î eyledikte merkûmdan Fa-tıma Hâtun zâtını ma'rifet-i şer' ile 'ârif olan Mustafa Çelebi ibn Mehmed nâm kimesne ile Âyişe Hâtun ibnet-i Osman ve Ümmü-hân bint-i Mehmed ta'rifleri ile mu'arrefe oldukdan sonra meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda zevci işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Hüseyin Ağa ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Ahmed Paşa Vakfı'ndan tasarrufunda olup Mihaliç Kazâsına tâbi' Tavla nâm karye sınırunda vâki' nehr-i Nilüfer üzerinde dâyer beş göz ma'lûmü'l-hudûd değirmenimin hakk-ı tasarrufıu dahi izn-i mütevellî ile ve bedel-i misli ile âhara ferâğ ve tefvîze ve bedel-i fe-râğı kabza ve bana isâle zevci mûmâ-ileyhâyı tarafımdan vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledüm didikde ol dahi vekâlet-i mez-bûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya müte'ahhid itmeğin vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olan Piri ibn Hüseyin ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a fî 14 min Zilhicceti's-şerîfe li-sene 1071

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn Ramazan el-Yesârî, Mahmud Bey ibn el-Hâc Ahmed, Musallî Çelebi ibn İbrahim, Mustafa Beşe ibn Rama-zan, Ali Çelebi ibn Ahmed ve gayruhum

901 - 1661 (1071) İstanbul 9: 87a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Altımermer'de oturan Emetullah Hatun, Karaçelebizade Mah-mut Efendi Medresesi Vakfı mütevellisi Cafer Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Emetullah Hatun, Sofular Mahallesi'ndeki arsa-sını üzerindeki taşınmazlarıyla birlikte 5750 kuruş karşılığında Cafer Çavuş'a satar. Cafer Çavuş, Emetullah Hatun'un vakfa olan 9000 kuruş borcundan satış bedelini düşer. Mahkeme yapılan iş-lemeleri sicile kaydeder.

Emetullah Hatun, a resident of Altımermer, appears in court with Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçelebizade Mahmud Efen-di School (medrese) Waqf. For 5750 kuruş, Emetullah Hatun sells

to Cafer Çavuş a plot in the Sofular neighborhood, including the structures erected on it. Cafer Çavuş deducts the sale price from Emetullah Hatun's 9000 kuruş debt to the waqf. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da kable'l-harîk Sofılar Mahallesi'nde ba'de'l-harîk Altımermer'de sâkine 'umdetü'l-muhadderât zübde-tü'l-muvakkarât Emetullah Hâtun ibnet-i Ahmed Efendi meclis-i şer'-i hatîrde mahmiye-i mezbûrede Kara Çelebizâde Ebü'l-Fazl Mahmud Efendi Medresesi Evkâfına bi'l-fi'l berât-ı 'âlî-şân ile mütevellî olan işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp silk-i mülk-i sahîhîmde münselik olup zikr olunan Sofılar Mahallesi'nde vâki' bir tarafı ba'zan Mustafa Efendi mülküne ve ba'zan Ahmed Ağa mülküne ve bir tarafı ba'zan Mustafa Odabaşı ve ba'zan Kâdizâde demekle ma'rûf nâm kimesneler mülklerine ve tarafeyn tarîk-ı 'âmma müntehî üç bâb kârgîr mahzeni ve iki hammâmı ve bir buçuk masura mâ'-i câriyi hâvî kanevât-ı muharrefe-i memlûkeyi muhtevî muhterik menzilim 'arsasını münhedim ve gayr-ı münhedim civârı ve üzerinde mevcûd olan sâ'ir nukazı ile bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhik tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mütevellî-i mezbûra işbu beş bin yedi yüz elli kıt'a riyâlî kebîr gurusâ bey' ve teslîm ol dahi vakf-ı mezbûr için vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr mârû'z-zikr işbu beş bin yedi yüz elli kıt'a riyâlî gurusı mukaddemâ cânib-i vakf-ı mezbûra deynim olan dokuz bin mezbûr en-nakd riyâlî gurusdan zimmetimde bâkî kalan beş bin yedi yüz elli riyâlî gurusuna takâs eyleyüp ol dahi mukâsa ve kabûl eyleyüp ba'de'l-yevm 'arsa-i mahdûde-i mezkûrede vechen mine'l-vücûh 'alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Efendi ibn eş-şehîr bi-Hocazade, el-Hâc Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi Burusevi, umdetü'l-müderrisîn Ömer Efendi, Mehmed Efendi ibn Abdülkadir el-kâdî, Muharrem Çavuş ibn Abdullah

902 - 1661 (1071) İstanbul 9: 88a/4 Dava / *Adjudication*

Gedik Ahmet Paşa Vakfı mütevellisi Abdullah Ağa, Mustafa Çelebi karşısında mahkemededir. Abdullah Ağa, daha önce Mehmet adlı kişiye vakıf parasından 3000 akçe borç verdiğini ve Mehmet'in de bu borcunu Mustafa Çelebi'ye yönlendirdiğini belirterek söz konusu paranın Mustafa Çelebi'den alınmasını ister. Mahkeme Mustafa Çelebi'ye görüşünü sorar. Mustafa Çelebi söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda Mustafa Çelebi'yi uyarır.

Abdullah Ağa, mutawalli of the Gedik Ahmet Paşa Waqf, sues Mustafa Çelebi. The plaintiff states that he loaned Mehmet 3000 akçe from the waqf funds. Mehmet then transferred the debt to Mustafa Çelebi, he adds. So now he wants Mustafa Çelebi to make payment. Questioned by the court, Mustafa Çelebi corroborates Abdullah Ağa's testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Mustafa Çelebi to pay his debt.

Mahmiye-i İstanbul'da Gedik Ahmed Paşa Vakfı'na hâlen mütevellî olan işbu bâ'isü'l-kitâb Abdullah Ağa ibn Mustafa meclis-i şer'î hatîrde mahmiyye-i mezbûrede Topkapusı dâhilinde sâkin Mustafa Çelebi ibn Mehmed mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğım vakf-ı mezbûr malından gâib 'anî'l-meclis Mehmed nâm kimesne zimmetinde üç bin akçe olup ânın dahi mezbûr Mustafa Çelebi zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden üç bin akçe hakkı olup bundan akdem üçümüz bir meclisde iken mezbûr Mehmed meblağ-ı mezbûrî merkûm Mustafa Çelebi'den bana havâle-i sahiha-i şer'iyye ile havâle idüp ben dahi kabûl eylemişdim hâlen muhâlün-bih olan meblağ-ı mezbûrî tevliyetim hasebiyle mezbûr Mustafa Çelebi'den taleb iderüm suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Çelebi cevâbında kazıyye bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre olduğu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idicek meblağ-ı mezbûrî müdde'î-i mezbûra edâya mezbûr Mustafa Çelebi tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Şükür ibn Mustafa, Abdi ibn Hüseyin, Veli ibn Süleyman, Veli ibn Mahmud, Veli ibn Ali

903 - 1661 (1071) İstanbul 9: 89a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Abdünnebi Beşe, bir yeniçeri cemaatinin giderleri için kurulan vakfın mütevellisi Hasan Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Abdünnebi Beşe, oturduğu evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Hasan Beşe'ye 7000 akçeye satar. Bu işlemin ardından Abdünnebi Beşe, sattığı evi yıllık 1050 akçeden kiralar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Abdünnebi Beşe is in court with Hasan Beşe, mutawalli of a waqf founded for the expenses of a janissary community. Abdünnebi Beşe takes out a 7000 akçe mortgage (istiglal) on his house from Hasan Beşe. He then rents the same house for 1050 akçe per annum. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mustafa Bey Mahallesi'nde sâkin Abdünnebi Beşe bin Mehmed meclis-i şer' de dergâh-ı âlî yeniçerilerinin seksen sekizinci cemâ'atine mahsûs odanın mühimmât-ı lâzimesiyçün mevkûfe nûkûdın bi'l-fi'l mütevellîsi olan bâ'isü'r-rakîm Hasan Beşe bin Musa mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Esad Efendi nam kimesne menziline ve bir taraftan Rüstem Ağa menziline ve bir taraftan el-Hâc Hafız menziline ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma müntehî mülk menzili mi mütevellî-i mezbûra bi-tarîki'l-istiglâl yedi bin akçeye bey' ve teslim ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûm yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûm yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra yine menzil-i mezbûrî ba'de't-tahliye mütevellî-i mezbûrdan senede bin elli akçeye istîcâr ve kabûl idüp ol dahi icâr ve tesellüm eyledi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûd

Hüseyin Beşe bin Abdullah, Musalli Beşe bin Mehmed, Osman Beşe bin Hüseyin, Sinan bin Abdullah, Abdi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa

904 - 1661 (1071) İstanbul 9: 89b/5 Dava / *Adjudication*

Abdi Çelebi'nin büyük oğlu Mehmet Çelebi, Sarachane Kethüdası el-Hac Hüseyin'den davacı olur. Mehmet Çelebi, o dönemin kethüdası olan el-Hac Mehmet'in babası yaşarken malından 20.000 akçe vakfettiği savıyla kendi hakkı olan paraya el koyduğunu ve şimdi de bu parayı Kethüda el-Hac Hüseyin'e devrettiğini öne sürer. Kethüda Hüseyin'e görüşü sorulur. O da devir işleminin Abdi Çelebi'nin vasiyeti üzerine yapıldığını söyler. Mahkeme davalı Kethüda el-Hac Hüseyin'den kanıt ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar ve davayı kazanır.

Mehmet Çelebi, Abdi Çelebi's elder son, sues el-Hac Hüseyin, the steward (kethüda) of Sarachane. The plaintiff claims that el-Hac Mehmet, the former steward, confiscated 20,000 akçe of his late father's money, on the ground that his father had endowed it. El-Hac Mehmet then transferred the sum to the current steward Hüseyin, the plaintiff adds, demanding the sum's return. Questioned by the court, the steward el-Hac Hüseyin claims that the transaction was performed in accordance with Abdi Çelebi's will. The court asks the defendant el-Hac Hüseyin to provide evidence. He does so through witness testimony and wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Gül Câmi'-i Şerîfi Mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem fevt olan el-Hâc Abdi Çelebi kebîr oğlu ve hasran vârisi Mehmed Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede hâlen serrâc-hâne kethüdası olan el-Hâc Hüseyin ibn Ömer mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp babam mezbûr fevt oldukda sülûs-i mâlından vakfiyet üzere yirmi bin akçe vasiyet eyledi deyü ol zamânda serrâc-hâne kethüdası el-Hâc Mehmed nâm kimesne benim hâl-i sıgarımda bilâ-is-

bât muhâllefâtından yirmi bin akçe ahz ve kabz idüp mezbûr el-Hâc Mehmed dahi fevt oldukda yerine kethüdâ olan mezbûr el-Hâc Hüseyin kabz itmiştir verâsetim hasebiyle meblağ-ı mezkûrî taleb iderüm su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Hüseyin cevâbında müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Abdi hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde fevt olduğumda sülüs-i malımdan yirmi bin akçe vakf olup ve meblağ-ı mezbûr 'alâ vechi'l-mübâh ve 'l-helâl serrâc-hâne kethüdâları yedleri ile istirbâh ve [silik] olunup be-her sene hâsıl olan ribhi ile tabh-ı ta'âm ve serrâc-hâne fukarâsı it'âm oluna ve bu vasiyyet ve mukırran 'alâ zâlike'l-[silik] fevt ve sülüs-i mâlî dahi müsâ'id olup meblağ-ı mezkûr fevtiyle vakf-ı lâzım olmağla mezbûr el-Hâc Mehmed vakfiyet üzere i'mâl ve şart-ı vâkıf ile 'amel idüp ol dahi fevt oldukda yerine serrâc-hâne kethüdâsı olan mezbûr Ramazan Efendi kabz ve i'mâl ve şartıyla 'amel idüp ol dahi fevt oldukda yerine ben kethüdâ nasb olunmağla meblağ-ı mezkûrî vakfiyet üzere 'alâ mâ-şarti'l-vâkıf ben kabz ve i'mâl itmişimdir deyücek gıbbe'l-istintâk mezbûr Mehmed Çelebi meblağ-ı mezkûrun minvâl-i meşrûh üzere vakfiyeti ma'lûm değildir deyü inkâr itmeğın mezbûr el-Hâc Hüseyinden sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda 'udûl-i müsliminden İsmail Çelebi ibn Mehmed ve el-Hâc Mustafa ibn Mehmed ve Hasan ibn Abdullah ve Salih ibn Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezbûr el-Hâc Abdi hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl-i sıhhatinde fevt olduğumda sülüs-i malımdan yirmi [bin] akçe vakf olup serrâc-hâne kethüdâları yedleri ile i'mâl ve be-her sene hâsıl olan ribhi ile tabh-ı ta'âm ve fukarâ-yı mezbûra it'âm oluna deyü huzûrumuzda vasiyyet ve mukırran 'aleyhâ fevt sülüs-i mâlî dahi müsâ'id olup fevtiyle meblağ-ı mezbûr vakf lâzım olmağla muhâllefâtından mezbûr el-Hâc Mehmed kabz ol dahi fevt oldukda yerine serrâc-hâne kethüdâsı olan mezbûr Ramazan Efendi kabz ol dahi fevt oldukda yerine kethüdâ olan el-Hâc Hüseyin kabz ve vakfiyet üzere i'mâl eyledi meblağ-ı mezkûr vech-i mestûr üzere müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Abdi'nin vakfıdır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıyye eylediklerinde gıbbe't-tasdik ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm

mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî ‘aşer min Zilhicceti’ş-şe-rîfe sene 1071

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Mustafa ibn Abdullah, İskender Çelebi ibn Mehmed, Şükrullah ibn Mustafa, Abdülberr ibn Mustafa, Salih Çelebi ibn Mehmed, Resul ibn Rıdvan

905 - 1661 (1071) İstanbul 9: 90b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Çelebioğlu Mahallesi’nden Abraham adlı Yahudi, Ebubekir Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Abraham, Merhum Hüseyin’in kurduğu vakıftan günlük 2,5 akçeye kiraladığı bir dükkân arsasını, mütevellî izniyle 7000 akçeye Ebubekir Ağa’ya devreder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Abraham, a Jewish resident of the Çelebioğlu neighborhood, is in court with Ebubekir Ağa. For 7000 akçe, Abraham transferred to Ebubekir the plot of a store rented from the Merhum Hüseyin Waqf at 2.5 akçe per day. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Çelebioğlu Mahallesi’nde mütemekkin olup Senyore Cemaati’nden Abraham veled-i Yako nam yahudi meclis-i şer’-i hatîrde işbu râfi’ü’l-kitâb umdetü’l-ekârim Ebubekir Ağa bin Mehmed tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olup nehc-i şer’î ve vech-i mer’î üzre vekâleti sâbite olan fahrü’l-akrân Veli Bey bin Mehmed nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Merhum Hüseyin bin Yusuf nam sâhibü’l-hayrın vakfından icâre-i mu’accele ve yevmî iki buçuk akçe ücret-i mü’eccele ile taht-ı tasarrufında olan bir taraftan yine vakf-ı mezbûra ve bir taraftan İbrahim Paşa Vakfı’na ve iki taraftan tarîk-i âmma mün-tehî tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî’i yüz yirmi iki buçuk zirâ’ muhterik üç bâb dükkân arsasının hakk-ı tasarrufını meşrûtiyet üzre mütevellisi olan işbu hâzır bi’l-meclis Mehmed Efendi bin Musa el-imam izniyle müvekkil-i mûmâ-ileyhe yedi bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz

ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan yevmî bin akçeyi müvekkil-i müşârün-ileyh Ebubekir Ağa yedinden tamamen alup kabz eyledim min ba'd arsa-i mezkûre mezbûr Ebubekir Ağa'nın hakk-ı müfevvezidir emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-râsi' 'aşer min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Süleyman Efendi bin el-Hatib bi-câmi'-i Süleymaniye, fahrü'l-eşbâh Süleyman Ağa el-cündî, Süleyman Dede bin [boş], es-Seyyid Mahmud Çelebi bin Mehmed, Mehmed Beşe er-râcil, Veli Beşe bin er-râcil

906 - 1661 (1071) İstanbul 9: 90b/4 Dava / *Adjudication*

Fatma Hatun, el-Hac Bayram Vakfı'ndan mukataalı olan evini Himmet Beşe'ye 35.000 akçeye devreder. Bu miktarın 25.000 akçesini satıştan sonra teslim aldığını belirten Fatma, şimdi kalan 10.000 akçeyi ister. Himmet Beşe, Fatma'ya olan borcunu doğrular. Mahkeme, borcunu ödemesi konusunda Himmet Beşe'yi uyarır.

For 35,000 akçe, Fatma Hatun transfers to Himmet Beşe a house that she rented (mukataa) from the el-Hac Bayram Waqf. Stating that she received 25,000 akçe right after the transfer, she now demands payment of the remaining 10,000 akçe. Himmet Beşe admits his debt to Fatma. The court instructs Himmet Beşe to settle the debt.

Mahmiye-i İstanbul'da Habbâziye Mahallesi'nde sâkine bâ'isü'l-vesîka Fatıma ibnet-i Mahmud nam Hatun meclis-i şer'î hatîrde Himmet Beşe bin Ahmed mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahmiyye-i mezbûrede el-Hâc Bayram Mahallesi'nde vâki beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd mezbûr el-Hâc Bayram Vakfı'na senede yedi yüz yirmi akçe mukâta'ası olup zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı bâğçeyi müştemil menzili Himmet Beşe'ye otuz beş bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye bey'

ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semen-i olan meblağ-ı mezkûrın yirmi beş bin akçesini yedinden alup kabz idüp on bin akçesi zimmetinde bâkî kalmış idi hâlen meblağ-ı mezkûr on bin akçeyi dahi taleb iderim sual olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Himmet Beşe cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûreye tafsîli mürûr eylediği vech üzre semen-i mezbûrdan bâkî on bin akçe deynim vardır deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğin alâ müceb-i ikrârihî semen-i bâkî-i mezkûr müdde'îyye-i merkûmeye edâ ve teslîme mezbûr Himmet Beşe'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Yakub Beşe bin Mehmed el-mübaşir, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Mahmud bin Veli

907 - 1661 (1071) İstanbul 9: 91a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mahkemeye gelen Kamal adlı Yahudi, Hüseyin Çelebi'ye Ahmet Paşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu evi 30 gün içerisinde başkasına devredeceğine ya da vakfa teslim edeceğine söz verir. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Kamal, a Jew, has rented a house from the Ahmet Paşa Waqf. In the presence of Hüseyin Çelebi, mutawalli of the waqf, Kamal agrees either to transfer the house to someone else or to return it to the waqf within 30 days. The court registers Kamal's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Katalan cemâ'atinden Kamal veled-i Yonan nâm yahudi meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede Merhum Ahmed Paşa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-vesîka Hüseyin Çelebi ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan icâre-i mu'accele-i ma'lûme yirmi altı akçe ücret-i mu'accele ile tasarrufında olup mahmiyye-i mezbûrede Elvanzâde Mahallesi'nde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd muhterik menzilini târih-i kitâbdan otuz gün temâmına dek âhara

tefvîz veyâhud taraf-ı vakfa teslîm itmek üzre mütevellî-i mezbûr-
dan istimhâl ve isti'câl eylediğimde ol dahi minvâl-i muharrer üz-
re isti'câl ve te'cîl eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber mâ-va-
ka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhicceti's-şerîfe
li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdi Çelebi bin Hüseyin, Hüseyin Çelebi bin Kanber, Veli ibn
Süleyman, Veli ibn Mahmud, Şükrullah bin Mustafa

908 - 1661 (1071) İstanbul 9: 93b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mimarbaşı Kasım Ağa Vakfı'na ait bir odada kiracı olan Hüseyin Çelebi, bu odayı mütevellinin izniyle Osman Çelebi'ye bir yıllığına devreder. Yıl sonunda odayı geri devralırken Hüseyin Çelebi Osman Çelebi'ye 65 kuruş iade edecektir. Hüseyin Çelebi'nin 65 kuruşu ödeyemediği durumda, Osman Çelebi vekili olarak söz konusu odayı başkasına devredecek ve borcu olan 65 kuruşu yeni kiracıdan tahsil edecektir. Mahkeme yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Hüseyin Çelebi is the tenant of a room belonging to the Mimarbaşı Kasım Ağa Waqf. With the permission of the mutawalli, Hüseyin Çelebi transfers the usufruct rights to Osman Çelebi for one year. When he gets the room back, Hüseyin Çelebi is to return 65 kuruş to Osman Çelebi. Hüseyin Çelebi appoints Osman Çelebi as his legal agent to transfer the room to someone else and deduct the 65 kuruş from the proceeds, if he fails to pay back the sum at the end of one year. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Kadı Çeşmesi kurbünde Karakız Mahallesi'nde sâkin Hüseyin Çelebi bin Yusuf nam kimesne meclis-i şer'de işbu bâ'isü'l-kitâb Osman Çelebi bin İbrahim mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Merhum Mimarbaşı Kasım Ağa Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile tasarrufımda olup mahalle-i mezbûrede vâki lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb odanın hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i mütevellî ile târih-i kitâbdan

üç yüz altmış gün tamamına değin tefvîz eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezkûrî yedinden bi't-tamam alup kabz müddet-i mezbûre tamâmında meblağ-ı mezkûrî mezkûr Osman Çelebi'ye edâ ve teslîm itmez isem zikr olunan odayı bedel-i misli ile âhara tefvîz-i kat'î ile tefvîz ve yedinden zikr olunan altmış beş esedî guruş deynimi istîfâ ve fazla kalursa bana îsâle azl ve in'izâlden masûne vekâlet-i devriye ile mezbûr Osman Çelebi'yi tarafımdan vekîl-i nâib-i menâb nasb eylediğimde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hîdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Zilhicce'ti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdurrahman Efendi bin Musa, İbrahim Beşe bin Ahmed, Deriş Beşe bin Abdi, Şükrullah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvan

909 - 1661 (1071) İstanbul 9: 93b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Emine'nin vakfettiği evde günlük bir akçeye kiracı olan Mehmet Çelebi mahkemeye gelir. Söz konusu evin zamanla yıprandığını belirten Mehmet Çelebi, bu evin yerine yeni bir ev yaptıracığını, maliyetini de peşin ödediği kiradan (depozito) düşeceğini söyler. Mehmet Çelebi, inşaata başlamadan önce şimdiki evden geriye kalan enkazın değerinin, bilirkişiler tarafından belirlenmesini ister. Mahkeme, keşif yapması için bir mimar ile bölge halkının önde gelenlerini bölgeye gönderir. Yapılan keşif sonucunda söz konusu evin enkazının 2780 akçe değerinde olduğu anlaşılır. Yapılan işlemi sicile kaydeden mahkeme, yeni inşaat için Mehmet Çelebi'ye izin verir.

Mehmet Çelebi is the tenant in a house endowed by the late Emine. He pays one akçe per day as rent. Stating that the house is dilapidated, Mehmet Çelebi wants to reconstruct the house and the expenses deducted from the advance payment. Before the reconstruction, Mehmet Çelebi requests an investigation to determi-

ne the worth of the ruins of the house. The court sends to the house an architect and notables of the region for an investigation. The experts find that the ruins are worth 2780 akçe. Registering the outcome of the investigation, the court authorizes Mehmet Çelebi to undertake the construction.

Mahmiye-i İstanbul'da Hâce Ali Mahallesi'nde Merhume Emine nam sâhibetü'l-hayr vakf ve gallesini Hâce Ali Câmi'i'nde müezzîn olanlara şart ve ta'yîn eylediği Hâce Ali Mahallesi'nde vâki üç tarafı Kasabbaşı Mustafa Ağa veresesi mülklerine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî iki bâb tahtadan mebnâ harâbe oda ve kenîfi ve havlıyı müştemil menzili icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî bir akçe ücret-i mü'eccele ile mutasarrıf olan Mehmed Çelebi ibn Mustafa meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp hâlen mutasarrıf olduğum menzil mürûr-ı eyyâm ile harâb olup bir vechile kâbil-i süknâ ve cânib-i vakıf dan dahi binâyâ müsâ'ade olmamağla hâlen cânib-i şer'den üzerine varılup vakf-ı mezbûr mütevellisi huzûrunda ba'de'l-keşf ve'n-nazar üzerinde olan nukzı tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olundukdan sonra icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere kendi malımla ebniye ihdasına izn verilmek murâdındır didikde kibel-i şer'den mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mimarlardan Üstâd Ali Bey ibn Abdullah ve zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ile menzil-i mezbûrın üzerine varılup mimâr-ı mezbûr mesâha eyledikde tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî elli beş zirâ' sakfın zirâ'ı onar akçeden beş yüz elli akçe ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr elli beş zirâ' tahta döşemenin zirâ'ı onar akçeden beş yüz elli akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr yirmi beş zirâ' taş dıvarın zirâ'ı yirmi beşer akçeden beş yüz akçe tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr yirmi sekiz zirâ' dolma dıvarın ve zirâ'ı onar akçeden iki yüz seksen akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr yirmi zirâ' tahta tahta perdenin zirâ'ı beşer akçeden yüz akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr yirmi sekiz zirâ' def'a taş dıvarın zirâ'ı yirmi beşer akçeden beş yüz altmış akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr def'a yetmiş dört zirâ' tahta perdenin zirâ'ı onar akçeden yedi yüz kırk akçe ki cem'an iki bin yedi yüz seksen akçe nukazı olduğunu mimâr-ı mez-

bûr ve sâyir müslimîn icmâ' ve ittifâk itmeğin vâki' hâli mevlânâyı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin Ali ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve tahrîr itmeğin mezbûr Mehmed Çelebi'ye vech-i muharrer üzre binâyâ izn-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Nasuh el-kayyim, Mustafa Çelebi bin [boş] Mustafa Çelebi bin Ali, İslam bin İbrahim, Hüseyin Efendi el-kâdi

910 - 1661 (1071) İstanbul 9: 94b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Keresteci Mahmud'un yaptırdı vakfettiği mescit İstanbul'da çıkan büyük yangında yıpranmış olup vakıf yeniden inşasına izin vermemektedir. Bu nedenle mahkemeye gelen müteveli el-Hac Halil ile merhum Mahmut'un torunlarından Mustafa Çelebi ve Mehmet Ağa, mescidin eskisi gibi yapımı için Kiremitçi Mustafa Ağa'nın vekili Abdüllatif'e izin verdiklerini söylerler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

A small mosque (mescit) built and endowed by the late Keresteci Mahmud was destroyed in the great İstanbul fire. Alas the waqf does not allow its restoration. El-Hac Halil, mutawalli of the waqf, and Mustafa Çelebi and Mehmet Ağa, grandsons of the late Mahmud, appear in court together. They state that they are authorizing Abdüllatif, legal agent of Kiremitçi Mustafa Ağa, to reconstruct the mosque in its original form. The court registers the authorization.

Mahmiye-i İstanbul'da Odun Kapısı hâricinde Merhum Keresteci Mahmud nam sâhibü'l-hayrın binâ eylediği fevkânî mescid-i şerîfin vakfına kâyim-makâm-ı müteveli olan el-Hâc Halil bin Şükrullah ve vâkîf-ı mezbûrın evlâd-ı evlâdlarından Mustafa Çelebi bin İbrahim Ağa ve Mehmed Ağa bin Mehmed nam kimesneler meclis-i şer'i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim

Kiremitci Mustafa Ağa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'isi olan Abdüllatif bin Mehmed mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olan mescid-i mezbûr bundan akdem bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik ve binâyâ taraf-ı vakıfıdan bir vechile müsâ'ade olmamağın müvekkil-i mezbûr Mustafa Ağa mescid-i mezbûrî teberru'an vaz'-ı kadîmî üzre binâyâ bizden izn taleb itmeğın biz dahi teberru'an vaz'-ı kadîmî üzre binâyâ mezbûr Mustafa Ağa'ya izn virdük didüklerinde gıbbe't-tasdîkî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc Mehmed Efendi bin Mehmed kethüdâ-yı keresteciyan, el-Hâc Süleyman Efendi bin Ali el-müezzin, el-Hâc Mustafa bin Şaban, el-Hâc Receb bin Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Abdurrahman, el-Hâc Satılmış bin İbrahim, Hasan Efendi bin es-Seyyid Mustafa, Mustafa Beşe bin Abdullah, Mehmed Beşe bin Ahmed, es-Seyyid Cafer bin Ahmed, Abdi Beşe bin er-râcil

911 - 1661 (1071) İstanbul 9: 94b/2 Dava / *Adjudication*

Cündbaşı Hürrem Vakfı'nın eski mütevellisi Hasan, yeni mütevellisi Hasan Bey karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce vakfın sahibinin türbesini kendi cebinden harcama yaparak onarttığını belirten Hasan, mütevellilik görevinden ayrıldıktan sonra yaptığı harcamanın bir bölümünü, vakfın o dönemdeki mütevellisi olan Seyyit Mustafa'dan aldığını belirterek kalan 3200 akçenin şimdiki mütevellisi Hasan Bey'den alınmasını ister. Hasan Bey ise, vakfın eski mütevellisi Hasan'a borcu olmadığını söyler. Bunun üzerine Hasan mahkemeye getirdiği Müslüman şahitlerle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, vakfın eski mütevellisi Hasan'a olan borcunu ödemesi konusunda Hasan Bey'i uyarır.

Hasan, the former mutawalli of the Cündbaşı Hürrem Waqf, sues Hasan Bey, the incumbent mutawalli. The plaintiff states that

he has had the tomb of the waqf founder restored out of his own pocket. After retiring from his office, he was partially reimbursed by Seyyit Mustafa, mutawalli of the period. Now he demands that Hasan Bey pay the remaining 3200 akçe. The defendant Hasan Bey claims that the waqf owes nothing to the plaintiff. The former mutawalli Hasan then proves his claim through the testimony of Muslim witnesses. In conclusion, the court instructs Hasan Bey to pay the waqf's debt to Hasan.

Mahmiye-i İstanbul'da Altımermer kurbünde Kâtib Muslihiddin Mahallesi'nde Cündbaşı Hürrem Bey Vakfı'na sâbıkan mütevellî olan Hasan bin Abdullah nam kimesne mahfil-i kazâda vakf-ı mezkûra hâlen mütevellî olan Hasan Bey bin İsmail mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vakf-ı mezkûra ben mütevellî iken vâkıf-ı merkûmın mahalle-i mezbûrede medfûn olduğu türbe mürûr-ı eyyâmla harâbe-müşrif olmağın ma'rifeti hâkimü'l-vakt ile bin altmış dört senesi Ramazânı evâyilinde zikr olunan türbeyi ta'mîr ve termîm ba'dehû vakfa mürâca'at itmek üzere kendü malımdan on bin iki yüz yetmiş akçe harc u sarf eyledikden sonra tevliyet-i mezbûreden ben ma'zûl olmağla masrûfımız olan meblağ-ı mezbûr on bin iki yüz yetmiş akçeden yedi bin yetmiş akçesini benden sonra vakf-ı merkûma mütevellî olan es-Seyyid Mustafa yedinden alup kabz idüp mâ'adâsı olan fiddî râyic fi'l-vakt üç bin iki yüz akçe vakf-ı mezbûr üzerinde kalmışidi hâlen sual olunup mütevellî-i mezbûr Hasan Bey'den alıvrilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr Hasan Bey cevâbında müdde'î-i mezbûrın bundan akdem vakf-ı merkûme mütevellî olduğunu ikrâr lâkin vech-i meşrûh üzere cânib-i vakıfıdan üç bin iki yüz akçe masrûfı bâkî kaldüğünü inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden olup mahalle-i mezbûre sükkânından Ömer Efendi bin Musa el-imam ve Ahmed Beşe bin Abdülaziz nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzır olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakika vakf-ı mezbûrın türbesi harâbe-müşrif olmağla târih-i mezkûrede müdde'î-i mezbûr vakf-ı merkûma mütevellî iken ma'rifeti hâkim ile zikr olunan türbeyi ta'mîr ve termîm eyleyüp ba'dehû

mezbûr Hasan muhâsebe görüp masrûfını hesâb ve kitâb eylediklerinde bizim huzûrınızda on bin iki yüz yetmiş akçe masrûfı zuhûr eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de ri'âyeti şerâ'itî'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince hükm-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ömer Efendi bin Mustafa el-imam, Ahmed bin Abdülaziz el-müezzin, Abdülatif bin İbrahim er-râcil, Derviş bin Mahmud, Mustafa Efendi bin Şaban el-imam, Mehmed bin Mehmed el-müezzin, Ali Beşe er-râcil, Kalender Beşe er-râcil, Hüseyin bin Mustafa

912 - 1661 (1071) İstanbul 9: 96a/3 Tescil işlemi / Registration

Adı belirtilmemiş bir vakfa ait olan ev, çıkan bir yangında yanarak yıpranmış ve mütevellisiz kalmıştır. Mahkeme, söz konusu evin arsasının yönetimi için el-Hac Ebubekir Efendi'yi müteveli tayin eder. El-Hac Ebubekir Efendi de kendisine verilen bu görevi kabul eder. Mahkeme bu tayin işlemini tescil eder.

A house belonging to an unidentified waqf was destroyed in a fire and has no mutawalli. The court appoints el-Hac Ebubekir Efendi as the mutawalli to manage the plot of the house. El-Hac Ebubekir Efendi accepts the post. The court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Aksaray kurbünde vâki Kemal Bey Mahallesi'nde Merhûme [boş] Hatun Vakf ve süknâsını ulemâdan bir recûl-i sâliha şart ve ta'yîn eylediği ma'lûmü'l-hudûd menzil bermûceb-i şart-ı vâkıfe ulemâdan Mehmed Efendi tasarrufunda iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup arsa sarfa kalmağla mütevellîsi olmamağın bir müteveli nasb ve ta'yîn olunmak mühim ve lazım olduğu hâkim-i mevki'-i kitâb-ı tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzû-

runda sikâtdan olup zeyn-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ihbâr itmeleri ile işbu râfî'ü'l-kitâb el-Hâc Ebubekir Efendi bin Musa arsa-i mevkûfe-i mezbûreye hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn olunup ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yev-mi's-sâdis min Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Receb Çelebi bin Sefer el-müezzin, Hüseyin Çelebi bin Ahmed el-cündî, Mustafa Çelebi bin Mehmed er-râcil, Abdüsselam bin Ali, Abdülbaki bin Hasan, Şükrullah bin Mustafa

913 - 1661 (1071) İstanbul 9: 97b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Kâtip Kasım Mahallesi'nden Mehmet Efendi, İbrahim Ağa Vakfı mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, Ahmet Ağa Vakfı'ndan kiraladığı dört adet odayı, Ahmet Ağa Vakfı'nın mütevellisi Şehbaz'ın izni dahilinde Mehmet Çelebi'ye 450 günlüğüne 36.200 akçeye devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Efendi, a resident of the Kâtip Kasım neighborhood, is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of the İbrahim Ağa Waqf. In return for 36,200 akçe and for 450 days, Mehmet Efendi transfers to Mehmet Çelebi four rooms he had rented from the Ahmet Ağa Waqf, with the permission of the waqf's mutawalli Şehbaz. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtib Kasım Mahallesi'nde sâkin Mehmed Efendi bin Hasan meclis-i şer'de Merhum İbrahim Ağa Vakfı'na hâlen mütevellî olan Mehmed Çelebi bin Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i merkûmede vâki Merhum Ahmed Ağa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarrufında olup bir tarafı ba'zan tarîk-i âmma ve ba'zan vakf-ı mezbûreden olup Bayram Beşe nam kimesne ile zevcesi Fatıma tasarrufında olan menzile ve bir tarafı ba'zan yine vakf-ı mezbûre-

den Belkis bint-i Abdullah tasarrufında olan menzile ve ba'zan vakf-ı mezbûrdan Katibe Hatun tasarrufında olan menzile ve bir taraftan Cezzâr arsasına ve bir taraftan Medîne-i Münevvere Vakfı'ndan Mustafa Beşe tasarrufında olan menzile müntehâ dört bâb odayı târih-i kitâb Zilhiccesi gurrelerinden dört yüz elli gün tamâmına dek tefvîz-i bi'l-vefâ tarîki ile hâlen vakf-ı mezbûr Ahmed Ağa Vakfı'na meşrûtiyet üzere mütevellîye olan Şehbaz bint-i Abdullah'ın ma'rifetiyle mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye mâl-ı vakf-ı mezbûr ile otuz altı bin iki yüz akçeye ferâğ ve tefvîz ol da hi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr ile otuz altı bin iki yüz akçeyi mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi yedinden ahz ü kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrîn min Zilhicce'ti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Gül Cami [...] Mustafa, İsmail Efendi imam-ı Aksaray, Ali Çelebi bin Mehmed el-müezzîn, Hüseyin Çelebi bin el-Hâc Hasan, Kadri Çelebi bin el-Hâc Hasan, Musa Çelebi bin Hasan, Ali [silik]

914 - 1661 (1071) İstanbul 9: 98b/1 Dava / *Adjudication*

Mihri Hatun Vakfı'nın mütevellisi Hasan Efendi, Hristiyan Hindi karşısında mahkemededir. Hasan Efendi'ye göre, Hindi'nin babası Merat ölmeden önce Mihri Hatun Vakfı'ndan bir miktar borç alır. Ölümünün ardından mütevellî Hasan Efendi bu miktarı, bir yıllık faiziyle birlikte Merat'ın varisleri olan çocuklarının vasisi ve aynı zamanda Merat'ın en büyük oğlu Hindi'den ister. Hindi, babası Merat'ın borcu olduğunu kabul etmez. Bunun üzerine Hasan Efendi mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlayarak açtığı davayı kazanır.

Hasan Efendi, mutawalli of the Mihri Hatun Waqf, sues Hindi, a Christian. The plaintiff claims that Merat, Hindi's late father, took out a loan from the waqf before passing away. After his death, the mutawalli Hasan Efendi demanded payment of the intial

loan and the interest accrued over one year from Hindi, the decedent's eldest son and the guardian of his children and heirs. Hindi denied his father's debt to the waqf. Hasan Efendi then proves his claim through witness testimony and wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Mihrî Hatun Vakfı'na bi'l-fi'l müteveli olan râfi'ü'l-kitâb Hasan Efendi bin Bayram meclis-i şer'-i hatîrde bundan akdem mürd olan Merat'ın verâseti zevce-i metrûkesi Ferende (?) ve sulbiye kebîre kızı Agustine ve sağîre kızları Habvane ve Aramine [silik] ve Hacador'a ve kebîr oğlu Hindi'ye münhasıra olduğu şer'an müte'ayyin ve zâhir ve mütebeyyin olduğdan sonra sıgâr-ı mezbûrûnın kibel-i şer'den mansûbe vasî-yi şer'ileri olan hâlik-i mezbûrın muhallelâtına vâzî'ü'l-yed olan li-ebeveyn karındaşları [silik] muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i merkûm Merat zimmetinde asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan [silik] gurus ve üzerine devr-i şer'î ile bir senede ilzâm-ı ribh eylediğim sekiz esedî gurus ki cem'an elli sekiz esedî gurus olduğunu mezbûr Merat hâl-i hayevâtında huzûr-ı müsliminde ikrâra işhâd dahi itmişiken kable'l-îfâ hâlik olmağla zimmetinde kalmuşidi hâlen meblağ-ı mezbûrî hâlik-i mezbûrın muhallelâtından tevliyetim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl Hindi cevâbında babası hâlik-i mezbûrın metrûkâtına vaz'-ı yedini ikrâr lâkin vakf-ı mezbûra minvâl-i muharrer üzre deyni olduğunu inkâr idicek müteveli-i mezbûr Hasan Efendi'den da'vâsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda udûl-i ricâlden Abdullah Çelebi bin [silik] ve Abdülkerim bin Muharrem nam kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-vâki hâlik-i mezbûr Merat hâl-i hayevâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan mütevellî-i mezbûr Hasan Efendi'ye elli esedî gurus [silik] ve üzerine devr-i şer'î ile ilzâm-ı ribh olunan sekiz esedî gurus ki cem'an elli sekiz esedî gurus zimmetinde [silik] deyü bizüm huzûrımızda kirâren ve mirâren ikrâr ve bizi işhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince meblağ-ı mezbûr elli sekiz esedî gurusı müteveli-i mezbûr Hasan Efendi'ye edâ ve teslîme va-

sî-yi mezbûr Hindi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Çelebi bin Mehmed, Abdullah Efendi bin Ahmed el-imam, Hüseyin Çelebi bin Nasuh, el-Hâc Mustafa bin Ali el-kay-yim

915 - 1661 (1071) İstanbul 9: 98b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Afife Hatun ile Ahmet Beşe birlikte mahkemeye çıkarlar. Afife Hatun, Ayasofya Vakfı'ndan yıllık 40 akçeye kiraladığı (mukataalı) bir arsa üzerindeki evini 120.000 akçeye Ahmet Beşe'ye satar. Bu işlemin ardından Afife Hatun, sattığı evin arsasını da müteveli izniyle yine Ahmet Beşe'ye devreder. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Afife Hatun and Ahmet Beşe are in court. For 120,000 akçe, Afife Hatun sells to Ahmet Beşe her house built on a plot rented (mukataalı) from the Ayasofya Waqf at 40 akçe per annum. In addition, she transfers the plot of the house to Ahmet Beşe, with the permission of the mutawalli. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde tahrîr için nâib taleb olundıkda cânib-i şer'-i hatîrden mevlânâ Burusevî Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde Afife Hatun ibnet-i Mehmed Çelebi'nin zikri âti menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde merkûme Afife hatun ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe oldukdan sonra meclis-i ma'kûd-ı [mezbûrda] işbu râfî'ü'l-vesîka Ahmed Beşe bin Mustafa nam râcil muvâcehesinde bitav'ihâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î ile itiraf-ı sarîh-i mer'î idüp [silik] sudûrına değin yedimde mülk ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kör Ali Ağa tasarrufında olan vakıf menzili ve bir taraftan ba'zan Mehmed Çelebi ve ba'zan İlyas menzilleri ve bir ta-

rafdan ba'zan Köse Ali Bey atîkâtına mevkûfe odalara ve ba'zan tarîk-i âmma ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup dâhiliyyesi iki bâb fevkânî nâ-tamâm odayı ve bir dehlizi ve iki bâb tahtânî [silik] ve bir kârgîr mahzeni ve hamamı ve bi'r-i mâ' ve arsa-i hâliyyeyi ve hâriciyyesi bir su kuyusu ile bir mikdâr arsa-i hâliyyeyi müştemil [silik] Ayasofya Vakfî'na senede kırk akçe mukâta'ası olan menzîlimin mülk binâsını cemî' tevâbî' ve levâhıkı ile şürût-ı [müfsideden] ârî tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz yirmi bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mezbûr Ahmed Beşe'ye bey' ve teslim ve arsasının dahi hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i mütevellî ile meccânen ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi minvâl-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm ve tefevvüz ve kabûl eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz yirmi bin akçeyi yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd menzîl-i mahdûd-ı mezkûrın mülk binâsı mezbûr Ahmed Beşe'nin mülk-i müşterâsı ve arsası hakk-ı müfevvezi olup benim bi-vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalim kalmadı binâsına keyfe-mâ-yeşâ ve arsasına emsâli tasarruf olunduğı gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve terkîm ba'dehû ma'an irsâl olunan Hızır bin Abdünnebi ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî' ve'l-ışrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûd

Umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Ali Efendi bin Hüseyin, zübdetü'l-a'yân Abdünnebi Ağa bin Ali, Mustafa Efendi el-imam, Mehmed Çelebi bin Mehmed el-müezzin, Mehmed Ağa bin Mustafa, Ömer Beşe bin Abdülmennân, vekîl-i harc Ali Beşe bin Veli, Ahmed Çelebi bin Ali, Ali Çelebi bin Mehmed, Osman Beşe bin Yusuf, Ali Bey bin Ahmed, Ahmed Çelebi el-hammâmî, Hasan Beşe bin [silik]

916 - 1661 (1071) İstanbul 9: 99b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hüseyin Ağa, Süleymaniye Camisi yanında olup Siyavuşpaşa Sarayı diye bilinen ve zamanında eski veziriazam merhum Murat

Paşa tarafından vakfedilen yanmış sarayın arsasını, müteveli aracılığıyla devralmıştır (tefevvüz etmiştir). Arsanın üzerindeki enkazın da kendisine hibe edildiğini belirten Hüseyin Ağa, arsanın kirası için müteveli Mehmet Ağa ile yıllık 2000 akçeye anlaştıklarını söyler. Hüseyin Ağa, arsa üzerine yeni bir mülk yapmak için mütevelliden izin aldığını belirterek bu konuda Mehmet Ağa'dan aldığı temessükü mahkemeye sunar ve işlemin tescil edilmesini ister. Mahkeme de yapılan işlemi tescil ederek belgesini Hüseyin Ağa'ya verir.

A palace adjacent to the Süleymaniye Mosque and known as the Siyavuşpaşa Palace, which was endowed by the late Murat Paşa, the former grand vizier, was destroyed in a fire. Through a mutawalli, Hüseyin Ağa bought (tefevvüz etmiş) the usufruct rights of the palace's plot. Stating that the wreck on the plot is donated to him, Hüseyin Ağa notes that he and the mutawalli agreed on a rent of 2000 akçe per annum and that Mehmet Ağa authorized him to erect a new building on the plot. Presenting to court the promissory note (temessük) issued by the mutawalli Mehmet Ağa and documenting the authorization, he demands the transaction to be registered. The court registers the transaction and gives Hüseyin Ağa its documentation.

İşbu kitâb-ı sıhhat-nisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan mefharü'l-ekâbir ve'l-e'âlî câmi'ü'l-[silik] ve'l-müte'âlî Hüseyin Ağa dâme uluvvuhû meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihi'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihi'l-evtâdda takrîr-i [kelam] ve bast-ı merâm idüp dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede merhûm mağfiret-nişân Sultan Süleyman Han Câmi'-i Şerîfi kurbünde Siyâvuşpaşa Sarayı dimekle şöhet-i tâmmesi olmağla tecdîden müstağnî olup Merhum Murad Paşa vezîr-i a'zam iken Siyavuş Paşa veresesinden şîrâ-yı şer'î ile iştirâ ve vakf eylediği saraya kibel-i [silik] icâreteyn ile mutasarrıf ve ba'de'l-harîk nukazına bi-tarîki's-şîrâ'i's-şer'î mâlik olup hâlen atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâti's-sübhâniyyede kâyim-makâm-ı vezâret-i uzmâ ve nâib-i menâb-ı vekâlet-i kübrâ olan Cenâb-ı rûkn-i âlî-

şân ve sadr-ı âsaf-nişân bâsıt-ı bisât-ı emn ü emân hâmî-yi humâ-yı zemîn ü zamân mecma'ü'l-eltâfi'l-kâmile menî'ü'l-'avâtıfı's-şâ-mile râfi'-i a'lâmi'l-adl ve'l-insâf dâfi'-i zalâmi'z-zulm [silik] el-mevsûf [...] -şeym ve mekârimü'l-ahlâk el-ma'rûf bi-mehâsini'l-ke-rem fi'l-âfâki'l-Cenâbi'l-Aliyyi'l-Celîl sâhibü'l-[silik] [...] -asîl zi'n-nisbeti'l-celiyyi'z-zâhir ve'l-himmeti'z-zekiyyi't-tâhir mefâtır-ı me-kâlid-i umûr müdebbir-i mühimmâtî'l-cümhûr vahîd-i asr lâ-yû-cedu-lehû fî me'âlihi misâl ve ferîd-i dehr-i tadarrub bi-mekârimi-hi'l-emsâl ellezî enâmü'l-enâm bî-[...] ahd ü zamân ve tavk-ı a'nâk-ı ahâlîyi'l-âfâk bi-kalâid-i cûdihî ve ihsân a'nâ-bih hazret-i Ahmed Paşa lâ-zâlet fî semâ'i's-sa'âdeti [...] ve fî mesnedi'l-izzî'l-aliy sad-ren ebbede'llâhu bi-melâ'iketihî nusreti'l-kirâm ve medhali re'feti-hî alâ kâffeti'l-enâm hazretleri ba'de'l-harîk zikr olunan sarayın dâhiliyyesi olan Molla Çelebi evleri dimekle ma'rûf menzil yeri ta-rafına tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî üç bin beş yüz otuz iki zi-râ' arsa ve üzerinde iki kat mahzen-i kebîr ve bir su hazîne ve bir harâbe hamam ve Kırkçeşme Suyu'ndan cârî bir [...] sulı kuyu ve Süleymânî suyu ile cârî sudan dahi bir [...] su kanevâtıyla ma'an ar-sasının hakk-ı tasarrufını hüsn ve ihtiyârı ile ve mütevellîsi Meh-med Ağa ma'rifeti ile bana ferâğ ve tefvîz ve ben dahi tefevvûz ve kabûl ve ferâğ olunan yerin üzerinde mevcûd olup mülk-i müşte-râları olan nukaz-ı ma'lûmı dahi bana hîbe-i sahîha-i şer'iyye ile hîbe ve teslîm ve ben dahi ittihâb ve tesellüm eyledikten sonra mü-tevellî-i mûmâ-ileyh üzerime ferâğ olunan ebniye-i kadîme-i bâki-ye ve arsa-i mezbûre içün senede iki bin akçe mukâta'a takdîr idüp malım ile [silik] mülkim olmak üzre binâya izn ve yedime imzâlu ve mühürlü ma'mûlün-bih temessük virmişdir nazar olunup müce-bince li-ecli'l-istihkâm hüccet-i şer'iyye olunması matlûbımdır de-yü mazmûnı kabûl-ı meşrûhına muvâfık ve mütevellî-i mezbûrın imzâ ve hatemini nâtık târih-i kitâb senesi şehrinin yirminci günüyle müverrah temessük ibrâz itmeğin mücebince li-ecli'l-istihkâm bu hurûf ketb ve terkîm ve yedine def' olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûd

Kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn zübdetü'l-fudalâü'l-müdekki-kîn en-[...] Abdülatif Efendi, fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-

mehâmid ve'l-mekârim Süleyman Ağa kethüdâ-yı yeniçeriyân-ı dergâh-i âlî, umdetü'l-muhakkıkîn Mehmed Efendi hâce-i Küçükoda, kıdvetü'l-erbâbi'l-izzî ve'l-ikbâl Mustafa Ağa ağa-yı silahdarân, fahrü'l-müderrişîn Mehmed Efendi bin Mahmud, umdetü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Salih Efendi kâyim-makâm-ı reisü'l-küt-râb, fahrü'l-emâcid ve'l-e'âlî Mehmed Efendi, iftihâr-ı erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Zühdi Efendi, Ahmed Efendi bin Mustafa Ağa el-muhâsib, zahrü'l-müderrişîn Mahmud Efendi, kıdvetü'l-müderrişîn Veli Efendi bin el-Hâc Ebubekir, fahrü'l-akrân kapucılar kethüdâsı İbrahim Ağa

917 - 1661 (1071) İstanbul 9: 100a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Efdalzade Mahallesi sakinlerinden olan Fatma Hatun'un vekili Mehmet Efendi, Ermeni Markos ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, mülkiyeti Timurhan Vakfı, Mustafa Paşa Vakfı ve Haseki Sultan Vakfı'na ait olan üç farklı değirmendeki on dörtte bir hissesine sahip olan Fatma Hatun'un hissesini Markos'a 15.000 akçeye satar. Markos ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mehmet Efendi, legal agent of Fatma Hatun, a resident of the Efdalzade neighborhood, is in court with Markos, an Armenian. For 15,000 akçe, Mehmet Efendi sells to Markos Fatma Hatun's one-fourteenth share in three different mills belonging to the Timurhan Waqf, Mustafa Paşa Waqf and Haseki Sultan Waqf. Markos makes payment. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Efdalzâde Mahallesi'nde sâkine Fatıma Hatun ibnet-i el-Hâc İskender Bey tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre vekil olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye [ile] ârifân İbrahim Beşe bin Mehmed ve Mehmed Beşe bin Şaban şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi ile meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmi't-tevkîrde hâmil-i hâze's-sıfır Markos veled-i Yarican nam Ermeni muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mü-

vekkile-i mersûme Fatıma mahmiyye-i mezkûrede Altımermer Çeşmesi kurbünde vâki' Merhume Timurhan Vakfı'ndan olup vakf-ı mezbûra intimâ ile tecdîdden müstağnî Horasancı kereste-hânesinde Davudpaşa İskeleyi kurbünde kerestecilerde vâki' Merhum Mustafa Paşa Vakfı'ndan olup kezâlik vakf-ı mezbûra intimâ ile tecdîden müstağnî Horasancı Kârhânesinde ve Merhûme Haseki Sultan Cami'i kurbünde Haseki Vakfı'ndan olup kezâlik vakf-ı mezbûra intimâ ile tecdîden müstağnî Horasancı Kârhânesinde olan değirmen taşları ve değirmen hisseleri ve her birinde olan ma'lûmü'l-mikdâr kirec ve horasan ve tavhıla (?) ve kalyur ve kürek ve kazma ve bârgîr ve katırdan yedi sehimde buçuk sehmi mülk hisse-i şâyi'asını mezbûr Markos'a tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bi-safka-i vâhîde on beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey' ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrı yedinden tamâmen alup kabz eyledi min ba'd zikr olunan hissede müvekkilem mezbûrenin kat'â alâka ve medhali kalmadı merkûm Markos'un mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe-mâyeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'işrîn min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Receb Beşe bin Mehmed, Ramazan Çelebi ibn Süleyman, Receb bin Abdullah, Bayram Beşe bin Ahmed, Mehmed Bey bin Ali, Mehmed Beşe bin Ali, Ebubekir Çelebi ibn Mehmed

918 - 1661 (1071) İstanbul 9: 100b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İsmi belirtilmeyen Müslüman bir kadın, evini önce kendisi, sonra evlatları, onların soyunun tükenmesinden sonra da hür edilmiş kölelerinin kullanması koşuluyla vakfetmiştir. Vakıf sahibinin hür kölelerinden olan Ümmü Gülsüm, evde oturan Şam Kadısı Abdülhalim Efendi'den evi alması ve vakfiye gereğince evin kendisine ait olduğunu kanıtlaması için Ali Çelebi'yi vekil tayin ettiğini söyler. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

An unidentified Muslim woman endowed her house with the stipulation that first her, then her children, and after the end of her line, her manumitted slaves would use it. Ümmü Gülsüm, one of the endower's manumitted slaves, appoints Ali Çelebi as her legal agent to take the house from Abdülhalim Çelebi, judge of Damascus who is currently residing in the house, and prove that it belongs to her in accordance with the waqf deed (vakfiye). The court registers the appointment.

Mahrûsa-i Galata mahallâtından Okcu Musa Mahallesi'nde sâkine Ümmü Gülsüm bint-i Musa nam hatun meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımı't-tekrîmde işbu râfi'ü'l-kitâb zevci Ali Çelebi ibn Hüseyin Çavuş mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Ali Paşa Mahallesi'nde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd menzili hâl-i huyûtında Merhûmezâde [boş] sâhibü'l-hayrın vakf ve süknâsı evvelen kendi nefesine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz utekâsına ve evlâd-ı utekâsına ba'de'l-inkırâz bir cihet-i bürre şart ve ta'yîn eylediği menzile ben vâkıf-ı mezbûrın utekâsı evlâdından olup meşrûtiyye üzre mutasarrıfe iken sâbıkan Şam-ı Şerîf kâdısı olup hâlen menzil-i mezbûrda sâkin fahrü'l-ulemâi'l-izâm Abdülhalim Efendi menzil-i mahdûd-ı mezbûrî fuzûlî zabt ve tasarruf itmekle merkûm Abdülhalim Efendi yedinden menzil-i mezbûrî taleb ve da'vâ ve lede'l-hükkâmî'l-kirâm murâfa'a ve muhâsamaya mezbûr Ali Çelebi'yi tarafımdan vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi el-kâdı, Salih Efendi [bin] Mehmed el-kâdı, Şükrullah Çelebi [bin] Mustafa, İsmail ibn Hızır

919 - 1661 (1071) İstanbul 9: 100b/6 Tescil işlemi / Registration

Fatma Hatun'un kurduğu vakfın mütevellisi Hasan Çelebi, ölen Yahudi Salamon'un eşi Semine ile birlikte mahkemeye gelir.

Yaşamında vakıftan bir ev kiralayan Salamon'un bu evin kirasından dolayı vakfa 30.750 akçe borcu kalmıştır. Hasan Çelebi, Salamon'un varisi Semine'den bu alacağı istediğinde Semine, bu kadar parayı ödeyemeyeceğini bildirmiştir. Bu nedenle Hasan Çelebi, söz konusu alacağı aylık 125'er akçeden taksitlendirdiğini söyler. Semine söylenenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Hasan Çelebi, mutawalli of Fatma Hatun's Waqf, is in court with Semine, wife of the late Salamon, a Jew. Salamon had rented a house from the waqf and he owed the 30,750 akçe for rent. When Hasan Çelebi requested payment from Semine, she stated that she was unable to settle the debt all at once. In response, Hasan Çelebi rearranged the debt to be paid back in monthly installments of 125 akçe. Semine corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Kapu Ağası Gazanfer Ağa'nın kız karındaşı Fatıma Hatun Vakfı'na kâ'im-makâm-ı mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb Hasan Çelebi bin Ahmed nâm kimesne mahfil-i şer'-i hatîr-i lâzımı't-tevkîrde Kalavere Cemâ'ati'nden olup bundan akdem hâlik olan Salamon yahudinin zevce-i metrûkesi Semine [?] bint-i İsak [nâm] yahudiyye muvâcehesinde bi't-tevliye takrîr-i kelâm idüp bundan akdem hâlik-i mezbûr vakf-ı mezbûr musakkafâtından mahmiyye-i İstanbul'da Çelebioğlu Mahallesi'nde sâkin ma'lûmü'l-hudûd ayda bin iki yüz otuz akçe ücret-i mu'accele bir menzile mutasarrıf iken hâlik olup menzil-i mezbûrın yirmi beş ayda [silik] mu'accelesini hâmil-i vakfa edâ ve teslîm itmeyüp yirmi beş ayda müctemî' olan otuz bin yedi yüz elli akçe hâlik-i mezbûrın zimmetinde kalmağla meblağ-ı mezbûr otuz bin yedi yüz elli akçe terekesinden vâzi'ül-yed olan zevce-i metrûkesi mezbûre Semine'den da'vâ ve taleb eylediğimde mezbûre Semine'de meblağ-ı mezbûr def'aten edâya kâdir olmamağla senede bin beş yüz akçe olmak üzere sarf ve vakf-ı mezbûra ayda yüz yirmi beş akçeyi edâya ve teslîme taksît eyledim mezbûre Semine dahi vech-i muharrer üzere kabûl ve her ayda yüz yirmi beş akçeyi sâhib-i vakfa edâ ve teslîme ta'ahhüd eyledim di-

dikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-îşrîn
min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi bin Süleyman, Mehmed Çavuş bin el-mübâşir, Mehmed Çelebi bin Mahmud, Mehmed Çelebi bin Ali Çelebi, Mehmed Çelebi bin Abdullah

920 - 1661 (1071) İstanbul 9: 101b/2 Tescil işlemi / Registration

Üsküdar sakinlerinden Mustafa Efendi, Ahmet Zeki Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Efendi daha önce Ahmet Zeki Efendi'ye açtığı bir davada, elindeki berat uyarınca Kandıra'daki bir vakfa ait olan iki farklı arazinin kendisine verildiğini öne sürmüştür. Bunun üzerine Ahmet Zeki Efendi söz konusu arazilerin kendisine merhum kayınbabası Mehmet Efendi'den kaldığını belirterek Mustafa Efendi'nin sunduğundan daha eski tarihli bir beratı mahkemeye sunarak davayı kazanmıştır. Şimdi elindeki beratı almak ve söz konusu arazilerle ilgili tekrar davacı olmaması için Ahmet Zeki Efendi'nin 120 akçe önerdiğini belirten Mustafa Efendi, yapılan teklifi kabul ederek beratını Ahmet Zeki Efendi'ye verdiğini ve bu konuda tekrar dava açmayacağını söyler. Ahmet Zeki Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Mustafa Efendi, a resident of Üsküdar, is in court with Ahmet Zeki Efendi. In an earlier case he filed against Ahmet Zeki Efendi, Mustafa Efendi claimed ownership of two waqf-owned plots in Kandıra, based on an imperial authorization (berat) in his possession. Ahmet Zeki Efendi rejected the claim, stating that he inherited the plots in question from his late father-in-law Mehmet Efendi. Presenting to court another imperial authorization dated earlier than that of Mustafa Efendi, he won the case. Mustafa Efendi now declares that Ahmet Zeki Efendi offered him 120 akçe for his imperial authorization and promise to refrain from filing another lawsuit about the plot. Mustafa Efendi adds that he accepted the

offer and gave him the authorization, as requested. He also agrees to refrain from filing another case. Ahmet Zeki Efendi corroborates his testimony. The court registers the testimonies.

Mahrûsa-i Üsküdar sükkânından Mustafa Efendi ibn Receb nam kimesne meclis-i şer'î şerîf-i lâzımı't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-ki-tâb Ahmed Zeki bin Abdülgani mahzarında bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tiraf idüp mûmâ-ileyh Ahmed Zeki Efendi'nin kayın atası olup zikri âtî vakf mezra'aya berât-ı âlî-şân ile ile'l-vefât mutasarrıf [iken] bin yetmiş senesi Recebü'l-müreccebinin gününde âzim-i dâr-ı bekâ olan Mehmed Efendi ibn Mehmed mahlûlünden Üsküdar Kazâsı muzâfâtından nâhiye-i Kandıra'da Kırkemrûd (?) nam kar-yede vâkî İsmailce ve Balince nam mezra'asında sene-i mezbûre Şabanü'l-mu'azzamının ikinci gününde mûmâ-ileyh Ahmed Zeki Efendi'ye tevcîh ve yedine berât-ı âlî-şân sadaka ve ihsân olunduktan sonra târih-i kitâb Recebü'l-müreccebinin evâyilinde mezra'a-i mezbûre Karabucak demekle ma'rûf olmak üzerine yine müteveffâ-yı mûmâ-ileyh mahlûlünden bana tevcîh ve yedime berât-ı âlî-şân virilmekle mu'arazadan hâlî olmaduğım ecilden hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ lehû ve hüsne me'âb huzûrlarında mürâfî olduğumuzda bir müteveffâ mahlûlünden kimesneye tevcîh olduğu takdirce itibâr-ı mukaddeme olup [...] tevcîhi lağv olduğundan mâ'adâ mûmâ-ileyh Ahmed Zeki Efendi'nin yedinde târih-i kitâb senesi Zilka'desinin evâsıtı ile müverrah ve tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mücellâ ve mazmûnı mezra'a-i İsmailî ve Balince hilâf-ı inhâ ile alınan kimesneler [...] kendüye ibkâ ve muharrer kılunduğı nâtık kat'î berât-ı âlî-şân dahi bulunmağın hâkim-i hâsım müşârûn-ileyh esbega'llâhü ni'amehû aleyh hazretleri bey' eylediklerinden sonra mûmâ-ileyh Ahmed Zeki Efendi bana yedimde olan berâtımın ihrâcına masraf mukâbelesinde yüz yirmi akçe def' ve teslîm itmekle ben dahi yedinden ahz ü kabz ve berâtımı mûmâ-ileyh Ahmed Zeki Efendiye teslîm ve mezra'a-i mezbûreden bi'l-küllîye fâriğ olup min ba'd taleb ve ihrâc-ı berât itmemek üzre ta'ahhüd eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûd

Abdülkerim Efendi ibn Ahmed, Ahmed Efendi ibn Abdülgani, Monla Hüseyin ibn Oruc, Yusuf Efendi ibn [boş], Murad Çavuş bin Hüseyin, Hüseyin Çelebi ibn el-Hâc Ahmed

921 - 1661 (1071) İstanbul 9: 102b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Çakırağa Mahallesi'nden Hasan, Hristiyan Yamandi ile birlikte mahkemeye gelir. Yamandi, Sinan Paşa Vakfı'ndan kiraladığı bir evi mütevelliden izin almadan 14.000 akçeye Hasan'a devretmiştir. Devir işleminin mütevellinin izni alınmadığı için geçersiz olduğunu belirten Hasan, evi Yamandi'ye iade ederek ödediği parayı geri aldığını söyler. Mahkeme onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Hasan, a resident of the Çakırağa neighborhood, is in court with Yamandi, a Christian. For 14,000 akçe, Yamandi transferred to Hasan a house he rented from the Sinan Paşa, without the permission of the mutawalli. Stating that the transaction is invalid because it lacked the mutawalli's authorization, Hasan adds that he returned the house to Yamandi and got back his money. The court registers his testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Çakırağa Mahallesi sâkinlerinden Hasan bin Kandil nâm kimesne meclis-i şer' de bâ'isü's-sifr Yamandi veled-i Mihal nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Sinan Paşa vakfından olup mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile ma'lûm mezbûr Yamandi'nin taht-ı tasarrufunda iken on dört bin akçe bedel mukâbelesinde bana ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve meblâğ-ı mezbûr on dört [bin] akçeyi dahi mezbûr Yamandi'ye teslim ol dahi yedimden tesellüm itmişidi lâkin menzil-i mahdûd-ı mezbûrî izn-i mütevellî ile ferâğ itmiyüp ferâğ ferâğ-ı mu'teber olmamağın menzil-i mahdûd-ı mezbûrî mezbûr Yamandi'ye girü redd [ve] teslim eyledikten sonra bedel-i ferâğ diyü mezbûr Yamandi'ye def' [ve] teslim eyledim meblâğ-ı mezbûr on dört bin akçemi yedinden tamâmen ahz ve kabz eyle-

dim bedel-i ferâğ olan meblâğ-ı mezbûr on dört bin akçeden mezbûr Yamandi zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı didikde mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve 'aşer min-Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Mehmed ibn Ramazân, Resul ibn Ramazân, Resul bin Rıdvân, Hüseyin bin Ebubekir

922 - 1661 (1071) İstanbul 9: 102b/3 Tescil işlemi / Registration

Derviş Ali Mahallesi'nden Kahraman Hatun'un vekili Halil Çelebi, müvekkilinin yaptığı vasiyeti bildirmek için mahkemeye gelir. Buna göre, Kahraman Hatun'un vefatından sonra evindeki eşyalar satılacak ve elde edilen para hayır işlerine harcanacaktır. Buna ek olarak Kahraman Hatun'un oturduğu ev şu koşullarla vakfedilecektir. Evde önce Kahraman Hatun'un kocası Abdürrahim, sonra çocukları ve torunları oturacaktır. Kahraman Hatun'un soyunun tükenmesinden sonra ise evde onun hür ettiği kölesi Hasan ve onun çocukları oturacaktır. Hasan'ın soyunun tükenmesinden sonra da ev, konuta gereksinimi olan bir din adamına her gün Kahraman Hatun için dua okuması koşuluyla verilecektir. Halil Çelebi, son olarak müvekkilinin kocası Abdürrahim'i vasi atadığını sözlerine ekler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Halil Çelebi, legal agent of Kahraman Hatun, a resident of the Derviş Ali neighborhood, is in court to register his client's will. Accordingly, after Kahraman Hatun's death, the goods in her house will be sold and the revenue will be used for charity. Her house will be endowed with the following stipulations. First her husband Abdürrahim, then her children and grandchildren will reside in the house. After the end of her line, her manumitted slave Hasan and his children will use the house. After the end of Hasan's line, the house will be given to a cleric in need, in exchange for praying daily for her soul. Halil Çelebi adds that his client ap-

pointed Abdürrahim as the executor of her will. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Derviş Ali Mahallesi'nde sâkine Kahramân Hâtun ibnet-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup mezbûrenin zâtına ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân olan Hüseyin bin Yûsuf ve Mehmed Beşe bin Ahmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Halil Çelebi ibn eş-Şeyh İbrâhim meclis-i şer'-i hatîrde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr idüp müvekkilem mezbûre Kahramân târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem silk-i mülkünde olan eşyâsından beş aded kumâş yasdık ve üç beledî döşek ve üç yemenî yorganını mu'takı olup gâ'ib ani'l-meclis olan Hasan bin Abdullah'a temlîk ve teslîm ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve temellük ve tesellüm eylemişidi hâlen bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ olup sıhhatinin sekâmeti ve ni'metinin nikmeti mukarrer olduğunu mü-lâhaza idüp kendüye zahîre-i âhiret olmak için ba'zı sadakât-ı hayrât inşâsına niyet ve muzâfan ile'l-vefât şöyle vasiyyet eyledi ki bi-emrillâhi te'âlâ dâr-ı fenâdan sarây-ı ukbâya intikâl ve irtihâl eylediğinde silk-i mülkünde olan cevâhir edük kuşağı vefâtından sonra semeni ile bey' olunup semen olan meblâğ iskât-ı salât ve sâ'ir cihet-i hayra sarf oluna ve dahi mahalle-i mezbûrede vâkî' bir taraftan İsmâil ibn Murâd mülküne ve bir taraftan Ömer Efendi nâm kimesne mülküne ve bir taraftan zevci Abdürrahim ibn Mehmed Çavuş mülküne ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî iki bâb fevkânî oda ve bir fevkânî hücre ve bir fevkânî sofa ve bir matbah ve kenîf ve bir âhûr ve bir sağîr oda ve zât-ı eşcâr-ı mahûtayı müştemil olan mülk menziline dahi vefâtından sonra hasbeten li'llâh vakf idüp menzil-i mezbûrda olan zevci mezbûr Abdürrahim ba'dehu evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve batnen ba'de batnin sâkin olalar ve ba'de'l-inkirâz mu'takı mezbûr Hasan bin Abdullah'a meşrûta olup dilerse kendi sâkin ola ve dilerse âhara îcâr idüp ücretine mutasarrıf ola ba'dehu mezbûr Hasan'ın evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin sâkin olalar ve ba'de'l-inkirâzi'l-küll süknâya muhtâc olan ulemâdan bir recül-i sâliha meşrûta idüp mukâbele-i süknâda huzûrunda küll-i yevm Sûre-i Mülk tilâvet idüp sevâbın rûhuna ihdâ eyliye ve masârif-i

mezkûreye sarf müte'azzir olursa mutlakâ fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyü vasiyyet ve bu vasiyyetini tenfize zevci hâfızü'l-kitâb mezbûr Abdürrahim'i vasî-yi muhtâr nasb ve ihtiyâr idüp ol dahi kabûl ve hıdemâtın edâya ta'ahhüd eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'-ş-şer'î mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'iş-rîn min-Zilhicceti'-ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

923 - 1661 (1071) İstanbul 9: 103b/2 Dava / Adjudication

Sinan Paşa Mahallesi'nden Fatma Hatun, kurduğu vakfa müteveli atadığı Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Fatma, evini şu koşullarla vakfettiğini söyler: Evde önce kendisi oturacak ve kurduğu vakfın mütevellisi olacaktır. Fatma'nın vefatından sonra hem ev, hem de mütevellilik görevi Ayşe isimli bir kadına ve onun soyundan gelenlere verilecektir. Ayşe'nin soyu tükendiğinde, Bekirpaşa Camisi Vakfı'na müteveli olanlar bu evi başkalarına kiralayacaklar, elde edilen geliri de Bekirpaşa Camisi'nin su yollarına harcayacaklardır. Fatma bu koşullarla evini vakfedip müteveli Mustafa Efendi'ye teslim ettikten sonra kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak evi vakfetmekten vazgeçtiğini söyler. Mahkeme Mustafa Efendi'ye görüşünü sorar. Mustafa Efendi de başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak Mustafa Efendi'nin tezini haklı bulan mahkeme, yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Fatma Hatun, a resident of the Sinan Paşa neighborhood, sues Mustafa Efendi, the mutawalli she appointed to her waqf. Fatma states that she endowed her house with the following stipulations. First, she will reside in the house and serve as the waqf mutawalli. After Fatma's death, the house and the mutawalliship will pass to Ayşe and her line. After the end of Ayşe's line, mutawallis of the Bekirpaşa Mosque Waqf will rent the house and use the revenue

for the upkeep of the Bekirpaşa Mosque water channels. Fatma thus endows the house and hands it over to mutawalli Mustafa Efendi. She then changes her mind and wants to annul the waqf, based on the views of certain Islamic jurists. Questioned by the court, Mustafa Efendi claims, based on the views of other Islamic jurists, that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled. Agreeing with Mustafa Efendi, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

El-hamdü li'llâhi'l-vâkıfun alâ zamâyiri'l-'ibâd ve's-salavâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve ale'l-emcad ve men tebe'ahüm ile yev-mül-haşr ve'l-mî'âd emma ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîri-ne bâ'is oldur ki mahmiyye-i İstanbul'da Sinan Paşa Mahallesi'nde sâkine sâhibetü'l-hayrât Fatıma bint-i Kâsım nâm hâtun meclis-i şer'de zikri âti vakfına li-eclî't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Mustafa Efendi ibn Şabân mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mü'ezzin Vakfı'na ve bir tarafı Serrâc Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı Mehmed Çavuş ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî iki bâb fevkânî oda ve bir sofa-yı ve bir tahta-pûşu ve bir mahzeni ve kenîfi ve zât-ı eşcâr-ı müsmire havlıyı müştemil mülk menzilimi tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile hasbeten li'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm ve taleben limerzâti'r-Rabbi'r-Rahîm vakf-ı mü'eyyed ve habs-i muhalled idüp şöyle şart eyledim ki hayât oldukça menzil-i mezbûrda kendim sâkine olup tevliyet ve tasarrufı kendi yedimde ola vefâtımdan sonra Âişe bint-i Abdücelîl nâm hâtun sâkine ola ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı ve batnen ba'de batnin sâkinler olup nevbet-i tasarruflarında hepsi mütevellîler olalar ve ba'de'l-inkırâz Bekir Paşa Câmî'i Vakfı'na her kim mütevellî olursa hasbî mütevellî olup menzil-i mezbûr ecr-i misli ile icâr idüp hâsıl olan gallesini câmî-i mezkûrun su yolu meremmetine sarf oluna ve şurût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri müddeten ba'de uhrâ yedimde ola ve mürûr-ı eyyâm ve küdür-ı a'vâm ile şurût-ı mezkûreye ri'âyet müte'azzir olursa gallesi fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyü fârigan anî's-şevâgil mütevellî-i mezbûr Ali Efendi'ye teslîm idüp ol dahi bi't-tevliye ve tekayyüd üzre tesellüm eyledi deyüp

mütevellî-i mezbûr dahi tasdik itdikden sonra vâkıfe-i merkûme Fatma Hâtun vifâkdan taraf-ı şikâka âzime olup vakf-ı akâr imâm-ı muhtâr İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe hazretleri katında sahîh ve câ'izdir lâkin mezheb-i şerîfleriyle sıhhat-i lüzûmı müstelzim olma-ğla olmıyup husûsâ İmâm Muhammed hazretleri re'y-i şerîfleri üzere vâkıf menâfi'-i vakfı kendi nefesine şart itmekle vakf-ı mezbûr ve ana mebnî şurût [ve] kuyûd bâtil olmağla rücû' meşrû' olmağın vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim mütevellî-i merkûma menzil-i mezkûrun bana teslimine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde mütevellî-i merkûm cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olup fi'l-hakîka hâl minvâl-i muharrer üzredir lâkin İmâm Ebû Yûsuf mezheb-i şerîfleri üzere şart-ı mezbûr sahîh olup bir vâkıf-ı mücerred vakfiyet itmekle vakf sahîh ve sıhhat dahi lüzûmı müstelzim olmağla sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim deyü hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb olan hâkim Kâsım hazretleri huzûr-ı şerîflerinde müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh esbağa'llâhü te'âlâ en'amehü aleyh hazretleri tarafeynin kelâmına nazar ve [...] bi'l-hayr olmakdan hazer idüp taraf-ı vakfı evlâ görüp alâ-kavli men-yerâhu mukarrû'l-e'immeti'l-müctehidîn vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm buyurmağla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ba'de-mâ naks ve nakzına mecâl muhâl oldu fe-men beddelehû ba'demâ sem'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inna'llahe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm ve alâ hâzâ ref'il-işhâd ve't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min-Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi ibn Mehmed Efendi, Ahmed Efendi mü'ezzin-i mahalle-i mezbûre, Mustafa Çelebi bin Şabân, Abdullah Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mustafa, el-Hâc Yûsuf bin Mehmed, Hüseyin Efendi el-kâtib

924 - 1661 (1071) İstanbul 9: 105b/1 Dava / *Adjudication*

Koğacıdede Mahallesi sakinlerinden kadı Mesut Efendi, Kastamonu'nun Zarı Kazası'ndaki bir mezraanın mütevellisi olan Reşid

karşısında mahkemeye çıkar. Reşid'in mütevellisi olduğu vakıftan altı yıl önce yıllık 80 akçeden bir arsa kiralayarak üzerine Reşid'in izniyle birkaç dükkân yaptırdığını belirten Mesut Efendi, Reşid'in bir buçuk yıldır söz konusu dükkânlara ve gelirlerine el koymasından şikâyetçi olur. Mahkeme Reşid'e görüşünü sorar. Mesut Efendi'ye söz konusu arsayı kiraladığını doğrulayan Reşid, Mesut Efendi'nin üç yıllık kira borcu olduğu için dükkânlara ve gelirlerine el koyduğunu söyler. Mahkeme Reşid'den tezini kanıtlamasını ister. Kanıt için mahkemeden ek süre isteyen Reşid, istenilen sürenin sonunda mahkemeye herhangi bir kanıt getiremez. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu dükkânlarla bu dükkânların gelirlerinden elde edilen parayı Mesut Efendi'ye vermesi konusunda Reşid'i uyarır.

Mesut Efendi, a judge and a resident of the Koğacıdede neighborhood, sues Reşid, mutawalli of a field in Kastamonu's Zarı district. Stating that six years earlier he rented a plot from Reşid's waqf at 80 akçe per annum and erected several stores on it with Reşid's permission, Mesut Efendi now claims that for the past year and a half Reşid has laid claim to the stores as well as to their revenues. Questioned by the court, Reşid admits to renting the plot to Mesut Efendi. By the same token, he claims that he confiscated the stores and their revenues to cover Mesut Efendi's unpaid rent for three years. The court asks Reşid to prove his claim. He requests an extension to provide evidence. Alas, he fails to substantiate his claim at the end of the time allotted. In conclusion, the court instructs Reşid to return to Mesut Efendi the stores in question and their revenues.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Kastamonı sancağında vâki' Zarı kazâsına tâbi' Uzatmur nâm karye sâkinlerinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Koğacı Dede mahallesinde sâkin fahr-i kuzâtî'l-İslâm işbu râfi'ü'l-kitâb Mesûd Efendi bin Halil Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda kazâ-i mezbûra tâbi' Pınarbaşı nâm karyede sâkin Reşid ibn Şeyh Osmân nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Reşid mutasarrıf olduğu Yavı-

lar nâm mezra’anın mütevellîsi olmağa bundan akdem bir tarafı İbrâhim tarlasına ve bir tarafı Ramazân tarlasına ve bir tarafı nehr-i cârî ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan vakf arsayı senede seksen akçe mukâta’a ile târih-i kitâbdan altı sene mukaddem bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabûl ve mütevellî-i mezbûrun izni ile üzerine kendi malım ile dekâkîn binâ ve ihdâs eylediğimden sonra be-her sene mukâta’a-i mezbûre seksen akçeyi mütevellî-i mezbûrun kendüye edâ ve teslîm itmişiken fuzûlen târih-i kitâba gelince bir buçuk seneden berü mütevellî-i mezbûr dekâkîn-i mezbûreyi zabt ve ücretlerin dahi fuzûlen ahz ü kabz idüp müste’cerem olan arsayı beni tasarrufdan men’ ider su’âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdımdır didikde gibbe’s-su’âl mezbûr Reşîd cevâbında fi’l-vâki’ mütevellî olduğım vakf-ı mezbûrdan hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan vakf arsayı müdde’î-i mezbûr Mesûd Efendi’ye târih-i kitâbdan altı sene mukaddem senede seksen akçe mukâta’a ile îcâr ol dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve arsa-i mezbûre üzerine dekâkîn binâ itmeğe tevliyetim hasebi ile izn ve sinîn-i mezbûrede ancak üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahz ü kabz eyledim deyü ikrâr iylediğinden sonra üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahz ü kabz eyledim deyü ikrâr eyledüğünden sonra üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahzını inkâr ve vakf-ı mezbûra iznini ve mukâta’a deyü ahz ü kabz eylediği iki yüz kırk akçeyi müdde’î-i mezbûr Mesûd Efendi yedinden [...] ahz eyledim didikde mezbûr Reşîd’den kerre-i mezbura beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine içün istimhâl itmeğin kirâren imhâl olunup mehl-i şer’î sudûrundan sonra mezbûr Reşîd’in bâlâda zikri sebk iden hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan arsa üzerinde binâ olunan dekâkînden kasr-ı yedine ve ücret-i dekâkînden ahzı mertebesini mezbûr Mesûd Efendi’ye edâ ve teslîme mezbûr Reşîd’e tenbîh birle mâ-vâka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min Şevvâli’l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mahmud Efendi, Mustafa Efendi bin Mehmed, Mehmed Efendi bin Şaban, Mehmed Efendi bin Hüseyin, Mehmed Bey bin Ali, diğer Mehmed bin Ali, Mehmed Efendi bin Mustafa, gayruhüm.

925 - 1661 (1071) İstanbul 9: 106a/1 Dava / *Adjudication*

Merhum Mehmet Efendi'nin kızı ve kurduğu vakfın mütevellisi olan Ayşe Hatun'un vekili olan Selanik eski kadılarından Ahmet Efendi, ruznamçeci Mustafa Efendi'nin vekili Hüseyin Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Merhumun vakfettiği ev, bir yıl önce İstanbul'da çıkan büyük yangında yanarak yıpranmıştır. Yeni bir ev yaptırmak için maddi durumu elverişsiz olan Ayşe Hatun, bu evden geriye kalan enkazın satılması ve arsasının da mukataa yoluyla kiraya verilmesi için şeyhülislamdan bir fetva almıştır. Bu fetvayı mahkemeye sunan Ahmet Efendi, müzayedede enkaz için 5800 kuruş ve arsasının yıllık kirası için 3000 akçe ile en yüksek teklifi veren Mustafa Efendi'ye satıldığını, ancak vekil Hüseyin Efendi'nin ödeme yapmaya yanaşmadığını söyler. Sunulan fetvayı inceleyen mahkeme, Hüseyin Efendi'ye görüşünü sorar. Söylenilenleri doğrulayan Hüseyin Efendi, Ayşe Hatun'un Ahmet Efendi'yi vekil atadığını bilmediğinden ödeme yapmadığını belirtir. Bunun üzerine Ahmet Efendi, mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle Ayşe Hatun'un vekili olduğunu kanıtlar. Sonuç olarak Hüseyin Efendi'den ödemeyi alan Ahmet Efendi, bu konuda Mustafa Efendi'yle ilgili herhangi bir davası kalmadığını söyler.

Ahmet Efendi, former judge of Selanik (Salonika) and the legal agent of Ayşe Hatun, daughter of the late Mehmet Efendi and mutawalli of his waqf, sues Hüseyin Efendi, legal agent of Mustafa Efendi, a daybook keeper (ruznamçeci). A year ago, a house endowed by the decedent was destroyed in the big İstanbul fire. Lacking the funds to construct a new house, Ayşe Hatun had the sheikhulislam issue a fatwa authorizing the sale of both the ruins and the rental (mukataa) of the plot. Presenting to court the fatwa, Ahmet Efendi states that the ruins and the plot were auctioned off and then sold to Mustafa Efendi, who submitted the highest bid of 5800 kuruş for the ruins and an annual rent of 3000 akçe for the plot. Yet, he adds, Hüseyin Efendi refused to make payment. Examining the fatwa, the court questions Hüseyin Efendi, who corroborates the testimony. He adds that he did not know that Ayşe Ha-

tun had appointed Ahmet Efendi as her legal agent. "That is why," he says, "I did not make payment." Ahmet Efendi then proves his legal agency through witness testimonies. In conclusion, receiving payment from Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi states that he has no further issues with Mustafa Efendi.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri için bi'l-iltimâs bu fakîr zikri âti 'arsaya varup zeyl-i rakîmde isimleri mestûr olan müslimîn huzûrunda 'akd-i meclis-i şer'-i hatîr oldukda hatîre-i hatîre-i kuddüse irtihâl ve civâr-ı sa'âdet medârâna intikâl iden merhûm ve mağfûr-un-leh Mehmed Efendi'nin kerîme-i mükerrer-meleri olup vakf-ı câ'i'l-beyânın meşrûtiyet üzre mütevelliyesi olan fahrü'l-muhadderâti'l-mükerrermîn tâcü'l-müsevvedâti'l-mu'azza-ma Âyişe Hâtun tarafından zikri âti'l-fâsl bey' ve kabz-ı semene ve 'arsa-i âtiyetü'l-beyânı mukâta'a-i misli ile îcâra vekîl olup sâbıkâ Selanik Kadısı olan a'lemü'l-'ulemâi'l-'izâm efdalü'l-fudalâi'l-fi-hâm 'alimü'l-'ilm ve'l-hüdâ menârü'l-fazl ve't-takiy Ahmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olup bi'l-fi'l dîvânü'l-vâlî-i sultânî dâ-me merce'an bi'l-ern ve'l-emânile büyük rûznâmçeci olan fahr-i erbâbi'd-devleti'l-garrâ sadr-ı ashâbi'r-rütbeti'l-'ulyâ merca'î'l-ekârim ve'l-e'âlî menbai'l-me'ârif ve'l-me'âlî hâsibü'l-hazâyini'l-Osmâniyye zâbitü'l-emvâli's-sultâniyye Mustafa Efendi ibn [boş]'nin li-ebeveyn karındaşı husûs-ı âtiye sâbitü'l-vekâle olan Hüseyin Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve itirâf idüp merhûm-ı mezbûr vakf-ı lâzım ile vakf ve tevliyet-i süknâsı kendüden sonra evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart ve ta'yîn eyledi ki mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr kur-bünde Hâce Pîrî Mahallesinde vâki' bir tarafı yeni Şeyhü'l-İslam olan Ebu Said Efendi sa'âdet-hânelerine ve bir tarafı Fatîma Sultan Hazretleri'nin sarâyına ve bir tarafı Hasna Hâtun menziline ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî dâhilen ve hâricen büyüti hâvî vakf menzil ber-mûceb-i şart-ı vâkıf merhûm-ı mezbûrun sulbiye kızı müvekkilem mûmâ-ileyhâ Âyişe Hâtun'un tasarrufunda iken bin yetmiş senesi Zilkâ'de'sinin on altıncı gününde vâki' harîk-ı kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup ancak işbu 'akd-i meclis olunan 'ar-

sa ile nukzı kaldıkda galebe ve fazla binâya müsâ'ade ve meşrûtlehâ olan müvekkilem Âyişe Hâtun'da miknet olmadığından gayrı harc idecek meblağı ücretinden istîfâ idince sâkin olmak üzere vakf için binâ idivirir kimesne dahi bulunmayup harâb durdukda enkâzı sirka olmağla vakfa küllî gadr bulunduğu ecilden enkâz-ı mezbûre semen-i misli ile bey' olunup semeni ile vakf için bir menzil iştirâ ve 'arsası mukâta'a-i misli ile icâr canib-i vakfa her vechile enfa' ve evlâ ve vech-i muharrer üzere enkâzı bey' ve 'arsası mukâta'a ile icâra kudret olduğına şeyhülislâm sellemehû selâm hazretlerinden yedinde cevâb-ı şeri'yye olmağla kirâren ve mirâren mecâlis-i tâlibîne ve mehâfil-i râgıbîne 'arz ve müzâyede ve nidâ itdirdiğimde enkâz-ı mezbûre beş bin sekiz yüz esedî gurûş semen ile ve 'arsa-i mezkûresine de üç bin akçe mukâta'a ile mezbûr Mustafa Efendi üzerinde karâr idüp ziyâde ile kat'â tâlib-i âhar zuhûr itmeyüp ve meblağ-ı mezbûr beş bin sekiz yüz esedî gurûş enkâz-ı mezbûrenin semen-i misli ve meblağ-ı mezbûr üç bin akçe 'arsa-i mezkûrenin senede mukâta'a-i misli olduğu müte'ayyin olmağla vech-i muharrer üzere bey' ve icâra kibel-i şer'den me'zûn olduğum ecilden vekâletim hasebiyle mezkûr Mustafa Efendi'nin vekîli olan mezbûr Hüseyin Efendi işbu cemî'i enkâzı beş bin sekiz yüz kıt'a esedî guraşa bey' ve işbu 'arsa senede üç bin akçe mukâta'a ile icâr ve her birini teslim idüp vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi dahi müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi için enkâz-ı mezkûreyi iştirâ ve 'arsa-i mezkûreyi istîcâr ve her birini kabûl ve kabz-ı teslim eyledikten sonra 'arsa-i mezkûre üzerine kendi mâlî ile nefsiyçün mülk olmak üzere dilediği gibi ebniye ihdâsına mersûm Mustafa Efendi izin ve hatt-ı hümayûnı hâvî yedine temessük virmeğin ve kîl-i mezbûr Hüseyin Efendi semen-i mezbûrî bana teslimde ta'alül ider su'âl olunup teslim tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyü hâlâ şeyh-i meşâyihî'l-İslâm müftî-i âmmetü'l-enâm olan sultânü'l-ulemâî'l-'izâm burhânü'l-fudalâî'l-fihâm 'izzetli Mehmed Efendi Hazretleri'nin 'unvânları ile mu'anvene fetvâ-yı şerife ibrâz idüp nazar olundukda mazmûnı 'arsa ve binâsı Zeyd'in vakf-ı lâzım ile vakf olup süknâsı evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz galebesi fukarâya meşrûta olan menzil harîkda muhterik olup ancak 'arsa ile enkâzı kaldıkda galebe ve fazla binâya mü-

sâ'ade olunmayup ve evlâddan meşrûtatün-lehâ olan Hind dahi vakf için binâyâ kâdire olmamak ile binâ idemeyüp ve harc eyleyecek meblağı ücretinden istîfâ idinceye dek sâkin olunmak üzere vakf için binâ idivirir kimesne dahi bulunmayup harâb durdukça enkâzı sırka olunup vakfa gadr-i küllî bulunmak ile evlâdından meşrûtatün-lehâ Hind-i mezbûre mütevellîye olmak ile izn-i hâkim-müş-şer' ile menzil-i mezbûrun nukzı Amr'a semen-i misliye bey' ve 'arsasını ecr-i misli ile mukâta'a ile îcâr ve ücretini fukarâya sarf ve semen-i mezbûr ile vakf için bir menzil iştirâ itmeğe şer'an kâdire olurum deyü istiftâ olundukda cevâb-ı bâ-savâbında re'y-i hâkim ile olur deyü buyurulmağın gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi cevâbında fi'l-vâki' kaziyye-i bâlâda tafsîli mürûr itdiği üzredir lâkin mezbûr Ahmed Efendi mezkûr Âyişe'nin vech-i meşrûh üzere vekîli idiği ma'lûmum değildir deyü isbât-ı vekâlet itmedikçe semen-i mezbûrî teslîm itmem deyücek mezbûr Ahmed Efendi'den vekâleti mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Hasan Beşe ibn Abdullah ve Ahmed Çelebi ibn Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' merhûm-ı mezbûrun kerîme-i mükerrermeleri olup işbu vakfın meşrûtiyyet üzere mütevellîyesi mezkûre Âyişe Hâtun işbu enkâzı beş bin sekiz yüz esedî guruşa bey'-i teslîm ve kabz-ı semene işbu 'arsayı senede üç bin akçe mukâta'a ile îcâr ve teslîm ve 'arsa-i mezbûre üzerine mülk olmak üzere ebniye ihdâsına izin virmeğe müşârün-ileyh Ahmed Efendi'yi bizim huzûrumuzda vekîl ve menâbına nâ'ib nasb ve ta'yîn eyledikde mezbûr Ahmed Efendi dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eylediği biz bu husûs bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mezbûr Ahmed Efendi'nin vech-i muharrer üzere vekâletine ve semen-i mezbûrî vekîl-i mezbûra teslîme vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi mahzarında müvekkil-i merkûm Mustafa Efendi üzerine hükm olundukdan sonra vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp bâlâda teslîme hükm-i şer'î lâhik olan semen-i mezbûr beş bin sekiz yüz ese-

dî guruş müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi kefil olmak üzre ve kîl-i mezbûr Hüseyin Efendi yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp enkâz-ı mezbûre müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrun-da hâzır mi'mâr ağalığı ile müşerref olan maksûdü's-sadr ve'l-erkân Mustafa Ağa ve hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan bin Ömer'in misâha ve taksîmleri ile hükm ve 'arsa-i mezbûre tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört bin beş yüz zirâ' olup ecr-i misli mukâta'ası senede üç bin akçe ve enkâz-ı mezbûrenin semen-i mislisi beş bin sekiz yüz esedî guruş olduğu mu'ayyen ve vech-i meşrûh üzere olan 'akd vakfın ma'mûr olmasına bâ'is olduğına vâkîf olmağ-la 'akd-i mezbûrî muharrer olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Ali Çavuş ibn İbrahim, Mustafa Çavuş ibn Abdullah, Dilaver bin Abdullah, Mehmed bin Mehmed, İsmail Bey ibn Mehmed Çelebi, Mehmed Çavuş ibn Ali, Mustafa Efendi ibn el-kâtib, Ali bin Abdullah.

926 - 1661 (1072) İstanbul 9: 107b/4 Tescil işlemi / Registration

Şeyh Ferhad Mahallesi'nden David isimli Ermeni, kardeşi Yanon'un oğlu Karabet ile birlikte mahkemeye gelir. David, Kudüs-i Şerif Vakfı'ndan günlük 1 akçeye kiraladığı arsayı, vakıf mütevellisinin izni dahilinde 90 kuruşa Karabet'e devreder. David'in bir küpe satışından dolayı Karabet'e 90 kuruş borcu vardır. Dolayısıyla, devir parasıyla küpe satışından olan alacağı karşılıklı takas edilir. Mahkeme yapılan işlemleri sicile kaydeder.

David, an Armenian resident of the Şeyh Ferhad neighborhood, is in court with Karabet, his nephew. For 90 kuruş, David transfers to Karabet a plot he rented from the Kudüs-i Şerif Waqf at 1 akçe per day, with the permission of the mutawalli. David

owed Karabet 90 kuruş for earrings. The sides count the transfer price toward the price of the earrings. The court registers the transactions.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyye el-mahmiyyede Lanka kurbünde Şeyh Ferhâd Mahallesi'nde sâkin David veled-i Evanos nâm ermeni meclis-i şer'-i hatîrde karındaşı oğlu Karabet veled-i Yanon nâm ermeni muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp Kuds-i Şerîf Vakfı'ndan icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûme ve yevmî bir akçe mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Ergir Kalfa mülküne ve bir tarafı Kanebor veled-i Kiro mülküne ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî muhteri[k] menzil arsasını doksan kıt'a riyâlî guruşa ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile mezbûre Karabet'e ferâğ ve tefvîz ve teslîm idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz idüp bedel-i mezkûr doksan guruşa mezbûr Karabet yedinden müşterâ ve makbûz zümrüd küpe semeninden deynim olan doksan guruşa takâs idüp ol dahi mukâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm arsa-i mezbûre merkûm Karabet'in hakk-ı müfevvezi olmuştur didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî's-sâlis min-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Resul ibn Rıdvân, Abdi ibn Hüseyin, Mehmed bin Ramazân, Hasan bin Bayram, Mustafa bin Şükrullah, Kaplan veled-i Erzman, Sefro veled-i Melikşâh, Tûtî veled-i David, Anastaş veled-i Şâhmelik.

Vakıf konulu dört cildin dizini 8. cildin sonundadır.

The index for the four volumes on waqfs is at the end of Volume 8.

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

<i>Konu</i>	<i>Cilt</i>
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

<i>Topic</i>	<i>Volume</i>
<i>Guilds and Guildsmen</i>	1
<i>Communal Affairs of Christians and Jews</i>	1
<i>Foreigners</i>	1
<i>Commercial Partnerships</i>	2
<i>State-Subject Relations, including Taxation</i>	3-4
<i>Waqfs</i>	5-6-7-8
<i>Credit Markets and Uses of Interest</i>	9-10

Kapak resmi: Matrakçı Nasuh’un 1530’lu yılların sonlarında resimlediği *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*’den İstanbul haritası (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T 5694, y 8b-9a)

Cover illustration: Map of Istanbul from *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*, drawn by Matrakçı Nasuh in late 1530s (Istanbul University Library, T 5694, f 8b-9a)

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

Konu	Cilt
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

Topic	Volume
Guilds and Guildsmen	1
Communal Affairs of Christians and Jews	1
Foreigners	1
Commercial Partnerships	2
State-Subject Relations, including Taxation	3-4
Waqfs	5-6-7-8
Credit Markets and Uses of Interest	9-10

Kapak resmi: Matrakçı Nasuh’un 1530’lu yılların sonlarında resimlediği *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*’den İstanbul haritası (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T 5694, y 8b-9a)

Cover illustration: Map of Istanbul from *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*, drawn by Matrakçı Nasuh in İata 1530s (İstanbul University Library, T 5694, f 8b-9a)